LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

37

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

VOL.

37

Iulie 1918 - martie 1919

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1965

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C. C. AL P. C. U. S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1965

www.dacoromanica.ro

PREFAŢA

Volumul al 37-lea din Operele complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise de la sfîrşitul lunii iulie 1918 pînă la 11 martie 1919, în perioada desfăşurării intervenţiei armate străine împotriva Republicii sovietice şi a războiului civil din ţară.

În aceste lucrări, Lenin defineşte sarcinile care reveneau partidului comunist, Sovietelor, sindicatelor şi tuturor oamenilor muncii în apărarea ţării, indică şi explică măsurile pentru mobilizarea tuturor forţelor şi resurselor în vederea zdrobirii intervenţioniştilor şi a albgardiştilor. Totodată — Vladimir Ilici dezvoltă în aceste lucrări învăţătura marxistă cu privire la dictatura proletariatului, analizează importante probleme ale construcţiei socialiste, dînd o atenţie deosebită politicii partidului şi Puterii sovietice faţă de ţărănimea mijlocaşă şi faţă de celelalte pături mic-burgheze. Un loc important ocupă în lucrările lui Lenin problemele mişcării muncitoreşti internaţionale. În acest volum se publică şi geniala lucrare a lui V. I. Lenin „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky".

A doua jumătate a anului 1918 a fost una dintre cele mai dificile perioade din istoria Statului sovietic. În august, duşmanii ajunseseră să deţină trei pătrimi din teritoriul ţării. Republica sovietică se afla prinsă în cercul de foc al fronturilor şi era izolată de principalele ei regiuni producătoare de cereale, materii prime şi combustibil. În lupta împotriva Republicii sovietice se uniseră forţele intervenţioniştilor străini şi ale contrarevoluţiei

www.dacoromanica.ro

interne. Nordul Rusiei europene era ocupat de imperialiștii anglo-franco-americani. Regiunea Volgăi, Uralul și o însemnată parte a Siberiei fuseseră ocupate de corpul cehoslovac răsculat. La Vladivostok au fost debarcate trupe japoneze, americane și engleze, cu ajutorul cărora cehii albi și albgardiștii ruși au reușit să pună stăpînire și pe teritoriul Extremului Orient. Ținutul baltic, Bielorusia, Ucraina și Gruzia au fost ocupate de trupe germane. În Asia centrală și în Transcaucazia începuse intervenția engleză. Într-o serie de regiuni din țară izbucniseră răscoale contrarevoluționare.

În cuvîntarea rostită la 29 iulie 1918 în ședința comună a C.E.C. din Rusia și a Sovietului din Moscova cu reprezentanții sindicatelor și ai comitetelor de întreprindere din Moscova, cuvîntare cu care începe volumul de față, V. I. Lenin a făcut o analiză aprofundată a situației create și o amplă expunere asupra situației militare a Republicii sovietice în această perioadă. El a arătat adevăratele țeluri ale imperialiștilor anglo-americani și francezi, care, sub falsul pretext al „apărării" poporului rus împotriva invaziei germane, urmăreau în fapt să sugrume Puterea sovietică și încercau să tîrască din nou Rusia în prăpastia războiului imperialist mondial.

În cuvîntarea sa, Lenin îi înfierează pe capitaliștii, moșierii și chiaburii din Rusia, care în ura lor împotriva Puterii sovietice și în dorința de a restaura vechile rînduieli trădau interesele patriei și încheiau cu puterile imperialiste acorduri înrobitoare. Acest exemplu, subliniază Vladimir Ilici, confirmă încă o dată adevărul că, atunci cînd ajung să fie în joc bazele puterii economice a exploatatorilor, proprietatea lor, profiturile de clasă, ei uită toate frazele lor mincinoase despre dragoste de patrie și independență, își vînd patria și încheie împotriva poporului lor tranzacții de tarabă cu orice forțe reacționare străine.

Situația Republicii sovietice devenise deosebit de grea în toamna anului 1918. În raportul prezentat la 22 octombrie 1918 în ședința comună a C.E.C. din Rusia și a Sovietului din Moscova cu reprezentanții comitetelor de întreprindere și ai sindicatelor, Lenin constată că si-

www.dacoromanica.ro

tuația republicii e mai periculoasă ca niciodată. Iminenta victorie a Antantei în războiul imperialist mondial îi dezlegase acesteia mîinile pentru intensificarea și extinderea intervenției armate împotriva Țării sovietice. Lenin dezvăluie de asemenea esența tacticii burgheziei germane, care urmărea să încheie o alianță de clasă cu dușmanul ei de ieri — burghezia țărilor Antantei — în vederea luptei împotriva Rusiei Sovietice și a revoluției proletare ce se maturiza în Apus. Spre o alianță similară — spune Lenin — tinde și burghezia regiunilor ocupate de Germania, deoarece după plecarea trupelor germane această burghezie n-ar fi în stare să-și mențină dominația prin forțe proprii.

Lenin a demascat neîncetat în fața oamenilor muncii esența prădalnică a imperialismului. În „Scrisoare către muncitorii americani" el arată care e adevărata față a imperialiștilor din S.U.A., care au strîns averi de miliarde din suferințele și lacrimile popoarelor. America, scrie Lenin, ocupă azi „unul dintre primele locuri în ceea ce privește adîncimea prăpastiei dintre mănunchiul de miliardari nerușinați, care se bălăcesc în noroi și lux, de o parte, și milioanele de oameni ai muncii, care trăiesc veșnic în pragul mizeriei, de altă parte" (vezi volumul de față, p. 50). Lenin arată că imperialismul american încearcă întotdeauna să-și camufleze murdarele sale scopuri sub paravanul unei frazeologii mincinoase. În 1898 el a sugrumat Filipinele sub pretextul „eliberării" lor, iar în 1918 a încercat să sugrume Republica sovietică sub pretextul „apărării" ei împotriva invaziei germane. Lenin subliniază că, în ceea ce privește poftele lor tîlhărești și politica lor de jaf, imperialiștii americani și englezi se deosebesc prea puțin de cotropitorii germani. Prin acțiunile sale, arată Lenin, imperialismul anglo-american s-a demascat în fața maselor muncitoare din toate țările ca asupritor al popoarelor și călău al mișcării revoluționare.

Lenin a urmărit cu atenție mersul mișcării revoluționare din țările capitaliste. De îndată ce au început să sosească primele știri cu privire la criza politică din Germania, la propunerea lui a fost convocată pentru

www.dacoromanica.ro

ziua de 3 octombrie o ședință comună a C.E.C. al Sovietelor din Rusia și a Sovietului din Moscova cu reprezentanții comitetelor de întreprindere și ai sindicatelor. În această ședință s-a dat citire unei scrisori a lui Lenin în legătură cu evenimentele din Germania, scrisoare în care el chema proletariatul din Rusia să-și încordeze toate forțele pentru a veni în ajutorul muncitorilor germani și propunea ca, fără a se ține seamă de greaua situație alimentară a Republicii sovietice, să se creeze la fiecare siloz mare rezerve de cereale pentru muncitorii germani. Lenin a salutat fierbinte revoluția din noiembrie 1918 din Germania.

V. I. Lenin considera că este deosebit de important ca oamenii muncii din țările capitaliste să fie just informați asupra evenimentelor din Rusia. În „Scrisoare către muncitorii americani", care e pătrunsă de ideile internaționalismului proletar, el a povestit muncitorilor din America adevărul despre Revoluția din Octombrie din Rusia, a arătat marile transformări revoluționare înfăptuite în Țara Sovietelor, politica externă de pace a Statului sovietic. „Muncitorii din lumea întreagă — scrie Lenin —, indiferent de țara în care trăiesc, ne salută, ne simpatizează și ne aplaudă pentru faptul că am rupt verigile de fier ale legăturilor imperialiste, ale murdarelor tratate imperialiste, ale cătușelor imperialiste, — pentru faptul că ne-am cucerit libertatea, făcînd în acest scop sacrificii dintre cele mai grele, — pentru faptul că noi, ca republică socialistă, deși sfîșiată și jefuită de imperialiști, am rămas *în afara* războiului imperialist și am înălțat în fața întregii lumi steagul păcii, steagul socialismului" (p. 52—55). „Scrisoarea către muncitorii americani" și „Scrisoarea către muncitorii din Europa și America" au jucat un rol important în dezvoltarea mișcării comuniste și muncitorești din țările capitaliste, i-au ajutat pe muncitorii înaintați să înțeleagă ce este imperialismul, au contribuit la dezvoltarea în aceste țări a unei mișcări de protest împotriva intervenției armate în Rusia Sovietică.

O mare parte din volumul de față e alcătuită din rapoarte și cuvîntări rostite de Lenin la diverse mitinguri ale muncitorilor și ale ostașilor Armatei Roșii, la adunări și

www.dacoromanica.ro

conferințe muncitorești, la diferite ședințe ale Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, la congresele Sovietelor, ale sindicatelor și ale altor organizații. Tema centrală a acestor cuvîntări, care oglindesc activitatea lui Lenin în calitate de conducător al partidului și al Statului sovietic, o constituie organizarea apărării patriei socialiste. Numeroase rapoarte, cuvîntări și alte lucrări ale lui Lenin arată în chip grăitor cît de multilaterală era activitatea lui Lenin în domeniul apărării Republicii Sovietelor. El a îndrumat vasta și multilaterala activitate desfășurată de Comitetul Central și de guvernul sovietic pentru organizarea înfrîngerii dușmanilor. Sub conducerea lui directă au fost elaborate politica internă și externă a partidului în condițiile războiului, au fost soluționate principalele probleme privind organizarea forțelor armate sovietice și asigurarea multilaterală a acțiunilor lor de luptă, au fost stabilite principiile fundamentale ale planurilor militare-strategice și mijloacele pentru înfăptuirea lor.

În cuvîntările rostite la mitinguri și adunări, la diferite congrese și conferințe, Lenin explică muncitorilor, țăranilor și ostașilor Armatei Roșii situația internă și internațională, situația militară, dezvăluie izvoarele tăriei și invincibilității Puterii sovietice, definește sarcinile care stau în fața țării și însuflețește masele populare la luptă eroică pe front și la muncă plină de abnegație în spatele frontului. În zilele de grea cumpănă ale ofensivei cehilor albi pe frontul de est, Lenin vorbea în fiecare săptămînă, vinerea, la mitingurile organizate de comitetul organizației de partid Moscova, arătînd oamenilor muncii întreaga gravitate a situației Republicii Sovietelor și îndemnîndu-i să-și încordeze forțele pentru zdrobirea dușmanului. Toate rapoartele și cuvîntările lui Lenin sînt străbătute de încredere nestrămutată în victoria asupra intervenționiștilor și albgardiștilor. Organizarea forțelor armate, crearea de cadre de comandă din rîndurile muncitorilor și ale țăranilor, asigurarea frontului cu muniții și alimente, munca de lămurire politică în armată — tuturor acestora și multor altor probleme legate de înță-

www.dacoromanica.ro

rirea capacității de apărare a țării Lenin le-a acordat o atenție deosebit de mare.

Una dintre principalele sarcini ale statului sovietic a fost aceea de a asigura aprovizionarea armatei și a populației de la orașe. În iulie-august 1918 Republica sovietică ajunsese într-o situație alimentară extrem de grea. Grija pentru salvarea țării din ghearele foametei, pentru asigurarea cel puțin a unei rații minime de pîine și de alte produse alimentare strict necesare ostașilor și muncitorilor, se reflectă în toate cuvîntările și lucrările lui Lenin. La 2 august 1918 Vladimir Ilici a scris lucrarea intitulată „Teze cu privire la problema aprovizionării", în care a indicat principalele măsuri în acest domeniu. Pe baza „tezelor" lui Lenin au fost elaborate o serie de decrete ale Consiliului Comisarilor Poporului în principalele probleme ale politicii de aprovizionare.

Intensificarea intervenției militare din partea imperialiștilor străini și ascuțirea războiului civil din țară au impus adoptarea unui sistem de măsuri excepționale, care a fost denumit „politica comunismului de război". Obiectivul acestei politici, dictate de condițiile grele ale perioadei de război, a fost mobilizarea tuturor forțelor și resurselor țării pentru nevoile apărării, transformarea Republicii sovietice într-o tabără militară strîns unită. Trecerea la politica comunismului de război a fost realizată treptat, începînd din vara anului 1918 pînă în primăvara anului 1919. Cea mai importantă verigă a acestei politici a fost predarea obligatorie a tuturor surplusurilor de produse agricole către stat, introdusă în ianuarie 1919. Măsurile adoptate în problema aprovizionării în legătură cu trecerea la politica comunismului de război au fost expuse de Lenin în cuvîntarea rostită la ședința comună din 17 ianuarie 1919 a C.E.C. al Sovietelor din Rusia, a Sovietului din Moscova și a Congresului general al sindicatelor din Rusia. În această cuvîntare, Vladimir Ilici a cerut ca din rîndurile proletariatului să fie promovați cît mai mulți lucrători în organele de aprovizionare și în transportul feroviar, a cărui situație dezastruoasă îngreuia aducerea produselor alimentare. La 28 ianuarie 1919 a

www.dacoromanica.ro

fost publicat în „Pravda" apelul lui Lenin „Cu toții la muncă în domeniul aprovizionării și al transporturilor!"

O serie de lucrări incluse în acest volum sînt consacrate problemelor referitoare la întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea, și, în primul rînd, problemei atitudinii față de țărănimea mijlocașă, de a cărei poziție depindea în ultimă instanță victoria Puterii sovietice în lupta împotriva albgardiștilor și a intervenționiștilor. Lenin arată că partidul comunist s-a pronunțat întotdeauna pentru înțelegere și alianță cu țăranul mijlocaș. La 6 august 1918, în „Scrisoare către muncitorii din Eleț", Lenin arăta: „Noi sîntem pentru o astfel de alianță, pentru o înțelegere cu țărănimea mijlocașă, deoarece noi, muncitorii comuniști, nu trebuie să ne despărțim de ea și sîntem gata să-i facem o serie de concesii" (p. 37). La 16 august, în proiectul de telegramă către Sovietele de deputați, Lenin a condamnat în termeni energici denaturările liniei partidului comunist și a guvernului sovietic în ceea ce privește atitudinea față de țărănimea mijlocașă, denaturări care au avut loc cu prilejul creării comitetelor sărăcimii. El sublinia că niciodată și în nici o privință „nu a preconizat Puterea sovietică că trebuie dusă o luptă" împotriva țărănimii mijlocașe „și nici nu a luptat împotriva ei". „Guvernul socialist este dator să ducă o politică de înțelegere cu țărănimea mijlocașă. Puterea sovietică a dovedit nu o dată, prin fapte, hotărîrea sa fermă de a urma această politică" (p. 46).

Se știe că în primul an de existență a Puterii sovietice partidul a dus o politică de neutralizare a mijlocașului. Aceasta se explica prin faptul că pe vremea aceea nu se creaseră încă condițiile pentru făurirea unei alianțe trainice cu țărănimea mijlocașă. Mijlocașul, arăta Lenin, nu poate fi convins cu argumente teoretice sau cuvîntări agitatorice; el se va convinge numai din propria sa experiență. La început, mijlocașii adoptaseră față de Puterea sovietică o atitudine de expectativă, iar o parte dintre ei au avut uneori și o atitudine ostilă.

Problema necesității unei înțelegeri, a unei alianțe cu țăranul mijlocaș s-a pus în fața partidului în toamna anului 1918, cînd țărănimea mijlocașă, precum și alte

www.dacoromanica.ro

grupuri ale democrației mic-burgheze făcuseră o cotitură spre Puterea sovietică. În articolul „Prețioasele mărturisiri ale lui Pitirim Sorokin", în raportul cu privire la atitudinea proletariatului față de democrația mic-burgheză și în cuvîntul de încheiere rostit la adunarea activiștilor de partid din Moscova, ținută la 27 noiembrie 1918, Lenin fundamentează politica clasei muncitoare față de democrația mic-burgheză în legătură cu cotitura acesteia în direcția sprijinirii Puterii sovietice.

Una dintre cauzele principale ale acestei cotituri a fost anularea tratatului de pace de la Brest. O dată cu prăbușirea imperialismului german, mulți oameni din rîndurile micii burghezii au înțeles că încheierea tratatului de la Brest a fost singurul pas just nu numai din punctul de vedere al intereselor revoluției proletare, ci și din punctul de vedere al intereselor naționale ale Rusiei ca stat independent. Ei au văzut în Puterea sovietică o pavăză de nădejde împotriva tentativelor imperialismului anglo-franco-american, ale cărui planuri tîlhărești față de Rusia deveniseră pe atunci clare pentru majoritatea micii burghezii.

După ce au gustat „binefacerile" „democrației" eseromenșevice pe teritoriile ocupate de albgardiști, țărănimea mijlocașă, meșteșugărimea și alte elemente ale micii burghezii, dezamăgite de „parlamentarismul" burghez, au făcut o cotitură în direcția sprijinirii Puterii sovietice. Din activitatea comitetelor sărăcimii și a organelor de partid la sate, mijlocașii s-au convins în practică că Puterea sovietică nu luptă împotriva lor, ci împotriva dușmanului lor de moarte — chiaburimea. Țăranul mijlocaș s-a convins de trăinicia Puterii sovietice și a făcut o cotitură hotărîtă în direcția ei. Ținînd seamă de aceste condiții, Lenin a formulat o nouă lozincă politică în problema țărănească, confirmată ulterior de cel de-al VIII-lea Congres al partidului: „Trebuie să știm să ajungem la o înțelegere cu țăranul mijlocaș, fără a renunța nici o clipă la lupta împotriva chiaburului și sprijinindu-ne temeinic numai pe țărănimea săracă — aceasta este sarcina momentului" (p. 200). Orientarea partidului spre alianță cu țărănimea mijlocașă a pus la ordinea zilei problema atra-

www.dacoromanica.ro

gerii mai largi a mijlocașilor la activitatea Sovietelor; în legătură cu aceasta, Congresul al VI-lea al Sovietelor a adoptat o hotărîre cu privire la fuzionarea comitetelor sărăcimii cu Sovietele locale și unificarea structurii organelor sovietice pe întregul teritoriu al țării.

În articolul „Prețioasele mărturisiri ale lui Pitirim Sorokin" și în alte lucrări din acea perioadă, Lenin vorbește de necesitatea unei înțelegeri — fără concesii în problemele principiale — și cu alte pături ale democrației mic-burgheze, cu meșteșugarii de pildă, și arată cum pot fi atrași la construirea noii societăți funcționarii și specialiștii, și în genere reprezentanții vechii intelectualități. Atragerea acestor numeroase pături ale democrației mic-burgheze la construcția socialistă a lărgit baza socială a Puterii sovietice și a contribuit la întărirea ei.

Subliniind marea importanță a statornicirii unor relații juste între clasa muncitoare victorioasă și elementele mic-burgheze, Lenin arăta că experiența partidului bolșevic și a statului sovietic în rezolvarea acestei probleme extrem de complexe și de grele are o mare însemnătate internațională, îndeosebi pentru partidele comuniste din țările în care mica burghezie constituie partea precumpănitoare, ca în Rusia de atunci, sau o parte însemnată a populației.

O mare atenție acordă Lenin problemelor dezvoltării revoluției socialiste la sate. El relevă greutățile deosebite din acest domeniu, arătînd că aici partidul, înainte de a trece la transformări socialiste, a trebuit să desfășoare o muncă pregătitoare mult mai amplă decît în domeniul industriei. „Revoluția din octombrie la orașe — arăta Lenin — a devenit pentru satul nostru o adevărată Revoluție din Octombrie abia în vara și în toamna anului 1918" (p. 145).

Luînd cuvîntul în fața delegaților comitetelor sărăcimii, Lenin a arătat că o îmbunătățire radicală a situației țărănimii poate fi obținută numai pe calea transformărilor socialiste. „Comunele agricole, lucrarea în artel a pămîntului, întovărășirile țăranilor — iată unde e scăparea de neajunsurile micii gospodării, iată mijlocul pentru ridicarea și îmbunătățirea gospodăriei, pentru economisirea forțelor,

www.dacoromanica.ro

iată mijlocul de luptă împotriva chiaburimii, împotriva parazitismului și a exploatării" — spunea Lenin la 8 noiembrie 1918, la consfătuirea delegaților comitetelor sărăcimii din guberniile centrale (p. 184). Numai înfăptuirea unei asemenea revoluții rodnice și profunde în economia Rusiei agrare, sublinia el, ne va da posibilitatea să scoatem întreaga masă a populației țărănești din starea oropsită și din bezna inculturii la care o condamnase capitalismul. Unul dintre principalele avantaje ale trecerii la lucrarea în comun a pămîntului, considera Lenin, este faptul că această trecere oferă posibilitatea de a folosi cele mai bune metode agrotehnice și de a atrage în agricultură specialiști-agronomi. Un rol important rezerva Lenin gospodăriilor model ca centre de răspîndire a cunoștințelor agricole, ca centre de ridicare a nivelului agriculturii și de sporire a productivității muncii, pentru milioane de țărani muncitori. În cuvîntarea rostită în ziua de 11 decembrie 1918 la primul congres general al secțiilor agrare, comitetelor sărăcimii și comunelor agricole, Lenin a arătat că trecerea la lucrarea în comun a pămîntului nu poate fi înfăptuită de azi pe mîine, că ea trebuie realizată treptat.

Deosebit de prețioase sînt lucrările consacrate de V. I. Lenin activității Sovietelor, a aparatului de stat. Pe lucrătorii aparatului de stat Vladimir Ilici îi învăța să se sprijine în activitatea lor pe experiența creatoare a maselor muncitoare, deoarece numai pe baza ei pot fi găsite căile și metodele concrete de construire a unei vieți noi. Luînd cuvîntul în ziua de 30 iulie 1918 la congresul președinților de soviete guberniale, el a cerut să fie intensificată și extinsă promovarea de reprezentanți ai maselor muncitoare la munca de conducere a statului.

Pe Lenin îl indignau profund birocratismul și delăsarea în munca aparatului de stat. La 12 decembrie el a întocmit „Concept de directive cu privire la conducerea instituțiilor sovietice", care conțin indicații precise cu privire la necesitatea unei lupte energice împotriva birocratismului, pentru întărirea disciplinei în muncă și instituirea responsabilității stricte a fiecărui lucrător sovietic pentru sarcina încredințată. Pentru a se putea realiza

www.dacoromanica.ro

cît mai mari economii de fonduri și pentru a elibera cît mai mulți oameni pentru nevoile apărării țării și ale producției, Lenin a pus problema fuzionării secțiilor, departamentelor și instituțiilor cu atribuții identice sau similare.

Luînd cuvîntul în ziua de 25 decembrie 1918 la cel de-al doilea Congres general al consiliilor economice, Lenin a arătat că conducerea prin colegii nu trebuie să devină o piedică în muncă. El a cerut cu insistență consiliilor economice, direcțiilor generale și centralelor ca sistemul conducerii prin colegii să nu degenereze în pălăvrăgeală, întocmiri de rezoluții și de planuri, ci să-și găsească expresia în acțiuni practice concrete. „Muncă practică și iarăși muncă practică — iată ce ne trebuie nouă!" — spunea Lenin (p. 414). El recomanda ca conducerea prin colegii să fie just îmbinată cu răspunderea personală a fiecărui lucrător pentru sarcina ce i s-a încredințat.

Lenin a acordat o atenție deosebită întăririi legalității și ordinii revoluționare. El a cerut să se ia măsuri energice împotriva abuzurilor administrative, și îndeosebi împotriva luării de mită și a jefuirii avutului obștesc. În „Schiță de teze pentru o hotărîre cu privire la respectarea riguroasă a legilor", pe care a scris-o la 2 noiembrie 1918 și care a stat la baza hotărîrii cu privire la legalitatea revoluționară, adoptată de Congresul al VI-lea al Sovietelor, Lenin a formulat sarcina respectării stricte a legilor republicii. În scopul asigurării legalității revoluționare, Lenin a cerut să fie întărit controlul de partid asupra activității Cekăi, să fie îmbunătățită componența aparatului ei, care trebuie să devină mai operativ și mai eficient. În documentul „Propuneri cu privire la activitatea Cekăi", inclus pentru prima oară în Opere și scris în legătură cu discutarea la 3 decembrie — într-o comisie a Consiliului Apărării — a problemei activității Cekăi în transporturi, Lenin recomandă să se confirme dreptul organizațiilor de partid și sindicale de a lua pe garanție persoane arestate, să se ia măsuri pentru a lărgi în cadrul Cekăi secția de sesizări și reclamații pentru accelerarea cercetărilor etc. Lenin cerea ca pentru denunțare mincinoasă să se aplice pedepse aspre, inclusiv pedeapsa capitală.

www.dacoromanica.ro

În volumul de față sînt incluse „Proiectul de hotărîre cu privire la folosirea controlului de stat" și documentele intitulate „Pe marginea proiectului de decret cu privire la reorganizarea controlului de stat", în care V. I. Lenin stabilește cu precizie sarcinile controlului, subliniind că la activitatea de control trebuie să participe sistematic masele largi muncitoare, și îndeosebi femeile. Lenin considera că sarcinile imediate ale controlului de stat sînt: combaterea abuzurilor și a birocratismului, controlul asupra ridicării productivității muncii și sporirii cantității de produse (p. 561—562).

În lucrarea „Despre sarcinile sindicatelor" și în cuvîntarea rostită la cel de-al doilea Congres general al sindicatelor din Rusia în ziua de 20 ianuarie 1919, Lenin definește rolul și sarcinile sindicatelor în sistemul general al organizațiilor de masă ale oamenilor muncii. El se pronunță cu hotărîre împotriva lozincii „neutralității" sindicatelor față de Puterea sovietică. Sarcina sindicatelor este de a educa păturile insuficient de conștiente ale oamenilor muncii, de a lărgi baza socială a Puterii sovietice, participarea oamenilor muncii la conducerea economiei și la organizarea noii industrii. „Dacă nu vom rezolva această sarcină — scria Lenin —, dacă nu vom transforma sindicatele în organe care să educe mase de zece ori mai largi decît acum în vederea participării directe la conducerea statului, nu vom putea duce pînă la capăt opera de construire a comunismului" (p. 467).

Lenin a subliniat în repetate rînduri necesitatea studierii profunde și a generalizării experienței acumulate în construirea practică a vieții noi, necesitatea studierii experienței pozitive a uzinelor și fabricilor, a comunelor agricole și a consiliilor economice locale în construirea noii economii. În articolul „Despre caracterul ziarelor noastre", el recomanda să fie larg popularizată în presă experiența colectivelor fruntașe, să se arate cum au fost obținute succesele lor și ce trebuie făcut pentru ca și celelalte colective să obțină asemenea succese. Educarea maselor pe bază de exemple vii, concrete, care constituie un model de muncă în chip nou, — spunea Lenin, — iată principala sarcină a presei în timpul trecerii de la capi-

www.dacoromanica.ro

talism la comunism. El cerea să se acorde mai multă atenție „aspectului *cotidian* al vieții din fabrici, de la sate, din regimente, unde mai mult ca oriunde se făurește noul, unde e nevoie de cît mai multă atenție, publicitate..." (p. 93). În același timp Lenin arăta că e nevoie de o critică obștească a deficiențelor existente în munca întreprinderilor și instituțiilor, că trebuie scoși la iveală conducătorii nepricepuți, trebuie demascați chiulangii și toți cei care încalcă disciplina muncii. „Mai puțină trăncăneală politică — scria Lenin. — Mai puține considerații cu caracter general. Mai aproape de viață. Mai multă atenție felului în care masa muncitorească și țărănească creează *în practică* ceva *nou* în munca ei de toate zilele. Mai multă *verificare* în scopul de a se stabili în ce măsură acest nou este un fenomen cu caracter *comunist*" (p. 93).

Lenin recomanda cu căldură cărțile consacrate generalizării experienței pozitive. El a propus, de pildă, să fie larg răspîndită cartea „Un an de luptă cu arma și cu plugul", apărută la Vesiegonsk, — pe atunci un mic tîrgușor, capitală de județ din gubernia Tver — și scrisă de A. I. Todorski, redactor al ziarului local, carte în care, pe bază de exemple vii, se descriu pe înțelesul tuturor primii pași ai construcției socialiste în acest județ. Lectura acestei cărți l-a inspirat pe Lenin să scrie articolul „Un mic tablou pentru lămurirea unor mari probleme", în care, pe baza faptelor citate în carte, el a făcut importante generalizări politice.

O serie de lucrări din acest volum oglindesc activitatea desfășurată de Lenin în domeniul construcției culturale. În condițiile existente în tînăra Republică sovietică, căreia țarismul îi lăsase o moștenire atît de grea cum era analfabetismul majorității populației țării, Lenin considera că buna organizare a învățămîntului public este una dintre cele mai importante sarcini. În proiectul de hotărîre a C.C.P. „Cu privire la condițiile de admitere în instituțiile de învățămînt superior din R.S.F.S.R." scris la 2 august 1918, Lenin recomanda să se ia măsurile necesare pentru a se asigura tuturor doritorilor posibilitatea de a urma o școală superioară ; în primul rînd — arăta el — trebuie să fie primiți cei proveniți din rîndurile proletaria-

www.dacoromanica.ro

tului și ale țărănimii sărace. Cunoștințele — spunea Lenin în cuvîntarea rostită la primul congres general al învățămîntului din Rusia — sînt o armă a oamenilor muncii în lupta pentru eliberarea lor. El s-a ridicat cu hotărîre împotriva afirmațiilor ipocrite ale burgheziei cum că școala se poate afla în afara politicii. Lenin a acordat o mare atenție și altor probleme ale construcției culturale, și anume : elaborarea unor măsuri menite să asigure activității organizațiilor cultural-educative un caracter eficient și o legătură strînsă cu sarcinile construcției socialiste, îmbunătățirea activității bibliotecilor, răspîndirea culturii în rîndurile femeilor muncitoare și atragerea lor la opera de construcție socialistă.

Gigantica activitate de conducere a partidului și statului sovietic în condițiile grele ale războiului se îmbina la Lenin cu o intensă muncă teoretică. Subliniind uriașa însemnătate internațională a experienței bolșevismului, Vladimir Ilici a generalizat această experiență și a căutat să facă din ea un bun al tinerelor partide comuniste. În centrul atenției lui Lenin se afla problema dictaturii proletariatului, pe care el o considera principala problemă a întregii lupte de clasă a proletariatului.

Apărării și dezvoltării învățăturii marxiste despre revoluția socialistă și dictatura proletariatului le sînt consacrate în volumul de față : lucrarea lui V. I. Lenin „Revoluția proletară și renegatul Kautsky", articolul cu același titlu, tezele și referatul asupra democrației burgheze și dictaturii proletariatului, prezentate la primul Congres al Internaționalei Comuniste, articolul „Despre «democrație» și dictatură" și o serie de alte scrieri. În aceste lucrări, Lenin dezvoltă învățătura marxismului despre stat, dezvăluie opoziția ireductibilă dintre democrația burgheză și cea proletară, scoate la iveală esența dictaturii proletariatului ca cel mai înalt tip de democrație în societatea cu clase.

Ceea ce l-a determinat pe Lenin să scrie cartea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" a fost apariția broșurii lui K. Kautsky intitulată „Dictatura proletariatului", în care acesta din urmă denatura învățătura marxistă despre

www.dacoromanica.ro

revoluția socialistă și dictatura proletariatului, calomnia Statul sovietic și căuta cu orice chip să denigreze activitatea partidului bolșevic. De la negarea teoretică a dictaturii proletariatului, Kautsky a trecut la acțiuni ostile, practice, îndreptate împotriva Republicii sovietice. În februarie 1919, la conferința de la Berna a partidelor Internaționalei a II-a, Kautsky și Bernstein au încercat să strecoare o rezoluție de condamnare a bolșevismului.

Kautskismul, care îmbina fidelitatea pur verbală față de marxism cu subordonarea efectivă față de oportunism, a fost o formă deosebit de periculoasă a revizionismului. Lenin acorda o importanță excepțională luptei împotriva concepțiilor revizioniste ale lui Kautsky și ale celorlalți oportuniști. Demascîndu-l pe Kautsky ca trădător al intereselor clasei muncitoare, Lenin îl critică totodată pentru faptul că a luat din marxism tot ce este acceptabil pentru burghezia liberală și că nu recunoștea esențialul, și anume că proletariatul poate să învingă numai instaurîndu-și dictatura și înfrîngînd împotrivirea burgheziei.

Kautsky nega forma nepașnică, violentă a revoluției socialiste, invocînd faptul că în deceniul al optulea al secolului trecut Marx admitea posibilitatea unei treceri pașnice de la capitalism la socialism în țări ca Anglia și S.U.A. Lenin a dovedit însă că, invocînd acest argument, Kautsky trece cu bună știință sub tăcere faptul că la Marx această posibilitate este considerată ca o excepție, admisibilă numai pentru țările în care pe atunci nu luaseră o mare dezvoltare militarismul și birocrația — principalul aparat al mașinii de stat burgheze. Lenin a arătat că formele de trecere a puterii în mîinile clasei muncitoare depind de condițiile istorice concrete din fiecare țară (de gradul de organizare și de coeziune a proletariatului, de gradul de împotrivire a claselor exploatatoare etc.). El nu excludea cîtuși de puțin posibilitatea unei desfășurări pașnice a revoluției, a luării pașnice a puterii de către proletariat. În același timp Lenin sublinia că clasa muncitoare nu poate renunța nici la revoluția violentă, la insurecția armată, dacă clasele exploatatoare se vor opune voinței poporului.

www.dacoromanica.ro

Cu ajutorul a tot felul de sofisme, Kautsky a încercat să prezinte drept trăsătură obligatorie a dictaturii proletariatului unele restrîngeri ale democrației, ca de pildă, privarea de drepturi electorale a claselor exploatatoare, care era inevitabilă în condițiile războiului civil fățiș din Rusia. Demascînd absurditatea acestor afirmații ale lui Kautsky, Lenin scria: „...privarea burgheziei de drepturi electorale nu constituie o trăsătură necesară și obligatorie a dictaturii proletariatului. Nici în Rusia, bolșevicii, care au formulat cu mult înainte de Octombrie lozinca unei astfel de dictaturi, nu au spus dinainte că exploatatorii trebuie să fie privați de drepturi electorale. *Acest* element component al dictaturii nu a izvorît «din planul» vreunui partid, ci *a apărut* de la sine în cursul luptei" (p. 291). Problema restrîngerii drepturilor electorale este o problemă specific națională și nu o problemă generală a dictaturii clasei muncitoare. „În ce țări, în cadrul căror particularități naționale ale unui capitalism sau altuia va fi aplicată (în total sau în mare parte) cutare sau cutare îngrădire sau încălcare a democrației în ceea ce-i privește pe exploatatori — scria Lenin — aceasta este o problemă a particularităților naționale ale respectivului capitalism, ale respectivei revoluții" (p. 275).

Lenin dezvăluie inconsistența încercărilor lui Kautsky de a prezenta democrația burgheză drept democrație „pură" în afara claselor și ironizează platitudinea opoziției stabilite de Kautsky între așa-numitul socialism „democratic", propovăduit de reformiști, și „socialismul dictatorial", pe care socialiștii de dreapta îl identificau cu bolșevismul, cu comunismul, — opoziție larg folosită de renegații socialismului și în zilele noastre. „Descoperirea" de către Kautsky a unei opoziții fundamentale între „metoda democratică și cea dictatorială" a fost caracterizată de Lenin ca o monstruoasă confuzie teoretică și ca o dezicere totală de marxism. Pe bază de fapte istorice el demonstrează că chiar și cea mai democratică republică burgheză este în realitate o dictatură a burgheziei, dictatura exploatatorilor asupra maselor muncitoare.

www.dacoromanica.ro

Democrației burgheze, care este o democrație pentru cei bogați, Lenin îi opune democrația proletară, care e o democrație pentru uriașa majoritate a populației, pentru oamenii muncii. El a dezvăluit esența dictaturii proletariatului ca cel mai înalt tip de democrație în societatea cu clase, care asigură exercitarea efectivă a drepturilor sociale și politice acordate tuturor oamenilor muncii. Lenin caracterizează Puterea sovietică ca o democrație reală, care atrage masele largi populare „la o participare permanentă, neapărată și totodată hotărîtoare în conducerea democratică a statului" (p. 520).

În articolul „Despre «democrație» și dictatură", Lenin arată că înlocuirea statului burghez prin statul proletar este singura cale care duce la dispariția treptată a statului în general. Problemei dispariției statului îi este consacrat punctul al 20-lea al tezelor cu privire la democrația burgheză și dictatura proletariatului, aprobate de primul Congres al Internaționalei Comuniste. „Desființarea puterii de stat — scria Lenin — este un scop pe care și l-au propus toți socialiștii, printre care Marx în primul rînd. Atîta timp cît acest scop nu va fi fost înfăptuit, adevăratul democratism — adică egalitatea și libertatea — este irealizabil. Spre acest scop duce însă în practică numai democrația sovietică, sau proletară, deoarece, atrăgînd organizațiile de masă ale oamenilor muncii la o participare permanentă și neapărată la conducerea statului, ea începe de îndată să pregătească dispariția completă a oricărui stat" (p. 521). Dezvoltarea Statului sovietic a confirmat justețea învățăturii lui Lenin despre dictatura proletariatului.

În Programul P.C.U.S., adoptat la cel de-al XXII-lea Congres al acestui partid, se arată că dictatura proletariatului instaurată ca urmare a Revoluției Socialiste din Octombrie a jucat un rol de importanță istorică universală, asigurînd victoria socialismului în U.R.S.S. Pe măsura desfășurării construcției socialiste, funcțiile statului sovietic s-au modificat. Ca urmare a lichidării claselor exploatatoare a dispărut funcția de reprimare a împotrivirii lor. „În etapa nouă, contemporană, statul care a luat naștere ca stat al dictaturii proletariatului, — se arată în

www.dacoromanica.ro

Program, — s-a transformat în statul întregului popor, într-un organ de exprimare a intereselor și voinței întregului popor".

Lenin a scos la iveală însemnătatea istorică universală a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și a experienței Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. „Bolșevismul — scria Lenin — a popularizat în lumea întreagă ideea «dictaturii proletariatului», a tradus aceste cuvinte de origine latină mai întîi în limba rusă, iar apoi în *toate* limbile lumii, arătînd, prin exemplul *Puterii sovietice*, că muncitorii și țăranii săraci, *chiar* dacă aparțin unei țări înapoiate, chiar dacă sînt dintre cei mai puțin experimentați, mai puțin culți și mai puțin obișnuiți cu organizarea, au fost *în stare*, înfruntînd greutăți nemaipomenite și luptînd împotriva exploatatorilor (pe care îi susținea burghezia din lumea *întreagă*), să mențină timp de un an întreg puterea oamenilor muncii, să creeze o democrație incomparabil mai înaltă și mai largă decît toate democrațiile care au existat în lume pînă acum, *să înceapă* înfăptuirea practică a socialismului prin activitatea creatoare a zeci de milioane de muncitori și de țărani" (p. 314).

În lucrarea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" a fost dezvoltată teoria leninistă a transformării revoluției burghezo-democratice în revoluție socialistă. Lenin fundamentează aici temeinic și arată semnificația unor măsuri revoluționare ale Puterii sovietice cum sînt naționalizarea pămîntului și naționalizarea industriei.

Respingînd atacurile calomnioase ale lui Kautsky împotriva politicii externe a Statului sovietic, Lenin scoate în evidență caracterul ei consecvent-democratic. În nici o țară burgheză, nici chiar în cea mai democratică, politica externă nu se face pe față. Puterea sovietică — scrie Lenin — a smuls vălul care acoperă politica externă, ceea ce „are o importanță *cardinală*, căci de asta depinde problema păcii, problema vieții și morții a zeci de milioane de oameni" (p. 264—265).

Bolșevismul a arătat popoarelor calea sigură spre izbăvirea de grozăviile războiului și de imperialism și de aceea masele muncitoare din toate țările se conving pe

www.dacoromanica.ro

zi ce trece că „bolșevismul *poate servi ca model de tactică pentru toți*".

Cu multă mîndrie vorbește Lenin de fidelitatea partidului bolșevic față de principiile internaționalismului proletar. Tactica comuniștilor ruși, — scria el, — a fost singura tactică internaționalistă, deoarece a realizat maximum din ceea ce se poate face într-o singură țară pentru dezvoltarea, sprijinirea, trezirea revoluției în toate țările.

Bolșevismul, arată Lenin, a elaborat o teorie, un program și o tactică care se deosebesc de reformism și de social-șovinism ; el a creat bazele ideologice și tactice ale Internaționalei Comuniste, cu adevărat proletare. În condițiile marelui avînt revoluționar care apăruse în multe țări capitaliste la sfîrșitul primului război mondial, sub înrîurirea directă a Revoluției Socialiste din Octombrie, au început să se formeze, într-o serie de țări din Europa, primele partide și organizații comuniste. Timp de mulți ani a luptat Lenin pentru unirea tuturor forțelor de stînga, cu adevărat revoluționare din mișcarea muncitorească internațională, pentru crearea unei Internaționale noi, Internaționala a III-a. El a depus o amplă muncă de pregătire a primului Congres al Internaționalei Comuniste, care a avut loc la Moscova la începutul lunii martie 1919.

La primul Congres al Internaționalei Comuniste, Lenin a prezentat tezele și referatul asupra democrației burgheze și dictaturii proletariatului, în care sînt demascați „socialiștii" care în interesul apărării dominației exploatatorilor se ridică împotriva dictaturii proletariatului și cîntă ditirambe democrației „pure", „în afara claselor". Pe baza a numeroase exemple, Lenin arată că în așazisele țări democratice ale lumii capitaliste domnesc în realitate teroarea și dictatura burgheziei. Prigoana împotriva comuniștilor, reprimarea greviștilor, înăbușirea mișcărilor de eliberare națională, sprijinirea forțelor reacționare în lumea întreagă — iată trăsături caracteristice tuturor statelor burgheze, inclusiv Statelor Unite ale

www.dacoromanica.ro

Americii, pe care le idealizează avocații capitalismului. Cu indignare și revoltă a vorbit Lenin de asasinarea lui Karl Liebknecht și a Rosei Luxemburg în condițiile „libertății" republicane burgheze din Germania. Acest asasinat — scria el — a dezvăluit pe deplin esența de clasă a republicii burgheze ca dictatură a burgheziei.

Lenin subliniază că dictatura proletariatului e nu numai întru totul legitimă, ci și necesară pentru toți oamenii muncii ca mijloc de răsturnare a exploatatorilor și de apărare împotriva dictaturii burgheziei, care a dezlănțuit primul război mondial și care pregătește noi războaie. În tezele sale, V. I. Lenin arată deosebirea fundamentală dintre dictatura clasei muncitoare și dictatura claselor exploatatoare, subliniază particularitățile Puterii sovietice, care înfăptuiește în practică și tocmai pentru clasele de oameni ai muncii o posibilitate de a beneficia de drepturile și libertățile democratice care n-a existat și nici nu poate exista vreodată chiar și în cele mai democratice republici burgheze.

Marele merit al lui Lenin este că, scoțînd la iveală esența Puterii sovietice ca formă — istoricește apărută — a dictaturii proletariatului în Rusia, el a arătat totodată semnificația internațională a principiilor ei fundamentale, care stau și la baza tuturor celorlalte forme politice ale dictaturii clasei muncitoare. Asemenea principii ca: desființarea aparatului birocratic, polițienesc și judecătoresc burghez și a vechii armate, care stau deasupra poporului, participarea permanentă și hotărîtoare a maselor la conducerea statului, dispariția treptată a oricărui stat, stau nu numai la baza Puterii sovietice, ci și la baza orînduirii politice din toate țările lagărului socialist.

Congresul a aprobat în unanimitate tezele leniniste și a adoptat, în completarea lor, o rezoluție scrisă de Lenin. În această rezoluție se arăta că principala sarcină a partidelor comuniste din țările capitaliste este de a explica maselor largi ale clasei muncitoare însemnătatea istorică

www.dacoromanica.ro

și necesitatea politică a democrației noi, proletare, care trebuie să fie pusă în locul democrației burgheze.

În articolul „Cele cucerite și înscrise", consacrat întemeierii Internaționalei Comuniste, Lenin scria : „În lumina vie a noii și bogatei experiențe universal valabile a muncitorilor revoluționari din lumea întreagă, teoria marxistă ne-a ajutat să înțelegem pe deplin caracterul legic al evenimentelor în curs. Ea va ajuta proletarilor din lumea întreagă, care luptă pentru doborîrea robiei salariate capitaliste, să înțeleagă mai clar țelurile luptei lor, să păşească mai ferm pe drumul deja trasat, să cucerească mai sigur și mai trainic victoria și s-o consolideze" (p. 534).

* * *

Volumul de față conține 21 de documente care se includ pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin.

În textul propriu-zis al volumului au fost incluse documentele : „În legătură cu decretul cu privire la impunerea în natură a gospodăriilor agricole țărănești" („Principiile fundamentale ale decretului" și „Observații pe marginea proiectului de decret"), sus-menționata „Schiță de teze pentru o hotărîre cu privire la respectarea riguroasă a legilor", „În legătură cu proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la convocarea congresului general al funcționarilor de bancă din Rusia", „Instrucțiuni cu privire la întocmirea unei cărți de lectură pentru muncitori și țărani", „Proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la cooperație", proiectele de hotărîre „Cu privire la activitatea bibliotecilor" și „Cu privire la concesionarea construirii marii căi ferate de nord", articolul neterminat „Pe marginea apelului independenților germani", „Cuvîntare rostită la cursurile de agitatori ale secției «Ocrotirea mamei și copilului» din cadrul Comisariatului poporului pentru prevederi sociale" și „În legătură cu proiectul de hotărîre a C.C.

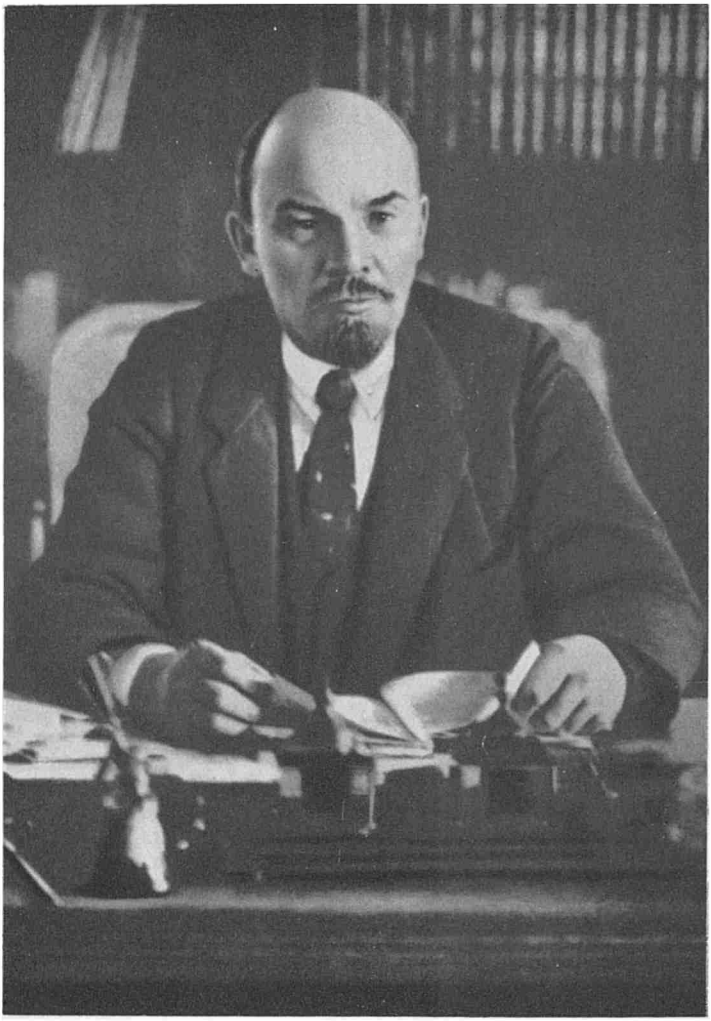
www.dacoromanica.ro

al P.C. (b) din Rusia cu privire la predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole în Ucraina".

În secțiunea „Materiale pregătitoare" se publică 12 materiale care (cu excepția ultimelor două, grupate sub titlul „Pe marginea proiectului de decret cu privire la reorganizarea controlului de stat") se includ pentru prima oară în Opere. Planurile de cuvîntări și rapoarte ce se publică în această secțiune completează conținutul respectivelor documente.

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C. C. al P. C. U. S.

www.dacoromanica.ro

V. I. LENIN
Octombrie 1918

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA 29 IULIE 1918 [1]

(Aplauze care se transformă în ovaţii.) Tovarăşi, am avut nu o dată prilejul să arătăm şi în presa de partid, şi în instituţiile sovietice, şi în cadrul agitaţiei de masă că perioada dinaintea noii recolte este cea mai grea, cea mai anevoioasă şi mai critică pentru revoluţia socialistă care a început în Rusia. Acum putem spune, cred, că punctul culminant al acestei situaţii critice a fost atins. Asta se datoreşte faptului că partizanii lumii imperialiste, ai ţărilor imperialiste, de o parte, şi partizanii Republicii sovietice socialiste, de altă parte, s-au delimitat acum pe deplin şi definitiv. Trebuie să spunem înainte de toate că sub raport militar situaţia Republicii sovietice s-a precizat definitiv abia acum. Cînd a izbucnit răscoala cehoslovacilor [2], la început mulţi au considerat-o ca un episod al rebeliunilor contrarevoluţionare. Noi n-am acordat atenţia cuvenită ştirilor din presă cu privire la participarea capitalului anglo-francez, cu privire la participarea imperialiştilor anglo-francezi la această răscoală. Acum se cuvine să ne reamintim cum s-au desfăşurat evenimentele la Murman, în rîndurile trupelor din Siberia, în Kuban, cum au căutat anglo-francezii, în alianţă cu cehoslovacii şi cu participarea nemijlocită a burgheziei engleze, să răstoarne Sovietele. Toate aceste fapte arată acum că mişcarea cehoslovacilor a fost una din verigile lanţului pe care politica consecventă a imperialiştilor anglo-francezi l-a făurit de mult pentru sugrumarea Rusiei Sovietice, spre a putea

www.dacoromanica.ro

tîrî din nou Rusia în vîltoarea războaielor imperialiste. În prezent, această criză trebuie să fie rezolvată de masele largi din Rusia Sovietică, deoarece ea — criza — înseamnă acum pentru noi o luptă pentru apărarea Republicii sovietice socialiste nu numai împotriva cehoslovacilor, împotriva tentativei lor contrarevoluționare, nu numai împotriva tentativelor contrarevoluționare în genere, ci și împotriva asaltului întregii lumi capitaliste.

Aș vrea să amintesc în primul rînd faptul că participarea directă și nemijlocită a imperialismului anglo-francez la rebeliunea cehoslovacilor a fost de mult stabilită; voi reaminti articolul publicat la 28 iunie în „Průkopník Svobody", organul central al Partidului Comunist Cehoslovac, și reprodus în presa noastră [3]:

„La 7 martie, Secția Consiliului național a primit de la consulul francez un prim vărsămînt în sumă de 3 milioane de ruble.

Acești bani au fost remiși unui oarecare domn Šip, colaborator al Secției Consiliului național.

La 9 martie aceluiași domn i s-au remis încă 2 milioane, la 25 martie el a mai primit 1 milion, la 26 martie d-l Bohumil Čermak, vicepreședinte al Consiliului național, a primit 1 milion, iar la 3 aprilie tot d-l Šip a primit încă 1 milion.

În total, între 7 martie și 4 aprilie, consulul francez a remis Secției Consiliului național 8 milioane.

La diferite date neidentificate s-a remis: d-lui Šip 1 milion, d-lui Bohumil Čermak 1 milion, d-lui Šip încă 1 milion.

În afară de aceasta, unei persoane necunoscute i s-au remis 188 000 de ruble. În total 3 188 000. Împreună cu cele 8 milioane arătate mai sus, obținem suma de 11 188 000 de ruble, pe care guvernul francez le-a remis Secției Consiliului național.

De la consulul englez Secția a primit 80 000 de lire sterline. Așadar, de la 7 martie și pînă în ziua începerii rebeliunii, liderii Consiliului național ceh au primit de la guvernele francez și englez circa 15 milioane, și pentru acești bani armata cehoslovacă a fost vîndută imperialiștilor francezi și englezi".

Desigur că, la timpul său, cei mai mulți dintre dumneavoastră ați citit această știre în ziare; noi, firește, nu ne-am îndoit niciodată că imperialiștii și financiarii din Anglia și din Franța vor căuta să facă tot posibilul și imposibilul pentru a răsturna Puterea Sovietică, pentru a-i crea tot felul de greutăți. Dar pe atunci nu se desfășurase încă întregul lanț al evenimentelor care arată că aici avem de-a face cu o sistematică și perseverentă cam-

www.dacoromanica.ro

panie contrarevoluţionară — militară şi financiară — împotriva Republicii sovietice, campanie probabil de mult plănuită şi luni de-a rîndul pregătită de toţi reprezentanţii imperialismului anglo-francez. Acum, cînd privim evenimentele în ansamblul lor, cînd punem faţă în faţă mişcarea contrarevoluţionară a cehoslovacilor şi debarcarea de la Murman, cînd ştim că englezii au debarcat acolo peste 10 000 de soldaţi şi că, sub pretext că apără Murmanul, au pătruns pe teritoriul nostru, au ocupat oraşele Kem şi Soroki şi au înaintat la răsărit de Soroki, trecînd totodată la împuşcarea activiştilor noştri sovietici ; cînd citim în ziare că multe mii de muncitori feroviari şi alţi muncitori din Nordul îndepărtat fug din faţa acestor salvatori şi mîntuitori, adică, la drept vorbind, din faţa acestor noi agresori imperialişti care sfîşie în bucăţi Rusia la un capăt al ei, — cînd punem faţă în faţă toate aceste fapte, devine clară pentru noi conexiunea generală a evenimentelor. Iar în ultimul timp s-au primit noi ştiri care confirmă caracterul ofensivei anglo-franceze împotriva Rusiei.

Chiar şi din motive de ordin geografic se înţelege că forma acestei ofensive a imperialismului împotriva Rusiei nu poate fi aceeaşi ca în Germania. Spre deosebire de aceasta din urmă, Anglia şi Franţa nu au o frontieră comună cu Rusia ; ele nu dispun nici de atîtea trupe. Caracterul prin excelenţă colonial şi maritim al forţei militare a Angliei i-a făcut pe englezi încă de mult, cu multe decenii în urmă, să adopte în campaniile lor de cuceriri o altă metodă de atac, să urmărească mai ales tăierea comunicaţiilor dintre ţara pe care voiau s-o atace şi sursele ei de aprovizionare, să prefere metoda sugrumării sub pretextul ajutorării, în loc să recurgă la metoda agresiunii militare făţişe, nemijlocite, violente şi brutale. Din informaţiile pe care le deţinem s-a constatat în ultimul timp că de ajutorul imperialismului anglo-francez a beneficiat în mod neîndoielnic şi Alekseev, care e de multă vreme cunoscut soldaţilor şi muncitorilor ruşi şi care a ocupat recent staniţa Tihoreţk. Acolo răscoala a luat forme net conturate, ceea ce se datoreşte iarăşi, probabil, uneltirilor imperialismului anglo-francez.

www.dacoromanica.ro

În sfîrşit, ieri s-au primit ştiri că la Baku imperialismului anglo-francez i-a reuşit o lovitură spectaculoasă. Ei au izbutit să obţină în Sovietul din Baku o majoritate de circa 30 de voturi contra partidului nostru, contra bolşevicilor, precum şi a eserilor de stînga — din păcate, foarte puţini — care nu s-au lăsat antrenaţi de aventura mîrşavă şi de trădarea mişelească a eserilor de stînga din Moscova [4], ci au rămas alături de Puterea sovietică şi împotriva imperialismului şi a războiului. Împotriva acestui nucleu, credincios Puterii sovietice şi care pînă acum constituia majoritatea în Sovietul din Baku, imperialismul anglo-francez a obţinut de astă dată o precumpănire de 30 de voturi datorită faptului că o foarte mare parte din partidul Daşnakţutiun [5], al semisocialiştilor armeni, a trecut de partea lor, împotriva noastră. (Citeşte telegrama.)

„La 26 iulie, din ordinul comisarului poporului Korganov, detaşamentul din Adjikabul s-a retras de la Adjikabul pe poziţii situate în apropiere de Aleatî. După ce detaşamentul din Şemaha s-a retras de la Şemaha şi Maraza, inamicul a trecut la ofensivă pe valea pîrîului Pirsagat. Lîngă satul Kubala a avut loc prima ciocnire cu avangărzile.

În acelaşi timp, dinspre sud, din direcţia Kurei, numeroase forţe de cavalerie au început să înainteze spre gara Pirsagat. În această situaţie, pentru a putea păstra staţia Adjikabul, ar fi trebuit să răsfirăm toate forţele disponibile pe trei direcţii diferite: la vest de Adjikabul, la nord şi la sud de valea Navaghi-Pirsagat. Răsfirarea forţelor pe un front atît de întins ne-ar fi lipsit de rezerve şi, deoarece nu dispuneam de cavalerie, nu ne-ar fi îngăduit să dăm o lovitură inamicului şi chiar ar fi pus într-o situaţie grea grupul din Adjikabul, în cazul unei ruperi a frontului dinspre nord sau dinspre sud. În aceste condiţii, precum şi în vederea păstrării forţelor noastre, a fost ordonată retragerea detaşamentului din Adjikabul pe poziţii situate în apropiere de Aleatî. Retragerea a fost efectuată în perfectă ordine. Construcţiile mai importante de pe linia ferată şi din gara Adjikabul, precum şi cisternele cu produse petroliere au fost aruncate în aer. În Daghestan, în cadrul ofensivei generale, inamicul întreprinde acţiuni active. La 24 iulie, el a atacat cu forţe mari în patru direcţii diferite. După o luptă de 24 de ore, am ocupat tranşeele inamicului; forţele lui s-au împrăştiat în pădure, şi numai întunericul ne-a împiedicat să le urmărim mai departe. La 24 iulie ni s-a comunicat din Şura că în împrejurimile acestui oraş se dau lupte în care eforturile trupelor noastre sînt încununate de succes; inamicul acţionează dîrz, organizat, forţele lui fiind comandate de foşti ofiţeri daghestanezi; la

www.dacoromanica.ro

acţiunile de luptă din împrejurimile Şurei participă activ ţăranii din Daghestan.

Partidele de dreapta din Baku au ridicat capul şi au început să desfăşoare o agitaţie energică pentru chemarea englezilor. Această agitaţie este larg sprijinită de cadrele de comandă ale armatei şi se extinde asupra unităţilor de pe front. Agitaţia anglofilă a dezorganizat armata. În ultimul timp, orientarea proengleză a cîştigat teren în rîndurile maselor istovite şi exasperate.

Sub influenţa agitaţiei mincinoase şi provocatoare a partidelor de dreapta, flotila militară din Marea Caspică a adoptat cîteva rezoluţii contradictorii cu privire la englezi. Înşelată de năimiţii englezilor şi de agenţi voluntari, ea a crezut orbeşte pînă în ultimul timp în sinceritatea sprijinului englez.

Ultimele ştiri arată că englezii înaintează în Persia şi că au ocupat oraşul Reşt (Ghilean). La Reşt, englezii au luptat 4 zile împotriva lui Kuciuk-Han şi a bandelor germano-turce, în frunte cu mussavatiştii fugiţi din Baku, care i se alaturaseră acestuia. După lupta de la Reşt, englezii ne-au cerut ajutor, dar împuterniciţii noştri în Persia au refuzat să-l acorde. În această luptă au învins englezii; dar ei nu au decît extrem de puţine forţe în Persia. S-a aflat că la Enzeli ei nu au decît vreo 50 de oameni. Au nevoie de benzină şi ne propun în schimb automobile. Fără benzină nu pot înainta.

La 25 iulie a avut loc a doua şedinţă a Sovietului de deputaţi în legătură cu situaţia politică şi militară, şi partidele de dreapta au ridicat problema chemării englezilor. Tov. Şaumian, comisarul extraordinar al Caucazului, referindu-se la rezoluţia Congresului al V-lea al Sovietelor şi la telegrama trimisă de Stalin în numele Consiliului Central al Comisarilor Poporului, a declarat inadmisibilă chemarea englezilor şi a cerut ca această chestiune să fie scoasă de pe ordinea de zi. Cu o neînsemnată majoritate de voturi, cererea tov. Şaumian a fost respinsă, fapt împotriva căruia tov. Şaumian, ca reprezentant al puterii centrale, a protestat în mod energic. Apoi a fost ascultat raportul delegaţilor care au fost pe front. Cu o majoritate de 259 de voturi ale eserilor de dreapta, ale daşnacilor de dreapta şi ale menşevicilor, contra 236 de voturi ale bolşevicilor, ale eserilor de stînga şi ale daşnacilor de stînga a fost adoptată o rezoluţie prin care se cere să fie chemaţi englezii şi să se formeze un guvern alcătuit din toate partidele reprezentate în Soviet şi care recunosc autoritatea Consiliului Comisarilor Poporului. Rezoluţia a fost aspru condamnată de partidele de stînga. Şaumian a declarat că hotărîrea adoptată constituie o ruşinoasă trădare şi un act de crasă nerecunoştinţă faţă de muncitorii şi de ţăranii din Rusia şi că, în calitate de reprezentant al puterii centrale, îşi declină orice răspundere pentru această hotarîre. În numele deputaţilor bolşevici, eseri de stînga şi daşnaci de stînga s-a declarat că ei nu vor intra în guvernul de coaliţie, iar Consiliul Comisarilor Poporului va demisiona. În numele celor trei fracţiuni de stînga, tov. Şaumian a declarat că o autoritate de stat care, chemîndu-i pe imperialiştii englezi, a rupt-o

www.dacoromanica.ro

în fapt cu Puterea sovietică din Rusia nu va avea nici un sprijin din partea acesteia din urmă. Prin politica sa trădătoare, Sovietul local de deputaţi, care i-a chemat pe englezi, a pierdut sprijinul Rusiei şi al partidelor care susţin Puterea sovietică.

Partidele de dreapta sînt complet dezorientate în urma hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului de a demisiona. După primirea ştirilor referitoare la situaţia creată, în raioane şi pe front starea de spirit s-a schimbat radical. Marinarii au înţeles că de fapt au fost înşelaţi de nişte trădători care urmăresc o ruptură cu Rusia şi răsturnarea Puterii sovietice. Masele îşi schimbă atitudinea faţă de englezi. Ieri, în legătură cu demisia Consiliului Comisarilor Poporului, a avut loc o şedinţă extraordinară a Comitetului executiv. S-a hotărît ca toţi comisarii poporului să rămînă la posturile lor şi să-şi continue activitatea pînă la rezolvarea problemei puterii în şedinţa din 31 iulie a Sovietului. Comitetul executiv a hotărît să ia măsuri urgente împotriva contrarevoluţiei în pregătire. Duşmanii îşi desfăşoară activitatea sub aripa partidelor anglo-franceze. Semnat: Biroul de presă al Consiliului Comisarilor Poporului din Baku".

Aşa cum vedeţi mereu că se întîmplă şi în fracţiunile de la noi, care, intitulîndu-se socialiste, nu au rupt niciodată legăturile cu burghezia, şi acolo ele s-au pronunţat de astă dată în favoarea propunerii ca trupele engleze să fie chemate să apere oraşul Baku [6]. Ştim prea bine ce înseamnă să chemi trupe imperialiste în apărarea unei republici sovietice. Ştim care a fost rostul acestei chemări făcute de burghezie, de către o parte din eseri şi de către menşevici. Ştim care a fost rostul acestei chemări făcute de conducătorii menşevicilor din Tiflis, din Gruzia.

Putem spune acum că singurul partid care nu i-a chemat pe imperialişti şi nu a încheiat cu ei nici o alianţă tîlhărească, ci a preferat să se retragă atunci cînd agresorii înaintau, a fost partidul bolşevicilor-comunişti. (Aplauze.) Ştim că în Caucaz situaţia tovarăşilor noştri comunişti a fost deosebit de grea, pentru că îi trădau pe toată linia menşevicii, care au încheiat cu imperialiştii germani o alianţă făţişă sub pretextul, desigur, al apărării independenţei Gruziei.

Ştiţi cu toţii foarte bine că această independenţă a Gruziei s-a transformat într-o înşelătorie de cea mai pură speţă; în realitate, ea înseamnă ocuparea şi cotropirea integrală a Gruziei de către imperialiştii germani, înseamnă o alianţă între baionetele germane şi guvernul

www.dacoromanica.ro

menşevic împotriva muncitorilor şi ţăranilor bolşevici, şi de aceea au avut de o mie de ori dreptate tovarăşii noştri din Baku, care, fără a închide cîtuşi de puţin ochii asupra pericolului situaţiei, şi-au spus : noi nu am fi niciodată împotriva unei păci cu o putere imperialistă care ne-ar pune condiţia să-i cedăm în schimb o parte din teritoriul nostru, dacă acest lucru nu ar lovi în noi, nu ar lega trupele noastre printr-o alianţă cu trupele agresorilor şi nu ne-ar răpi posibilitatea de a continua activitatea noastră socialistă transformatoare.

Dar dacă lucrurile stau în aşa fel, încît a chema pe englezi sub pretextul apărării oraşului Baku înseamnă să ceri ajutorul unui stat care a înghiţit acum întreaga Persie şi care de multă vreme se furişează cu forţele sale militare ca să cotropească sudul Caucazului, înseamnă să te dai pe mîna imperialismului anglo-francez, — în acest caz nu ne putem îndoi nici o clipă că, oricît de grea ar fi situaţia tovarăşilor noştri din Baku, refuzînd să încheie pace în asemenea condiţii, ei au făcut un pas care este singurul demn de nişte oameni care sînt socialişti nu în vorbe, ci în fapte. Refuzul categoric de a încheia orice înţelegere cu imperialiştii anglo-francezi constituie singurul pas just pe care-l puteau face tovarăşii din Baku, căci nu-i poţi chema pe imperialişti în ţară fără a transforma puterea socialistă independentă, fie şi pe un teritoriu izolat, într-un sclav al războiului imperialist.

De aceea nu avem nici o îndoială asupra semnificaţiei pe care evenimentele de la Baku o au în desfăşurarea generală a evenimentelor. Ieri s-a primit ştirea că o parte din oraşele Asiei centrale au fost cuprinse de o răscoală contrarevoluţionară cu participarea vădită a englezilor, care, deţinînd în India poziţii întărite şi supunîndu-şi în întregime Afganistanul, şi-au creat de mult un punct de sprijin atît pentru lărgirea posesiunilor lor coloniale, pentru sugrumarea altor popoare, cît şi pentru atacuri împotriva Rusiei Sovietice. Şi acum, cînd semnificaţia acestor verigi disparate a devenit clară pentru noi, actuala situaţie militară şi strategică generală a republicii noastre s-a precizat pe deplin. Murmanul la nord, frontul

www.dacoromanica.ro

cehoslovac la est, Turkestanul, Baku şi Astrahanul la sud-est, după cum vedem, aproape toate verigile lanţului făurit de imperialismul anglo-francez sînt acum unite între ele.

Noi vedem acum cît se poate de clar că în prezent moşierii, capitaliştii şi chiaburii, care, din motive destul de legitime pentru ei, sînt, fireşte, cu toţii pătrunşi de ură fierbinte împotriva Puterii sovietice, au trecut şi aici la acţiune în forme puţin diferite de cele în care au acţionat moşierii, capitaliştii şi chiaburii din Ucraina şi din alte regiuni rupte de Rusia. Lachei ai imperialismului anglo-francez, ei nu s-au dat în lături de la nimic pentru a face tot ce se poate face împotriva Puterii Sovietice. Cu forţele de care dispun în Rusia, ei nu puteau face acest lucru, şi de aceea au hotărît să nu se limiteze la vorbe, la apeluri în spiritul celor de teapa lui Martov, şi au recurs la metode de luptă mai serioase, la acţiuni militare. Asupra acestui fapt trebuie să atragem în mod deosebit atenţia voastră ; asupra lui trebuie să concentrăm întreaga noastră agitaţie, întreaga propagandă şi, corespunzător cu aceasta, să deplasăm centrul de greutate al întregii noastre munci în cadrul Sovietelor.

Este un fapt esenţial că acum acţionează forţele imperialiste ale unei alte coaliţii, nu ale celei germane, ci ale coaliţiei anglo-franceze, care a cotropit o parte din teritoriul nostru şi se sprijină pe ea. Dacă pînă în prezent poziţia geografică i-a împiedicat să atace direct Rusia, acum, pe o cale ocolită, imperialiştii anglo-francezi, care de patru ani inundă cu sînge lumea întreagă pentru a o supune dominaţiei lor, s-au apropiat nemijlocit de graniţele Rusiei în scopul de a sugruma Republica sovietică şi de a tîrî Rusia în războiul imperialist. Ştiţi foarte bine, tovarăşi, că din primele zile ale Revoluţiei din Octombrie noi ne-am propus drept scop principal curmarea războiului imperialist, dar niciodată nu ne-am făcut vreo iluzie că forţele proletariatului şi ale maselor revoluţionare dintr-o singură ţară, oricît de animate de eroism, oricît de organizate şi de disciplinate ar fi ele, — că forţele proletariatului dintr-o singură ţară ar fi în măsură să doboare imperialismul internaţional ; noi

www.dacoromanica.ro

ştim că el poate fi doborît numai prin eforturile unite ale proletariatului din toate ţările.

Dar ceea ce am făcut noi este că într-una din ţări au fost rupte toate legăturile cu capitaliştii din lumea întreagă. Guvernul nostru nu este legat prin nici un fir de nici una din taberele imperialiste, şi asemenea fire nu vor exista niciodată, oricare ar fi calea pe care ar urma-o în viitor revoluţia noastră. Ceea ce am făcut noi este că, în cele 8 luni de cînd există puterea noastră, mişcarea revoluţionară împotriva imperialismului a făcut un mare pas înainte şi că într-unul din principalele centre ale imperialismului, în Germania, lucrurile au ajuns în ianuarie 1918 la o ciocnire armată şi la o reprimare sîngeroasă a acestei mişcări [7]. Noi ne-am îndeplinit datoria revoluţionară pe plan internaţional, mondial, cum nu şi-a îndeplinit-o în nici o ţară nici un guvern revoluţionar, dar nu ne-am făcut iluzia că acest lucru poate fi obţinut cu forţele unei singure ţări. Noi ştiam că eforturile noastre duc în mod inevitabil la revoluţie mondială şi că războiul început de guvernele imperialiste nu poate fi curmat cu forţele acestor guverne. Războiul poate fi curmat numai prin eforturile întregului proletariat, şi atunci cînd am venit la putere, sarcina noastră ca partid proletar comunist, într-un moment cînd în celelalte ţări mai dăinuia dominaţia burgheză capitalistă, — sarcina noastră imediată era, repet, să păstrăm această putere, această făclie a socialismului, pentru ca ea să continue să alimenteze cu cît mai multe scîntei vîlvătaia în creştere a revoluţiei socialiste.

Această sarcină a fost pretutindeni extrem de grea, şi noi am îndeplinit-o datorită faptului că tocmai atunci proletariatul era angajat în lupta pentru apărarea cuceririlor republicii socialiste. Această sarcină a dus la o situaţie deosebit de grea şi de critică, deoarece revoluţia socialistă, în sensul propriu al acestui cuvînt, n-a început încă în nici o altă ţară, deşi în ţări ca Italia şi Austria ea este acum incomparabil mai aproape. Cum însă ea nu a început încă, avem în faţa noastră un nou succes al imperialismului anglo-francez, deci şi al imperialismului mondial. Daca în vest imperialismul german continuă să

www.dacoromanica.ro

rămînă în picioare ca o forţă imperialistă militară cotropitoare, în nord-estul şi în sudul Rusiei imperialismul anglo-francez a căpătat posibilitatea de a se întări şi ne arată în mod palpabil, în chip grăitor, că această forţă este gata să tîrască din nou Rusia în războiul imperialist, este gata să sugrume Rusia — stat socialist independent, care-şi continuă munca şi propaganda socialistă pe o scară nemaivăzută în lume. Împotriva acestui lucru, imperialismul anglo-francez a obţinut un succes important şi, strîngîndu-ne în cleştele încercuirii, depune toate eforturile pentru a sugruma Rusia Sovietică. Ştim foarte bine că acest succes al imperialismului anglo-francez este indisolubil legat de lupta de clasă.

Noi am spus totdeauna — şi revoluţiile confirmă — că atunci cînd ajung să fie în joc bazele puterii economice, ale puterii exploatatorilor, cînd ajunge să fie în joc proprietatea lor, care le permite să dispună de munca a zeci de milioane de muncitori şi de ţărani, care dă capitaliştilor şi moşierilor posibilitatea de a se îmbogăţi, atunci cînd, repet, ajunge să fie în joc proprietatea privată a capitaliştilor şi moşierilor, ei uită toate frazele lor despre dragostea de patrie şi despre independenţă. Noi ştim foarte bine că, pe linia încheierii de alianţe cu puterile imperialiste, a încheierii unor tratate de jaf, a trădării patriei în folosul imperialismului anglo-francez, eserii de dreapta, cadeţii şi menşevicii au bătut toate recordurile. Spre exemplu: Ucraina şi Tiflisul. Alianţa menşevicilor şi a eserilor de dreapta cu cehoslovacii este îndeajuns de semnificativă în această privinţă. Iar rebeliunea eserilor de stînga, care de dragul intereselor albgardiştilor din Iaroslavl [8] voiau să tîrască în război Republica Rusă, arată cît se poate de limpede că, atunci cînd este vorba de profiturile ei de clasă, burghezia îşi vinde patria şi încheie cu orice străin tranzacţii de tarabă împotriva poporului ei. Istoria revoluţiei ruse a dovedit încă o dată acest adevăr, după ce timp de mai bine de o sută de ani istoria revoluţiei ne-a arătat că aceasta este o lege a intereselor de clasă, a politicii de clasă a burgheziei în toate timpurile şi în toate ţările. De aceea nu trebuie să ne mire cîtuşi de puţin că actuala agravare

www.dacoromanica.ro

a situaţiei internaţionale a Republicii sovietice este legată de ascuţirea luptei de clasă înăuntrul ţării.

Noi am spus în repetate rînduri că din acest punct de vedere, din punctul de vedere al agravării crizei în domeniul aprovizionării, perioada dinaintea noii recolte este cea mai grea. Asupra Rusiei s-a abătut flagelul foametei, care s-a agravat enorm tocmai datorită faptului că planul tîlharilor imperialişti constă în a răpi Rusiei regiunile producătoare de cereale. În această privinţă, planurile lor sînt bine calculate şi constau în aceea de a găsi în regiunile periferice producătoare de cereale un reazem de clasă, de a găsi regiuni în care să precumpănească chiaburii, ţăranii bogaţi, care au strîns averi de pe urma războiului şi care trăiesc din munca altora, din munca sărăcimii. Ştiţi că aceste elemente au acumulat zeci şi sute de mii de ruble şi deţin mari stocuri de cereale. Ştiţi că aceşti oameni, care s-au îmbogăţit de pe urma calamităţii abătute asupra poporului şi care au avut cu atît mai multe posibilităţi de a jefui şi de a-şi spori profiturile cu cît mai mari erau lipsurile îndurate de popor în capitală, — tocmai aceste elemente chiaburești au constituit principalul şi cel mai serios reazem al mişcării contrarevoluţionare din Rusia. Aici lupta de clasă a pornit din înseşi adîncurile izvorului. Nu e sat în care să nu se desfăşoare lupta de clasă dintre sărăcimea satelor unită cu acea parte a ţărănimii mijlocaşe care nu are surplusuri de cereale, care le-a consumat de mult şi care nu a luat parte la speculă, — lupta de clasă dintre această imensă majoritate a celor ce muncesc şi infimul mănunchi de chiaburi; această luptă de clasă a pătruns în fiecare sat.

Atunci cînd stabileam planurile noastre politice şi publicam decretele noastre — desigur că foarte mulţi dintre dv. le cunosc —, atunci cînd, repet, întocmeam şi puneam în aplicare decretele referitoare la organizarea sărăcimii satelor [9], noi vedeam clar că la ordinea zilei se pune problema decisivă şi fundamentală a întregii revoluţii, problema cea mai decisivă şi mai fundamentală — problema puterii, problema dacă puterea va fi în mîinile proletariatului, dacă acesta va reuşi să-şi ală-

www.dacoromanica.ro

ture toată sărăcimea satelor, cu care nu are nici un fel de divergenţe, dacă va şti să atragă de partea sa pe ţăranii care nu sînt în dezacord cu el şi dacă va reuşi să unească toată această masă împrăştiată, răzleţită, dispersată prin sate — inferioară în această privinţă muncitorilor de la oraşe —, dacă va reuşi s-o unească împotriva taberei adverse, tabăra moşierilor, imperialiştilor şi chiaburilor.

Şi sub ochii noştri sărăcimea satelor a început să se unească neobişnuit de rapid. Se spune că revoluţia te învaţă. Într-adevăr, lupta de clasă ne învaţă în practică că orice notă falsă în poziţia vreunui partid îl aduce fără întîrziere acolo unde merită să fie. Noi am văzut concret politica partidului eserilor de stînga, care din lipsă de caracter şi din nesocotinţă au început să şovăie în momentul în care problema aprovizionării s-a pus într-un mod atît de acut, şi eserii de stînga au dispărut ca partid, devenind simpli pioni în mîinile albgardiştilor din Iaroslavl. (A p l a u z e.)

Tovarăşi, această ascuţire a luptei de clasă în legătură cu criza aprovizionării tocmai în momentul cînd noua recoltă se arată a fi bogată, dar încă nu poate fi valorificată, şi cînd locuitorii crîncen înfometaţi ai Petrogradului şi Moscovei sînt instigaţi de elementele chiabureşti şi de burghezie, care, în eforturile lor disperate, îşi spun : acum ori niciodată, — această ascuţire explică valul de răscoale care străbate întreaga Rusie. S-a produs răscoala din Iaroslavl. Şi noi vedem aici influenţa anglo-francezilor ; vedem calculul burgheziei şi al moşierilor contrarevoluţionari. Acolo unde s-a pus problema cerealelor, ei au căutat să împiedice înfăptuirea monopolului cerealelor, iar fără aceasta nu poate fi socialism. Tocmai pe acest teren trebuie să se unească burghezia, pe acest teren are ea un sprijin mai solid decît are mujicul de la ţară. Lupta hotărîtoare dintre forţele socialismului şi societatea burgheză se va da în orice caz, într-un fel sau altul, azi sau mîine, pentru un motiv sau altul. Oscilări pot exista numai la socialiştii în ghilimele, cum sînt, de pildă, eserii de stînga de la noi. Cînd în această problemă, în această problemă fundamentală, se

www.dacoromanica.ro

observă oscilări la oameni care se intitulează socialişti, aceasta arată că ei sînt socialişti în ghilimele, socialişti care nu fac doi bani. Revoluţia îi aduce pe asemenea socialişti într-o situaţie în care ei se transformă de fapt în simpli pioni în mîinile generalilor francezi, pioni cărora le este rezervat rolul pe care l-a avut fostul C.C. al fostului partid al eserilor de stînga.

Tovarăşi, datorită acestui efort unit al imperialismului anglo-francez şi al burgheziei ruse contrarevoluţionare, avem acum război civil dintr-o direcţie din care nu toţi îl aşteptau şi pe care nu toţi o vedeau limpede, şi el s-a contopit cu războiul extern într-un singur tot indisolubil. Răscoala chiaburilor, rebeliunea cehoslovacilor, mişcarea din Murman, — toate acestea constituie verigile unuia şi aceluiaşi război care s-a abătut asupra Rusiei. Cu preţul unor mari sacrificii noi ne-am smuls din război, într-o parte, încheind o pace neînchipuit de grea ; noi ştiam că încheiem o pace impusă prin violenţă [10], dar spuneam că ne vom putea continua propaganda şi opera de construcţie, descompunînd astfel lumea imperialistă. Noi am reuşit să facem acest lucru. Germania duce acum tratative pentru a stabili cîte miliarde să ia Rusiei în baza tratatului de pace de la Brest, dar ea a recunoscut toate naţionalizările care au fost înfăptuite la noi prin decretul din 28 iunie [11]. Ea nu a ridicat problema proprietăţii private asupra pămîntului în republica noastră ; acest lucru trebuie subliniat pentru a spulbera minciuna nemaiauzită pe care au răspîndit-o Spiridonova şi alţi asemenea militanţi ai eserilor de stînga, minciună care a adus apă la moară moşierilor şi care este repetată acum de cele mai inculte şi mai înapoiate elemente ultrareacţionare ; această minciună trebuie dezminţită şi demascată.

În realitate, oricît de împovărătoare era pentru noi această pace, noi am cucerit libertatea construcţiei socialiste interne şi am făcut pe această cale paşi care devin acum cunoscuţi Europei occidentale şi care reprezintă elemente de propagandă infinit mai puternice decît cele dinainte.

www.dacoromanica.ro

Şi astăzi lucrurile stau în aşa fel încît, ieşind din războiul cu o coaliţie, într-o parte, am fost imediat atacaţi de imperialism din altă parte. Imperialismul este un fenomen mondial; el este o luptă pentru împărţirea întregii lumi, a întregului glob pămîntesc, şi pentru dominaţia unuia sau altuia dintre grupurile de tîlhari. Acum ne atacă un alt grup de tîlhari, cel anglo-francez, şi ne declară că ne va tîrî din nou în război. Războiul lor se contopeşte cu războiul civil într-un singur tot, şi aceasta constituie principala sursă a greutăţilor momentului de faţă, cînd problema războiului, a evenimentelor militare, ca problemă principală, esenţială a revoluţiei, se pune iarăşi la ordinea zilei. Aici e toată greutatea, căci poporul e obosit de război, e istovit de război ca niciodată. Această stare de extremă extenuare şi istovire a poporului rus de pe urma războiului ar putea fi comparată cu starea unui om care a fost stîlcit în bătaie şi de la care nu te poţi aştepta nici să dea dovadă de energie, nici să fie capabil de muncă. Aşa şi la poporul rus, fireşte, aceşti aproape patru ani de război care s-au abătut asupra unei ţări pe care o jefuiseră, torturaseră şi pîngăriseră ţarismul, absolutismul, burghezia şi Kerenski au provocat, din mai multe cauze, un sentiment de profundă aversiune şi constituie izvorul adînc al uriaşelor greutăţi prin care trecem.

Pe de altă parte, această întorsătură a evenimentelor a redus totul la un război cu caracter bine precizat. Noi ne-am pomenit din nou în război, ne aflăm într-un război care este nu numai un război civil cu chiaburii, cu moşierii şi cu capitaliştii care s-au unit acum împotriva noastră, — în prezent luptă împotriva noastră imperialismul anglo-francez; el nu este încă în stare să-şi pornească hoardele împotriva Rusiei; îl împiedică condiţiile geografice, dar el vine în ajutorul duşmanilor noştri cu tot ce poate, cu toate milioanele sale, cu toate relaţiile sale diplomatice şi cu toate forţele sale. Ne aflăm în stare de război şi putem ieşi biruitori din el; dar avem de luptat aici cu un duşman dintre cei mai greu de biruit; avem de luptat împotriva stării de oboseală pricinuite de razboi, împotriva urii şi aver-

www.dacoromanica.ro

siunii faţă de război ; noi trebuie să învingem această stare, pentru că altminteri nu vom putea rezolva această problemă care nu depinde de voinţa noastră — problema războiului. Ţara noastră s-a pomenit din nou în război, şi deznodămîntul revoluţiei depinde acum în întregime de împrejurarea cine va învinge în acest război, ai cărui principali agenţi sînt cehoslovacii, dar adevăraţii lui diriguitori, animatori şi instigatori sînt imperialiştii anglo-francezi. Întreaga problemă a existenţei Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse, întreaga problemă a revoluţiei socialiste din Rusia s-a redus la problema războiului. Acesta este izvorul enormelor noastre greutăţi, dată fiind starea în care se află poporul de pe urma războiului imperialist. Sarcina noastră ne este cît se poate de clară. Orice amăgire ar fi un rău imens ; socotim că ar fi o crimă să se ascundă muncitorilor şi ţăranilor acest adevăr amar. Dimpotrivă, fiecare trebuie să-l cunoască cît mai clar şi mai precis

Da, au fost la noi cazuri cînd trupele noastre au dat dovadă de o slăbiciune criminală, de pildă cu prilejul luării Simbirskului de către cehoslovaci, cînd unităţile noastre s-au retras ; ştim că trupele sînt obosite de război, că le e lehamite de el, dar este de asemenea firesc şi inevitabil, ca atîta timp cît imperialismul nu va fi fost înfrînt pe scară mondială, el să întreprindă încercări de a tîrî Rusia în războiul imperialist, să caute să-l transforme într-un adevărat măcel. Fie că vrem sau nu, problema se prezintă astfel : ne aflăm în război, şi soarta revoluţiei va fi hotărîtă de deznodămîntul acestui război. Aceasta trebuie să devină primul şi ultimul cuvînt al agitaţiei noastre, al întregii noastre activităţi politice, revoluţionare şi transformatoare. Noi am făcut atît de mult într-un timp scurt, dar trebuie să ducem totul pînă la capăt. Întreaga noastră activitate trebuie să fie în întregime subordonată problemei de care depind acum soarta revoluţiei şi deznodămîntul ei, soarta revoluţiei ruse şi a celei internaţionale. Noi ştim că din războiul actual imperialismul mondial nu va ieşi fără o serie de revoluţii ; acest război nu se va termina altfel decît prin victoria finală a socialismului. Dar în prezent sar-

www.dacoromanica.ro

cina noastră este să sprijinim, să apărăm şi să păstrăm această forţă a socialismului, această făclie socialistă, acest izvor al socialismului, care exercită o înrîurire activă asupra lumii întregi ; în situaţia pe care au creat-o acum evenimentele, aceasta este o sarcină de ordin militar.

Nu o dată am trecut noi prin situaţii similare, şi mulţi spuneau că, oricît de greu am obţinut pacea, oricît de multe sacrificii ne-a cerut ea şi oricît s-ar strădui duşmanul să ne smulgă mereu alte teritorii, totuşi, în pofida tuturor greutăţilor, Rusia se bucură deocamdată de pace şi-şi poate consolida cuceririle socialiste. Pe această cale am mers chiar mai departe decît îşi închipuiau mulţi dintre noi. De pildă, controlul nostru muncitoresc a depăşit cu mult formele pe care le îmbrăcase la început, iar în prezent ne aflăm în stadiul transformării administrării de către stat într-o ordine socialistă. Am înaintat mult pe tărîmul muncii noastre practice. La noi a şi fost înfăptuită conducerea deplină a industriei de către muncitori, dar împrejurările nu ne-au permis să continuăm în condiţii de pace această muncă ; ele ne-au impus din nou starea de război, iar noi trebuie să ne încordăm toate forţele şi să chemăm la arme întregul popor. Ar fi o ruşine dacă în această problemă am întîmpina şovăieli cît de mici în rîndurile comuniştilor.

Şovăielile din rîndurile ţăranilor nu ne miră. Masa ţărănească nu a trecut prin acea şcoală a vieţii prin care a trecut proletariatul, care decenii de-a rîndul s-a obişnuit să vadă în capitalist pe duşmanul său de clasă şi care a ştiut să-şi unească forţele în lupta împotriva lui. Ştim că ţăranii nu au trecut printr-o astfel de universitate. Un timp au mers împreună cu proletariatul ; acum se observă la ei o perioadă de şovăieli, cînd masa ţărănească se scindează. Cunoaştem numeroase cazuri în care chiaburii au vîndut unor ţărani cereale sub preţurile fixe, pentru a da impresia că ei, chiaburii, le apără interesele. Pe noi toate acestea nu ne miră ; dar muncitorul comunist nu va şovăi, masa muncitorească va fi de neclintit, iar dacă în mediul ţărănesc există o stare

www.dacoromanica.ro

de spirit chiaburească, acest lucru este foarte explicabil. Acolo unde nu sînt bolşevici şi unde taie şi spînzură autorităţile cehoslovace se observă următorul fenomen: la început cehoslovacii sînt întîmpinaţi aproape ca nişte salvatori, dar după cîteva săptămîni de dominaţie a burgheziei se produce o mare cotitură împotriva cehoslovacilor şi în favoarea Puterii sovietice, pentru că ţăranii încep să înţeleagă că toate frazele despre libertatea comerţului şi despre Adunarea constituantă înseamnă un singur lucru: puterea moşierilor şi a capitaliştilor.

Sarcina noastră este de a uni şi mai strîns rîndurile proletare şi de a le organiza în aşa fel încît în săptămînile care vin totul să fie consacrat rezolvării problemei războiului. Ne aflăm acum în război cu imperialismul anglo-francez şi cu tot ce este în Rusia burghez, capitalist, cu tot ce se străduieşte să zădărnicească întreaga operă a revoluţiei socialiste şi să ne tîrască în război. Sînt în joc toate cuceririle muncitorilor şi ţăranilor. Putem fi siguri că vom găsi în rîndurile proletariatului toată simpatia şi tot sprijinul şi că pericolul va fi în întregime înlăturat, că noi detaşamente ale proletariatului se vor ridica în apărarea clasei lor, pentru salvarea revoluţiei socialiste. În momentul de faţă, problema se pune în aşa fel încît lupta se dă pentru două puncte fundamentale; toate deosebirile esenţiale dintre partide s-au şters în focul revoluţiei. Eserul de stînga care subliniază cu tărie că e de stînga şi care, ascunzîndu-se sub paravanul frazelor revoluţionare, în fapt se ridică împotriva Puterii sovietice, — acest eser este şi el un năimit al albgardiştilor din Iaroslavl; iată ce este el în faţa istoriei şi a luptei revoluţionare! În arena de luptă se află acum numai două clase: se dă lupta de clasă între proletariat, care apără interesele celor ce muncesc, şi cei care apără interesele moşierilor şi ale capitaliştilor. Toate frazele despre Adunarea constituantă, despre crearea de state independente etc., cu care ei caută să înşele masele inconştiente, au fost demascate de experienţa mişcării cehoslovacilor şi a mişcării menşevicilor din Caucaz. Îndărătul tuturor acestor fraze stau aceleaşi forţe ale moşierilor şi capitaliştilor, şi, aşa cum ocupaţia germană

www.dacoromanica.ro

aduce după sine puterea moşierilor şi a capitaliştilor, la fel o aduce şi răscoala cehoslovacilor. Iată pentru ce se duce războiul!

Tovarăşi! Proletariatul trebuie să-şi unească şi mai strîns rîndurile şi să dea în această luptă un exemplu de organizare şi disciplină. Rusia continuă să rămînă singura ţară care a rupt toate legăturile cu imperialiştii. Este adevărat că sîngerăm de pe urma acestor răni grele. Noi ne-am retras din faţa fiarei imperialiste, cîştigînd timp şi dîndu-i cînd ici, cînd colo lovituri parţiale, dar ca Republică sovietică socialistă am rămas independenţi. Îndeplinind munca noastră socialistă, noi am mers împotriva imperialismului din întreaga lume; sensul acestei lupte devine tot mai clar pentru muncitorii din lumea întreagă, şi revolta lor crescîndă apropie tot mai mult izbucnirea revoluţiei viitoare. Dacă astăzi ne aflăm din nou în război, este tocmai pentru că republica noastră e singura ţară din lume care nu a mers mînă în mînă cu imperialismul şi nu a îngăduit ca milioane de oameni să fie trimişi la măcel pentru a asigura dominaţia francezilor sau a germanilor asupra lumii. Republica noastră este singura ţară care a ieşit prin mijloace violente şi pe cale revoluţionară din războiul imperialist mondial şi care a ridicat steagul revoluţiei socialiste, dar ei vor s-o tîrască din nou în acest război, vor s-o aducă din nou pe front. Cehoslovacii n-au decît să se războiască cu germanii; burghezia rusă n-are decît să aleagă, Miliukov n-are decît să se decidă, poate chiar de comun acord cu Spiridonova şi cu Kamkov, cu care imperialişti să meargă mînă-n mînă. Noi însă declarăm că pentru a le dejuca planurile trebuie să fim gata să ne dăm viaţa, deoarece este vorba de salvarea întregii revoluţii socialiste. (Aplauze.) Eu ştiu că printre ţăranii din guberniile Saratov, Samara şi Simbirsk, unde oboseala şi incapacitatea de a porni la luptă armată s-au făcut simţite într-o măsură mai mare ca oriunde, se observă azi o cotitură. După ce au cunoscut invazia cazacilor şi a cehoslovacilor, după ce au văzut în practică ce înseamnă Adunarea constituantă sau strigătele: jos pacea de la Brest, ei s-au convins că toate acestea duc la reîn-

www.dacoromanica.ro

toarcerea moşierului, la urcarea pe tron a capitalistului, — şi devin acum cei mai înflăcăraţi apărători ai Puterii Sovietelor. Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că masele proletare din Petrograd şi din Moscova, păşind în fruntea revoluţiei, vor înţelege situaţia, vor înţelege prin ce moment de grea cumpănă trecem acum şi vor da dovadă de şi mai multă energie ; în interesul revoluţiei socialiste, proletariatul va da peste cap şi ofensiva anglo-franceză, şi pe cea cehoslovacă. (A p l a u z e.)

Publicat în 1918, în broşura „Şedinţa comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a reprezentanţilor comitetelor de întreprindere şi ai sindicatelor din oraşul Moscova, precum şi ai Congresului general al preşedinţilor de Soviete din Rusia. 29 iulie 1918".

Publicat în 1919, în cartea „A cincea legislatură a C.E.C. din Rusia. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după textul cărţii, confruntat cu stenograma şi cu textul broşurii

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL PREŞEDINŢILOR DE SOVIETE GUBERNIALE 30 IULIE 1918 [12]

DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăşi, în sarcina voastră intră munca administrativă, care la noi, în Consiliul Comisarilor Poporului, deţine rolul precumpănitor. Fireşte că vă aşteaptă multe greutăţi. În majoritatea cazurilor, în comitetele executive guberniale se observă că masa poporului ia, în sfîrşit, în mîinile ei opera de conducere. Greutăţile sînt, desigur, inevitabile. Una dintre principalele lipsuri a fost aceea că am folosit prea puţini lucrători practicieni din mediul muncitoresc. Dar noi nu ne-am gîndit niciodată să adaptăm vechiul aparat la noua operă de conducere, şi nu regretăm că, o dată cu înlăturarea lui, trebuie să construim cu atîtea greutăţi totul din nou. În masele muncitoreşti şi ţărăneşti se găsesc pentru munca de construcţie mai multe talente decît era de aşteptat. Noi considerăm ca un merit al revoluţiei tocmai faptul că ea a măturat vechiul aparat de guvernare, dar în acelaşi timp trebuie să ne dăm seama că principala lipsă a masei este timiditatea şi lipsa dorinţei de a lua în mîinile ei această activitate.

În unele Soviete de deputaţi ale guberniilor s-a observat pînă acum o anumită neorînduială; acum însă munca se normalizează tot mai mult, aşa încît din multe locuri sosesc ştiri că în acest domeniu nu există nici un fel de neînţelegeri şi de conflicte. Revoluţia rusă, deşi au trecut numai opt luni, a dovedit că noua clasă care a luat în mîinile sale conducerea ţării poate să facă faţă acestei sarcini. Cu toate că nu sînt destui lucrători, aparatul administrativ se înfiripă tot mai temeinic.

www.dacoromanica.ro

Construcţia noastră se află încă într-un stadiu în care nu se văd rezultatele ei concrete, fapt pe care duşmanii îl scot adeseori în evidenţă ; cu toate acestea însă, s-a făcut deja mult. În pofida extraordinarelor greutăţi, trecerea pămîntului şi a industriei în mîinile celor ce muncesc, schimbul de produse şi aprovizionarea cu alimente se transpun în viaţă. Trebuie să promovăm masele muncitoare la o activitate de sine stătătoare în domeniul construirii şi al conducerii statului socialist. Numai în practică se vor convinge masele că vechea clasă exploatatoare a fost definitiv înlăturată.

Principala noastră sarcină actuală constă în : conducere, organizare şi control. Este o muncă ingrată şi modestă, dar tocmai în cadrul ei se vor desfăşura cu succes mereu crescînd aptitudinile gospodăreşti şi administrative ale muncitorilor şi ţăranilor.

Trecînd apoi la noua Constituţie [13], tovarăşul Lenin arată că ea a înregistrat ceea ce a şi fost efectiv cucerit şi că va fi corectată şi completată prin aplicarea ei practică în viaţă. În această Constituţie, principalul este că Puterea sovietică se delimitează definitiv de burghezie, înlăturînd-o de la orice participare la construcţia de stat.

Masele muncitoreşti şi ţărăneşti, pe care guvernul le-a chemat să ia în mîinile lor conducerea ţării şi care multă vreme s-au aflat departe de acest gen de activitate, nu puteau renunţa la dorinţa de a construi statul pe baza experienţei proprii. Lozinca „Toată puterea în mîinile Sovietelor" a făcut ca pe plan local să apară tendinţa de a se ajunge la experienţa construcţiei de stat pe baza învăţămintelor trase din greşelile proprii. Această perioadă de tranziţie a fost necesară şi a avut urmări binefăcătoare. În această tendinţă spre separatism au fost multe lucruri sănătoase, bune, în sensul de tendinţă spre activitate creatoare. Constituţia sovietică a precizat raportul dintre autorităţile de plasă şi cele judeţene, dintre autorităţile judeţene şi cele guberniale şi dintre acestea din urmă şi organele centrale.

În continuare, tovarăşul Lenin arată că şi poate merita denumirea de socialistă numai acea operă de construcţie

www.dacoromanica.ro

care va fi înfăptuită potrivit unui vast plan general, căutînd să folosească în egală măsură valorile economice şi gospodăreşti. Puterea sovietică nu intenţionează cîtuşi de puţin să minimalizeze importanţa organelor locale ale puterii şi să distrugă autonomia şi iniţiativa lor. De necesitatea înfăptuirii centralismului s-a convins, din propria ei experienţă, şi ţărănimea însăşi.

Din momentul aprobării Constituţiei şi al transpunerii ei în viaţă — continuă tovarăşul Lenin — va începe o perioadă mai uşoară în construcţia noastră de stat. Din păcate însă, ne este greu în momentul de faţă să ne ocupăm de politica economică, gospodărească şi agrară. Sîntem nevoiţi să le lăsăm pe planul al doilea şi să ne concentrăm toată atenţia asupra sarcinilor elementare — problema aprovizionării. Situaţia clasei muncitoare în guberniile înfometate este într-adevăr grea. Trebuie într-un fel sau altul să depunem toate eforturile pentru a învinge greutăţile din domeniul aprovizionării şi dificultăţile legate de ele pînă la noua recoltă.

La aceasta se mai adaugă şi sarcinile cu caracter militar. Ştiţi că mişcarea cehoslovacilor, plătită şi instigată de imperialismul anglo-francez, a prins Rusia într-un cleşte. Ştiţi de asemenea că acestei mişcări i se alătură burghezia contrarevoluţionară şi chiaburimea ţărănească. Din diferite locuri primim ştiri că, din experienţa înfrîngerilor suferite de Rusia Sovietică în ultimul timp, muncitorii şi ţărănimea revoluţionară s-au convins că, pe lîngă control, pe lîngă construcţie de stat, este necesar şi un control în domeniul militar.

Sînt convins — încheie tovarăşul Lenin — că în viitor lucrurile vor merge mai bine. Sînt convins că comitetele executive guberniale, organizînd cu ajutorul ţărănimii controlul asupra cadrelor de comandă, vor făuri o puternică armată socialistă. Trăgînd învăţăminte din experienţa revoluţiei, clasa muncitoare şi clasa ţăranilor exploataţi au înţeles, în cele din urmă, necesitatea de a lua arma în mînă. Muncitorii şi ţăranii s-au pătruns de conştiinţa faptului că, pe lîngă cucerirea pămîntului, a controlului etc., este necesar ca ei să conducă armata. Desfăşurîndu-şi

www.dacoromanica.ro

activitatea în domeniul militar, ei vor face ca armata făurită de ei să merite pe deplin numele de armată socialistă şi să lupte cu succes împotriva burgheziei contrarevoluţionare şi a imperialiştilor pînă în momentul cînd în ajutorul nostru va veni proletariatul revoluţionar internaţional. (Cuvîntarea tovarăşului Lenin este acoperită de aplauzele furtunoase ale întregului congres.)

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 161 din 31 iulie 1918
„Pravda" nr. 160 din 1 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL REGIMENTULUI REVOLUŢIONAR „VARŞOVIA" 2 AUGUST 1918 [14]

DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(În sală îşi face apariţia tovarăşul Lenin, întîmpinat de aplauze entuziaste şi de acordurile puternice ale „Internaţionalei".) Eu cred — spune tovarăşul Lenin — că noi, atît revoluţionarii polonezi, cît şi cei ruşi, ardem acum de dorinţa de a face totul pentru a apăra cuceririle primei revoluţii socialiste de mare amploare, care va fi inevitabil urmată de o serie de revoluţii în alte ţări. Dificultăţile noastre se datoresc tocmai faptului că a trebuit să trecem la acţiune cu mult înaintea muncitorilor din ţările mai civilizate, cu un nivel de cultură mai ridicat.

Războiul mondial a fost provocat de forţele capitalului internaţional — de cele două coaliţii de jefuitori. De 4 ani lumea este inundată de valuri de sînge pentru a se decide care dintre aceste două imperialisme tîlhăreşti să domnească asupra globului pămîntesc. Noi simţim şi ne dăm seama că acest război criminal nu se poate termina cu victoria nici uneia din cele două părţi. Pe zi ce trece devine tot mai clar că nu imperialiştii pot pune capăt războiului, ci o revoluţie muncitorească victorioasă. Şi cu cît mai grea devine acum situaţia muncitorilor din toate ţările, cu cît mai crîncen este prigonit cuvîntul proletar liber, cu atît mai mare este desperarea burgheziei, căci ea nu va putea să ţină piept mişcării în continuă creştere. Noi ne-am rupt vremelnic de principala masă a armatei socialiste, care ne priveşte cu speranţă şi spune burgheziei

www.dacoromanica.ro

ei : oricît ți-ai face de cap, noi vom urma totuși exemplul rus și vom face ceea ce au făcut bolșevicii ruși.

Noi am vrut pace — continuă tovarășul Lenin. — Tocmai pentru că Rusia Sovietică a propus pace întregii lumi, asupra noastră au fost aruncate în februarie trupele germane. Acum însă vedem cu propriii noștri ochi că un imperialism nu e mai bun decît altul. Atît unii, cît și ceilalți au mințit și mint cînd spun că duc un război de eliberare. Așa cum Germania prădalnică s-a demascat ieri cu rușinoasa pace de la Brest, tot așa se demască astăzi capitalul anglo-francez. Anglo-francezii fac acum ultimele eforturi pentru a ne tîrî în război. Ei au cumpărat acum cu 15 milioane — prin intermediul generalilor și al ofițerilor — noi trupe de mercenari, trupele cehoslovace, pentru a le arunca într-o aventură, pentru a transforma rebeliunea cehoslovacilor într-o mișcare moșierească-albgardistă. Și — lucru curios — toate acestea se fac, pretind ei, pentru „apărarea" Rusiei. Englezii „iubitori de libertate și de dreptate" sugrumă pe toți cei care le stau în cale, cotropesc Murmanul, în timp ce crucișătoarele lor se apropie de Arhanghelsk și bombardează bateriile de coastă, — și toate astea în interesul „apărării" Rusiei. Este cît se poate de clar că ei vor să încercuiască Rusia și s-o prindă în cleștele tîlharilor imperialiști, ca s-o sugrume pentru că a demascat și a rupt tratatele lor secrete.

Revoluția noastră a făcut ca muncitorii din Anglia și din Franța să se ridice ca acuzatori ai guvernelor lor. În Anglia, unde domnea pacea civilă și unde muncitorii erau deosebit de refractari socialismului, căci și ei participau la jefuirea coloniilor, muncitorii își schimbă acum atitudinea și rup pacea civilă cu burghezia.

Muncitorii Franței condamnă politica de intervenție în treburile Rusiei. Tocmai de aceea capitaliștii din aceste țări pun totul în joc.

Faptul că Rusia Sovietică există și trăiește îi face să turbeze de furie.

Noi știm că războiul se apropie de sfîrșit ; știm că ei nu sînt în stare să-i pună capăt ; știm că avem un aliat de nădejde, și de aceea trebuie să ne încordăm toate forțele, să facem ultimele eforturi. Ori puterea chiaburilor,

www.dacoromanica.ro

a capitaliştilor şi a ţarului, aşa cum s-a întîmplat în revoluţiile neizbutite din Apus, ori puterea proletariatului. Mergînd pe front, nu trebuie să uitaţi nici o clipă că acesta este un război al asupriţilor şi exploataţilor împotriva opresorilor şi jefuitorilor, singurul război legitim, drept şi sfînt.

Acum se înfăptuieşte alianţa revoluţionarilor de diferite naţiuni la care au visat cei mai buni oameni, adevărata alianţă a muncitorilor, şi nu a visătorilor intelectuali.

Lichidarea vrajbei şi a neîncrederii dintre popoare constituie chezăşia victoriei.

Vouă v-a revenit marea cinste să apăraţi cu arma în mînă ideile noastre sfinte şi, luptînd împreună cu duşmanii de ieri pe front — germanii, austriecii, maghiarii —, să înfăptuiţi efectiv frăţia internaţională a popoarelor.

Şi sînt convins, tovarăşi, că, dacă veţi înmănunchea toate forţele militare într-o puternică Armată Roşie internaţională şi veţi porni cu aceste batalioane de fier împotriva exploatatorilor, împotriva opresorilor, împotriva forţelor reacţiunii din lumea întreagă, sub lozinca de luptă: „victorie sau moarte!“ — nici o forţă a imperialiştilor nu va rezista în faţa noastră! (Sfîrşitul cuvîntării conducătorului iubit este acoperit de aplauze prelungite, furtunoase.)

Publicat la 3 august 1918 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta“ nr. 15

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DIN RAIONUL BUTÎRKI 2 AUGUST 1918

DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăşi ! În diferite raioane ale Moscovei se discută azi soarta Rusiei socialiste [15].

Duşmanii Rusiei Sovietice vor să ne strîngă într-un cerc de fier pentru a răpi muncitorilor şi ţăranilor tot ce le-a dat Revoluţia din Octombrie. Steagul larg desfăşurat al revoluţiei sociale din Rusia tulbură liniştea tîlharilor internaţionali, a imperialiştilor, şi ei au pornit război împotriva noastră, au pornit război împotriva Puterii sovietice, au pornit împotriva puterii muncitorilor şi ţăranilor.

Vă amintiţi, tovarăşi, cum la începutul revoluţiei francezii şi englezii nu conteneau să afirme că sînt „aliaţii" Rusiei libere. Şi iată că acum aceşti „aliaţi" şi-au dat arama pe faţă. Prin minciuni şi înşelătorii, spunînd că nu intenţionează să lupte împotriva Rusiei, ei au ocupat Murmanul, apoi au luat Kemul şi au început să pună la zid şi să împuşte pe tovarăşii noştri, pe lucrătorii sovietici. Da, ei nu luptă împotriva burgheziei ruse, ei nu luptă împotriva capitaliştilor ruşi, dar au declarat război Sovietelor, au declarat război muncitorilor şi ţăranilor.

Burghezia franceză şi cea rusă şi-au găsit ajutoare active în persoana cehoslovacilor ; nu în mod dezinteresat, desigur, au pornit la război împotriva noastră aceşti vînduţi, şi noi ştim ale cui milioane i-au împins pe cehoslovaci la război împotriva Puterii sovietice ; i-a împins împotriva noastră aurul anglo-francez. Dar în afară de cehoslovaci s-au găsit şi alţii care nu s-ar da înlături să

www.dacoromanica.ro

nimicească Puterea sovietică : alături de cehoslovaci se înfruptă din aurul anglo-francez şi aşteaptă ploaia aurului rusesc „salvatorii patriei" de la noi : Dutov, Alekseev şi alţii. Puterea sovietică are mulţi duşmani. Dar sîntem noi oare singuri, tovarăşi ?

Vă amintiţi că încă în luna ianuarie, cînd flacăra revoluţiei sociale abia începuse să se aprindă, a avut loc în Germania o grevă de masă ; acum, după opt luni, vedem greve de masă în diferite ţări : au declarat grevă de masă muncitorii din Austria, sînt în grevă tovarăşii noştri din Italia. Sfîrşitul opresorilor poporului muncitor este aproape. Imperialiştii din toate ţările îşi sapă singuri mormîntul.

Războiul de jaf reciproc nu se potoleşte. În acest război de jaf s-au încleştat doi balauri : imperialismul anglo-francez şi cel german. În interesul lor, pentru victoria unuia sau altuia dintre ei, au fost ucişi pînă acum 10 milioane de ţărani şi muncitori, iar 20 de milioane au fost schilodiţi ; multe milioane de oameni se ocupă cu fabricarea uneltelor morţii. În toate ţările sînt chemaţi sub arme oamenii cei mai viguroşi, cei mai sănătoşi, este nimicită floarea omenirii... Şi pentru ce ? Pentru ca una dintre aceste hiene să învingă pe cealaltă...

Puterea sovietică a spus : noi nu vrem să luptăm nici împotriva germanilor, nici împotriva englezilor şi francezilor ; nu vrem să ucidem oameni care sînt, ca şi noi, muncitori şi ţărani. Ei nu ne sînt duşmani. Altul e duşmanul nostru : este burghezia, fie ea germană, franceză sau rusă, care astăzi s-a unit cu anglo-francezii.

Şi lozincile noastre, ca şi steagul nostru revoluţionar, flutură în toate ţările. În America — în această ţară care înainte era numită cea mai liberă dintre ţări —, închisorile gem de socialişti ; în Germania se răspîndesc larg în rîndurile muncitorilor şi soldaţilor cuvintele socialistului german Friedrich Adler : „îndreptaţi baionetele nu împotriva muncitorilor şi ţăranilor ruşi, ci împotriva propriei voastre burghezii"... Sfîrşitul măcelului pus la cale de capitalişti nu se întrevede. Cu cît se înmulţesc victoriile Germaniei, cu atît mai mulţi tîlhari de teapa ei se alătură părţii adverse, iar acum alături de englezi şi francezi luptă

www.dacoromanica.ro

şi America. Războiului îi vor pune capăt numai muncitorii : revoluţia mondială este inevitabilă. În Germania a început deja aceeaşi mişcare „defetistă" care a fost şi la noi ; în Italia şi în Austria au loc greve de masă, în America au loc arestări în masă în rîndurile socialiştilor. Şi, simţind că li se apropie pieirea, capitaliştii şi moşierii fac ultimele eforturi pentru a înăbuşi mişcarea revoluţionară ; capitaliştii ruşi întind mîna capitaliştilor şi moşierilor anglo-francezi.

Acum există două fronturi : de o parte, muncitorii şi ţăranii, iar de cealaltă, capitaliştii. Începe bătălia finală şi hotărîtoare. Acum nu poate fi vorba de o înţelegere cu burghezia. Ori vor învinge ei, ori vom învinge noi.

În 1871 burghezia a răsturnat puterea muncitorilor parizieni. Dar atunci erau puţini muncitori conştienţi, erau puţini luptători revoluţionari. Acum muncitorii sînt urmaţi de ţărănimea săracă, şi de aceea burghezia nu va mai reuşi să triumfe, aşa cum a reuşit în 1871.

Muncitorii ţin bine în mîinile lor fabricile şi uzinele, iar ţărănimea nu va restitui moşierilor pămîntul. Pentru apărarea acestor cuceriri, noi declarăm război tuturor jefuitorilor şi speculanţilor. Pe lîngă tunuri şi mitraliere, ei ne ameninţă şi cu foametea.

Declarînd război celor bogaţi, noi spunem : „pace colibelor". Vom lua toate stocurile de la speculanţi şi nu vom lăsa în voia soartei sărăcimea muncitoare. (Cuvîntarea tovarăşului Lenin este acoperită de ovaţii furtunoase.)

Dări de seamă au fost publicate la 3 august 1918 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 164 şi la 23 august 1918 în ziarul „Soldat Revoluţii" (Ţarîţîn) nr. 14

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Soldat Revoluţii"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL OSTAŞILOR ROŞII DE LA HODINKA 2 AUGUST 1918 [16]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(O v a ţ i i e n t u z i a s t e.) Revoluţia rusă a indicat lumii întregi calea spre socialism şi a arătat burgheziei că se apropie sfîrşitul dominaţiei ei. Revoluţia noastră se desfăşoară în condiţiile excepţional de grele ale unui măcel mondial.

Revoluţia nu se face la comandă, dar simptomele care arată că lumea întreagă se află în pragul unor mari evenimente nu pot fi puse la îndoială.

Sîntem înconjuraţi de duşmani care au încheiat o sfîntă alianţă pentru răsturnarea Puterii sovietice, dar ei nu vor obţine puterea.

Degeaba jubilează bandele albgardiste — succesul lor este de scurtă durată, în rîndurile lor cresc frămîntările.

Armata Roşie, ale cărei rînduri sînt îngroşate de proletariatul revoluţionar, ne va ajuta să ridicăm sus steagul revoluţiei sociale mondiale.

Victorie sau moarte!

Vom învinge burghezia mondială şi vom salvgarda cauza socialismului!

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 164 din 3 august 1918
„Pravda" nr. 163 din 4 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia"

www.dacoromanica.ro

TEZE CU PRIVIRE LA PROBLEMA APROVIZIONĂRII [17]

Către comisariatele: Aprovizionării, Agriculturii, C.E.S., Finanţelor, Comerţului şi Industriei

Propun comisariatelor respective ca astăzi chiar (2 august) să examineze de urgenţă şi să elaboreze următoarele măsuri, pentru ca în zilele de 2 şi 3 august să poată fi discutate în Consiliul Comisarilor Poporului.

(Unele dintre aceste măsuri trebuie să formeze obiectul unor decrete, iar altele — obiectul unor hotărîri nedestinate publicării.)

1. Dintre cele două modalităţi: reducerea preţurilor la textile etc. sau majorarea preţurilor la cereale, trebuie s-o alegem, fără doar şi poate, pe cea de-a doua, căci, deşi în fond aceste modalităţi sînt perfect echivalente, numai cea de-a doua ne poate ajuta să sporim repede stocările de cereale într-o serie de gubernii producătoare de grîne (Simbirsk, Saratov, Voronej etc.), ne poate ajuta să neutralizăm în războiul civil un număr cît mai mare de ţărani.

2. Propun ca preţurile la cereale să fie majorate la 30 de ruble pudul, majorînd corespunzător (sau chiar mai mult decît corespunzător) preţurile la textile etc.

3. Propun să fie examinată eventualitatea unei majorări temporare (spre a se vedea ce ne sugerează practica în ceea ce priveşte aşezarea pe baze juste a schimbului de mărfuri), să zicem pentru o lună sau pentru o lună şi jumătate, promiţînd că după acest termen *preţurile* vor fi reduse (şi dînd astfel o primă pentru predări rapide).

www.dacoromanica.ro

4. Să se ia cît mai urgent o serie de măsuri în vederea *rechiziţionării tuturor* produselor industriei orăşeneşti pentru schimbul de mărfuri (urmînd ca după rechiziţionare preţurile lor să fie majorate într-o proporţie *mai mare* decît vor fi majorate preţurile la cereale).

5. Decretul pentru majorarea preţurilor la cereale trebuie să conţină un preambul care să explice în termeni populari necesitatea acestor măsuri în legătură cu schimbul de mărfuri şi cu stabilirea unui raport just între preţurile la cereale şi cele la textile etc.

6. Cooperativele să fie obligate imediat printr-un decret: 1) să creeze pe lîngă fiecare magazin un centru de recepţie; 2) să dea mărfuri *numai* pe carnetul de consumator; 3) ţăranilor cultivatori de cereale să *nu* li se dea *nici* o marfă altfel decît pe cereale.

Să se stabilească forme şi metode de control pentru înfăptuirea acestor măsuri, prevăzîndu-se pedepse aspre (confiscarea întregii averi) pentru încălcarea lor.

7. Trebuie introduse (sau formulate mai precis) legi şi regulamente care să prevadă confiscarea averii celor care *nu declară* statului *(sau cooperativelor)* surplusurile de cereale *şi de orice alte* produse alimentare.

8. Să se instituie un impozit *în produse*, în cereale, la care să fie impuşi ţăranii bogaţi, cu precizarea să sînt consideraţi bogaţi aceia dintre ei la care cantitatea de cereale (inclusiv recolta nouă) depăşeşte dublul necesarului pentru consumul propriu (socotind hrana familiei, nutreţul vitelor şi sămînţa).

Impozitul se va numi impozit *pe venit* şi pe avere şi va fi progresiv.

9. Să se acorde temporar — timp de o lună, să zicem — înlesniri de transport pentru coletele avînd cel mult $1^1/_2$ puduri de cereale destinate *muncitorilor* din regiunile înfometate, prevăzîndu-se totodată obligativitatea unei adeverinţe speciale şi instituirea unui control special.

Adeverinţa trebuie să cuprindă adresa exactă şi să fie vizată 1) de comitetul de întreprindere; 2) de comitetul

www.dacoromanica.ro

de imobil; 3) de sindicat; controlul trebuie să verifice dacă respectiva cantitate de cereale este folosită pentru consumul *propriu*, prevăzîndu-se pedepse foarte aspre pentru cei care nu vor dovedi imposibilitatea revînzării.

10. Se va prevedea că eliberarea unei chitanţe, în două (sau trei) exemplare, este obligatorie la *o r i c e* rechiziţie (mai ales la sate şi pe căile ferate). Se vor tipări carnete cu asemenea chitanţe. Cei care fac rechiziţii fără să elibereze chitanţe vor fi pedepsiţi cu moartea prin împuşcare.

11. Aceeaşi pedeapsă va fi aplicată membrilor oricăror detaşamente de rechiziţie, de aprovizionare etc. pentru orice acţiuni vădit nedrepte faţă de populaţia muncitoare sau care încalcă regulamentele şi legile în vigoare şi sînt de natură să provoace nemulţumiri în rîndurile populaţiei, precum şi pentru neîntocmirea procesului-verbal şi neeliberarea copiei respective persoanei căreia i s-a rechiziţionat ceva sau i s-a aplicat vreo sancţiune.

12. Să se prevadă că muncitorii şi ţăranii săraci din regiunile înfometate au dreptul la trenuri marşrutizate direct pe adresa *l o r*, cu respectarea următoarelor condiţii: 1) o adeverinţă de la organizaţiile locale (Sovietul de deputaţi + obligatoriu sindicatul etc.); 2) alcătuirea unui detaşament care *să poarte răspunderea;* 3) includerea în el a unor detaşamente din alte localităţi; 4) participarea unui controlor şi a unui comisar de la Comisariatul aprovizionării, Comisariatul militar, Comisariatul căilor de comunicaţie etc.; 5) controlul acelorași la sosirea trenului şi la distribuirea cerealelor, urmînd ca o parte ($^1/_3$—$^1/_2$ sau chiar mai mult) să fie dată *o b l i g a t o r i u* Comisariatului pentru aprovizionare.

13. Cu titlu de excepţie, avîndu-se în vedere că unii *muncitori* feroviari resimt deosebit de acut urmările foametei şi dată fiind importanţa deosebită a căilor ferate pentru transportul cerealelor, se va stabili temporar că:

detaşamentele de aprovizionare sau de combatere a speculei, rechiziţionînd cerealele, eliberează chitanţe celor de la care au fost rechiziţionate şi încarcă cerealele în

www.dacoromanica.ro

vagoane, pe care le trimit pe adresa *Comitetului pentru aprovizionarea lucrătorilor de la căile ferate*, cu condiţia respectării următoarelor forme de control : 1) expedierea fiecărui vagon de acest fel va fi comunicată telegrafic Comisariatului aprovizionării şi Comisariatului căilor de comunicaţie ; 2) reprezentanţi ai Comisariatului aprovizionării şi ai Comisariatului căilor de comunicaţie vor fi chemaţi să întîmpine vagonul şi să repartizeze cerealele sub controlul Comisariatului aprovizionării.

Scris la 2 august 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA CONDIŢIILE DE ADMITERE ÎN INSTITUŢIILE DE ÎNVĂŢĂMÎNT SUPERIOR DIN R.S.F.S.R.

PROIECT DE HOTĂRÎRE
A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI [18]

Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează Comisariatul pentru învăţămîntul public să elaboreze de îndată o serie de hotărîri şi dispoziţii, care, în cazul cînd numărul doritorilor de a intra în instituţii de învăţămînt superior va depăşi numărul obişnuit de locuri, să permită luarea unor măsuri cît mai urgente care să asigure posibilitatea de a învăţa tuturor doritorilor şi să excludă nu numai orice privilegii juridice, ci şi orice privilegii de fapt pentru clasele avute. În primul rînd trebuie să fie primiţi neapărat cei proveniţi din rîndurile proletariatului şi ale ţărănimii sărace, cărora să li se acorde burse.

Scris la 2 august 1918

Publicat la 6 august 1918, în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 166

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN ELEŢ [19]

Am primit o tăietură dintr-un ziar din Eleţ, în care se relatează cum s-a desfăşurat adunarea extraordinară din 27 iulie a organizaţiei din Eleţ a partidului eserilor de stînga. Din această relatare aflu că Mocenov a prezentat un raport asupra Conferinţei de la Saratov a eserilor, conferinţă la care 8 organizaţii s-au pronunţat pentru aprobarea tacticii Comitetului lor Central, pe care d-l Kolegaev a căutat să-l justifice, iar 13 (treisprezece) organizaţii s-au pronunţat pentru reorganizarea partidului şi schimbarea tacticii.

Printre altele, tov. Rudakov a cerut insistent la această adunare „să se procedeze la reorganizarea partidului nostru" (al eserilor de stînga), să i se schimbe denumirea, să fie curăţite rîndurile lui şi să fie cu orice preţ evitate descompunerea şi dispariţia lui. Apoi un oarecare Kriukov a relatat că ar fi discutat la Moscova cu reprezentanţi ai puterii centrale, că tovarăşii Avanesov, Sverdlov şi Bonci-Bruevici i-ar fi declarat că din punctul de vedere al Puterii sovietice existenţa partidului socialist-revoluţionar de stînga este de dorit, că eu, într-o convorbire avută cu el, i-aş fi declarat acelaşi lucru, arătînd că şi comuniştii s-au îndepărtat atît de mult de teoria lor dinainte, de ceea ce scrie în cărţi, încît în prezent nu mai au nici un program, iar platformele conţin foarte multe idei împrumutate indirect din teoria „narodnică" etc. etc.

www.dacoromanica.ro

Socot de datoria mea să declar că toate acestea nu sînt decît basme şi că nu am stat de vorbă cu nici un Kriukov. Rog insistent pe tovarăşii muncitori şi ţărani din judeţul Eleţ să fie foarte circumspecţi cu eserii de stînga, care prea adeseori spun lucruri neadevărate.

În treacăt, aş vrea să arăt în cîteva cuvinte ce părere am eu despre ei. Este clar că indivizi ca Kolegaev & Co. sînt simpli pioni în mîinile albgardiştilor, ale monarhiştilor şi Savinkovilor, care au dovedit la Iaroslavl cine „a profitat" de pe urma rebeliunii eserilor de stînga. Nesocotinţa şi lipsa de caracter i-au adus pe domnii Kolegaevi în acest hal de decădere; nici nu meritau altceva. „Lachei ai Savinkovilor" — iată cum îi va numi istoria. Dar faptele arată că printre eserii de stînga sînt oameni (iar la Saratov ei formează majoritatea) cărora le-a fost ruşine de această nesocotinţă, de această lipsă de caracter, de acest rol de lachei ai monarhismului şi ai intereselor moşiereşti. Dacă aceşti oameni vor să schimbe pînă şi denumirea partidului lor (după cum am auzit, vor să-şi zică „obştişti-comunişti" sau „narodnici-comunişti" etc.), nu putem decît să salutăm această intenţie.

În primul rînd dezacordul cu marxismul, iar în al doilea rînd acordul deplin cu teoria „folosirii egalitare a pămîntului" (şi cu legea respectivă) — iată ce constituie baza pur ideologică a acestui narodnicism, şi comuniştii-bolşevici n-au refuzat niciodată o alianţă cu el.

Noi sîntem pentru o astfel de alianţă, pentru o înţelegere cu ţărănimea mijlocaşă, deoarece noi, muncitorii comunişti, nu trebuie să ne despărţim de ea şi sîntem gata să-i facem o serie de concesii. Noi am dovedit acest lucru, şi l-am dovedit nu cu vorbe, ci cu fapte, căci am aplicat şi aplicăm cît se poate de loial legea cu privire la socializarea pămîntului, cu toate că nu sîntem în totul de acord cu ea [20]. Am fost şi sîntem în genere pentru o luptă necruţătoare împotriva chiaburilor, dar sîntem pentru o înţelegere cu ţăranul mijlocaş şi pentru o unire strînsă cu sărăcimea satelor. Nu trebuie să se creadă că o înţelegere cu ţăranul mijlocaş înseamnă neapărat o înţelegere cu eserii de stînga. Nicidecum.

www.dacoromanica.ro

Legea socializării a fost adoptată de noi într-o vreme cînd nu aveam nici o înţelegere cu eserii de stînga ; şi această lege înseamnă tocmai înţelegerea noastră cu ţăranii mijlocaşi, cu masa ţărănească, şi nu cu intelectualii eseri de stînga.

Tovarăşi muncitori şi ţărani, nu alergaţi după o înţelegere cu eserii de stînga, căci noi am văzut şi ne-am convins din experienţă că nu te poţi bizui pe ei ; răspîndiţi comunismul în rîndurile sărăcimii satelor, majoritatea va fi de partea noastră. Căutaţi să faceţi concesii ţăranului mijlocaş, să aveţi o atitudine cît mai atentă, cît mai dreaptă faţă de el ; lui putem şi trebuie să-i facem concesii. Fiţi necruţători cu infimul mănunchi de exploatatori, inclusiv chiaburii, speculanţii de cereale, care se îmbogăţesc de pe urma lipsurilor pe care le îndură poporul, de pe urma înfometării masei muncitoreşti, — fiţi necruţători cu mănunchiul de chiaburi care sug sîngele oamenilor muncii.

V. Ulianov (N. Lenin)

Moscova, 6 august 1918

„Sovetskaia Gazeta" (Elec) nr. 73 din 11 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞI MUNCITORI!
PORNIM LA LUPTA FINALĂ, HOTĂRÎTOARE!

Republica sovietică este înconjurată de duşmani. Dar ea va învinge şi pe duşmanii din afară şi pe cei dinăuntru. În masele muncitoare se şi observă un avînt care este chezăşia victoriei. Se şi observă cum se înteţesc scînteile şi izbucnirile vîlvătăii revoluţionare în Europa occidentală, care ne dau certitudinea victoriei apropiate a revoluţiei muncitoreşti internaţionale.

Duşmanul din afară al Republicii Sovietice Socialiste Ruse este în momentul de faţă imperialismul anglo-francez şi cel japono-american. Acest duşman atacă acum Rusia; el jefuieşte pămînturile noastre, a ocupat Arhanghelskul şi, pornind de la Vladivostok, a înaintat (dacă ar fi să dăm crezare ziarelor franceze) pînă la Nikolsk-Ussuriisk. El a cumpărat pe generalii şi ofiţerii corpului de armată cehoslovac şi atacă Rusia paşnică într-un mod tot atît de bestial şi de prădalnic ca şi germanii în februarie, cu deosebirea însă că anglo-japonezii urmăresc nu numai cotropirea şi jefuirea pămîntului rusesc, ci şi răsturnarea Puterii sovietice în vederea „restabilirii frontului", adică pentru a tîrî din nou Rusia în războiul imperialist (sau mai simplu — tîlhăresc) dintre Anglia şi Germania.

Capitaliştii anglo-japonezi vor să restaureze puterea moşierilor şi capitaliştilor în Rusia pentru a împărţi împreună cu ei prada jefuită în război, pentru a aservi pe muncitorii şi ţăranii ruşi capitalului anglo-francez, pentru a stoarce din sudoarea lor dobînzi la împrumutu-

www.dacoromanica.ro

rile de multe miliarde, pentru a stinge vîlvătaia revoluţiei socialiste care a izbucnit la noi şi care ameninţă tot mai mult să cuprindă lumea întreagă.

Fiarele imperialismului anglo-japonez nu vor avea destule forţe pentru a ocupa şi a subjuga Rusia. De astfel de forţe nu dispune nici măcar vecina noastră Germania, după cum a dovedit „experienţa" ei cu Ucraina. Anglo-japonezii sperau să ne ia prin surprindere. Dar n-au reuşit. Muncitorii din Petrograd, apoi cei din Moscova, iar după ei şi muncitorii din întreaga regiune industrială centrală se ridică tot mai uniţi, tot mai dîrji, în mase tot mai mari şi cu un spirit de abnegaţie mereu crescînd. În aceasta stă chezăşia victoriei noastre.

Pornind război împotriva Rusiei paşnice, rechinii capitalişti anglo-japonezi contează şi pe alianţa lor cu duşmanii dinăuntru ai Puterii sovietice. Ştim prea bine cine sînt aceşti duşmani dinăuntru. Sînt capitaliştii, moşierii, chiaburii şi odraslele lor, care urăsc puterea muncitorilor şi a ţăranilor muncitori, a ţăranilor care nu sug sîngele consătenilor lor.

Valul răscoalelor chiabureşti se extinde în Rusia. Chiaburul nutreşte o ură turbată împotriva Puterii sovietice şi este gata să sugrume, să masacreze sute de mii de muncitori. Dacă chiaburii ar reuşi să învingă, ştim bine că ei ar ucide fără milă sute de mii de muncitori, că, aliindu-se cu moşierii şi cu capitaliştii, ar restabili regimul de ocnă pentru muncitori, ar desfiinţa ziua de lucru de 8 ore şi ar readuce fabricile şi uzinele sub jugul capitaliştilor.

Aşa a fost în toate revoluţiile europene de pînă acum, cînd, profitînd de slăbiciunea muncitorilor, chiaburii au reuşit să impună o revenire de la republică la monarhie, de la puterea oamenilor muncii la atotputernicia exploatatorilor, bogătaşilor şi trîntorilor. Aşa s-a întîmplat sub ochii noştri în Letonia, Finlanda, Ucraina şi Gruzia. Pretutindeni, chiaburimea lacomă, ghiftuită şi feroce s-a unit cu moşierii şi cu capitaliştii împotriva muncitorilor şi împotriva sărăcimii în general. Pretutindeni a reprimat ea cu cruzime fără seamăn clasa muncitoare. Pretutindeni

www.dacoromanica.ro

s-a aliat ea cu *capitaliştii străini* împotriva muncitorilor din propria ei ţară. Aşa au procedat şi procedează cadeţii, eserii de dreapta, menşevicii; este de ajuns să ne amintim ce isprăvi au săvîrşit ei în „cehoslovacia“ [21]. Aşa procedează, din nesocotinţă şi din lipsă de caracter, şi eserii de stînga, care cu rebeliunea lor de la Moscova au dat o mînă de ajutor albgardiştilor din Iaroslavl, cehoslovacilor şi albilor din Kazan; nu degeaba şi-au atras aceşti eseri de stînga laudele lui Kerenski şi ale prietenilor lui — imperialiştii francezi.

Este în afară de orice îndoială că chiaburii sînt duşmani înrăiţi ai Puterii sovietice. Ori chiaburii vor masacra mii şi mii de muncitori, ori muncitorii vor strivi fără cruţare răscoalele acestei prădalnice minorităţi a poporului, ale chiaburimii, împotriva puterii oamenilor muncii. Cale de mijloc nu poate fi aici. Pacea este cu desăvîrşire exclusă: chiaburul se poate împăca — şi se poate împăca lesne — cu moşierul, cu ţarul şi cu popa, chiar dacă s-a certat cu ei, dar cu clasa muncitoare *niciodată*.

De aceea spunem că lupta împotriva chiaburimii este lupta *finală*, hotărîtoare. Aceasta nu înseamnă că nu mai pot fi alte răscoale chiabureşti sau alte agresiuni ale capitalismului străin împotriva Puterii sovietice. Expresia „luptă finală“ înseamnă că în ţara noastră s-a răsculat împotriva noastră ultima şi *cea mai* numeroasă dintre clasele *exploatatoare*.

Chiaburii sînt exploatatorii cei mai feroci, cei mai brutali, cei mai sălbatici, şi nu o dată s-a întîmplat în istoria altor ţări ca ei să restaureze puterea moşierilor, a regilor, a popilor, a capitaliştilor. Chiaburii sînt mai numeroşi decît moşierii şi capitaliştii, dar nu sînt totuşi decît o minoritate în popor.

Să admitem că în Rusia — vorbesc de Rusia dinainte, de pe vremea cînd rechinii încă nu-i smulseseră Ucraina şi alte teritorii — există vreo 15 000 000 de familii de ţărani cultivatori de pămînt. Din aceste 15 000 000 de familii, vreo 10 000 000, de bună seamă, sînt familii de ţărani săraci, care trăiesc din vînzarea forţei lor de muncă sau se îndatorează la bogătani, sau n-au surplusuri

www.dacoromanica.ro

de cereale şi sînt extrem de ruinaţi de pe urma războiului. Vreo 3 000 000 trebuie considerate familii de ţărani mijlocaşi, iar nu mai mult de 2 000 000 — familii de chiaburi, bogătani şi speculanţi de cereale. Aceşti vampiri s-au îmbogăţit din mizeria poporului în timpul războiului ; ei au strîns mii şi sute de mii de ruble, urcînd preţurile la grîu şi la alte produse. Aceşti păianjeni s-au îngrăşat pe spinarea ţăranilor ruinaţi de război, pe seama muncitorilor flămînzi. Aceste lipitori au supt sîngele oamenilor muncii, îmbogăţindu-se cu atît mai mult cu cît mai mult flămînzeau muncitorii de la oraşe şi din fabrici. Aceşti vampiri au acaparat şi acaparează pămînturile moşiereşti şi jecmănesc mereu pe ţăranii săraci.

Acestor chiaburi le declarăm un război necruţător ! Moarte lor ! Ură şi dispreţ faţă de partidele care-i apără : eserii de dreapta, menşevicii şi actualii eseri de stînga ! Muncitorii trebuie să zdrobească cu mînă de fier răscoalele chiaburilor, care se aliază cu capitaliştii străini împotriva oamenilor muncii din propria lor ţară.

Chiaburii profită de starea înapoiată şi de fărîmiţarea sărăcimii satelor. Ei o aţîţă împotriva muncitorilor, o corup uneori, dîndu-i posibilitatea „să se procopsească“ cu vreo cîţiva poli de pe urma speculei cu cereale (dar jefuind-o totodată de multe mii de ruble). Chiaburii caută să atragă de partea lor pe ţăranul mijlocaş, şi uneori acest lucru le reuşeşte.

Dar clasa muncitoare nu este cîtuşi de puţin obligată să se despartă de ţăranul mijlocaş. Clasa muncitoare nu se poate împăca cu chiaburul, dar poate căuta şi caută să ajungă la o *înţelegere* cu ţăranul mijlocaş. Guvernul muncitoresc, adică guvernul bolşevic, *a dovedit* acest lucru în fapte, şi nu în vorbe.

Am dovedit acest lucru adoptînd şi aplicînd cu stricteţe legea cu privire la „socializarea pămîntului“ ; în această lege se fac *multe* concesii intereselor şi vederilor ţăranului mijlocaş.

Am dovedit acest lucru *triplînd* (acum cîteva zile) preţurile la cereale[22], căci recunoaştem pe deplin că adeseori venitul ţăranului mijlocaş nu corespunde actuale-

www.dacoromanica.ro

lor preţuri ale produselor industriale şi *trebuie* să fie mărit.

Orice muncitor conştient va explica acest lucru ţăranului mijlocaş şi va căuta să-i dovedească cu răbdare, cu perseverenţă, de repetate ori, că pentru ţăranul mijlocaş socialismul este infinit mai avantajos decît puterea ţarilor, a moşierilor şi a capitaliştilor.

Puterea muncitorească n-a nedreptăţit niciodată şi nici nu va nedreptăţi pe ţăranul mijlocaş, pe cînd puterea regilor, a moşierilor, a capitaliştilor şi a chiaburilor nu numai că-l nedreptăţeşte, dar îl şi striveşte, jefuieşte şi ruinează în toate ţările, fără excepţie, inclusiv Rusia.

O alianţă cît mai strînsă şi unire deplină cu sărăcimea satelor; concesii şi înţelegere cu ţăranul mijlocaş; reprimarea necruţătoare a chiaburilor, a acestor lipitori, vampiri şi jefuitori ai poporului, a acestor speculanţi care se îmbogăţesc de pe urma foametei, — iată care este programul muncitorului conştient. Iată politica clasei muncitoare.

Scris în prima jumătate a lunii august 1918

Publicat pentru prima oară la 17 ianuarie 1925, în ziarul „Raboceaia Moskva" nr. 14

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DIN RAIONUL SOKOLNIKI 9 AUGUST 1918 [23]

SCURTĂ DARE DE SEAMĂ APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Aplauze care nu contenesc timp îndelungat.) Am intrat în al cincilea an de război, şi acum toată lumea vede clar cine a avut nevoie de el. Cei bogaţi s-au îmbogăţit şi mai mult, pe cînd cei săraci se sufocă acum literalmente sub jugul capitalismului. Pe oamenii săraci acest război i-a costat jertfe sîngeroase, iar ca răsplată au căpătat doar foametea, şomajul şi un laţ care-i sugrumă şi mai rău decît înainte.

Războiul a fost început de tîlharii englezi şi germani, care nu mai încăpeau unii de alţii; de aceea fiecare dintre ei şi-a pus în gînd să-l sugrume pe celălalt, vărsînd în acest scop rîuri de sînge muncitoresc. Fiecare dintre ei afirmă că este animat de grijă pentru binele poporului, dar în fapt lucrează pentru binele buzunarului său.

Anglia jefuieşte coloniile germane cotropite de ea, o parte din Palestina şi din Mesopotamia; la rîndul ei, Germania jefuieşte Polonia, Kurlanda, Lituania şi Ucraina. Milionarii acestor ţări şi-au înzecit averile, dar ei şi-au greşit totuşi socotelile.

Încleştaţi într-o luptă pe viaţă şi pe moarte, aceşti jefuitori s-au trezit la marginea prăpastiei. Ei nu mai sînt în stare să oprească războiul, care împinge inevitabil popoarele la revoluţie.

Revoluţia rusă a împrăştiat scîntei în toate ţările lumii şi a apropiat şi mai mult de marginea prăpastiei imperialismul, care a luat-o razna.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi, situaţia noastră este grea, dar trebuie să biruim toate greutăţile şi să păstrăm în mîinile noastre steagul revoluţiei socialiste, înălţat de noi.

Muncitorii din toate ţările ne privesc cu speranţă. Voi le auziţi glasul: rezistaţi încă puţin, spun ei. Sînteţi înconjuraţi de duşmani, dar noi vă vom veni în ajutor şi, cu eforturi comune, vom azvîrli în cele din urmă în prăpastie pe tîlharii imperialişti.

Noi auzim acest glas şi jurăm: da, vom rezista, vom lupta din răsputeri la postul nostru şi nu vom depune armele în faţa contrarevoluţiei mondiale care ne atacă!

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 171 din 11 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAŢI CU PRIVIRE LA ALIANŢA DINTRE MUNCITORI ŞI ŢĂRANI [24]

Comitetele sărăcimii sînt necesare în lupta împotriva chiaburilor, împotriva bogătanilor şi exploatatorilor, care jecmănesc pe ţăranii muncitori. Dar între chiaburi, care constituie o mică minoritate, şi sărăcime sau semiproletari se află pătura ţăranilor mijlocaşi. Niciodată şi în nici o privinţă nu a preconizat Puterea sovietică că trebuie dusă o luptă împotriva ţărănimii mijlocaşe şi nici nu a luptat împotriva ei. Orice acţiuni sau măsuri contrare merită să fie condamnate în modul cel mai categoric şi trebuie să fie curmate fără întîrziere. Guvernul socialist este dator să ducă o politică de înţelegere cu ţărănimea mijlocaşă. Puterea sovietică a dovedit nu o dată, prin fapte, hotărîrea sa fermă de a urma această politică. Cele mai importante dintre aceste fapte sînt: adoptarea de către majoritatea comuniştilor (bolşevici) a legii cu privire la socializarea pămîntului şi aplicarea strict loială a acestei legi, apoi triplarea preţurilor la cereale (decretul din ... august 1918). Acelaşi este şi sensul decretului cu privire la maşinile agricole [25] etc. Se recomandă tuturor să respecte cu stricteţe politica expusă mai sus.

Scris la 16 august 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTĂRI ROSTITE LA ŞEDINŢA COMITETULUI DE PARTID DIN MOSCOVA ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA GRUPELOR DE SIMPATIZANŢI 16 AUGUST 1918 [26]

DIN PROCESUL-VERBAL

1

Se resimte o mare lipsă de forţe, dar în mase există forţe care pot fi folosite. Trebuie să acordăm mai multă încredere masei muncitoreşti şi să ştim să luăm forţe din rîndurile ei. Măsuri în acest scop : atragerea în partid a simpatizanţilor din rîndurile tineretului, din sindicate. Chiar dacă cotizaţiile vor fi plătite cu întîrziere, nu e nimic primejdios în aceasta. Dacă trimitem 6 000 pe front, iar în schimb primim alţi 12 000, nu va fi cine ştie ce lucru primejdios. Influenţa noastră morală trebuie folosită pentru sporirea rîndurilor partidului nostru.

La mitingurile noastre iau foarte rar cuvîntul forţe noi, ceea ce ar fi însă cît se poate de dorit, căci ele vor aduce o notă proaspătă în cuvîntările lor. O încercare în acest sens trebuie organizată într-un fel sau altul. Trebuie să luăm tineri din mediul muncitoresc, astfel încît să existe un control al masei muncitoreşti. Viaţa însăşi cere ca foarte mulţi membri de partid să plece pe front înainte ca japonezii şi americanii să-şi fi consolidat poziţiile în Siberia. În locul forţelor vechi trebuie aduse forţe noi, tinere.

2

Membrii de partid trebuie să desfăşoare printre muncitori o agitaţie intensă. Nu trebuie lăsaţi în munci de birou tovarăşi care ştiu să facă ceva cît de cît mai util.

Trebuie lărgită sfera influenţei noastre asupra masei muncitoreşti. Se observă că celulele dau dovadă de prea

www.dacoromanica.ro

puţină iniţiativă, activitatea lor pe teren ar fi foarte utilă în sensul înrîuririi pe care ar exercita-o asupra celor fără partid. Va trebui să dăm atenţie cluburilor, să luăm din mase activişti de partid.

Nu trebuie să luăm oameni care vin de dragul posturilor ; asemenea oameni trebuie alungaţi din partid.

Publicat pentru prima oară la 22 ianuarie 1928, în ziarul „Pravda" nr. 19

Se tipăreşte după exemplarul manuscris al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII AMERICANI

Tovarăşi ! Un bolşevic rus care a participat la revoluţia din 1905 şi care a stat apoi mulţi ani în ţara dv. s-a oferit să vă aducă scrisoarea de faţă [27]. I-am acceptat oferta cu atît mai bucuros cu cît proletarii revoluţionari americani sînt tocmai acum chemaţi să joace un rol deosebit de important ca duşmani neîmpăcaţi ai imperialismului american, imperialismul cel mai proaspăt, cel mai puternic, ultimul în ordinea participării la măcelul mondial al popoarelor pentru împărţirea profiturilor stoarse de capitalişti. Miliardarii americani, aceşti stăpîni de sclavi din zilele noastre, au deschis acum o pagină deosebit de tragică în sîngeroasa istorie a sîngerosului imperialism, dîndu-şi asentimentul — direct sau indirect, făţiş sau făţarnic camuflat, asta nu contează, — la expediţia armată a fiarelor anglo-japoneze în scopul sugrumării primei republici socialiste.

Istoria Americii moderne, civilizate a început cu unul dintre marile războaie cu adevărat eliberatoare, cu adevărat revoluţionare, care sînt atît de rare printre numeroasele războaie de jaf provocate, ca şi actualul război imperialist, de certurile dintre regi, moşieri şi capitalişti pentru împărţirea teritoriilor cotropite sau a profiturilor adunate prin jaf. Acesta a fost războiul poporului american împotriva tîlharilor englezi, care asupreau şi ţineau în robie colonială America, după cum astăzi încă aceşti vampiri „civilizaţi" asupresc şi ţin în robie colonială sute de milioane de oameni în India, Egipt şi în toate colţurile lumii.

www.dacoromanica.ro

De atunci au trecut aproximativ 150 de ani. Civilizaţia burgheză a adus toate roadele ei imbelşugate. America a ocupat printre ţările libere şi civilizate primul loc în ceea ce priveşte nivelul de dezvoltare a forţei productive a muncii umane asociate, în ceea ce priveşte folosirea maşinilor şi a tuturor minunilor tehnicii moderne. Dar ea a ocupat totodată unul dintre primele locuri în ceea ce priveşte adîncimea prăpastiei dintre mănunchiul de miliardari neruşinaţi, care se bălăcesc în noroi şi lux, de o parte, şi milioanele de oameni ai muncii, care trăiesc veşnic în pragul mizeriei, de altă parte. Poporul american, care a dat lumii un model de război revoluţionar împotriva robiei feudale, a căzut în robia modernă, capitalistă, salariată, în robia unui mănunchi de miliardari, şi îndeplineşte rolul de călău năimit, care, în interesul canaliilor îmbuibate, a sugrumat în 1898 Filipinele sub pretextul de a le „elibera“ [28], iar în 1918 vrea să sugrume Republica Socialistă Rusă sub pretextul de „a o apăra“ de germani.

Dar cei patru ani de măcel imperialist n-au trecut în zadar. Fapte evidente şi incontestabile au demascat definitiv înşelarea poporului de către nemernicii ambelor grupuri de tîlhari, atît ai celui englez cît şi ai celui german. Prin rezultatele lor, cei patru ani de război au demonstrat legea generală a capitalismului aplicată la războiul dintre tîlhari pentru împărţirea prăzii lor : cei mai bogaţi şi mai puternici dintre ei s-au îmbogăţit şi au jefuit mai mult decît toţi ceilalţi : cei mai slabi dintre ei au fost jefuiţi, sfîşiaţi, striviţi şi sugrumaţi pînă la capăt.

Tîlharii imperialismului englez erau, prin numărul „sclavilor“ lor „coloniali“, cei mai puternici dintre toţi. Capitaliştii englezi nu numai că n-au pierdut nici o palmă din teritoriile „lor“ (adică din teritoriile cotropite de ei în decursul veacurilor), dar au şi cotropit toate coloniile germane din Africa, au cotropit Mesopotamia şi Palestina, au sugrumat Grecia şi au început să jefuiască Rusia.

Tîlharii imperialismului german erau mai puternici decît ceilalţi în ceea ce priveşte organizarea şi disciplina trupelor „lor“, dar mai slabi în ceea ce priveşte posesiunile coloniale. Ei şi-au pierdut toate coloniile, dar au co-

www.dacoromanica.ro

tropit jumătate din Europa, au sugrumat cel mai mare număr de ţări mici şi de popoare slabe. Ce măreţ război „de eliberare" de ambele părţi ! Cît de bine „îşi apără patria" tîlharii ambelor grupuri, capitaliştii anglo-francezi şi capitaliştii germani, laolaltă cu lacheii lor, social-şoviniştii, adică socialiştii care au trecut de partea *„propriei"* lor burghezii.

Miliardarii americani erau, poate, cei mai bogaţi dintre toţi şi aveau cea mai puţin ameninţată poziţie geografică. Ei s-au îmbogăţit într-o măsură mai mare decît toţi ceilalţi şi au făcut ca toate ţările, chiar şi cele mai bogate, să le devină tributare. Aceşti miliardari au adunat prin jaf sute de miliarde de dolari. Şi pe fiecare dolar se văd urme de noroi : noroiul tratatelor secrete dintre Anglia şi „aliaţii" ei, dintre Germania şi vasalii ei, al acestor tratate de împărţire a prăzii, de „asistenţă" reciprocă în asuprirea muncitorilor şi prigonirea socialiştilor internaţionalişti. Fiecare dolar e stropit de noroiul „bănoaselor" furnituri militare, care în fiecare ţară au îmbogăţit pe cei bogaţi şi au ruinat pe cei săraci. Pe fiecare dolar se văd urme de sînge : sînt picături din rîurile de sînge pe care şi l-au vărsat cei 10 000 000 de morţi şi 20 000 000 de schilodiţi în marea, nobila şi sfînta luptă de eliberare dusă pentru a se decide căruia dintre tîlhari, celui englez sau celui german, să-i revină mai multă pradă, care dintre călăi, cel englez sau cel german, să fie *primul* printre sugrumătorii popoarelor slabe din lumea întreagă.

Şi dacă tîlharii germani au bătut recordul atrocităţii în masacrele lor militare, nu e mai puţin adevărat că tîlharii englezi au bătut recordul nu numai prin numărul coloniilor cotropite, ci şi prin rafinamentul respingătoarei lor ipocrizii. Chiar în momentul de faţă presa burgheză anglo-franceză şi cea americană răspîndesc în milioane şi milioane de exemplare ştiri mincinoase şi calomnioase cu privire la Rusia, căutînd cu făţărnicie să justifice expediţia de jaf întreprinsă de guvernele lor împotriva ţării noastre prin dorinţa de „a o apăra", chipurile, împotriva germanilor !

Pentru a dezminţi această odioasă şi mîrşavă minciună, nu-i nevoie de prea multe lămuriri : e suficient să indicăm

www.dacoromanica.ro

un singur fapt îndeobşte cunoscut. Cînd în octombrie 1917 muncitorii din Rusia au răsturnat guvernul imperialist din ţara lor, Puterea sovietică, puterea muncitorilor şi ţăranilor revoluţionari, a propus deschis o pace dreaptă, fără anexiuni şi contribuţii, o pace cu respectarea deplină a egalităţii în drepturi a tuturor naţiunilor ; Puterea sovietică a propus o astfel de pace *tuturor* ţărilor beligerante.

Şi tocmai burghezia anglo-franceză şi americană a fost aceea care n-a acceptat propunerea noastră, care nici n-a vrut să stea de vorbă cu noi despre o pace generală ! Tocmai *e a* a trădat interesele tuturor popoarelor şi a prelungit măcelul imperialist !

Tocmai ea, urmărind să tîrască din nou Rusia în războiul imperialist, a refuzat să ducă tratative de pace şi, prin aceasta, a dezlegat mîinile capitaliştilor germani, ale acestor tîlhari de aceeaşi speţă cu ea, care au impus Rusiei pacea anexionistă şi silnică de la Brest !

E greu de imaginat o făţărnicie mai mîrşavă decît aceea cu care burghezia anglo-franceză şi americană aruncă asupra noastră „vina" *pentru* pacea de la Brest. Tocmai capitaliştii din ţările de care depindea ca tratativele de la Brest să se transforme în tratative generale pentru o pace generală, tocmai ei se erijează în „acuzatori" ai noştri ! Tîlharii imperialismului anglo-francez, care s-au îmbogăţit din jaful practicat în colonii şi din măcelul în care au tîrît popoarele, au prelungit războiul cu aproape un an întreg după pacea de la Brest şi tocmai ei ne „acuză" *pe noi,* bolşevicii, care am propus o pace dreaptă tuturor ţărilor, — *pe noi* care am rupt, am publicat şi am ţintuit la stîlpul infamiei criminalele tratate secrete dintre fostul ţar şi capitaliştii anglo-francezi.

Muncitorii din lumea întreagă, indiferent de ţara în care trăiesc, ne salută, ne simpatizează şi ne aplaudă pentru faptul că am rupt verigile de fier ale legăturilor imperialiste, ale murdarelor tratate imperialiste, ale cătuşelor imperialiste, — pentru faptul că ne-am cucerit libertatea, făcînd în acest scop sacrificii dintre cele mai grele, — pentru faptul că noi, ca republică socialistă, deşi sfîşiată şi jefuită de imperialişti, am rămas *în*

www.dacoromanica.ro

На каждом долларе следы крови — из того моря крови, которую пролили 10 миллионов убитых и 20 миллионов искалеченных в великой, благородной, освободительной, священной борьбе за дело, английскому или германскому разбойнику прибыль добывать, английские или германские капиталисты оказались первыми на душителей свободных народов всего мира.

Если германские разбойники побили рекорд по зверству своих военных расходов, то английские побили рекорд не только по количеству покоренных колоний, но и по утонченности своего откровенно-циничного ограбления. Именно теперь англо-французская и американская буржуазная пресса распространяет в миллионах и миллионах экземпляров ложь и клевету про Россию, нагло оправдывая свой грабительский поход против нее стремлением „защитить" будто бы Россию от немцев!

Чтобы опровергнуть эту гнусную и подлую ложь, не надо тратить много слов: достаточно указать на один общеизвестный факт. Когда в октябре 1917 г. рабочие России сбросили свое империалистское правительство, советская власть, власть революционных рабочих и крестьян предложила открыто справедливый мир, мир без аннексий и контрибуций, мир с полным соблюдением равенства прав для всех наций — предложила такой мир всем воюющим странам.

Именно англо-французская и американская буржуазия не приняла нашего предложения, именно она отказалась даже разговаривать с нами о всеобщем

Pagina a patra din manuscrisul lui V. I. Lenin
„Scrisoare către muncitorii americani". — 20 august 1918

Micșorat

www.dacoromanica.ro

afara războiului imperialist şi am înălţat în faţa întregii lumi steagul păcii, steagul socialismului.

Nu e de mirare că banda imperialiştilor internaţionali ne urăşte din această cauză, nu e de mirare că ei ne „acuză" pe noi, că în cor cu ei ne „acuză" toţi lacheii imperialiştilor, inclusiv eserii de dreapta şi menşevicii de la noi. În ura acestor cîini de pază ai imperialismului, ca şi în simpatia muncitorilor conştienţi din toate ţările, noi, bolşevicii, vom găsi un nou izvor de încredere în justeţea cauzei noastre.

Nu este socialist acela care nu înţelege că victoria asupra burgheziei, trecerea puterii în mîinile muncitorilor, *începerea* revoluţiei proletare mondiale sînt ţeluri pentru care poţi şi trebuie să *nu* te dai în lături de la nici un sacrificiu, chiar dacă e vorba de sacrificarea unei părţi din teritoriu, de a suferi grele înfrîngeri din partea imperialismului. Nu este socialist acela care nu a dovedit *cu fapte* că e gata să admită cele mai mari sacrificii din partea patriei „sale", din moment ce sînt necesare pentru a duce efectiv înainte cauza revoluţiei socialiste.

Pentru cauza „lor", adică pentru cucerirea dominaţiei mondiale, imperialiştii din Anglia şi Germania nu s-au dat înlături să ruineze şi să sugrume o serie întreagă de ţări, începînd cu Belgia şi Serbia şi continuînd cu Palestina şi Mesopotamia. De ce atunci socialiştii, cînd e vorba de cauza „lor", de eliberarea oamenilor muncii din lumea întreagă de sub jugul capitalului, de cucerirea unei păci trainice generale, de ce trebuie ei să aştepte pînă se va găsi o cale fără jertfe, de ce trebuie ei să se teamă să înceapă lupta înainte de a avea „chezăşia" unui succes uşor, de ce trebuie ei să pună securitatea şi integritatea „patriei" „lor", create de burghezie, mai presus de interesele revoluţiei socialiste mondiale? De trei ori merită să fie dispreţuiţi trădătorii socialismului internaţional, lacheii moralei burgheze care gîndesc în felul acesta.

Fiarele de pradă ale imperialismului anglo-francez şi american ne „acuză" de „înţelegere" cu imperialismul german. O, făţarnicilor! O, nemernicilor, care calomniaţi guvernul muncitoresc, tremurînd de frică în faţa simpa-

www.dacoromanica.ro

tiei pe care ne-o arată muncitorii din propriile „voastre" ţări ! Dar făţărnicia voastră va fi demascată. Vă prefaceţi că nu înţelegeţi ce deosebire există între cazul cînd „socialiştii" se înţeleg cu burghezia (proprie şi străină) *împotriva muncitorilor*, împotriva oamenilor muncii, şi cazul cînd, *în scopul de a apăra* pe muncitorii care au învins burghezia din propria lor ţară, se încheie o înţelegere cu burghezia unei naţiuni *împotriva burgheziei* unei alte naţiuni, astfel încît proletariatul să poată folosi contradicţiile dintre diferitele grupuri ale burgheziei.

În realitate, orice european cunoaşte foarte bine această deosebire, iar poporul american, după cum voi arăta în cele ce urmează, „a cunoscut-o" îndeaproape în propria lui istorie. Există înţelegeri şi înţelegeri, există fagots et fagots, cum spun francezii.

Cînd rechinii imperialismului german şi-au trimis în februarie 1918 trupele împotriva Rusiei neînarmate, care îşi demobilizase armata şi care se bizuise pe solidaritatea internaţională a proletariatului înainte ca revoluţia mondială să se fi maturizat pe deplin, eu nu am ezitat cîtuşi de puţin să închei o anumită „înţelegere" cu monarhişti francezi. Căpitanul francez Sadoul, care în vorbe simpatiza cu bolşevicii, dar în fapt slujea cu credinţă imperialismul francez, l-a adus la mine pe ofiţerul francez de Lubersac. „Sînt monarhist, singurul meu scop este înfrîngerea Germaniei", mi-a declarat de Lubersac. Asta e ceva de la sine înţeles, am răspuns eu (cela va sans dire). Dar aceasta nu m-a împiedicat cîtuşi de puţin „să mă înţeleg" cu de Lubersac în privinţa serviciilor pe care voiau să ni le aducă ofiţerii genişti francezi în operaţia de aruncare în aer a liniilor de cale ferată, cu scopul de a stăvili invazia germană. Acesta a fost un model de „înţelegere" pe care o va aproba orice muncitor conştient, o înţelegere în interesul socialismului. Monarhistul francez şi cu mine ne-am strîns unul altuia mîna, cu toate că ştiam că fiecare dintre noi şi-ar spînzura bucuros „partenerul". Pentru moment însă, interesele noastre coincideau. Împotriva tîlharilor germani care înaintau, *noi* am folosit, în interesul revoluţiei ruse şi internaţionale, interesele opuse şi nu mai puţin tîlhăreşti ale *altor* imperialişti. Noi slujeam astfel

www.dacoromanica.ro

interesele clasei muncitoare din Rusia şi din celelalte ţări, întăream proletariatul şi slăbeam burghezia din lumea întreagă, foloseam o tactică cît se poate de legitimă şi obligatorie în *orice* război, şi anume tactica manevrării, a mişcării în zig-zag, a retragerii în aşteptarea momentului cînd revoluţia proletară, care se maturizează rapid într-o serie de ţări înaintate, *se va fi maturizat pe deplin.*

Şi oricît ar urla de furie tîlharii imperialismului anglo-francez şi american, oricît ne-ar calomnia ei şi oricîte milioane ar cheltui pentru coruperea ziarelor socialist-revoluţionare de dreapta, menşevice şi a celorlalte ziare social-patriotice, *eu nu voi ezita nici o clipă* să închei o „înţelegere" *identică* cu tîlharii imperialismului german în cazul cînd atacul trupelor anglo-franceze împotriva Rusiei ar reclama-o. Şi eu ştiu foarte bine că tactica mea va fi aprobată de proletariatul conştient din Rusia, Germania, Franţa, Anglia, America, într-un cuvînt din toată lumea civilizată. Această tactică va sluji cauza revoluţiei socialiste, va grăbi venirea ei, va slăbi burghezia internaţională şi va întări poziţiile clasei muncitoare, care repurtează victorii asupra acestei burghezii.

Este o tactică pe care poporul american a folosit-o de mult, şi cu folos pentru revoluţie. Pe vremea cînd el îşi ducea marele său război de eliberare contra asupritorilor englezi, în faţa lui se aflau de asemenea asupritorii francezi şi spanioli, care stăpîneau o parte din teritoriul actual al Statelor Unite ale Americii de Nord. În acest crîncen război de eliberare, poporul american a încheiat şi el „înţelegeri" cu unii asupritori împotriva altora, în interesul slăbirii asupritorilor şi al întăririi celor care luptau în mod revoluţionar împotriva asupririi, în interesul *masei* de asupriţi. Poporul american a folosit disensiunile dintre francezi, spanioli şi englezi, iar uneori a luptat chiar alături de trupele asupritorilor francezi şi spanioli împotriva celor englezi ; el a învins mai întîi pe englezi şi apoi s-a eliberat (în parte prin răscumpărare) de francezi şi de spanioli.

Activitatea istorică nu se aseamănă cu trotuarul de pe Nevski prospekt, spunea marele revoluţionar rus Cernîşevski [29]. Cine „admite" revoluţia proletariatului numai

www.dacoromanica.ro

„cu condiția" ca ea să se desfășoare ușor și lin, ca să existe din capul locului unitatea de acțiune a proletarilor din diferite țări, ca să existe dinainte garanția că revoluția nu va suferi înfrîngeri, ca drumul revoluției să fie larg, liber și drept, ca în mersul spre victorie să nu fie uneori nevoie de jertfe dintre cele mai grele, să nu fie nevoie „să reziști într-o cetate asediată" sau să te strecori pe cele mai înguste, impracticabile și periculoase cărări de munte, șerpuitoare — acela nu este revoluționar, acela nu s-a debarasat de pedantismul intelectualității burgheze, acela se va dovedi a fi în fapt un om care alunecă mereu în tabăra burgheziei contrarevoluționare, așa cum fac eserii de dreapta, menșevicii și chiar (deși mai rar) eserii de stînga de la noi.

Mergînd pe urmele burgheziei, domnii aceștia obișnuiesc să ne acuze de „haosul" creat de revoluție, de „distrugerea" industriei, de faptul că în țară e șomaj și lipsă de pîine. Cît de fățarnice sînt aceste acuzații din partea unor oameni care au salutat și au susținut războiul imperialist sau care „au fost de acord" cu Kerenski, promotorul continuării acestui război! Ei știu foarte bine că numai războiul imperialist este cauza tuturor acestor calamități. Revoluția, generată de război, nu poate să nu treacă prin nemaiauzitele greutăți și suferințe lăsate moștenire de acest reacționar, ruinător și îndelungat măcel al popoarelor. A ne acuza pe noi de „distrugerea" industriei sau de „teroare" înseamnă a da dovadă de fățărnicie sau de pedantism stupid, de incapacitatea de a înțelege condițiile fundamentale ale acelei înverșunate și extrem de ascuțite lupte de clasă care se numește revoluție.

În fond, „acuzatorii" de acest soi, dacă „recunosc" lupta de clasă, se mărginesc s-o recunoască în vorbe, dar în fapt ei cad mereu în utopia mic-burgheză a „înțelegerii" și „colaborării" între clase. Căci în perioade de revoluție lupta de clasă ia în mod inevitabil, întotdeauna și în toate țările, forma de *război civil*, iar războiul civil e de neconceput fără distrugeri dintre cele mai grele, fără teroare și fără îngrădirea democrației formale în interesul războiului. Numai popii mieroși — indiferent dacă e vorba de popii creștini sau de cei „laici", întruchipați în socialiștii

www.dacoromanica.ro

parlamentari, de salon — pot să nu vadă, să nu înţeleagă, să nu simtă această necesitate. Numai nişte anchilozaţi „oameni în cutie" sînt în stare să se lepede, din acest motiv, de revoluţie, în loc să se avînte în luptă cu toată pasiunea şi hotărîrea atunci cînd istoria cere ca marile probleme ale omenirii să fie rezolvate prin luptă şi război.

În poporul american există tradiţii revoluţionare, pe care le-au preluat cei mai buni reprezentanţi ai proletariatului american; ei şi-au exprimat în repetate rînduri simpatia deplină faţă de noi, bolşevicii. Aceste tradiţii sînt: războiul de eliberare dus împotriva englezilor în secolul al XVIII-lea şi războiul civil din secolul al XIX-lea. În 1870, America se afla în unele privinţe, dacă e să vorbim numai de „distrugerea" unor ramuri ale industriei şi ale economiei naţionale, *sub nivelul* anului 1860. Dar cît de pedant, cît de idiot ar fi acela care din *acest* motiv ar încerca să nege marea semnificaţie istorică-universală, progresistă şi revoluţionară a războiului civil din 1863—1865 din America!

Reprezentanţii burgheziei înţeleg foarte bine că desfiinţarea robiei negrilor şi doborîrea puterii stăpînilor de sclavi reprezentau sarcini pentru care merita ca întreaga ţară să treacă prin ani îndelungaţi de război civil, prin abisul ruinei, al distrugerii şi terorii, care sînt inerente oricărui război. Dar acum, cînd este vorba de sarcina infinit mai înaltă a desfiinţării robiei *salariate*, capitaliste, a răsturnării puterii burgheziei, — acum reprezentanţii şi apărătorii burgheziei, precum şi socialiştii-reformişti, intimidaţi de burghezie şi speriaţi de revoluţie, nu pot şi nu vor să înţeleagă necesitatea şi legitimitatea războiului civil.

Muncitorii americani nu vor merge pe urmele burgheziei. Ei vor fi alături de noi, pentru războiul civil împotriva burgheziei. Întreaga istorie a mişcării muncitoreşti mondiale şi americane îmi întăreşte această convingere. Îmi amintesc, de asemenea, cuvintele unuia dintre cei mai iubiţi conducători ai proletariatului american, cuvintele lui Eugène Debs, care, în „Appeal to Reason" [30] — pare-se, la sfîrşitul anului 1915 — în articolul „What shall I fight for" („Pentru ce voi lupta eu") — (pe care

www.dacoromanica.ro

la începutul anului 1916 l-am citat la o adunare muncitorească publică care a avut loc la Berna, în Elveţia *) —, scria —

— că el, Debs, ar prefera mai curînd să se lase împuşcat decît să voteze credite pentru actualul război criminal şi reacţionar; că el, Debs, nu cunoaşte decît un singur război sfînt, legitim din punctul de vedere al proletarilor, şi anume: războiul împotriva capitaliştilor, războiul pentru eliberarea omenirii de robia salariată.

Nu mă mir că Wilson, liderul miliardarilor americani, sluga rechinilor capitalişti, l-a aruncat pe Debs în închisoare. Burghezia poate să se răfuiască cît vrea cu adevăraţii internaţionalişti, cu adevăraţii reprezentanţi ai proletariatului revoluţionar! Cu cît va fi ea mai înverşunată şi mai bestială, cu atît mai aproape va fi ziua revoluţiei proletare victorioase.

Sîntem acuzaţi de distrugerile pricinuite de revoluţia noastră... Dar cine sînt acuzatorii? Lacheii burgheziei — ai aceleiaşi burghezii care în cei patru ani de război imperialist, distrugînd aproape toată cultura europeană, a dus Europa la barbarie, la sălbăticie, la înfometare. Această burghezie ne pretinde acum să facem revoluţia nu pe terenul acestor distrugeri, nu printre dărîmăturile culturii, printre dărîmăturile şi ruinele provocate de război, nu cu oameni sălbăticiţi de pe urma războiului. O, cît de umanitară şi de dreaptă este această burghezie!

Lacheii ei ne acuză de teroare... Burghezii englezi l-au uitat pe 1649 al lor, iar cei francezi pe 1793 al lor. Teroarea era o măsură dreaptă şi legitimă atunci cînd burghezia o folosea în interesul ei şi împotriva feudalilor, dar a devenit monstruoasă şi criminală atunci cînd muncitorii şi ţăranii săraci au cutezat s-o folosească împotriva burgheziei! Teroarea era o măsură dreaptă şi legitimă atunci cînd servea la înlocuirea unei minorităţi exploatatoare cu altă minoritate exploatatoare, dar a devenit monstruoasă şi criminală atunci cînd a început să fie folosită în interesul răsturnării *oricărei* minorităţi exploatatoare, în interesul majorităţii cu adevărat covîrşi-

* Vezi V. *I. Lenin*, Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 239. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

toare, în interesul proletariatului şi al semiproletariatului, al clasei muncitoare şi al ţărănimii sărace!

Burghezia imperialistă mondială a ucis 10 000 000 de oameni şi a schilodit alţi 20 000 000 de oameni în războiul „ei", care urmează să decidă care dintre cei doi tîlhari, tîlharul englez sau cel german, va stăpîni întreaga lume.

Dar dacă războiul *nostru*, războiul asupriţilor şi exploataţilor împotriva asupritorilor şi exploatatorilor, va necesita o jumătate de milion sau un milion de jertfe în toate ţările, burghezia va spune că în primul caz jertfele sînt legitime, iar în cel de-al doilea criminale.

Proletariatul va spune cu totul altceva.

Proletariatul îşi însuşeşte acum pe deplin şi din propria sa experienţă, îşi însuşeşte acum, în mijlocul grozăviilor războiului imperialist, marele adevăr pe care îl învăţăm din toate revoluţiile şi pe care l-au lăsat muncitorilor cei mai buni învăţători ai lor — întemeietorii socialismului contemporan. Acest adevăr spune că nu poate fi revoluţie victorioasă fără *reprimarea împotrivirii exploatatorilor*. Atunci cînd noi, muncitorii şi ţăranii muncitori, am cucerit puterea de stat, datoria noastră era să reprimăm împotrivirea exploatatorilor. Noi ne mîndrim că am făcut şi facem acest lucru. Regretăm că-l facem cu insuficientă fermitate şi hotărîre.

Noi ştim că în toate ţările este inevitabilă împotrivirea turbată a burgheziei faţă de revoluţia socialistă şi că împotrivirea ei *va creşte* pe măsură ce va creşte această revoluţie. Proletariatul va înfrînge împotrivirea burgheziei; în cursul luptei împotriva burgheziei, care opune împotrivire, el se va maturiza definitiv pentru victorie şi pentru cucerirea puterii.

Venala presă burgheză poate să trîmbiţeze cît vrea, în toată lumea, fiecare greşeală pe care o face revoluţia noastră. Noi nu ne temem de greşelile noastre. Faptul că a început revoluţia încă nu înseamnă că oamenii au devenit sfinţi. Clasele de oameni ai muncii, care veacuri de-a rîndul au fost asuprite, oprimate şi ţinute cu forţa în chingile mizeriei, în bezna inculturii şi a ignoranţei,

www.dacoromanica.ro

nu pot face fără greşeli o revoluţie. Iar cadavrul societăţii burgheze, după cum am mai spus o dată, nu poate fi pus în coşciug şi îngropat în pămînt *. Capitalismul ucis putrezeşte, se descompune în mijlocul nostru, infectînd aerul cu miasme, otrăvindu-ne viaţa, prinzînd ceea ce este nou, proaspăt, tînăr şi viu în mii de fire şi legături care ţin de ceea ce este vechi, putred şi mort.

La fiecare sută de greşeli ale noastre, pe care burghezia şi lacheii ei (inclusiv menşevicii şi eserii de dreapta de la noi) le trîmbiţează în toată lumea, revin 10 000 de acte măreţe şi eroice — cu atît mai măreţe şi mai eroice cu cît sînt simple, nevăzute, ascunse în viaţa de toate zilele a cartierului industrial sau a satului îndepărtat şi sînt săvîrşite de oameni care nu sînt obişnuiţi (şi care nu au posibilitatea) să-şi trîmbiţeze în toate lumea fiecare succes al lor.

Dar chiar dacă lucrurile ar sta invers — deşi ştiu că această presupunere nu este adevărată —, chiar dacă la fiecare sută din actele noastre juste ar reveni 10 000 de greşeli, chiar şi în acest caz revoluţia noastră ar fi, *şi va fi, în faţa istoriei universale*, o revoluţie măreaţă şi de neînvins, căci este *pentru prima oară* cînd nu minoritatea, nu numai cei bogaţi, nu numai cei culţi, ci adevărata masă, imensa majoritate a oamenilor muncii construiesc *ei înşişi* o viaţă nouă, rezolvă prin *propria lor experienţă* problemele extrem de grele ale organizării socialiste.

Fiecare greşeală în această activitate, în această extrem de conştiincioasă şi devotată activitate desfăşurată de zeci de milioane de simpli muncitori şi ţărani în vederea transformării întregii lor vieţi, — fiecare greşeală de acest fel valorează cît o mie şi un milion de succese „fără greşeli" ale minorităţii exploatatoare, succese în înşelarea şi prostirea oamenilor muncii. Căci numai *prin* astfel de greşeli *vor învăţa* muncitorii şi ţăranii să construiască o viaţă nouă, vor învăţa să se descurce *fără* capitalişti, numai în felul acesta îşi vor croi ei

* Vezi *V. I. Lenin*. Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 431—432. *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

drum — peste mii de obstacole — spre socialismul victorios.

Săvîrşesc greşeli în activitatea lor revoluţionară creatoare ţăranii noştri, care dintr-o singură lovitură, într-o singură noapte — în noaptea de 25 spre 26 octombrie (stil vechi) 1917 — au desfiinţat orice proprietate privată asupra pămîntului, iar acum, lună de lună, biruind greutăţi enorme, îndreptîndu-şi singuri greşelile, înfăptuiesc în practică arhidificila sarcină a organizării noilor condiţii de viaţă economică, a luptei împotriva chiaburilor, a asigurării cu pămînt *a oamenilor muncii* (şi nu a bogătaşilor), a trecerii la marea agricultură *comunistă*.

Săvîrşesc greşeli în activitatea lor revoluţionară creatoare muncitorii noştri, care în cîteva luni au naţionalizat pînă acum aproape toate fabricile şi uzinele mari şi care prin muncă grea, zi de zi, învaţă noua artă de a conduce ramuri întregi ale industriei, organizează întreprinderile naţionalizate, învingînd puternica împotrivire a rutinei, a mentalităţii mic-burgheze, a egoismului, pun piatră cu piatră fundamentul unor *noi* relaţii sociale, al unei *noi* discipline în muncă, al unei *noi* înrîuriri a sindicatelor muncitoreşti asupra membrilor lor.

Săvîrşesc greşeli în activitatea lor revoluţionară creatoare Sovietele noastre, create încă în 1905 printr-un puternic avînt al maselor. Sovietele muncitorilor şi ţăranilor reprezintă un nou *tip* de stat, un *tip* nou, superior, de democraţie, o formă a dictaturii proletariatului, un instrument de guvernare *fără* burghezie şi *împotriva* burgheziei. Pentru prima oară democraţia slujeşte aici maselor, oamenilor muncii, încetînd de a fi o democraţie pentru cei bogaţi, cum rămîne ea în toate republicile burgheze, chiar şi în cele mai democratice. Pentru prima oară masele populare rezolvă, pe scara unei ţări cu vreo sută de milioane de locuitori, sarcina exercitării dictaturii proletarilor şi semiproletarilor, sarcină fără a cărei rezolvare *nici nu poate fi* vorba de socialism.

Numai nişte pedanţi sau nişte oameni iremediabil îmbîcsiţi cu prejudecăţi burghezo-democratice sau parla-

www.dacoromanica.ro

mentare pot să dea din umeri întrebîndu-se nedumeriţi ce sînt Sovietele noastre de deputaţi şi agăţîndu-se, de pildă, de faptul că alegerile sînt indirecte. Aceşti oameni n-au uitat nimic şi n-au învăţat nimic în perioada marilor răsturnări din 1914—1918. Îmbinarea dictaturii proletariatului cu o democraţie nouă, democraţie pentru oamenii muncii, îmbinarea războiului civil cu o cît mai largă atragere a maselor în viaţa politică —, o astfel de îmbinare nu se obţine dintr-o dată şi nu se încadrează în formele învechite ale rutinarului democratism parlamentar. Republica sovietică se conturează în faţa noastră ca o lume nouă, lumea socialistă. Şi nu este de mirare că această lume nu se naşte de-a gata, nu apare deodată, ca Minerva din capul lui Jupiter.

În timp ce vechile constituţii burghezo-democratice proclamă pompos, de pildă, egalitatea formală şi dreptul la întruniri, Constituţia noastră sovietică, proletară şi ţărănească, se leapădă de făţărnicia egalităţii formale. Pe vremea cînd republicanii burghezi răsturnau tronuri, ei nu se sinchiseau cîtuşi de puţin de egalitate formală între monarhişti şi republicani. Cînd este vorba de răsturnarea burgheziei, numai nişte trădători sau nişte idioţi pot cere egalitate formală în drepturi pentru burghezie. Pentru muncitori şi ţărani „libertatea întrunirilor" nu face nici doi bani dacă toate clădirile cele mai bune sînt acaparate de burghezie. Sovietele noastre *au luat* de la cei bogaţi toate clădirile bune, atît la oraşe cît şi la sate, *şi le-au pus pe toate* la dispoziţia muncitorilor şi ţăranilor spre a fi folosite pentru asociaţiile şi întrunirile *lor*. Iată cum înţelegem *noi* libertatea întrunirilor — — — pentru oamenii muncii! Iată sensul şi conţinutul Constituţiei noastre sovietice socialiste!

Şi iată de ce sîntem cu toţii atît de profund convinşi că, oricîte calamităţi s-ar mai abate asupra Republicii noastre sovietice, *ea este şi va rămîne invincibilă.*

Ea este şi va rămîne invincibilă, pentru că fiecare lovitură din partea imperialismului turbat, fiecare înfrîngere pe care ne-o pricinuieşte burghezia internaţională

www.dacoromanica.ro

ridică la luptă mereu noi pături de muncitori şi ţărani, le instruieşte cu preţul unor grele sacrificii, le călește şi generează un nou eroism în masă.

Noi ştim că ajutorul din partea voastră, tovarăşi muncitori americani, nu va veni, poate, chiar atît de curînd, căci în ţări diferite revoluţia se desfăşoară sub forme diferite, într-un ritm diferit (şi nici nu se poate desfăşura altfel). Noi ştim că s-ar putea ca revoluţia proletară europeană să nu izbucnească încă în săptămînile ce vin, oricît de rapid se maturizează ea în ultimul timp. Noi mizăm pe inevitabilitatea revoluţiei mondiale, dar aceasta nu înseamnă cîtuşi de puţin că mizăm prosteşte pe inevitabilitatea revoluţiei într-un *anumit* termen scurt. Noi am trecut în ţara noastră prin două mari revoluţii, revoluţia din 1905 şi cea din 1917, şi ştim că ele nu se fac nici la comandă, nici în urma unei înţelegeri. Noi ştim că împrejurările au scos în frunte detaşamentul *nostru*, detaşamentul din Rusia al proletariatului socialist, nu în virtutea meritelor noastre, ci în virtutea stării deosebit de înapoiate a ţării noastre, şi că *pînă* la izbucnirea revoluţiei mondiale sînt posibile un şir de înfrîngeri ale unor revoluţii.

Cu toate acestea, ştim foarte bine că sîntem de neînvins, căci omenirea nu va pieri de pe urma măcelului imperialist, ci va reuşi să-i vină de hac. Prima care *a sfărîmat* lanţul de fier al războiului imperialist a fost ţara *noastră*. Noi am adus grele jertfe în lupta pentru sfărîmarea acestui lanţ, dar *am reuşit să-l sfărîmăm*. Ne aflăm acum *în afara* oricăror legături de dependenţă imperialistă ; noi am înălţat în faţa întregii lumi steagul luptei pentru lichidarea definitivă a imperialismului.

Ne aflăm ca într-o cetate asediată atîta timp cît nu ne vin în ajutor alte detaşamente ale revoluţiei socialiste internaţionale. Dar aceste detaşamente *există*, ele sînt *mai numeroase* decît detaşamentele noastre şi se maturizează, se dezvoltă şi se întăresc pe măsură ce atrocităţile imperialismului continuă. Muncitorii o rup cu

www.dacoromanica.ro

social-trădătorii lor, cu alde Gompers, Henderson, Renaudel, Scheidemann şi Renner. Muncitorii se apropie încet, dar neabătut de tactica comunistă, bolşevică, de revoluţia proletară, care este singura în stare să salveze cultura şi omenirea aflate în primejdie de moarte.

Într-un cuvînt, noi sîntem invincibili, căci invincibilă e revoluţia proletară mondială.

N. Lenin

20 august 1918

„Pravda" nr. 178 din 22 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA MUZEUL POLITEHNIC 23 AUGUST 1918 [31]

(Ovaţii furtunoase.) În ce constă programul nostru? În cucerirea socialismului. În momentul actual al războiului mondial nu există altă ieşire din acest război decît victoria socialismului. Dar mulţi nu înţeleg acest lucru. Acum majoritatea omenirii este împotriva acestui măcel sîngeros, dar ea nu poate înţelege legătura lui directă cu orînduirea capitalistă. Grozăviile actualului război sînt evidente pînă şi pentru burghezie, dar nu este ea aceea care să lege sfîrşitul războiului de sfîrşitul orînduirii capitaliste... Or, aceasta este ideea principală prin care bolşevicii şi socialiştii revoluţionari din toate celelalte ţări s-au deosebit întotdeauna de cei care vor să aducă pacea pe pămînt păstrînd neştirbită orînduirea capitalistă.

Pentru ce se duc războaiele? Noi ştim că majoritatea războaielor au fost purtate în interesul dinastiilor şi s-au numit războaie dinastice. Uneori însă au fost războaie duse în interesul celor asupriţi. Spartacus a purtat un război pentru apărarea clasei sclavilor. Asemenea războaie au fost şi în epoca asupririi coloniale, care n-a luat sfîrşit nici astăzi, şi în epoca sclaviei etc. Acestea au fost războaie drepte, care nu pot fi condamnate.

Dar cînd vorbim despre actualul război european şi-l condamnăm, o facem numai pentru că este dus de clasa asupritorilor.

Ce scopuri urmăresc beligeranţii în războiul actual? Dacă ar fi să dăm crezare diplomaţilor din toate ţările, Franţa şi Anglia duc război în scopul apărării popoarelor mici împotriva barbarilor, a hunilor germani; la

www.dacoromanica.ro

rîndul ei, Germania duce război împotriva barbarilor cazaci, care amenință poporul civilizat al Germaniei, precum și în scopul apărării patriei împotriva dușmanilor care o atacă.

Noi însă știm că acest război a fost pregătit din timp, el s-a copt pe îndelete și a fost inevitabil. El a fost tot atît de inevitabil pe cît de inevitabil este azi un război între America și Japonia. În ce constă deci această inevitabilitate?

În faptul că capitalismul a concentrat bogățiile pămîntului în mîinile cîtorva state și a împărțit pînă la ultimul petic întregul glob; o nouă împărțire, o nouă îmbogățire nu mai e posibilă decît în dauna altora, un stat nu se mai poate îmbogăți decît în dauna altui stat. O decizie în această problemă poate fi obținută numai prin forță, și de aceea războiul între tîlharii mondiali a devenit inevitabil.

În fruntea beligeranților din actualul război au stat pînă acum două firme principale — Anglia și Germania. Anglia era cea mai puternică țară colonială. Cu toate că populația Angliei propriu-zise nu trece de 40 000 000, populația coloniilor sale depășește 400 000 000. De multă vreme — și în virtutea dreptului celui mai tare — a cotropit ea colonii străine, a cotropit numeroase teritorii și le-a exploatat în folosul ei. Dar în ultimii 50 de ani ea a rămas din punct de vedere economic în urma Germaniei. Industria germană a întrecut industria engleză. Puternicul capitalism de stat al Germaniei s-a unit cu birocratismul, și Germania a bătut toate recordurile.

Între acești doi giganți, problema întîietății nu putea fi decisă altfel decît prin forță.

Dacă, uzînd de dreptul celui mai tare, Anglia a smuls cîndva teritorii Olandei, Portugaliei etc., acum a apărut în scenă Germania și a declarat că i-a venit și ei rîndul să se procopsească pe seama altuia.

Iată deci în ce constă problema: în lupta pentru împărțirea lumii între cei mai puternici. Și pentru că ambele părți posedă capitaluri de sute de milioane, lupta dintre ele s-a transformat într-un război mondial.

Noi știm cîte crime ascunse au fost comise în cursul

www.dacoromanica.ro

acestui război. Tratatele secrete publicate de noi au dovedit că frazele menite să explice ducerea războiului au rămas vorbe goale şi că toate statele, inclusiv Rusia, erau legate prin tratate mîrşave, încheiate de ele în scopul de a se îmbuiba pe socoteala popoarelor mici şi slabe. În consecinţă, cei puternici s-au îmbogăţit şi mai mult, iar cei slabi au fost striviţi.

E greşit să se spună că vinovate de izbucnirea acestui război sînt anumite persoane; e greşit să se spună că regii şi ţarii sînt vinovaţi de provocarea actualului măcel, — el a fost provocat de capital. Capitalismul a intrat în impas. Acest impas nu este altceva decît imperialismul, care a generat în mod inevitabil războiul dintre puterile rivale în lumea întreagă.

Afirmaţia că declararea războiului are drept ţel eliberarea popoarelor mici a fost o minciună sfruntată. Cei doi tîlhari stau faţă-n faţă, măsurîndu-se cu priviri deopotrivă de însetate de sînge, iar în jurul lor zac strivite multe popoare mici.

Noi însă spunem: din măcelul imperialist nu se poate ieşi altfel decît prin război civil.

Cînd am spus acest lucru în 1914, ni s-a obiectat că asta seamănă cu o linie dreaptă dusă în spaţiu, dar analiza noastră a fost confirmată de întreaga desfăşurare ulterioară a evenimentelor. În momentul de faţă vedem că generalii şovinismului rămîn fără trupe. În Franţa, care a suferit cel mai mult de pe urma războiului şi care a reacţionat cel mai sensibil la lozinca apărării patriei, căci duşmanul se afla la porţile Parisului, — în această ţară defensiştii au suferit nu de mult un eşec serios; este adevărat că acolo eşecul şovinismului se datoreşte unor elemente şovăielnice de felul lui Longuet, dar asta nu este chiar atît de esenţial.

Noi ştim că în primele zile ale revoluţiei din Rusia puterea a încăput pe mîna unor domni care debitau fraze pompoase, ţinînd totodată în buzunar vechile tratate ţariste. Şi dacă în Rusia procesul de radicalizare a partidelor a fost mai rapid, la aceasta au contribuit blestematul regim dinainte de revoluţie şi revoluţia noastră din 1905.

www.dacoromanica.ro

În Europa însă, unde domină un capitalism inteligent şi prevăzător, care dispune de o organizaţie puternică şi bine închegată, trezirea din beţia naţionalistă se desfăşoară într-un ritm mai lent. Şi cu toate acestea este imposibil să nu se vadă că războiul imperialist moare de o moarte lungă, chinuitoare.

Potrivit unor informaţii demne de toată crezarea, armata germană a intrat în descompunere şi a început să se ocupe cu specula. Altfel nici nu se putea. În momentul în care soldatul se dezmeticeşte şi începe să-şi dea seama că trebuie să se lase schilodit şi ucis exclusiv în interesul burgheziei, descompunerea nu poate să nu pătrundă în mase.

Armata franceză, care s-a ţinut mai bine şi mai mult decît toate celelalte, a arătat de asemenea că procesul de descompunere nu-i este străin. Procesul lui Malvy a ridicat vălul care acoperea evenimentele din Franţa, şi astfel a devenit cunoscut că mii de soldaţi au refuzat să meargă pe front [32].

Toate acestea sînt semnele prevestitoare ale unor evenimente similare cu cele care s-au desfăşurat în Rusia, cu deosebirea că ţările civilizate nu vor oferi tabloul unui război civil mai crîncen decît acela din Rusia. Acest lucru este confirmat de exemplul Finlandei, cea mai democratică dintre toate ţările europene şi prima în care femeia a căpătat drept de vot; această ţară s-a răfuit în mod sălbatic şi barbar cu ostaşii roşii, iar aceştia nu s-au predat uşor. Exemplul ei ne arată ce soartă crudă le aşteaptă pe aceste ţări civilizate.

Vedeţi şi dv. cît de absurdă a fost acuzaţia adusă bolşevicilor că descompunerea armatei ruse ar fi fost opera lor.

Noi sîntem numai un singur detaşament, care a răzbătut ceva mai departe decît celelalte detaşamente muncitoreşti, şi aceasta nu pentru că ar fi mai bun decît celelalte, ci pentru că politica stupidă a burgheziei noastre a permis proletariatului din Rusia să scuture mai repede jugul ei. Cînd noi luptăm acum pentru orînduirea socialistă din Rusia, luptăm pentru socialism în lumea întreagă. În toate ţările, la toate mitingurile muncito-

www.dacoromanica.ro

reşti, la toate adunările muncitoreşti nu se vorbeşte acum decît despre bolşevici ; muncitorii ne cunosc şi ştiu că noi lucrăm acum pentru cauza întregii lumi, că lucrăm pentru ei.

Desfiinţînd proprietatea asupra pămîntului, naţionalizînd întreprinderile, băncile, care în momentul de faţă se ocupă cu organizarea industriei, auzim cum din toate părţile ni se strigă că facem o mulţime de greşeli. Da, dar muncitorii făuresc cu mîinile lor socialismul, şi, oricîte greşeli am face, din această practică noi învăţăm şi pregătim terenul pentru arta de a face revoluţie fără greşeli.

Iată de ce vedem în jurul nostru atîta ură turbată ! Iată de ce imperialismul francez nu pregetă să arunce zeci şi sute de milioane pentru a sprijini contrarevoluţia : ea făgăduieşte Franţei restituirea datoriilor ruse, care însumează miliarde şi pe care muncitorii şi ţăranii nu le-au recunoscut.

În prezent, întreaga presă burgheză se distrează umplîndu-şi coloanele cu minciuni : ba că Consiliul Comisarilor Poporului a plecat la Tula, ba că acum 10 zile a fost văzut la Kronstadt etc., ba că Moscova este în ajunul căderii şi că autorităţile sovietice au fugit.

Întreaga burghezie, toţi Romanovii de odinioară, toţi capitaliştii şi moşierii sînt cu cehoslovacii, căci de rebeliunea acestora din urmă leagă ei eventualitatea căderii Puterii sovietice. Aliaţii ştiu acest lucru şi de aceea întreprind acum o bătălie extrem de crîncenă. Le lipsea în Rusia un nucleu, pe care l-au dobîndit acum în trupele cehoslovace. De aceea rebeliunea acestor trupe nu trebuie privită cu uşurinţă. Ea a atras după sine o serie de răscoale contrarevoluţionare ; cele mai recente pagini din istoria revoluţiei noastre au fost marcate printr-o serie de rebeliuni chiabureşti şi albgardiste.

Situaţia Puterii sovietice e serioasă ; asupra acestui lucru nu trebuie să închidem ochii. Dar priviţi ce se întîmplă în jurul vostru, şi vă veţi pătrunde de certitudinea victoriei noastre.

Germania a suferit o serie de înfrîngeri, şi nu este un secret pentru nimeni că aceste înfrîngeri se datoresc

www.dacoromanica.ro

„trădării" soldaților germani; într-un moment extrem de periculos soldații francezi au declarat că, din cauza arestării tovarășului Andrieu, ei refuză să plece pe front, și guvernul a fost nevoit să-l pună în libertate spre a putea urni din loc trupele etc. etc.

Noi am făcut mari sacrificii. Pacea de la Brest este o rană sîngerîndă; noi așteptam izbucnirea revoluției în Germania, dar pe vremea aceea ea încă nu se maturizase. Aceasta se întîmplă acum; revoluția se apropie, fără doar și poate, și este inevitabilă. Dar numai un prost ar putea să întrebe cînd va începe revoluția în Apus. Momentul izbucnirii unei revoluții nu poate fi prevăzut; revoluția nu poate fi prezisă, ea apare de la sine. Și ea se maturizează și trebuie să izbucnească. Oare cu o săptămînă înainte de revoluția din februarie știa cineva că ea va izbucni? Oare în momentul cînd un popă descreierat ducea poporul la palat [33] se gîndea cineva că va izbucni revoluția din 1905? Dar revoluția se apropie și trebuie să se producă în mod inevitabil.

Între timp, sarcina noastră este să menținem Puterea sovietică; greșelile noastre trebuie să servească de învățătură proletariatului apusean, socialismului internațional. Salvarea nu numai a revoluției ruse, ci și a celei internaționale se află pe frontul cehoslovac. Și avem deja știri că armata, pe care au trădat-o mereu generalii și care este extrem de obosită, că această armată, o dată cu sosirea tovarășilor noștri, comuniști, muncitori, începe să repurteze victorii, începe să dea dovadă de entuziasm revoluționar în lupta împotriva burgheziei mondiale.

Și sîntem încredințați că izbînda va fi a noastră și că, izbîndind, vom salvgarda socialismul. (Ovații furtunoase.)

O scurtă relatare a apărut la 24 august 1918 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 182

Se tipărește după stenogramă

Publicat în întregime pentru prima oară în 1926, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XX, partea a II-a

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA CASA POPORULUI „ALEKSEEV“ 23 AUGUST 1918

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Apariţia tovarăşului Lenin este întîmpinată cu aplauze furtunoase, care nu mai contenesc.) Tovarăşi, astăzi partidul nostru organizează mitinguri avînd drept temă: pentru ce luptăm noi, comuniştii.

Cel mai scurt răspuns la această întrebare ar fi: pentru încetarea războiului imperialist şi pentru socialism.

Încă de la începutul războiului, cînd domneau reacţiunea şi ţarismul, noi am declarat că acesta este un război criminal, că singura ieşire din el este transformarea războiului imperialist în război civil.

Multora li s-a părut atunci de neînţeles legătura dintre războiul imperialist şi socialism, şi chiar mulţi socialişti credeau că acest război trebuie să se termine, ca şi celelalte, cu încheierea unei păci.

Dar cei patru ani de război ne-au învăţat multe. Acum devine din ce în ce mai evident că altă ieşire nu există. După revoluţia rusă vedem că are loc maturizarea revoluţiei în toate ţările beligerante. Cum se explică acest fenomen? Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să arătăm care este atitudinea comuniştilor faţă de război şi cum îl apreciem noi din punctul nostru de vedere. Noi considerăm că toate războaiele izvorîte din tendinţele de jaf ale regilor şi capitaliştilor sînt războaie criminale, pentru că sînt funeste pentru clasele de oameni ai muncii şi aduc roade bogate burgheziei dominante.

www.dacoromanica.ro

Dar sînt războaie pe care clasa muncitoare trebuie să le considere ca fiind singurele războaie drepte — lupta pentru eliberarea din robie, de sub jugul capitaliştilor —, şi asemenea războaie trebuie să existe, căci altfel decît prin luptă nu poate fi dobîndită eliberarea.

Cînd în 1914 a început războiul dintre germani şi anglo-francezi pentru a se decide cum să fie împărţit între ei globul pămîntesc, cine să capete dreptul de a sugruma lumea întreagă, capitaliştii din ambele tabere au căutat să-şi ascundă tendinţele tîlhăreşti sub lozinca „apărării patriei", hrănind cu asemenea basme masele populare.

Milioane de oameni au pierit în acest război, milioane de oameni au rămas schilozi. Războiul a luat proporţii mondiale, şi oamenii au început să-şi pună tot mai des întrebarea : de ce şi pentru ce aceste jertfe inutile ?

Anglia şi Germania sînt inundate de rîuri de sînge, dar n-au cum să iasă din război : dacă ar ieşi din el unele ţări imperialiste, el va fi continuat de celelalte.

Capitaliştii au întrecut orice măsură ; prea s-au îmbogăţit din jaf. Între timp progresează descompunerea armatei, peste tot apar dezertori ; munţii Italiei mişună de dezertori ; în Franţa soldaţii refuză să meargă la luptă, şi pînă şi în Germania a slăbit disciplina de altădată.

Soldaţii francezi şi germani încep să înţeleagă că trebuie să întoarcă frontul şi să-şi îndrepte armele împotriva propriilor lor guverne, căci în condiţiile sistemului capitalist nu se poate pune capăt acestui război sîngeros ; de aici şi conştiinţa faptului că muncitorii din toate ţările trebuie să pornească la luptă împotriva capitaliştilor din toate ţările.

Crearea orînduirii socialiste este un proces anevoios. Războiul civil va mai dura luni de-a rîndul, poate chiar ani de zile, şi acest lucru trebuie să fie de înţeles pentru un rus, căci el ştie cît de dificilă este răsturnarea clasei dominante şi cu cîtă înverşunare luptă moşierii şi capitaliştii ruşi.

Nu există ţară în Europa în care muncitorii să nu simpatizeze cu bolşevicii şi să nu fie convinşi că va veni timpul cînd îşi vor răsturna şi ei guvernul lor, aşa cum au făcut muncitorii ruşi.

www.dacoromanica.ro

Noi, comuniştii ruşi, sîntem deocamdată singuri, deoarece detaşamentul nostru a luat-o înaintea celorlalte detaşamente şi legătura cu ceilalţi tovarăşi ne-a fost tăiată, dar a trebuit să începem primii, pentru că ţara noastră era cea mai înapoiată. Revoluţia noastră s-a produs ca o revoluţie generală, şi noi ne vom îndeplini sarcinile cu ajutorul muncitorilor şi ţăranilor din toate ţările.

Sarcinile noastre sînt grele şi anevoioase; în rîndurile noastre vin adesea multe elemente necorespunzătoare, dăunătoare, dar munca a început, şi chiar dacă facem greşeli, nu trebuie să uităm că fiecare greşeală te instruieşte şi te învaţă.

Capitalismul este o forţă internaţională; de aceea el va putea fi nimicit definitiv numai atunci cînd victoria va fi obţinută în toate ţările, şi nu numai într-una din ele. Războiul împotriva cehoslovacilor este un război împotriva capitaliştilor din lumea întreagă.

Muncitorii se ridică şi pornesc la luptă; muncitorii din Petrograd şi Moscova îşi ocupă locul în rîndurile armatei şi, o dată cu aceasta, armata se pătrunde de ideea luptei pentru victoria socialismului.

Masele proletare vor asigura Republicii sovietice victoria asupra cehoslovacilor şi posibilitatea de a rezista pînă cînd va izbucni revoluţia socialistă mondială. (Tovarăşul Lenin îşi încheie cuvîntarea în aplauzele şi ovaţiile furtunoase ale asistenţei.)

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 182 din 24 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DIN RUSIA[34] 28 AUGUST 1918

(În sală îşi face apariţia tovarăşul Lenin, întreaga asistenţă se ridică în picioare. Aplauze furtunoase şi prelungite.) Tovarăşi! Trecem acum printr-una din cele mai critice, mai importante şi mai interesante perioade istorice — perioada maturizării revoluţiei socialiste mondiale. Acum devine clar chiar şi pentru cei care n-aveau nimic comun cu teoriile şi previziunile socialiste că acest război nu se va termina într-un mod tot aşa de obişnuit cum a început, adică prin obişnuita încheiere a unei păci între vechile guverne imperialiste. Revoluţia rusă a arătat că războiul duce inevitabil la dezagregarea întregii societăţi capitaliste, că el se transformă într-un război al oamenilor muncii împotriva exploatatorilor. În aceasta constă însemnătatea revoluţiei ruse.

Oricît de mari ar fi greutăţile care ne stau în cale, oricît s-ar strădui imperialiştii din toate ţările să arunce în dreapta şi-n stînga zeci de milioane pentru răspîndire de minciuni şi calomnii la adresa revoluţiei ruse, — proletariatul din lumea întreagă simte că revoluţia rusă este propria lui cauză. Paralel cu războiul unui grup de imperialişti împotriva celuilalt începe pretutindeni războiul pe care clasa muncitoare, molipsită de exemplul revoluţiei ruse, îl declară burgheziei din propria ei ţară. Toate semnele arată că Austria şi Italia se află în ajunul revoluţiei; în aceste ţări descompunerea vechii orînduiri progresează cu paşi repezi. În statele cu mai multă stabilitate

www.dacoromanica.ro

și trăinicie, cum sînt Germania, Anglia și Franța, se desfășoară același proces, deși în forme întrucîtva diferite și mai puțin vizibile. Falimentul orînduirii capitaliste și al războiului capitalist este inevitabil. Imperialiștii germani n-au fost în stare să înăbușe revoluția socialistă. Înăbușirea revoluției în Letonia roșie, în Finlanda și în Ucraina a fost plătită de Germania cu descompunerea armatei sale. Înfrîngerea Germaniei pe frontul de vest se datorește în mare măsură faptului că în Germania nu mai există vechea armată. „Rusificarea" soldaților germani, despre care diplomații germani vorbeau mai mult în glumă, s-a dovedit acum a nu fi o glumă, ci un adevăr amar pentru ei. Spiritul de protest se accentuează, „trădările" devin un fenomen obișnuit în armata germană. Pe de altă parte, Anglia și Franța fac ultimele eforturi pentru a-și menține situația. Ele se aruncă asupra Republicii Ruse și întind în așa măsură corzile capitalismului, încît acestea încep să plesnească. În starea de spirit a maselor muncitorești, după cum recunosc chiar și organele de presă burgheze, a survenit o cotitură incontestabilă : în Franța dă faliment ideea „apărării patriei", clasa muncitoare din Anglia proclamă ruperea „păcii civile". Aceasta înseamnă că imperialiștii englezi și francezi și-au jucat ultima carte, și noi afirmăm cu toată certitudinea că această carte va fi bătută. (Aplauze furtunoase.) Oricît ar țipa anumite grupuri că bolșevicii se sprijină pe o minoritate, ele trebuie să recunoască că înăuntrul Rusiei nu dispun de forțe pentru lupta împotriva bolșevicilor și că sînt nevoite să recurgă la intervenția străină. În consecință, clasa muncitoare din Franța și din Anglia este constrînsă să participe la un război vădit tîlhăresc, al cărui scop este înăbușirea revoluției ruse. Aceasta înseamnă că imperialismul anglo-francez și deci imperialismul mondial își dau ultima suflare. (Aplauze furtunoase.)

Oricît de greu ne-a fost să readucem în stare de război o țară în care poporul însuși a pus capăt războiului și a sfărîmat vechea armată, oricît de dificilă a fost organizarea unei armate în cursul unui crîncen război civil,

www.dacoromanica.ro

— noi am biruit toate greutăţile. Armata este închegată, şi victoria asupra cehoslovacilor, albgardiştilor, moşierilor, capitaliştilor şi chiaburilor este asigurată. (Aplauze furtunoase.) Masele muncitoare înţeleg că ele duc război nu pentru interesele unui mănunchi de capitalişti, ci pentru propria lor cauză. Muncitorii şi ţăranii ruşi au căpătat pentru prima oară posibilitatea de a dispune ei înşişi de fabrici şi de pămînt, şi această experienţă nu putea să nu lase urme în conştiinţa lor. Armata noastră e alcătuită din elemente de frunte, din ţărani şi muncitori conştienţi. Fiecare dintre ei vine pe front pe deplin conştient de faptul că luptă nu numai pentru soarta revoluţiei ruse, ci şi pentru cea a întregii revoluţii internaţionale, căci putem fi siguri că revoluţia rusă este numai un exemplu, numai primul pas din seria de revoluţii cu care se va termina inevitabil războiul.

O parte integrantă a luptei pe care o ducem acum este activitatea în domeniul învăţămîntului public. Ipocriziei şi minciunii noi le putem opune adevărul întreg şi necamuflat. Războiul a arătat clar ce este acea „voinţă a majorităţii" sub paravanul căreia se ascundea burghezia, războiul a arătat că un mănunchi de plutocraţi tîrăşte popoarele în război pentru propriile lui interese. Credinţa că democraţia burgheză serveşte majorităţii este acum definitiv spulberată. Constituţia noastră, Sovietele noastre, care au fost o noutate pentru Europa, dar pe care noi le cunoaştem bine încă din experienţa revoluţiei din 1905, sînt cel mai bun exemplu agitatoric şi propagandistic care dă la iveală toată minciuna şi făţărnicia democratismului burghez. Noi am proclamat deschis dominaţia celor ce muncesc şi sînt exploataţi — aceasta constituie izvorul tăriei şi invincibilităţii noastre.

În domeniul învăţămîntului public vedem acelaşi lucru : cu cît un stat burghez era mai civilizat, cu atît mai rafinat minţea afirmînd că şcoala poate să stea în afara politicii şi să fie în slujba întregii societăţi.

În realitate însă, şcoala fusese în întregime transformată într-un instrument al dominaţiei de clasă a burgheziei ; ea era pe de-a-ntregul pătrunsă de spiritul de

www.dacoromanica.ro

castă burghez şi avea menirea să furnizeze capitaliştilor slugi docile şi muncitori pricepuţi. Războiul a arătat că minunile tehnicii contemporane servesc ca mijloc de exterminare a milioane de muncitori şi de nemaiauzită îmbogăţire a capitaliştilor profitori de război. Războiul este acum subminat pe dinăuntru, pentru că noi am demascat minciuna lor, opunîndu-i adevărul. Noi spunem: sarcina noastră în domeniul învăţămîntului este tot lupta pentru răsturnarea burgheziei; noi declarăm deschis că o şcoală în afara vieţii, în afara politicii este o minciună şi o ipocrizie. Ce-a însemnat sabotajul declarat de cei mai culţi reprezentanţi ai vechii culturi burgheze? El a arătat în chip mai convingător decît orice agitator, decît toate discursurile noastre şi miile noastre de broşuri că aceşti oameni consideră ştiinţa un monopol al lor, transformînd-o într-un instrument al dominaţiei lor asupra aşa-ziselor „pături de jos". Ei s-au folosit de cultura lor pentru a submina construcţia socialistă şi s-au ridicat făţiş împotriva maselor muncitoare.

În lupta revoluţionară muncitorii şi ţăranii ruşi şi-au căpătat educaţia definitivă. Ei au văzut că numai orînduirea noastră îi face cu adevărat stăpîni, ei s-au convins că puterea de stat vine cu toate mijloacele ei în ajutorul muncitorilor şi al ţăranilor săraci, pentru ca aceştia să poată strivi definitiv împotrivirea chiaburilor, a moşierilor şi capitaliştilor.

Oamenii muncii sînt dornici să dobîndească cunoştinţe, deoarece le sînt necesare pentru obţinerea victoriei. Nouă zecimi din masele muncitoare au înţeles că cunoştinţele sînt o armă în lupta lor pentru eliberare, că insuccesele lor se explică prin lipsă de cultură şi că acum depinde de ei înşişi ca învăţămîntul să devină într-adevăr accesibil tuturor. Cauza noastră este asigurată prin faptul că masele înseşi au păşit la construirea unei Rusii noi, socialiste. Ele învaţă din propria lor experienţă, din propriile lor insuccese şi greşeli, ele văd cît de necesar este învăţămîntul pentru încheierea victorioasă a luptei pe care o duc. Cu toată aparenta destrămare a multor insti-

www.dacoromanica.ro

tuţii şi în pofida jubilării intelectualităţii sabotoare, vedem că experienţa luptei a învăţat masele să-şi făurească singure soarta. Toţi cei care sînt alături de popor nu în vorbe, ci în fapte, partea cea mai bună a corpului didactic, ne vor veni în ajutor, şi aceasta constituie pentru noi o chezăşie sigură a victoriei cauzei socialismului. (O v a ţ i i.)

O scurtă dare de seamă a apărut la 29 august 1918 în nr. 35 al ziarului „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta"

Publicată în întregime pentru prima oară în 1919, în cartea: „Procesele verbale ale primului Congres general al învăţămîntului din Rusia"

Se tipăreşte după textul apărut în carte

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA DĂRILE DE SEAMĂ ALE COMISARIATELOR POPORULUI

1

HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI [35]

Toate comisariatele vor întocmi în termen de o săptămînă o scurtă dare de seamă, avînd între două şi cinci pagini de tipar, asupra activităţii lor în perioada de după 25 octombrie 1917.

Aceste dări de seamă trebuie să fie întocmite în termeni cît mai populari, acordîndu-se o atenţie deosebită faptelor referitoare la rolul organizaţiilor muncitoreşti şi al reprezentanţilor proletariatului în activitatea de conducere, măsurilor importante cu caracter socialist şi măsurilor de luptă pentru reprimarea împotrivirii burgheziei.

O dare de seamă cu conţinut similar va fi întocmită de Comisia extraordinară pentru combaterea contrarevoluţiei.

Prezidiul C.E.C. este rugat să adopte o hotărîre similară în ceea ce priveşte activitatea lui (îndeosebi Constituţia şi rezultatele congreselor Sovietelor).

www.dacoromanica.ro

2

SCRISOARE CĂTRE COMISARII POPORULUI

29. VIII. 1918

Îmi îngădui să formulez următoarele recomandări în legătură cu îndeplinirea hotărîrii C.C.P. din 29 august cu privire la întocmirea *dărilor de seamă* în *termen de o săptămînă :*

În aceste dări de seamă, care trebuie să fie întocmite în termeni *cît mai populari,* trebuie arătat îndeosebi :

a) îmbunătăţirea situaţiei maselor (majorarea salariilor pentru muncitori, învăţători etc.)

b) participarea muncitorilor la activitatea de conducere (cu indicarea nominală a muncitorilor şi a organizaţiilor muncitoreşti etc. care s-au evidenţiat în acest domeniu)

c) idem — a ţăranilor săraci, precum şi ajutorul acordat de Puterea sovietică în lupta împotriva chiaburilor

d) exproprierea moşierilor, a capitaliştilor, negustorilor, financiarilor etc.

Principalul este să se arate *concret,* cu fapte, *cum anume* a făcut Puterea sovietică paşi concreţi *(primii paşi)* pe calea socialismului.

Lenin

Scrisă la 29 august 1919

Publicată pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin" vol. VIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DIN RAIONUL BASMANNÎI 30 AUGUST 1918 [36]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Burghezia devenise vremelnic stăpînă în Rusia revoluţionară, menţinîndu-se la putere, cu sprijinul social-conciliatorilor, din februarie pînă în octombrie.

Chiar de la primii paşi ai guvernului Miliukov-Gucikov, masele populare au văzut clar încotro le duce burghezia. Dar uneltirile mîrşave ale capitaliştilor şi moşierilor ruşi, care în fond continuau politica ţarului răsturnat de popor, erau acoperite de menşevici şi de eseri, care se dădeau drept socialişti, dar care în fapt trădau socialismul în interesul bursei anglo-franceze.

Înlăturaţi de insurecţia din Octombrie, măturaţi de revoluţie, conciliatorii s-au apucat de obişnuitele lor uneltiri în Ucraina, în Caucaz, în Siberia, pe Volga. Ei au obţinut, în cele din urmă, ca în aceste regiuni Sovietele să fie răsturnate, iar activiştii bolşevici să fie daţi pe mîna năimiţilor cehoslovaci şi a albgardiştilor ruşi.

Şi ce vedem în aceste regiuni pe ruinele Sovietelor? Un triumf deplin al capitaliştilor şi moşierilor, gemete şi blesteme în rîndurile muncitorilor şi ţăranilor. Pămîntul a fost redat nobililor, fabricile şi uzinele au fost restituite foştilor lor proprietari. Ziua de lucru de opt ore a fost suprimată, organizaţiile muncitoreşti şi ţărăneşti au fost dizolvate, iar în locul lor au fost restaurate zemstvele ţariste şi vechea putere poliţienească.

www.dacoromanica.ro

Fiecare muncitor şi ţăran care mai şovăie încă în problema puterii n-are decît să privească ce se întîmplă pe Volga, în Siberia, în Ucraina, şi atunci răspunsul va veni de la sine — clar şi categoric. (O v a ţ i i f u r t u n o a s e ş i î n d e l u n g a t e.)

„Pravda" nr. 185 din 31 august 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA UZINA FOSTĂ MICHELSON 30 AUGUST 1918 [37]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Aplauze furtunoase, ovaţii). Nouă, bolşevicilor, ni se aruncă mereu acuzaţia că ne abatem de la deviza „egalitate şi fraternitate". Să lămurim o dată pentru totdeauna această chestiune.

Ce guvern luase locul cîrmuirii ţariste? Guvernul Gucikov-Miliukov, care n-a întîrziat să înceapă pregătirile pentru convocarea Adunării constituante în Rusia. Ce se ascundea însă, în realitate, sub paravanul acestei activităţi în folosul poporului eliberat de sub jugul milenar? În spatele lui Gucikov şi al celorlalţi oblăduitori se strînsese de fapt un cîrd de capitalişti care-şi urmăreau scopurile lor imperialiste. Iar cînd la cîrma ţării s-au instalat Kerenski, Cernov & Co., acest guvern, care se clătina şi era lipsit de bază socială, n-a făcut decît să se îngrijească de interesele vitale ale burgheziei, de care se simţea strîns legat. Puterea trecuse de fapt în mîinile chiaburilor, care nu ofereau nimic maselor muncitoare. Acelaşi lucru se observă şi în alte ţări. Să luăm America, ţara cea mai liberă şi mai civilizată. Ea este o republică democratică. Şi ce vedem acolo? Dominaţia insolentă a unui mănunchi de plutocraţi, a căror bogăţie se numără nu cu milioanele, ci cu miliardele, în timp ce întregul popor trăieşte în nevoie şi robie. Dacă fabricile, uzinele, băncile şi toate bogăţiile ţării aparţin capitaliştilor, iar alături de republica democratică vedem robia cruntă şi mizeria neagră a milioane de oameni ai muncii, se pune

www.dacoromanica.ro

întrebarea : unde este aici mult lăudata voastră egalitate şi fraternitate ?

Nu ! Unde stăpînesc „democraţii", acolo domneşte jaful brutal şi făţiş. Noi ştim ce sînt în realitate aşa-zisele democraţii.

Tratatele secrete ale Republicii franceze, ale Angliei şi ale altor democraţii ne-au arătat în chip grăitor esenţa şi dedesubturile întregii lor politici. Scopurile şi interesele lor sînt la fel de criminale şi de tîlhăreşti ca şi cele ale Germaniei. Războiul ne-a deschis ochii şi noi vedem clar cum apărătorii patriei îşi arată urechile de jefuitori şi de tîlhari neruşinaţi. Acestui asalt al tîlharilor trebuie să-i fie opuse acţiunea revoluţionară, creaţia revoluţionară. E adevărat că în astfel de vremuri excepţionale este foarte greu de realizat unirea, în special a elementelor revoluţionare ţărăneşti, dar noi avem încredere în forţa creatoare şi în ardoarea socială a avangărzii revoluţiei — proletariatul din fabrici şi uzine. Muncitorii au înţeles foarte bine că, atîta timp cît va dăinui în minţi mirajul republicii democratice şi al Adunării constituante, se vor cheltui, ca şi înainte, 50 000 000 de ruble zilnic în scopuri militare funeste pentru ei, muncitorii, şi ei nu vor ajunge niciodată să se vadă scăpaţi de sub jugul capitalist. Cînd au înţeles acest lucru, muncitorii şi-au creat Sovietele.

Tot aşa, viaţa reală, practică, i-a învăţat pe muncitori să înţeleagă că, atîta timp cît moşierii se lăfăiesc în palate şi în castele ca-n poveşti, libertatea întrunirilor rămîne o ficţiune şi înseamnă libertatea de a se întruni, poate, doar pe lumea cealaltă. Veţi fi de acord că a promite muncitorilor libertatea şi a lăsa în acelaşi timp palatele, pămîntul, fabricile şi toate bogăţiile în mîinile capitaliştilor şi ale moşierilor este ceva care nu prea aduce a libertate şi egalitate. Noi însă avem numai o singură lozincă, o singură deviză : oricine munceşte are dreptul să se bucure de bunurile vieţii. Trîntorii şi paraziţii, care sug sîngele poporului muncitor, trebuie să fie lipsiţi de aceste bunuri. Şi noi proclamăm : totul pentru muncitori, totul pentru oamenii muncii !

www.dacoromanica.ro

Noi ştim cît de greu este să realizezi toate aceste lucruri, cunoaştem împotrivirea turbată a burgheziei, dar credem în victoria finală a clasei muncitoare, căci, de vreme ce a putut să iasă din nemaiauzitele calamităţi ale uraganului războiului imperialist şi să ridice, pe ruinele edificiului distrus de el, edificiul revoluţiei socialiste, ea nu poate să nu învingă.

Şi vedem într-adevăr că peste tot are loc un proces de unire a forţelor. Datorită faptului că am desfiinţat proprietatea privată asupra pămîntului, se desfăşoară acum un proces rapid de unire a proletariatului de la oraşe şi sate. Limpezirea conştiinţei de clasă a muncitorilor se conturează tot mai net şi în Apus. Muncitorii din Anglia, Franţa, Italia şi din alte ţări adresează tot mai des chemări şi formulează revendicări care denotă că triumful cauzei revoluţiei mondiale este aproape. Şi sarcina noastră în momentul de faţă este să ne continuăm opera revoluţionară, fără a lua în seamă toate ţipetele şi lamentările făţarnice şi insolente ale burgheziei prădalnice. Trebuie să concentrăm toate forţele pe frontul cehoslovac, pentru a strivi toată această bandă care se camuflează sub lozinca libertăţii şi egalităţii şi care împuşcă sute şi mii de muncitori şi ţărani.

Avem o singură alternativă : victorie sau moarte !

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 188 din 1 septembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

MESAJ DE SALUT ADRESAT ARMATEI ROŞII CU PRILEJUL LUĂRII ORAŞULUI KAZAN

Kazan, lui Troţki

Salut cu entuziasm strălucita victorie a Armatelor Roşii.

Fie ca această victorie să constituie o chezăşie că alianţa dintre muncitori şi ţăranii revoluţionari va zdrobi definitiv burghezia, va sfărîma orice împotrivire a exploatatorilor şi va asigura victoria socialismului mondial.

Trăiască revoluţia muncitorească mondială !

Lenin

Scris la 11 septembrie 1918

Publicat la 12 septembrie 1918 în ziarele „Pravda" nr. 195 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 197

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE ADRESATĂ PREZIDIULUI CONFERINȚEI ORGANIZAȚIILOR CULTURAL-EDUCATIVE PROLETARE [38]

17.IX.1918

Dragi tovarăși ! Vă mulțumesc din inimă pentru bunele voastre urări și, la rîndul meu, vă urez mult succes în lucrările voastre.

Una dintre principalele condiții ale victoriei revoluției socialiste este înțelegerea de către clasa muncitoare a necesității *dominației* ei în perioada de trecere de la capitalism la socialism și înfăptuirea efectivă a acestei dominații. *Dominația* avangărzii tuturor celor ce muncesc și sînt exploatați, adică a proletariatului, este necesară — în această perioadă de trecere — pentru desființarea deplină a claselor, pentru reprimarea împotrivirii exploatatorilor, pentru *unirea* întregii mase a celor ce muncesc și sînt exploatați — masă oprimată, asuprită, fărîmițată de capitalism — în jurul muncitorilor de la orașe, în strînsă alianță cu ei.

Toate succesele noastre se datoresc faptului că muncitorii au înțeles necesitatea acestei dominații și, prin intermediul Sovietelor lor, au luat în mîinile lor *conducerea* statului.

Dar ei nu au înțeles-o încă în măsură *suficientă* și sînt adeseori prea *timizi* în acțiunea de promovare *a muncitorilor la activitatea de conducere* a statului.

Luptați pentru aceasta, tovarăși ! Organizațiile cultural-educative proletare trebuie să dea ajutor în această privință. Aceasta este chezășia succeselor viitoare și a victoriei finale a revoluției socialiste.

Cu salutări,

V. Ulianov (Lenin)

„Pravda" nr. 201 din 19 septembrie 1918

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ ADRESATĂ ŞCOLII DE CADRE DE COMANDĂ DIN PETROGRAD

18.IX.1918

Petrograd. Vasilievski ostrov. Kadetskaia liniia, 3.
Către comisarul districtual

Transmiteţi salutul meu celor 400 de tovarăşi muncitori care au absolvit azi şcoala de cadre de comandă pentru Armata Roşie şi care intră în rîndurile ei ca conducători. Succesul revoluţiei socialiste ruse şi mondiale depinde de energia cu care muncitorii vor lua în mîinile lor conducerea statului şi comanda armatei celor ce muncesc şi sînt exploataţi, care luptă pentru scuturarea jugului capitalului. De aceea sînt convins că exemplul celor 400 va fi urmat de mii şi mii de alţi muncitori, şi cu astfel de administratori şi comandanţi victoria comunismului va fi asigurată.

Preşedintele Consiliului
Comisarilor Poporului, *Lenin*

„Pravda" nr. 201
din 19 septembrie 1918

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DESPRE CARACTERUL ZIARELOR NOASTRE

Prea mult spaţiu se rezervă agitaţiei politice pe teme vechi, trăncănelii politice. Prea puţin spaţiu se rezervă făuririi vieţii noi, nenumăratelor fapte referitoare la această făurire.

De ce să consacrăm 200—400, şi nu 10—20 de rînduri unor fenomene atît de simple, îndeobşte cunoscute şi clare, cum sînt : trădarea mîrşavă a menşevicilor, a acestor lachei ai burgheziei, invazia anglo-japoneză în interesul restabilirii drepturilor sacre ale capitalului, ameninţările miliardarilor americani la adresa Germaniei etc. etc., fenomene pe care masa le-a înţeles deja în mare măsură ? De vorbit trebuie să vorbim despre ele, fiecare fapt nou în acest domeniu trebuie semnalat, dar nu-i nevoie să scriem în legătură cu asta articole, să repetăm lucruri care au mai fost spuse, ci e de ajuns să înfierăm în cîteva rînduri, „într-un stil telegrafic", noile manifestări ale politicii vechi, deja cunoscute, deja caracterizate.

În „bunele vremuri burgheze de altădată", presa burgheză nu se atingea de „sfînta sfintelor", adică de situaţia dinăuntrul fabricilor şi întreprinderilor aflate în proprietate privată. Acest uz corespundea intereselor burgheziei. De acest uz trebuie să ne debarasăm în mod radical, dar încă *nu* ne-am debarasat de el. Tipul de ziar *nu* se schimbă încă la noi aşa cum ar trebui să se schimbe într-o societate care trece de la capitalism la socialism.

Mai puţină politică. Politica este pe deplin „limpezită" şi redusă la lupta dintre cele două tabere : dintre proletariatul răsculat şi mănunchiul de sclavagişti-capita-

www.dacoromanica.ro

lişti (cu întreaga lor haită, inclusiv menşevicii etc.). Despre această politică putem şi trebuie, repet, să vorbim cît mai pe scurt.

Mai multe materiale în legătură cu economia. Dar materiale economice nu în sensul de consideraţii „generale", cronici savante, planuri de cabinet sau altă maculatură de acest soi, care, din păcate, este prea adesea maculatură de cea mai proastă speţă. Nu, de economie trebuie să ne ocupăm în sensul de a aduna, *de a verifica minuţios* şi a studia faptele din domeniul făuririi reale a vieţii noi. Au oare marile fabrici, comunele agricole, comitetele sărăcimii, consiliile economice locale succese *reale* în construirea noii economii ? În ce constau aceste succese ? Cu ce se dovedesc ele ? Nu cumva avem de-a face aici cu vorbe goale, cu fanfaronade, cu promisiuni de surtucar („se organizează", „am întocmit un plan", „depunem toate eforturile", „acum garantăm", „a survenit fără îndoială o îmbunătăţire" şi alte fraze şarlatăneşti de acest soi, la care „noi" ne pricepem atît de bine) ? Cum au fost obţinute succesele ? Cum le-am putea extinde ?

Unde găsiţi în ziarele noastre o „tablă neagră" a fabricilor codaşe, care după naţionalizare au rămas adevărate mostre de dezorganizare, destrămare, murdărie, huliganism şi trîndăvie ? Nicăieri. Dar asemenea fabrici *există*. Noi nu ştim să ne facem datoria dacă nu declarăm *război* acestor „păstrători ai tradiţiilor capitalismului". Nu comunişti sîntem noi, ci otrepe, atîta timp cît tolerăm în mod tacit asemenea fabrici. Nu ne pricepem să ducem lupta de clasă în coloanele ziarelor aşa cum o ducea burghezia. Amintiţi-vă cît de bine se pricepea ea *să instige* în presă împotriva duşmanilor *ei* de clasă, cum îi batjocorea ea, cum îi acoperea de ruşine şi le făcea viaţa imposibilă. Iar noi ? Parcă lupta de clasă în epoca de trecere de la capitalism la socialism nu constă în a apăra interesele *clasei* muncitoare împotriva acelor mănunchiuri, grupuri, pături de muncitori care se cramponează cu încăpăţînare de tradiţiile (deprinderile) capitalismului şi se comportă faţă de Statul sovietic aşa cum se comportau înainte : să-i dea „lui" cît mai puţină

www.dacoromanica.ro

muncă şi cît mai prost executată, dar să ciupească de la „el" cît mai mulţi bani ? Parcă puţini ticăloşi de aceştia se găsesc fie şi printre zeţarii din tipografiile sovietice, printre muncitorii de la întreprinderile Sormovo, Putilov etc. ? Pe cîţi dintre aceştia i-am prins asupra faptului, pe cîţi i-am demascat, pe cîţi i-am ţintuit la stîlpul infamiei ?

Presa nu suflă un cuvînt despre toate aceste lucruri. Iar dacă scrie, o face în chip formal, birocratic, şi nu ca o presă *revoluţionară*, nu ca un organ al *dictaturii* unei clase care prin faptele ei dovedeşte că împotrivirea capitaliştilor şi a trîndavilor păstrători de deprinderi capitaliste va fi înfrîntă cu mînă de fier.

Acelaşi lucru cu războiul. Înfierăm noi oare pe comandanţii laşi sau nepricepuţi ? Am înfierat noi în faţa Rusiei regimentele care nu ştiu să-şi facă datoria ? „Am prins" noi asupra faptului destule elemente care dau pilde proaste şi care ar trebui cu multă zarvă înlăturate din armată pentru nepricepere, pentru neglijenţă, pentru întîrziere etc. ? Noi nu ducem un *război* efectiv, necruţător şi cu adevărat revoluţionar *împotriva* purtătorilor *concreţi* ai răului. Ne ocupăm prea puţin de *educarea maselor* pe bază de exemple şi modele vii, concrete, luate din toate domeniile vieţii ; or, aceasta constituie sarcina principală a presei în perioada de trecere de la capitalism la comunism. La noi se acordă prea puţină atenţie aspectului *cotidian* al vieţii din fabrici, de la sate, din regimente, unde mai mult ca oriunde se făureşte noul, unde e nevoie de cît mai multă atenţie, publicitate, critică obştească, înfierare a tot ce e negativ, îndemnuri de a învăţa din exemplele bune.

Mai puţină trăncăneală politică. Mai puţine consideraţii cu caracter general. Mai aproape de viaţă. Mai multă atenţie felului în care masa muncitorească şi ţărănească creează *în practică* ceva *nou* în munca ei de toate zilele. Mai multă *verificare* în scopul de a se stabili în ce măsură acest nou este un fenomen cu caracter *comunist*.

„Pravda" nr. 202 din 20 septembrie 1918
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOVARĂŞII FEROVIARI DE LA CALEA FERATĂ MOSCOVA-KIEV-VORONEJ

Mulţumesc din inimă pentru salutul trimis şi pentru urările voastre de bine; la rîndul meu, vă urez mult succes în opera de construire a socialismului. Masa proletară a muncitorilor şi funcţionarilor feroviari trebuie să lichideze nu numai tendinţele şi tentativele sabotoare, ci şi pe cele sindicaliste, şi sînt convins că va reuşi să le lichideze.

Cu salutări comuniste
V. Ulianov (Lenin)

Moscova, 20.IX.1918

Publicat la 15 octombrie 1918 în revista „Vestnik Glavnogo Voenno-Revoliuţionnogo Komiteta Moskovsko-Kievo-Voronejskoi Jeleznoi Doroghi" (Kursk) nr. 33

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU DECRETUL PENTRU IMPUNEREA ÎN NATURĂ A GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI [39]

1
PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE DECRETULUI

Proiectul urmează a fi modificat în termen de 4 zile după cum urmează :

1) O introducere scrisă în termeni cît mai populari
   (α) surplusurile şi principiul folosinţei egalitare (articolele 17, 12 şi alte articole din legea cu privire la socializarea pămîntului [40])
   (β) exproprierea totală a burgheziei
N.B. (γ) ţăranul bogat nu se expropriază, dar *impunerea veniturilor* lui se va face după dreptate, impozitul va fi mare
   (δ) ţăranul mijlocaş — impunere uşoară
   (ε) ţăranul sărac — scutit de impunere.
2) Chiar în decret trebuie să fie prevăzută împărţirea în ţărani săraci (scutire de impunere), ţărani mijlocaşi (impunere foarte uşoară) şi ţărani bogaţi.
3) Procentul de ţărani săraci trebuie fixat în aşa fel încît să nu fie sub 40%, iar cel al ţăranilor mijlocaşi să nu fie sub 20%.
4) Impunerea ţăranilor mijlocaşi trebuie redusă într-o proporţie *foarte* mare.
5) Se lasă la latitudinea organizaţiilor sovietice regionale să pună problema modificării cotelor de impunere pentru cei bogaţi.
6) Să se prevadă că ţăranii săraci au dreptul la o parte din produsele agricole colectate (pentru consum şi sămînţă).

www.dacoromanica.ro

2

OBSERVAŢII PE MARGINEA PROIECTULUI DE DECRET

N.B.

(1) Nu toţi cei cuprinşi în cifra de 2 000 000 sînt chiaburi.

(2) Un ţăran bogat poate fi foarte înstărit, fără a fi însă exploatator etc.

(3) Pe capitalişti îi expropriem şi le confiscăm bunurile; ţăranului bogat *nu-i* confiscăm bunurile.

(4) Participarea la răscoală şi împotrivirea din partea chiaburilor se pedepseşte cu confiscarea.

Scris la 21 septembrie 1918

Publicat pentru prima oară: principiile fundamentale — în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII; observaţiile — în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după respectivele manuscrise

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV AL GUBERNIEI PENZA ŞI CONSILIULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMATEI I [41]

Moscova, 22.IX.1918

Către Comitetul executiv al guberniei Penza
şi Consiliul militar-revoluţionar al Armatei I

Luarea Simbirskului — oraşul meu natal — este cel mai binefăcător, cel mai bun balsam pentru rănile mele. Mă simt mai plin de voioşie şi de vigoare ca oricînd. Felicit pe ostaşii Armatei Roşii cu prilejul victoriei obţinute şi, în numele tuturor oamenilor muncii, le aduc mulţumiri pentru toate sacrificiile lor.

Lenin

Publicat (fără adresă, dată şi semnătură) la 25 septembrie 1918 în ziarul „Petrogradskaia Pravda" nr. 209

Publicat în întregime la 27 ianuarie 1935 în ziarul „Krasnaia Zvezda" nr. 22

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Petrogradskaia Pravda", confruntat cu cel apărut în ziarul „Krasnaia Zvezda"

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE ADRESATĂ OSTAŞILOR ARMATEI ROŞII CARE AU PARTICIPAT LA LUAREA ORAŞULUI KAZAN [42]

Tovarăşi ! Voi ştiţi acum cît de mare este însemnătatea pe care a căpătat-o pentru întreaga revoluţie rusă luarea oraşului Kazan, care a marcat o cotitură în starea de spirit a armatei noastre, trecerea ei la acţiuni ferme, hotărîte, victorioase. Grelele jertfe aduse de voi în aceste lupte salvează republica Sovietelor. De întărirea armatei depinde tăria republicii în lupta împotriva imperialiştilor, depinde victoria socialismului în Rusia şi în lumea întreagă. Salut din toată inima eroicele trupe sovietice, armata avangărzii celor exploataţi, care luptă pentru desfiinţarea exploatării, şi le urez noi succese.

Cu salutări tovărăşeşti şi comuniste,
V. Ulianov (Lenin)

Scris la 22 septembrie 1918

Publicat la 29 septembrie 1918 în ziarul „Znamea Revoliuţii" (Kazan) nr. 177

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE ADRESATĂ ŞEDINŢEI COMUNE A C.E.C. DIN RUSIA ŞI A SOVIETULUI DIN MOSCOVA CU REPREZENTANŢII COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI AI SINDICATELOR 3 OCTOMBRIE 1918 [43]

În Germania a izbucnit o criză politică. Deruta şi panica care au cuprins guvernul şi toate clasele exploatatoare s-au manifestat clar în faţa întregului popor. A ieşit brusc la iveală că situaţia militară e desperată şi că clasele dominante sînt lipsite de orice sprijin din partea maselor muncitoare. Această criză înseamnă sau începutul revoluţiei, sau, în orice caz, că inevitabilitatea şi apropierea acesteia din urmă au devenit acum clar vizibile pentru mase.

Guvernul este virtualmente demisionat şi se zbate, cuprins de isterie, oscilînd între o dictatură militară şi un cabinet de coaliţie. Dar dictatura militară a mai fost, în fond, încercată chiar la începutul războiului, iar în momentul de faţă a încetat să fie o soluţie realizabilă, deoarece armata nu mai este sigură. Intrarea în guvern a unor oameni ca Scheidemann & Co. nu va face decît să grăbească explozia revoluţionară, o va face mai amplă, mai conştientă, mai fermă şi mai hotărîtă, după ce va fi fost demascată pînă la capăt jalnica neputinţă a acestor lachei ai burgheziei, a acestor odioşi vînduţi, care sînt de aceeaşi teapă cu menşevicii şi eserii de la noi, cu alde Henderson şi Sidney Webb în Anglia, cu alde Albert Thomas şi Renaudel în Franţa etc.

Criza din Germania abia a început. Ea se va termina inevitabil cu trecerea puterii politice în mîinile proletariatului german. Proletariatul din Rusia urmăreşte cu mare entuziasm şi cu maximum de atenţie desfăşurarea

www.dacoromanica.ro

evenimentelor. Acum chiar şi cei mai orbiţi muncitori din diferite ţări vor vedea cîtă dreptate au avut bolşevicii, care şi-au clădit întreaga tactică pe sprijinirea revoluţiei muncitoreşti mondiale şi care nu s-au temut să facă atîtea sacrificii grele. Acum chiar şi cei mai înapoiaţi vor înţelege cît de josnic au trădat socialismul menşevicii şi eserii cînd, sub pretextul anulării păcii de la Brest, s-au aliat cu prădalnica burghezie anglo-franceză. Şi este de la sine înţeles că Puterea sovietică nici nu se gîndeşte să ajute pe imperialiştii germani cu vreo tentativă de a viola pacea de la Brest, de a o torpila într-un moment cînd forţele antiimperialiste dinăuntrul Germaniei încep să fiarbă şi să clocotească, într-un moment cînd reprezentanţii burgheziei germane încep să se disculpe în faţa poporului lor pentru faptul că au încheiat o astfel de pace, încep să caute mijloace pentru „a-şi schimba" politica.

Dar proletariatul din Rusia nu se limitează să urmărească cu atenţie şi entuziasm desfăşurarea evenimentelor. El pune problema încordării tuturor forţelor *pentru a se veni în ajutorul muncitorilor germani,* pe care îi aşteaptă încercări dintre cele mai grele, o extrem de anevoioasă trecere de la robie la libertate, o *luptă* extrem de înverşunată *atît împotriva imperialismului propriu cît şi împotriva celui englez.* Înfrîngerea imperialismului german va însemna pentru un anumit timp şi o creştere a insolenţei, bestialităţii şi reacţionarismului imperialismului anglo-francez, precum şi o intensificare a tentativelor lui de cotropire.

Clasa muncitoare bolşevică din Rusia a fost întotdeauna internaţionalistă nu în vorbe, ci în fapte, spre deosebire de acei nemernici — eroi şi lideri ai Internaţionalei a II-a — care ori au trădat făţiş, aliindu-se cu burghezia proprie, ori au căutat să se eschiveze prin fraze, inventînd (asemenea lui Kautsky, Otto Bauer & Co.) tot felul de pretexte împotriva revoluţiei, ridicîndu-se împotriva oricărei acţiuni revoluţionare mari şi îndrăzneţe, împotriva oricărei sacrificări a intereselor îngust-naţionale în favoarea mersului înainte al revoluţiei proletare.

Proletariatul din Rusia va înţelege că, în aceste condiţii, i se vor cere curînd mari sacrificii în folosul inter-

www.dacoromanica.ro

naţionalismului. Se apropie timpul în care împrejurările ne-ar putea cere să venim în ajutorul poporului german, care se eliberează de imperialismul propriu, împotriva imperialismului anglo-francez.

Să începem deci imediat pregătirile. Să dovedim că muncitorul rus ştie să muncească mult mai energic, să lupte cu mult mai multă abnegaţie şi să-şi dea şi viaţa nu numai atunci cînd e vorba de revoluţia muncitorească rusă, ci şi atunci cînd e vorba de revoluţia muncitorească mondială.

Mai întîi de toate trebuie să ne înzecim eforturile pentru crearea unor rezerve de cereale. Să adoptăm o hotărîre în sensul că la fiecare siloz mare de cereale se creează o rezervă de cereale destinată ajutorării muncitorilor germani, în cazul cînd împrejurările îi vor pune într-o situaţie grea în lupta lor de eliberare de sub jugul monstruosului şi bestialului imperialism. Fiecare organizaţie de partid, fiecare sindicat, fiecare fabrică, secţie etc. trebuie să stabilească legături cu cîteva plăşi, anume alese de ele, în scopul de a întări alianţa cu ţăranii, de a le da ajutor, de a-i lumina, de a asigura victoria asupra chiaburilor şi de a ridica absolut toate surplusurile de cereale.

Tot aşa trebuie să ne înzecim eforturile în vederea creării Armatei Roşii, proletare. O cotitură s-a produs, — asta o ştim, o vedem şi o simţim cu toţii. Muncitorii şi ţăranii muncitori şi-au mai revenit de pe urma grozăviilor măcelului imperialist, ei au înţeles şi din propria lor experienţă s-au convins de necesitatea războiului împotriva asupritorilor, pentru apărarea cuceririlor revoluţiei lor — revoluţia oamenilor muncii, a puterii lor — Puterea sovietică. Armata este în curs de creare, Armata Roşie a muncitorilor şi a ţăranilor săraci, care sînt gata la orice sacrificii pentru apărarea socialismului. Ea se întăreşte şi se călеşte în luptele împotriva cehoslovacilor şi albgardiştilor. Un fundament trainic există, trebuie grăbită ridicarea edificiului propriu-zis.

Noi hotărîsem să organizăm pînă în primăvară o armată de 1 000 000 de oameni, dar acum avem nevoie de

www.dacoromanica.ro

o armată de trei milioane de oameni. O putem avea. *Şi o vom avea.*

În ultimele zile, istoria mondială şi-a accelerat enorm mersul precipitat spre revoluţia muncitorească mondială. Sînt posibile schimbări extrem de rapide, încercări din partea imperialismului german şi a celui anglo-francez de a se alia împotriva Puterii sovietice.

Trebuie să grăbim şi noi pregătirile. Să ne înzecim deci eforturile.

Aceasta să devină lozinca noastră cu prilejul aniversării Marii Revoluţii proletare din Octombrie !

Aceasta să devină chezăşia victoriilor viitoare ale revoluţiei proletare mondiale !

N. Lenin

„Pravda" nr. 213
şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 215 din 4 octombrie 1918

Se tipăreşte după textul
apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

REVOLUŢIA PROLETARĂ ŞI RENEGATUL KAUTSKY

Sub acest titlu am început să scriu o broşură * consacrată criticii broşurii lui Kautsky „Dictatura proletariatului", recent apărută la Viena. Întrucît însă lucrarea mea mai întîrzie, m-am hotărît să rog redacţia „Pravdei" să-mi publice un scurt articol cu aceeaşi temă.

Cei peste patru ani de război reacţionar şi extrem de istovitor şi-au adus roadele. În Europa se simte suflul revoluţiei proletare în creştere — în Austria şi în Italia, în Germania şi în Franţa, şi pînă şi în Anglia (extrem de semnificativ în această privinţă sînt, de pildă, „Mărturisirile unui capitalist", publicate în numărul din iulie al ultraoportunistei „Socialist Review" [44], care apare sub redacţia semiliberalului Ramsay MacDonald).

Şi, într-un astfel de moment, conducătorul Internaţionalei a II-a, domnul Kautsky, publică despre dictatura proletariatului, adică despre revoluţia proletară, o carte de o sută de ori mai infamă, mai revoltătoare, mai pătrunsă de spiritul renegării decît faimoasele „Premise ale socialismului" de Bernstein. De la apariţia cărţii acestui renegat au trecut aproape 20 de ani, şi iată-l acum pe Kautsky oferindu-ne o reeditare şi o adîncire a aceleiaşi renegări !

Numai o parte infimă din această carte este consacrată propriu-zis revoluţiei bolşevice din Rusia. Şi deoarece autorul ei repetă cuvînt cu cuvînt platitudinile menşevice, muncitorul rus nu poate decît să întîmpine cu hohote

* Vezi volumul de faţă, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

de rîs întreaga lui argumentare. Închipuiţi-vă, de pildă, că sub eticheta de „marxism" ni se oferă o serie de consideraţii — presărate cu citate din scrierile semiliberale ale semiliberalului Maslov — pe tema că ţăranii bogaţi caută să acapareze pămînturile (ceva nou !), că lor le convin preţurile ridicate la cereale etc. Iar alături de aceasta, declaraţia plină de dispreţ, întru totul liberală, a „marxistului" nostru : „Ţăranul sărac e considerat aici" (adică de către bolşevici în Republica sovietică) „ca un produs permanent şi de masă al reformei agrare socialiste în condiţiile «dictaturii proletariatului»" (p. 48 din broşura lui K.).

Splendid, nu-i aşa ? Un socialist, un marxist, vrea să ne demonstreze *nouă* caracterul *burghez* al revoluţiei şi cu acest prilej ironizează, întru totul în spiritul lui Maslov, Potresov şi *al cadeţilor,* organizarea sărăcimii la sate.

„Exproprierile ţăranilor bogaţi nu fac decît să introducă un nou element de nelinişte şi de război civil în procesul de producţie, a cărui normalizare reclamă imperios o atmosferă de linişte şi de siguranţă" (p. 49).

E de necrezut, dar aşa este. Astea sînt textual cuvinte spuse de Kautsky, şi nu de Savinkov sau de Miliukov !

În Rusia am avut de atîtea ori prilejul să vedem cum sub paravanul „marxismului" se ascund apărătorii chiaburilor, încît spusele lui Kautsky nu ne mai pot surprinde. Poate că pentru lămurirea cititorului european va trebui să insistăm mai amănunţit asupra acestei mîrşave slugărnicii faţă de burghezie şi asupra acestei atitudini liberale de frică faţă de războiul civil. Muncitorului şi ţăranului rus e de ajuns să le arăţi cu degetul această atitudine de renegare a lui Kautsky şi să treci mai departe.

*
* *

Se poate spune că nouă zecimi din cartea lui Kautsky sînt consacrate unei probleme teoretice generale de importanţă primordială : problema raportului dintre dictatura proletariatului şi „democraţie". Şi tocmai aici apare

www.dacoromanica.ro

mai clară ca oriunde ruptura dintre Kautsky şi marxism.

Cu un aer cît se poate de serios şi extrem de „savant", Kautsky îi asigură pe cititorii săi că prin „dictatura revoluţionară a proletariatului" Marx nu înţelegea „*o formă de guvernămînt*" care să excludă democraţia, ci *o stare*, şi anume „starea de dominaţie". Or, dominaţia proletariatului, ca dominaţie a majorităţii populaţiei, este posibilă în condiţiile respectării stricte a democraţiei ; aşa, de pildă, Comuna din Paris, care a fost tocmai o dictatură a proletariatului, a fost aleasă prin vot universal. Iar faptul că, vorbind despre dictatura proletariatului, Marx n-a avut în vedere „forma de guvernămînt" (sau forma de guvernare, Regierungsform) reiese, pretinde Kautsky, „chiar şi numai din aceea că el, Marx, considera că în Anglia şi în America trecerea (la comunism) poate fi înfăptuită în mod paşnic, adică pe cale democratică" (p. 20—21).

E de necrezut, dar aşa e ! Aşa argumentează Kautsky, tunînd şi fulgerînd împotriva bolşevicilor pentru că ei încalcă „democraţia" în constituţia lor, în întreaga lor politică, şi propovăduind cu ardoare, la fiecare pas, „metoda democratică, în opoziţie cu cea dictatorială".

Aceasta înseamnă o trecere totală de partea acelor oportunişti (de teapa germanilor David, Kolb şi a altor stîlpi ai social-şovinismului, sau a fabienilor [45] şi independenţilor [46] englezi, sau a reformiştilor francezi şi italieni) care au declarat, mai făţiş şi mai cinstit, că nu recunosc învăţătura lui Marx despre dictatura proletariatului, întrucît ea ar contraveni principiilor democratismului.

Aceasta înseamnă o revenire totală la acea concepţie a socialismului german premarxist care pretindea că noi trebuie să tindem spre „un stat popular liber", la concepţia democraţilor mic-burghezi, care nu înţelegeau că *orice* stat este o maşină de reprimare a unei clase de către altă clasă.

Aceasta înseamnă o renunţare totală la revoluţia proletariatului, în locul căreia se proclamă teoria liberală a „cuceririi majorităţii", a „folosirii democraţiei" ! Renegatul Kautsky a uitat, a denaturat complet şi a aruncat peste bord tot ceea ce Marx şi Engels au propagat şi

www.dacoromanica.ro

au demonstrat timp de 40 de ani, din 1852 şi pînă în 1891, în legătură cu necesitatea pentru proletariat de „a sfărîma" maşina de stat burgheză.

A analiza amănunţit greşelile teoretice ale lui Kautsky ar însemna să repet lucruri spuse de mine în „Statul şi revoluţia" *. Aici nu e nevoie de aşa ceva. Voi arăta doar pe scurt următoarele :

Kautsky s-a dezis de marxism, uitînd că *orice* stat este o maşină de reprimare a unei clase de către altă clasă şi că cea mai *dempcratică* republică burgheză este o maşină de asuprire a proletariatului de către burghezie.

Dictatura proletariatului, statul proletar, maşina de reprimare a *burgheziei de către proletariat,* nu este „o formă de guvernămînt", *ci un stat de alt tip.* Reprimarea este necesară pentru că exproprierea burgheziei va întîmpina întotdeauna o împotrivire înverşunată din partea acesteia.

(Referirea la faptul că în deceniul al 8-lea al secolului trecut Marx admitea posibilitatea unei treceri paşnice la socialism în Anglia şi în America [47] este argumentul unui sofist, adică, mai pe şleau, al unui şarlatan care jonglează cu citate şi referiri. În primul rînd, Marx şi pe atunci considera că această posibilitate constituie o excepţie. În al doilea rînd, pe atunci nu exista încă capitalismul monopolist, adică imperialismul. În al treilea rînd, tocmai în Anglia şi în America nu exista pe atunci o armată permanentă *(acum există o asemenea armată)* ca principal aparat al maşinii de stat burgheze).

Acolo unde există reprimare nu poate exista libertate, egalitate etc. Tocmai de aceea, Engels spunea : „cîtă vreme proletariatul mai foloseşte statul, el îl foloseşte nu în interesul libertăţii, ci în vederea reprimării duşmanilor săi, şi de îndată ce poate fi vorba de libertate, statul, ca atare, încetează să mai existe" [48].

Democraţia burgheză, a cărei valoare pentru educarea proletariatului şi pentru instruirea lui în vederea luptei este incontestabilă, e întotdeauna restrînsă, ipocrită, falsă,

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 33, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 1—120. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

mincinoasă, rămîne întotdeauna o democrație pentru cei bogați și o înșelătorie pentru cei săraci.

Democrația proletară reprimă pe exploatatori, reprimă burghezia — și de aceea nu e ipocrită, *nu le promite* libertate și democrație —, iar oamenilor muncii le dă *adevărata democrație*. Numai Rusia Sovietică a dat proletariatului, și întregii imense majorități muncitoare a populației din Rusia, o *libertate și o democrație* cum nu există, nu sînt cu putință și nu sînt de conceput în nici o republică democratică burgheză, luînd, de pildă, burgheziei vilele și palatele (fără asta libertatea întrunirilor este o minciună), luînd capitaliștilor tipografiile și hîrtia (fără asta libertatea presei este pentru majoritatea muncitoare a națiunii o vorbă goală), înlocuind parlamentarismul burghez cu organizația democratică a *Sovietelor, care sînt de 1 000 de ori* mai apropiate de „popor" și mai „democratice" decît cel mai democratic parlament burghez. *Și așa mai departe.*

Kautsky a aruncat peste bord... „lupta de clasă" în cadrul democrației ! Kautsky a devenit un renegat sută-n sută și un lacheu fățiș al burgheziei.

*
* *

În treacăt, aș vrea să relev cîteva perle care ilustrează atitudinea lui de renegat.

Kautsky este nevoit să recunoască că organizația Sovietelor nu are numai o semnificație pur rusă, ci și una mondială, că este unul dintre „cele mai importante fenomene ale timpului nostru" și promite să capete „un rol hotărîtor" în viitoarele mari „bătălii dintre capital și muncă". Dar — repetînd platitudinile menșevicilor, care au trecut cu succes de partea burgheziei, împotriva proletariatului — Kautsky „conchide" : Sovietele sînt bune ca „organizații de luptă", dar nu ca „organizații de stat".

Perfect ! Organizați-vă în Soviete, proletari și țărani săraci ! Dar nu cumva să cutezați — doamne ferește ! — să învingeți ! Nici prin gînd să nu vă treacă să în-

www.dacoromanica.ro

vingeţi ! De îndată ce veţi fi învins burghezia, s-a terminat cu voi, căci Sovietele voastre nu trebuie să fie organizaţii „de stat" într-un stat proletar. De îndată ce veţi fi învins va trebui să vă dizolvaţi ! !

O, ilustre „marxist" Kautsky ! O, inegalabile „teoretician" al renegării !

Perlă nr. 2. Războiul civil este „duşmanul de moarte" al „revoluţiei sociale", căci ea, după cum am mai auzit, „are nevoie de o atmosferă de linişte" (pentru cei bogaţi ?) „şi de siguranţă" (pentru capitalişti ?).

Proletari din Europa ! Să nu vă gîndiţi la revoluţie atîta timp cît nu veţi fi găsit o burghezie care *să nu năimească* pentru război civil împotriva voastră pe alde Savinkov şi Dan, Dutov şi Krasnov, pe cehoslovaci şi pe chiaburi !

Marx scria în 1870 : ceea ce ne dă cele mai bune speranţe este că războiul i-a învăţat pe muncitorii francezi să mînuiască armele [49]. „Marxistul" Kautsky se aşteaptă ca un război care durează de 4 ani să nu ducă la folosirea armelor de către muncitori împotriva burgheziei (doamne fereşte ! asta n-ar fi tocmai „democratic"), ci... la încheierea unei păci bunicele de către bunii domni capitalişti !

Perlă nr. 3. Războiul civil mai are încă un aspect neplăcut : în timp ce „democraţia" asigură „ocrotirea minorităţii" (ocrotire pe care — în paranteză fie zis — au simţit-o aşa de bine pe pielea lor apărătorii francezi ai lui Dreyfus sau, în timpul din urmă, oameni ca Liebknecht, MacLean, Debs), războiul civil (auziţi ! auziţi !) „ameninţă să ducă la nimicirea completă a celui înfrînt".

Se mai poate spune că acest Kautsky nu e revoluţionar autentic ? El este cu trup şi suflet pentru revoluţie... numai că ea nu trebuie să comporte o luptă serioasă, care să ameninţe cu nimicirea ! El „a depăşit" complet vechile greşeli ale bătrînului Engels, care se declara încîntat de acţiunea educativă a revoluţiilor violente [50]. Ca un istoric „serios" ce este, el a repudiat cu desăvîrşire ereziile acelora care spuneau că războiul civil îi că-

www.dacoromanica.ro

leşte pe cei exploataţi, îi învaţă să creeze o societate nouă, *fără* exploatatori.

Perlă nr. 4. A fost oare istoriceşte mare şi utilă dictatura proletarilor şi a micilor burghezi în revoluţia din 1789 ? Nicidecum. Căci a venit Napoleon. „Dictatura păturilor de jos netezeşte calea spre dictatura sabiei" (p. 26). — — — „Seriosul" nostru istoric — asemenea tuturor liberalilor, în tabăra cărora el a trecut — este ferm convins că în ţările care nu au cunoscut „dictatura păturilor de jos", în Germania de pildă, nu a existat o dictatură a sabiei. El este ferm convins că Germania nu s-a deosebit niciodată de Franţa prin aceea că în ea, în Germania, dictatura sabiei a fost mai brutală şi mai mîrşavă ; afirmaţia contrară nu este decît o calomnie născocită de Marx şi Engels, care minţeau cu neruşinare afirmînd că şi în ziua de azi în „poporul" Franţei se observă din partea celor asupriţi mai multă mîndrie şi dragoste de libertate decît în Anglia sau în Germania şi că Franţa datorează acest fapt tocmai revoluţiilor ei.

...Dar ajunge ! Ar trebui să scriem o broşură întreagă dacă am vrea să înşirăm toate perlele de renegare ale mîrşavului renegat Kautsky.

*
* *

Nu putem să nu ne oprim asupra „internaţionalismului" domnului Kautsky. Fără să vrea, d-sa l-a pus într-o lumină vie, vorbind în termeni plini de simpatie despre internaţionalismul menşevicilor, care, ne asigură mierosul Kautsky, sînt doar şi ei zimmerwaldieni [51], sînt doar — nu rîdeţi ! — „fraţi" cu bolşevicii.

Iată în ce termeni dulcegi prezintă el „zimmerwaldismul" menşevicilor :

„Menşevicii se pronunţau pentru o pace generală. Ei voiau ca toţi beligeranţii să accepte principiul : fără anexiuni şi contribuţii. Atîta timp cît acest principiu nu va fi fost unanim acceptat, armata rusă trebuia, potrivit acestui punct de vedere, să fie oricînd gata de

www.dacoromanica.ro

luptă"... Dar afurisiţii de bolşevici „au dezorganizat" armata şi au încheiat nefasta pace de la Brest... Şi Kautsky spune cum nu se poate mai clar că trebuia menţinută Adunarea constituantă, că bolşevicii nu trebuiau să ia puterea.

Internaţionalismul înseamnă, aşadar, că trebuie să *sprijini „propriul"* tău guvern imperialist, aşa cum menşevicii şi eserii l-au sprijinit pe Kerensky, că trebuie să-i acoperi tratatele secrete, înşelînd poporul cu fraza mieroasă: vedeţi doar că noi „cerem" acestor bestii să devină blînde, că „cerem" guvernelor imperialiste „să accepte principiul: fără anexiuni şi contribuţii".

După părerea lui Kautsky, aceasta înseamnă să fii internaţionalist.

Iar după părerea noastră, aceasta înseamnă să fii un renegat sută-n sută.

Internaţionalismul cere să rupi cu *propriii* tăi social-şovinişti (adică cu defensiştii) şi cu *propriul* tău guvern imperialist, să duci împotriva lui o luptă revoluţionară, să-l răstorni, să fii gata să accepţi cele mai mari sacrificii de ordin naţional (chiar şi o pace ca cea de la Brest), dacă aşa cer interesele dezvoltării revoluţiei muncitoreşti *internaţionale*.

Noi ştim foarte bine că pe Kautsky & Co. (pe alde Ströbel, Bernstein etc.) „i-a revoltat" la culme încheierea păcii de la Brest: ei ar fi vrut ca noi să facem un „gest"... care ar fi dat imediat în Rusia puterea în mîinile burgheziei! Aceşti obtuzi, dar blajini şi mieroşi mic-burghezi germani nu erau călăuziţi de ideea ca Republica sovietică proletară, care cea dintîi în lume a răsturnat pe cale revoluţionară imperialismul în ţara ei, să se menţină pînă la izbucnirea revoluţiei în Europa, aţîţînd vîlvătaia în celelalte ţări (mic-burghezii *se tem* de o vîlvătaie în Europa, *se tem* de un război civil, care le-ar tulbura „liniştea şi siguranţa"). Nu, ei erau călăuziţi de ideea ca în *toate* ţările să domnească naţionalismul *mic-burghez*, care se proclamă „internaţionalism" pentru că este „moderat şi ordonat". Republica rusă nu avea decît să rămînă burgheză şi... să aştepte... Atunci toţi în lume ar fi fost naţionalişti mic-burghezi buni, moderaţi, neani-

www.dacoromanica.ro

maţi de tendinţe de cotropire, şi tocmai aceasta ar fi însemnat că sînt internaţionalişti!

Aşa gîndesc kautskiştii în Germania, longuetiştii în Franţa, independenţii (I.L.P.) în Anglia, Turatti şi „fraţii" lui întru renegare în Italia etc. etc.

Acum numai nişte proşti ar putea să nu vadă că bine am procedat noi nu numai atunci cînd am răsturnat burghezia (şi pe lacheii ei, menşevicii şi eserii), ci şi atunci cînd am încheiat pacea de la Brest, *după ce* apelul deschis la încheierea unei păci generale, sprijinit prin publicarea şi anularea tratatelor secrete, a fost respins de burghezia puterilor Înţelegerii (Antantei). În primul rînd, dacă n-am fi încheiat pacea de la Brest, puterea ar fi încăput imediat în mîinile burgheziei ruse şi în felul acesta am fi pricinuit un rău imens revoluţiei socialiste mondiale. În al doilea rînd, cu preţul unor sacrificii de ordin *naţional*, noi am reuşit să păstrăm *pe plan internaţional* o influenţă revoluţionară atît de eficientă, încît acum vedem că exemplul nostru este urmat de Bulgaria, că Austria şi Germania sînt în fierbere, că *ambele* tabere imperialiste sînt slăbite, în timp ce noi ne-am întărit şi *am început* să creăm o adevărată armată proletară.

Potrivit tacticii renegatului Kautsky, muncitorii germani ar trebui să-şi apere acum patria, împreună cu burghezia, şi să se teamă mai mult ca de orice de revoluţia germană, căci englezii ar putea să-i impună un nou Brest. Tocmai aceasta înseamnă renegare. Tocmai aceasta înseamnă naţionalism mic-burghez.

Noi însă spunem: cotropirea Ucrainei a însemnat un foarte mare sacrificiu de ordin naţional, dar pe proletarii şi pe ţăranii săraci din Ucraina i-a călit şi *i-a întărit* ca luptători revoluţionari pentru revoluţia muncitorească internaţională. Ucraina a avut de suferit, dar revoluţia internaţională a cîştigat, „demoralizînd" armata germană, slăbind imperialismul german, *apropiindu-i* pe muncitorii revoluţionari germani, ucraineni şi ruşi.

Ar fi fost, desigur, „mai plăcut" dacă printr-un simplu război am fi putut răsturna atît pe Wilhelm cît şi pe Wilson. Dar asta e o aiureală. Nu-i putem răsturna printr-un război extern. Dar putem accelera ritmul dezagre-

www.dacoromanica.ro

gării lor *interne*. Prin intermediul revoluției sovietice, proletare, ritmul acestei dezagregări a fost accelerat într-o măsură *enormă*.

Pe această linie ar obține succese și mai mari muncitorii germani dacă ar porni revoluția *fără a precupeți* sacrificiile de ordin național (căci numai în aceasta constă internaționalismul), dacă ar spune (și ar confirma *prin fapte)* că pentru ei interesul revoluției muncitorești internaționale este *mai presus* de integritatea, securitatea și liniștea vreunui stat național, *și anume a propriului* lor stat.

* * *

Marea nenorocire a Europei — și o sursă de mare primejdie pentru ea — este faptul că acolo *nu există* nici un partid revoluționar. Există partide de trădători de teapa lui Scheidemann, Renaudel, Henderson, Webb & Co. sau de lachei de teapa lui Kautsky. Dar nu există un partid revoluționar.

Desigur că o puternică mișcare revoluționară a maselor poate să îndrepte acest neajuns, dar el rămîne o mare nenorocire și o sursă de mari primejdii.

De aceea trebuie să demascăm prin toate mijloacele pe renegații de teapa lui Kautsky, sprijinind astfel *grupurile* revoluționare de proletari cu adevărat internaționaliști, care există în *toate* țările. Proletariatul va părăsi repede pe trădători și pe renegați și va urma aceste grupuri revoluționare, formîndu-și conducători din rîndurile lor. Nu degeaba urlă burghezia din toate țările că o înspăimîntă „bolșevismul mondial".

Bolșevismul mondial va învinge burghezia mondială.

9.X.1918.

„Pravda" nr. 219
din 11 octombrie 1918
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR

22 OCTOMBRIE 1918[11]

1

RAPORT

(Aplauze şi urale puternice care nu mai contenesc.) Tovarăşi, cred că situaţia noastră actuală, oricît ar fi ea de contradictorie, poate fi caracterizată prin aceea că, în primul rînd, nu am fost niciodată atît de aproape de revoluţia proletară internaţională ca acum, iar în al doilea rînd, nu am fost niciodată într-o situaţie mai primejdioasă decît acum. Asupra acestor două constatări, şi în special asupra celei de-a doua, aş vrea să mă opresc astăzi mai amănunţit. Nu ştiu dacă masele largi îşi dau seama de întreaga gravitate a primejdiei care ne ameninţă, şi deoarece noi putem acţiona numai sprijinindu-ne pe masele largi, principala sarcină a reprezentanţilor Puterii sovietice este de a spune acestor mase întregul adevăr asupra situaţiei actuale, oricît de grea ar fi ea uneori. Despre faptul că sîntem aproape de revoluţia socialistă internaţională s-a mai vorbit nu o dată, aşa că în această privinţă nu am prea multe de spus. În fond, unul dintre principalele reproşuri aduse Puterii sovietice nu numai de burghezie, ci şi de păturile micburgheze care şi-au pierdut încrederea în socialism, precum şi de mulţi aşa-zişi socialişti care s-au obişnuit cu vremurile de pace şi care nu credeau în socialism este acela că noi, înfăptuind revoluţia socialistă în Rusia, o facem la nimereală, căci în Apus încă nu s-au copt condiţiile pentru izbucnirea revoluţiei.

Tovarăşi, acum, în cel de-al cincilea an de război, falimentul general al imperialismului este un fapt evident;

www.dacoromanica.ro

acum devine clar pentru toată lumea că în toate țările beligerante revoluția este inevitabilă. Iar noi, despre care se spunea la început că nu ne vom menține decît cîteva zile sau săptămîni, am făcut în acest an de revoluție mai mult decît a făcut vreodată în lume orice alt partid proletar. Revoluția noastră s-a dovedit a fi un fenomen mondial. Că bolșevismul este acum un fenomen mondial o spune și întreaga burghezie, și această mărturisire atestă în chip grăitor că revoluția noastră s-a extins de la Răsărit la Apus și găsește acolo un teren tot mai favorabil. Voi știți că în Bulgaria a izbucnit revoluția. Soldații bulgari au început să creeze Soviete. Acum sosesc știri că și în Serbia se formează Soviete. Deși Antanta anglo-franceză făgăduiește popoarelor marea cu sarea dacă se vor ridica și se vor îndepărta de Germania, deși capitaliștii din America, Anglia și Franța, cei mai bogați din lume și cei mai puternici fac multe promisiuni, devine evident că burghezia diverselor state mici care se nasc acum din dezagregarea Austriei nu se va menține în nici un caz, că dominația ei, puterea ei în aceste state va fi un fenomen de foarte scurtă durată, un fenomen trecător, căci pretutindeni bate la ușă revoluția muncitorească.

Burghezia dintr-o serie de țări își dă seama că numai cu ajutorul baionetelor străine se va putea ea menține în statele ei. Și noi vedem că revoluția a început nu numai în Austria, ci și în Germania, în aceste țări a căror situație părea pînă mai ieri stabilă. Noi primim de acolo știri ; presa germană vorbește deja de abdicarea kaiserului, iar presa partidului social-democraților independenți [53] a primit deja de la cancelar permisiunea de a vorbi despre o republică germană. Asta înseamnă ceva. Noi știm că procesul de descompunere a trupelor s-a intensificat, că acolo se răspîndesc apeluri prin care trupele sînt fățiș îndemnate să se răscoale. Știm că în partea de est a Germaniei s-au format comitete militare revoluționare, că ele scot publicații care revoluționează starea de spirit a soldaților. De aceea se poate spune cu toată certitudinea că revoluția se maturizează văzînd cu ochii, și aceasta n-o spunem numai noi — nu, o spun toți

www.dacoromanica.ro

germanii, inclusiv cei din rîndurile partidului războiului şi ale burgheziei, care simt că miniştrii se clatină, că poporul nu are încredere în ei, că ei se vor mai menţine la putere doar foarte puţină vreme. O spun toţi cei care cunosc starea de lucruri, atît de inevitabilă este revoluţia populară şi, poate, chiar revoluţia proletară în Germania.

Noi ştim foarte bine ce uriaşă mişcare proletară a luat naştere şi în alte ţări. Am văzut că Gompers şi-a făcut apariţia în Italia şi, cu banii puterilor Antantei, cu ajutorul întregii burghezii italiene şi al social-patrioţilor, a cutreierat toate oraşele Italiei, îndemnînd pe muncitorii italieni să continue războiul imperialist. Am văzut că în acest timp presa socialistă italiană publica în legătură cu asta note din care nu rămînea decît numele lui Gompers, restul fiind tăiat de cenzură, sau publica note în care se spunea ironic că „Gompers participă la banchete şi trăncăneşte". Iar presa burgheză recunoştea că Gompers a fost fluierat pretutindeni. Presa burgheză scria: „Din comportarea muncitorilor italieni pare să reiasă că numai lui Lenin şi lui Troţki le-ar îngădui ei să călătorească prin Italia". Partidul socialist italian a făcut în timpul războiului un mare pas înainte, adică spre stînga [54]. Noi ştim că în Franţa erau prea mulţi patrioţi în rîndurile muncitorilor, cărora li se spunea că un mare pericol ameninţă Parisul şi teritoriul francez. Dar şi acolo se schimbă linia de conduită a proletariatului. La ultimul congres [55], cînd s-a dat citire unei scrisori în care se arăta ce fac aliaţii, imperialiştii anglo-francezi, în sală s-a strigat: trăiască republica socialistă. Ieri a sosit ştirea că la Paris a avut loc un miting la care au participat 2 000 de muncitori metalurgişti şi care a adresat un mesaj de salut Republicii sovietice din Rusia. Noi vedem că din cele trei partide socialiste din Anglia [56] numai unul, Partidul socialist independent, nu devine un aliat făţiş al bolşevicilor, în timp ce Partidul socialist britanic şi Partidul laburist socialist din Scoţia se declară pe faţă partizani ai bolşevicilor. În Anglia de asemenea începe să se extindă bolşevismul, iar partidele din Spania, care erau de partea imperialismului anglo-francez şi în rîndurile cărora la

www.dacoromanica.ro

începutul războiului se puteau număra pe degete oamenii care aveau o idee cît de vagă despre internaţionalişti, toate aceste partide salută la congresele lor pe bolşevicii ruşi [57]. Bolşevismul a devenit pe plan mondial teoria şi tactica proletariatului internaţional! (A p l a u z e.) Bolşevismul a făcut ca în faţa întregii lumi să se desfăşoare o revoluţie socialistă atotcuprinzătoare, ca în problema atitudinii faţă de bolşevici — de partea bolşevicilor sau împotriva lor — să aibă loc efectiv, în fapt, o sciziune în rîndurile socialiştilor. Bolşevismul a pus la ordinea zilei programul creării statului proletar. Muncitorii, care nu ştiau cum stau lucrurile în Rusia, deoarece citeau numai ziare burgheze, pline de minciuni şi de calomnii, au început să se dumirească cînd au văzut că guvernul proletar repurtează victorie după victorie asupra contrarevoluţionarilor din ţara lui, cînd au văzut că nu există altă ieşire din acest război decît tactica noastră, decît modul revoluţionar de a acţiona al guvernului nostru muncitoresc. Şi dacă miercurea trecută a avut loc la Berlin o demonstraţie şi muncitorii şi-au exprimat indignarea faţă de kaiser încercînd să treacă prin faţa palatului lui, pe urmă ei s-au îndreptat spre Ambasada rusă pentru a-şi exprima solidaritatea cu acţiunile guvernului rus.

Iată ce situaţie s-a creat în Europa în al cincilea an de război! Tocmai de aceea spunem noi că niciodată n-am fost atît de aproape de revoluţia mondială, niciodată n-a fost atît de evident faptul că proletariatul rus şi-a statornicit puterea sa, şi este clar că ne vor urma masele de milioane şi zeci de milioane ale proletariatului mondial. Iată de ce, repet, n-am fost niciodată atît de aproape de revoluţia mondială şi, în acelaşi timp, situaţia noastră n-a fost niciodată atît de primejdioasă, pentru că înainte bolşevismul n-a fost considerat niciodată ca o forţă mondială. Se părea că el nu este decît o consecinţă a oboselii soldaţilor ruşi, că este o izbucnire a nemulţumirii soldaţilor ruşi istoviţi de război, şi că, de îndată ce va trece această nemulţumire şi va fi statornicită pacea, fie şi o pace cît de silnică, vor putea fi înăbuşite orice încercări de a se trece la construcţie de stat şi la reforme socialiste. Toată lumea era convinsă de acest lucru, dar s-a dovedit

www.dacoromanica.ro

că de îndată ce de la războiul imperialist, care s-a încheiat printr-o pace extrem de silnică, am trecut la înfăptuirea primelor măsuri în domeniul construcţiei de stat ; de îndată ce am căpătat posibilitatea de a-i pune efectiv pe ţărani în situaţia de a trăi fără moşieri şi de a-şi statornici rînduielile împotriva moşierilor, de a se convinge în fapt că pe pămîntul expropriat ei îşi făuresc viaţa nu în folosul chiaburilor şi nici în folosul unor noi capitalişti, ci în folosul oamenilor muncii înşişi ; de îndată ce muncitorii au văzut că au căpătat posibilitatea de a-şi făuri viaţa fără capitalişti, de a învăţa să îndeplinească acea sarcină grea, dar măreaţă, fără a cărei înfăptuire nu vor scăpa niciodată de exploatare, — a devenit clar pentru toată lumea şi s-a constatat în practică că nici o forţă, nici o contrarevoluţie nu vor putea răsturna Puterea sovietică.

Nouă, în Rusia, ne-au trebuit luni de zile ca să ajungem la această convingere. Se spune că la sate ţăranii au înţeles abia în vara şi toamna anului 1918 care este sensul şi însemnătatea revoluţiei noastre. La oraşe acest lucru a fost înţeles de mult, dar pentru ca să fie înţeles în fiecare judeţ, în fiecare plasă şi în fiecare sat îndepărtat, pentru ca ţăranul să vadă nu din cărţi şi discursuri, ci din propria lui viaţă că pămîntul trebuie să-l capete oamenii muncii, şi nu chiaburii, că împotriva chiaburilor trebuie dusă o luptă hotărîtă, că pentru a învinge pe chiaburi ţăranii trebuie să se organizeze, că valul de răscoale, care în vara acestui an s-a întins în întreaga ţară, a fost susţinut de moşieri, chiaburi şi albgardişti ; pentru ca ţăranul să simtă din propria sa experienţă, pe propria sa piele, pe propria sa spinare ce înseamnă puterea Adunării constituante, — pentru toate acestea a fost nevoie de luni şi luni de zile, din care satul iese azi călit ; iar masele de ţărani săraci, care nu jefuiesc munca altora, au văzut abia acum, nu din cărţi, din care masele muncitoare nu vor căpăta niciodată convingeri ferme, ci din propria lor experienţă, că Puterea sovietică este puterea oamenilor muncii exploataţi şi că există posibilitatea ca fiecare sat să treacă la aşezarea temeliei unei Rusii noi, socialiste. A fost nevoie de luni de zile pentru ca să

www.dacoromanica.ro

putem spune după 1918 şi în restul Rusiei, cu toată certitudinea şi bazîndu-ne pe relatările unor oameni care pornesc de la experienţa practică, că nu există vreun sat, oricît de îndepărtat, în care să nu se ştie ce este Puterea sovietică şi în care ţăranii să nu fie de partea ei, căci satul a văzut ce primejdie îl ameninţă din partea capitaliştilor şi moşierilor, a văzut şi greutăţile transformării socialiste şi nu s-a speriat, ci şi-a zis : noi vom atrage în această muncă zeci de milioane de braţe, într-un an am învăţat multe şi vom mai învăţa. Iată ce spun acum în Rusia cu toată convingerea, pe baza propriei lor experienţe, zeci şi zeci de milioane de oameni.

Abia acum devine clar şi pentru burghezia vest-europeană, care pînă acum nu-i luase în serios pe bolşevici, abia acum devine clar pentru ea că aici, la noi, s-a făurit singura putere trainică, care merge mînă-n mînă cu masele muncitoare şi care este în stare să le insufle un adevărat eroism al jertfirii de sine. Şi cînd această putere proletară a început să molipsească Europa, s-a văzut că aceasta nu e nicidecum o particularitate a Rusiei şi că cei patru ani de război au provocat în lumea întreagă descompunerea armatelor, — pe cîtă vreme înainte se spunea că numai Rusia, din cauza stării ei de înapoiere şi a faptului că nu era bine pregătită de război, a ajuns în situaţia ca în al patrulea an de război armata ei să se împrăştie şi că aşa ceva ar fi cu neputinţă în ţările parlamentare civilizate.

Acum însă toată lumea vede că după patru ani de război mondial, cînd milioane de oameni au fost mutilaţi şi măcelăriţi pentru ca să se poată îmbogăţi capitaliştii, cînd dezertorii se numără cu zecile de mii — acest fenomen neobişnuit se observă nu numai în Rusia şi în Austria, ci şi în Germania, care se făleşte cu ordinea ei —, acum, cînd au survenit toate acestea, burghezia mondială a văzut că are de-a face cu un duşman mai serios şi a început să se unească, şi cu cît ne apropiem de revoluţia proletară mondială cu atît mai strîns se uneşte burghezia contrarevoluţionară.

În unele ţări, revoluţia continuă încă să fie privită ca ceva ce nu merită să fie luat în serios, aşa cum în

www.dacoromanica.ro

Octombrie miniştrii din guvernul de coaliţie nu catadicseau să ia în serios pe bolşevici, spunînd că în Rusia nu se va ajunge la instaurarea unei puteri de stat bolşevice. În Franţa, de pildă, se spune că bolşevicii sînt un mănunchi de trădători care îşi vînd poporul germanilor. Cînd burghezii francezi spun asemenea lucruri, asta e din partea lor ceva ce le poate fi scuzat într-o măsură mai mare decît eserilor de stînga, căci tocmai de aceea sînt ei burghezi, ca să cheltuiască milioane pentru născo-ciri mincinoase. Dar cînd burghezia franceză a văzut cum se dezvoltă bolşevismul în Franţa şi că pînă şi partide care nu erau revoluţionare s-au pronunţat pentru bolşevici şi au adoptat în acest sens lozinci revoluţionare, ea şi-a dat seama că are în faţă un duşman mai de temut : falimentul imperialismului şi precumpănirea muncitorilor în lupta revoluţionară. Oricine ştie că din cauza războiului imperialist revoluţia proletară este în prezent ameninţată de un pericol deosebit de mare, căci ea se dezvoltă inegal în diferite ţări, întrucît condiţiile vieţii politice diferă de la o ţară la alta, şi într-o ţară proletariatul este prea slab, iar în alta e mai puternic. Dacă într-o ţară pătura de sus a proletariatului e slabă, în schimb în alte ţări burghezia reuşeşte uneori, vremelnic, să-i scindeze pe muncitori, cum am văzut că s-a întîmplat în Anglia şi în Franţa ; tocmai de aceea se dezvoltă inegal revoluţia proletară şi tocmai de aceea şi-a dat seama burghezia că cel mai puternic duşman al ei este proletariatul revoluţionar. Ea se uneşte pentru a întîrzia prăbuşirea imperialismului mondial.

Acum situaţia s-a schimbat pentru noi, şi evenimentele se desfăşoară cu o repeziciune extraordinară. La început existau două grupuri de tîlhari imperialişti, care căutau să se nimicească unul pe altul ; acum însă ele şi-au dat seama, în special din exemplul imperialismului german, care pînă nu de mult se considera nu mai puţin puternic decît Anglia şi Franţa, că principalul lor duşman este proletariatul revoluţionar. Astăzi, cînd Germania se descompune sub acţiunea mişcării revoluţionare dinăuntrul ei, imperialismul anglo-francez se consideră stăpînul lumii. Acolo există convingerea că bolşevicii şi revoluţia mon-

www.dacoromanica.ro

dială sînt principalul lui dușman. Cu cît mai puternic se dezvoltă revoluția, cu atît mai strîns se unește burghezia. De aceea, unii dintre noi, și îndeosebi mulți din rîndurile masei largi, care, convingîndu-se acum că pot învinge pe contrarevoluționarii noștri, că pot învinge căzăcimea, ofițerimea și trupele cehoslovace, își închipuie că cu asta totul e făcut, nu-și dau seama că în prezent asta e prea puțin pentru noi, că există un dușman nou și mult mai periculos : acest dușman este imperialismul anglo-francez. Pînă acum, el nu a avut prea multe succese în Rusia, de pildă cu debarcarea întreprinsă la Arhanghelsk. Un publicist francez, editorul unui ziar care apare sub titlul „La Victoire“ [58], spunea că pentru Franța e prea puțin să învingă pe germani, că ea trebuie să învingă și bolșevismul și că, întreprinzînd campania împotriva Rusiei, ea nu înțelege să atace Germania, ci să lupte împotriva proletariatului revoluționar bolșevic și împotriva molimei care se răspîndește în lumea întreagă.

Iată de ce se ivește acum pentru noi o nouă primejdie, care încă nu s-a conturat în toată amploarea ei și nu este pe deplin vizibilă, primejdie pe care imperialiștii anglo-francezi o pregătesc pe ascuns și de care noi trebuie să ne dăm seama cît mai limpede, pentru ca, prin conducătorii maselor, să le ajutăm pe acestea să se pătrundă de conștiința ei, căci englezii și francezii, care nu au avut prea mari succese nici în Siberia, nici la Arhanghelsk, ci, dimpotrivă, au suferit o serie de înfrîngeri, depun acum eforturi ca să atace Rusia dinspre sud, fie dinspre Dardanele, dinspre Marea Neagră, fie pe uscat, prin Bulgaria și România. Și deoarece ei păstrează secretul militar, nu putem ști cît de departe au ajuns ei în pregătirile lor și care din aceste două planuri — sau poate chiar vreun al treilea — a fost ales de ei ; pericolul constă tocmai în faptul că nu putem ști cu precizie acest lucru. Știm însă cît se poate de precis că ei fac asemenea pregătiri, că presa acestor țări scrie uneori fără prea multe precauții, iar din cînd în cînd cîte un ziarist lasă la o parte toată pălăvrăgeala despre crearea unei ligi a națiunilor și arată pe față scopurile principale.

www.dacoromanica.ro

În cercurile guvernante din Germania se conturează clar acum două curente, două planuri de salvare, dacă se mai poate vorbi de salvare. Unii spun : să cîştigăm timp, să tărăgănăm lucrurile pînă în primăvară, poate că pe linia de fortificaţii mai sîntem în stare să opunem o rezistenţă militară ; alţii consideră că principalul mijloc de salvare trebuie căutat într-o înţelegere cu Anglia şi cu Franţa şi ei depun toate eforturile pentru a se ajunge la o înţelegere cu Anglia şi Franţa împotriva bolşevicilor ; întreaga lor atenţie este concentrată asupra acestui lucru. Şi dacă propunerile de pace întîmpină acum din partea lui Wilson un refuz brutal şi plin de dispreţ, pentru partidul capitaliştilor germani, care caută o înţelegere cu Anglia, asta încă nu constituie un motiv ca el să renunţe la planurile lui. El ştie că uneori poate fi şi o înţelegere tacită, şi că dacă ei, germanii, vor aduce servicii capitaliştilor englezi şi francezi împotriva bolşevicilor, s-ar putea ca aceste servicii să le fie răsplătite. În societatea capitalistă aşa se procedează : serviciile se plătesc. Ei îşi fac următoarea socoteală : poate că îi vom ajuta pe capitaliştii englezi şi francezi să înhaţe cîte ceva, şi atunci ne vor lăsa şi nouă o parte din pradă. Să plăteşti şi să te laşi plătit — iată morala lumii capitaliste. Şi mie mi se pare că oamenii aceştia, pretinzînd o anumită parte din capitalul anglo-francez, ştiu să socotească şi contează cel puţin pe miliarde. Unii dintre aceşti domni se pricep la asemenea calcule.

Nu este exclus ca o asemenea tranzacţie tacită să fi intervenit deja între burghezia germană şi burghezia puterilor Antantei. Esenţa ei se reduce la aceea că anglo-francezii spun : noi vom veni în Ucraina, dar, cît timp nu avem încă acolo detaşamente de ocupaţie, voi, germanii, nu trebuie să vă retrageţi trupele, căci altfel în Ucraina vor veni la putere muncitorii şi acolo de asemenea va triumfa Puterea sovietică. Iată cum judecă ei, pentru că înţeleg foarte bine că burghezia tuturor ţărilor ocupate — Finlanda, Ucraina şi Polonia — îşi dă seama că ea, burghezia naţională, nu se va putea menţine nici măcar o singură zi dacă trupele germane de ocupaţie se

www.dacoromanica.ro

vor retrage şi de aceea, după ce ieri încă se vînduse germanilor, jurînd credinţă imperialiştilor germani şi aliindu-se cu ei împotriva muncitorilor din propria ei ţară — cum făcuseră menşevicii ucraineni şi eserii din Tiflis —, acum ea îşi vinde din nou patria primului amator s-o cumpere. Ieri au vîndut-o germanilor, azi o vînd englezilor şi francezilor. Iată ce se petrece în culise, iată ce tîrg se pune la cale. Văzînd că burghezia anglo-franceză învinge, ei trec cu toţii de partea acesteia şi pregătesc o înţelegere cu imperialismul anglo-francez împotriva noastră, pe socoteala noastră.

Declarînd viitorului lor stăpîn, miliardarului anglo-francez, că trec de partea lui, ei spun : înălţimea-voastră îi va învinge pe bolşevici ; trebuie să ne ajutaţi, pentru că germanii nu ne vor salva. Acest complot al burgheziei din toate ţările împotriva muncitorilor revoluţionari şi a bolşevicilor se conturează din ce în ce mai clar şi devine sfidător de făţiş. Şi datoria noastră directă este să arătăm acest pericol muncitorilor şi ţăranilor din toate ţările beligerante.

Să luăm, de exemplu, Ucraina. Gîndiţi-vă la situaţia ei, gîndiţi-vă cum trebuie să procedeze în situaţia actuală muncitorii şi comuniştii conştienţi. Pe de o parte, ei văd ura stîrnită de imperialiştii germani, de cumplita jefuire a Ucrainei, iar pe de altă parte văd că o parte din trupele germane, şi poate cea mai mare parte, a plecat. Ei se simt, poate, îndemnaţi să dea curs urii şi mîniei acumulate şi să dezlănţuie imediat, fără a ţine seama de nimic, atacul împotriva imperialiştilor germani. Alţii însă spun : noi sîntem internaţionalişti, noi trebuie să privim lucrurile atît din punctul de vedere al Rusiei, cît şi din punctul de vedere al Germaniei ; chiar dacă privim lucrurile din punctul de vedere al Germaniei, ştim că acolo puterea nu se va menţine, ştim foarte bine că dacă victoria muncitorilor şi a ţăranilor ucraineni va avea loc concomitent cu întărirea puterii în Rusia şi cu succesele ei, Ucraina proletară socialistă nu numai că va învinge, dar va fi şi de neînvins ! Aceşti comunişti ucraineni conştienţi îşi spun : noi trebuie să fim foarte precauţi, poate

www.dacoromanica.ro

că mîine va trebui să ne încordăm toate forţele şi să punem totul în joc pentru lupta împotriva imperialismului şi a trupelor germane. Poate că aşa va fi mîine, dar nu astăzi, căci astăzi ştim că trupele imperialiştilor germani se descompun de la sine ; se ştie că nu numai trupele din Ucraina, ci şi cele din Prusia orientală şi din alte părţi ale Germaniei scot publicaţii revoluţionare [59]. În acelaşi timp, principala noastră sarcină este propaganda în favoarea unei răscoale în Ucraina. Aşa stau lucrurile din punctul de vedere al revoluţiei internaţionale, mondiale, pentru că principala verigă a acestui lanţ este cea germană, pentru că revoluţia germană este pe punctul de a izbucni, şi de ea depinde în cea mai mare măsură succesul revoluţiei mondiale.

Noi vom avea grijă ca amestecul nostru să nu dăuneze cumva revoluţiei lor. Trebuie să înţelegem particularităţile fiecărei revoluţii şi procesul ei de maturizare. În fiecare ţară — noi am văzut şi am trăit acest lucru şi-l ştim mai bine decît alţii —, în fiecare ţară revoluţia îşi urmează calea ei proprie, şi aceste căi sînt atît de diferite, încît se poate întîmpla ca ea să întîrzie şi un an, şi doi. Revoluţia mondială nu se desfăşoară atît de simplu încît să urmeze pretutindeni, în toate ţările, una şi aceeaşi cale ; dacă ar fi fost aşa, am fi învins de mult. Fiecare ţară trebuie să parcurgă anumite etape politice. Peste tot vedem din partea conciliatorilor una şi aceeaşi tendinţă, încercări de „a salva poporul de burghezie“ împreună cu burghezia, cum au făcut la noi Ţereteli şi Cernov, cum fac acum în Germania Scheidemann et Co. ; în Franţa, conciliatorii fac în felul lor acelaşi lucru. Şi acum, cînd revoluţia bate la porţile Germaniei — ţară în care mişcarea muncitorească e mai puternică decît oriunde şi se distinge prin organizare şi disciplină, în care muncitorii au răbdat vreme mai îndelungată, dar au acumulat, poate, mai multă ură revoluţionară şi vor şti să se răfuiască mai bine cu duşmanii lor —, acum amestecul în aceste evenimente al unor oameni care nu cunosc ritmul de maturizare a revoluţiei ar putea dăuna acelor

www.dacoromanica.ro

comuniști conștienți care spun : ceea ce ne preocupă în primul rînd este de a face ca acest proces să devină conștient. Acum, cînd soldatul german s-a convins că este mînat la măcel spunîndu-i-se că merge să-și apere patria, pe cîtă vreme în realitate el apără pe imperialiștii germani, acum se apropie momentul cînd revoluția germană va izbucni cu atîta putere și într-un mod atît de organizat, încît va rezolva o mulțime de probleme internaționale. Iată de ce comuniștii ucraineni conștienți spun : noi trebuie să facem totul pentru victoria revoluției internaționale, dar trebuie să fim conștienți de faptul că viitorul este al nostru și că trebuie să mergem în pas cu revoluția germană.

Acestea sînt greutățile pe care am vrut să le arăt, dînd ca exemplu modul de a judeca al comuniștilor ucraineni. Aceste greutăți se răsfrîng și asupra situației Rusiei Sovietice. Astăzi trebuie să spunem că în momentul de față proletariatul internațional s-a trezit și face mari pași înainte, dar situația noastră este cu atît mai grea, din cauză că „aliatul" nostru de ieri se ridică împotriva noastră ca împotriva dușmanului său principal. Acum el pornește la luptă nu împotriva unor armate dușmane, ci împotriva bolșevismului internațional. Acum, cînd pe frontul de sud se concentrează trupele lui Krasnov — doar știm că ele au primit proiectile de la germani — și cînd noi am demascat imperialismul în fața tuturor popoarelor, oamenii care, reproșîndu-ne că am încheiat pacea de la Brest, îl trimiteau pe Krasnov să ia proiectile de la germani și trăgeau cu ele în muncitorii și țăranii ruși, acum primesc proiectile de la imperialiștii anglo-francezi și, primindu-le, scot din nou țara la mezat și o vînd aceluia dintre milionari care oferă mai mult. Iată de ce acum nu este suficientă convingerea generală, care s-a format la noi, că s-a produs o cotitură. Noi avem dușmani vechi, dar în afară de ei, în spatele lor, se adună tocmai acum noi forțe în ajutorul lor. Noi cu toții știm și vedem acest lucru. Nu mai departe decît în februarie sau martie, cu numai o jumătate de an în urmă, noi nu

www.dacoromanica.ro

aveam armată. Armata nu era în stare să lupte. Armata, care făcuse patru ani de război imperialist fără a şti pentru ce luptă şi simţind vag că luptă pentru interese străine, — această armată a fugit, şi nici o forţă din lume n-ar fi putut-o opri.

Orice revoluţie este demnă de acest nume numai atunci cînd ştie să se apere, dar nu dintr-o dată învaţă revoluţia să se apere. Revoluţia a însemnat trezirea a milioane de oameni la o viaţă nouă. În februarie şi martie, aceste milioane de oameni nu ştiau pentru ce se duc să continue măcelul la care-i mînaseră ţarii şi alde Kerenski şi ale cărui ţeluri au fost abia în decembrie demascate de către guvernul bolşevic. Ei înţelegeau clar că acesta nu fusese războiul lor, şi a fost nevoie de aproape jumătate de an ca să se producă o cotitură. Această cotitură s-a produs ; ea schimbă forţa revoluţiei. Istovite şi epuizate după patru ani de război, în februarie şi martie masele abandonau totul şi cereau să se facă pace, să se pună capăt războiului. Ele nu erau în stare să se întrebe pentru ce se duce războiul. Şi dacă acum aceste mase au creat în Armata Roşie o disciplină nouă, care nu mai e disciplina bîtei şi a moşierului, ci disciplina Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor, dacă acum ele sînt pătrunse de un înalt spirit de sacrificiu şi dacă în rîndurile lor s-a creat o nouă coeziune, toate acestea se datoresc faptului că în conştiinţa şi din experienţa a zeci de milioane de oameni s-a născut şi se naşte pentru prima oară o disciplină nouă, socialistă, faptului că s-a născut Armata Roşie. Ea s-a născut abia atunci cînd aceste mase de zeci de milioane au văzut din propria lor experienţă că ele însele i-au răsturnat pe moşieri şi pe capitalişti, că se făureşte o viaţă nouă, că ele însele au început s-o făurească şi că vor reuşi s-o făurească dacă nu le va împiedica o invazie din afară.

Cînd ţăranii şi-au dat seama care este duşmanul lor principal şi au început lupta împotriva chiaburilor de la sate, cînd muncitorii i-au răsturnat pe fabricanţi şi au început să construiască întreprinderi pe baza principiului proletar al economiei naţionale. ei au văzut toate greu-

www.dacoromanica.ro

tăţile reconstrucţiei, dar au reuşit să le biruie ; a fost nevoie de luni de zile ca să organizăm munca. Au trecut aceste luni, şi cotitura s-a produs ; a trecut perioada cînd eram neputincioşi, şi acum am pornit înainte cu paşi gigantici ; a trecut perioada cînd nu aveam armată, cînd nu exista disciplină ; a fost făurită o disciplină nouă, în armată au intrat oameni noi, care îşi dau viaţa cu miile.

Asta înseamnă că noua disciplină, relaţiile tovărăşeşti ne-au reeducat în lupta de pe front şi în lupta dusă la sate împotriva chiaburului. Această cotitură prin care trecem a fost anevoioasă, dar acum simţim că lucrurile se normalizează, şi de la un socialism neorganizat, decretat, începem să trecem la adevăratul socialism. Principala noastră sarcină în momentul de faţă este lupta împotriva imperialismului, şi în această luptă trebuie să învingem. Noi arătăm cît de grea şi de primejdioasă este această luptă. Ştim că s-a produs un reviriment în conştiinţa Armatei Roşii, că ea a început să repurteze victorii, că din rîndurile ei se ridică mii de ofiţeri care au absolvit şcoli militare noi, proletare, şi mii de alţi ofiţeri care n-au făcut nici o şcoală în afară de şcoala aspră a războiului. De aceea nu exagerăm cîtuşi de puţin cînd, pe deplin conştienţi de pericol, spunem totuşi că avem o armată ; şi această armată a creat o disciplină, a devenit capabilă de luptă. Frontul nostru de sud nu este un front izolat ; el este un front de luptă împotriva întregului imperialism anglo-francez, împotriva celui mai puternic duşman din lume, de care însă noi nu ne temem, căci ştim că el însuşi nu va reuşi s-o scoată la capăt cu duşmanul lui intern.

Acum trei luni se rîdea cînd spuneam că în Germania poate izbucni revoluţia ; ni se spunea că numai zănaticii de bolşevici pot crede în posibilitatea unei revoluţii în Germania. Nu numai întreaga burghezie, ci şi menşevicii şi eserii de stînga îi numeau pe bolşevici trădători ai patriotismului şi spuneau că nu este posibilă o revoluţie în Germania. Noi însă ştiam că acolo e nevoie de aju-

www.dacoromanica.ro

torul nostru şi că în numele acestui ajutor trebuie să sacrificăm totul, acceptînd chiar şi grelele condiţii de pace. Acum cîteva luni ni se spunea şi ni se demonstra acest lucru, dar în cîteva luni Germania s-a transformat dintr-un imperiu puternic într-o şandrama putredă. Forţa care a distrus-o acţionează şi în America şi în Anglia; azi e încă slabă, dar cu fiecare pas pe care anglo-francezii vor încerca să-l facă în Rusia — ei vor încerca să ocupe Ucraina, cum au făcut şi germanii —, cu fiecare pas, această forţă se va manifesta tot mai puternic şi va fi mai de temut chiar decît gripa spaniolă.

Iată de ce, tovarăşi, astăzi — repet — principala sarcină a fiecărui muncitor conştient este nu numai să nu ascundă nimic maselor largi, care s-ar putea să nu cunoască toată gravitatea situaţiei, ci, dimpotrivă, să le dezvăluie întregul adevăr. Muncitorii s-au maturizat îndeajuns ca să cunoască acest adevăr. Trebuie să învingem nu numai pe albgardişti, ci şi imperialismul mondial. Trebuie să învingem şi vom învinge nu numai pe acest duşman, ci şi pe unul mult mai de temut. Pentru aceasta avem nevoie în primul rînd de Armata Roşie. Fiecare organizaţie din Rusia Sovietică trebuie să ţină mereu în centrul atenţiei problema armatei. Astăzi, cînd totul s-a consolidat, pe primul plan se află problema războiului, a întăririi armatei. Avem convingerea fermă că vom zdrobi contrarevoluţia. Noi ştim că avem forţe, dar ştim de asemenea că imperialismul anglo-francez e mai puternic decît noi şi vrem ca masele muncitoreşti să-şi dea bine seama de acest lucru. Noi spunem: este necesar ca forţa armatei să fie înzecită şi mai mult decît înzecită, este necesar să insistăm ca disciplina să se întărească şi mai mult şi ca adevăraţii conducători, conştienţi, luminaţi şi organizaţi, să acorde de zece ori mai multă atenţie şi grijă acestui lucru, şi atunci creşterea revoluţiei internaţionale nu se va limita la ţările învinse. Acum revoluţia începe şi în ţările care au ieşit învingătoare. Forţele noastre trebuie să crească zi de zi, şi pentru noi această creştere neîntreruptă constituie, ca şi pînă acum, princi-

www.dacoromanica.ro

pala chezăşie, chezăşia deplină a victoriei socialismului internaţional. (Cuvîntarea tovarăşului Lenin este în repetate rînduri întreruptă de aplauze puternice, care la sfîrşitul ei se transformă în ovaţii. Întreaga asistenţă se ridică în picioare şi salută pe conducătorul revoluţiei mondiale.)

Dări de seamă au apărut la 23 octombrie 1918 în „Pravda" nr. 229 şi în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 231

Publicat în întregime în 1919, în cartea: „A cincea legislatură a C.E.C. din Rusia. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după textul cărţii, confruntat cu stenograma şi cu textele apărute în ziare

www.dacoromanica.ro

2
REZOLUŢIE

Mişcarea revoluţionară a maselor proletare şi a ţărănimii împotriva războiului imperialist a înregistrat în ultimul timp foarte mari succese în toate ţările, şi în special în Balcani, în Austria şi în Germania. Dar tocmai aceste succese au stîrnit în rîndurile burgheziei internaţionale, în fruntea căreia s-a situat acum cea anglo-franco-americană, o furie deosebit de înverşunată şi tendinţa de a se organiza în grabă într-o forţă contrarevoluţionară pentru înăbuşirea revoluţiei, şi în primul rînd a principalului ei focar în momentul de faţă — Puterea sovietică din Rusia.

Burghezia germană şi guvernul german, înfrînte în război şi ameninţate dinăuntru de o puternică mişcare revoluţionară, se zbat în căutarea unei salvări. În cercurile guvernante ale Germaniei s-au format două curente. Unul dintre ele mai speră încă să cîştige timp tergiversînd lucrurile pînă la sosirea iernii şi să pregătească apărarea militară a ţării pe o nouă linie de fortificaţii. Celălalt caută cu desperare o înţelegere cu burghezia anglo-franceză împotriva proletariatului revoluţionar şi a bolşevicilor. Întrucît acest curent se izbeşte de intransigenţa extremă a învingătorilor — imperialiştii anglo-francezi —, el se străduieşte să-i sperie cu pericolul bolşevic şi să le cîştige bunăvoinţa aducîndu-le servicii în lupta împotriva bolşevicilor, împotriva revoluţiei proletare.

www.dacoromanica.ro

Burghezia țărilor subordonate Germaniei sau ocupate de ea caută și mai asiduu o înțelegere cu Antanta, mai ales în cazurile cînd ea, această burghezie, își dă seama, ca, de pildă, în Finlanda, în Ucraina etc., că fără ajutorul baionetelor străine îi este cu desăvîrșire imposibil să-și mențină puterea asupra maselor muncitoare exploatate. În aceste condiții se creează pentru Puterea sovietică următoarea situație sui-generis : pe de o parte, noi n-am fost niciodată atît de aproape de revoluția proletară internațională ca acum, iar pe de altă parte n-am fost niciodată într-o situație atît de periculoasă ca acum. În prezent nu mai există două grupuri de tîlhari imperialiști, cam deopotrivă de puternice, care să se devoreze și să se slăbească reciproc. A rămas un singur grup, grupul învingătorilor, al imperialiștilor anglo-francezi ; el intenționează să împartă între capitaliști întregul glob ; el își propune să răstoarne cu orice preț Puterea sovietică din Rusia și să instaureze în locul ei puterea burgheziei ; el se pregătește acum să atace Rusia dinspre sud, de pildă, prin Dardanele și Marea Neagră sau prin Bulgaria și România, și se pare că cel puțin o parte dintre imperialiștii anglo-francezi speră că, printr-o înțelegere — expresă sau tacită — cu ei, guvernul german își va retrage trupele din Ucraina numai pe măsură ce aceasta din urmă va fi ocupată de trupele anglo-franceze, spre a nu îngădui victoria, altfel inevitabilă, a muncitorilor și țăranilor ucraineni și a-i împiedica pe ei să creeze un guvern muncitoresc și țărănesc în Ucraina.

Conștiința faptului că în spatele contrarevoluționarilor krasnoviști și albgardiști se pregătește împotriva noastră asaltul unei forțe incomparabil mai periculoase — forța burgheziei contrarevoluționare internaționale, a celei anglo-americane și franceze în primul rînd —, această conștiință n-a pătruns pretutindeni și n-a pătruns pînă în adîncul maselor largi de muncitori și țărani. Noi trebuie s-o ducem în mase neîncetat. Trebuie să dăm cea mai mare atenție întăririi frontului de sud, creării și înarmării unei Armate Roșii incomparabil mai puternice decît acum. Fiecare organizație muncitorească, fiecare

www.dacoromanica.ro

uniune a sărăcimii satelor, fiecare instituţie sovietică trebuie să pună mereu la ordinea zilei, pe primul plan, problema întăririi armatei, să verifice încă şi încă o dată dacă am făcut tot ce trebuia şi ce măsuri noi putem şi trebuie să luăm.

În starea de spirit a maselor noastre muncitoreşti şi ţărăneşti a survenit o cotitură vădită. Masele au ieşit din starea de extremă oboseală de pe urma războiului. Armata se creează şi este deja creată. A apărut o disciplină nouă, comunistă, o disciplină conştientă, disciplina oamenilor muncii. Şi acest fapt ne îndreptăţeşte în totul să sperăm cu încredere că putem salvgarda şi că vom salvgarda patria socialistă şi victoria revoluţiei proletare internaţionale.

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 231 din 23 octombrie 1918

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCHIŢĂ DE TEZE PENTRU O HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA RESPECTAREA RIGUROASĂ A LEGILOR

I. E nevoie de mai multă legalitate (sau de o riguroasă respectare a ei), căci bazele legislaţiei R.S.F.S.R. au şi fost stabilite.

II. Măsurile excepţionale impuse de *războiul* împotriva contrarevoluţiei nu trebuie să fie stînjenite de prevederile legale, dar numai cu îndeplinirea următoarelor condiţii:

α) organul sau funcţionarul sovietic respectiv să facă o declaraţie precisă şi formală în sensul că condiţiile excepţionale ale războiului civil şi ale luptei împotriva contrarevoluţiei impun să nu se ţină seama de prevederile legilor;

β) această declaraţie să fie imediat comunicată în scris Consiliului Comisarilor Poporului, iar în copie — autorităţilor locale şi celor interesate.

III. În caz de conflicte, fricţiuni, neînţelegeri sau litigii cu privire la limitele competenţei etc. între funcţionari sovietici sau organe ale puterii sovietice, — respectivele persoane şi organe de stat sînt datoare să întocmească de îndată un scurt proces-verbal, care trebuie să cuprindă în mod obligatoriu data, locul, numele funcţionarilor sau denumirea organului respectiv şi un scurt rezumat al fondului chestiunii (nu o expunere amănunţită). O copie după procesul-verbal va fi în mod obligatoriu comunicată părţii celeilalte.

www.dacoromanica.ro

(1)

Наброски тезисов

(Или требуйте соблюдения).

I. Законность в г. повышена
по основ. законов РСФСР
установлена

II. Экстренная мера война с кр.-рев.
не должна ограничиваться
законными при условиях
(а) точное и формальное заявление
соотв. совучреждения или
добр. лица о том, что экстренная
условия требуют войны и б-ть ст
кр.-рев. требует выхода из пределов
законов
(б) Немедленное сообщение такого
заявления в письм. форме в СНК, с
копией для местных и централ.
властей

III. При всех конфликтах или трениях или
недоразумениях или спорах о пределах
ведомства и т. под. между добр-
вольческими лицами или учреждениями
Сов. всех лиц и учреждений обязан
по немедленно создать самый
краткий протокол с обязательным указанием
дня, часа, имен добр. лиц или названий
учреждений и краткого указания (не
требуется) существа дела. Копия
протокола обязательно передается другой
стороне

www.dacoromanica.ro

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Schiță de teze pentru o hotărîre cu privire la respectarea riguroasă a legilor". — 2 noiembrie 1918

www.dacoromanica.ro

IV. Orice funcţionar sau organ al Puterii sovietice este dator să întocmească asemenea scurte procese-verbale ori de cîte ori un cetăţean al republicii se plînge împotriva oricărei măsuri (sau tărăgăneli etc.) din partea acestui funcţionar sau organ de stat. O copie după procesul-verbal va fi în mod obligatoriu comunicată cetăţeanului respectiv, iar o altă copie — forului tutelar.

V. Cei care vor cere în chip vădit neîntemeiat, vădit abuziv întocmirea unui proces-verbal sînt pasibili de a fi urmăriţi pe cale judiciară.

VI. Refuzul de a elibera o copie după procesul-verbal, în care să fie clar indicat numele funcţionarului respectiv, constituie o gravă infracţiune de serviciu.

Propun : C.C. aprobă *în principiu* şi însărcinează Comisariatul poporului pentru justiţie să redacteze sub formă de decret [60] tezele de mai sus.

2/XI. 1918.

Lenin

Publicat pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DEMONSTRAŢIA ORGANIZATĂ ÎN CINSTEA REVOLUŢIEI DIN AUSTRO-UNGARIA 3 NOIEMBRIE 1918

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(R o p o t e d e a p l a u z e.) Evenimentele ne arată că suferinţele poporului n-au fost zadarnice.

Noi luptăm nu numai împotriva capitalismului rus. Noi luptăm împotriva capitalismului din toate ţările, împotriva capitalismului mondial, pentru libertatea tuturor muncitorilor.

Chiar dacă ne-a fost greu să luptăm împotriva foametei şi a duşmanilor, acum vedem că avem milioane de aliaţi.

Sînt muncitorii din Austria, Ungaria şi Germania. În timp ce noi ne aflăm adunaţi aici, Friedrich Adler, eliberat din închisoare, se apropie, probabil, de Viena. În pieţele Vienei se sărbătoreşte, probabil, prima zi a revoluţiei muncitoreşti din Austria.

Este aproape timpul cînd se va sărbători pretutindeni prima zi a revoluţiei mondiale.

Munca şi suferinţele noastre n-au fost zadarnice. Revoluţia internaţională mondială va învinge!

Trăiască revoluţia proletară internaţională! (R o p o t e d e a p l a u z e.)

„Pravda" nr. 240
din 5 noiembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA FESTIVĂ A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA ŞI A CONSILIULUI SINDICATELOR DIN MOSCOVA 6 NOIEMBRIE 1918 [61]

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Asistenţa se ridică în picioare şi salută pe tovarăşul Lenin cu aplauze furtunoase, care nu mai contenesc.) Ne adunăm astăzi — îşi începe tovarăşul Lenin cuvîntarea — în zeci şi sute de mitinguri pentru a sărbători aniversarea Revoluţiei din Octombrie. Pentru cei care participă de multă vreme la mişcarea muncitorească, care au de mai multă vreme legături cu masa muncitorească şi care vin în strîns contact cu fabrica şi uzina, — pentru ei este limpede că anul care s-a scurs a fost un an de adevărată dictatură a proletariatului. Înainte vreme, noţiunea aceasta era o expresie latinească necunoscută, luată din cărţi, o îmbinare de cuvinte greu de înţeles. Intelectualii căutau explicaţia acestei noţiuni în cărţi savante, care însă nu le dădeau decît o idee foarte nebuloasă despre ceea ce înseamnă dictatura proletariatului. Şi principalul nostru merit în anul care s-a scurs este că am tradus în limba rusă, pe înţelesul tuturor, această neînţeleasă expresie latinească. În anul care s-a scurs, clasa muncitoare nu s-a ocupat cu speculaţii filozofice, ci a înfăptuit şi a exercitat efectiv dictatura proletariatului, în pofida minţilor agitate ale intelectualilor.

În Apus a domnit, ca şi pînă acum, capitalismul. Dar acum vine şi acolo vremea marilor prefaceri. Acum, muncitorii vest-europeni se apropie şi ei de anevoioasa epocă de trecere de la capitalism la socialism. Ca şi noi, vor tre-

www.dacoromanica.ro

bui şi ei să sfărîme întregul aparat vechi şi să construiască unul nou.

Noi nu am avut posibilitatea de a folosi întregul bagaj de experienţă, de cunoştinţe şi de cultură tehnică de care dispuneau intelectualii burghezi. Burghezia făcea ironii maliţioase la adresa bolşevicilor, prezicînd că Puterea sovietică nu se va menţine nici două săptămîni, şi de aceea nu numai că a refuzat să lucreze mai departe, dar oriunde putea, prin toate mijloacele care-i stăteau la îndemînă, a opus împotrivire noii mişcări, noii construcţii, care sfărîma vechile rînduieli.

Împotrivirea burgheziei este departe de a fi dispărut. Îndîrjirea ei creşte pe zi ce trece şi cu atît mai rapid cu cît ne apropiem de sfîrşitul lumii vechi, capitaliste.

Datorită faptului că bolşevismul se consolidează şi se întinde în lumea întreagă, situaţia internaţională este acum de aşa natură, încît împotriva Republicii sovietice se poate forma o coaliţie a imperialiştilor de toate nuanţele, iar împotrivirea burgheziei se va transforma, dintr-o împotrivire naţională, într-una internaţională.

Germania, după cum ştiţi, l-a expulzat pe ambasadorul nostru din Berlin, sub cuvînt că reprezentanţa noastră din Germania face propagandă revoluţionară. Ca şi cum înainte guvernul german nu ştia că ambasada noastră aduce cu sine bacilul revoluţiei. Dar dacă înainte Germania nu protesta, aceasta se datora faptului că era încă puternică şi nu se temea de noi. Acum însă, după dezastrul ei militar, noi am început să-i inspirăm teamă. Generalii şi capitaliştii germani se adresează aliaţilor, spunîndu-le: cu toate că ne-aţi învins, nu trebuie să întindeţi prea mult coarda în experimentele pe care le faceţi asupra noastră, căci atît voi cît şi noi sîntem ameninţaţi de bolşevismul mondial şi s-ar putea să aveţi nevoie de noi în lupta împotriva lui.

Şi este foarte posibil ca imperialiştii aliaţi să se unească cu imperialismul german, firește, dacă acesta din urmă se va menţine pînă atunci, în vederea unei campanii comune împotriva Rusiei. Iată de ce pericolul care ne-a pîndit în tot cursul ultimului an devine acum deosebit de mare. Acum însă nu mai sîntem singuri. Acum avem

www.dacoromanica.ro

prieteni : sînt popoarele care s-au şi răsculat în unele ţări şi acelea care sînt pe punctul de a se răscula în alte ţări, şi aceste popoare îşi conving destul de grăitor guvernele că nu mai vor să lupte pentru cotropiri tîlhăreşti. Dar, cu toate că ne aşteaptă un nou şir de perioade extrem de periculoase, noi vom continua să desfăşurăm şi de aici înainte construcţia noastră socialistă. Experienţa trecutului ne va ajuta să evităm greşelile şi ne va da noi forţe pentru continuarea operei începute.

Rolul sindicatelor în construirea noului aparat s-a dovedit a fi imens. Clasa muncitoare a arătat că ştie să organizeze industria fără intelectuali şi fără capitalişti. Multe s-au făcut, dar mai rămîn multe de făcut de aici înainte. Păşiţi, tovarăşi, înainte cu mai multă îndrăzneală pe drumul pe care aţi mers pînă acum, atrageţi la muncă noi şi noi mase ! Daţi tuturor muncitorilor, chiar şi acelora dintre ei care nu au ştiinţă de carte, care sînt lipsiţi de experienţă şi de cultură, dar sînt legaţi de masă şi doresc sincer consolidarea noii orînduiri, daţi-le tuturor, şi celor din partid şi celor fără partid, posibilitatea de a munci şi de a învăţa în noul stat proletar, de a participa la opere de conducere şi de a crea bogăţii.

Proletariatul internaţional se va răscula, va răsturna pretutindeni capitalismul şi va desăvîrşi opera noastră, care va duce la victoria deplină a socialismului ! (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

„Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 244 din 9 noiembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL AL VI-LEA GENERAL, EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR, ŢĂRANILOR, CAZACILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN RUSIA [62]

6—9 NOIEMBRIE 1918

Dări de seamă au apărut la 9 şi 10 noiembrie 1918 în ziarul „Pravda" nr. 242 şi 243 şi la 9 noiembrie în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 244

Publicat în întregime în 1919, în cartea „Congresul al VI-lea general, extraordinar al Sovietelor din Rusia. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după textul apărut în carte, confruntat cu stenograma şi cu textele apărute în ziare; cuvântarea cu privire la situaţia internaţională a fost confruntată şi cu textul broşurii: N. Lenin. „Imperialismul mondial şi Rusia Sovietică". Moscova, 1919

www.dacoromanica.ro

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL ANIVERSĂRII REVOLUŢIEI 6 NOIEMBRIE

(Tovarăşul Lenin este întîmpinat cu ovaţii, care nu mai contenesc. Asistenţa se ridică în picioare şi salută pe tovarăşul Lenin.) Tovarăşi! Sărbătorim aniversarea revoluţiei noastre într-un moment cînd în mişcarea muncitorească internaţională se petrec evenimente de cea mai mare importanţă şi cînd chiar celor mai sceptice elemente din rîndurile clasei muncitoare şi ale oamenilor muncii le-a devenit clar că războiul mondial nu se va termina prin acorduri între vechile guverne şi vechile clase dominante burgheze sau prin acte de silnicie din partea lor, că războiul duce nu numai Rusia, ci întreaga omenire la revoluţia proletară mondială, la victoria muncitorilor asupra capitalului, care a inundat cu rîuri de sînge tot globul şi care, după toate silniciile şi atrocităţile imperialismului german, arată că imperialismul anglo-francez, sprijinit de Austria şi de Germania, duce aceeaşi politică.

În ziua cînd sărbătorim aniversarea revoluţiei se cuvine să aruncăm o privire asupra drumului parcurs de ea. Nouă ne-a fost dat să începem revoluţia noastră în condiţii extrem de grele, în care nu se va mai afla nici una din viitoarele revoluţii muncitoreşti din lume, şi de aceea e deosebit de important să încercăm a înfăţişa întregul drum parcurs de noi, să vedem ce am realizat în acest răstimp şi în ce măsură ne-am pregătit în acest an pentru adevărata noastră sarcină, pentru sarcina noastră hotărîtoare şi fundamentală. Noi trebuie să fim o parte din armata proletară şi socialistă mondială, unul dintre deta-

www.dacoromanica.ro

şamentele ei. Am fost şi sîntem perfect conştienţi de faptul că, dacă nouă ne-a fost dat să începem revoluţia, care izvorăşte din actuala luptă mondială, aceasta nu se datora nicidecum vreunor merite ale proletariatului rus sau împrejurării că el s-ar afla în fruntea celorlalte detaşamente ; dimpotrivă, numai starea de slăbiciune deosebită, de înapoiere deosebită a capitalismului şi situaţia strategică-militară deosebit de grea au făcut ca, în virtutea desfăşurării evenimentelor, noi să fim obligaţi să trecem înaintea celorlalte detaşamente, fără a mai aştepta pînă cînd aceste detaşamente se vor ridica la luptă şi ne vor veni în ajutor. Şi acum trebuie să vedem în ce măsură ne-am pregătit în vederea bătăliilor care ne aşteaptă în desfăşurarea viitoare a revoluţiei noastre.

Ei bine, tovarăşi, dacă ne întrebăm ce am realizat în linii mari în acest an, trebuie să spunem că am realizat următoarele : de la controlul muncitoresc, de la aceşti primi paşi ai clasei muncitoare, de la gospodărirea neorganizată a tuturor mijloacelor de care dispune ţara, am ajuns efectiv la organizarea conducerii industriei de către muncitori ; de la lupta întregii ţărănimi pentru pămînt, de la lupta ţăranilor împotriva moşierilor, de la această luptă cu caracter general-naţional, burghezo-democratic, am ajuns la aceea că în satele noastre elementele proletare şi semiproletare, care muncesc deosebit de greu şi care sînt exploatate, s-au separat şi au păşit la făurirea unei vieţi noi ; partea cea mai asuprită a satului a pornit la luptă hotărîtă împotriva burgheziei, inclusiv burghezia satelor — chiaburimea.

Apoi, de la primii paşi pe linia organizării Sovietelor, am ajuns, cum just a observat tovarăşul Sverdlov, care a deschis congresul, la situaţia că în Rusia nu există localitate oricît de îndepărtată în care Sovietele să nu se fi consolidat şi să nu se fi încadrat integral în prevederile Constituţiei sovietice, elaborată pe baza îndelungatei experienţe de luptă a tuturor celor ce muncesc şi sînt asupriţi.

De la starea noastră de totală lipsă de apărare, de la ultimul război de patru ani, care a lăsat în mase nu numai sentimentul de ură al oamenilor asupriţi, ci şi un senti-

www.dacoromanica.ro

ment de aversiune, o stare de extremă oboseală şi extenuare, care a condamnat revoluţia să treacă prin perioada extrem de grea, extrem de anevoioasă cînd am fost lipsiţi de apărare în faţa loviturilor imperialismului german şi austriac, — de la această stare de lipsă de apărare am ajuns la aceea că azi avem o puternică Armată Roşie. Şi, în sfîrşit, lucrul cel mai important este că, de la starea de izolare internaţională, de pe urma căreia am avut de suferit atît în Octombrie cît şi la începutul acestui an, am ajuns în situaţia cînd unicul, dar credinciosul nostru aliat — masele muncitoare şi asuprite din toate ţările — s-a ridicat, în sfîrşit, la luptă, cînd conducători ai proletariatului vest-european ca Liebknecht şi Adler — care au plătit cu multe luni de temniţă grea îndrăznelile, eroicele lor încercări de a-şi ridica glasul împotriva războiului imperialist — se află în libertate, pentru că eliberarea lor a fost impusă de revoluţia muncitorească de la Viena şi Berlin, care creşte văzînd cu ochii. De la starea de izolare am ajuns în situaţia de a merge mînă în mînă, umăr la umăr cu aliaţii noştri internaţionali. Iată în esenţă ceea ce am realizat noi în acest an. Îmi voi permite să vă vorbesc pe scurt despre acest drum, despre această perioadă parcursă de noi.

Tovarăşi, la început lozinca a fost controlul muncitoresc. Noi spuneam : în pofida tuturor promisiunilor guvernului Kerenski, capitalul continuă să saboteze producţia în ţară, ruinînd-o din ce în ce mai mult. Acum vedem că ne ameninţă pericolul unui dezastru şi că primul pas fundamental, obligatoriu pentru orice guvern socialist, muncitoresc, trebuie să fie controlul muncitoresc. Noi n-am decretat imediat socialismul în întreaga noastră industrie pentru că socialismul se poate forma şi consolida numai atunci cînd clasa muncitoare va fi învăţat să conducă, cînd se va fi statornicit autoritatea maselor muncitoreşti. Fără aceasta socialismul rămîne un simplu deziderat. De aceea am introdus controlul muncitoresc, ştiind foarte bine că el constituie o măsură contradictorie, o măsură incompletă, dar era necesar ca muncitorii înşişi să treacă la înfăptuirea marii opere a construirii industriei unei ţări imense fără exploatatori, împotriva exploatato-

www.dacoromanica.ro

rilor. Şi, tovarăşi, cine a participat direct sau fie şi indirect la această construcţie, cine a cunoscut întreaga asuprire şi ferocitate a regimului vechi, capitalist, a învăţat multe, foarte multe. Noi ştim că am realizat prea puţin. Ştim că într-o ţară atît de înapoiată şi de ruinată, unde clasa muncitoare a întîmpinat atîtea piedici şi obstacole, acesteia din urmă îi trebuie mult timp ca să înveţe să conducă industria. Noi considerăm că mai important şi mai preţios ca orice este faptul că muncitorii înşişi şi-au asumat această conducere, că de la controlul muncitoresc, control care în toate ramurile principale ale industriei nu putea să nu fie haotic, fărîmiţat, primitiv şi incomplet, am ajuns la conducerea industriei de către muncitori pe scara întregii ţări.

Rolul sindicatelor este acum altul. Principala lor sarcină este acum aceea de a-şi trimite reprezentanţii în toate centralele şi direcţiile generale, în toate acele organizaţii noi care au preluat de la capitalism o industrie ruinată, paralizată printr-un sabotaj premeditat, şi care au început s-o conducă fără ajutorul intelectualilor, porniţi din capul locului să-şi folosească cunoştinţele şi studiile superioare — acest rezultat al cunoştinţelor acumulate de omenire — pentru a submina cauza socialismului şi pentru a lipsi masele de ajutorul ştiinţei în organizarea unei economii naţionale, sociale fără exploatatori. Aceşti oameni şi-au propus să folosească ştiinţa pentru a pune beţe-n roate, pentru a pune piedici muncitorilor, care, fără a avea pregătirea necesară, şi-au asumat sarcina de a conduce, — şi acum putem spune că principala stavilă a fost sfărîmată. Asta a fost nespus de greu. Sabotajul tuturor elementelor care se simt atrase spre burghezie a fost zdrobit. În pofida piedicilor enorme, muncitorii au izbutit să facă acest pas extrem de important, prin care s-a pus temelia socialismului. Nu exagerăm de fel şi nu ne temem să spunem adevărul. Da, am făcut prea puţin din punctul de vedere al atingerii scopului final, dar am făcut mult, neasemuit de mult din punctul de vedere al consolidării temeliei. Cînd vorbim despre socialism, construirea conştientă a temeliei lui de către cele mai largi mase muncitoreşti nu trebuie înţeleasă în sensul că

www.dacoromanica.ro

ele s-au apucat să citească cărţi sau broşuri, ci în sensul că au început să înfăptuiască cu propria lor energie, cu propriile lor mîini o sarcină extrem de grea; ele au făcut mii de greşeli şi de pe urma fiecărei greşeli au avut ele însele de suferit, dar fiecare greşeală le-a călit şi le-a oţelit în munca de organizare a conducerii industriei, care acum constituie o realitate şi are o bază trainică. Ele şi-au dus munca pînă la capăt. Acum, această muncă nu se va mai face ca la început, — acum, întreaga masă a muncitorilor, şi nu doar conducătorii şi muncitorii înaintaţi, ci pături cu adevărat foarte largi ştiu că ele însele, cu propriile lor mîini, construiesc socialismul, că au construit temelia şi nici o forţă dinăuntrul ţării nu le va putea împiedica să ducă această operă pînă la capăt.

Dacă în domeniul industriei am întîmpinat greutăţi atît de mari, dacă în acest domeniu a trebuit să străbatem acest drum, care multora li se pare lung, dar în realitate e un drum scurt, care a dus de la control muncitoresc la conducere muncitorească, apoi la sate, care sînt mult mai înapoiate, a trebuit să desfăşurăm o muncă pregătitoare cu mult mai amplă. Şi oricine a urmărit viaţa satului, oricine a venit în contact cu masele ţărăneşti de la sate spune: Revoluţia din Octombrie la oraşe a devenit pentru satul nostru o adevărată Revoluţie din Octombrie abia în vara şi în toamna anului 1918. Şi aici, tovarăşi, cînd proletariatul din Petrograd şi soldaţii garnizoanei Petrograd au luat puterea, ei ştiau foarte bine că la sate opera de construcţie va întîmpina mari greutăţi, că aici înaintarea trebuie să fie mai treptată, că ar fi o mare prostie să încerci să introduci aici prin decrete, prin legi lucrarea în comun a pămîntului, care putea fi acceptată de un număr infim de ţărani conştienţi, în timp ce imensa lor majoritate nu-şi propunea asemenea ţeluri. De aceea ne-am mărginit la ceea ce era absolut necesar în interesul dezvoltării revoluţiei, propunîndu-ne ca în nici un caz să n-o luăm înaintea dezvoltării maselor, ci să aşteptăm pînă cînd mersul înainte va izvorî din propria lor experienţă, din lupta lor proprie. În Octombrie ne-am mărginit să măturăm dintr-o lovitură pe vechiul duşman secular al ţăranilor, pe

www.dacoromanica.ro

moşierul feudal, pe latifundiar. Aceasta a fost o luptă a întregii ţărănimi. Pe atunci nu exista încă în sînul ţărănimii împărţirea în proletariat, semiproletariat, ţărănime săracă şi burghezie. Noi, socialiştii, ştiam că fără această luptă nu poate fi vorba de socialism, dar ştiam, de asemenea, că nu e suficient să cunoaştem numai noi acest adevăr, că este necesar ca el să pătrundă în conştiinţa a milioane de oameni nu prin intermediul propagandei, ci prin propria experienţă a acestor milioane; şi de aceea, atunci cînd întreaga ţărănime nu-şi putea imagina revoluţia altfel decît în cadrul principiilor folosinţei egalitare a pămîntului, noi am spus deschis, în decretul nostru din 26 octombrie 1917, că luăm ca bază mandatul ţărănimii cu privire la pămînt *.

Am spus deschis că acest mandat nu corespunde vederilor noastre, că asta nu e comunism, dar nu am căutat să impunem ţărănimii ceva ce corespundea numai programului nostru, dar nu şi vederilor ei. Am declarat că mergem împreună cu ţăranii, care ca oameni ai muncii ne sînt tovarăşi, convinşi fiind că mersul revoluţiei va duce la aceeaşi situaţie la care am ajuns şi noi, iar rezultatul este că azi avem o mişcare ţărănească. Reforma agrară a început cu acea socializare a pămîntului a cărei adoptare am asigurat-o chiar cu voturile noastre, declarînd deschis că ea nu corespunde vederilor noastre, dar ştiind, totodată, că ideea folosinţei egalitare a pămîntului este împărtăşită de imensa majoritate a ţărănimii, nevoind să-i impunem nimic şi hotărîţi fiind să aşteptăm pînă cînd ţărănimea se va debarasa ea însăşi de această idee şi va merge înainte. Aşteptarea noastră nu a fost zadarnică, iar între timp am avut posibilitatea să ne pregătim forţele.

Legea pe care am adoptat-o atunci pornea de la principiile democratice generale, de la ceea ce îl uneşte pe ţăranul bogat — chiaburul — cu cel sărac, adică de la ura împotriva moşierului, de la ideea generală de egalitate, care era, fără doar şi poate, o idee revoluţionară îndreptată împotriva vechilor rînduieli ale monarhiei;

* Vezi *V. I. Lenin*, Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 24—27 — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

după această lege a trebuit să urmeze divizarea țărănimii. Legea socializării pămîntului a fost adoptată cu consimțămîntul tuturor. Ea a fost adoptată în unanimitate atît de noi cît și de cei care nu ne împărtășeau vederile. În problema cine trebuie să stăpînească pămîntul am acordat prioritate comunelor agricole. Am deschis drum liber dezvoltării agriculturii pe baze socialiste, știind foarte bine că atunci, în octombrie 1917, agricultura nu era în stare să pornească pe acest drum. Datorită muncii noastre pregătitoare, așteptarea noastră nu a fost zadarnică : a fost realizat un pas uriaș, de importanță istorică universală, care pînă acum n-a fost realizat în nici unul dintre cele mai democratice state republicane. Acest pas a fost făcut în vara acestui an de întreaga masă a țărănimii, chiar și în cele mai îndepărtate sate din Rusia. Cînd s-a ajuns la perturbări în domeniul aprovizionării, la foamete, cînd datorită moștenirii pe care ne-a lăsat-o trecutul și ruinii provocate de cei patru ani de război blestemat, datorită eforturilor contrarevoluției și războiului civil ne-a fost răpită regiunea cea mai bogată în grîne, cînd toate acestea au atins punctul culminant și cînd foametea a ajuns să amenințe orașele, muncitorii înaintați de la orașe și din regiunile industriale — singurul sprijin sigur, de nădejde al puterii noastre — au pornit, strîns uniți, la sate. Clevetesc aceia care afirmă că muncitorii s-au dus la sate pentru a provoca o luptă armată între muncitori și țărani. Evenimentele dezmint această calomnie. Ei s-au dus acolo ca să paralizeze uneltirile elementelor exploatatoare de la sate, ale chiaburilor, care s-au îmbogățit enorm din specula cu cereale, în timp ce poporul murea de foame. Ei au mers la sate pentru a veni în ajutorul țăranilor muncitori săraci, în ajutorul majorității populației satelor ; și că n-au mers în zadar, că au întins o mînă de aliat, că munca lor pregătitoare a trezit masele, — asta au dovedit-o pe deplin evenimentele din iulie, criza din iulie, cînd răscoala chiaburească s-a întins în toată Rusia. Criza din iulie s-a terminat prin aceea că pretutindeni la sate elementele muncitoare exploatate s-au ridicat împreună cu proletariatul de la orașe. Tov. Zi-

www.dacoromanica.ro

noviev mi-a comunicat azi prin telefon că la Congresul regional de la Petrograd al comitetelor sărăcimii s-au întrunit 18 000 de oameni şi că acolo domnesc un entuziasm şi o însufleţire de nedescris [63]. Pe măsură ce evenimentele care se desfăşoară în întreaga Rusie au început să ia forme mai concrete, pe măsură ce, ridicîndu-se la luptă, sărăcimea satelor a aflat din propria ei experienţă ce înseamnă lupta împotriva chiaburilor, ea şi-a dat seama că, pentru a putea asigura aprovizionarea oraşului cu alimente şi restabilirea schimbului de mărfuri, fără de care satul nu poate trăi, ea trebuie să se despartă de burghezia satelor şi de chiaburi. Ea şi-a dat seama că trebuie să se organizeze aparte. Şi noi am făcut acum primul şi cel mai mare pas pe calea revoluţiei socialiste la sate. În Octombrie nu l-am putut face. Noi am sesizat just momentul în care ne puteam adresa maselor, şi acum putem afirma că la sate a început revoluţia socialistă, că pînă şi în satele cele mai îndepărtate se ştie că cumătrul bogătan, cumătrul chiabur, din moment ce face speculă cu cereale, priveşte din punctul de vedere vechi, retrograd, toate evenimentele în curs.

Gospodăria ţărănească, sărăcimea satelor, strîns unită cu conducătorii ei, muncitorii de la oraşe, creează abia acum o temelie definitivă şi trainică pentru adevărata construcţie socialistă. Abia acum va începe la sate construcţia socialistă. Abia acum se formează acolo Soviete şi gospodării care îşi propun să înfăptuiască sistematic lucrarea în comun a pămîntului pe suprafeţe mari, folosirea cunoştinţelor ştiinţifice şi tehnice, ştiind că în condiţiile moştenite de la regimul vechi, înapoiat şi reacţionar, nu e posibilă nici măcar cea mai simplă, cea mai elementară cultură umană. Aici ne aşteaptă o muncă şi mai grea decît în industrie. Aici, comitetele şi Sovietele noastre locale comit şi mai multe greşeli. Din greşeli învaţă ele. Noi nu ne temem de greşeli cînd sînt comise de mase care au o atitudine conştientă faţă de construcţie, pentru că ne bizuim numai pe propria noastră experienţă şi pe ceea ce realizăm cu propriile noastre mîini.

www.dacoromanica.ro

Marea cotitură care într-un timp atît de scurt ne-a dus la socialism în satul nostru arată că toată această luptă a fost încununată de succes. Asta se vede cel mai bine din exemplul Armatei Roşii. Ştiţi în ce situaţie ne aflam în timpul războiului imperialist mondial, cînd Rusia ajunsese într-o stare pe care masele populare n-o mai puteau suporta. Noi ştim că pe atunci ne aflam într-o situaţie extrem de critică. Am spus deschis masei muncitoreşti tot adevărul. Am dezvăluit tratatele imperialiste secrete, acest produs al politicii care serveşte ca instrument de crasă înşelare şi care în America, în cea mai avansată republică democratică a imperialismului burghez, serveşte acum mai mult ca oricînd la înşelarea maselor, la îmbrobodirea lor. Cînd caracterul imperialist al războiului a devenit evident pentru toată lumea, singura ţară care a dărîmat din temelii secreta politică externă burgheză a fost Republica Sovietică Rusă. Ea a dezvăluit tratatele secrete şi, adresîndu-se prin tov. Troţki tuturor ţărilor din lume, a declarat: vă chemăm să puneţi capăt acestui război pe cale democratică, fără anexiuni şi contribuţii, şi spunem deschis, în auzul lumii întregi, adevărul crud, dar de netăgăduit că acest război nu poate fi curmat altfel decît printr-o revoluţie îndreptată împotriva guvernelor burgheze. Glasul nostru a rămas izolat. Şi această izolare a trebuit s-o plătim cu pacea nespus de grea şi de apăsătoare care ne-a fost impusă prin silnicul tratat de la Brest şi care a semănat deprimare şi deznădejde în inimile multora dintre simpatizanţii noştri. Aceasta s-a întîmplat deoarece eram singuri. Dar noi ne-am făcut datoria şi am spus în faţa tuturor: acestea sînt ţelurile războiului! Şi dacă am avut de înfruntat avalanşa imperialismului german, asta se datora faptului că a fost nevoie de un lung răstimp pînă cînd muncitorii şi ţăranii noştri să ajungă la o organizare temeinică. Pe atunci, noi nu aveam armată; aveam vechea armată dezorganizată a imperialiştilor, care fusese mînată la război pentru ţeluri pe care soldaţii nu le împărtăşeau şi care le erau străine. Atunci s-a văzut că trebuie să trecem printr-o perioadă extrem de grea, perioada în care masele urmau să-şi revină de

www.dacoromanica.ro

pe urma chinuitorului război imperialist şi să-şi dea seama că începe un nou război. Avem tot dreptul să numim al nostru un război în care este vorba de apărarea revoluţiei noastre socialiste. Acest lucru trebuiau să-l înţeleagă, din propria lor experienţă, milioane şi zeci de milioane de oameni. Pentru asta a fost nevoie de luni de zile. Lungă şi anevoioasă a fost calea prin care au ajuns ei să înţeleagă acest lucru, dar în vara acestui an a devenit evident pentru toată lumea că, în sfîrşit, l-au înţeles, că s-a produs o cotitură, că armata, acest vlăstar al maselor populare, este gata să facă sacrificiul suprem şi după patru ani de măcel sîngeros porneşte din nou la război. Pentru ca această armată să pornească la luptă în apărarea Republicii sovietice, era necesar ca în ţara noastră starea de oboseală şi deprimare a maselor care merg la acest război să facă loc conştiinţei clare a faptului că ele merg să moară pentru o cauză care este într-adevăr a lor: pentru Sovietele muncitorilor şi ţăranilor, pentru republica socialistă. Acest lucru a fost atins.

Victoriile pe care le-am repurtat în vară asupra cehoslovacilor şi numeroasele ştiri pe care le primim cu privire la noi victorii arată că s-a produs o cotitură şi că sarcina cea mai grea — sarcina de a forma după patru ani de război chinuitor o masă organizată, conştientă, socialistă — a fost realizată. Această conştiinţă a pătruns adînc în mase. Zeci de milioane de oameni au înţeles că au de îndeplinit o sarcină grea. Şi aceasta constituie o chezăşie că, deşi împotriva noastră se adună forţele imperialismului mondial, care în momentul de faţă sînt mai puternice decît noi, deşi sîntem încercuiţi acum de trupele trimise de imperialişti, care au înţeles pericolul pe care-l prezintă pentru ei Puterea sovietică şi care ard de dorinţa de a o sugruma, deşi ei sînt mai puternici decît noi — acesta este adevărul şi nu-l ascundem —, noi nu ne vom lăsa cuprinşi de desperare.

Noi spunem: ne aflăm în plină creştere, Republica sovietică creşte! Cauza revoluţiei proletare progresează mai repede decît se apropie forţele imperialiştilor. Sîntem plini de optimism şi profund convinşi că apărăm

www.dacoromanica.ro

nu numai interesele revoluţiei socialiste ruse, că, ducînd războiul, apărăm şi revoluţia socialistă mondială. Speranţele noastre de victorie cresc mai repede, deoarece creşte conştiinţa muncitorilor noştri. Ce reprezenta organizaţia Sovietelor în octombrie anul trecut? Ea nu reprezenta decît primii paşi. Noi nu ştiam s-o adaptăm, s-o potrivim la cerinţele situaţiei date, concrete, pe cînd azi avem Constituţia sovietică. Ştim că această Constituţie sovietică adoptată în iulie n-a fost fabricată de vreo comisie, n-a fost ticluită de jurişti, n-a fost copiată după alte constituţii. O constituţie ca a noastră n-a mai existat în lume. În ea este înscrisă experienţa luptei şi a organizării maselor proletare împotriva exploatatorilor dinăuntrul ţării şi din lumea întreagă. Noi avem o bogată experienţă de luptă. (Aplauze.) Şi această experienţă bogată a confirmat în chip grăitor că muncitorii organizaţi au creat Puterea sovietică fără birocraţie, fără armată permanentă, fără privilegii de felul celor ce se instituie în fapt pentru burghezie şi au pus în fabrici şi uzine temelia construcţiei noi. Noi pornim la treabă atrăgînd la colaborare forţe noi, necesare pentru a înfăptui în practică Constituţia sovietică. În acest scop avem acum gata pregătite noi cadre recrutate din rîndurile tineretului ţărănesc, pe care trebuie să le atragem în muncă şi care ne vor ajuta s-o ducem pînă la capăt.

Ultimul punct asupra căruia aş vrea să mă opresc este cel referitor la situaţia internaţională. Noi păşim umăr la umăr cu tovarăşii noştri din toate ţările şi ne-am convins acum cît de hotărît şi de energic îşi exprimă ei convingerea că revoluţia proletară rusă va merge împreună cu ei la revoluţie internaţională.

Pe măsură ce creştea însemnătatea internaţională a revoluţiei, creşteau şi se intensificau eforturile febrile ale imperialiştilor din lumea întreagă de a închega un front comun. În octombrie 1917, republica noastră nu era pentru ei decît o simplă curiozitate, care nu merită nici o atenţie; în februarie, ei nu vedeau în ea decît un experiment socialist care nu merită să fie luat în considerare. Între timp însă, armata republicii a crescut şi s-a întărit; republica a rezolvat problema deosebit de

www.dacoromanica.ro

dificilă a creării Armatei Roşii socialiste. Pe măsura progreselor şi a succeselor realizate de cauza noastră, a crescut împotrivirea furibundă şi ura turbată a imperialiştilor din toate ţările, care au ajuns pînă într-acolo, încît capitaliştii anglo-francezi, care ţipau că sînt duşmanii lui Wilhelm, sînt acum pe punctul de a se uni cu acelaşi Wilhelm în lupta pentru sugrumarea Republicii Sovietice Socialiste, fiindcă au văzut că ea a încetat să mai fie o simplă curiozitate şi un experiment socialist, că a devenit focarul, focarul efectiv, real, al revoluţiei socialiste mondiale. Iată de ce, pe măsură ce creşteau succesele revoluţiei noastre, creştea şi numărul duşmanilor noştri. Fără a ascunde cîtuşi de puţin cît de grea e situaţia noastră, trebuie să ne dăm limpede seama de ceea ce ne aşteaptă în viitor. Dar noi mergem în întîmpinarea acestui viitor şi nu mai mergem singuri, ci împreună cu muncitorii din Viena şi din Berlin, care se ridică la aceeaşi luptă şi vor aduce, poate, mai multă disciplină şi conştiinţă în opera noastră comună.

Tovarăşi, pentru a vă arăta cum se îngrămădesc norii deasupra Republicii noastre sovietice şi ce primejdii ne ameninţă, îngăduiţi-mi să dau citire textului integral al notei pe care guvernul german ne-a remis-o prin consulatul său :

„Comisarului poporului pentru afacerile externe, G. V. Cicerin. Moscova. 5 noiembrie 1918.

Din însărcinarea guvernului Reichului german, Consulatul imperial german are onoarea să comunice Republicii Sovietice Federative Ruse cele ce urmează : guvernul german s-a văzut pentru a doua oară nevoit să protesteze împotriva faptului că, contrar prevederilor articolului 2 din tratatul de pace de la Brest, prin manifestările unor instituţii oficiale ruse se face o propagandă inadmisibilă împotriva instituţiilor de stat germane. El nu mai consideră posibil să se limiteze la proteste împotriva acestei agitaţii, care înseamnă nu numai o violare a sus-menţionatelor clauze din tratat, ci şi o gravă abatere de la uzanţele internaţionale. Cînd, după încheierea tratatului de pace, guvernul sovietic şi-a înfiinţat reprezentanţa diplomatică la Berlin, d-lui Ioffe, care fusese numit reprezentant plenipotenţiar al Rusiei, i s-a atras în mod expres atenţia asupra necesităţii de a evita orice activitate agitatorică şi propagandistică în Germania. La aceasta, el a răspuns că cunoaşte prevederile articolului 2 din tratatul de la Brest şi ştie că în calitate de reprezentant al unei puteri străine nu trebuie să se amestece

www.dacoromanica.ro

în treburile interne ale Germaniei. De aceea, domnul Ioffe şi organele din subordinea lui s-au bucurat la Berlin de atenţia şi de încrederea ce se acordă în mod obişnuit reprezentanţelor exteritoriale ale ţărilor străine. Această încredere a fost însă înşelată. Chiar după scurt timp s-a văzut clar că, întreţinînd relaţii strînse cu anumite elemente care activează în direcţia răsturnării ordinii de stat din Germania şi folosind serviciile acestor elemente, reprezentanţa diplomatică rusă manifesta un anumit interes pentru mişcarea care urmăreşte răsturnarea ordinii existente în Germania. Următorul incident, petrecut în ziua de 4 a lunii curente, arată că, introducînd în ţară manifeste care îndeamnă la revoluţie, Reprezentanţa diplomatică rusă participă chiar în mod activ la mişcările care urmăresc răsturnarea ordinii existente, abuzînd astfel de privilegiul folosirii curierilor diplomatici. În urma avariei pe care a suferit-o în cursul transportării una dintre lăzile care făceau parte din bagajul oficial al curierului rus sosit ieri la Berlin, s-a constatat că aceste lăzi conţineau manifeste revoluţionare scrise în limba germană şi care prin conţinutul lor erau destinate a fi răspîndite în Germania. Un alt motiv de nemulţumire îl constituie pentru guvernul german atitudinea guvernului sovietic în problema pedepsirii asasinilor ministrului plenipotenţiar imperial, contele Mirbach. Guvernul rus a promis solemn că va face totul pentru a pedepsi pe vinovaţi. Totuşi, guvernul german n-a putut să constate nici un indiciu din care să reiasă că s-au luat măsuri pentru urmărirea sau pedepsirea vinovaţilor sau că există cel puţin intenţia de a lua asemenea măsuri. Asasinii au reuşit să fugă dintr-o clădire înconjurată din toate părţile de către organele de securitate publică ale guvernului rus. Iniţiatorii asasinatului, care au recunoscut deschis că au pus la cale şi au pregătit asasinatul, au rămas pînă acum nepedepsiţi şi, judecînd după ştirile primite, au fost chiar amnistiaţi. Guvernul german protestează împotriva acestor violări ale tratatului şi ale dreptului public. El se vede nevoit să ceară guvernului rus garanţii că agitaţia şi propaganda care contravin tratatului de pace nu vor mai avea loc în viitor. În afară de aceasta, el se vede nevoit să insiste asupra pedepsirii asasinilor ministrului plenipotenţiar contele Mirbach şi a iniţiatorilor acestui asasinat. Pînă cînd aceste cereri nu vor fi fost satisfăcute, guvernul german se vede nevoit să roage guvernul Republicii sovietice să-şi recheme reprezentanţii diplomatici şi pe ceilalţi reprezentanţi oficiali din Germania. Reprezentantului diplomatic rus din Berlin i s-a comunicat astăzi că pentru plecarea reprezentanţilor diplomatici şi consulari din Berlin şi a celorlalte persoane oficiale ruse care se află în acest oraş va fi pus la dispoziţie mîine seară un tren special şi că se vor lua măsuri pentru deplasarea nestînjenită a întregului personal pînă la punctul de frontieră rus. Guvernul sovietic este rugat să asigure concomitent reprezentanţilor germani din Moscova şi Petrograd posibilitatea de a pleca, cu respectarea tuturor regulilor curtoaziei. Celorlalţi reprezentanţi ruşi aflaţi în Germania, precum şi persoanelor oficiale germane aflate în alte localităţi din Rusia li se va comunica că în termen de o săptămînă urmează să plece,

www.dacoromanica.ro

primii — în Rusia, iar ceilalţi — în Germania. Guvernul german îşi îngăduie să-şi exprime speranţa că şi faţă de aceste persoane oficiale germane se vor respecta, cu prilejul plecării lor, toate regulile curtoaziei şi că şi celorlalţi supuşi germani, precum şi persoanelor care se află sub protecţie germană li se va da, în cazul cînd o vor cere, posibilitatea de a pleca nestingherit".

Tovarăşi, ştim cu toţii foarte bine că guvernul german era perfect informat că de ospitalitatea Ambasadei ruse se bucurau socialişti germani, şi nu oamenii care erau de partea imperialismului german; asemenea oameni n-au trecut pragul Ambasadei ruse. Prietenii ei au fost socialiştii care erau împotriva războiului, care simpatizau cu Karl Liebknecht. Chiar din primele zile ale fiinţării ambasadei, aceşti socialişti au fost oaspeţii ei şi numai cu ei am avut relaţii. Guvernul german ştia foarte bine acest lucru. Pe fiecare reprezentant al guvernului nostru, ei îl supraveghează cu aceeaşi străşnicie cu care guvernul lui Nicolaie al II-lea îi supraveghea pe tovarăşii noştri. Şi dacă guvernul german face acum un asemenea gest, cauza nu e că s-ar fi schimbat ceva, ci că înainte el se simţea mai puternic şi nu se temea că de la o casă care arde pe una din străzile Berlinului se va aprinde întreaga Germanie. Guvernul german şi-a pierdut capul şi, într-un moment cînd arde întreaga Germanie, îşi închipuie că va stinge incendiul îndreptînd tulumbele poliţieneşti asupra unei singure case. (Aplauze furtunoase.)

E ceva pur şi simplu ridicol. Dacă guvernul german are de gînd să rupă relaţiile diplomatice, noi vom spune că ştiam acest lucru, ştiam că el tinde din răsputeri spre o alianţă cu imperialiştii anglo-francezi. Noi ştim că guvernul Wilson a fost bombardat cu telegrame în care era rugat să consimtă ca trupele germane să rămînă în Polonia, Ucraina, Estonia şi Liflanda, pentru că, indiferent de faptul că imperialiştii anglo-franco-americani sînt inamicii imperialismului german, adevărul e că aceste trupe servesc cauza lor: ele luptă împotriva bolşevicilor *. Îngăduiţi deci ca ele să plece numai atunci cînd îşi vor face apariţia „trupele eliberatoare" antantofile pentru a-i sugruma pe bolşevici.

* Vezi volumul de faţă p. 129—131. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Ştim foarte bine acest lucru; sub acest raport nu e nimic surprinzător pentru noi. Noi spunem doar că acum, cînd Germania s-a aprins, iar Austria e toată în flăcări, cînd guvernul german a fost nevoit să-l elibereze pe Liebknecht şi să-i dea posibilitatea să vină la Ambasada rusă, unde a avut loc o adunare comună a socialiştilor ruşi şi germani în frunte cu Liebknecht, — acum un asemenea gest din partea guvernului german dovedeşte nu atît că ei vor să facă război, cît că şi-au pierdut cu desăvîrşire capul, că dau din colţ în colţ, neştiind ce hotărîre să ia, fiindcă asupra lor vine cruntul lor duşman — imperialismul anglo-american, care a îngenuncheat Austria printr-o pace silnică de o sută de ori mai rea decît cea de la Brest. Germania vede că şi pe ea vor s-o sfîşie, s-o îngenuncheze şi s-o sugrume aceşti eliberatori. În acelaşi timp însă vedem că se ridică la luptă muncitorii din Germania. Nu pentru că i-a slăbit disciplina a ajuns armata germană să nu mai fie bună de nimic, să fie incapabilă de luptă, ci pentru că soldaţii care refuzaseră să lupte au fost transferaţi de pe frontul de est pe frontul german de vest, aducînd cu ei ceea ce burghezia numeşte bolşevism mondial.

Iată de ce armata germană a ajuns să fie incapabilă de luptă şi iată de ce acest document dovedeşte, înainte de orice, că ei dau din colţ în colţ. Noi socotim că el va duce la ruperea relaţiilor diplomatice, dar poate că ar fi dus şi la război dacă ei ar fi fost îndeajuns de puternici ca să arunce împotriva noastră trupele albgardiste. De aceea am dat tuturor Sovietelor de deputaţi [64] o telegramă care se încheie cu indicaţia să fie cu ochii în patru, să se pregătească şi să-şi mobilizeze toate forţele. Nota guvernului german constituie încă o dovadă că imperialismul internaţional îşi propune să lichideze bolşevismul şi că vede în aceasta principala lui sarcină. Asta înseamnă ca ei să învingă nu numai Rusia, ci să învingă în fiecare ţară pe propriii lor muncitori. Ei nu vor reuşi s-o facă, oricîte atrocităţi şi silnicii ar comite în urma acestei hotărîri. Tîlharii imperialişti fac pregătiri; ei se pregătesc să atace Rusia dinspre sud, prin Dardanele sau prin Bulgaria şi România. Ei duc

www.dacoromanica.ro

tratative în scopul de a organiza în Germania trupe albgardiste pe care să le arunce asupra Rusiei. Ne dăm foarte bine seama de această primejdie şi spunem deschis : tovarăşi, noi n-am muncit zadarnic un an de zile ; am pus temelia şi acum mergem în întîmpinarea unor bătălii decisive, care vor fi într-adevăr decisive. Dar noi nu mergem singuri : proletariatul vest-european s-a ridicat la luptă, şi în Austro-Ungaria n-a lăsat piatră pe piatră. Guvernul de acolo dă dovadă de aceeaşi neputinţă, de aceeaşi buimăceală fără margini, de aceeaşi dezorientare totală de care a dat dovadă la timpul său, la sfîrşitul lunii februarie 1917, guvernul lui Nicolaie Romanov. Lozinca noastră trebuie să fie : încă şi încă o dată să ne încordăm toate forţele, ţinînd minte că ne apropiem de bătălia finală şi decisivă, nu pentru revoluţia rusă, ci pentru revoluţia socialistă internaţională !

Noi ştim că tîlharii imperialişti continuă încă să fie mai puternici decît noi, că mai pot comite multe silnicii şi atrocităţi împotriva noastră şi a ţării noastre şi ne mai pot pricinui multe suferinţe, dar ştim, de asemenea, că nu vor putea învinge revoluţia internaţională. Ei clocotesc de ură turbată, şi de aceea noi ne spunem : orice s-ar întîmpla, fiecare muncitor şi fiecare ţăran din Rusia îşi va face datoria şi va merge la moarte dacă aşa vor cere interesele apărării revoluţiei. Noi spunem : orice s-ar întîmpla, oricîte calamităţi ne-ar mai pricinui imperialiştii, soarta lor rămîne pecetluită. Imperialismul va pieri, iar revoluţia socialistă internaţională va izbîndi în pofida tuturor greutăţilor ! (Aplauze furtunoase, care se transformă în ovaţii prelungite.)

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAŢIA INTERNAŢIONALĂ 8 NOIEMBRIE

(Aplauze prelungite.) Tovarăşi, chiar din primele zile ale Revoluţiei din Octombrie, problema politicii externe şi a relaţiilor internaţionale s-a pus în faţa noastră ca principală problemă la ordinea zilei, şi aceasta nu numai pentru că imperialismul înseamnă de acum înainte o strînsă şi puternică înlănţuire a tuturor statelor lumii într-un singur sistem, ca să nu spunem într-un singur ghem murdar şi sîngeros, ci şi pentru că victoria deplină a revoluţiei socialiste este de neconceput într-o singură ţară, ea necesitînd o cît mai activă colaborare între cel puţin cîteva ţări înaintate, printre care nu putem număra Rusia. Iată de ce problema în ce măsură vom obţine extinderea revoluţiei şi în alte ţări şi în ce măsură vom reuşi ca pînă atunci să ţinem piept imperialismului a devenit una dintre principalele probleme ale revoluţiei.

Îmi voi permite să vă reamintesc foarte pe scurt principalele etape ale politicii noastre internaţionale în ultimul an. După cum am mai avut prilejul să arăt în cuvîntarea rostită în legătură cu aniversarea revoluţiei, principala trăsătură distinctivă a situaţiei noastre de acum un an era izolarea în care ne aflam *. Oricît de fermă era convingerea noastră că în întreaga Europă s-a creat şi se creează o forţă revoluţionară, că războiul nu se va sfîrşi fără revoluţie, dar pe vremea aceea nu existau semne care să arate că revoluţia a şi început sau

* Vezi volumul de faţă, p. 142—143. *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

e pe punctul de a începe. În această situaţie nu ne rămînea altceva de făcut decît să concentrăm eforturile politicii noastre exerne asupra luminării maselor muncitoreşti vest-europene, şi aceasta nu pentru că noi am pretinde că sîntem mai bine pregătiţi decît ei, ci pentru că, atîta timp cît burghezia unei ţări n-a fost răsturnată, în ţara aceea domneşte cenzura militară şi acea extrem de sîngeroasă beţie care însoţeşte orice război, şi mai ales un război reacţionar. Ştiţi foarte bine că şi în ţările cele mai democratice, în ţările republicane, războiul înseamnă cenzură militară şi metode nemaipomenite, folosite de burghezie împreună cu statele ei majore pentru a amăgi poporul. Sarcina noastră era să împărtăşim celorlalte popoare ceea ce fusese cucerit în această privinţă. Pe această linie am făcut tot ce ne-a stat în putinţă, denunţînd şi publicînd mîrşavele tratate secrete pe care fostul ţar le-a încheiat, în interesul capitaliştilor lui, cu capitaliştii din Anglia şi din Franţa. Voi ştiţi că aceste tratate erau pe de-a-ntregul tîlhăreşti. Ştiţi că guvernul lui Kerenski şi al menşevicilor a păstrat secretul care învăluia aceste tratate şi le-a confirmat. Cu titlu de excepţie întîlnim uneori în ziarele cît de cît cinstite din Anglia şi Franţa recunoaşterea faptului că, numai datorită revoluţiei ruse, ei, francezii şi englezii, au aflat multe lucruri esenţiale referitoare la istoria lor diplomatică.

Desigur, noi am făcut foarte puţin din punctul de vedere al revoluţiei sociale în ansamblul ei, dar ceea ce am făcut a fost unul dintre cei mai mari paşi în direcţia pregătirii ei.

Dacă încercăm să aruncăm astăzi o privire generală asupra rezultatelor pe care ni le-a dat demascarea imperialismului german, vedem că oamenilor muncii din toate ţările le este acum clar şi evident că au fost aruncaţi într-un sîngeros război de jaf. Iar la sfîrşitul acestui an de război începe să se producă o demascare similară a conduitei Angliei şi Americii, pentru că masele încep să deschidă ochii şi să-şi dea seama de adevăratele planuri ale cîrmuitorilor lor. Asta e tot ce am făcut, dar noi ne-am adus contribuţia. Dezvăluirea acestor tratate a fost o lovitură dată imperialismului. Condiţiile de pace

www.dacoromanica.ro

pe care am fost nevoiți să le acceptăm au fost, din punctul de vedere al propagandei și agitației, o armă extrem de eficace și cu ajutorul lor am reușit să facem mai mult decît a făcut vreodată orice alt guvern sau popor. Dacă încercarea întreprinsă de noi — încercarea de a trezi masele — nu a dat rezultate imediate, nu-i mai puțin adevărat însă că nici nu ne-am gîndit vreodată că revoluția trebuie să înceapă îndată — în caz contrar totul va fi pierdut. În cursul ultimilor cincisprezece ani am făcut două revoluții și am văzut clar cît timp trebuie să treacă pînă ce revoluția cuprinde masele. O confirmare în acest sens ne este oferită de ultimele evenimente din Austria și din Germania. Noi spuneam că nu ne propunem ca în alianță cu tîlharii să devenim tîlhari de aceeași teapă cu ei, — nu, noi contam pe aceea că vom reuși să trezim proletariatul din țările dușmane. Ni se răspundea cu ironii, ni se spunea că noi ne pregătim să trezim proletariatul german, dar că el ne va sugruma în timp ce noi plănuim să ne apărăm împotriva lui cu ajutorul propagandei. Faptele însă au arătat că am avut dreptate cînd am contat pe faptul că masele muncitoare din toate țările sînt deopotrivă de ostile imperialismului. Trebuie să li se dea doar un anumit interval de timp pentru pregătire, căci și poporul rus, cu toate că în el trăia vie amintirea revoluției din 1905, a avut nevoie de o perioadă îndelungată pentru a se putea ridica din nou la revoluție.

Înainte de pacea de la Brest, noi am făcut tot ce ne-a stat în putință pentru a lovi în imperialism. Istoria creșterii revoluției proletare a înregistrat acest fapt, și dacă pacea de la Brest ne-a silit să ne retragem în fața imperialismului, aceasta se explică prin faptul că în ianuarie 1918 nu eram încă îndeajuns de pregătiți. Soarta ne condamnase la izolare, și noi am trecut prin perioada chinuitoare de după pacea de la Brest.

Tovarăși, cei patru ani de război mondial s-au soldat cu încheierea unei păci, dar a unei păci silnice. Totuși, și această pace silnică a arătat, în ultimă analiză, că noi am avut dreptate și că speranțele noastre n-au fost clădite pe nisip. Lună de lună am continuat să ne în-

www.dacoromanica.ro

tărim, în timp ce imperialismul vest-european a slăbit. Şi acum vedem că Germania, care cu o jumătate de an în urmă nici nu lua în seamă ambasada noastră şi care credea că acolo nu poate exista nici o casă roşie, în ultimul timp, cel puţin, a început să slăbească. Din ultima telegramă aflăm că imperialismul german a adresat maselor un apel în care le îndeamnă să-şi păstreze calmul şi le anunţă că pacea este aproape [65]. Noi ştim ce se întîmplă cînd împăraţii adresează apeluri pentru păstrarea calmului şi promit într-un viitor apropiat lucruri pe care nu le pot realiza. Dacă Germania va obţine în curînd pacea, aceasta va fi pentru ei o pace ca cea de la Brest, care în loc de pace va aduce maselor muncitoare mai multe suferinţe decît au îndurat pînă acum.

Rezultatele politicii noastre internaţionale sînt de aşa natură, încît la o jumătate de an după pacea de la Brest noi sîntem din punctul de vedere al burgheziei o ţară înfrîntă, dar din punctul de vedere al proletariatului sîntem o ţară care a păşit pe calea unei dezvoltări rapide şi care se află în fruntea armatei proletare care a început să zdruncine Austria şi Germania. Acest succes a consacrat şi a justificat pe deplin în ochii oricărui reprezentant al maselor proletare toate sacrificiile făcute. Dacă s-ar întîmpla să fim măturaţi pe neaşteptate — să zicem că s-ar pune capăt activităţii noastre, dar aşa ceva este exclus : minuni nu se întîmplă —, dar dacă s-ar întîmpla aşa ceva, am avea tot dreptul să spunem, fără a ascunde greşelile, că perioada de timp care ne-a fost acordată de soartă noi am folosit-o din plin pentru revoluţia socialistă mondială. Noi am făcut totul pentru masele muncitoare din Rusia şi am făcut mai mult decît oricine pentru revoluţia proletară mondială. (A p l a u z e.)

Tovarăşi, în ultimele luni, în ultimele săptămîni, situaţia internaţională a început să se schimbe brusc, pînă cînd, în cele din urmă, imperialismul german a ajuns în pragul prăbuşirii. Toate speranţele pe care el şi le-a pus în Ucraina şi cu care i-a hrănit pe oamenii muncii din Germania s-au dovedit a fi simple promisiuni. Imperialismul american s-a dovedit a fi bine pregătit şi Germania a primit o lovitură puternică. S-a creat cu totul altă

www.dacoromanica.ro

situaţie. Noi nu ne-am făcut nici un fel de iluzii. După Revoluţia din Octombrie, noi eram mult mai slabi decît imperialismul ; sîntem şi acum mai slabi decît imperialismul internaţional, — asta trebuie s-o spunem şi acum, ca să nu ne amăgim singuri ; după Revoluţia din Octombrie eram mai slabi decît el şi nu puteam primi lupta. Sîntem şi acum mai slabi şi trebuie să facem tot ce este necesar spre a evita o ciocnire armată cu el.

Dar, dacă am reuşit să ne menţinem timp de un an după Revoluţia din Octombrie, aceasta se datoreşte faptului că imperialismul mondial era scindat în două grupuri de tîlhari : grupul anglo-franco-american şi grupul german, care se încăieraseră într-o luptă pe viaţă şi pe moarte şi cărora nu le ardea de noi. Nici unul dintre aceste grupuri nu putea trimite împotriva noastră forţe într-adevăr însemnate, dar este cert că, dacă ar fi putut, amîndouă ar fi trimis împotriva noastră asemenea forţe. Războiul, sîngeroasa lui beţie le împăienjenise ochii. Sacrificiile materiale necesitate de război cereau încordarea forţelor pînă la ultima limită. Şi nu le ardea de noi nu pentru că prin nu ştiu ce minune am fi fost mai puternici decît imperialiştii — nu, asta e o prostie ! —, ci numai pentru că imperialismul internaţional se scindase în două grupuri de tîlhari, care se măcelăreau reciproc. Numai acestei împrejurări îi datorăm noi faptul că Republica sovietică a proclamat deschis lupta împotriva imperialiştilor din toate ţările, luîndu-le capitalurile date sub formă de împrumuturi externe, pălmuindu-i în faţa lumii întregi, lovind făţiş în buzunarul lor de tîlhari.

Perioada în care noi făceam declaraţii în legătură cu schimbul de note iniţiat de imperialiştii germani, cu toate că imperialismul mondial nu ne putea ataca cu energia cerută de vrăjmăşia sa şi de setea sa de profit capitalist, enorm sporită de pe urma războiului, — această perioadă a luat sfîrşit. Pînă în momentul cînd imperialiştii anglo-americani au ieşit biruitori în lupta lor cu celălalt grup, ei au fost complet absorbiţi de lupta dintre cele două grupuri şi de aceea nu se puteau gîndi la o campanie energică împotriva Republicii sovietice. Grupul al doilea nu mai există acum : a rămas numai grupul învingători-

www.dacoromanica.ro

lor. Asta a schimbat complet situaţia noastră internaţională, şi noi trebuie să ţinem seama de această schimbare. În ce raport se află ea faţă de evoluţia situaţiei internaţionale este o întrebare la care ne dau răspuns faptele. În ţările înfrînte învinge acum revoluţia muncitorească, căci uriaşa ei dezvoltare este evidentă pentru toată lumea. Cînd am luat puterea în Octombrie, noi nu eram în Europa nimic altceva decît o scînteie izolată. Ce-i drept, scînteile se înmulţeau şi ele porneau de la noi. Aceasta este cea mai mare operă pe care am reuşit s-o înfăptuim, dar nu e mai puţin adevărat că scînteile erau totuşi izolate. Astăzi însă, vîlvătaia a cuprins majoritatea ţărilor aflate în sfera imperialismului austro-german (Bulgaria, Austria, Ungaria). Ştim că, după ce a cuprins Bulgaria, revoluţia s-a întins şi în Serbia. Ştim cum aceste revoluţii muncitoreşti-ţărăneşti au străbătut Austria şi au ajuns în Germania. O serie întreagă de ţări sînt cuprinse de vîlvătaia revoluţiei muncitoreşti. În această privinţă, eforturile noastre şi sacrificiile pe care le-am făcut s-au dovedit a nu fi fost zadarnice. Ele s-au dovedit a nu fi fost o aventură, cum afirmau duşmanii, calomniindu-ne, ci o trecere necesară la revoluţia internaţională, trecere inevitabilă pentru o ţară care, deşi nedezvoltată şi înapoiată, a fost pusă înaintea celorlalte.

Acesta este unul dintre rezultate, cel mai important din punctul de vedere al deznodămîntului final al războiului imperialist. Celălalt rezultat — acela pe care l-am arătat la început — este că imperialismul anglo-american începe să se demaşte acum la fel cum, la timpul său, s-a demascat cel austro-german. Este clar că, dacă în timpul tratativelor de la Brest Germania ar fi dat cît de cît dovadă de stăpînire de sine, de sînge rece, dacă ar fi fost cît de cît capabilă să se abţină de la aventuri, ea şi-ar fi putut menţine dominaţia, şi-ar fi putut cuceri, fără îndoială, poziţii avantajoase în Apus. Şi dacă lucrurile s-au petrecut altfel, aceasta se datoreşte faptului că într-o conflagraţie la care participă milioane şi zeci de milioane de oameni, care a aţîţat la culme patimile şoviniste şi care este legată de interese capitaliste ce se măsoară în sute de miliarde de ruble, maşina de război, odată pusă în miş-

www.dacoromanica.ro

care, nu mai poate fi oprită cu nici o frînă. Această maşină a mers mai departe decît au vrut înşişi imperialiştii germani şi i-a strivit. Ei s-au împotmolit ; au ajuns în situaţia unui om care s-a îndopat peste măsură şi acum nu-şi mai poate evita pieirea. În această situaţie foarte proastă, dar foarte utilă din punctul de vedere al proletariatului revoluţionar, au ajuns acum, sub ochii noştri, imperialiştii englezi şi americani. S-ar fi putut crede că ei au mult mai multă experienţă politică decît Germania. La ei sînt oameni deprinşi să guverneze în chip democratic, şi nu în maniera în care guvernează iuncherii, oameni care încă cu sute de ani în urmă au trecut prin cea mai grea perioadă a istoriei lor. S-ar fi putut crede că aceşti oameni îşi vor păstra sîngele rece. Dacă am judeca din punct de vedere individual în ce măsură sînt ei în stare să-şi păstreze sîngele rece, dacă, asemenea filistinilor burghezi, asemenea unor oameni de catedră care n-au înţeles nimic din lupta dintre imperialism şi clasa muncitoare, am judeca din punctul de vedere al democraţiei în general, ar trebui să spunem că Anglia şi America sînt ţări în care democraţia a fost cultivată veacuri de-a rîndul, că acolo burghezia va reuşi să se menţină. Dacă ea ar reuşi acum să se menţină prin măsuri de un fel sau altul, asta ar fi, în orice caz, pentru un timp destul de îndelungat. Dar iată că se repetă cu ei acelaşi lucru care s-a întîmplat cu Germania despotică-militară. În acest război imperialist exista o mare deosebire între Rusia şi ţările republicane. Războiul imperialist este atît de sîngeros, atît de tîlhăresc şi de feroce, încît a şters pînă şi aceste extrem de importante deosebiri ; în această privinţă, el a adus la acelaşi numitor democraţia liberă a Americii şi despotica Germanie semimilitarizată.

Noi vedem cum ţări ca Anglia şi America — care au avut în măsură mai mare decît altele posibilitatea de a rămîne democratice — au luat-o razna tot atît de stupid şi de nebuneşte ca şi Germania la timpul ei, şi de aceea ele se apropie tot atît de repede, ba poate chiar şi mai repede, de sfîrşitul la care a ajuns în chip atît de fericit imperialismul german. La început, el s-a îngrăşat şi s-a umflat enorm, întinzîndu-se peste trei sferturi din Europa,

www.dacoromanica.ro

dar îndată după aceea a plesnit, lăsînd în urma sa o duhoare îngrozitoare. Spre acelaşi sfîrşit se îndreaptă acum rapid imperialismul englez şi american. Ca să ne convingem de acest lucru, e suficient să aruncăm fie şi o privire fugitivă asupra condiţiilor de armistiţiu şi de pace pe care englezii şi americanii, aceşti „eliberatori" ai popoarelor de sub jugul imperialismului german, le pun astăzi ţărilor învinse. Să luăm cazul Bulgariei. S-ar părea că un colos cum e imperialismul anglo-american n-are de ce să se teamă de o ţară ca Bulgaria. Şi, totuşi, revoluţia izbucnită în această ţară mică, slabă, cu desăvîrşire neputincioasă i-a făcut pe anglo-americani să-şi piardă capul şi să pună condiţii de armistiţiu care echivalează cu un regim de ocupaţie. Acolo unde a fost proclamată republica ţărănească, la Sofia, în acest important nod feroviar, toate liniile ferate sînt azi ocupate de trupe anglo-americane. Ele au de luptat împotriva republicii ţărăneşti din această ţară mică. Din punct de vedere militar, asta-i o nimica toată. Cei care privesc lucrurile din punctul de vedere al burgheziei, al vechii clase dominante, al vechilor relaţii militare, se mărginesc să surîdă cu dispreţ. Ce înseamnă un pigmeu ca Bulgaria în comparaţie cu forţele anglo-americane ? Din punct de vedere militar — nimic, dar din punct de vedere revoluţionar — foarte mult. Bulgaria nu este o colonie, nu este una din coloniile lor, unde ei s-au deprins să-i măcelărească cu milioanele pe cei învinşi. Căci englezii şi americanii nu văd în asta decît întronarea ordinii, introducerea civilizaţiei şi a creştinismului printre sălbaticii africani. Dar Bulgaria nu e Africa centrală ; oricît de puternică ar fi armata imperialiştilor, aici soldaţii se molipsesc cînd vin în contact cu revoluţia. Că asta nu e o vorbă goală ne-o dovedeşte exemplul Germaniei. În ceea ce priveşte disciplina cel puţin, soldatul german putea fi dat ca model. Cînd germanii au invadat Ucraina, pe lîngă disciplină au acţionat aici şi alţi factori. Soldatul german înfometat venea acolo în căutare de pîine, şi a-i cere să se abţină de la un jaf prea scandalos însemna a cere imposibilul. Şi, totuşi, ştim că în această ţară ei au fost mai mult ca oriunde contaminaţi de spiritul revoluţiei ruse. Acest

www.dacoromanica.ro

lucru l-a înţeles foarte bine burghezia germană şi el este acela care l-a făcut pe Wilhelm să dea din colţ în colţ. Se înşală Hohenzollernii dacă-şi închipuie că Germania va mai vărsa măcar o singură picătură de sînge pentru interesele lor. Iată deci roadele politicii imperialismului german, înarmat pînă în dinţi. Acelaşi lucru se întîmplă acum şi cu Anglia. Procesul de descompunere a şi început în rîndurile armatei anglo-americane ; el a început de pe vremea cînd această armată a dezlănţuit represiunile în Bulgaria. Şi acesta n-a fost decît începutul. După Bulgaria a venit rîndul Austriei. Permiteţi-mi să vă citesc cîteva dintre condiţiile pe care le dictează învingătorii — imperialiştii anglo-americani *. Aceştia sînt oamenii care au împuiat mai mult ca oricine urechile maselor muncitoare, ţipînd că duc un război de eliberare, că urmăresc în primul rînd strivirea militarismului prusac, care ameninţă să extindă regimul de cazarmă în toate ţările. Ei ţipau pe întrecute că duc un război de eliberare, dar minţeau cu neruşinare. Ştiţi că, atunci cînd avocaţii burgheziei, aceşti parlamentari care toată viaţa lor au învăţat cum să mintă fără a roşi de ruşine, cînd ei se înşală unul pe altul, treaba merge destul de uşor ; dar cînd trebuie să înşele în acelaşi mod pe muncitori, înşelăciunea lor nu rămîne fără urmări. Politicienii, parlamentarii, aceşti oameni de stat ai Angliei şi ai Americii sînt mari meşteri în asemenea treburi. Pe ei înşelăciunea nu-i jenează cîtuşi de puţin. Dar masele muncitoreşti, pe care ei le-au aţîţat în numele libertăţii, se vor dezmetici dintr-o dată, şi acest lucru se va mai face simţit atunci cînd, din propria lor experienţă şi nu din proclamaţii — care stimulează revoluţia, dar nu o fac să înainteze realmente —, muncitorii se vor convinge în masă că sînt înşelaţi, atunci cînd vor vedea ce condiţii de pace sînt impuse Austriei.

* În expunerea cuvîntării lui V. I. Lenin apărută în ziarul „Pravda" nr. 243 din 10 noiembrie 1918 sînt citate următoarele condiţii : „Demobilizarea totală a armatei austro-ungare. Jumătate din parcul de artilerie trebuie să treacă în mîinile aliaţilor. Toate regiunile evacuate urmează să fie ocupate de aliaţi. Trupele anglo-americane vor menţine acolo ordinea. Aliaţii au dreptul de a se deplasa liber pe toate căile ferate şi fluviale. Aliaţii au dreptul de a face rechiziţii". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Iată pacea pe care o impun acum unui stat relativ slab, care a şi început să se destrame, aceia care ţipau că bolşevicii sînt trădători pentru că semnează pacea de la Brest ! Cînd germanii au vrut să trimită aici, la Moscova, soldaţi de-ai lor, noi am spus că preferăm să murim cu toţii în luptă decît să acceptăm vreodată aşa ceva. (A p l a u z e.) Noi ne spuneam că vor fi grele sacrificiile pe care vor trebui să le aducă regiunile ocupate, dar toată lumea ştie cum le-a ajutat şi le-a aprovizionat cu cele necesare Rusia Sovietică. Iar acum democraticele trupe engleze şi franceze vor servi „pentru menţinerea ordinii“ — şi asta se spune atunci cînd în Bulgaria şi în Serbia există Soviete de deputaţi ai muncitorilor, cînd la Viena şi la Budapesta există Soviete de deputaţi ai muncitorilor. Noi ştim ce fel de ordine este aceasta. Asta înseamnă că trupelor anglo-americane li se rezervă rolul de sugrumători şi călăi ai revoluţiei mondiale.

Tovarăşi, cînd Rusia iobăgistă şi-a trimis în 1848 trupele ca să înăbuşe revoluţia din Ungaria [66], asta i-a putut reuşi pentru că era vorba de trupe formate din iobagi ; asta i-a putut reuşi şi în privinţa Poloniei [67] ; dar ca un popor care de un secol beneficiază de libertate şi în inima căruia a fost aţîţată ura împotriva imperialismului german, spunîndu-i-se că este o fiară care trebuie sugrumată, ca un astfel de popor să nu înţeleagă că imperialismul anglo-american este o fiară tot atît de feroce şi că însăşi dreptatea cere ca şi el să fie sugrumat, — aşa ceva nu e cu putinţă !

Şi iată că acum mersul istoriei, cu ironia cruntă ce o caracterizează, a făcut ca după demascarea imperialismului german să-i vină rîndul celui anglo-francez, care se demască definitiv ; şi noi declarăm în faţa maselor muncitoreşti ruse, germane şi austriece : astea nu sînt trupele de iobagi ruşi din 1848 ! Asta îi va costa scump ! Ei se duc să sugrume un popor care se eliberează de capitalism, se duc să înăbuşe revoluţia. Şi noi afirmăm cu o certitudine absolută că această fiară ghiftuită se va prăbuşi şi ea în prăpastie, aşa cum s-a prăbuşit şi cealaltă fiară — imperialismul german.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi, trec acum la acel aspect al problemei care ne priveşte îndeaproape. Mă refer la condiţiile de pace pe care urmează să le semneze acum Germania. Tovarăşii de la Comisariatul afacerilor externe mi-au spus că în „Times“ [68], principalul organ de presă al nespus de bogatei burghezii engleze, care de fapt dirijează toată politica, au şi fost publicate condiţiile pe care va trebui să le accepte Germania. I se cere să cedeze insula Helgoland, canalul Wilhelmshafen, să cedeze oraşul Essen, în care este concentrată aproape toată producţia de armament, să-şi desfiinţeze flota comercială, să restituie imediat Alsacia şi Lorena şi să plătească contribuţii în sumă de 60 de miliarde, din care o parte considerabilă va fi achitată prin livrări în natură, căci banii s-au depreciat peste tot şi negustorii englezi au început şi ei să calculeze în altă valută. Vedem că ei pregătesc Germaniei o pace care echivalează cu o adevărată sugrumare a acestei ţări, o pace mai silnică decît cea de la Brest. Sub raport material şi din punctul de vedere al forţelor de care dispun, ei ar putea impune Germaniei acceptarea unei asemenea păci dacă n-ar fi pe lume bolşevismul, care le este atît de dezagreabil. Cu această pace ei îşi pregătesc propria lor pieire. Căci toate astea se petrec nu în Africa centrală, ci în ţări civilizate, în secolul al XX-lea. Dacă populaţia ucraineană este analfabetă, dacă disciplinatul soldat german a putut să-i oprime pe ucraineni, apoi astăzi acest soldat şi-a înmormîntat disciplina ; cu atît mai sigur însă este că imperialismul englez şi cel american îşi vor săpa singuri mormîntul atunci cînd se vor lansa într-o aventură care le va duce la prăbuşire politică, cînd îşi vor condamna trupele la rolul de călăi şi jandarmi ai întregii Europe. De multă vreme se străduiesc imperialiştii englezi şi americani să înlăture Rusia, iar intervenţia armată împotriva ei a fost de mult timp plănuită. E de ajuns să ne amintim că au ocupat Murmanul, că au dat milioane cehoslovacilor şi au încheiat un tratat cu Japonia, iar acum Anglia a răpit prin tratatul cu Turcia regiunea Baku, spre a ne sugruma luîndu-ne materiile prime.

www.dacoromanica.ro

Trupele engleze sînt gata să înceapă campania împotriva Rusiei dinspre sud sau dinspre Dardanele, sau prin Bulgaria şi România. Ele încercuiesc Republica sovietică, urmărind să taie legăturile ei economice cu lumea întreagă. În acest scop, imperialiştii au obligat Olanda să rupă relaţiile diplomatice [69]. Cînd Germania l-a expulzat pe ambasadorul nostru, ea a făcut-o, dacă nu în virtutea unei înţelegeri exprese cu diriguitorii politicii anglo-franceze, apoi în orice caz din dorinţa de a le cîştiga bunăvoinţa, pentru a-i determina să fie mărinimoşi cu ea. Şi noi — părea a spune germanii — ne îndeplinim misiunea de călău faţă de bolşevici, duşmanii voştri.

Tovarăşi, nouă trebuie să ne fie clar că principalul rezultat al dezvoltării situaţiei internaţionale poate fi definit în felul în care am avut prilejul să-l definesc zilele acestea, şi anume că niciodată n-am fost mai aproape de revoluţia proletară internaţională ca acum *. Noi am dovedit că, mizînd pe revoluţia proletară internaţională, nu ne-am înşelat. Imensele noastre sacrificii naţionale şi economice n-au fost zadarnice. În această privinţă, tactica noastră a fost încununată de succes. Dar, dacă este adevărat că n-am fost niciodată atît de aproape de revoluţia internaţională, în schimb, situaţia noastră nu a fost niciodată mai periculoasă ca acum. Înainte, imperialiştii erau absorbiţi de lupta dintre ei. Acum însă unul dintre grupuri a fost măturat de grupul anglo-franco-american. Ei consideră că principalul lor obiectiv este să strivească bolşevismul mondial, să strivească principalul lui nucleu, Republica Sovietică Rusă. În acest scop, ei vor să ridice un zid chinezesc, care, asemenea unei carantine împotriva ciumei, să-i ferească de pătrunderea bolşevismului. Ei vor să se ferească de bolşevism printr-o carantină, dar asta nu e cu putinţă. Dacă domnii imperialişti anglo-francezi, care dispun de tehnica cea mai perfecţionată din lume, vor reuşi să ridice un asemenea zid chinezesc în jurul republicii, virusul bolşevismului va străbate zidul şi va molipsi pe muncitorii din toate ţările (Aplauze.)

* Vezi volumul de faţă, p. 113. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi, presa imperialismului vest-european, anglo-francez se străduieşte din răsputeri să treacă sub tăcere situaţia lui reală. Nu există minciună sau calomnie pe care ei să n-o răspîndească împotriva Puterii sovietice. Se poate spune acum că întreaga presă anglo-franceză şi americană, care învîrte miliarde, este în mîinile capitaliştilor, că ea acţionează toată ca un singur trust, trecînd sub tăcere adevărul despre Rusia Sovietică şi răspîndind minciuni şi calomnii la adresa noastră. Şi, cu toate că cenzura militară îşi exercită de ani de zile controlul şi că ei au reuşit să facă în aşa fel, încît în presa ţărilor democratice să nu apară nici măcar un singur cuvînt adevărat despre Republica sovietică, în nici o ţară nu e totuşi adunare muncitorească mai mare la care să nu iasă la iveală că masele muncitoreşti sînt de partea bolşevicilor, pentru că adevărul nu poate fi ascuns. Duşmanul ne acuză că înfăptuim dictatura proletariatului ; da, noi nu ascundem acest lucru ! Şi deoarece guvernul sovietic nu se teme să vorbească deschis, el atrage de partea sa noi milioane de oameni ai muncii, pentru că înfăptuieşte o dictatură împotriva exploatatorilor, iar masele de oameni ai muncii văd şi se conving că lupta împotriva exploatatorilor a fost o luptă serioasă şi va fi dusă cu seriozitate pînă la capăt. În pofida acestui complot al tăcerii cu care ne înconjură presa europeană, ei au arătat tot timpul că e de datoria lor să meargă împotriva Rusiei, pentru că Rusia s-a lăsat cotropită de Germania, pentru că Rusia este de fapt o unealtă în mîinile Germaniei, pentru că aici, în Rusia, oamenii din fruntea guvernului sînt — după părerea lor — agenţi germani. Acolo, la ei, apar în fiecare lună noi falsificatori de documente, care, în schimbul unei recompense grase, caută să dovedească că Lenin şi Troţki sînt trădători sadea şi oameni ai nemţilor. Cu toate acestea, ei nu pot ascunde adevărul, şi acolo apar din cînd în cînd semne vădite care arată că aceşti domni imperialişti nu se simt călare pe situaţie. „L'Echo de Paris“ [70] face o mărturisire : „Noi mergem în Rusia pentru a zdrobi puterea bolşevicilor“. Căci versiunea lor oficială este că nu duc război împotriva Rusiei, că nu se amestecă în treburile ei militare, că nu

www.dacoromanica.ro

luptă decît împotriva invaziei germane. Internaţionaliştii noştri francezi, care editează la Moscova ziarul „III-ème Internationale“ [71], au reprodus acest pasaj şi, deşi ni s-a tăiat orice legătură cu Parisul şi cu Franţa, deşi aici zidul chinezesc a fost ridicat într-un mod extrem de iscusit, noi spunem : de propria voastră burghezie nu vă puteţi apăra, domnilor imperialişti francezi. Şi e de la sine înţeles că sutele de mii de muncitori francezi cunosc acest mic pasaj, şi nu numai acest pasaj, şi văd că toate declaraţiile guvernanţilor lor, ale burgheziei lor, sînt minciuni sfruntate. Propria lor burghezie divulgă, fără să vrea, adevărul ; ei mărturisesc : vrem să zdrobim puterea bolşevicilor. După patru ani de război sîngeros, ei trebuie să spună poporului lor : mergeţi să luptaţi şi împotriva Rusiei, pentru a zdrobi puterea bolşevicilor, pe care îi urîm pentru că ne datorează 17 miliarde şi nu vor să le plătească [72], pentru că se poartă nepoliticos cu capitaliştii, moşierii şi ţarii. Cînd nişte naţiuni civilizate ajung în situaţia de a fi nevoite să spună asemenea lucruri, devine clar, în primul rînd, că politica lor se îndreaptă spre faliment, şi, oricît de puternice ar fi ele sub raport militar, noi privim foarte calm această forţă şi spunem : voi însă aveţi în spatele frontului vostru un duşman şi mai de temut — masele populare, pe care le-aţi înşelat pînă acum ; vi s-a uscat şi limba de atîtea minciuni şi calomnii debitate la adresa Rusiei Sovietice. Ceva asemănător citim în ziarul burghez englez „Manchester Guardian“ [73] din 23 octombrie. Iată ce scrie acest ziar burghez din Anglia : „dacă armatele aliate vor rămîne şi ele în Rusia şi vor continua operaţiile militare, singurul lor scop este acela de a provoca în această ţară o răsturnare internă... De aceea, guvernele aliate trebuie ori să pună capăt operaţiilor lor militare, ori să declare că se află în stare de război cu bolşevicii“.

După cum am mai avut prilejul să spun, importanţa acestui mic pasaj, care sună pentru noi ca un îndemn la revoluţie, ca cea mai puternică chemare la revoluţie, importanţa lui constă în faptul că a apărut într-un ziar burghez, care este el însuşi un duşman al socialiştilor, dar care simte că adevărul nu mai poate fi ascuns. Dacă

www.dacoromanica.ro

ziarele burgheze vorbesc astfel, vă puteţi închipui ce spun şi ce gîndesc masele muncitoreşti din Anglia. Voi ştiţi ce limbaj foloseau la noi liberalii pe vremea ţarismului, înainte de revoluţia din 1905 sau de cea din 1917. Ştiţi că acest fel de a vorbi al liberalilor denota apropierea unei explozii în masele revoluţionare proletare. De aceea, din limbajul acestor liberali burghezi englezi vă puteţi da seama ce se petrece în minţile şi în inimile muncitorilor englezi, francezi şi americani, care este starea lor de spirit. Iată de ce trebuie să ne spunem fără ascunzişuri întregul adevăr cu privire la situaţia noastră internaţională, oricît de crud ar fi el. Revoluţia internaţională este aproape, dar nu există planuri calendaristice după care să se dezvolte revoluţia; noi, care am trecut prin două revoluţii, ştim foarte bine acest lucru. Ştim de asemenea că, deşi imperialiştii nu sînt în stare să oprească revoluţia internaţională, totuşi înfrîngerea unora dintre ţări şi necesitatea unor sacrificii şi mai grele nu sînt excluse. Ei ştiu că Rusia e cuprinsă de durerile naşterii revoluţiei proletare, dar greşesc dacă-şi închipuie că, înăbuşind unul dintre focarele revoluţiei, vor reuşi să înăbuşe revoluţia şi în celelalte ţări.

În ceea ce ne priveşte, trebuie să spunem că situaţia e mai periculoasă ca oricînd, că trebuie să ne încordăm la maximum forţele. După ce în decurs de un an am aşezat o temelie trainică, după ce am făurit Armata Roşie socialistă pe baza unei discipline noi, acum ne spunem cu toată convingerea că putem şi trebuie să continuăm această activitate; în toate adunările, în orice instituţie sovietică, în sindicate, la adunările comitetelor sărăcimii trebuie să spunem: tovarăşi, am reuşit să ne menţinem timp de un an şi am realizat succese, dar asta este încă prea puţin în comparaţie cu primejdia pe care o prezintă puternicul duşman care vine asupra noastră. Acest duşman este puternicul imperialism anglo-francez, care şi-a întins tentaculele peste tot globul şi care şi-a supus lumea întreagă. Noi pornim la luptă împotriva lui nu pentru că am crede că din punct de vedere economic şi tehnic ne-am putea măsura cu ţările avansate ale Europei. Nu, dar ştim că acest duşman se îndreaptă spre

www.dacoromanica.ro

aceeaşi prăpastie în care s-a prăbuşit şi imperialismul austro-german ; ştim că acest duşman, care acum a încătuşat Turcia, a cotropit Bulgaria şi este pe punctul de a ocupa toată Austro-Ungaria şi de a întrona o ordine ţaristă, jandarmerească, se îndreaptă spre pieire. Ştim că acesta este un fapt istoric, şi de aceea, fără a ne propune nicidecum ţeluri care ne depăşesc în chip vădit, spunem : noi putem da o ripostă imperialismului anglo-francez !

Fiecare pas în direcţia întăririi Armatei noastre Roşii va avea ca ecou zeci de paşi în direcţia descompunerii şi revoluţiei în rîndurile acestui duşman în aparenţă atît de puternic. De aceea nu avem nici cel mai mic motiv să ne lăsăm cuprinşi de desperare sau de pesimism. Ştim că pericolul e mare. Ne aşteaptă, poate, sacrificii şi mai grele. Şi chiar dacă imperialiştii vor fi în stare să strivească o ţară sau alta, niciodată însă ei nu vor putea să înăbuşe revoluţia proletară internaţională ; ei o vor aţîţa şi mai mult şi vor pieri în ea cu toţii ! (Aplauze prelungite, care se transformă în ovaţii.)

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DEZVELIREA MONUMENTULUI LUI MARX ŞI ENGELS 7 NOIEMBRIE 1918

Dezvelim astăzi monumentul lui Marx şi Engels, conducătorii revoluţiei muncitoreşti mondiale.

Veacuri de-a rîndul, omenirea a suferit şi a gemut sub jugul unui mic mănunchi de exploatatori, care batjocoreau milioanele de oameni ai muncii. Dar, dacă exploatatorii din epoca anterioară — moşierii — au jecmănit şi au asuprit ţărănimea iobagă, care era răzleţită, fărîmiţată şi incultă, exploatatorii din epoca modernă — capitaliştii — au văzut în faţa lor, printre masele asuprite, detaşamentul de avangardă al acestor mase — muncitorii de la oraşe, din fabrici şi uzine, muncitorii industriali. Pe aceştia i-a unit fabrica, i-a luminat viaţa orăşenească, i-au călit lupta grevistă comună şi acţiunile revoluţionare.

Marele merit de însemnătate istorică universală al lui Marx şi Engels este acela că, pe baza unei analize ştiinţifice, ei au demonstrat inevitabilitatea prăbuşirii capitalismului şi a trecerii de la capitalism la comunism, în care nu va mai exista exploatarea omului de către om.

Marele merit de însemnătate istorică universală al lui Marx şi Engels este acela că ei au arătat proletarilor din toate ţările care este rolul lor, sarcina lor, misiunea lor : să se ridice cei dintîi la luptă revoluţionară împotriva capitalului şi să unească în jurul lor în această luptă pe *toţi* cei ce muncesc şi sînt exploataţi.

Trăim vremurile fericite cînd această previziune a marilor socialişti a început să se realizeze. Vedem cu toţii cum într-o serie întreagă de ţări se ivesc zorile re-

www.dacoromanica.ro

voluţiei socialiste internaţionale a proletariatului. Grozăviile nemaipomenite ale măcelului imperialist al popoarelor generează pretutindeni în masele asuprite un avînt eroic şi înzecesc puterile lor în lupta de eliberare.

Fie ca acest monument al lui Marx şi Engels să amintească mereu milioanelor de muncitori şi ţărani că în lupta noastră nu sîntem singuri. Alături de noi se ridică la luptă şi muncitorii din ţările mai avansate. Pe ei şi pe noi ne aşteaptă încă lupte grele. Prin lupta noastră comună vom sfărîma jugul capitalului şi vom cuceri definitiv socialismul!

O scurtă relatare a apărut la 9 noiembrie 1918, în ziarul „Pravda" nr. 242

Publicat în întregime pentru prima oară, în ziarul „Pravda" nr. 76 la 3 aprilie 1924

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DEZVELIREA PLĂCII COMEMORATIVE ÎNCHINATE LUPTĂTORILOR REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE 7 NOIEMBRIE 1918

Tovarăşi ! Dezvelim azi un monument închinat luptătorilor de avangardă ai Revoluţiei din Octombrie 1917. Cei mai buni fii ai poporului muncitor şi-au jertfit viaţa pornind primii la insurecţie pentru eliberarea popoarelor de imperialism, pentru încetarea războaielor între popoare, pentru doborîrea dominaţiei capitalului, pentru socialism.

Tovarăşi ! În decursul unui şir întreg de decenii din timpurile moderne, istoria Rusiei este un lung martirologiu al revoluţionarilor. Mii şi mii dintre ei au căzut în lupta împotriva ţarismului. Moartea lor a trezit noi luptători, a ridicat la luptă mase din ce în ce mai largi.

Tovarăşilor căzuţi în zilele din Octombrie anul trecut le-a revenit marea fericire a victoriei. Lor le-a revenit marea cinste la care au visat conducătorii revoluţionari ai omenirii : peste trupurile tovarăşilor căzuţi vitejeşte în luptă au păşit înainte mii şi milioane de noi luptători, tot atît de neînfricaţi, care prin acest eroism de masă au asigurat victoria.

În toate ţările fierbe şi clocoteşte acum revolta muncitorilor. Într-o serie întreagă de ţări se ivesc zorile revoluţiei socialiste muncitoreşti. Cuprinşi de groază şi de furie, capitaliştii din lumea întreagă se grăbesc să-şi strîngă rîndurile, pentru a înăbuşi insurecţia. Deosebit de aprigă este ura pe care le-o inspiră Republica Sovietică Socialistă Rusă. Împotriva noastră se pregăteşte o intervenţie a imperialiştilor uniţi din toate ţările ; va trebui să susţinem noi bătălii, ne aşteaptă noi jertfe.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi ! Să cinstim memoria luptătorilor din Octombrie jurînd în faţa monumentului lor că vom merge pe drumul deschis de ei, urmîndu-le pilda de curaj şi de eroism. Lozinca lor să devină lozinca noastră, lozinca muncitorilor răsculaţi din toate ţările. Această lozincă este „victorie sau moarte".

Cu această lozincă, luptătorii revoluţiei socialiste internaţionale a proletariatului vor fi de neînvins.

O scurtă relatare a apărut la 8 noiembrie 1918 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta" nr. 93

Publicat în întregime pentru prima oară la 3 aprilie 1924, în ziarul „Pravda" nr. 76

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL-CONCERT AL LUCRĂTORILOR COMISIEI EXTRAORDINARE (CEKA) DIN RUSIA 7 NOIEMBRIE 1918

(*Ropote de aplauze.*) Tovarăşi, cu prilejul sărbătoririi aniversării revoluţiei noastre, aş vrea să spun cîteva cuvinte despre munca deosebit de grea a comisiilor extraordinare.

Nu trebuie să ne mire cîtuşi de puţin cînd vedem că nu numai duşmanii, ci adesea şi prietenii noştri se dedau la atacuri împotriva activităţii acestor comisii. Noi ne-am asumat o sarcină grea. Cînd am luat în mînă conducerea ţării, era, fireşte, inevitabil să comitem multe greşeli şi desigur că greşelile comisiilor extraordinare sînt acelea care sar în ochi cel mai mult. Intelectualii filistini se agaţă de aceste greşeli şi nu vor să pătrundă mai adînc esenţa lucrurilor. Ceea ce mă miră în tot tărăboiul care se face în jurul greşelilor comisiilor extraordinare este nepriceperea de a pune problema în mare. Ei se agaţă de cutare sau cutare greşeli izolate ale comisiilor extraordinare, se văicăresc şi le etalează în fel şi chip.

Noi însă spunem : din greşeli învăţăm. Ca în toate celelalte domenii, şi în acest domeniu spunem că vom învăţa prin autocritică. Nu e vorba, desigur, de componenţa cadrelor de lucrători ai comisiilor extraordinare, ci de caracterul activităţii lor, care cere fermitate, rapiditate şi mai ales devotament. Cînd privesc activitatea comisiilor extraordinare şi o pun faţă în faţă cu atacurile îndreptate împotriva ei, eu spun : astea sînt bîrfeli filistine, care nu merită nici o atenţie. Ele îmi amintesc de propovăduielile lui Kautsky pe tema dictaturii, propo-

www.dacoromanica.ro

văduieli care echivalează cu o sprijinire a burgheziei. Noi însă spunem din experienţă că exproprierea burgheziei nu se poate face decît printr-o luptă grea — prin dictatură.

Marx spunea: între capitalism şi comunism se află dictatura revoluţionară a proletariatului. Cu cît mai puternică va fi presiunea exercitată de proletariat asupra burgheziei, cu atît mai înverşunată va fi împotrivirea acesteia din urmă. Ştim cum au fost reprimaţi proletarii în Franţa anului 1848, şi de aceea, cînd vedem că sîntem acuzaţi de duritate, nu putem înţelege cum unii oameni uită cele mai elementare principii ale marxismului. Noi n-am uitat rebeliunea din octombrie a iuncherilor şi nu trebuie să uităm că se pregătesc o serie de rebeliuni. Pe de o parte, trebuie să învăţăm să desfăşurăm o activitate creatoare, iar pe de altă parte trebuie să înfrîngem împotrivirea burgheziei. Cu tot „democratismul" lor, albgardiştii finlandezi nu s-au sfiit să tragă în muncitori. În adîncul maselor s-a înrădăcinat ideea necesităţii dictaturii, oricît de grea şi de anevoioasă ar fi înfăptuirea ei. Strecurarea unor elemente străine în rîndurile lucrătorilor din comisiile extraordinare este ceva cît se poate de explicabil. Prin autocritică le vom îndepărta. Important pentru noi e faptul că comisiile extraordinare exercită nemijlocit dictatura proletariatului, şi în această privinţă rolul lor este de nepreţuit. Altă cale de eliberare a maselor decît reprimarea prin violenţă a exploatatorilor nu există. Tocmai cu asta se ocupă comisiile extraordinare şi acesta este meritul lor faţă de proletariat.

O scurtă relatare a apărut la 9 noiembrie 1918, în ziarul „Izvetiia C.E.C. din Rusia" nr. 244

Se tipăreşte după exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONSFĂTUIREA DELEGAŢILOR COMITETELOR SĂRĂCIMII DIN GUBERNIILE CENTRALE 8 NOIEMBRIE 1918 [74]

Organizarea sărăcimii satelor, tovarăşi, este cea mai importantă problemă a construcţiei noastre interne şi chiar principala problemă a întregii noastre revoluţii.

Revoluţia din Octombrie şi-a propus să smulgă fabricile şi uzinele din mîinile capitaliştilor, pentru a transforma uneltele de producţie într-un bun al întregului popor, şi, după ce va fi predat ţăranilor tot pămîntul, să reconstruiască agricultura pe baze socialiste.

Prima parte a acestei sarcini a fost mult mai uşor de îndeplinit decît a doua. La oraşe, revoluţia a avut de-a face cu marea producţie, în care sînt ocupaţi zeci şi sute de mii de muncitori. Fabricile şi uzinele aparţineau unui mic număr de capitalişti, şi muncitorilor nu le-a fost greu să le vină de hac acestora din urmă. Muncitorii aveau deja o experienţă îndelungată, pe care ei o dobîndiseră în lupta lor anterioară împotriva capitaliştilor şi care îi învăţase să acţioneze cu hotărîre, unit şi organizat. În afară de aceasta, fabrica sau uzina nu trebuie împărţită ; important este doar ca întreaga producţie să fie organizată în interesul clasei muncitoare şi al ţărănimii, ca produsele muncii să nu ajungă în mîinile capitaliştilor.

Cu totul altfel stau lucrurile cu pămîntul. Aici, victoria socialismului a necesitat o serie de măsuri tranzitorii. Din numeroase mici gospodării ţărăneşti nu poţi face dintr-o dată o gospodărie mare. Este, fireşte, cu neputinţă să obţii dintr-o dată, într-un termen scurt, ca o agricultură fărîmiţată să devină o agricultură ob-

www.dacoromanica.ro

ştească şi să ia, pe scara întregului stat, forma de mare producţie, în condiţiile căreia produsele muncii să treacă în folosinţa egală şi echitabilă a întregului popor muncitor, în cadrul obligativităţii egale şi generale a muncii.

În timp ce la oraşe muncitorii din fabrici şi uzine au reuşit să doboare definitiv pe capitalişti şi să scuture jugul exploatării, la sate adevărata luptă împotriva exploatării abia a început.

După Revoluţia din Octombrie l-am doborît definitiv pe moşier, i-am luat pămîntul, dar cu aceasta lupta la sate încă nu se terminase. Cucerirea pămîntului, ca orice cucerire a maselor muncitoare, este trainică numai atunci cînd se sprijină pe activitatea de sine stătătoare a oamenilor muncii, pe propria lor organizare, pe fermitatea şi dîrzenia lor revoluţionară.

A avut oare ţărănimea muncitoare o asemenea organizaţie ?

Din păcate, nu. Aceasta este originea şi cauza întregii greutăţi a luptei.

Ţăranii care nu exploatează munca altora, care nu se îmbogăţesc pe seama altora vor sprijini, desigur, întotdeauna ideea ca pămîntul să fie împărţit la toţi în mod egal, ca toţi să muncească, ca stăpînirea pămîntului să nu fie transformată într-un mijloc de exploatare şi să nu se acapareze în acest scop cît mai multe terenuri. Astfel văd lucrurile chiaburii şi lipitorile satului, care s-au îmbogăţit de pe urma războiului, care au profitat de foamete ca să-şi vîndă la preţuri fabuloase cerealele, care le-au dosit în aşteptarea unor noi urcări de preţuri şi care acum caută să se îmbogăţească de pe urma calamităţii abătute asupra poporului, de pe urma foamei îndurate de sărăcimea satelor şi de muncitorii de la oraşe.

Ei, chiaburii şi lipitorile satului, sînt duşmani tot atît de periculoşi ca şi capitaliştii şi moşierii. Şi dacă nu vom lua măsuri împotriva chiaburilor, dacă nu vom înfrînge lipitorile satului, reîntoarcerea ţarului şi a capitalistului va deveni inevitabilă.

Experienţa tuturor revoluţiilor care au avut loc pînă acum în Europa confirmă în chip grăitor că orice revoluţie este în mod inevitabil condamnată la înfrîngere

www.dacoromanica.ro

dacă ţărănimea nu biruie nefasta atotputernicie chiaburească.

Toate revoluţiile europene s-au soldat cu un rezultat nul tocmai pentru că satul n-a ştiut să vină de hac duşmanilor lui. Muncitorii de la oraşe îi detronau pe regi (în Anglia şi în Franţa, regii erau executaţi încă acum cîteva sute de ani, numai noi am întîrziat cu ţarul nostru), şi totuşi, după cîtva timp, se restaurau vechile rînduieli. Aceasta se datora faptului că pe atunci nu exista încă nici măcar la oraşe o mare producţie care să concentreze în fabrici şi uzine milioane de muncitori şi să-i unească într-o armată atît de puternică, încît şi fără sprijinul ţărănimii să poată rezista asaltului capitaliştilor şi al chiaburilor.

Ţărănimea săracă însă nu era organizată ; lupta ei împotriva chiaburilor era slabă, şi de aceea revoluţia era înfrîntă şi la oraşe.

Acum, situaţia este alta. În ultimii două sute de ani, marea producţie a luat o dezvoltare atît de mare şi a împînzit toate ţările cu o reţea atît de densă de fabrici şi uzine uriaşe cu mii şi zeci de mii de muncitori, încît la oraşe s-au format pretutindeni numeroase cadre de muncitori organizaţi, de proletari, care reprezintă o forţă în stare să repurteze victoria definitivă asupra burgheziei, asupra capitaliştilor.

În revoluţiile de pînă acum, ţărănimea săracă nu avea pe cine să se sprijine în greaua ei luptă împotriva chiaburilor.

Proletariatul organizat, care e mai puternic şi are mai multă experienţă decît ţărănimea (această experienţă, el a dobîndit-o în luptele din trecut), deţine acum puterea în Rusia, stăpînind toate uneltele de producţie, toate fabricile şi uzinele, căile ferate, navele etc.

Acum, ţărănimea săracă are un aliat puternic şi de nădejde în lupta ei împotriva chiaburimii. Ţărănimea săracă ştie că oraşul e de partea ei, că proletariatul o va ajuta cu tot ce-i va sta în putinţă, că o ajută efectiv chiar de pe acum. Mărturie în această privinţă stau evenimentele recente.

www.dacoromanica.ro

Vă amintiţi cu toţii, tovarăşi, în ce situaţie periculoasă se afla revoluţia în iulie anul acesta. Răscoala cehoslovacilor lua amploare, la oraşe se înteţea foametea, iar la sate chiaburii deveneau tot mai insolenţi şi atacau cu înverşunare mereu crescîndă oraşul, Puterea sovietică, sărăcimea satelor.

Noi am chemat sărăcimea satelor să se organizeze, am păşit la crearea de comitete ale sărăcimii şi la organizarea de detaşamente muncitoreşti de aprovizionare. Eserii de stînga s-au răsculat. Ei spuneau că comitetele sărăcimii sînt formate din trîntori, că muncitorii pradă grînele ţăranilor muncitori.

Noi însă le-am răspuns că ei, eserii, apără chiaburimea, care şi-a dat seama că împotriva Puterii sovietice se poate lupta nu numai cu armele, ci şi prin înfometare. Ei vorbeau de „trîntori", — iar noi întrebam de ce cutare sau cutare a devenit „trîntor", de ce a decăzut, de ce a sărăcit, de ce a căzut în patima beţiei ? oare nu din cauza chiaburilor ? Chiaburii, în cor cu eserii de stînga, vorbeau de „trîntori", în timp ce ei înşişi acaparau grîne, dosindu-le şi speculîndu-le, în dorinţa de a se îmbogăţi de pe urma foametei şi a suferinţelor îndurate de muncitori.

Chiaburii sugeau toată vlaga sărăcimii, exploatau munca altora şi tot ei ţipau că alţii sînt „trîntori" !

Chiaburii aşteptau cu nerăbdare pe cehoslovaci ; ei n-ar fi ezitat să înscăuneze un nou ţar, pentru a putea continua nepedepsit exploatarea, pentru a putea pune din nou piciorul pe grumazul muncitorului agricol şi pentru a se putea îmbogăţi ca odinioară.

Şi unica salvare a fost că satul s-a unit cu oraşul, că, împreună cu muncitorii de la oraşe, elementele proletare şi semiproletare ale satului — care nu trăiesc din exploatarea muncii altora — au pornit la luptă împotriva chiaburilor şi a lipitorilor satului.

În vederea acestei uniri a trebuit să se facă deosebit de mult în domeniul aprovizionării. Populaţia muncitorească de la oraşe suferea nespus de pe urma foametei, în timp ce chiaburul îşi spunea :

www.dacoromanica.ro

— Să mai ţin un pic grînele, poate le-oi vinde şi mai scump.

Chiaburii n-au, fireşte, de ce să se grăbească : bani au destui ; chiar ei spun că au acasă kilograme întregi de bancnote de pe vremea lui Kerenski.

Dar aceia care în timp de foamete pot dosi şi stoca cereale sînt criminali de cea mai josnică speţă. Împotriva lor trebuie să luptăm ca împotriva celor mai cumpliţi duşmani ai poporului.

Şi noi am început această luptă la sate.

Menşevicii şi eserii voiau să ne sperie cu sciziunea pe care o vom provoca la sate prin organizarea comitetelor sărăcimii. Dar ce înseamnă să nu scindezi satul ? Înseamnă să-l laşi în puterea chiaburului. Dar asta este tocmai ceea ce nu vrem noi, şi de aceea am hotărît să scindăm satul. Noi spuneam : pierdem chiaburimea, aşa e, această nenorocire nu poate fi ascunsă (r î s e t e), dar vom cîştiga mii şi milioane de ţărani săraci, care vor trece de partea muncitorilor. (A p l a u z e.)

Aşa s-a şi întîmplat. Scindarea satului n-a făcut decît să arate mai clar unde sînt ţăranii săraci şi ţăranii mijlocaşi, care nu exploatează munca altuia, şi unde sînt lipitorile satului şi chiaburii.

Muncitorii au ajutat şi ajută sărăcimea în lupta ei împotriva chiaburilor. În războiul civil care a izbucnit la sate, muncitorii sînt de partea ţărănimii sărace, cum tot de partea ei au fost şi atunci cînd au transpus în viaţă legea eseristă cu privire la socializarea pămîntului.

Noi, bolşevicii, am fost adversarii legii socializării pămîntului, dar, cu toate acestea, am semnat-o, pentru că n-am vrut să mergem împotriva voinţei majorităţii ţărănimii. Voinţa majorităţii este întotdeauna obligatorie pentru noi, şi a merge împotriva acestei voinţe înseamnă a trăda revoluţia.

Noi n-am vrut să impunem ţărănimii ideea ineficacităţii împărţirii egalitare a pămîntului, idee care îi era străină. Am socotit că e mai bine ca ţăranii muncitori să se convingă din propria lor experienţă, să simtă pe propria lor piele că împărţirea egalitară a pămîntului e

www.dacoromanica.ro

ceva lipsit de sens. Numai atunci i-am fi putut întreba : care este deci calea de ieşire din starea de ruină, de sub nefasta atotputernicie chiaburească care decurge din împărţirea pămîntului ?

Împărţirea pămîntului a fost bună numai pentru început. Ea trebuia să arate că pămîntul li se ia moşierilor şi trece în mîinile ţăranilor. Dar asta nu este de ajuns. Soluţia nu poate fi decît lucrarea în comun a pămîntului.

Vă lipsea înţelegerea acestui lucru, dar viaţa însăşi vă aduce la această convingere. Comunele agricole, lucrarea în artel a pămîntului, întovărăşirile ţăranilor — iată unde e scăparea de neajunsurile micii gospodării, iată mijlocul pentru ridicarea şi îmbunătăţirea gospodăriei, pentru economisirea forţelor, iată mijlocul de luptă împotriva chiaburimii, împotriva parazitismului şi a exploatării.

Noi ştiam foarte bine că ţăranii trăiesc de parcă ar avea rădăcini trainic înfipte în pămînt : ei se tem de înnoiri, ţin morţiş la vechile rînduieli. Noi ştiam că numai atunci se vor convinge ei de foloasele unei măsuri sau alteia cînd cu propria lor minte vor ajunge să le înţeleagă, să-şi dea seama de aceste foloase. De aceea am ajutat la împărţirea pămîntului, cu toate că ştiam că nu aceasta este soluţia.

Acum însă ţăranii săraci încep să fie de acord cu noi. Viaţa le arată că acolo unde e nevoie, să zicem, de 10 pluguri, fiindcă pămîntul e împărţit în 100 de parcele, o gospodărie dusă în comun poate s-o scoată la capăt cu un număr mai mic de pluguri, pentru că pămîntul nu este atît de fărîmiţat. Lucrarea în comun a pămîntului permite unui întreg artel, unei întregi întovărăşiri să aducă gospodăriei îmbunătăţiri care nu sînt pe măsura puterilor unor mici proprietari izolaţi etc.

Bineînţeles că nu dintr-o dată se va putea trece peste tot la folosirea în comun a pămîntului. Chiaburii vor opune o împotrivire înverşunată şi chiar ţăranii înşişi se opun adesea cu încăpăţînare promovării principiilor gospodăririi în comun în agricultură. Dar, cu cît va trece timpul şi cu cît mai mult se va convinge ţărănimea, din

www.dacoromanica.ro

exemple concrete, din propria ei experienţă, de avantajele comunelor agricole, cu atît mai bine va merge treaba.

Comitetele sărăcimii au, în această privinţă, un rol deosebit de mare. Ele trebuie să împînzească întreaga Rusie. Crearea comitetelor sărăcimii se desfăşoară de multă vreme într-un ritm intens. Zilele acestea a avut loc la Petrograd Congresul comitetelor sărăcimii din Regiunea de nord. În loc de 7 000 de delegaţi, cîţi se credea că vor veni, s-au prezentat 20 000, aşa încît sala destinată ţinerii congresului nu i-a putut cuprinde pe toţi. Noroc de timpul frumos, care a permis ca adunarea să se ţină în piaţa din faţa Palatului de iarnă.

Acest congres a arătat că războiul civil a fost just înţeles la sate : sărăcimea se uneşte şi luptă în rînduri strînse împotriva chiaburilor, bogătanilor şi lipitorilor satului.

Comitetul Central al partidului nostru a elaborat un plan de reorganizare a comitetelor sărăcimii care va fi prezentat spre aprobare Congresului al VI-lea al Sovietelor. Noi am hotărît ca comitetele sărăcimii şi Sovietele săteşti să nu fiinţeze separat. Altfel se va ajunge la fricţiuni şi la vorbărie inutilă. Vom contopi comitetele sărăcimii cu Sovietele, vom face ca comitetele sărăcimii să devină Soviete.

Noi ştim că şi în comitetele sărăcimii se strecoară cîteodată chiaburi. Dacă lucrurile vor continua să meargă aşa, sărăcimea va avea faţă de comitetele sărăcimii atitudinea pe care a avut-o faţă de Sovietele chiabureşti ale lui Kerenski şi Avksentiev. Schimbarea denumirii nu poate înşela pe nimeni. De aceea intenţionăm să facem noi alegeri pentru comitetele sărăcimii. Dreptul de a participa la alegerile pentru comitetele sărăcimii îl au numai aceia care nu exploatează munca altuia, care nu se îmbogăţesc de pe urma înfometării poporului, care nu speculează şi nu dosesc surplusurile de cereale. Chiaburii şi lipitorile satelor n-au ce căuta în comitetele proletare ale sărăcimii.

Puterea sovietică a hotărît să aloce un fond special de un miliard de ruble pentru dezvoltarea agriculturii. Tu-

www.dacoromanica.ro

turor comunelor agricole existente, precum şi celor care vor lua fiinţă în viitor li se va acorda ajutor bănesc şi tehnic.

Dacă vor avea nevoie de intelectuali-specialişti, le vom trimite. Deşi în majoritatea lor ei sînt contrarevoluţionari, comitetele sărăcimii vor şti să-i pună la treabă, şi ei vor lucra pentru popor tot atît de bine cum au lucrat înainte pentru exploatatori. În general, intelectualii noştri s-au putut convinge deja că cu sabotajul lor nu vor reuşi să răstoarne puterea muncitorească.

N-avem de ce ne teme nici de imperialismul străin. Germania şi-a fript deja degetele în Ucraina. În loc de 60 000 000 de puduri de cereale, cît spera să scoată de acolo, s-a ales doar cu 9 000 000 de puduri şi, pe deasupra, cu bolşevismul rus, care nu prea îi e pe plac. (Un ropot de aplauze.) Să nu păţească la fel şi englezii, cărora noi le putem spune : băgaţi de seamă, domnilor, să nu vi se oprească osul în gît ! (Rîsete şi aplauze.)

Dar, atîta timp cît fraţii noştri de peste hotare nu s-au răsculat încă pretutindeni, situaţia noastră continuă să fie primejdioasă. De aceea trebuie să desfăşurăm şi de aici înainte activitatea pentru organizarea şi întărirea Armatei noastre Roşii. Această activitate trebuie să-i stea la inimă în special sărăcimii satelor, care numai sub scutul armatei noastre îşi poate vedea de treburi.

Tovarăşi, trecerea la noul tip de gospodărie se va face, poate, încet, însă principiile gospodăririi în comun trebuie înfăptuite neabătut.

Lupta împotriva chiaburilor trebuie dusă cu toată energia, fără nici un fel de concesii.

Cu ţăranii mijlocaşi putem conlucra şi împreună cu ei trebuie să luptăm împotriva chiaburilor. Împotriva mijlocaşilor n-avem nimic. Ei, poate, nu sînt şi nici nu vor deveni socialişti, dar experienţa le va arăta foloasele lucrării în comun a pămîntului, şi cei mai mulţi dintre ei nu se vor opune.

www.dacoromanica.ro

Chiaburilor însă le spunem: nici împotriva voastră n-avem nimic, dar predaţi surplusurile voastre de cereale, nu faceţi speculă şi nu exploataţi munca altora. Atîta timp cît nu va fi aşa, vom duce împotriva voastră o luptă necruţătoare.

De la cei ce muncesc nu luăm nimic, dar celor care exploatează munca salariată, care se îmbogăţesc pe spinarea altora, le expropriem totul. (Aplauze furtunoase.)

„Bednota" nr. 185
din 10 noiembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ CIRCULARĂ CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAŢI

10.XI.1918

Astă-noapte s-a primit din Germania ştirea că în această ţară a învins revoluţia. Mai întîi s-a comunicat din Kiel, prin radio, că acolo puterea se află în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi marinarilor. Apoi s-au transmis de la Berlin următoarele :

„Mesaj de libertate şi de pace tuturor. Berlinul şi împrejurimile se află în mîinile Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. Adolf Hoffmann, deputat în Landtag. Ioffe şi personalul ambasadei se reîntorc imediat".

Vă rugăm să luaţi toate măsurile pentru informarea soldaţilor germani la toate punctele de frontieră. Din Berlin s-a primit, de asemenea, ştirea că soldaţii germani de pe front au arestat delegaţia de pace trimisă de vechiul guvern german şi au început ei înşişi tratative de pace cu soldaţii francezi.

Preşedintele Consiliului
Comisarilor Poporului, *Lenin*

„Pravda" nr. 244 şi „Izvestiia C. E. C. din Rusia" nr. 246 din 12 noiembrie 1918

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

RADIOGRAMĂ DIN MOSCOVA CĂTRE ÎNTREAGA POPULAŢIE A ŢĂRII!

Către toate Sovietele de deputaţi din zona de frontieră

Potrivit ultimelor ştiri, soldaţii germani au arestat delegaţia de generali germani care plecase să ducă tratative de armistiţiu. Soldaţii germani au început tratative directe cu soldaţii francezi. Împăratul Wilhelm a abdicat. Cancelarul principe von Baden a demisionat. Noul cancelar va fi social-democratul guvernamental Ebert. În toate oraşele mari din sudul Germaniei a fost declarată grevă generală. Întreaga flotă germană a trecut de partea revoluţiei. Toate porturile germane din Marea Nordului şi din Marea Baltică se află în mîinile flotei revoluţionare. De la Sovietul de deputaţi ai soldaţilor din Kiel am primit o radiogramă adresată proletariatului internaţional, în care se spune că steagul roşu flutură deasupra navelor flotei germane şi că astăzi vor avea loc funeraliile celor căzuţi în lupta pentru libertate. Este foarte probabil că toate acestea vor fi tăinuite soldaţilor germani de pe frontul de est şi din Ucraina. Aduceţi aceste fapte la cunoştinţa soldaţilor germani prin toate mijloacele care vă stau la dispoziţie.

Comisarul poporului
pentru afacerile externe, *Cicerin*
Preşedintele Consiliului
Comisarilor Poporului, *Lenin*

Moscova. Radio.

Scris la 10 noiembrie 1918

Publicat pentru prima oară la 6—7 noiembrie 1927, în ziarul „Izvestiia" nr. 256

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu copia dactilografiată

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL MUNCITOARELOR DIN RUSIA 19 NOIEMBRIE 1918 [75]

(Delegatele la congres întîmpină pe tovarăşul Lenin cu aplauze şi ovaţii, care nu mai contenesc.) Tovarăşe, într-o anumită privinţă congresul muncitoarelor, care constituie o parte a armatei proletare, are o importanţă deosebit de mare, întrucît în toate ţările femeile au fost acelea care s-au pus cel mai greu în mişcare. Revoluţia socialistă nu este posibilă dacă la ea nu participă în măsură considerabilă o mare parte a femeilor muncitoare.

În toate ţările civilizate, chiar şi în cele mai avansate, situaţia femeilor este de aşa natură, încît nu degeaba li se spune roabe casnice. În nici un stat capitalist, nici chiar în cea mai liberă republică, femeile nu se bucură de egalitate deplină în drepturi.

Sarcina Republicii sovietice este în primul rînd aceea de a desfiinţa toate îngrădirile existente în ceea ce priveşte drepturile femeilor. Puterea sovietică a suprimat complet procesul de divorţ — acest izvor de murdărie, înjosire şi degradare burgheză.

Se împlineşte curînd un an de cînd există o legislaţie întru totul liberă cu privire la desfacerea căsătoriei. Am emis un decret care a desfiinţat deosebirea dintre copilul născut din căsătorie şi cel născut în afara ei, precum şi o serie întreagă de restricţii politice ; nicăieri nu au fost atît de deplin înfăptuite egalitatea şi libertatea femeilor muncitoare.

www.dacoromanica.ro

Noi ştim că întreaga povară a normelor juridice învechite apasă pe umerii femeilor din rîndurile clasei muncitoare.

Pentru prima oară în istorie, legea noastră a anulat tot ceea ce făcea ca femeile să fie lipsite de drepturi. Dar nu e vorba numai de lege. În oraşele şi în localităţile industriale din ţara noastră, această lege cu privire la libertatea deplină a căsătoriei se încetăţeneşte temeinic, dar la sate ea rămîne adesea numai pe hîrtie. Acolo continuă să predomine căsătoria religioasă. Aceasta se datoreşte influenţei preoţilor ; împotriva acestui rău e mai greu de luptat decît împotriva vechii legislaţii.

Împotriva prejudecăţilor religioase trebuie să luptăm cu foarte multă precauţie ; mult rău pricinuiesc aceia care introduc în această luptă jignirea sentimentului religios. Lupta trebuie dusă pe calea propagandei, pe calea luminării. Imprimîndu-i un caracter ascuţit, s-ar putea să iritäm masele ; o astfel de luptă adînceşte divizarea maselor după criteriul religios, pe cîtă vreme forţa noastră stă în unire. Cel mai adînc izvor al prejudecăţilor religioase îl constituie mizeria şi ignoranţa ; tocmai împotriva acestui rău trebuie să luptăm.

Pînă acum situaţia femeii a fost de aşa natură, încît poate fi calificată numai ca o situaţie de sclavă ; femeia este copleşită de treburile ei casnice, şi numai socialismul o poate scăpa de această situaţie. Numai atunci cînd de la micile gospodării vom trece la gospodăria obştească şi la lucrarea în comun a pămîntului, numai atunci va veni deplina eliberare şi dezrobire a femeilor. Este o sarcină grea, dar acum, cînd se formează comitetele sărăcimii, vine timpul cînd revoluţia socialistă va începe să se consolideze.

Abia acum se organizează partea săracă a populaţiei de la sate, şi în ele, în organizaţiile sărăcimii, socialismul capătă o bază trainică.

Înainte se întîmpla deseori ca oraşul să devină revoluţionar, şi abia după el se ridica la luptă satul.

Revoluţia actuală se sprijină pe sat, şi în aceasta stă însemnătatea şi forţa ei. Din experienţa tuturor mişcărilor de eliberare reiese că succesul unei revoluţii depinde de

www.dacoromanica.ro

măsura în care la ea participă femeile. Puterea sovietică face totul pentru ca femeia să-şi poată desfăşura în mod independent activitatea proletară socialistă.

Situaţia Puterii sovietice este grea, deoarece imperialiştii din toate ţările urăsc Rusia Sovietică şi se pregătesc să-i facă război pentru că a aprins vîlvătaia revoluţiei într-o serie întreagă de ţări şi a făcut paşi energici în direcţia socialismului.

Acum, cînd imperialiştii vor să zdrobească Rusia revoluţionară, vedem că lor înşişi începe să le ardă pămîntul sub picioare. Ştiţi că în Germania creşte mişcarea revoluţionară, că în Danemarca muncitorii luptă împotriva guvernului. În Elveţia şi în Olanda se intensifică mişcarea revoluţionară. Mişcarea revoluţionară din aceste ţări mici nu are o însemnătate de sine stătătoare, dar ea este deosebit de semnificativă prin faptul că în aceste ţări nu a fost război şi acolo a existat cea mai democratică ordine „de drept". Dacă asemenea ţări se pun în mişcare, aceasta ne dă certitudinea că mişcarea revoluţionară va cuprinde întreaga lume.

Pînă acum nici o republică n-a fost în stare să elibereze femeia. Puterea sovietică însă o ajută. Cauza noastră este invincibilă, pentru că în toate ţările se ridică la luptă invincibila clasă muncitoare. Această mişcare denotă creşterea invincibilei revoluţii socialiste. (Aplauze prelungite. Asistenţa intonează „Internaţionala".)

O relatare a apărut la 20 noiembrie 1918 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 253

Se tipăreşte după copia dactilografiată a procesului-verbal, confruntată cu textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PREŢIOASELE MĂRTURISIRI ALE LUI PITIRIM SOROKIN

„Pravda" a publicat astăzi o extrem de interesantă scrisoare din partea lui Pitirim Sorokin, asupra căreia trebuie să atragem în mod deosebit atenţia tuturor comuniştilor. În această scrisoare, apărută în „Izvestiia Comitetului executiv al regiunii Dvina de nord" [76], Pitirim Sorokin declară că se retrage din partidul eserilor de dreapta şi că-şi depune mandatul de membru al Adunării constituante. În motivarea gestului său, autorul scrisorii arată în esenţă că nu se simte în stare să-şi dea sieşi — şi cu atît mai puţin altora — reţete politice salvatoare şi de aceea „renunţă la orice fel de politică". „Acest an de revoluţie — scrie Pitirim Sorokin — m-a învăţat un adevăr : oamenii politici pot greşi, politica poate fi utilă societăţii, dar îi poate fi şi dăunătoare, pe cîtă vreme munca în domeniul ştiinţei şi al învăţămîntului public este întotdeauna utilă, este întotdeauna necesară poporului..." Scrisoarea este semnată : „Pitirim Sorokin, docent la Universitatea din Petersburg şi la Institutul psihoneurologic, fost membru al Adunării constituante şi fost membru al partidului socialist-revoluţionar".

Această scrisoare este demnă de atenţie, în primul rînd ca un „document uman" extrem de interesant. Nu prea des avem prilejul să întîlnim o sinceritate şi o francheţă ca acelea cu care P. Sorokin recunoaşte caracterul greşit al propriei sale politici. Se poate spune că, în majoritatea cazurilor, oamenii politici care s-au convins de injusteţea liniei adoptate de ei încearcă să-şi camufleze

www.dacoromanica.ro

cotitura, s-o estompeze, „să inventeze" tot felul de motive mai mult sau mai puţin lăturalnice etc. Recunoaşterea deschisă şi cinstită a propriei tale greşeli politice este în sine un important act politic. Pitirim Sorokin n-are dreptate cînd scrie că munca în domeniul ştiinţei „este întotdeauna utilă". Căci greşeli se fac şi în acest domeniu; exemple de propagare îndărătnică a unor concepţii filozofice reacţionare, de pildă, de către autori vădit nereacţionari se întîlnesc şi în literatura rusă. Pe de altă parte, declaraţia deschisă a unui om de vază, adică a unui om care a deţinut un post politic de răspundere şi îndeobşte cunoscut, că renunţă la politică *este tot politică.* Recunoaşterea cinstită a unei greşeli politice este de mare folos politic pentru multă lume dacă este vorba de o greşeală împărtăşită de partide întregi care la timpul lor au avut influenţă în mase.

Importanţa politică a scrisorii lui Pitirim Sorokin este deosebit de mare tocmai în momentul de faţă. Ea ne oferă tuturor o „lecţie" asupra căreia trebuie să reflectăm cum se cuvine şi pe care trebuie să ne-o însuşim.

Orice marxist cunoaşte de mult adevărul că în orice societate capitalistă pot fi forţe *hotărîtoare* numai proletariatul şi burghezia, pe cînd toate elementele sociale care sînt situate între aceste clase şi care se încadrează în categoria economică a micii burghezii oscilează *inevitabil* între aceste forţe hotărîtoare. Dar de la recunoaşterea abstractă a acestui adevăr şi pînă la capacitatea de a şti să tragi din el concluziile corespunzătoare în condiţiile complexe ale realităţii practice este o distanţă enormă.

Pitirim Sorokin este reprezentantul unui curent social şi politic extrem de larg — curentul esero-menşevic. Că avem de-a face aici cu un singur curent, că din punctul de vedere al atitudinii lor faţă de lupta dintre burghezie şi proletariat deosebirea dintre menşevici şi eseri nu este esenţială — e un lucru pe care l-au dovedit cît se poate de convingător şi de grăitor evenimentele revoluţiei ruse, începînd din februarie 1917. Menşevicii şi eserii reprezintă două varietăţi de democraţie mic-burgheză — iată

www.dacoromanica.ro

esența economică și principala trăsătură politică a acestui curent. Din istoria țărilor avansate se știe că, în tinerețea lui, acest curent se drapează adesea în veșmîntul „socialismului".

Se pune întrebarea: ce anume i-a îndepărtat deosebit de mult de bolșevism, de revoluția proletară, pe reprezentanții acestui curent acum cîteva luni și ce-i determină acum să facă o cotitură de la ostilitate la neutralitate? Este cît se poate de evident că pricina acestei cotituri o constituie în primul rînd prăbușirea imperialismului german, legată de revoluția din Germania și din alte țări, precum și demascarea imperialismului anglo-francez, iar în al doilea rînd — distrugerea iluziilor burghezo-democratice.

Să ne oprim asupra primei cauze. Patriotismul este unul dintre sentimentele cele mai profunde pe care le-a făurit existența seculară și milenară a unor patrii separate. Printre greutățile deosebit de mari, se poate spune excepționale, ale revoluției noastre proletare se numără și împrejurarea că ea a trebuit să treacă printr-o perioadă de profund dezacord cu ideea de patriotism, prin perioada păcii de la Brest. Amărăciunea, iritarea și indignarea profundă pe care le-a provocat această pace sînt pe deplin explicabile, și e de la sine înțeles că noi, marxiștii, numai de la avangarda conștientă a proletariatului ne putem aștepta să înțeleagă adevărul că facem și trebuie să facem cele mai mari sacrificii de ordin național în interesul suprem al revoluției proletare mondiale. Ideologii din afara taberei marxismului și masele muncitoare largi din afara proletariatului, care a trecut prin școala îndelungată a grevelor și a revoluției, n-aveau de unde să soarbă nici convingerea fermă că această revoluție se maturizează și nici devotament neprecupețit față de ea. În cazul cel mai bun, tactica noastră li se părea a fi o simplă fantezie, o dovadă de fanatism, o aventură, sacrificarea celor mai evidente interese reale a sute de milioane de oameni de dragul unei speranțe abstracte, utopice sau îndoielnice în ceea ce se va întîmpla în alte țări. Și nu trebuie să uităm că, în virtutea

www.dacoromanica.ro

situației ei economice, mica burghezie este mai patriotică decît burghezia și decît proletariatul.

Și s-a întîmplat așa cum am spus noi.

Imperialismul german, care părea a fi singurul dușman, s-a prăbușit. Revoluția germană, care părea „jumătate farsă, jumătate vis" (ca să întrebuințăm o cunoscută expresie a lui Plehanov), a devenit realitate. Imperialismul anglo-francez, în care fantezia democraților mic-burghezi vedea un prieten al democrației, un apărător al celor asupriți, s-a dovedit a fi în fapt o fiară care a impus republicii germane și popoarelor Austriei condiții mai grele decît cele de la Brest, — o fiară care folosește trupele republicanilor „liberi", ale francezilor și americanilor, pentru rolul de jandarmi și călăi, de sugrumători ai independenței și libertății națiunilor mici și slabe. Istoria universală a demascat acest imperialism, l-a demascat într-un chip necruțător de temeinic și de fățiș. Patrioților ruși care nu voiau să știe de nimic altceva decît de binele nemijlocit (și în chip vechi înțeles) al patriei lor, faptele istoriei universale le-au dovedit că transformarea revoluției noastre, ruse, în revoluție socialistă nu era o aventură, ci o necesitate, căci *altă* ieșire *nu exista; dacă* revoluția socialistă mondială, bolșevismul mondial, nu va învinge, imperialismul anglo-francez și american va sugruma *inevitabil* independența și libertatea Rusiei.

Faptele sînt îndărătnice, spune o zicală englezească. Iar în ultimele luni am fost martorii unor fapte care înseamnă o cotitură radicală în întreaga istorie universală. Aceste fapte îi silesc pe democrații mic-burghezi din Rusia, cu toată ura lor față de bolșevism, generată de istoria luptei noastre interne de partid, să treacă de la ostilitate față de bolșevism mai întîi la neutralitate, iar apoi la sprijinirea lui. Nu mai există azi condițiile obiective care i-au îndepărtat de noi deosebit de mult pe acești democrați-patrioți. Pe plan mondial au apărut condiții obiective care îi *silesc* să facă o cotitură în direcția noastră. Cotitura făcută de Pitirim Sorokin nu este nicidecum ceva întîmplător, ci o expresie a coti-

www.dacoromanica.ro

turii inevitabile a unei *clase întregi*, a întregii democrații mic-burgheze. Nu e marxist și e prost socialist acela care nu știe să țină seama de acest lucru și să-l folosească.

Apoi, credința în panaceul „democrației" *în general*, neînțelegerea faptului că ea este o democrație *burgheză*, istorește limitată în ceea ce privește utilitatea și necesitatea ei, această credință și această neînțelegere au persistat decenii și secole de-a rîndul în toate țările și deosebit de trainic în rîndurile micii burghezii. Marele burghez este un om trecut prin ciur și prin dîrmon, el știe că, asemenea tuturor celorlalte forme de stat din capitalism, republica democratică nu este altceva decît o mașină pentru reprimarea proletariatului. Este un lucru pe care el îl *știe* deoarece cunoaște îndeaproape pe adevărații diriguitori ai *oricărei* mașini de stat burgheze, precum și cele mai profunde (și adesea, tocmai de aceea, cele mai ascunse) resorturi ale ei. Micul burghez însă, datorită situației lui economice, datorită tuturor condițiilor lui de viață, este mai puțin în stare să-și însușească acest adevăr și nutrește chiar iluzia că republica democratică înseamnă „democrație pură", un „stat popular liber", o putere populară situată în afara claselor sau deasupra claselor, o manifestare pură a voinței întregului popor etc. etc. Tenacitatea acestor prejudecăți ale democratului mic-burghez este în mod necesar generată de faptul că el stă mai departe de focul luptei de clasă, de bursă, de „adevărata" politică, și ar fi cu totul nemarxist să se creadă că aceste prejudecăți ar putea fi lichidate în scurtă vreme și numai cu ajutorul propagandei.

Dar istoria omenirii înaintează acum cu o viteză atît de amețitoare și distruge tot ce este obișnuit, tot ce este vechi, cu un ciocan de o forță atît de cumplită, prin crize de o ascuțime atît de violentă, încît nu mai rezistă nici cele mai înrădăcinate prejudecăți. În mintea „democratului în general" s-a născut în mod firesc și inevitabil credința naivă în Adunarea constituantă, tendința naivă de a opune „dictaturii proletare" „democrația pură". Dar ceea ce le-a fost dat „adepților con-

www.dacoromanica.ro

stituantei" să vadă la Arhanghelsk şi la Samara, în Siberia şi în sudul ţării nu putea să nu distrugă pînă şi cele mai înrădăcinate prejudecăţi. Idealizata republică democratică a lui Wilson *s-a dovedit* a fi în fapt o formă a celui mai turbat imperialism, a celei mai neruşinate asupriri şi sugrumări a popoarelor mici şi slabe. „Democraţii" de centru, în general, menşevicii şi eserii îşi spuneau: „Nu ne arde nouă acum de nu ştiu ce tip de stat, pretins superior, de nu ştiu ce Putere sovietică! Ar fi bine să avem măcar o republică democratică obişnuită!" Şi firește că în vremuri „obişnuite", relativ liniştite, această „speranţă" ar fi putut dăinui decenii de-a rîndul.

Acum însă mersul evenimentelor în lumea întreagă şi învăţămintele cumplite care decurg din alianţa tuturor monarhiştilor din Rusia cu imperialismul anglo-francez şi american arată *în fapt* că republica democratică este o republică burghezo-democratică, azi învechită din punctul de vedere al problemelor pe care imperialismul le-a pus la ordinea zilei a istoriei; — că nu există nici *o altă* alternativă: *ori* va învinge Puterea Sovietelor în toate ţările înaintate din lume, *ori* va învinge ultrareacţionarul şi arhibrutalul imperialism anglo-american, care sugrumă toate popoarele mici şi slabe, care reinstaurează reacţiunea în întreaga lume şi care a învăţat să folosească de minune forma de stat denumită republică democratică.

Ori — ori.

Cale de mijloc nu există. Pînă nu de mult această părere era considerată ca o expresie a fanatismului orb al bolşevicilor.

Dar s-a întîmplat întocmai aşa cum am spus noi.

Dacă Pitirim Sorokin şi-a depus mandatul de membru al Adunării constituante, asta nu este ceva întîmplător, ci un simptom care marchează cotitura unei clase întregi, a întregii democraţii mic-burgheze. Scindarea acesteia este inevitabilă: o parte va trece de partea noastră, o parte va rămîne neutră, iar o parte se va alătura în

www.dacoromanica.ro

mod conștient monarho-cadeților, care vînd Rusia capitalului anglo-american și care vor să înăbușe revoluția cu ajutorul baionetelor străine. A ști să sesizăm și să folosim această cotitură a democrației menșevice și eseriste de la ostilitate față de bolșevism mai întîi la neutralitate, iar apoi la sprijinirea lui — iată una dintre sarcinile imperioase ale momentului de față.

Orice lozincă pe care partidul o lansează în mase are proprietatea de a deveni rigidă, de a-și pierde conținutul viu, de a-și păstra pentru mulți valabilitatea chiar și atunci cînd s-au schimbat condițiile care au determinat necesitatea acestei lozinci. Acesta este un rău inevitabil, și dacă nu știi să lupți împotriva lui și să-l învingi, nu poți asigura partidului o politică justă. Perioada în care revoluția noastră proletară a ajuns la un dezacord deosebit de acut cu democrația menșevică și eseristă a fost istoricește necesară ; atunci cînd acești democrați au trecut în tabăra dușmanilor noștri și au pornit pe calea restaurării republicii democratice *burgheze și imperialiste*, era inevitabil să ducem împotriva lor o luptă înverșunată. Acum însă lozincile acestei lupte și-au pierdut în cea mai mare parte conținutul viu, *împiedicînd* o justă luare în considerare și o judicioasă folosire a situației noi, caracterizată prin faptul că în rîndurile acestei democrații se schițează o nouă cotitură, o cotitură în direcția noastră, o cotitură care, departe de a fi întîmplătoare, își are rădăcinile în condițiile cele mai adînci ale întregii situații internaționale.

Nu-i de ajuns să sprijinim această cotitură, să întîmpinăm prietenește pe cei care cotesc spre noi. Un om politic conștient de sarcinile lui trebuie să știe *să provoace* această cotitură în diferitele pături și grupuri ale masei largi a democrației mic-burgheze, din moment ce s-a convins că există serioase și profunde cauze istorice pentru o asemenea cotitură. Proletarul revoluționar trebuie să știe pe cine se cuvine să-l reprime și cu cine — cînd și cum — se cuvine să încheie o înțelegere. Ar fi ridicol și absurd să renunțăm la teroare și represiune în ceea ce-i privește pe moșieri și pe capitaliști împreună

www.dacoromanica.ro

cu acoliții lor, care vînd Rusia „aliaților" imperialiști străini. Ne-am pune într-o postură ridicolă dacă am încerca să-i „convingem" și în general „să-i înrîurim prin mijloace psihologice". Dar ar fi tot atît de absurd și de ridicol — dacă nu chiar și mai mult — să insistăm exclusiv asupra tacticii represiunii și terorii față de democrația mic-burgheză într-un moment în care mersul lucrurilor o silește să se întoarcă cu fața spre noi.

Această democrație proletariatul o întîlnește pretutindeni. La sate, sarcina noastră este de a-i nimici pe moșieri, de a frînge împotrivirea exploatatorului și a speculantului de chiabur ; în îndeplinirea acestei sarcini ne putem sprijini temeinic *numai* pe semiproletari, pe „sărăcimea satelor". Aceasta nu înseamnă însă că țăranul mijlocaș ne e dușman. El a șovăit, șovăie și va șovăi ; sarcina de a înrîuri pe cei șovăielnici *nu este identică* cu sarcina de a doborî pe exploatator și de a învinge pe dușmanul activ. Trebuie să știm să ajungem la o înțelegere cu țăranul mijlocaș, fără a renunța nici o clipă la lupta împotriva chiaburului și sprijinindu-ne temeinic numai pe țărănimea săracă — aceasta este sarcina momentului, pentru că, datorită cauzelor arătate mai sus, tocmai acum a devenit inevitabilă în rîndurile țărănimii mijlocașe o cotitură în direcția noastră.

Același lucru se poate spune și despre meșteșugar, despre meseriaș și despre muncitorul care se află în condiții cu caracter mic-burghez mai pronunțat sau care a păstrat în mai mare măsură vederi mic-burgheze, precum și despre mulți funcționari, despre ofițeri și — mai ales — despre intelectuali în general. Fără îndoială că în partidul nostru se observă adesea o anumită nepricepere de a folosi cotitura ce se produce în aceste pături și că această nepricepere poate și trebuie să fie biruită și transformată în pricepere.

Avem deja un reazem trainic în imensa majoritate a proletarilor organizați în sindicate. Trebuie să știm să cîștigăm de partea noastră, să încadrăm în organizația comună și să supunem disciplinei proletare generale păturile *muncitoare* cele mai puțin proletare, cele mai mic-

www.dacoromanica.ro

burgheze care cotesc spre noi. Aici lozinca momentului cere să nu luptăm împotriva lor, ci să-i atragem, să știm să-i înrîurim, să convingem pe cei șovăielnici, să folosim pe cei neutri, să educăm — prin ambianța înrîuririi proletare de masă — pe cei care au rămas în urmă sau care au început abia de curînd să se debaraseze de iluziile „constituantiste" sau „patriotico-democratice".

Avem în masele muncitoare un reazem suficient de trainic. Congresul al șaselea al Sovietelor a arătat deosebit de clar acest lucru. Noi nu ne temem de intelectualii burghezi, iar împotriva sabotorilor și albgardiștilor înrăiți din rîndurile lor nu vom slăbi lupta nici o clipă. Lozinca momentului însă este să știm să folosim faptul că în rîndurile acestor intelectuali se schițează o cotitură în direcția noastră. La noi au mai rămas destui intelectuali burghezi de cea mai proastă speță care „s-au strecurat" în organele Puterii sovietice: să-i alungăm fără milă, să-i înlocuim cu intelectuali care ieri încă ne erau conștient ostili și care azi sînt numai neutri — aceasta este una dintre sarcinile cele mai importante ale momentului actual, sarcina tuturor activiștilor sovietici care vin în contact cu „intelectualitatea", sarcina tuturor agitatorilor, propagandiștilor și organizatorilor.

Ca orice acțiune politică întreprinsă în condiții complexe și care se schimbă într-un ritm impetuos, înțelegerea cu țăranul mijlocaș, cu muncitorii care ieri încă erau alături de menșevici, cu funcționarii sau cu intelectualii care ieri încă făceau sabotaj cere, firește, o anumită iscusință. Totul este să nu ne mulțumim cu iscusința dobîndită din experiența noastră de pînă acum, ci să mergem *neapărat mai departe*, să căutăm să obținem *neapărat mai mult*, să trecem neapărat de la sarcini mai ușoare la sarcini mai grele. Fără asta nu este posibil nici un progres în general, nu este posibil nici progresul în construcția socialistă.

Zilele acestea a fost la mine o delegație a congresului împuterniciților cooperației de credit. Ei mi-au arătat o moțiune în care congresul lor[77] se pronunța *împotriva fuzionării* băncii de credit cooperatist cu Banca Poporu-

www.dacoromanica.ro

lui a R.S.F.S.R. Eu le-am declarat că sînt pentru o înţelegere cu ţăranul mijlocaş şi că pun mare preţ chiar şi pe începutul unei cotituri a cooperatorilor de la ostilitate la neutralitate faţă de bolşevici, dar că baza unei asemenea înţelegeri poate fi creată numai dacă ei vor consimţi la o fuzionare deplină a acestei bănci speciale cu banca unică a republicii. Atunci delegaţia congresului şi-a înlocuit rezoluţia cu alta, care a şi fost adoptată de congres ; în această rezoluţie nu se mai spunea nimic împotriva fuzionării, *dar... dar* se formula un plan pentru înfiinţarea unei „asociaţii de credit" *speciale* a cooperatorilor, care în fapt nu se deosebeşte cu nimic de o bancă specială ! E ceva pur şi simplu ridicol. Cu modificări pur verbale poţi hrăni sau înşela, bineînţeles, numai pe un om naiv. Dar „insuccesul" uneia dintre aceste... „încercări" nu va clinti cîtuşi de puţin politica noastră ; faţă de cooperatori, faţă de ţărănimea mijlocaşă am dus şi vom duce o politică de înţelegere, curmînd orice încercare de a schimba *linia* Puterii sovietice şi a construcţiei sovietice socialiste.

Oscilările democraţilor mic-burghezi sînt inevitabile. Au fost de ajuns cîteva victorii ale cehoslovacilor, pentru ca aceşti democraţi să se lase cuprinşi de panică, să semene panică, să treacă în tabăra „învingătorilor" şi să fie gata să-i întîmpine cu fruntea plecată. Nu trebuie să uităm, firește, nici o clipă că şi acum ar fi de ajuns cîteva succese parţiale, să zicem, ale albgardiştilor anglo-americano-krasnovişti, pentru ca să înceapă oscilări în direcţia acestora, pentru ca panica să crească şi să se înmulţească cazurile de răspîndire a panicii, cazurile de trădare şi de trecere de partea imperialiştilor etc. etc.

Noi ştim acest lucru şi nu-l vom uita. Cucerirea noastră — baza pur proletară a Puterii sovietice, care e sprijinită de semiproletari — va rămîne invariabil trainică. Oastea noastră va fi de neclintit, armata noastră nu va şovăi — asta o ştim din experienţă. Dar atunci cînd schimbări extrem de adînci, de importanţă istorică mondială, generează necesarmente în masele demo-

www.dacoromanica.ro

crației fără de partid, menșevice și eseriste o cotitură în direcția noastră, noi trebuie să învățăm și vom învăța să folosim această cotitură, s-o sprijinim, s-o provocăm în grupurile și în păturile respective și să facem tot posibilul pentru a ajunge la o înțelegere cu aceste elemente, înlesnind astfel munca de construire a socialismului și ușurînd povara ruinei chinuitoare, a inculturii și nepriceperii, care fac să întîrzie victoria socialismului.

Scris la 20 noiembrie 1918

Publicat la 21 noiembrie 1918 în ziarul „Pravda" nr. 252
Semnat : N. Lenin

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA DIN 20 NOIEMBRIE 1918 CONSACRATĂ SĂRBĂTORIRII LUI V. I. LENIN [78]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESA

(Tovarăşul Lenin este întîmpinat cu ropote de aplauze, care se transformă în ovaţii.) Tovarăşi, aş vrea să spun cîteva cuvinte în legătură cu o scrisoare care a apărut în numărul de azi al „Pravdei". Autorul acestei scrisori este Pitirim Sorokin, membru marcant al Adunării constituante şi al partidului eserilor de dreapta. În această scrisoare, Sorokin se adresează alegătorilor săi, declarînd că-şi depune mandatul de membru al Adunării constituante şi renunţă la orice activitate politică. Această scrisoare reprezintă nu numai un extrem de interesant „document uman", dar are şi o semnificaţie politică deosebit de mare.

După cum se ştie, Pitirim Sorokin a fost principalul colaborator al ziarului socialist-revoluţionar de dreapta „Volea Naroda" [79], care mergea mînă-n mînă cu cadeţii. Această mărturisire, făcută într-o scrisoare deschisă, denotă că în cercuri care au avut pînă acum o atitudine net ostilă faţă de Puterea sovietică se produce un mare reviriment, o adevărată cotitură. Dacă Pitirim Sorokin declară că de multe ori se întîmplă ca politica dusă de unii oameni politici să fie socialmente dăunătoare, înseamnă că el recunoaşte, în sfîrşit, deschis şi cinstit că întreaga politică a eserilor de dreapta a fost socialmente dăunătoare.

Trăgînd învăţăminte din ultimele evenimente, mulţi reprezentanţi ai acestui partid încep să înţeleagă că în momentul de faţă iese la iveală toată justeţea poziţiei

www.dacoromanica.ro

bolşevice şi se dezvăluie toate gafele şi greşelile duşmanilor ei neîmpăcaţi.

Scrisoarea lui Sorokin dovedeşte că într-o serie întreagă de grupuri ostile nouă putem conta în momentul de faţă cel puţin pe o atitudine neutră faţă de Puterea sovietică. Pe mulţi îi îndepărta de noi monstruoasa pace de la Brest, mulţi nu credeau în revoluţie, mulţi alţii credeau cu sfinţenie în puritatea năzuinţelor aliaţilor; acum însă aliaţii şi-au dat arama pe faţă, şi toată lumea vede că aceşti faimoşi aliaţi, care au dictat Germaniei condiţii şi mai monstruoase decît cele impuse prin pacea de la Brest, sînt tîlhari de aceeaşi speţă cu imperialiştii germani.

Aliaţii, după cum se ştie, sînt pentru un regim monarhic în Rusia; la Arhanghelsk, de pildă, ei sprijină activ pe monarhişti. Englezii vin asupra Rusiei pentru că vor să ia locul imperialiştilor germani înfrînţi. Toate acestea au deschis ochii pînă şi celor mai inveteraţi şi mai obtuzi adversari ai revoluţiei.

Pînă în prezent, mulţi oameni au crezut orbeşte în Adunarea constituantă, pe cînd noi am spus întotdeauna că Adunarea constituantă este lozinca moşierilor, a monarhiştilor, a întregii burghezii ruse, în frunte cu Miliukov, care a scos ţara la mezat şi o vinde cui oferă un preţ mai bun.

„Republica" americană sugrumă clasa muncitoare. Acum toată lumea a aflat ce este republica democratică. Acum toată lumea vede clar că nu poate fi decît una din două: ori imperialismul victorios, ori Puterea Sovietelor — cale de mijloc nu există. (Cuvîntarea tovarăşului Lenin a fost în repetate rînduri întreruptă de ovaţii furtunoase.)

„Pravda" nr. 253
şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 255
din 22 noiembrie 1918

Se tipăreşte după textul
apărut în „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL „ZILEI OFIŢERULUI ROŞU" 24 NOIEMBRIE 1918 [80]

(Aplauze furtunoase, asistenţa intonează „Internaţionala".) Vă salut în numele comisarilor poporului — spune Lenin. — Cînd mă gîndesc la sarcinile armatei noastre şi ale ofiţerilor roşii, îmi amintesc de o discuţie la care am asistat nu de mult într-un vagon în care călătoream pe calea ferată ce duce spre graniţa finlandeză.

Văzînd că nişte pasageri ascultau zîmbind cuvintele unei femei bătrîne, am rugat să mi se traducă ce spune ea. Făcînd o comparaţie între soldaţii de odinioară şi soldaţii revoluţionari, bătrînica finlandeză spunea că cei de atunci apărau interesele burgheziei şi ale moşierilor, pe cînd cei de acum apără interesele celor săraci. „Înainte, omul sărac era aspru pedepsit pentru fiecare bucată de lemn luată fără încuviinţare, pe cînd acum, spunea bătrînica, dacă întîlneşti în pădure un soldat, te mai şi ajută să duci legătura de lemne". „Acum — spunea ea — nu trebuie să te mai temi de omul cu armă".

Cred — continuă Lenin — că o mai frumoasă răsplată pentru Armata Roşie este greu de închipuit.

În continuare, Lenin spune că vechiul corp ofiţeresc era, în covîrşitoarea sa majoritate, alcătuit din răsfăţate şi depravate odrasle de capitalişti, care n-aveau nimic comun cu soldatul de rînd. De aceea, acum, cînd făurim o armată nouă, comandanţii trebuie să fie recrutaţi numai din rîndurile poporului. Numai ofiţerii roşii se vor putea bucura de autoritate printre soldaţi şi vor putea statornici socialismul în armata noastră. O asemenea armată va fi de neînvins.

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 258 din 26 noiembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA ÎMPUTERNICIŢILOR COOPERATIVEI MUNCITOREŞTI CENTRALE DIN MOSCOVA 26 NOIEMBRIE 1918 [81]

(Tovarăşul Lenin este întîmpinat cu ropote de aplauze, care nu mai contenesc.) Tovarăşi, salut în voi pe reprezentanţii cooperaţiei muncitoreşti, care este menită să joace un rol deosebit de important în justa organizare a întregii aprovizionări. În repetate rînduri — şi mai ales în ultimul timp — am avut prilejul să punem în discuţia Consiliului Comisarilor Poporului probleme referitoare la cooperaţie şi la atitudinea puterii muncitoreşti-ţărăneşti faţă de ea.

În această ordine de idei trebuie să ne reamintim cît de important era mai înainte, în timpul dominaţiei capitalismului, rolul cooperaţiei, care se baza pe principiul luptei economice împotriva clasei capitaliştilor.

Ce-i drept, abordînd în felul lor munca practică a distribuirii produselor, de foarte multe ori cooperativele substituiau intereselor poporului interesul unui anumit grup de persoane, lăsîndu-se adesea călăuzite de tendinţa de a împărţi cu capitaliştii profitul comercial. Călăuziţi de interese pur comerciale, cooperatorii uitau adesea de socialism, care li se părea a fi încă prea departe şi inaccesibil.

Cooperativele grupau adesea mai ales elemente mic-burgheze, ţărănimea mijlocaşă, care în tendinţele ei în cadrul mişcării cooperatiste se călăuzea după interesele ei mic-burgheze. Totuşi, aceste cooperative au desfăşurat o activitate care a contribuit, fără îndoială, la dezvol-

www.dacoromanica.ro

tarea inițiativei maselor, și în aceasta constă marele lor merit. Într-adevăr, sprijinindu-se pe inițiativa maselor, cooperativele au creat mari organizații economice și în această privință ele au jucat, incontestabil, un mare rol.

În unele cazuri, aceste organizații economice s-au transformat în organizații capabile să înlocuiască sau să completeze aparatul capitalist, și acesta e de asemenea un lucru pe care trebuie să-l recunoaștem. Între timp, proletariatul orășenesc a fost în așa măsură atras în orbita marii industrii capitaliste, încît a devenit destul de puternic ca să răstoarne clasa moșierilor și capitaliștilor, ca să știe să folosească întregul aparat capitalist.

Proletariatul orășenesc înțelegea destul de bine că, în condițiile ruinei provocate de războiul imperialist, trebuia pus în funcțiune aparatul de aprovizionare, și în acest scop el a folosit în primul rînd marele aparat capitalist.

Și acest lucru nu trebuie uitat. Cooperația este o mare moștenire a civilizației, moștenire pe care trebuie s-o prețuim și s-o folosim.

Și de aceea, ori de cîte ori am avut prilejul să discutăm în Consiliul Comisarilor Poporului problema rolului cooperației, am abordat-o cu multă precauție, înțelegînd foarte bine cît de important este să folosim pe deplin și în întregime acest aparat economic bine organizat.

În același timp însă nu puteam uita că principalii lucrători din domeniul construcției cooperatiste făceau parte din rîndurile menșevicilor, ale eserilor de dreapta și ale altor partide conciliatoriste și mic-burgheze. Acest lucru noi nu-l puteam uita atîta timp cît aceste grupuri politice, situate între cele două clase aflate în luptă, foloseau adesea cooperativele ca loc de refugiu pentru contrarevoluționari și nu se dădeau înlături să sprijine pe cehoslovaci din fondurile acumulate de cooperative. Da, am avut informații în acest sens. Dar asta e departe de a fi fost un fenomen general, și adesea am atras cooperativele pe calea colaborării cu noi, dacă erau dispuse să colaboreze.

www.dacoromanica.ro

Situaţia internaţională a Rusiei Sovietice este şi ea în ultimul timp de aşa natură, încît multe grupuri mic-burgheze au început să vadă clar ce însemnătate are puterea muncitorească-ţărănească.

Atunci cînd Rusia Sovietică a fost pusă în faţa dictatului de la Brest, cînd noi am fost nevoiţi să încheiem cu imperialiştii germani o pace atît de apăsătoare, menşevicii şi eserii de dreapta ne-au atacat cu deosebită furie. Cînd Rusia Sovietică a fost constrînsă să încheie această pace, menşevicii şi eserii au început să ţipe la toate răspîntiile că bolşevicii duc ţara de rîpă.

Unii dintre aceşti reprezentanţi socoteau că bolşevicii sînt nişte utopişti care nutresc iluzia că ar fi posibilă o revoluţie mondială. Alţii socoteau că bolşevicii sînt agenţi ai imperialismului german.

În sfîrşit, mulţi dintre ei credeau pe atunci că bolşevicii fac concesii imperialismului german şi jubilau închipuindu-şi că aceasta înseamnă o pactizare cu burghezia germană guvernantă.

Nu mai reproduc aici expresiile şi mai puţin măgulitoare — ca să întrebuinţez un eufemism — pe care aceste grupuri le debitau atunci la adresa Puterii sovietice.

Dar evenimentele care se desfăşoară în ultimul timp în întreaga lume i-au învăţat multe pe menşevici şi pe eserii de dreapta. În apelul C.C. al menşevicilor către toţi oamenii muncii [82], recent publicat în presa noastră, se spune că, deşi sînt în divergenţă cu comuniştii pe plan ideologic, ei consideră necesar să lupte împotriva imperialismului mondial, în fruntea căruia se află acum capitaliştii anglo-americani.

Într-adevăr, s-au produs evenimente de o uriaşă importanţă. În România şi în Austro-Ungaria s-au creat Soviete de deputaţi ai muncitorilor. În Germania, Sovietele se pronunţă împotriva convocării unei Adunări constituante, şi este posibil ca în cîteva săptămîni guvernul Haase-Scheidemann să cadă şi să fie înlocuit cu un guvern Liebknecht. În acelaşi timp, capitalismul anglo-francez depune toate eforturile pentru a zdrobi revoluţia rusă şi a opri astfel revoluţia mondială. Acum, toată lumea vede clar că poftele imperialismului aliat

www.dacoromanica.ro

sînt şi mai mari decît cele ale imperialismului german : condiţiile pe care aliaţii le-au pus Germaniei sînt şi mai grele decît cele stipulate în pacea de la Brest, şi în afară de aceasta ei vor în genere să înăbuşe revoluţia şi să-şi asume rolul de jandarmi mondiali. Prin rezoluţia lor, menşevicii au arătat că au înţeles încotro bate vîntul englez. Şi acum noi nu trebuie să-i respingem, ci, dimpotrivă, să-i atragem, să le dăm posibilitatea de a conlucra cu noi.

Comuniştii au arătat încă în aprilie anul acesta că nu se dau înlături să conlucreze cu cooperatorii. Sarcina comuniştilor este ca, sprijinindu-se pe proletariatul orăşenesc, să ştie să folosească pe toţi aceia care pot fi atraşi în muncă, pe toţi aceia care înainte arborau lozinci socialiste, dar nu găseau în ei curajul de a lupta sub steagul lor pînă la victorie sau la înfrîngere. Marx a spus că pe capitalişti proletariatul trebuie să-i exproprieze, dar că în ceea ce priveşte grupurile mic-burgheze el trebuie să ştie să le folosească. Şi noi am spus că capitaliştilor trebuie să le luăm totul, dar pe chiaburi să-i strîngem doar în chingi şi să-i punem sub control prin monopolul cerealelor. Trebuie să ajungem la o înţelegere cu ţărănimea mijlocaşă, s-o punem sub controlul nostru, înfăptuind totuşi în practică idealurile socialismului.

Trebuie să declarăm deschis că muncitorii şi ţăranii săraci vor depune toate eforturile pentru a înfăptui în practică idealurile socialismului, şi dacă unii nu împărtăşesc aceste idealuri, vom merge înainte şi fără ei. Dar trebuie să folosim pe toţi aceia care ne pot ajuta efectiv în această luptă extrem de grea.

Aşa se face că, luînd în discuţie aceste probleme, Consiliul Comisarilor Poporului a ajuns încă în aprilie la o înţelegere cu cooperatorii [83]. Aceasta a fost singura şedinţă la care, în afară de comisarii poporului membri ai partidului comunist, au participat şi reprezentanţi ai cooperaţiei cetăţeneşti.

Noi am ajuns la o înţelegere cu ei. Aceasta a fost singura şedinţă în care o hotărîre a fost adoptată nu cu voturile unei majorităţi formate din comunişti, ci cu voturile unei minorităţi formate din cooperatori.

www.dacoromanica.ro

Şi Consiliul Comisarilor Poporului a consimţit la aceasta, considerînd că este necesar să folosească atît experienţa şi cunoştinţele cooperatorilor, cît şi aparatul lor.

Ştiţi de asemenea că acum cîteva zile a fost adoptat un decret [84] cu privire la organizarea aprovizionării, publicat duminică în „Izvestiia", şi că în acest decret se rezervă un rol important cooperaţiei şi cooperativelor. Căci fără o reţea de organizaţii cooperatiste nu este posibilă organizarea economiei socialiste, iar pînă acum s-au făcut în această privinţă multe greşeli. Unele cooperative au fost închise, naţionalizate, în timp ce Sovietele nu reuşeau să facă faţă sarcinilor legate de distribuirea mărfurilor, de organizarea magazinelor de stat.

Potrivit acestui decret, tuturor cooperativelor trebuie să li se restituie tot ce li s-a luat.

Cooperativele trebuie să fie denaţionalizate, trebuie să fie reconstituite.

Ce-i drept, decretul este foarte precaut în ceea ce priveşte cooperativele care au fost închise pe motivul că în ele s-au strecurat contrarevoluţionari. Noi am declarat categoric că sub acest raport activitatea cooperativelor trebuie pusă sub control, însă totodată spunem că cooperativele trebuie să fie folosite din plin.

Vă daţi seama cu toţii că una dintre sarcinile principale ale proletariatului este aceea de a păşi neîntîrziat la organizarea justă a aprovizionării, precum şi a distribuirii produselor.

Şi din moment ce avem un aparat care posedă o asemenea experienţă şi care, ceea ce-i mai important, se bazează pe iniţiativa maselor, noi trebuie să-l folosim pentru înfăptuirea acestor sarcini. E important ca tocmai în această privinţă să fie folosită iniţiativa maselor, care au creat aceste organizaţii. E necesar ca în munca de aprovizionare să fie atrase masele înseşi, şi noi trebuie să facem ca aceasta să devină principala sarcină a cooperaţiei, şi în special a cooperaţiei muncitoreşti.

Munca de aprovizionare, de distribuire a produselor este un domeniu de activitate în care oricine se poate descurca. Aici se descurcă şi un om care n-a stat aplecat asu-

www.dacoromanica.ro

pra cărții. Iar în Rusia o foarte mare parte a populației este încă înapoiată și incultă, căci în trecut s-a făcut totul pentru ca masele muncitoare și asuprite să rămînă lipsite de cultură.

În mase există însă multe, foarte multe forțe vii care pot vădi, într-o măsură mai mare decît s-ar putea crede, aptitudini cu totul neobișnuite. De aceea sarcina cooperației muncitorești este de a găsi aceste forțe, de a le atrage și a le folosi nemijlocit în munca de aprovizionare și de distribuire a produselor. Societatea socialistă este o cooperativă unică.

Și nu mă îndoiesc că inițiativa maselor în domeniul cooperației muncitorești va face ca aceasta din urmă să creeze efectiv la Moscova o comună de consum unică a întregului oraș.

Publicat în decembrie 1918, în foaie volantă și în revista „Rabocii Mir" nr. 19

Se tipărește după textul foii volante, confruntat cu textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

ADUNAREA ACTIVIŞTILOR DE PARTID DIN MOSCOVA

27 NOIEMBRIE 1918 [85]

1

REFERAT CU PRIVIRE LA ATITUDINEA PROLETARIATULUI FAŢĂ DE DEMOCRAŢIA MIC-BURGHEZĂ

Tovarăşi, aş vrea să vorbesc despre sarcinile care revin partidului nostru şi Puterii sovietice în legătură cu problema atitudinii proletariatului faţă de democraţia mic-burgheză. Ultimele evenimente fac, fără îndoială, ca această problemă să se pună la ordinea zilei, căci uriaşele schimbări survenite în situaţia internaţională, cum ar fi anularea tratatului de la Brest, revoluţia din Germania, prăbuşirea imperialismului german şi descompunerea imperialismului anglo-american, nu puteau să nu răstoarne o serie întreagă de postulate burghezo-democratice, care alcătuiau baza teoretică a democraţiei mic-burgheze. Situaţia militară a Rusiei, atacul imperialismului anglo-francez şi american nu puteau să nu determine o parte a acestei democraţii mic-burgheze să treacă mai mult sau mai puţin de partea noastră. Tocmai despre schimbările pe care trebuie să le sufere tactica noastră, despre noile sarcini care se pun în faţa noastră aş vrea să vorbesc în astă-seară.

Îngăduiţi-mi să încep cu cîteva teze teoretice fundamentale. Fără îndoială că principala pătură socială care constituie în Rusia baza economică a democraţiei mic-burgheze este ţărănimea mijlocaşă. Fără îndoială că revoluţia socialistă şi trecerea de la capitalism la socialism trebuie să ia inevitabil forme deosebite într-o ţară cu o foarte numeroasă populaţie ţărănească. De aceea aş vrea mai întîi de toate să vă reamintesc cum s-au cristalizat principalele teze ale marxismului cu privire la atitudinea

www.dacoromanica.ro

proletariatului față de țărănimea mijlocașă. În acest scop vă voi citi cîteva dintre enunțurile făcute de Engels în articolul său „Problema țărănească în Franța și în Germania". Articolul acesta, care a apărut în broșură, a fost scris în 1895 sau în 1894, într-un moment în care problema programului agrar al partidului socialist în privința țărănimii s-a pus în mod practic la ordinea zilei, în legătură cu discutarea programului social-democrației germane la Congresul de la Breslau al acestui partid [86]. Iată ce a spus atunci Engels despre atitudinea proletariatului: „Dar care este poziția noastră față de mica țărănime?... În primul rînd este absolut justă teza din programul francez potrivit căreia noi prevedem pieirea inevitabilă a micului țăran, dar nu sîntem nicidecum chemați să o grăbim prin intervenția noastră. În al doilea rînd este tot atît de evident că, atunci cînd vom deține puterea de stat, nu ne vom gîndi să-i expropriem cu forța pe micii țărani (cu sau fără despăgubire), așa cum vom fi nevoiți să procedăm cu marii proprietari funciari. Sarcina noastră față de micii țărani constă mai întîi în a transforma producția lor particulară și proprietatea lor privată într-o gospodărie cooperatistă, nu cu forța, ci prin puterea exemplului și cu sprijinul acordat în acest scop de societate".

Mai departe Engels spunea referitor la această problemă: „Noi nu putem și niciodată nu vom putea promite țăranilor parcelari că vom menține proprietatea individuală și gospodăria individuală apărîndu-le împotriva producției capitaliste care le covîrșește. Noi le putem promite doar că nu vom interveni, împotriva voinței lor, în relațiile lor de proprietate" [87].

În sfîrșit, ultimul enunț pe care am vrut să vi-l reamintesc este acela în care se vorbește despre țăranii bogați, despre țăranii cu gospodărie mare (sau, pe rusește, „culaci"), adică despre țăranii care nu se pot dispensa de folosirea muncii salariate. Dacă aceștia nu vor înțelege că dispariția actualului lor mod de producție este inevitabilă și nu vor ști să tragă de aici concluziile necesare, marxiștii nu vor putea face nimic pentru ei.

www.dacoromanica.ro

Datoria noastră este numai să le uşurăm şi lor trecerea la noul mod de producţie [88].

Acestea sînt tezele pe care am vrut să vi le reamintesc şi pe care le cunoaşte, fără îndoială, orice comunist. Din ele vedem că sarcina proletariatului care a cucerit puterea de stat nu poate fi nicidecum aceeaşi în ţări în care precumpăneşte sistemul capitalismului bazat pe marea producţie şi în ţări în care precumpăneşte o ţărănime înapoiată — mică, mijlocie şi mare. Vedem de asemenea că noi formulam cît se poate de exact sarcinile marxismului atunci cînd spuneam că era de datoria noastră să ducem război împotriva moşierului exploatator.

În ceea ce-l priveşte pe ţăranul mijlocaş, noi spunem: în nici un caz nu trebuie folosită violenţa. În ceea ce-i priveşte pe ţăranii cu gospodărie mare spunem: lozinca noastră este să-i supunem monopolului cerealelor şi să luptăm împotriva lor atunci cînd încalcă acest monopol, cînd dosesc cereale. Nu de mult am avut prilejul să repet aceste teze la o adunare de cîteva sute de oameni, reprezentanţi ai comitetelor sărăcimii satelor, care se întruniseră la Moscova concomitent cu Congresul al VI-lea *. În literatura noastră de partid, în cadrul propagandei şi agitaţiei, am subliniat întotdeauna această deosebire dintre atitudinea noastră faţă de marea burghezie şi atitudinea faţă de mica burghezie. Dar, deşi sîntem cu toţii de acord pe plan teoretic, nu toţi au tras concluziile politice cuvenite şi nu toţi le-au tras destul de repede. Şi eu dinadins am luat-o pe departe, ca să zic aşa, spre a vă arăta după ce noţiuni economice despre relaţiile de clasă trebuie să ne călăuzim pentru a pune pe baze incontestabile problema politicii noastre faţă de democraţia micburgheză. Nu încape îndoială că în Rusia, cel puţin, această clasă de mici ţărani (numim mijlocaş pe ţăranul care nu-şi vinde forţa de muncă), aceşti ţărani alcătuiesc principala clasă economică care constituie baza marii diversităţi de curente politice din sînul democraţiei micburgheze. La noi, în Rusia, aceste curente sînt în cea mai mare parte legate de partidele menşevic şi socialist-revo-

* Vezi volumul de faţă, p. 179—187. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

luţionar. Istoria socialismului din Rusia cunoaşte lupta îndelungată dusă de bolşevici împotriva acestor partide, şi trebuie să spunem că socialiştii vest-europeni au considerat-o constant ca o luptă în *sînul* socialismului, adică ca o scindare a socialismului din Rusia. În paranteză fie zis, această părere este exprimată de foarte multe ori chiar şi în lucrările unor buni social-democraţi.

Chiar astăzi mi s-a transmis o scrisoare din partea lui Friedrich Adler — om cunoscut prin comportarea sa revoluţionară în Austria. Misiva lui, scrisă la sfîrşitul lunii octombrie şi primită astăzi, conţine o singură rugăminte : nu s-ar putea oare ca menşevicii întemniţaţi să fie puşi în libertate ? Într-un moment ca cel de astăzi, el n-a găsit nimic mai inteligent decît să facă această rugăminte. El specifică, ce-i drept, că nu este bine informat asupra mişcării noastre etc., dar asta este totuşi ceva caracteristic. Această ridicolă eroare a socialiştilor vest-europeni se explică prin faptul că, în loc de a privi înainte, ei privesc înapoi şi nu înţeleg că nici menşevicii, nici eserii (care propovăduiesc socialismul) nu pot fi consideraţi socialişti. În tot timpul revoluţiei din 1917 menşevicii şi eserii n-au făcut decît să oscileze între burghezie şi proletariat ; ei n-au fost niciodată în stare să adopte o poziţie justă, ilustrînd cu tot dinadinsul, parcă, teza lui Marx că mica burghezie este absolut incapabilă să adopte în bătăliile decisive o poziţie de sine stătătoare.

Chiar de la început, creînd Sovietele, proletariatul a adoptat instinctiv o poziţie de clasă prin însuşi faptul că le crea. Menşevicii şi eserii au oscilat tot timpul. Şi dacă chiar propriii lor prieteni le ziceau în primăvara şi în vara anului 1917 „semibolşevici", aceasta nu era numai o vorbă de spirit, ci şi o justă caracterizare. În toate problemele (luaţi problema Sovietelor, a mişcării revoluţionare la sate, a ocupării imediate a pămînturilor, a fraternizării pe front, a sprijinirii sau nesprijinirii imperialismului), în toate aceste probleme fundamentale menşevicii şi eserii spuneau azi „da" şi mîine „ba". Pe de o parte ajutau, iar pe de alta nu, fiind un exemplu de lipsă de caracter şi de neputinţă totală. Pe de altă parte însă, cînd lansau în rîndurile populaţiei fraza : „pentru So-

www.dacoromanica.ro

viete" (se ştie doar că Sovietelor ei le ziceau tot timpul „democraţie revoluţionară", în opoziţie cu ceea ce numeau ei elemente privilegiate), asta nu era decît o abilă manevră politică, iar masele largi cărora le era adresată această frază se lăsau convinse : „Asta e pentru Soviete !" În parte, propaganda menşevicilor ne-a servit şi nouă.

Aceasta este o problemă foarte complexă, care are o istorie foarte bogată şi pe care este suficient s-o menţionez pe scurt. Şi tocmai această politică a menşevicilor şi a eserilor dovedeşte acum în mod definitiv teza noastră că este greşit să-i consideri pe ei socialişti. Socialişti au fost ei, poate, doar prin frazeologia şi în amintirile lor. În realitate, ei reprezintă mica burghezie din Rusia.

Eu am început prin a arăta ce atitudine trebuie să aibă marxiştii faţă de ţăranul mijlocaş, cu alte cuvinte faţă de partidele mic-burgheze. Ne apropiem acum de o fază în care lozincile noastre anterioare, din perioada precedentă a revoluţiei, trebuie să se schimbe spre a putea ţine seama în mod just de actuala cotitură. Voi ştiţi că în octombrie-noiembrie aceste elemente au oscilat.

Partidul bolşevic adoptase atunci o poziţie intransigentă şi just a procedat el adoptînd-o ; noi ne spuneam că va trebui să nimicim pe duşmanii proletariatului, că ne aşteaptă bătălii în probleme fundamentale cum sînt : problema războiului şi a păcii, aceea a reprezentanţei burgheze, a Puterii sovietice. În toate aceste probleme nu ne puteam bizui decît pe propriile noastre forţe, şi am procedat cît se poate de just refuzînd să încheiem un compromis cu democraţia mic-burgheză.

Mersul ulterior al evenimentelor ne-a pus în faţă problema păcii şi a încheierii păcii de la Brest. Ştiţi că pacea de la Brest a îndepărtat de noi elementele mic-burgheze.

Aceste două împrejurări, şi anume politica noastră externă, care a dus la încheierea păcii de la Brest, şi lupta noastră necruţătoare împotriva iluziilor democratice ale unei părţi a democraţiei mic-burgheze, necruţătoarea noastră luptă pentru Puterea sovietică, — aceste două împrejurări au determinat democraţia mic-burgheză să se îndepărteze categoric de noi. Ştiţi că după pacea de la Brest au început oscilări în rîndurile partidului eserilor

www.dacoromanica.ro

de stînga. O parte din el a pornit pe calea aventurii, iar cealaltă parte s-a scindat şi continuă să se scindeze şi astăzi. Dar faptul rămîne fapt. Noi, firește, nu ne putem îndoi cîtuşi de puţin, nici o clipă că politica noastră de atunci a fost absolut justă. A demonstra acum acest lucru înseamnă a repeta adevăruri de mult cunoscute, căci revoluţia germană a demonstrat mai bine ca orice justeţea vederilor noastre.

Ceea ce ni se imputa cel mai mult după pacea de la Brest şi ceea ce ne-a fost dat să auzim cel mai des din partea maselor muncitoreşti puţin conştiente era că în zadar ne punem noi speranţa în revoluţia germană, că prea se lasă aşteptată. Revoluţia germană a infirmat toate aceste imputări şi a dovedit că am avut dreptate cînd spuneam că ea trebuie să vină, că trebuie să luptăm împotriva imperialismului german nu numai pe calea războiului naţional, ci şi pe calea propagandei şi a descompunerii lui dinăuntru. Evenimentele au confirmat în aşa măsură justeţea punctului nostru de vedere, încît nu mai rămîne nimic de dovedit în această privinţă. La fel şi în problema Adunării constituante; oscilările erau inevitabile aici, dar mersul evenimentelor a confirmat în aşa măsură justeţea punctului nostru de vedere, încît acum toate revoluţiile care au început în Apus se desfăşoară sub lozinca instaurării Puterii Sovietelor şi creează o astfel de putere. Sovietele — iată ceea ce caracterizează pretutindeni revoluţia. Ele s-au extins din Austria şi Germania în Olanda şi Elveţia (ţări cu cele mai vechi tradiţii democratice şi care chiar şi în comparaţie cu Germania îşi zic Europă occidentală). În aceste ţări se lansează lozinca instaurării Puterii Sovietelor. Prin urmare, falimentul istoric al democraţiei burgheze nu a fost o născocire a bolşevicilor, ci o necesitate istorică absolută. În Elveţia şi în Olanda, lupta politică are în urma sa o istorie multiseculară, iar acum lozinca instaurării Puterii Sovietelor este preconizată acolo nu de dragul ochilor frumoşi ai bolşevicilor. Rezultă, aşadar, că noi am apreciat just prezentul. Mersul evenimentelor a confirmat în aşa măsură justeţea tacticii noastre, încît nu mai e nevoie să insistăm asupra acestei probleme. Trebuie numai să în-

www.dacoromanica.ro

ţelegem că este vorba aici de o problemă serioasă, de o prejudecată extrem de adînc înrădăcinată a democraţiei mic-burgheze. Amintiţi-vă de istoria generală a revoluţiei burgheze şi a dezvoltării parlamentarismului în toate ţările vest-europene, şi veţi vedea că asemenea prejudecăţi au domnit în toate ţările la vechii social-democraţi din deceniul al 5-lea al secolului trecut. În Franţa, aceste concepţii s-au menţinut mai mult ca oriunde. Şi nici nu se putea altfel. În problemele parlamentarismului, mica burghezie este clasa cea mai patriotică, este mai patrotică decît proletariatul şi marea burghezie. Aceasta din urmă este mai internaţională, căci mica burghezie e mai puţin mobilă, nu este atît de legată de alte popoare şi nu este atrasă în orbita comerţului mondial. De aceea era de aşteptat ca tocmai în problema parlamentarismului să se manifeste deosebit de activ mica burghezie. Aşa a fost şi în Rusia. La aceasta a contribuit în mare măsură şi faptul că revoluţia noastră a luptat împotriva patriotismului. În perioada păcii de la Brest a trebuit să mergem împotriva patriotismului. Noi spuneam: dacă eşti socialist, trebuie să-ţi jertfeşti toate sentimentele patriotice în interesul revoluţiei internaţionale, care va veni, care încă n-a venit, dar în care trebuie să crezi dacă eşti internaţionalist.

Şi fireşte că, vorbind astfel, puteam atrage de partea noastră numai detaşamentele înaintate ale clasei muncitoare. Fireşte că majoritatea micii burghezii nu împărtăşea punctul nostru de vedere. Nici nu ne puteam aştepta la aşa ceva. Cum să fi adoptat mica burghezie punctul nostru de vedere? Noi am fost nevoiţi să înfăptuim dictatura proletariatului în forma ei cea mai dură. În cîteva luni am depăşit noi perioada iluziilor. Dar dacă veţi lua istoria ţărilor vest-europene, veţi vedea că acolo aceste iluzii n-au fost lichidate nici în decurs de decenii. Luaţi istoria Olandei, Franţei, Angliei etc. Noi am spulberat iluzia mic-burgheză că poporul este ceva unitar şi că voinţa poporului poate fi exprimată altfel decît prin luptă de clasă. Am avut perfectă dreptate cînd în această problemă am refuzat să facem orice compromis. Dacă am fi tolerat iluziile mic-burgheze, iluziile legate de Adunarea constituantă, am fi dus de rîpă cauza revolu-

www.dacoromanica.ro

ţiei proletare din Rusia. Am fi sacrificat unor interese îngust-naţionale interesele revoluţiei internaţionale, care, după cum s-a văzut ulterior, a mers pe calea deschisă de bolşevici, pentru că nu era naţională, ci pur proletară. Tocmai în aceste condiţii s-a ajuns la situaţia că masele mic-burgheze menşevice şi eseriste s-au îndepărtat de noi. Ele au trecut de partea cealaltă a baricadei, au ajuns în tabăra duşmanilor noştri. Cînd a început răscoala dutoviştilor, ne-am convins în mod concret că în rîndurile dutoviştilor, ale krasnoviştilor şi ale skoropadskiştilor se aflau forţele politice care luptaseră împotriva noastră. De partea noastră erau proletariatul şi ţărănimea săracă.

Ştiţi că în timpul rebeliunii cehoslovace, în perioada cînd ea se desfăşura cu maximum de succes, s-au produs în toată Rusia răscoale chiabureşti. Numai apropierea dintre proletariatul orăşenesc şi sat a întărit puterea noastră. Proletariatul, ajutat de sărăcimea satelor, a fost singurul care a susţinut lupta împotriva tuturor duşmanilor. Atît menşevicii, cît şi eserii au fost, în marea lor majoritate, de partea cehoslovacilor, a dutoviştilor şi a krasnoviştilor. Această situaţie ne impunea să ducem o luptă extrem de înverşunată şi să folosim în acest război metode teroriste. Oricît ar dezaproba unii sau alţii, din puncte de vedere diferite, folosirea acestui terorism (şi asemenea dezaprobări am auzit de la toţi social-democraţii şovăielnici), nouă ne e clar că teroarea a fost provocată de ascuţirea războiului civil. Ea a fost provocată de faptul că întreaga democraţie mic-burgheză s-a întors împotriva noastră. În războiul lor împotriva noastră, ei au folosit metode diferite — războiul civil, corupţia, sabotajul. Acestea au fost condiţiile care au făcut necesară teroarea. De aceea n-avem de ce să ne căim că am recurs la teroare şi nu trebuie să ne dezicem de ea. Trebuie doar să ne dăm bine seama ce condiţii ale revoluţiei noastre proletare au generat ascuţimea luptei. Aceste condiţii speciale au constat în aceea că a trebuit să acţionăm împotriva patriotismului, că a trebuit să înlocuim Adunarea constituantă prin lozinca „Toată puterea în mîna Sovietelor".

www.dacoromanica.ro

Atunci însă cînd a survenit cotitura în politica internaţională, s-a produs inevitabil o cotitură şi în poziţia democraţiei mic-burgheze. În tabăra ei se constată o schimbare a stării de spirit. În apelul menşevicilor noi vedem o chemare de a se renunţa la alianţa cu clasele avute, chemare pe care menşevicii o adresează prietenilor lor — elementelor din rîndurile democraţiei mic-burgheze care se aliaseră cu dutoviştii, cu cehoslovacii şi cu englezii. Ei le adresează chemarea de a porni la luptă împotriva imperialismului anglo-american. Acum este clar pentru oricine că în afară de imperialismul anglo-american nu există vreo forţă care să poată opune ceva puterii de stat bolşevice. Oscilări similare au loc în rîndurile eserilor şi ale intelectualităţii, care împărtăşeşte în cea mai mare măsură prejudecăţile mic-burgheze şi care e în cel mai înalt grad stăpînită de idei patriotice preconcepute. În rîndurile ei are loc acelaşi proces.

În momentul de faţă, sarcina partidului nostru este ca în alegerea tacticii sale să se călăuzească după relaţiile de clasă, ca în această problemă să ne dăm bine seama dacă avem de-a face aici cu un fenomen întîmplător, cu o manifestare de lipsă de caracter, cu oscilări lipsite de orice bază, sau, dimpotrivă, cu un proces care are profunde rădăcini sociale. Dacă privim această problemă în ansamblu din punctul de vedere al relaţiilor — teoreticeşte stabilite — dintre proletariat şi ţărănimea mijlocaşă, din punctul de vedere al istoriei revoluţiei noastre, vedem că nu poate fi nici o îndoială în privinţa răspunsului. Aceasta *nu este* o cotitură *întîmplătoare, individuală*. Ea priveşte milioane şi milioane de oameni, care sînt puşi în Rusia în situaţia de ţărănime mijlocaşă sau într-o situaţie corespunzătoare celei a ţărănimii mijlocaşe. Este o cotitură care priveşte întreaga democraţie mic-burgheză. Aceasta din urmă a mers împotriva noastră cu o întărîtare vecină cu furia, pentru că noi am fost nevoiţi să lezăm toate sentimentele ei patriotice. Istoria însă a făcut ca patriotismul să pledeze acum în favoarea noastră. Căci e clar că bolşevicii nu pot fi răsturnaţi altfel decît cu ajutorul baionetelor străine. Dacă pînă acum se credea că englezii, francezii şi ame-

www.dacoromanica.ro

ricanii reprezintă adevărata democraţie, dacă pînă acum a persistat o astfel de iluzie, în prezent pacea pe care ei o impun Austriei şi Germaniei spulberă în întregime această iluzie. Englezii se comportă în aşa fel, ca şi cum şi-ar fi propus cu tot dinadinsul să dovedească justeţea concepţiilor bolşevice asupra imperialismului internaţional.

De aceea, din rîndurile partidelor care au luptat împotriva noastră, din tabăra plehanovistă de pildă, se fac auzite voci care spun : am greşit, am crezut că imperialismul german este duşmanul nostru principal şi că ţările apusene — Franţa, Anglia, America — ne aduc rînduieli democratice. Iată însă că pacea pe care o impun aceste ţări apusene este de 100 de ori mai umilitoare, mai prădalnică şi mai tîlhărească decît pacea încheiată de noi la Brest. Iată că englezii şi americanii îndeplinesc rolul de jandarmi şi călăi ai libertăţii Rusiei, la fel cum acest rol a fost îndeplinit pe vremea călăului Rusiei, Nicolaie I ; iată că în acest rol de călăi ei nu sînt cu nimic mai prejos decît regii care au înăbuşit revoluţia ungară. Acum acest rol şi l-au asumat agenţii lui Wilson. Ei sugrumă revoluţia din Austria, ei joacă rolul de jandarmi, ei dau Elveţiei un ultimatum : nu vă dăm cereale dacă nu veţi participa la lupta împotriva guvernului bolşevic [69]. Ei declară Olandei : nu cumva să primiţi la voi pe trimişii plenipotenţiari sovietici, în caz contrar instituim blocada. Ei au o armă simplă — laţul foamei. Iată cu ce sugrumă ei popoarele.

În ultimul timp, în perioada războiului şi în cea de după război, istoria se caracterizează printr-o dezvoltare neobişnuit de rapidă şi demonstrează justeţea tezei că imperialismul anglo-francez este tot atît de odios ca şi cel german. Şi nu trebuie să uitaţi că America este cea mai liberă şi mai democratică republică, dar aceasta nu împiedică cîtuşi de puţin ca imperialismul să acţioneze acolo cu aceeaşi ferocitate, ca acolo internaţionaliştii să fie nu numai linşaţi, ci şi tîrîţi în stradă de gloată, care, după ce îi dezbracă în pielea goală, îi unge cu catran şi le dă foc.

www.dacoromanica.ro

Evenimentele demască imperialismul cu o forţă extraordinară şi pun la ordinea zilei problema : ori Puterea sovietică, ori înăbuşirea revoluţiei cu ajutorul baionetelor anglo-franceze. Aici nu mai este vorba de o înţelegere cu Kerenski. Ştiţi că pe Kerenski ei l-au azvîrlit cît colo ca pe o lămîie stoarsă. Ei au preferat să meargă cu Dutov şi cu Krasnov. Acum mica burghezie a depăşit această perioadă. Patriotismul o împinge acum spre noi — aşa s-au întors acum lucrurile, istoria a silit-o să procedeze astfel. Şi noi toţi trebuie să ţinem seama de această experienţă de masă a întregii istorii a lumii. Nu poţi susţine burghezia ; nu poţi susţine Adunarea constituantă, căci în fapt s-a dovedit că ea face jocul Dutovilor şi al Krasnovilor. Pare ridicol : cum s-a putut ca Adunarea constituantă să devină lozinca lor ? S-a întîmplat însă aşa din cauză că Adunarea constituantă a fost convocată pe vremea cînd burghezia era încă stăpînă pe situaţie. Adunarea constituantă s-a dovedit a fi un organ al burgheziei, iar burghezia era de partea imperialiştilor, care duc o politică îndreptată împotriva bolşevicilor. În tendinţa ei de a sugruma Puterea sovietică, burghezia era gata la orice şi nu se dădea înlături de la nici un mijloc oricît de mîrşav — era gata să vîndă Rusia oricui, numai să distrugă Puterea sovietică.

Aceasta este politica care a dus la război civil şi care a determinat democraţia mic-burgheză să cotească spre noi. Desigur că în acest mediu oscilările sînt întotdeauna inevitabile. Cînd cehoslovacii au repurtat primele victorii, aceşti intelectuali mic-burghezi au încercat să răspîndească zvonul că biruinţa cehoslovacilor este inevitabilă. Ei publicau telegrame din Moscova, în care afirmau că Moscova ar fi în preajma căderii, că ar fi încercuită. Şi noi ştim foarte bine că, chiar în cazul unor victorii cu totul neînsemnate ale anglo-francezilor, intelectualii mic-burghezi îşi vor pierde numaidecît capul, vor intra în panică şi se vor apuca să răspîndească tot felul de zvonuri cu privire la succesele duşmanilor noştri. Dar revoluţia a arătat inevitabilitatea insurecţiei împotriva imperialismului. Acum „aliaţii" noştri s-au dovedit a fi principalii duşmani ai libertăţii şi independenţei

www.dacoromanica.ro

Rusiei. Rusia nu poate fi şi nu va fi independentă dacă Puterea sovietică nu va fi întărită. Iată de ce s-a produs această cotitură. În legătură cu ea ne revine nouă acum sarcina de a stabili ce tactică să urmăm. Ar face o mare greşeală acela căruia i-ar trece prin minte să transpună acum în mod mecanic lozincile luptei noastre revoluţionare din perioada cînd nu era posibilă nici o împăcare între noi, cînd mica burghezie era împotriva noastră, cînd poziţia noastră intransigentă ne impunea să recurgem la teroare. Acum asta n-ar mai fi intransigenţă, ci pur şi simplu o dovadă de prostie, de insuficientă înţelegere a tacticii marxismului. Cînd am fost nevoiţi să încheiem pacea de la Brest, din punctul de vedere îngust-patriotic acest pas părea să fie o trădare a Rusiei ; din punctul de vedere al revoluţiei mondiale însă, acesta a fost un pas strategic just, care a ajutat în cel mai înalt grad revoluţia mondială. Revoluţia mondială a izbucnit tocmai acum, cînd Puterea sovietică a devenit o instituţie a întregului popor.

Şi cu toate că democraţia mic-burgheză continuă încă să oscileze, iluziile îi sînt însă zdruncinate. Şi noi, bine-înţeles, trebuie să ţinem seama de această situaţie, ca şi de toate celelalte împrejurări. Dacă înainte a existat la noi un alt punct de vedere, nu trebuie să uităm că mica burghezie era de partea cehoslovacilor, şi folosirea violenţei era inevitabilă, căci războiul e război, şi trebuie să procedezi în consecinţă. Acum însă, cînd aceşti oameni încep să se întoarcă spre noi, nu trebuie să le întoarcem spatele din simplul motiv că în manifestele şi în ziarele noastre figura înainte o altă lozincă. Cînd vedem că ei se întorc pe jumătate spre noi, trebuie să ne apucăm să scriem alte manifeste, pentru că alta este acum atitudinea acestei democraţii mic-burgheze faţă de noi. Noi trebuie să le spunem : poftiţi, nu ne temem de voi. Greşiţi dacă credeţi că ştim să acţionăm numai prin violenţă. Am putea ajunge la o înţelegere. Chiar şi elementele care mai sînt stăpînite de tradiţii, de prejudecăţi burgheze, toţi cooperatorii, toate categoriile de oameni ai muncii care sînt deosebit de strîns legate de burghezie pot de asemenea să vină la noi.

www.dacoromanica.ro

Să luăm cazul intelectualităţii în ansamblul ei. Ea a avut un mod de viaţă burghez şi s-a obişnuit cu un anumit confort. Atîta timp cît a înclinat spre cehoslovaci, lozinca noastră a fost: *luptă necruţătoare, teroare.* Deoarece însă acum s-a produs această cotitură în starea de spirit a maselor mic-burgheze, lozinca noastră trebuie să fie: *înţelegere,* stabilirea unor relaţii de bună vecinătate. Cînd ni se întîmplă să citim că cutare sau cutare grup de democraţi mic-burghezi declară că vrea să fie neutru faţă de Puterea sovietică, trebuie să spunem: „neutralitatea" şi relaţiile de bună vecinătate sînt boarfe vechi, care nu fac doi bani din punctul de vedere al comunismului. Sînt boarfe vechi, şi nimic mai mult, dar noi trebuie să le examinăm din punct de vedere practic. Aşa am privit noi întotdeauna această chestiune şi n-am sperat niciodată că aceste elemente mic-burgheze vor deveni comunişti. Dar cînd e vorba de propuneri practice, trebuie să le examinăm.

Noi am spus că dictatura proletariatului înseamnă că proletariatul trebuie să fie clasa dominantă în raport cu toate celelalte clase. Nu putem desfiinţa deosebirile dintre clase înainte de introducerea deplină a comunismului. Clasele se vor menţine atîta timp cît nu vom fi desfiinţat pe exploatatori — marea burghezie şi moşierimea, pe care le expropriem fără cruţare. Dar cînd e vorba de ţărănimea mijlocaşă şi mică, trebuie să punem altfel chestiunea. Reprimînd fără cruţare burghezia şi moşierimea, trebuie să atragem spre noi democraţia mic-burgheză. Cînd ei spun că vor să fie neutri şi în relaţii de bună vecinătate cu noi, răspundem: nici nu ne trebuie mai mult. Nu ne-am aşteptat niciodată ca voi să deveniţi comunişti.

Noi rămînem pe poziţia exproprierii necruţătoare a moşierilor şi a capitaliştilor. În această privinţă sîntem necruţători, şi aici în nici un caz nu putem porni pe vreo cale de împăcare sau de înţelegere. În ceea ce priveşte însă mica producţie, noi ştim că prin nici un fel de decrete ea nu poate fi transformată în mare producţie, că pe micii producători trebuie să-i convingem treptat, prin însuşi mersul evenimentelor, de inevitabili-

www.dacoromanica.ro

tatea socialismului. Aceste elemente nu vor deveni niciodată socialişti din convingere, socialişti autentici, adevăraţi. Ei vor deveni socialişti cînd vor vedea că nu există altă ieşire. Acum ei văd că Europa s-a destrămat în aşa măsură, că imperialismul a ajuns într-o situaţie de aşa natură, încît nici un fel de democraţie burgheză nu va aduce salvarea ; numai Puterea sovietică poate s-o aducă. Iată de ce acum acest neutralism, aceste relaţii de bună vecinătate din partea democraţiei mic-burgheze nu numai că nu reprezintă pentru noi ceva de temut, ci sînt chiar de dorit. Iată de ce, privind lucrurile din punctul de vedere al reprezentanţilor clasei care exercită dictatura, noi spunem : din partea democraţiei mic-burgheze nu ne-am aşteptat niciodată la mai mult decît atît. Ne ajunge şi asta. Voi veţi fi în relaţii de bună vecinătate cu noi, iar noi vom deţine puterea de stat. Pe voi, domnilor menşevici, după declaraţia voastră despre „aliaţi", vă vom legaliza cu plăcere. O va face Comitetul Central al partidului nostru. Dar nu vom uita că în partidul vostru au rămas menşevicii-„activişti", şi faţă de ei metodele noastre de luptă vor rămîne neschimbate, pentru că „activiştii" sînt prietenii cehoslovacilor, şi atîta timp cît cehoslovacii nu vor fi izgoniţi din Rusia, voi tot duşmani rămîneţi. Noi vom păstra în mîinile noastre puterea de stat, *numai în mîinile noastre*. Cu cei care vor adopta o atitudine de neutralitate faţă de noi vom discuta ca clasă care deţine puterea politică şi, îndreptînd împotriva moşierilor şi capitaliştilor tot ascuţişul armelor sale, declară democraţiei mic-burgheze : dacă vreţi să treceţi de partea cehoslovacilor şi a krasnoviştilor, v-am arătat cum ştim să luptăm şi vom lupta şi de acum înainte. Dacă vreţi să luaţi exemplu de la bolşevici, sîntem gata să păşim pe calea unei înţelegeri cu voi, deoarece ştim că fără o serie întreagă de înţelegeri, pe care noi le vom încerca, verifica şi confrunta, ţara nu va putea trece la socialism.

Pe această cale noi am pornit de la bun început, de pildă atunci cînd am votat legea socializării pămîntului şi am transformat-o treptat într-un instrument cu ajutorul căruia am reuşit să unim în jurul nostru sărăcimea

www.dacoromanica.ro

satelor şi s-o întoarcem împotriva chiaburilor. Numai pe măsură ce mişcarea proletară va învinge la sate, vom trece în mod sistematic la stăpînirea obştească colectivă a pămîntului şi la lucrarea lui în comun. Această sarcină nu putea fi realizată altfel decît sprijinindu-ne pe o mişcare pur proletară la sate, şi în această privinţă mai rămîn încă multe de făcut. Nu încape îndoială că numai experienţa practică, numai realitatea ne va arăta cum trebuie să procedăm în acest domeniu.

Diferite sînt sarcinile care se pun în cadrul realizării unei înţelegeri cu ţărănimea mijlocaşă, cu elementele mic-burgheze, cu cooperatorii. Această sarcină trebuie să sufere anumite modificări atunci cînd e vorba de uniunile care au păstrat tradiţii şi deprinderi mic-burgheze. O altă modificare va trebui ea să sufere atunci cînd e vorba de intelectualitatea mic-burgheză. Aceasta din urmă oscilează, dar avem nevoie şi de ea pentru revoluţia noastră socialistă. Noi ştim că socialismul poate fi construit numai din elementele culturii create de marea producţie capitalistă, iar intelectualitatea este şi ea un astfel de element. Dacă am fost nevoiţi să ducem împotriva ei o luptă necruţătoare, la aceasta ne-a obligat nu comunismul, ci mersul evenimentelor, care a îndepărtat de noi pe toţi „democraţii" şi pe toţi admiratorii democraţiei burgheze. Acum s-a ivit posibilitatea de a folosi în interesul socialismului această intelectualitate, o intelectualitate care nu este socialistă, care nu va fi niciodată comunistă, dar pe care mersul obiectiv al evenimentelor şi evoluţia raportului de forţe o determină astăzi să adopte faţă de noi o atitudine neutră, de bună vecinătate. Noi nu ne vom sprijini niciodată pe intelectualitate ; ne vom sprijini numai pe avangarda proletariatului, care duce după sine pe toţi proletarii şi întreaga sărăcime a satelor. Partidul comunist nu poate avea alt sprijin. Dar una este să te sprijini pe clasa care întruchipează dictatura, şi alta este să exerciţi dominaţia asupra altor clase.

Vă amintiţi că chiar şi în privinţa acelora dintre ţărani care exploatează muncă salariată Engels a spus : poate că nu toţi vor trebui să fie expropriaţi [90]. Ca

www.dacoromanica.ro

regulă generală, noi îi expropriem, şi la noi în Soviete nu există chiaburi. Noi îi reprimăm. Îi reprimăm fizic, ceşte cînd pătrund în Soviete şi încearcă să înăbuşe acolo sărăcimea satelor. Vedeţi deci cum se înfăptuieşte aici dominaţia unei singure clase. Singur proletariatul poate să domine. Dar într-un fel îşi exercită el dominaţia faţă de micul ţăran, într-alt fel faţă de mijlocaş, altfel faţă de moşier şi altfel faţă de micul-burghez. Totul e să înţelegem just această cotitură generată de condiţiile internaţionale, să înţelegem că lozincile cu care ne-am deprins în ultima jumătate de an a istoriei revoluţiei trebuie să fie în mod inevitabil schimbate în măsura în care e vorba de democraţia mic-burgheză. Trebuie să spunem : puterea rămîne în mîinile aceleiaşi clase. Faţă de democraţia mic-burgheză, lozinca noastră a fost înţelegerea, dar am fost siliţi să recurgem la teroare. Dacă vreţi într-adevăr să trăiţi în relaţii de bună vecinătate cu noi, atunci daţi-vă osteneala să îndepliniţi cutare sau cutare însărcinări, domnilor cooperatori şi intelectuali. Dacă nu le îndepliniţi, înseamnă că încălcaţi legea, că sînteţi duşmanii noştri, şi atunci vom lupta împotriva voastră. Dar dacă vă situaţi pe poziţia relaţiilor de bună vecinătate şi îndepliniţi aceste însărcinări, asta va fi prea de ajuns pentru noi. Noi avem un reazem trainic. De moliciunea voastră nu ne-am îndoit niciodată. Dar că avem nevoie de voi, asta n-o contestăm, pentru că sînteţi singurele elemente culte.

Dacă am avea posibilitatea să construim socialismul din alte elemente decît cele pe care ni le-a lăsat moştenire capitalismul, sarcina ar fi uşoară. Dar greutatea construcţiei socialiste constă tocmai în faptul că trebuie să construim socialismul din elemente pe de-a-ntregul pervertite de capitalism. Greutatea trecerii constă tocmai în faptul că ea este legată de dictatură, pe care o poate exercita numai o singură clasă — proletariatul. De aceea noi ne spunem că linia o va trasa proletariatul, care a trecut prin şcoala aspră a luptei şi a devenit o forţă de luptă în stare să zdrobească burghezia. Între burghezie şi proletariat se află o mulţime de pături intermediare,

www.dacoromanica.ro

şi politica noastră faţă de ele trebuie să fie îndrumată acum pe făgaşul pe care noi l-am prevăzut teoreticeşte, iar acum această politică poate fi înfăptuită în practică. Ne aşteaptă o serie întreagă de sarcini, o serie întreagă de înţelegeri, de însărcinări tehnice, pe care noi, puterea proletară dominantă, trebuie să ştim să le trasăm. Trebuie să ştim să trasăm ţăranului mijlocaş sarcina de a ne ajuta la realizarea schimbului de mărfuri şi la demascarea chiaburului. Cooperatorilor trebuie să le trasăm altă sarcină : ei dispun de un aparat pentru distribuirea produselor pe scară de masă ; acest aparat trebuie să-l folosim pentru ţelurile noastre. Cu totul alta este sarcina pe care trebuie s-o trasăm intelectualităţii : ea nu mai este în stare să continue sabotajul, iar starea ei de spirit este de aşa natură, încît vedem că adoptă acum faţă de *noi* o poziţie de cea mai bună vecinătate ; noi trebuie să folosim această intelectualitate, să-i trasăm sarcini precise, să supraveghem şi să controlăm îndeplinirea lor, iar în relaţiile noastre cu ea să ne călăuzim după cele spuse de Marx în privinţa funcţionarilor Comunei din Paris, şi anume că „orice patron ştie să-şi aleagă funcţionari şi contabili potriviţi, că, dacă greşesc, el ştie să le îndrepte greşelile, iar dacă sînt necorespunzători, îi înlocuieşte cu alţii noi, corespunzători“ [91]. Noi construim puterea de stat din elementele pe care ni le-a lăsat moştenire capitalismul. Noi nu o vom putea construi dacă nu vom folosi o astfel de moştenire a culturii capitaliste cum este intelectualitatea. În relaţiile noastre cu mica burghezie, noi o putem trata acum ca pe un bun vecin care se află sub controlul riguros al puterii de stat. În această privinţă, proletariatul conştient trebuie să înţeleagă că a domina nu înseamnă a îndeplini singur toate aceste sarcini. Cei care gîndesc astfel habar n-au ce înseamnă construcţia socialistă ; ei n-au învăţat nimic într-un an de revoluţie şi de dictatură. Aceşti domni ar face mai bine să se ducă la şcoală şi să mai înveţe cîte ceva ; aceia însă care au învăţat ceva în ultimul an îşi vor spune : pe aceşti intelectuali îi vom folosi acum în opera de construcţie. Pentru aceasta avem în

www.dacoromanica.ro

rîndurile ţărănimii un reazem suficient de trainic. Şi trebuie să ţinem minte că numai în cursul acestei lupte, printr-o serie de înţelegeri şi de încercări de înţelegere între proletariat şi democraţia mic-burgheză, va fi înfăptuită acea operă de construcţie care va duce la socialism.

Să ne amintim că Engels a spus că trebuie să folosim puterea exemplului [92]. Nici o formă nu va fi definitivă atîta timp cît nu va fi înfăptuit comunismul deplin. Noi n-am pretins că cunoaştem drumul precis. Dar mergem spre comunism în mod necesar, inevitabil. Acum fiecare săptămînă aduce mai mult decît aduc decenii de evoluţie paşnică. Jumătatea de an care a trecut de la pacea de la Brest a fost o perioadă de oscilări îndreptate împotriva noastră. Revoluţia vest-europeană, care începe să imite exemplul nostru, trebuie să ne întărească. Trebuie să ţinem seama de schimbările intervenite, să luăm în considerare toate elementele, fără a ne face vreo iluzie, fără a uita că şovăielnicii vor rămîne şovăielnici atîta timp cît revoluţia socialistă mondială nu va fi învins pe deplin. Asta nu se va întîmpla poate chiar atît de curînd, deşi mersul evenimentelor revoluţiei germane ne permite să sperăm că se va întîmpla mai curînd decît îşi închipuie mulţi. Revoluţia germană se dezvoltă aşa cum s-a dezvoltat şi a noastră, dar într-un ritm mai accelerat. În orice caz însă trebuie să ştim că ne aşteaptă o luptă înverşunată împotriva imperialismului anglo-american. El a simţit că bolşevismul a devenit o forţă mondială, şi tocmai de aceea caută să ne sugrume cît mai repede, vrînd să se răfuiască mai întîi cu bolşevicii ruşi, iar apoi cu propriii săi bolşevici.

Trebuie să folosim elementele şovăielnice pe care atrocităţile imperialiştilor le împing spre noi. Şi le vom folosi. Ştiţi foarte bine că în război nu trebuie dispreţuit nici un ajutor, fie şi indirect. În război contează enorm pînă şi poziţia claselor care oscilează. Cu cît e mai crîncen războiul, cu atît mai multă influenţă trebuie să dobîndim asupra elementelor şovăielnice care vin la noi. De aici rezultă că tactica pe care am aplicat-o în ultima

www.dacoromanica.ro

jumătate de an faţă de diferite pături ale democraţiei mic-burgheze trebuie să fie modificată potrivit cu noile sarcini.

Dacă am reuşit să îndrept atenţia activiştilor de partid asupra acestei probleme şi să-i determin ca printr-o sistematică studiere a experienţei să ajungă la o justă rezolvare a ei, pot socoti că mi-am îndeplinit sarcina.

„Pravda" nr. 264 şi 265 din 5 şi 6 decembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ATITUDINEA PROLETARIATULUI FAŢĂ DE DEMOCRAŢIA MIC-BURGHEZĂ

Tovarăşi, în încheiere nu mai am decît puţine observaţii de făcut. Mai întîi aş vrea să răspund tovarăşilor care au atins aici problema dogmei. Marx şi Engels au spus în repetate rînduri că învăţătura noastră nu este o dogmă, ci o călăuză în acţiune [93], şi cred că acesta e lucrul pe care trebuie să-l avem în vedere în primul rînd şi mai presus de orice.

Învăţătura lui Marx şi Engels nu este o dogmă, pe care o învăţăm pe dinafară. Ea trebuie considerată ca o călăuză în acţiune. Asta noi am spus-o întotdeauna, şi cred că am acţionat just, fără a cădea vreodată în oportunism, ci schimbînd doar tactica. Dar asta nu constituie nicidecum o abatere de la învăţătura noastră şi în nici un caz nu se poate spune că este oportunism. Am mai spus-o şi spun şi acum că această învăţătură nu este o dogmă, ci o călăuză în acţiune.

Trec acum la întrebarea tovarăşului Steklov : cu cine vom încheia noi înţelegeri, cu statele-majore sau cu masele ? Răspund : în primul rînd, desigur, cu masele, iar apoi cu statele-majore ; dacă va fi nevoie, vom lupta împotriva statelor-majore, aici totul depinde de cazurile concrete. Despre asta voi mai avea prilejul să vorbesc, dar acum nu văd în practică nici o posibilitate de înţelegere cu partidul menşevicilor şi cu partidul eserilor. Ni se spune că a cădea la învoială înseamnă a ceda ceva. Ce veţi ceda şi cum vă veţi abate de la linia fundamentală ? Asta ar fi o renegare ; dar dacă e vorba numai de

www.dacoromanica.ro

munca practică, nu e ceva nou. Bineînţeles că nu vom face niciodată concesii în ceea ce priveşte principiile noastre. N-are nici un sens să vorbim acum despre aşa ceva. Cu cincisprezece ani în urmă, controversele se purtau asupra liniei fundamentale şi a principiilor; aceste controverse a trebuit să le port, din păcate, mai ales în străinătate, şi nu în Rusia. Acum însă este vorba despre puterea de stat, şi nici prin minte nu ne trece să facem vreo concesie în această privinţă. Nu degeaba a declarat Wilson: duşmanul nostru este acum bolşevismul mondial. Asta o spun burghezii din lumea întreagă. Dacă vor veni cu război asupra noastră, asta va însemna că au recunoscut că puterea bolşevică nu este un fenomen pur rusesc, ci unul mondial. Ridicol şi jalnic ar fi bolşevicul care ar propune vreo înţelegere burgheziei. Mai ales acum, cînd vîlvătaia revoluţiei a cuprins o serie întreagă de ţări, nici un guvern burghez capitalist nu va accepta şi nu poate să accepte aşa ceva.

Cînd s-au produs ultimele evenimente, burghezia elveţiană a declarat categoric: noi nu sîntem ruşii, noi n-o să vă cedăm puterea. Căpitanul Sadoul, care a aderat la bolşevism, scrie că-l surprinde uimitoarea docilitate a burgheziei ruse şi declară că burghezia lor, burghezia franceză, va proceda altfel. Acolo lupta va fi mult mai înverşunată, iar războiul civil, dacă va izbucni, va lua forme necruţătoare; în această privinţă nu încape nici cea mai mică îndoială.

Anul de dictatură proletară a rezolvat în practică, definitiv, problema în discuţie, şi nici unui ţăran, nici unui muncitor nu-i poate trece prin minte să tindă spre o înţelegere cu burghezia. Dar că o înţelegere nu este ceva nou, cu asta sînt întru totul de acord. Aş vrea doar să ne consfătuim laolaltă în asemenea probleme.

Împrejurările care i-au determinat cu deosebită tărie pe menşevici, pe eseri şi pe intelectualii mic-burghezi să se îndepărteze de noi — lupta înverşunată în jurul păcii de la Brest în perioada ofensivei imperialismului german —, aceste împrejurări sînt de domeniul trecutului. Dar noi ştim foarte bine că orice succese, fie şi trecătoare, ale anglo-francezilor vor provoca noi oscilări în

www.dacoromanica.ro

rîndurile acestor intelectuali şi ale democraţiei mic-burgheze, care va începe să semene panică şi să dezerteze. Noi vrem să ne înţelegem cu ei asupra unei anumite munci practice, spre a obţine rezultate bine precizate. Această tactică nu poate da loc nici la controverse, nici la nedumeriri. Dar că n-a fost înţeleasă, asta au dovedit-o mulţi, şi chiar şi un membru atît de influent al Sovietului din Moscova cum e tov. Maksimov. Tov. Maksimov a spus că cu Hinciuk nu trebuie să încheiem o înţelegere, ci un acord rezonabil. Cînd ne pregăteam astă-primăvară să emitem primul decret cu privire la cooperative, şi ei ne-au prezentat cereri ultimative, noi am făcut anumite concesii. Asta numim noi înţelegere — altfel nu poate fi numită această politică. Şi dacă fiecare lucrător sovietic îşi va lua ca regulă, îşi va spune sieşi şi va repeta tuturor tovarăşilor : cu democraţia mic-burgheză trebuie să ajungi la un acord rezonabil, mă voi declara satisfăcut.

În munca noastră, mai ales în munca pe teren, sîntem încă foarte departe de a ajunge la acorduri rezonabile. Dimpotrivă, adesea nu ajungem la asemenea acorduri. Unii ne critică din acest motiv, pentru că nu înţeleg că fără asta nu este posibilă construirea unei vieţi noi. Nu există geniu care să poată construi o viaţă nouă fără să fi învăţat să construiască. Cînd trebuie să încheiem acorduri rezonabile cu practicienii, nu dăm dovadă de priceperea necesară în acest scop. Ca să înfiinţezi o prăvălie, trebuie să ştii cum să procedezi. E nevoie de oameni care-şi cunosc meseria. Noi, bolşevicii, am avut foarte rar prilejul să ne aplicăm cunoştinţele în acest domeniu de muncă practică. Foarte rar ducem lipsă de agitatori, în schimb ducem o mare lipsă de conducători-practicieni, de organizatori. Şi această situaţie dăinuie pînă în ziua de azi, cu toate că avem în urmă un an de experienţă. Trebuie să ajungem la un acord rezonabil cu orice om care are suficientă experienţă în acest domeniu, care arborează lozinca neutralităţii şi a relaţiilor de bună vecinătate. Dacă ştie să organizeze o prăvălie şi să distribuie mărfuri, dacă putem învăţa de la el fie şi cît de puţin, dacă este un om al practicii, asta e o mare achiziţie.

www.dacoromanica.ro

Oricine ştie că, de cînd am învins, printre „prietenii" bolşevismului se află mulţi duşmani. În rîndurile noastre se strecoară adesea elemente complet nesigure, necinstite, care oscilează politiceşte, care ne vînd şi ne trădează. Noi o ştim foarte bine, dar asta nu schimbă modul nostru de a vedea lucrurile. Este ceva istoriceşte inevitabil. Cînd menşevicii ne reproşează că printre funcţionarii sovietici s-au strecurat o mulţime de elemente necinstite chiar şi din punct de vedere cetăţenesc general, noi le răspundem : de unde să luăm elemente mai bune, cum să facem ca oamenii mai buni să capete imediat încredere în noi ? O revoluţie care să poată învinge şi convinge imediat, care să inspire încredere imediat, o astfel de revoluţie nu există. Ea începe într-o ţară, dar în celelalte ţări oamenii nu cred în ea. Revoluţia noastră este considerată un coşmar, un haos, şi de la „haoticele" noastre adunări organizate, denumite la noi Soviete, nu se aşteaptă nimic în alte ţări. Şi acest lucru este cît se poate de firesc. Multe a trebuit să cucerim. Şi cînd se spune : trebuie să ajungem la un acord rezonabil cu Hinciuk, el ştie să organizeze o prăvălie, eu adaug : înţelegeţi-vă şi cu alţii, folosiţi-i pe micii burghezi, ei ştiu să facă multe.

Dacă vom reuşi să băgăm în capul oamenilor, pretutindeni, lozinca : „încheiaţi acorduri", dacă vom înţelege că se trezeşte la viaţă şi urcă spre putere o clasă nouă, că frînele conducerii le iau mînă oameni care n-au făcut niciodată o treabă atît de complicată şi care, firește, fac greşeli, — nu vom putea fi puşi în încurcătură. Ştim că nu se poate conduce fără a face greşeli. Dar pe lîngă greşeli mai observăm şi cazuri de nepricepută folosire a puterii exclusiv ca putere, cînd se spune : eu deţin puterea, ţi-am dat o dispoziţie, şi tu trebuie să-mi dai ascultare. Noi spunem : faţă de o serie întreagă de elemente ale democraţiei mic-burgheze din sindicate, din rîndurile ţărănimii şi din cooperative nu trebuie să aplicaţi această lozincă, acum ea nu mai este necesară. De aceea e mai rezonabil să încheiem acorduri cu democraţia mic-burgheză, în special cu intelectualitatea, asta e sarcina noastră. Firește că acordurile le vom încheia

www.dacoromanica.ro

situîndu-ne pe platforma noastră, le vom încheia ca putere de stat.

Noi întrebăm : e adevărat că aţi trecut de la ostilitate la neutralitate şi la relaţii de bună vecinătate, e adevărat că aţi încetat de a ne mai fi ostili ? Dacă nu, nu vom închide ochii asupra acestui fapt şi vom declara deschis : la război ca la război, şi noi am procedat ca la război. Dar dacă aţi trecut de la ostilitate la neutralitate, dacă vorbiţi de relaţii de bună vecinătate — aceste cuvinte le-am luat din declaraţiile unor oameni care nu fac parte din tabăra comuniştilor şi care ieri încă erau mult mai aproape de cea a albgardiştilor —, eu spun : din moment ce se găsesc oameni care în număr atît de mare trec de la ostilitatea de ieri la neutralitatea de azi şi la relaţii de bună vecinătate, noi trebuie să ne continuăm propaganda.

Degeaba se teme tovarăşul Hmelniţki că, prin propaganda lor, menşevicii urmăresc să preia conducerea vieţii clasei muncitoare. Nu de social-democraţii care n-au înţeles esenţa republicii socialiste, nu de ei şi nici de birocraţia mic-burgheză vorbim noi, — aici se impune o luptă ideologică împotriva menşevicilor, un război necruţător împotriva lor. A spune unui menşevic că este un democrat mic-burghez înseamnă a-i aduce o grea ofensă, şi cu cît mai calm vei căuta să-i demonstrezi că ai dreptate, cu atît el se va înfuria mai mult. Este greşit să se creadă că vom ceda fie şi numai a suta sau a mia parte din poziţiile cucerite de noi. Nu vom ceda nici măcar o iotă.

Exemplele citate de tov. Şmidt dovedesc că chiar şi un grup proletar care era mai aproape de burghezie (cum sînt, de pildă, muncitorii tipografi), că şi funcţionarii mic-burghezi şi funcţionarii de bancă burghezi, care se ocupau cu efectuarea operaţiilor în stabilimentele comerciale şi industriale, pierd mult de pe urma trecerii la socialism. Noi am închis o mulţime de ziare burgheze, am naţionalizat băncile, am astupat o serie întreagă de canale folosite de funcţionarii de bancă pentru a se îmbogăţi prin participări la tot felul de speculaţii, dar şi în această tabără vedem că se produc oscilări, vedem că

www.dacoromanica.ro

şi ei trec la noi. Dacă Hinciuk este valoros pentru că ştie să organizeze prăvălii, funcţionarul de bancă este valoros pentru că cunoaşte tehnica operaţiilor financiare, domenii în care mulţi dintre noi, deşi posedă oarecare cunoştinţe teoretice, sînt totuşi foarte slabi în ceea ce priveşte practica. Şi eu stau de vorbă cu orice om care cunoaşte această tehnică şi care îmi declară că de la ostilitatea de ieri a trecut la neutralitate şi la relaţii de bună vecinătate. Noi spunem: înţelege-te rezonabil cu orice om. Dacă tovarăşul Maksimov va aplica şi în Sovietele de deputaţi această tactică, pe care, ca membru de vază al prezidiului Sovietului de deputaţi din Moscova, a preconizat-o în privinţa intelectualilor şi a micii burghezii şovăielnice, voi fi pe deplin satisfăcut.

Apoi, problema cooperativelor. Tov. Steklov s-a exprimat astfel: cooperativele nu miroase bine. Tovarăşul Maksimov a spus în privinţa lor că nu trebuie întocmite decrete de felul ultimului decret al Consiliului Comisarilor Poporului. În problemele practice n-a fost la noi unanimitate. Nu e ceva nou pentru noi că cu mica burghezie, dacă nu ne e ostilă, trebuie să cădem la înţelegere pe o astfel de bază. Dacă vechea directivă se dovedeşte a nu fi bună, trebuie s-o schimbăm atunci cînd aşa cer împrejurările schimbate. Şi este evident că în această privinţă lucrurile s-au schimbat. Aici cooperativele ne oferă un exemplu grăitor. Aparatul cooperatist este un aparat de aprovizionare bazat nu pe iniţiativa particulară a capitaliştilor, ci pe participarea în masă a oamenilor muncii înşişi, şi Kautsky a avut dreptate cînd, cu mult înainte de a trece în tabăra renegaţilor, a spus că societatea socialistă este o singură şi mare cooperativă.

Dacă vrem să înfiinţăm controlul şi să organizăm practic economia pentru sute de mii de oameni, nu trebuie să uităm că, atunci cînd discută această problemă, socialiştii declară că conducătorii trusturilor le pot fi utili ca practicieni experimentaţi. Experienţa arată acum că elementele mic-burgheze au trecut de la ostilitate la neutralitate. În acelaşi timp trebuie să înţelegem că ei ştiu să organizeze prăvălii. Nu tăgăduim că, privit ca

www.dacoromanica.ro

ideolog, Hinciuk e pe de-a-ntregul îmbuibat de prejudecăţi burgheze ; ei toţi duhnesc a prejudecăţi de acest soi, dar în acelaşi timp posedă cunoştinţe practice. Pe plan ideologic toate armele se află de partea noastră, iar de partea lor nici una. Dar cînd ei declară că nu ne sînt ostili şi că trec la neutralitate, noi trebuie să ţinem seama de faptul că sute şi mii de oameni, mai puţin capabili decît Hinciuk, sînt şi ei acum pe cale să ajungă la un acord rezonabil. Repet : trebuie să ştim să ne înţelegem cu ei. În domeniul construcţiei practice ei ştiu mai mult şi se pricep mai bine, aşa încît trebuie să învăţăm de la ei. Ei să înveţe de la noi cum poate fi înrîurit proletariatul internaţional ; dar cum se organizează prăvălii, asta vom învăţa noi de la ei. La asta nu ne pricepem. În orice domeniu e nevoie aici de tehnicieni cu cunoştinţe speciale.

În ceea ce priveşte cooperativele, nu înţeleg de ce se spune că aici nu miroase a bine. Cînd ne pregăteam să adoptăm primul decret cu privire la cooperative, am invitat la Consiliul Comisarilor Poporului, pentru a participa la dezbateri, oameni care nu numai că nu sînt comunişti, dar sînt chiar mult mai aproape de albgardişti ; ne-am consultat cu ei şi i-am întrebat : puteţi accepta acest decret ? Ei au răspuns : asta da, asta nu. Fireşte că, în aparenţă sau la o examinare superficială, aceasta însemna o atitudine de înţelegere cu burghezia. Au fost invitaţi reprezentanţi ai cooperaţiei burgheze şi, la cererea lor, au fost scoase din decret cîteva articole. A fost scos, de pildă, articolul care prevedea gratuitatea intrării în cooperativele proletare şi gratuitatea beneficierii de drepturile acordate membrilor lor. Nouă acest articol ni s-a părut întru totul acceptabil, dar ei au respins propunerea noastră.

Noi spunem că trebuie să urmăm calea înţelegerii cu oamenii care se pricep mult mai bine decît noi să organizeze prăvălii. La asta nu ne pricepem, dar nu renunţăm cîtuşi de puţin la lupta noastră. Cînd am emis decretul următor cu privire la cooperative, tov. Maksimov a

www.dacoromanica.ro

spus : nu trebuie să întocmim asemenea decrete, pentru că acolo se spune că cooperativele închise vor fi redeschise. Aceasta denotă că în minţile lucrătorilor Sovietului de deputaţi din Moscova, ca şi la noi de altfel, există anumite nedumeriri, şi chiar şi numai pentru înlăturarea unor asemenea nedumeriri trebuie organizate consfătuiri şi discuţii ca cea de azi. Noi am arătat că în interesul cauzei ne-am propus să folosim nu numai sindicatele în general, ci şi sindicatul funcţionarilor din industrie şi comerţ, cu toate că funcţionarii din industrie şi comerţ au fost întotdeauna un reazem al orînduirii burgheze. Dar din moment ce aceşti oameni vin la noi şi spun : vrem să trăim în relaţii de bună vecinătate, primiţi-i cu toată cordialitatea, strîngeţi mîna pe care ei vi-o întind, că din asta n-o să vi se usuce braţul. Noi nu uităm că dacă mîine ne vor ataca imperialiştii anglo-francezi, aceşti oameni ne vor întoarce spatele şi vor fugi primii. Dar atîta timp cît acest partid, aceste elemente burgheze nu procedează în acest fel, noi repetăm : trebuie să ne apropiem de ei. De aceea am adoptat decretul care a fost publicat duminică şi care îi displace tovarăşului Maksimov ; prin aceasta el arată că foloseşte vechea tactică comunistă, inaplicabilă în noile împrejurări. Dacă noi l-am întocmit ieri şi ca răspuns a urmat rezoluţia Comitetului central al funcţionarilor [94], ne-am pune într-o lumină ridicolă dacă am spune : tu n-ai început la timp, de ce te-ai apucat să scrii după ce a început cotitura, cînd situaţia se schimbă.

Capitaliştii înarmaţi continuă războiul cu o îndîrjire mereu crescîndă, şi pentru noi este extrem de important să folosim această cotitură, fie ea şi vremelnică, în interesul construcţiei practice. Întreaga putere se află în mîinile noastre. De noi depinde să nu închidem cooperativele, iar pe cele închise să le redeschidem, deoarece le-am închis pe vremea cînd serveau agitaţiei albgardiste. Dar orice lozincă capătă proprietatea de a deveni mai rigidă decît trebuie. Cînd valul închiderii cooperativelor şi al măsurilor îndreptate împotriva lor a cuprins întreaga Rusie, acest

www.dacoromanica.ro

lucru a fost dictat de condiţiile momentului. Acum însă nu mai e nevoie de aşa ceva. Cooperativele reprezintă un aparat foarte important, legat de ţărănimea mijlocaşă, un aparat care uneşte păturile fărîmiţate, răzleţite ale ţărănimii. Oameni ca Hinciuk fac o muncă utilă, ale cărei baze au fost puse de elemente burgheze. Cînd aceşti ţărani şi aceşti democraţi mic-burghezi spun că trec de la ostilitate la neutralitate, la relaţii de bună vecinătate, noi trebuie să spunem : nici nu ne interesează altceva. Şi dacă sînteţi buni vecini, atunci hai să ne înţelegem în mod rezonabil. Noi vă dăm tot concursul şi vă asigurăm drepturile ; vom examina pretenţiile voastre, vă vom acorda orice privilegii, dar voi să îndepliniţi sarcinile pe care vi le dăm. Dacă nu le veţi îndeplini, apoi să ştiţi că în mîinile noastre rămîne întregul aparat al Comisiei extraordinare. Dacă veţi abuza de drepturile voastre şi nu veţi îndeplini sarcinile pe care vi le dăm, să ştiţi că în mîinile noastre rămîne întregul aparat al Controlului de stat şi că vă vom considera ca pe nişte oameni care încalcă voinţa statului. Trebuie să ne daţi socoteală pînă la ultima copeică ; încălcarea acestei obligaţii va fi pedepsită ca o încălcare a voinţei statului şi a legilor statului.

Tot acest control rămîne în mîinile noastre, dar în momentul de faţă sarcina noastră este de a atrage pe aceşti oameni de partea noastră, fie şi pentru un timp ; este o sarcină modestă din punctul de vedere al politicii mondiale, dar pentru noi e absolut necesară. Îndeplinirea acestei sarcini va întări situaţia noastră în război. La noi spatele frontului nu e aşa cum ar trebui să fie. Îndeplinirea acestei sarcini ne va aduce o victorie morală, pentru că va arăta imperialismului vest-european că va întîmpina la noi o rezistenţă destul de serioasă, şi asta nu e ceva de dispreţuit, căci înăuntrul fiecărei ţări există o proprie opoziţie proletară, muncitorească, împotriva unei invazii în Rusia. Iată de ce cred că, după cît se poate deduce din declaraţia tov. Maksimov, sîntem pe cale să ajungem la un anumit acord. Chiar dacă ies la iveală

www.dacoromanica.ro

unele divergențe, ele nu sînt atît de esențiale, căci din moment ce se recunoaște necesitatea de a se ajunge la un acord rezonabil cu întreaga democrație mic-burgheză, cu intelectualii, cu cooperatorii, cu sindicatele care încă nu ne recunosc, fără a lăsa din mînă frînele puterii, este cert că, dacă vom aplica ferm această politică în tot cursul iernii, vom obține un mare cîștig pentru întreaga cauză a revoluției internaționale.

Publicat pentru prima oară în 1929 în edițiile a 2-a și a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIII

Se tipărește după stenogramă

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ CĂTRE COMANDANTUL-ŞEF I. I. VAŢETIS

Comandantului-şef Vaţetis

29/XI

Pe măsură ce trupele noastre înaintează în vest şi în Ucraina, se creează guverne sovietice regionale provizorii, menite să întărească Sovietele locale. Această împrejurare prezintă avantajul că ia şoviniştilor din Ucraina, Lituania, Letonia şi Estonia posibilitatea de a califica drept ocupaţie înaintarea unităţilor noastre şi creează o atmosferă favorabilă pentru continuarea înaintării trupelor noastre. Fără această împrejurare trupele noastre ar fi puse într-o situaţie imposibilă în regiunile ocupate, şi populaţia nu le-ar întîmpina ca pe nişte eliberatori. De aceea vă rugăm să daţi comandanţilor respectivelor unităţi militare dispoziţia ca trupele noastre să sprijine prin toate mijloacele guvernele sovietice provizorii din Letonia, Estonia, Ucraina şi Lituania, dar, bineînţeles, numai guvernele sovietice.

Lenin

Scris la 29 noiembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după textul scris de mîna lui I. V. Stalin şi completat de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

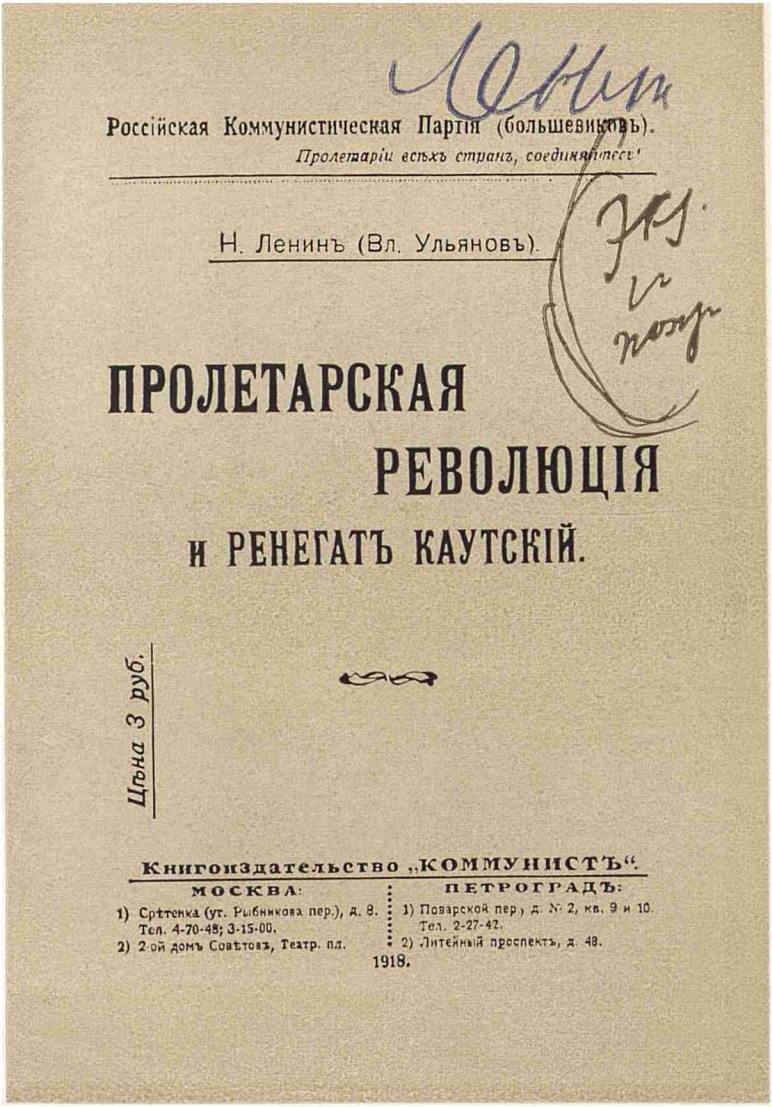
REVOLUŢIA PROLETARĂ ŞI RENEGATUL KAUTSKY [95]

Scris în octombrie — nu mai târziu de 10 noiembrie 1918 ; anexa II — după 10 noiembrie 1918

Publicat în volum în 1918, în editura „Kommunist", Moscova

Se tipăreşte după textul cărţii, confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

Coperta cărţii „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" cu însemnări făcute de V. I. Lenin.
Micşorat

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ

Broşura lui Kautsky „Dictatura proletariatului", recent apărută la Viena (Wien, 1918, Ignaz Brand, 63 p.), este un exemplu care ilustrează cît se poate de grăitor arhiruşinosul faliment total al Internaţionalei a II-a, despre care vorbesc de mult toţi socialiştii cinstiţi din toate ţările. Problema revoluţiei proletare se pune acum în mod practic la ordinea zilei într-o serie întreagă de state. De aceea este necesară o analiză a sofismelor de renegat ale lui Kautsky şi a totalei lui deziceri de marxism.

Mai întîi însă trebuie să subliniem că încă de la începutul războiului, autorul acestor rînduri a atras nu o dată atenţia asupra faptului că Kautsky a rupt-o cu marxismul. O serie de articole publicate în 1914—1916 în străinătate, în ziarul „Soţial-Demokrat" [96] şi în revista „Kommunist" [97], au fost consacrate acestei chestiuni. Respectivele articole au apărut în culegerea : G. Zinoviev şi N. Lenin, „Împotriva curentului", Petrograd, 1918 (550 p.), editată de Sovietul din Petrograd. Într-o broşură apărută la Geneva în 1915 şi tradusă tot atunci în limbile germană şi franceză [98] scriam despre „kautskism" :

„Kautsky, cea mai mare somitate a Internaţionalei a II-a, oferă un exemplu cît se poate de tipic şi de grăitor al felului în care recunoaşterea în vorbe a marxismului a dus în fapt la transformarea lui în «struvism» sau în «brentanism» (adică într-o doctrină burghezo-liberală care recunoaşte o luptă «de clasă» nerevoluţionară a pro-

www.dacoromanica.ro

letariatului, idee care a fost deosebit de pregnant formulată de autorul rus Struve şi de economistul german Brentano). Acelaşi lucru se vede şi din exemplul lui Plehanov. Prin sofisme vădite, marxismul este golit de conţinutul său viu, revoluţionar ; se recunoaşte *totul* din marxism, *în afară de* mijloacele revoluţionare de luptă, de propagarea şi pregătirea acestora, de educarea maselor tocmai în această direcţie. Kautsky «împacă» în mod neprincipial ideea fundamentală a social-şovinismului — admiterea apărării patriei în războiul actual — cu concesia diplomatică făcută, de ochii lumii, celor de stînga prin abţinerea de la votarea creditelor, prin adoptarea în vorbe a unei atitudini opoziţioniste etc. Kautsky, care în 1909 a scris o carte întreagă despre apropierea unei epoci a revoluţiilor şi despre legătura dintre război şi revoluţie, Kautsky, care în 1912 a semnat Manifestul de la Basel [99] cu privire la folosirea în scopuri revoluţionare a războiului care se apropie, astăzi nu ştie cum să mai justifice şi să prezinte în culori mai frumoase social-şovinismul şi, la fel ca Plehanov, se alătură burgheziei pentru a-şi bate joc de orice planuri de revoluţie, de orice pas în direcţia unei lupte revoluţionare făţişe.

Clasa muncitoare nu-şi poate îndeplini rolul revoluţionar mondial dacă nu duce un război necruţător împotriva acestei atitudini de renegare, împotriva acestei lipse de caracter, împotriva acestui servilism în faţa oportunismului şi împotriva acestei nemaipomenite vulgarizări teoretice a marxismului. Kautskismul nu este ceva întîmplător, ci produsul social al contradicţiilor Internaţionalei a II-a, o îmbinare a fidelităţii faţă de marxism în vorbă cu subordonarea faţă de oportunism în fapt" (G. Zinoviev şi N. Lenin : „Socialismul şi războiul", Geneva, 1915, p. 13—14).

Apoi, în cartea „Imperialismul, cea mai nouă etapă a capitalismului" *, scrisă în 1916 (şi apărută la Petrograd în 1917), am analizat amănunţit falsitatea teoretică a tuturor raţionamentelor lui Kautsky cu privire la imperialism. Am reprodus acolo definiţia dată de Kautsky

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti Edit ra politică, 1964, ed. a doua, p. 307—432. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

imperialismului: „Imperialismul este un produs al capitalismului industrial care a atins un grad înalt de dezvoltare. El constă în tendința fiecărei națiuni capitaliste industriale de a-și anexa sau subordona regiuni *agrare* (subliniat de Kautsky) din ce în ce mai mari, indiferent de națiunile care populează aceste teritorii". Am arătat cît de greșită este această definiție și că este în așa fel „adaptată", încît să ajute la estomparea celor mai adînci contradicții ale imperialismului, precum și la o împăcare cu oportunismul. Am dat apoi o definiție proprie a imperialismului: „Imperialismul este capitalismul ajuns în stadiul de dezvoltare în care s-a statornicit dominația monopolurilor și a capitalului financiar, cînd a căpătat o însemnătate deosebit de mare exportul de capital, a început împărțirea lumii între trusturile internaționale și a luat sfîrșit împărțirea întregului teritoriu al globului între cele mai mari țări capitaliste". Am arătat de asemenea că critica kautskistă a imperialismului nu este nici măcar la nivelul criticii lui burgheze, filistine.

În sfîrșit, în august și septembrie 1917, adică înainte de revoluția proletară din Rusia (25 octombrie — 7 noiembrie — 1917), am scris broșura „Statul și revoluția. Învățătura marxismului despre stat și sarcinile proletariatului în revoluție"*, care a apărut la Petrograd la începutul anului 1918, lucrare în care, în capitolul al VI-lea, intitulat „Vulgarizarea marxismului de către oportuniști", am acordat o deosebită atenție lui Kautsky, demonstrînd că el a denaturat complet învățătura lui Marx, a falsificat-o în spiritul oportunismului, „a recunoscut revoluția în vorbe și a renunțat la revoluție în fapte".

În fond, greșeala teoretică fundamentală a lui Kautsky în broșura sa despre dictatura proletariatului constă tocmai în acele denaturări oportuniste ale învățăturii lui Marx despre stat pe care le-am analizat amănunțit în broșura mea „Statul și revoluția".

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 33 București Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 273—372. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Aceste observaţii preliminare erau necesare, deoarece ele dovedesc că eu l-am acuzat făţiş pe Kautsky de renegare cu *mult înainte* ca bolşevicii sa fi luat puterea de stat şi ca el să-i fi condamnat pentru asta.

CUM L-A TRANSFORMAT KAUTSKY PE MARX ÎNTR-UN LIBERAL DE DUZINĂ

Problema fundamentală tratată de Kautsky în broşura sa este aceea a conţinutului esenţial al revoluţiei proletare, şi anume problema dictaturii proletariatului. Este o problemă care are o importanţă deosebit de mare pentru toate ţările, îndeosebi pentru cele înaintate şi mai ales pentru cele beligerante, în special în momentul de faţă. Se poate spune fără exagerare că aceasta este problema principală a întregii lupte de clasă a proletariatului. De aceea este necesar să ne oprim cu atenţie asupra ei.

Kautsky pune problema în felul următor: „Opoziţia dintre cele două orientări socialiste“ (adică a bolşevicilor şi a nebolşevicilor) este „opoziţia dintre două metode radical diferite: metoda *democratică* şi cea *dictatorială*“ (p. 3).

Remarcăm în treacăt că, numind socialişti pe nebolşevicii din Rusia, adică pe menşevici şi pe eseri, Kautsky se călăuzeşte după *denumirea* lor, adică după o vorbă, şi nu după *locul real* pe care aceştia îl ocupă în lupta proletariatului împotriva burgheziei. Superbă manieră de a înţelege şi de a aplica marxismul! Despre aceasta însă vom vorbi amănunţit mai încolo.

Deocamdată trebuie să ne ocupăm de ceea ce este esenţial, şi anume de marea descoperire a lui Kautsky că există „o opoziţie radicală“ între „metoda democratică şi cea dictatorială“. Acesta este miezul problemei. La aceasta se rezumă în esenţă toată broşura lui Kautsky. Şi asta constituie o confuzie teoretică atît de monstruoasă, o renegare atît de totală a marxismului, încît nu ne rămîne decît să recunoaştem că Kautsky l-a întrecut cu mult pe Bernstein.

Problema dictaturii proletariatului este problema raportului dintre statul proletar şi statul burghez, dintre

www.dacoromanica.ro

democrația proletară și democrația burgheză. S-ar părea că e clar ca lumina zilei. Dar Kautsky, asemenea unui profesor de liceu care s-a anchilozat în repetarea manualelor de istorie, se întoarce încăpățînat cu spatele la secolul al XX-lea și cu fața la secolul al XVIII-lea, mestecînd și rumegînd pentru a suta oară, într-o manieră nespus de plicticoasă, într-o serie întreagă de paragrafe, idei arhirăsuflate despre raportul dintre democrația burgheză, de o parte, și absolutism și evul mediu, de altă parte !

Într-adevăr, parcă ar rumega în somn un burete !

Dar asta înseamnă pur și simplu să nu înțelegi despre ce e vorba aici. Sforțările lui Kautsky de a prezenta lucrurile în așa fel ca și cum ar exista oameni care propovăduiesc „disprețul față de democrație" (p. 11) etc. stîrnesc doar zîmbete. Cu asemenea nimicuri este Kautsky nevoit să disimuleze și să încurce problema, căci el o pune în maniera liberală, vorbind despre democrație în general și nu despre democrația *burgheză ;* el evită chiar această noțiune precisă, de clasă, străduindu-se să vorbească despre democrația „presocialistă". Flecarul nostru a umplut aproape o treime din această broșură, 20 de pagini din 63, cu o pălăvrăgeală care este întru totul pe placul burgheziei, deoarece echivalează cu o prezentare în culori mai frumoase a democrației burgheze și estompează problema revoluției proletare.

Dar broșura lui Kautsky este totuși intitulată „Dictatura proletariatului". Este îndeobște cunoscut că tocmai aceasta este *esența* învățăturii lui Marx. *De aceea,* după toată pălăvrăgeala sa în afara temei, Kautsky *a trebuit* să citeze cuvintele lui Marx despre dictatura proletariatului.

Cum le-a citat „marxistul" Kautsky, asta e o adevărată comedie ! Ascultați :

„Această concepție" (în care Kautsky vede dispreț față de democrație) „se sprijină pe un singur cuvînt al lui Karl Marx" — textual așa se spune la p. 20. Iar la p. 60 această afirmație este repetată chiar în următoarea formulare : (bolșevicii) „și-au adus aminte la timp de cuvîntelul" (textual !! des Wörtchens) „despre dictatura pro-

www.dacoromanica.ro

letariatului, folosit o dată de Marx, în 1875, într-o scrisoare".

Iată acest „cuvîntel" al lui Marx :

„Între societatea capitalistă şi cea comunistă se află perioada transformării revoluţionare a celei dintîi în cea de-a doua. Acestei perioade îi corespunde şi o perioadă de tranziţie politică, al cărei stat nu poate fi altul decît dictatura revoluţionară a proletariatului" [100].

În primul rînd, a numi această celebră teză a lui Marx, care rezumă întreaga lui învăţătură revoluţionară, „un singur cuvînt" sau chiar „un cuvîntel" înseamnă a-ţi bate joc de marxism, înseamnă a-l renega în întregime. Nu trebuie să uităm că Kautsky îl ştie pe Marx aproape pe de rost, că, judecînd după toate scrierile lui Kautsky, el are la masa de scris sau în capul său o serie de sertăraşe în care tot ce a scris Marx este rînduit cît se poate de ordonat şi de comod pentru citare. Kautsky *nu poate să nu ştie* că atît în scrisorile lor cît şi în lucrările lor publicate, atît Marx cît şi Engels au vorbit *în repetate rînduri* despre dictatura proletariatului şi înainte şi, mai ales, după Comună. Kautsky nu poate să nu ştie că formula : „dictatura proletariatului" nu este decît o expresie, istoriceşte mai concretă şi ştiinţific mai exactă, a sarcinii proletariatului de „a sfărîma" maşina de stat burgheză, sarcină despre care atît Marx cît şi Engels, ţinînd seama de experienţa revoluţiilor din 1848 şi, într-o măsură şi mai mare, a celei din 1871, au vorbit de la 1852 pînă la 1891, *timp de patruzeci de ani.*

Cum se explică această monstruoasă denaturare a marxismului de către Kautsky, acest bucher întru marxism ? Dacă e să vorbim despre bazele filozofice ale acestui fenomen, totul se rezumă la substituirea dialecticii prin eclectism şi sofistică. Kautsky este mare meşter în astfel de substituiri. Dacă e să vorbim din punctul de vedere al politicii practice, totul se reduce la slugărnicie faţă de oportunişti, adică, în ultimă analiză, faţă de burghezie. Progresînd tot mai rapid de la începutul războiului, Kautsky a atins virtuozitatea în arta de a fi marxist în vorbe şi slugă a burgheziei în fapt.

www.dacoromanica.ro

De acest lucru te convingi și mai mult atunci cînd analizezi felul meșteșugit în care „a tălmăcit" Kautsky „cuvințelul" lui Marx despre dictatura proletariatului. Ascultați :

„Din păcate, Marx a omis să arate mai amănunțit cum își închipuie el această dictatură..." (Este o frază de renegat pe de-a-ntregul falsă, căci în realitate Marx și Engels au dat o serie de indicații cît se poate de amănunțite, pe care bucherul nostru întru marxism le ocolește cu bună știință.) „...Literal, cuvîntul dictatură înseamnă suprimarea democrației. Dar, bineînțeles, luat în sensul său literal, acest cuvînt înseamnă și puterea absolută a unei singure persoane, a cărei voințe nu este îngrădită de nici o lege. O putere absolută care se deosebește de despotism prin aceea că este concepută nu ca o instituție permanentă de stat, ci ca o măsură tranzitorie impusă de necesitate.

Expresia «dictatura proletariatului», deci nu dictatura unei persoane, ci dictatura unei clase, exclude din capul locului ideea că Marx a avut aici în vedere dictatura în înțelesul literal al cuvîntului.

El a vorbit aici nu *despre forma de guvernămînt,* ci despre o *stare* care trebuie să survină în mod necesar pretutindeni unde proletariatul a cucerit puterea politică. Că Marx n-a avut în vedere aici forma de guvernămînt se vede chiar și numai din faptul că el considera că în Anglia și în America trecerea poate fi înfăptuită în mod pașnic, deci pe cale democratică" (p. 20).

Am reprodus într-adins în întregime acest raționament, pentru ca cititorul să poată vedea clar cu ce procedee operează „teoreticianul" Kautsky.

Kautsky a preferat să abordeze problema în așa fel încît să înceapă cu definiția *„cuvîntului"* dictatură.

Foarte bine. Este dreptul sfînt al fiecăruia să abordeze o problemă în felul preferat de el. Numai că trebuie să deosebim modul serios și cinstit de a aborda o problemă de cel necinstit. Cine vrea să trateze serios lucrurile în cadrul acestui mod de a aborda problema, acela trebuie să dea propria sa *definiție* respectivului „cuvînt". Atunci problema ar fi pusă clar și deschis. Kautsky însă nu face așa. „Literal — scrie el —, cuvîntul dictatură înseamnă suprimarea democrației".

În primul rînd, asta nu este o definiție. Dacă el, Kautsky, preferă să se eschiveze de la o definire a noțiunii de dictatură, la ce i-a trebuit să aleagă acest mod de a aborda problema ?

www.dacoromanica.ro

În al doilea rînd, asta e ceva vădit greşit. E firesc ca un liberal să vorbească despre „democraţie" în general. Un marxist însă nu va uita niciodată să pună întrebarea : „pentru care clasă ?" Oricine ştie, de pildă, — şi „istoricul" Kautsky ştie şi el — că răscoalele sclavilor din antichitate sau chiar frămîntările puternice din rîndurile lor făceau să iasă îndată la iveală esenţa statului antic ca o *dictatură a stăpînilor de sclavi*. Dar suprima oare această dictatură democraţia *în rîndurile* stăpînilor de sclavi, democraţia *pentru ei ?* Toată lumea ştie că nu. „Marxistul" Kautsky a spus o prostie nemaipomenită şi un neadevăr, pentru că *„a uitat"* lupta de clasă...

Pentru a transforma afirmaţia liberală şi falsă făcută de Kautsky într-una marxistă şi adevărată trebuie spus : dictatura nu înseamnă neapărat suprimarea democraţiei pentru clasa care exercită această dictatură asupra altor clase, dar înseamnă neapărat suprimarea democraţiei (sau o extrem de substanţială limitare a ei, ceea ce este tot o formă de suprimare) pentru clasa asupra căreia sau împotriva căreia se exercită dictatura.

Dar oricît de adevărată este această afirmaţie, ea nu conţine o definiţie a dictaturii.

Să examinăm următoarea frază a lui Kautsky :

„...Dar, bineînţeles, luat în sensul său literal, acest cuvînt înseamnă şi puterea absolută a unei singure persoane, a cărei voinţă nu este îngrădită de nici o lege..."

Asemenea unui căţeluş orb care îşi vîră la întîmplare nasul ba într-un loc, ba într-altul, Kautsky a dat aici din întîmplare peste o idee justă (şi anume că dictatura este o putere care nu este îngrădită de nici o lege), dar *n-a dat totuşi* definiţia dictaturii şi, în afară de aceasta, a spus un neadevăr istoric vădit, anume că dictatura ar însemna puterea unei singure persoane. Această afirmaţie nu este exactă nici din punct de vedere gramatical, căci dictatura poate fi exercitată şi de un grup restrîns de persoane, şi de o oligarhie, şi de o clasă etc.

În continuare, Kautsky arată deosebirea dintre dictatură şi despotism, dar, deşi afirmaţia lui este vădit greşită, nu ne vom opri asupra ei, întrucît n-are nici

www.dacoromanica.ro

o legătură cu problema care ne interesează. Este cunoscută înclinația lui Kautsky de a se întoarce de la secolul al XX-lea la secolul al XVIII-lea, iar de la secolul al XVIII-lea la epoca antică, și noi sperăm că, după ce-și va fi instaurat dictatura, proletariatul german va ține seama de această înclinație a lui Kautsky și îi va da, să zicem, un post de profesor de istorie antică la un liceu. Să recurgi la speculații sterpe pe tema despotismului pentru a te eschiva să dai o definiție dictaturii proletariatului este sau o prostie dintre cele mai mari, sau o șarlatanie prea puțin iscusită.

Vedem, așadar, că, propunîndu-și să vorbească despre dictatură, Kautsky a înșirat multe neadevăruri notorii, dar n-a dat nici o definiție ! El ar fi putut, fără a se bizui pe aptitudinile sale intelectuale, să recurgă la memoria sa și să scoată din „sertărașe" toate cazurile în care Marx vorbește despre dictatură. Ar fi obținut de bună seamă fie următoarea definiție, fie una care în fond ar coincide cu ea :

Dictatura este o putere care se sprijină nemijlocit pe violență și care nu este îngrădită de nici o lege.

Dictatura revoluționară a proletariatului este o putere cucerită prin violența exercitată de proletariat asupra burgheziei și sprijinită pe această violență, putere neîngrădită de nici o lege.

Și acest adevăr simplu, clar ca lumina zilei pentru orice muncitor conștient (reprezentant al masei, și nu al păturii de sus a canaliilor mic-burgheze cumpărate de capitaliști, pe care o alcătuiesc social-imperialiștii din toate țările), acest adevăr evident pentru orice reprezentant al celor exploatați, al celor care luptă pentru eliberarea lor, acest adevăr incontestabil pentru orice marxist trebuie „smuls prin luptă" preasavantului domn Kautsky ! Cum se explică aceasta ? Prin spiritul de slugărnicie de care s-au pătruns conducătorii Internaționalei a II-a, deveniți sicofanți odioși în slujba burgheziei.

Kautsky recurge mai întîi la un truc, făcînd afirmația vădit absurdă că, luat în sensul său literal, cuvîntul dictatură înseamnă dictatura unei singure persoane, iar apoi — pe baza acestui truc ! — declară că la Marx,

www.dacoromanica.ro

„aşadar", cuvintele cu privire la dictatura unei clase *nu* trebuie luate în sensul lor literal (ci în sensul că dictatura nu înseamnă violenţă revoluţionară, ci cucerirea „paşnică" a majorităţii în condiţiile „democraţiei" — notaţi bine — burgheze).

Trebuie să facem distincţie, pretinde el, între noţiunea de „stare" şi aceea de „formă de guvernămînt". O distincţie uimitor de fină, tot atît de fină ca şi aceea dintre „starea" de prostie a unui om care judecă neinteligent şi „forma" prostiilor sale.

Lui Kautsky *îi trebuie* să prezinte dictatura drept o „stare de dominaţie" (această expresie el o întrebuinţează textual chiar în pagina următoare, p. 21), căci atunci *dispare violenţa revoluţionară,* dispare *revoluţia violentă.* „Starea de dominaţie" este o stare în care poate să existe orice majoritate în condiţiile... „democraţiei" ! Cu ajutorul acestui truc şarlatanesc, *revoluţia dispare* în chip fericit.

Dar şarlatania este prea grosolană, şi ea nu-l va salva pe Kautsky. Nu poţi ascunde că dictatura presupune şi înseamnă „o stare" de *violenţă revoluţionară* — neplăcută pentru renegaţi — exercitată de o clasă asupra alteia, aşa cum „nu poţi ascunde sula în sac". Absurditatea distincţiei dintre noţiunea de „stare" şi aceea de „formă de guvernămînt" iese la iveală. Este culmea prostiei să vorbeşti aici despre forma de guvernămînt, căci orice copil ştie că monarhia şi republica sînt forme de guvernămînt diferite. Domnului Kautsky trebuie să i se demonstreze că în capitalism *amîndouă* aceste forme de guvernămînt, ca şi toate „formele de guvernămînt" intermediare, nu sînt decît varietăţi *de stat burghez,* adică de *dictatură a burgheziei.*

În sfîrşit, a vorbi despre forma de guvernămînt înseamnă să procedezi la o falsificare nu numai prostească, ci şi grosolană, a ideii lui Marx, care vorbeşte aici cît se poate de clar despre forma sau tipul de *stat,* iar nu despre forma de guvernămînt.

Revoluţia proletară este imposibilă fără sfărîmarea prin violenţă a maşinii de stat burgheze şi fără înlocuirea

www.dacoromanica.ro

ei cu una *nouă*, care, după cum spune Engels, „nu mai este un stat în sensul propriu al cuvîntului“ [101].

Lui Kautsky însă îi trebuie să disimuleze și să denatureze toate aceste lucruri, — așa cere poziția lui de renegat.

Priviți la ce jalnice subterfugii recurge el.

Primul subterfugiu: „...Că Marx n-a avut în vedere aici forma de guvernămînt se vede chiar și numai din faptul că el considera că în Anglia și în America este posibilă o trecere pașnică, adică pe cale democratică...“

Forma de guvernămînt n-are nici o legătură cu problema în discuție, căci există monarhii care nu sînt tipice pentru *statul* burghez, de pildă acelea care se caracterizează prin lipsa de militarism, și există republici tipice din acest punct de vedere, adică cu militarism și birocrație. Este un fapt istoric și politic îndeobște cunoscut, și Kautsky nu va reuși să-l falsifice.

Dacă ar fi vrut să raționeze în mod serios și cinstit, Kautsky s-ar fi întrebat: există oare legi istorice care se referă la revoluție și care nu cunosc excepții? Răspunsul ar fi fost: nu, asemenea legi nu există. Asemenea legi au în vedere numai ceea ce este tipic, ceea ce Marx a desemnat odată prin cuvîntul „ideal“, în sensul de capitalism mijlociu, normal, tipic.

Mai departe. A existat în deceniul al 8-lea al secolului al XIX-lea ceva care făcea ca Anglia și America să constituie o excepție *în această privință?* Necesitatea de a pune această întrebare este evidentă pentru oricine cunoaște cît de cît cerințele științei în domeniul problemelor istorice. A nu o pune înseamnă a falsifica știința, înseamnă a te juca de-a sofismele. Dacă însă punem această întrebare, răspunsul este neîndoielnic: dictatura revoluționară a proletariatului înseamnă *violență* împotriva burgheziei; necesitatea acestei violențe este determinată *în special*, așa cum au explicat-o Marx și Engels în modul cel mai amănunțit și în repetate rînduri (îndeosebi în „Războiul civil din Franța“ și în prefața la această lucrare), de existența *militarismului și a birocrației*. Tocmai aceste instituții și tocmai în Anglia și în America, tocmai în deceniul al 8-lea al secolului al

www.dacoromanica.ro

XIX-lea — cînd Marx a făcut această observaţie — *n u e x i s t a u.* (Acum însă ele *există* şi în Anglia, şi în America.)

Kautsky este nevoit să recurgă literalmente la fiecare pas la şarlatanii pentru a-şi camufla poziţia de renegat!

Şi este demn de reţinut că fără să vrea şi-a dat el aici arama pe faţă scriind: „în mod paşnic, *adică pe cale democratică*“ *!!*

Cînd a dat definiţia dictaturii, Kautsky s-a străduit din răsputeri să ascundă cititorului trăsătura esenţială a acestei noţiuni, şi anume: *violenţa* revoluţionară. Acum însă adevărul a ieşit la iveală: este vorba de opoziţia dintre *revoluţia paşnică* şi *revoluţia violentă.*

Acesta e miezul problemei. Toate subterfugiile, sofismele şi falsificările şarlataneşti îi sînt necesare lui Kautsky tocmai pentru *a ocoli* problema revoluţiei *violente*, pentru a disimula faptul că a renegat-o, pentru a camufla trecerea sa de partea politicii muncitoreşti *liberale*, adică de partea burgheziei. Acesta e miezul problemei.

„Istoricul“ Kautsky falsifică cu atîta neruşinare istoria, încît „uită“ principalul: capitalismul premonopolist — care atinsese apogeul tocmai în deceniul al 8-lea al secolului al XIX-lea — se caracteriza, în virtutea particularităţilor sale *economice* fundamentale, care s-au manifestat deosebit de tipic în America şi în Anglia, printr-o relativ mai mare dragoste de pace şi de libertate, pe cînd imperialismul, adică capitalismul monopolist, care s-a maturizat definitiv abia în secolul al XX-lea, se caracterizează, în virtutea particularităţilor sale *economice* fundamentale, printr-o dragoste minimă de pace şi de libertate şi printr-o maximă dezvoltare generală a militarismului. „A nu observa“ această deosebire atunci cînd discuţi cît de tipică sau de probabilă este revoluţia paşnică sau violentă înseamnă a te coborî la nivelul celui mai ordinar lacheu al burgheziei.

Al doilea subterfugiu. Comuna din Paris a fost o dictatură a proletariatului, dar ea a fost aleasă prin vot *universal*, adică fără ca burghezia să fi fost lipsită de drepturile ei electorale, adică a fost aleasă în mod *„democratic“*. Şi Kautsky triumfă: „...Dictatura prole-

www.dacoromanica.ro

tariatului era pentru Marx" (sau după Marx) „o stare care decurge în mod necesar din democrația pură, dacă proletariatul constituie majoritatea" (bei überwiegendem Proletariat, S.21).

Acest argument al lui Kautsky este atît de ilariant, încît te pune, zău, într-un adevărat embarras de richesses (dificultate de alegere, creată de abundența... obiecțiilor). În primul rînd, se știe că floarea burgheziei, vîrfurile ei, statul ei major, fugiseră din Paris la Versailles. La Versailles se afla „socialistul" Louis Blanc, ceea ce, între altele, arată falsitatea afirmației lui Kautsky că la Comună ar fi participat „toate curentele" socialismului. Nu este oare ridicol să înfățișezi drept „democrație pură" cu „vot universal" împărțirea locuitorilor Parisului în două tabere beligerante, dintre care una concentrase toată burghezia politicește activă, hotărîtă de luptă?

În al doilea rînd, Comuna lupta împotriva Versailles-ului ca guvern muncitoresc al *Franței* împotriva celui burghez. Ce caută aici „democrația pură" și „votul universal", din moment ce Parisul era acela care hotăra soarta Franței? Oare de la principiile și practica „democrației pure" pornea Marx atunci cînd afirma că Comuna a comis o greșeală neluînd în stăpînire banca ce aparținea întregii Franțe [102] ??

Se vede, zău, că Kautsky scrie într-o țară în care poliția interzice cetățenilor să rîdă „în grup", altfel rîsetele l-ar fi ucis.

În al treilea rînd, îmi voi permite respectuos să-i amintesc d-lui Kautsky, care cunoaște pe de rost scrierile lui Marx și Engels, următoarea apreciere asupra Comunei, făcută de Engels din punctul de vedere al... „democrației pure":

„Au văzut oare vreodată acești domni" (antiautoritariștii) „o revoluție? O revoluție este, fără îndoială, lucrul cel mai autoritar posibil. Revoluția este actul prin care o parte din populație impune voința ei celeilalte părți cu ajutorul puștilor, baionetelor și tunurilor, deci cu ajutorul celor mai autoritare mijloace; iar dacă partidul victorios nu vrea ca lupta lui să fi fost zadarnică, trebuie să-și mențină dominația prin frica pe care armele sale

www.dacoromanica.ro

o inspiră reacţionarilor. S-ar fi menţinut Comuna din Paris măcar o singură zi dacă ea nu ar fi recurs împotriva burgheziei la această autoritate a poporului înarmat? N-ar trebui oare, dimpotrivă, să i se reproşeze Comunei că nu a recurs în suficientă măsură la această autoritate?" [103].

Poftim „democraţie pură"! Cum l-ar mai fi ridiculizat Engels pe banalul mic-burghez şi „social-democrat" (în sensul francez din perioada 1840—1850 şi în sensul general-european din perioada 1914—1918) căruia i-ar fi trecut prin minte să vorbească în genere despre „democraţie pură" într-o societate împărţită în clase!

Destul însă. E cu neputinţă să enumeri toate absurdităţile pe care le debitează Kautsky, căci la el fiecare frază este literalmente îmbibată de spiritul renegării.

Marx şi Engels au analizat cît se poate de amănunţit Comuna din Paris şi au arătat că meritul ei este acela de a fi încercat *să distrugă, să sfărîme* „maşina de stat aşa cum este" [104]. Marx şi Engels au atribuit acestei concluzii o importanţă atît de mare, încît în 1872 au introdus *numai* această modificare în programul, „învechit" (pe alocuri), al „Manifestului Comunist" [105]. Marx şi Engels au arătat că Comuna a desfiinţat armata şi birocraţia, a desfiinţat *parlamentarismul,* a distrus această „excrescenţă parazitară care este statul" etc.; iar prea înţeleptul Kautsky, punîndu-şi scufia de noapte, repetă ceea ce au spus de mii de ori profesorii liberali — basmele despre „democraţia pură".

Nu degeaba a spus Rosa Luxemburg, la 4 august 1914, că social-democraţia germană este astăzi un *hoit împuţit.*

Al treilea subterfugiu. „Dacă vorbim despre dictatură ca formă de guvernămînt, nu putem vorbi despre dictatura unei clase. Căci o clasă, după cum am mai spus, poate numai să domine, dar nu să guverneze..." „Organizaţiile" sau „partidele" sînt acelea care guvernează.

Din confuzie în confuzie, domnule „maestru al confuziei"! Dictatura nu este „o formă de guvernămînt", asta-i o absurditate ridicolă. Nici Marx nu vorbeşte despre „forma de guvernămînt", ci despre forma sau tipul de *stat.* Asta este altceva, cu totul altceva. Este de

www.dacoromanica.ro

asemenea cu totul greșit să se spună că *o clasă* nu poate guverna ; numai „un cretin parlamentar", care nu vede nimic altceva decît parlamentul burghez și nu observă nimic altceva decît „partidele guvernamentale", poate să spună o asemenea prostie. Orice țară europeană îi va arăta lui Kautsky exemple de guvernare a *clasei* ei dominante, de pildă a moșierilor în evul mediu, cu toate că nu erau suficient organizați.

În concluzie : Kautsky a denaturat în modul cel mai scandalos noțiunea de dictatură a proletariatului, transformîndu-l pe Marx într-un liberal de duzină, ceea ce denotă că în alunecarea sa el însuși a ajuns la nivelul unui liberal care înșiră platitudini despre „democrația pură", căutînd să înfrumusețeze și să disimuleze conținutul de clasă al democrației *burgheze* și temîndu-se mai mult ca de orice de *violența revoluționară* a clasei asuprite. „Tălmăcind" noțiunea de „dictatură revoluționară a proletariatului" în așa fel încît să dispară violența revoluționară exercitată de clasa asuprită împotriva asupritorilor, Kautsky a bătut recordul mondial de denaturare liberală a învățăturii lui Marx. Renegatul Bernstein s-a dovedit a fi un biet cățeluș în comparație cu renegatul Kautsky.

DEMOCRAȚIE BURGHEZĂ ȘI DEMOCRAȚIE PROLETARĂ

Problema pe care Kautsky a încurcat-o într-un hal fără seamăn se prezintă în realitate astfel :

Este clar că, dacă nu vrei să-ți bați joc de bunul-simț și de istorie, nu poți vorbi de „democrație pură" atîta timp cît există *clase* diferite, dar poți vorbi numai de democrație *de clasă*. (În paranteză fie spus, „democrația pură" nu este numai o frază care denotă *ignoranță* și care arată că acela care o folosește nu înțelege nici lupta de clasă și nici esența statului, ci este și o frază complet lipsită de conținut, căci în societatea comunistă democrația, regenerîndu-se și devenind o deprindere, *va dispărea treptat*, dar nu va fi niciodată democrație „pură").

www.dacoromanica.ro

„Democraţia pură" este fraza mincinoasă a unui liberal care caută să-i prostească pe muncitori. Istoria cunoaşte democraţia burgheză, care ia locul feudalismului, şi democraţia proletară, care ia locul democraţiei burgheze.

Zecile de pagini pe care Kautsky le consacră „demonstrării" adevărului că democraţia burgheză reprezintă un progres faţă de rînduielile medievale şi că proletariatul trebuie neapărat s-o folosească în lupta lui împotriva burgheziei nu sînt decît o pălăvrăgeală liberală menită să-i prostească pe muncitori. Aceasta este un truism nu numai într-o ţară cultă ca Germania, ci şi într-o ţară incultă ca Rusia. Kautsky aruncă pur şi simplu praf „savant" în ochii muncitorilor, vorbind pe un ton grav atît despre Weitling, cît şi despre iezuiţii din Paraguay şi despre multe altele, *pentru a ocoli* esenţa *burgheză* a democraţiei actuale, adică a celei *capitaliste*.

Kautsky ia din marxism ceea ce este acceptabil pentru liberali, pentru burghezie (critica rînduielilor medievale, rolul istoric progresist al capitalismului în general şi al democraţiei capitaliste în particular) şi şterge din marxism, trece sub tăcere, estompează ceea ce *nu e acceptabil* pentru burghezie (violenţa revoluţionară a proletariatului împotriva burgheziei, în scopul desfiinţării acesteia). Tocmai de aceea Kautsky se dovedeşte a fi inevitabil, în virtutea poziţiei sale obiective şi indiferent de convingerea sa subiectivă, un lacheu al burgheziei.

Reprezentînd un mare progres istoric în comparaţie cu rînduielile medievale, democraţia burgheză rămîne întotdeauna — şi în condiţiile capitalismului nu poate să nu rămînă — îngustă, ciuntită, falsă, ipocrită, un rai pentru cei bogaţi, o capcană şi o minciună pentru cei exploataţi, pentru cei săraci. Acest adevăr, care reprezintă o parte componentă esenţială a învăţăturii marxiste, „marxistul" Kautsky nu l-a înţeles. În această problemă fundamentală, Kautsky oferă burgheziei „lucruri plăcute" în locul unei critici ştiinţifice a condiţiilor care fac din orice democraţie burgheză o democraţie pentru cei bogaţi.

www.dacoromanica.ro

Să amintim mai întîi preaînvățatului domn Kautsky acele afirmații teoretice ale lui Marx și Engels pe care — spre rușinea sa — bucherul nostru le-a „uitat" (spre a fi pe placul burgheziei), iar apoi vom explica lucrurile cît mai pe înțelesul tuturor.

Nu numai statul antic și cel feudal, ci și „statul reprezentativ modern este instrumentul de exploatare a muncii salariate de către capital" (Engels, în lucrarea sa despre stat) [106]. „Întrucît statul nu este decît o instituție vremelnică, folosită în luptă, în revoluție, pentru a reprima prin violență pe adversarii, este o curată absurditate să se vorbească de statul popular liber: cîtă vreme proletariatul mai *folosește* statul, el îl folosește nu în interesul libertății, ci în vederea reprimării dușmanilor săi, și de îndată ce poate fi vorba de libertate, statul ca atare încetează să mai existe" (Engels în scrisoarea sa către Bebel din 28.III.1875) [107]. „Statul nu este altceva decît o mașină pentru reprimarea unei clase de către altă clasă, în republica democratică nu mai puțin ca în monarhie" (Engels în prefața la „Războiul civil" de Marx) [108]. Votul universal „este astfel un criteriu al maturității clasei muncitoare. *Mai mult nu poate da și nu va da niciodată în statul actual*" (Engels în lucrarea sa despre stat[109]. Domnul Kautsky rumegă într-o manieră extrem de plictisitoare prima parte a acestei teze, acceptabile pentru burghezie. Partea a doua, pe care am subliniat-o și care nu e acceptabilă pentru burghezie, renegatul Kautsky o trece sub tăcere!). „Comuna trebuia să fie nu un organism parlamentar, ci un organism activ, atît executiv cît și legislativ... În loc să hotărască o dată la trei sau la șase ani care membru al clasei dominante să reprezinte și să calce în picioare (ver- und zertreten) poporul în parlament, votul universal urma să servească poporului, constituit în comune, pentru a-și alege muncitorii, supraveghetorii și contabilii, așa cum votul individual servește oricărui alt patron să și-i aleagă pentru întreprinderea lui" (Marx în lucrarea sa despre Comuna din Paris: „Războiul civil din Franța") [110].

Fiecare din aceste teze, pe care preaînvățatul domn Kautsky le cunoaște foarte bine, constituie o palmă pe

www.dacoromanica.ro

obrazul lui şi demască întreaga sa renegare. În toată broşura lui Kautsky nu veţi găsi nici pic de înţelegere a acestor adevăruri. Întregul ei conţinut este o batjocură la adresa marxismului!

Luaţi legile fundamentale ale statelor moderne sau felul în care sînt ele guvernate, luaţi libertatea întrunirilor şi a presei sau „egalitatea cetăţenilor în faţa legii", — şi veţi vedea la fiecare pas ipocrizia democraţiei burgheze, pe care orice muncitor cinstit şi conştient o cunoaşte foarte bine. Nu există stat, oricît de democratic ar fi el, în constituţia căruia să nu găseşti tot felul de rezerve şi portiţe care asigură burgheziei posibilitatea de a folosi armata împotriva muncitorilor, de a introduce starea de asediu etc. „în caz de încălcare a ordinii", — dar în realitate în cazul cînd clasa exploatată „încalcă" rînduielile sclaviei sale şi încearcă să se comporte altfel decît sclavii. Kautsky înfrumuseţează fără pic de ruşine democraţia burgheză, trecînd sub tăcere ceea ce întreprind burghezii cei mai democraţi şi mai republicani din America şi din Elveţia, de pildă, împotriva muncitorilor grevişti.

O, înţeleptul şi eruditul Kautsky trece sub tăcere aceste lucruri! Acest erudit om politic nu înţelege că a trece sub tăcere asemenea lucruri înseamnă a comite o mîrşăvie. El preferă să povestească muncitorilor basme pe tema că democraţia înseamnă „ocrotirea minorităţii". E de necrezut, dar aşa e! În vara anului 1918 de la naşterea lui Hristos, în al cincilea an al măcelului imperialist mondial şi al sugrumării minorităţilor internaţionaliste (adică a acelora care n-au trădat josnic socialismul, cum au făcut-o alde Renaudel şi Longuet, Scheidemann şi Kautsky, Henderson şi Webb etc.) în toate „democraţiile" lumii, eruditul domn Kautsky înalţă mieroase imnuri de slavă „ocrotirii minorităţii". Doritorii le pot citi în pagina 15 din broşura lui Kautsky. Iar în pagina 16 acest erudit... individ vă va povesti despre whigii şi toryi [111] din Anglia secolului al XVIII-lea!

O, erudiţie! O, rafinată slugărnicie faţă de burghezie! O, manieră civilizată de a se tîrî pe burtă în faţa capitaliştilor şi de a le linge cizmele! Dacă aş fi Krupp sau

www.dacoromanica.ro

Scheidemann, Clemenceau sau Renaudel, i-aș plăti d-lui Kautsky milioane, l-aș răsplăti cu sărutări de Iudă, l-aș lăuda în fața muncitorilor, aș recomanda „unitatea socialismului" cu oameni atît de „onorabili" cum e Kautsky. A scrie broșuri împotriva dictaturii proletariatului, a povesti despre whigii și toryi din Anglia secolului al XVIII-lea, a susține că democrația înseamnă „ocrotirea minorității" și a trece sub tăcere *pogromurile* împotriva internaționaliștilor în republica „democratică" americană, — nu sînt oare acestea servicii de lacheu aduse burgheziei ?

Eruditul domn Kautsky „a uitat" — din întîmplare, probabil... — un singur „amănunt", și anume : că partidul dominant al democrației burgheze acordă ocrotirea minorității numai unui alt partid *burghez*, în timp ce proletariatului, în loc de „ocrotirea minorității", îi sînt rezervate — în orice problemă *serioasă, profundă și fundamentală* — pogromurile și starea de asediu. Cu cît *mai dezvoltată e democrația, cu atît mai aproape este ea de pogromuri sau de război civil la fiecare divergență politică profundă, periculoasă pentru burghezie.* Această „lege" a democrației burgheze eruditul domn Kautsky ar putea s-o observe în evoluția afacerii Dreyfus [112] din Franța republicană, în linșarea negrilor și a internaționaliștilor în republica democratică americană, în exemplul Irlandei și al Ulsterului în Anglia democratică [113], în prigonirea bolșevicilor și în organizarea de pogromuri împotriva lor, în aprilie 1917, în republica democratică rusă. Iau într-adins nu numai exemple din timpul războiului, ci și din perioada de pace care l-a precedat. Mierosul domn Kautsky preferă să închidă ochii asupra acestor fapte din secolul al XX-lea, povestind în schimb muncitorilor lucruri uimitor de noi, extrem de interesante, cît se poate de instructive și extraordinar de importante despre whigii și toryi din secolul al XVIII-lea.

Să luăm, de pildă, parlamentul burghez. Este oare de conceput ca eruditul Kautsky să nu fi auzit niciodată că bursa și bancherii își subordonează parlamentele burgheze într-o măsură *cu atît mai mare cu cît* democrația e *mai puternic* dezvoltată ? De aici nu rezultă că nu

www.dacoromanica.ro

trebuie folosit parlamentarismul burghez (şi bolşevicii l-au folosit cu mai mult succes, cred, decît oricare alt partid din lume, căci în 1912—1914 am cucerit toate mandatele curiei muncitoreşti în alegerile pentru Duma a IV-a). Dar tot de aici rezultă că numai un liberal poate să uite *caracterul istoriceşte limitat şi condiţionat* al parlamentarismului burghez, aşa cum îl uită Kautsky. Chiar şi în cel mai democratic stat burghez masele asuprite se lovesc la fiecare pas de contradicţia flagrantă dintre egalitatea *formală,* pe care o proclamă „democraţia" capitaliştilor, şi miile de îngrădiri şi subterfugii *de fapt* care-i transformă pe proletari în *sclavi salariaţi.* Tocmai această contradicţie deschide ochii maselor asupra putreziciunii, minciunii şi ipocriziei capitalismului. Tocmai aceasta este contradicţia pe care o dezvăluie mereu în faţa maselor agitatorii şi propagandiştii socialismului, *pentru a le pregăti* în vederea revoluţiei ! Dar cînd era revoluţiilor *a început,* Kautsky i-a întors spatele şi s-a apucat să cînte splendorile democraţiei burgheze *muribunde.*

Democraţia proletară — una dintre formele căreia este Puterea sovietică — a dat un exemplu — fără precedent în lume — de dezvoltare şi de lărgire a democraţiei tocmai pentru majoritatea uriaşă a populaţiei, pentru cei ce muncesc şi sînt exploataţi. A scrie o carte întreagă despre democraţie, aşa cum a făcut Kautsky, care consacră două pagini dictaturii şi zeci de pagini „democraţiei pure", şi *a nu observa* acest fapt înseamnă a denatura complet lucrurile, a le denatura în spirit liberal.

Să luăm politica externă. În nici o ţară burgheză, nici chiar în cea mai democratică, ea nu se face pe faţă. Pretutindeni masele sînt înşelate, iar în Franţa democratică, în Elveţia, în America şi în Anglia înşelătoria este de o sută de ori mai perfidă şi mai rafinată decît în celelalte ţări. Puterea sovietică a smuls în chip revoluţionar vălul care acoperă politica externă. Kautsky n-a observat acest lucru ; el l-a trecut sub tăcere, deşi în epoca războaielor de jaf şi a tratatelor secrete cu privire la „împărţirea sferelor de influenţă" (adică la împărţirea lumii de către tîlharii capitalişti) asta are o importanţă *cardinală,* căci

www.dacoromanica.ro

de asta depinde problema păcii, problema vieții și morții a zeci de milioane de oameni.

Să luăm orînduirea de stat. Kautsky se agață de „chestiuni de amănunt", se agață pînă și de faptul că (în Constituția sovietică) alegerile sînt „indirecte", dar nu vede fondul problemei. El nu observă esența *de clasă* a aparatului de stat, a mașinii de stat. În democrația burgheză capitaliștii recurg la mii de manopere — care sînt cu atît mai abile și mai eficiente cu cît mai dezvoltată e democrația „pură" — pentru *a împiedica* masele să participe la opera de guvernare, să beneficieze de libertatea întrunirilor și a presei etc. Puterea sovietică este *prima* în lume (strict vorbind, a doua, căci același lucru începuse să-l facă și Comuna din Paris) care *atrage* la opera de guvernare masele, și anume masele *exploatate*. Prin mii de stavile masele *sînt împiedicate* să-și trimită reprezentanții în parlamentul burghez (care în democrația burgheză nu are *niciodată* cuvîntul *hotărîtor* în problemele cele mai importante ; în aceste probleme cuvîntul hotărîtor aparține bursei și băncilor), iar muncitorii știu și-și dau seama foarte bine, ei văd și simt că parlamentul burghez este o instituție *străină, un instrument de asuprire* a proletarilor de către burghezie, o instituție a clasei dușmane, a minorității exploatatoare.

Sovietele sînt organizația nemijlocită a înseși maselor muncitoare și exploatate, care le *înlesnește* posibilitatea de a-și orîndui singure statul și de a-l conduce cum e mai bine. Tocmai avangarda celor ce muncesc și sînt exploatați, proletariatul de la orașe, se bucură în această privință de avantajul că, datorită întreprinderilor mari, el este mai unit decît restul populației ; lui îi este cel mai ușor să aleagă și să controleze pe cei aleși. Organizația Sovietelor *înlesnește* în mod automat unirea tuturor celor ce muncesc și sînt exploatați în jurul avangărzii lor, proletariatul. Vechiul aparat burghez — birocrația, privilegiile bogăției, ale educației burgheze, relațiilor etc. (aceste privilegii de fapt sînt cu atît mai felurite, cu cît democrația burgheză este mai dezvoltată), — toate acestea dispar în condițiile organizației Sovietelor. Libertatea presei încetează de a mai fi o ipocrizie, căci tipografiile

www.dacoromanica.ro

şi hîrtia i se iau burgheziei. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu cele mai bune clădiri, cu palatele, cu vilele, cu casele moşierilor. Puterea sovietică a luat imediat din mîinile exploatatorilor mii şi mii de asemenea clădiri dintre cele mai bune, făcînd astfel ca dreptul de întrunire — fără care democraţia este o minciună — să devină pentru mase *de un milion de ori* mai „democratic". Alegerile indirecte în Sovietele nelocale înlesnesc organizarea congreselor Sovietelor şi fac ca *întregul* aparat să fie mai ieftin, mai mobil, mai accesibil muncitorilor şi ţăranilor, într-o perioadă cînd viaţa clocoteşte şi cînd este necesar ca cetăţenii să aibă cît mai rapid posibilitatea de a revoca pe un deputat local sau de a-l trimite la congresul general al Sovietelor.

Democraţia proletară e *de un milion de ori* mai democratică decît oricare democraţie burgheză ; Puterea sovietică e de un milion de ori mai democratică decît cea mai democratică republică burgheză.

Şi numai un om care s-a pus în mod conştient în slujba burgheziei sau care e politiceşte mort de-a binelea, pe care colbuitele tomuri burgheze îl împiedică să vadă viaţa reală şi care este pe de-a-ntregul îmbibat de prejudecăţi burghezo-democratice, transformîndu-se astfel în mod obiectiv într-un lacheu al burgheziei, a putut să nu observe acest lucru.

Numai un om care nu este în stare *să pună problema* din punctul de vedere al claselor *asuprite* a putut să nu observe acest lucru :

există oare printre ţările burgheze cele mai democratice măcar una singură în care muncitorul *mijlociu, din masă, muncitorul agricol* mijlociu, din masă, sau în genere semiproletarul rural (adică reprezentantul masei asuprite, al majorităţii covîrşitoare a populaţiei) să se bucure fie şi de aproximativ aceeaşi *libertate* de a organiza întruniri în cele mai bune clădiri, de a dispune de marile tipografii şi de cele mai bune depozite de hîrtie pentru a-şi exprima ideile şi pentru a-şi apăra interesele, de a pune la conducerea şi la „orînduirea" statului oameni din propria sa clasă, ca în Rusia Sovietică ?

www.dacoromanica.ro

Ar fi ridicol să se creadă că domnul Kautsky ar putea găsi în vreo țară, dintr-o mie de muncitori și de muncitori agricoli informați, măcar unul care să aibă vreo îndoială asupra răspunsului la această întrebare. Aflînd din ziarele burgheze crîmpeie de recunoaștere a adevărului, muncitorii din lumea întreagă simpatizează instinctiv cu Republica sovietică tocmai pentru că văd în ea o întruchipare a democrației *proletare, a democrației pentru cei săraci*, iar nu a democrației pentru cei bogați, cum este în realitate oricare democrație burgheză, chiar și cea mai bună.

Pe noi ne guvernează (și statul nostru îl „orînduiesc") funcționari burghezi, parlamentari burghezi și judecători burghezi. Iată un adevăr simplu, evident și incontestabil pe care îl cunosc din propria lor experiență de viață și pe care îl simt zi de zi zeci și sute de milioane de oameni din clasele asuprite în toate țările burgheze, inclusiv cele mai democratice.

În Rusia însă aparatul bicrocratic a fost complet sfărîmat, fără a se lăsa piatră pe piatră din el, toți judecătorii vechi au fost alungați, parlamentul burghez a fost desființat, iar dreptul de a avea o reprezentanță *mult mai accesibilă* a fost dat tocmai muncitorilor și țăranilor, Sovietele *l o r* au fost puse în locul funcționarilor sau deasupra lor, Sovietele *l o r* au căpătat dreptul de a alege pe judecători. Chiar și numai acest fapt este de ajuns pentru ca toate clasele asuprite să vadă în Puterea sovietică, adică în această formă a dictaturii proletariatului, o putere de un milion de ori mai democratică decît cea mai democratică republică burgheză.

Kautsky nu înțelege acest adevăr atît de clar, atît de evident pentru orice muncitor, pentru că el „a uitat", pentru că „s-a dezvățat" să pună întrebarea : democrație *p e n t r u c a r e c l a s ă ?* El judecă din punctul de vedere al democrației „pure" (adică fără clase ? sau în afara claselor ?). El argumentează ca Shylock : „o livră de carne", și atîta tot. Egalitatea tuturor cetățenilor — altfel nu există democrație.

www.dacoromanica.ro

E cazul să-i punem eruditului Kautsky, „marxistului" şi „socialistului" Kautsky, întrebarea :

poate exista egalitate între exploatat şi exploatator ?

E monstruos, e de necrezut că trebuie să punem o asemenea întrebare atunci cînd analizăm cartea unui conducător ideologic al Internaţionalei a II-a. Dar „dacă ai intrat în horă, trebuie să joci". Dacă te-ai apucat să scrii despre Kautsky, trebuie să explici acestui erudit de ce nu poate fi egalitate între exploatator şi exploatat.

POATE FI EGALITATE ÎNTRE EXPLOATAT ŞI EXPLOATATOR ?

Kautsky judecă în felul următor :

(1) „Exploatatorii au format întotdeauna numai o mică minoritate a populaţiei" (p. 14 din broşura lui Kautsky).

Iată un adevăr incontestabil. Dar cum trebuie să judecăm pornind de la acest adevăr ? Se poate judeca în chip marxist, socialist, şi atunci trebuie luat ca bază raportul dintre exploataţi şi exploatatori. Se poate judeca în chip liberal, burghezo-democratic, şi atunci trebuie luat ca bază raportul dintre majoritate şi minoritate.

Dacă judecăm în chip marxist, trebuie să spunem : exploatatorii transformă în mod inevitabil statul (şi aici este vorba de democraţie, adică de una dintre formele de stat) într-un instrument de dominaţie a clasei lor, a exploatatorilor, asupra celor exploataţi. De aceea şi statul democratic, atîta timp cît există exploatatori care domină asupra majorităţii exploataţilor, va fi în mod inevitabil o democraţie pentru exploatatori. Statul celor exploataţi trebuie să se deosebească în mod radical de un astfel de stat ; el trebuie să fie o democraţie pentru cei exploataţi şi un instrument *de reprimare a exploatatorilor ;* or, asuprirea unei clase înseamnă inegalitate pentru această clasă, excluderea ei de la beneficiul „democraţiei".

Dacă judecăm în chip liberal, trebuie să spunem : majoritatea hotărăşte, minoritatea se supune. Cine nu se supune este pedepsit. Scurt şi cuprinzător. N-are nici un rost să ne lansăm în discuţii despre caracterul de clasă

www.dacoromanica.ro

al statului în general și despre „democrația pură" în special ; asta n-are nici o legătură cu problema în discuție, căci majoritatea e majoritate, iar minoritatea e minoritate. O livră de carne este o livră de carne, și cu asta basta.

Tocmai așa judecă și Kautsky :

(2) „Din ce motive dominația proletariatului trebuie să ia și este nevoită să ia o formă care nu e compatibilă cu democrația ?" (p. 21). Urmează o lămurire în sensul că proletariatul are de partea sa majoritatea, o lămurire destul de amănunțită și de lungă, cuprinzînd un citat din Marx și cifre cu privire la numărul voturilor în Comuna din Paris. Concluzia : „Un regim cu rădăcini atît de puternice în mase n-are nici cel mai mic motiv să atenteze împotriva democrației. Nu întotdeauna va putea el să se lipsească de violență în cazurile cînd violența este folosită pentru înăbușirea democrației. La violență se poate răspunde numai prin violență. Dar un regim care știe că are în spatele său masele va folosi violența numai pentru *a apăra* democrația, și nu pentru a o suprima. El ar comite de-a dreptul o sinucidere dacă s-ar apuca să înlăture baza lui cea mai sigură — votul universal, acest puternic izvor de mare autoritate morală" (p. 22).

După cum vedeți, raportul dintre exploatați și exploatatori a dispărut din argumentarea lui Kautsky. A rămas numai majoritatea în general, minoritatea în general, democrația în general, „democrația pură" pe care o cunoaștem deja.

Și este demn de reținut că toate acestea se spun *în legătură cu Comuna din Paris !* Să vedem deci ce au spus Marx și Engels despre dictatură *în legătură cu Comuna :*

Marx : „...Dacă în locul dictaturii burgheziei muncitorii instaurează dictatura lor revoluționară..., pentru a înfrînge rezistența burgheziei..., muncitorii dau statului o formă revoluționară trecătoare..." [114].

Engels : „...Partidul victorios" (în revoluție) „trebuie să-și mențină dominația prin frica pe care armele sale o inspiră reacționarilor. S-ar fi menținut Comuna din

www.dacoromanica.ro

Paris măcar o singură zi dacă ea nu ar fi recurs împotriva burgheziei la această autoritate a poporului înarmat? N-ar trebui oare, dimpotrivă, să i se reproşeze Comunei că nu a recurs în suficientă măsură la această autoritate... ?" [115].

Acelaşi: „Întrucît statul nu este decît o instituţie vremelnică, folosită în luptă, în revoluţie pentru a reprima prin violenţă pe adversari, este o curată absurditate să se vorbească de statul popular liber: cîtă vreme proletariatul mai foloseşte statul, el îl foloseşte nu în interesul libertăţii, ci în vederea reprimării duşmanilor săi, şi de îndată ce poate fi vorba de libertate, statul ca atare încetează să mai existe..." [116].

Între Kautsky, de o parte, şi Marx şi Engels, de altă parte, este o distanţă ca de la cer la pămînt, ca între un liberal şi un revoluţionar proletar. Democraţia pură şi „democraţia" ca atare, despre care vorbeşte Kautsky, nu este decît o reeditare a aceluiaşi „stat popular liber", adică o *absurditate patentă*. Cu aerul savant al unui cretin de cabinet sau cu aerul inocent al unei fetiţe de zece ani, Kautsky întreabă: de ce mai e nevoie de dictatură cînd există majoritate? Marx şi Engels explică însă:

— — Pentru a înfrînge împotrivirea burgheziei,

— — pentru a inspira frică reacţionarilor,

— — pentru a menţine împotriva burgheziei autoritatea poporului înarmat,

— — pentru ca proletariatul să poată reprima prin violenţă pe adversarii săi.

Kautsky nu înţelege aceste lucruri. Îndrăgostit de „puritatea" democraţiei, fără să vadă caracterul ei burghez, el susţine „în mod consecvent" că majoritatea, din moment ce este majoritate, nu are nevoie „să înfrîngă împotrivirea" minorităţii, nu are nevoie „să reprime prin violenţă minoritatea", — este de ajuns să reprime *cazurile* de încălcare a democraţiei. Îndrăgostit de „puritatea" democraţiei, Kautsky comite, *fără să vrea*, aceeaşi mică greşeală pe care o fac întotdeauna toţi democraţii burghezi, şi anume: el ia egalitatea formală (pe de-a-ntregul mincinoasă şi ipocrită în condiţiile capitalismului) drept una reală! O bagatelă!

www.dacoromanica.ro

Exploatatorul nu poate fi egal cu cel exploatat.

Acest adevăr, oricît de neplăcut ar fi el pentru Kautsky, constituie conținutul esențial al socialismului.

Un alt adevăr: egalitate reală, de fapt, nu poate fi atîta timp cît nu este complet lichidată orice posibilitate de exploatare a unei clase de către alta.

Exploatatorii pot fi înfrînți dintr-o singură lovitură, printr-o insurecție reușită la centru sau printr-o revoltă militară. Dar, cu excepția unor cazuri cu totul rare și speciale, ei nu pot fi desființați dintr-o dată. Nu pot fi expropriați dintr-o dată toți moșierii și toți capitaliștii dintr-o țară cît de cît mare. Apoi, numai exproprierea, ca act juridic sau politic, nu rezolvă nici pe departe problema, deoarece moșierii și capitaliștii trebuie să fie *înlăturați* efectiv, *înlocuiți* efectiv cu o altă administrație, muncitorească, a fabricilor și a moșiilor. Nu poate fi egalitate între exploatatori, care în decurs de multe generații s-au distins de restul societății atît prin cultură, cît și prin condițiile și deprinderile unei vieți bogate, și cei exploatați, care chiar și în cele mai înaintate și mai democratice republici burgheze sînt în marea lor majoritate oprimați, inculți, ignoranți, intimidați și dezbinați. Multă vreme după revoluție exploatatorii păstrează în mod inevitabil o serie de mari avantaje de fapt: le rămîn banii (banii nu pot fi desființați dintr-o dată), le rămîne o oarecare avere mobilă, adesea considerabilă, le rămîn legăturile, priceperea de a organiza și administra, cunoașterea tuturor „secretelor" (a uzurilor, metodelor, mijloacelor și posibilităților) administrării, le rămîne superioritatea în domeniul culturii, legătura strînsă cu personalul tehnic superior (care trăiește și gîndește în mod burghez), cunoașterea incomparabil mai bună a meseriei armelor (ceea ce e foarte important) etc. etc.

Dacă exploatatorii sînt înfrînți numai într-o singură țară — și acesta e, desigur, cazul tipic, căci o revoluție simultană într-o serie de țări este o excepție rară —, ei rămîn *totuși mai tari* decît cei exploatați, deoarece posedă vaste legături internaționale. *Toate* revoluțiile de pînă acum, inclusiv Comuna (căci printre trupele versailleze au fost și proletari, lucru pe care prea erudi-

www.dacoromanica.ro

tul Kautsky „l-a uitat"), au arătat că o parte din cei exploataţi din rîndurile maselor de ţărani mijlocaşi, meseriaşi etc. mai înapoiaţi urmează şi este în stare să urmeze pe exploatatori.

Aşa stînd lucrurile, a presupune că într-o revoluţie cît de cît serioasă şi profundă decide pur şi simplu raportul dintre majoritate şi minoritate înseamnă a da dovadă de obtuzitate crasă, a împărtăşi cea mai prosteasca prejudecată a unui liberal de duzină, înseamnă *a înşela masele* şi a le ascunde adevărul istoric notoriu. Acest adevăr istoric constă în aceea că în orice revoluţie profundă *regula* o constituie împotrivirea *îndelungată, tenace, înverşunată* a exploatatorilor, care ani de-a rîndul continuă să păstreze mari avantaje de fapt asupra celor exploataţi. Niciodată — altfel decît în fantezia dulceagă a mierosului prostănac Kautsky — exploatatorii nu se vor supune hotărîrii majorităţii exploatate, fără a încerca să-şi valorifice avantajele într-o ultimă bătălie înverşunată, într-o serie de bătălii.

Trecerea de la capitalism la comunism cuprinde o întreagă epocă istorică. Cîtă vreme această epocă nu este încheiată, exploatatorii păstrează inevitabil speranţe de restaurare şi aceste *speranţe* se transformă în *încercări* de restaurare. După prima înfrîngere serioasă, exploatatorii răsturnaţi, care nu se aşteptau să fie răsturnaţi, care nu credeau că ar putea fi răsturnaţi, care nici în gînd nu admiteau aşa ceva, se aruncă în luptă cu o energie înzecită, cu o patimă turbată, cu o ură însutită pentru recîştigarea „raiului" care le-a fost răpit, pentru familiile lor, care au dus un trai atît de dulce şi pe care „infama prostime" le condamnă acum la ruină şi mizerie (sau la muncă „simplă"...). Pe exploatatorii capitalişti îi urmează marea masă a micii burghezii, în privinţa căreia decenii de experienţă istorică în toate ţările arată că e şovăielnică şi oscilează, că astăzi e alături de proletariat, iar mîine se sperie de greutăţile revoluţiei, se lasă cuprinsă de panică la prima înfrîngere sau semiînfrîngere a muncitorilor, se lasă cuprinsă de nervozitate, dă din colţ în colţ, scînceşte, fuge dintr-o tabără

www.dacoromanica.ro

într-alta... așa cum fac menșevicii și socialiștii-revoluționari de la noi.

Și în această stare de lucruri, într-o epocă de război crîncen, pe viață și pe moarte, cînd istoria pune la ordinea zilei problema existenței sau a inexistenței privilegiilor seculare și milenare, să discuți despre majoritate și minoritate, despre democrație pură, despre inutilitatea dictaturii, despre egalitate între exploatator și cel exploatat!! Ce ocean de obtuzitate, ce abis de filistinism îți trebuie pentru așa ceva!

Dar deceniile de capitalism relativ „pașnic" din perioada 1871—1914 au făcut ca în partidele socialiste care se adaptează la oportunism să se acumuleze adevărate grajduri augiene de filistinism, de mărginire spirituală, de renegare...

*
* *

Cititorul a observat, probabil, că în pasajul sus-citat din cartea lui Kautsky, acesta vorbește de un atentat împotriva dreptului de vot universal (pe care — în paranteză fie spus — îl numește „puternic izvor de mare autoritate morală", în timp ce Engels, referindu-se la aceeași Comună din Paris și la aceeași problemă a dictaturii, vorbește despre autoritatea poporului înarmat împotriva burgheziei; este instructiv să compari modul cum concepe filistinul „autoritatea" cu modul cum o concepe revoluționarul...).

Trebuie să observăm că privarea exploatatorilor de dreptul de vot este o problemă *pur rusească*, și nu o problemă a dictaturii proletariatului în general. Dacă, lăsînd la o parte ipocrizia, Kautsky și-ar fi intitulat broșura: „Împotriva bolșevicilor", titlul ar fi corespuns conținutului broșurii și Kautsky ar fi fost îndreptățit să atace direct problema dreptului de vot. Dar Kautsky și-a propus să se pronunțe mai întîi de toate ca „teoretician". El și-a intitulat broșura: „Dictatura proletariatului" *în general*. Despre Soviete și despre Rusia el vorbește în mod special numai în partea a doua a

www.dacoromanica.ro

broşurii, începînd cu capitolul şase. În prima parte însă (din care am luat citatul de mai sus) este vorba despre *democraţie* şi *dictatură în general*. Lansîndu-se în consideraţii pe tema dreptului de vot, Kautsky *s-a trădat* ca polemist antibolşevic, *pe care teoria nu-l interesează nici cît negru sub unghie*. Căci teoria, adică consideraţiile despre bazele de clasă generale (şi nu specific naţionale) ale democraţiei şi ale dictaturii, nu trebuie să se ocupe de o problemă specială ca aceea a dreptului de vot, ci de problema generală dacă în perioada istorică a răsturnării exploatatorilor şi a înlocuirii statului lor prin statul celor exploataţi democraţia *poate fi menţinută şi pentru cei bogaţi, pentru exploatatori*.

Aşa şi numai aşa poate să pună problema un teoretician. Cunoaştem exemplul Comunei, cunoaştem tot ce au spus în legătură cu ea şi despre ea întemeietorii marxismului. Pe baza acestui material am analizat problema democraţiei şi a dictaturii, de pildă, în broşura mea „Statul şi revoluţia", scrisă înainte de Revoluţia din Octombrie. Despre îngrădirea dreptului de vot *n-am spus acolo absolut nimic*. Şi acum trebuie să spun că problema îngrădirii dreptului de vot este o problemă specific naţională, şi nu o problemă generală a dictaturii. Problema îngrădirii dreptului de vot trebuie abordată în lumina concluziilor trase din studierea *condiţiilor specifice* ale revoluţiei ruse, a *căii specifice* a dezvoltării ei. Ceea ce vom şi face ceva mai încolo. Ar fi însă greşit să se garanteze dinainte că viitoarele revoluţii proletare din Europa vor aduce neapărat, toate sau majoritatea lor, o îngrădire a dreptului de vot pentru burghezie. Este posibil să fie aşa. După război şi după experienţa revoluţiei ruse este probabil că aşa va fi, dar asta *nu este ceva obligatoriu* pentru înfăptuirea dictaturii, nu constituie o caracteristică *necesară* a noţiunii logice de dictatură, nu constituie o condiţie *necesară* a noţiunii istorice şi de clasă a dictaturii.

O caracteristică necesară, o condiţie obligatorie a dictaturii este reprimarea *prin violenţă* a exploatatorilor ca *clasă* şi, în consecinţă, *încălcarea* „democraţiei pure",

www.dacoromanica.ro

adică a egalității și a libertății *în ceea ce privește* această *clasă*.

Așa și numai așa poate fi pusă pe plan teoretic această problemă. Punînd-o în alt mod, Kautsky a dovedit că în combaterea bolșevicilor el nu se manifestă ca teoretician, ci ca sicofant al oportuniștilor și al burgheziei.

În ce țări, în cadrul căror particularități naționale ale unui capitalism sau altuia va fi aplicată (în total sau în mare parte) cutare sau cutare îngrădire sau încălcare a democrației în ceea ce-i privește pe exploatatori — aceasta este o problemă a particularităților naționale ale respectivului capitalism, ale respectivei revoluții. Problema teoretică se pune altfel, și anume: este oare posibilă dictatura proletariatului *fără încălcarea democrației* în ceea ce privește clasa *exploatatorilor?*

Kautsky a ocolit tocmai această problemă, *singura* importantă și esențială din punct de vedere teoretic... El a adus tot felul de citate din Marx și Engels, *afară de acelea* care se referă la problema în discuție și pe care eu le-am reprodus mai sus.

Kautsky a vorbit despre tot ce vreți, despre tot ce este acceptabil pentru liberali și pentru democrații burghezi, despre tot ce nu depășește sfera lor de idei, dar a omis esențialul, și anume că proletariatul nu poate învinge *fără să sfărîme împotrivirea* burgheziei, *fără să reprime prin violență pe adversarii săi*, și că acolo unde are loc o „reprimare prin violență", unde nu există „libertate", *nu există, desigur, nici democrație.*

Acest lucru Kautsky nu l-a înțeles.

*
* *

Să trecem la examinarea experienței revoluției ruse și la divergența dintre Sovietele de deputați și Adunarea constituantă, care (divergență) a avut ca urmare dizolvarea Constituantei și privarea burgheziei de dreptul de vot.

www.dacoromanica.ro

SOVIETELOR NU LE ESTE ÎNGĂDUIT SĂ SE TRANSFORME ÎN ORGANIZAŢII DE STAT

Sovietele sînt forma rusă a dictaturii proletariatului. Dacă un teoretician marxist care scrie o lucrare despre dictatura proletariatului ar studia într-adevăr acest fenomen (şi nu s-ar limita să repete lamentările mic-burgheze împotriva dictaturii, cum face Kautsky repetînd melodiile menşevice), el ar începe prin a da o definiţie generală a dictaturii, iar apoi ar examina forma ei specifică, naţională, adică Sovietele, supunîndu-le unei analize critice ca pe una din formele dictaturii proletariatului.

Se înţelege că de la Kautsky, după ce „a prelucrat" în spirit liberal învăţătura lui Marx despre dictatură, nu te poţi aştepta la nimic serios. Dar este extrem de instructiv să vedem în ce fel a abordat el problema esenţei Sovietelor şi cum a rezolvat-o.

Sovietele, scrie el, amintindu-şi de apariţia lor în 1905, au creat „o formă de organizaţie proletară care era cea mai cuprinzătoare (umfassendste) dintre toate, întrucît cuprindea pe toţi muncitorii salariaţi" (p. 31). În 1905 ele au fost numai nişte corporaţii locale, dar în 1917 s-au unit şi au format o organizaţie pe întreaga Rusie.

„Organizaţia Sovietelor — continuă Kautsky — are de pe acum o măreaţă şi glorioasă istorie. Dar o aşteaptă un viitor şi mai măreţ, şi aceasta nu numai în Rusia. Pretutindeni se constată că, împotriva forţelor uriaşe de care dispune capitalul financiar în domeniul economic şi politic, sînt insuficiente" (versagen; această expresie germană este ceva mai tare decît „insuficiente" şi ceva mai slabă decît „neputincioase") „vechile metode de luptă economică şi politică ale proletariatului. La aceste metode nu se poate renunţa, ele rămîn necesare pentru timpuri normale, dar din cînd în cînd în faţa lor se pun sarcini pentru care ele nu sînt suficiente şi a căror îndeplinire cu succes o poate promite numai unirea tuturor armelor politice şi economice ale clasei muncitoare" [32].

Urmează apoi consideraţii pe tema grevei de masă, cu precizarea că „birocraţia sindicală", chiar dacă e tot atît de necesară ca şi sindicatele, „nu este totuşi aptă să conducă marile bătălii de masă, care devin tot mai mult un semn al timpului..."

www.dacoromanica.ro

„...Organizația Sovietelor este, așadar, — conchide Kautsky — unul din cele mai importante fenomene ale timpului nostru. Ea promite să capete o însemnătate hotărîtoare în marile bătălii decisive dintre capital și muncă spre care ne îndreptăm.

Dar avem noi oare dreptul să pretindem Sovietelor și mai mult? Bolșevicii, care după revoluția din noiembrie (după stilul nou; adică, după stilul vechi, din octombrie) 1917 au obținut împreună cu eserii de stînga majoritatea în Sovietele de deputați ai muncitorilor din Rusia, au pășit — după dizolvarea Adunării constituante — la transformarea Sovietului, care fusese pînă atunci *organizația de luptă* a unei singure *clase*, într-o *organizație de stat*. Ei au lichidat democrația pe care poporul rus a cucerit-o în revoluția din martie (după stilul nou; după stilul vechi, din februarie). Corespunzător cu aceasta, bolșevicii au încetat să se intituleze social-*democrați*. Ei își zic *comuniști*" (p. 33, subliniat de Kautsky).

Cine cunoaște literatura menșevică rusă își dă seama imediat cît de mecanic îi copiază Kautsky pe alde Martov, Akselrod, Stein & Co. Am spus „în mod mecanic", deoarece de dragul prejudecăților menșevice Kautsky denaturează pînă la ridicol faptele. De pildă, el nu și-a dat osteneala să afle de la informatorii săi, de felul lui Stein din Berlin sau al lui Akselrod din Stockholm, *cînd anume* au fost puse problema schimbării denumirii bolșevicilor în aceea de comuniști și problema rolului Sovietelor ca organizații de stat. Dacă s-ar fi informat asupra acestei chestiuni elementare, el n-ar fi scris asemenea rînduri ilariante, căci amîndouă problemele au fost ridicate de bolșevici *în aprilie 1917*, de pildă în „tezele" mele din 4 aprilie 1917 [117], adică *cu mult înainte* de Revoluția din Octombrie 1917 (fără să mai vorbim de dizolvarea Constituantei, care a avut loc la 5 ianuarie 1918).

Dar aceste considerații ale lui Kautsky, pe care le-am reprodus în întregime, constituie *miezul* întregii probleme a Sovietelor. Miezul problemei este dacă Sovietele trebuie să tindă a deveni organizații de stat (în aprilie 1917 bolșevicii au lansat lozinca: „toată puterea în mîinile Sovietelor", iar la conferința partidului bolșevic, ținută tot în aprilie 1917, bolșevicii au declarat că nu se mulțumesc cu republica parlamentară burgheză, ci vor o republică muncitorească-țărănească de tipul Comunei sau de tipul Sovietelor), *sau* nu trebuie să tindă la

www.dacoromanica.ro

aceasta, nu trebuie să ia puterea în mîinile lor, nu trebuie să devină organizaţii de stat, ci trebuie să rămînă „organizaţii de luptă" ale unei singure „clase" (cum s-a exprimat Martov, cocoloşind cu iscusinţă, prin dezideratul său pios, faptul că sub conducerea menşevică Sovietele au fost *un instrument de subordonare a muncitorilor faţă de burghezie).*

Kautsky a repetat în mod mecanic cuvintele lui Martov, luînd *crîmpeie* din controversa teoretică dintre bolşevici şi menşevici şi transpunîndu-le, fără sens şi în mod necritic, pe plan general-teoretic, general-european. De aici a rezultat o harababură care ar stîrni hohotele de rîs ale oricărui muncitor rus conştient, dacă acesta ar lua cunoştinţă de sus-citatele consideraţii ale lui Kautsky.

Cu aceleaşi hohote de rîs îl vor întîmpina pe Kautsky toţi muncitorii din Europa (cu excepţia unui mănunchi de social-imperialişti înveteraţi) cînd le vom explica despre ce este vorba.

Kautsky i-a făcut un prost serviciu lui Martov, ducînd pînă la absurd, în chip cît se poate de grăitor, greşeala acestuia. Într-adevăr, priviţi ce reiese din argumentarea lui Kautsky.

Sovietele cuprind pe toţi muncitorii salariaţi. Metodele de luptă economică şi politică de pînă acum ale proletariatului nu sînt suficiente împotriva capitalului financiar. Sovietelor le revine un rol deosebit de important nu numai în Rusia. Ele vor avea un rol decisiv în marile bătălii decisive dintre capital şi muncă în Europa. Aşa spune Kautsky.

Foarte bine. „Bătăliile decisive dintre capital şi muncă" nu hotărăsc ele oare problema : care din aceste clase va cuceri puterea de stat ?

Nici vorbă de aşa ceva. Doamne fereşte !

În bătăliile „decisive", Sovietele, care cuprind pe toţi muncitorii salariaţi, *nu trebuie să devină organizaţie de stat !*

Dar ce este statul ?

Statul nu este altceva decît o maşină pentru reprimarea unei clase de către alta.

www.dacoromanica.ro

Așadar, clasa asuprită, avangarda tuturor celor ce muncesc și sînt exploatați în societatea actuală, trebuie să tindă spre „bătălii decisive între capital și muncă", *dar nu trebuie să se atingă* de mașina cu ajutorul căreia capitalul asuprește munca! — — *Ea nu trebuie să sfărîme* această mașină! — — *Ea nu trebuie să-și folosească* organizația atotcuprinzătoare ca mijloc *pentru reprimarea exploatatorilor!*

Foarte bine, excelent, domnule Kautsky! „Noi" admitem lupta de clasă așa cum o admit toți liberalii, adică fără răsturnarea burgheziei...

Iată unde iese clar la iveală că Kautsky a rupt-o definitiv cu marxismul și cu socialismul. Aceasta înseamnă de fapt că el a trecut de partea burgheziei, care este gata să admită tot ce vreți, în afară de transformarea în organizații de stat a organizațiilor clasei asuprite de ea. Aici Kautsky nu-și mai poate salva nicidecum punctul său de vedere, care vrea să împace totul și în care toate contradicțiile profunde sînt ocolite cu ajutorul unor fraze lipsite de conținut.

Kautsky ori renunță la orice trecere a puterii de stat în mîinile clasei muncitoare, ori admite ca clasa muncitoare să preia mașina de stat veche, burgheză, dar în nici un caz nu admite ca clasa muncitoare s-o sfărîme, s-o distrugă, s-o înlocuiască cu una nouă, proletară. Oricum „ai tălmăci" și „ai lămuri" raționamentul lui Kautsky, în ambele cazuri ruptura cu marxismul și trecerea de partea burgheziei sînt evidente.

Vorbind despre statul de care va avea nevoie proletariatul victorios, Marx scria încă în „Manifestul Comunist": „Statul, adică proletariatul organizat ca clasă dominantă" [118]. Acum se ivește un om care are pretenția că n-a încetat să fie marxist și care declară că proletariatul organizat în totalitatea sa și angajat într-o „luptă decisivă" împotriva capitalului *nu trebuie* să-și transforme în organizație de stat organizația sa de clasă. „Credința superstițioasă în stat", despre care Engels scria în 1891 că „în Germania... a trecut... în conștiința generală a burgheziei și chiar a multor muncitori" [119] — iată ce vedem aici la Kautsky. Luptați, muncitori, —

www.dacoromanica.ro

„se învoieşte" filistinul nostru (cu aceasta „se învoieşte" şi burghezul, din moment ce muncitorii tot luptă şi lui nu-i mai rămîne decît să se gîndească cum să le frîngă sabia), — luptaţi, dar *să nu cumva să învingeţi!* Să nu distrugeţi maşina de stat a burgheziei, să nu înlocuiţi „organizaţia de stat" burgheză cu „organizaţia de stat" proletară!

Un om care a împărtăşit cîndva în mod serios concepţia marxistă că statul nu este altceva decît o maşină pentru reprimarea unei clase de către alta, un om care a aprofundat cît de cît acest adevăr n-ar putea niciodată să ajungă să debiteze absurditatea că organizaţiile proletare în stare să învingă capitalul financiar nu trebuie să se transforme în organizaţii de stat. Tocmai în acest punct a ieşit la iveală micul burghez, pentru care statul este „totuşi" ceva în afara claselor sau deasupra claselor. Într-adevăr, de ce să-i fie permis proletariatului, *„unei singure clase"*, să ducă bătălia decisivă împotriva *capitalului*, care-şi exercită dominaţia nu numai asupra proletariatului, ci asupra întregului popor, asupra întregii mici burghezii, asupra întregii ţărănimi, — şi să nu-i fie permis proletariatului, *„unei singure clase"*, să-şi transforme organizaţia în organizaţie de stat? Pentru că micul burghez *se teme* de lupta de clasă şi nu o duce pînă la capăt, *pînă la ceea ce este esenţial.*

Kautsky s-a încurcat complet şi s-a demascat definitiv. Şi vă rog să reţineţi că el însuşi a recunoscut că Europa se îndreaptă spre bătălii decisive între capital şi muncă şi că vechile metode de luptă economică şi politică ale proletariatului nu mai sînt suficiente. Or, aceste metode constau tocmai în folosirea democraţiei *burgheze*. Prin urmare?...

Kautsky s-a temut să tragă concluzia care decurge de aici.

...Prin urmare, numai un reacţionar, numai un duşman al clasei muncitoare, o slugă a burgheziei, se poate mulţumi acum cu etalarea splendorilor democraţiei bugheze şi cu palavre pe tema democraţiei pure, întorcîndu-se cu faţa spre trecutul depăşit. Democraţia burgheză *a fost* progresistă în comparaţie cu rînduielile medievale şi a

www.dacoromanica.ro

trebuit să fie folosită. Acum însă ea nu mai este *suficientă* pentru clasa muncitoare. Acum nu trebuie să privim înapoi, ci înainte, spre înlocuirea democrației burgheze cu cea *proletară*. Și dacă munca de pregătire a revoluției proletare, instruirea și formarea armatei proletare au fost posibile (și necesare) *în cadrul* statului burghezo-democratic, înseamnă să fii un trădător al cauzei proletare, înseamnă să fii un renegat dacă vrei să îngrădești în aceste limite proletariatul, într-un moment în care lucrurile au ajuns în faza „bătăliilor decisive".

Kautsky s-a pus într-o postură extrem de ridicolă repetînd argumentul lui Martov *fără a observa* că la Martov acest argument se sprijină *pe un altul*, pe care el, Kautsky, nu-l invocă ! Martov spune (și Kautsky repetă după el) că Rusia nu este încă coaptă pentru socialism, de unde rezultă în mod firesc că este încă prematur să transformăm Sovietele, din organe de luptă, în organizații de stat (citește : este oportun să transformăm Sovietele, cu ajutorul conducătorilor menșevici, în organe de *subordonare* a muncitorilor față de burghezia imperialistă). Kautsky *nu poate* să spună pe șleau că Europa nu-i coaptă pentru socialism. În 1909, pe cînd nu era încă renegat, el scria că acum nu trebuie să ne temem de o revoluție *prematură* și că trădător ar fi acela care de teama înfrîngerii ar renunța la revoluție. Kautsky nu se încumetă să se dezică *fățiș* de ceea ce a scris atunci, și de aici rezultă o absurditate care demască pînă la capăt toată prostia și lașitatea micului burghez : pe de o parte Europa este coaptă pentru socialism și se îndreaptă spre bătălii decisive între muncă și capital, iar pe de altă parte *organizația de luptă* (adică aceea care se formează, se dezvoltă și se întărește în luptă), organizația proletariatului, care este avangarda, organizatorul și conducătorul celor asupriți, *nu se poate* transforma în organizație de stat !

*
* *

Ideea că Sovietele sînt necesare ca organizație de luptă, dar că ele nu trebuie să se transforme în organizații de

www.dacoromanica.ro

stat este infinit mai absurdă din punct de vedere practic-politic decît din punct de vedere teoretic. Chiar în timp de pace, cînd nu există o situaţie revoluţionară, lupta de masă a muncitorilor împotriva capitaliştilor, de pildă o grevă de masă, provoacă în ambele tabere o mare înverşunare, o extremă îndîrjire în luptă, declaraţii repetate din partea burgheziei că ea rămîne şi vrea să rămînă „stăpînă în casă" etc. Cu atît mai mult într-o perioadă de revoluţie, cînd viaţa politică clocoteşte, o organizaţie ca aceea a Sovietelor, care cuprinde pe *toţi* muncitorii din *toate* ramurile industriei, apoi pe *toţi* soldaţii şi toată populaţia muncitoare şi săracă de la sate — o astfel de organizaţie ajunge în mod inevitabil, de la sine, prin însăşi desfăşurarea luptei, prin „logica" simplă a atacului şi apărării, să pună *în mod tăios* problema. Încercarea de a adopta o poziţie de mijloc, de „a concilia" proletariatul cu burghezia, este o tîmpenie şi se soldează cu un jalnic eşec : aşa s-a întîmplat în Rusia cu predica lui Martov şi a altor menşevici, şi tot aşa se va întîmpla în mod inevitabil în Germania şi în alte ţări dacă Sovietele se vor dezvolta pe o scară cît de cît largă şi dacă vor reuşi să se unească şi să se întărească. A spune Sovietelor : luptaţi, dar nu luaţi în mîinile voastre întreaga putere de stat, nu vă transformaţi în organizaţii de stat înseamnă a propovădui colaborarea între clase şi „pacea socială" între proletariat şi burghezie. Ar fi ridicol să se creadă că într-o luptă crîncenă o astfel de poziţie ar putea să ducă la altceva decît la un eşec ruşinos. A sta în două luntre — iată soarta veşnică a lui Kautsky. El pretinde că în domeniul teoriei nu este cîtuşi de puţin de acord cu oportuniştii, dar în realitate el este de acord cu ei *în practică,* în tot ce este esenţial (adică în tot ce priveşte revoluţia).

ADUNAREA CONSTITUANTĂ ŞI REPUBLICA SOVIETICĂ

Miezul broşurii lui Kautsky îl constituie problema Adunării constituante şi a dizolvării ei de către bolşevici. El revine mereu la această problemă. În toată lucrarea

www.dacoromanica.ro

sa, conducătorul ideologic al Internaționalei a II-a subliniază mereu că bolșevicii „au lichidat democrația" (vezi mai sus într-un citat din Kautsky). Este într-adevăr o problemă care prezintă interes și importanță, căci raportul dintre democrația burgheză și cea proletară s-a pus aici *în mod practic* în fața revoluției. Să vedem cum privește această problemă „teoreticianul" nostru „marxist".

El citează „tezele cu privire la Adunarea constituantă", scrise de mine și publicate în „Pravda" din 26.XII.1917 *. S-ar părea că nici nu ne-am putea aștepta la o dovadă mai bună că vrea să abordeze în mod serios problema, cu documente în mînă. Observați însă *cum* citează Kautsky. El nu spune că au fost 19 teze, nu spune că în ele s-a pus atît problema raportului dintre republica burgheză obișnuită, cu Adunarea ei constituantă, și republica Sovietelor, cît și aceea a *istoricului* divergenței dintre Adunarea constituantă și dictatura proletariatului în revoluția noastră. Kautsky ocolește toate aceste lucruri și declară candid cititorului că „dintre ele (dintre aceste teze) deosebit de importante sînt două" : una — că eserii s-au scindat după alegerile pentru Adunarea constituantă, dar înainte de convocarea ei (Kautsky trece sub tăcere faptul că aceasta este teza a cincea), iar a doua — că republica Sovietelor este în genere o formă democratică superioară în comparație cu Adunarea constituantă (Kautsky trece sub tăcere faptul că aceasta este teza a treia).

Și numai din această teză, a treia, Kautsky citează textual o parte, și anume pasajul următor :

„Republica Sovietelor reprezintă nu numai o formă a unor instituții democratice de un tip mai înalt (în comparație cu *obișnuita* republică burgheză avînd în frunte o Adunare constituantă), ci și singura formă în stare să asigure o trecere cît mai puțin dureroasă ** spre socialism"

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 170—175. — *Nota red.*

** În treacăt fie zis, această expresie — trecere „cît mai puțin dureroasă" — este în repetate rînduri citată de Kautsky, care pare a încerca să fie ironic. Dar, întrucît această încercare de ironizare este făcuta cu mijloace improprii, cîteva pagini mai departe Kautsky denaturează textul și citează fals : trecere „nedureroasă"! Desigur că prin astfel de mijloace nu e greu să atribui adversarului o absurditate. Această denaturare înlesnește de asemenea ocolirea argumentului de fond : o trecere cît mai puțin dureroasă la socialism este posibilă numai atunci cînd sărăcimea este organizată în întregime (Sovietele) și cînd puterea centrală de stat (proletariatul) sprijină această organizare.

www.dacoromanica.ro

(Kautsky omite cuvîntul „obişnuita" şi cuvintele introductive ale tezei : „pentru trecerea de la orînduirea burgheză la cea socialistă, pentru dictatura proletariatului").

După ce a citat acest pasaj, Kautsky exclamă cu superbă ironie :

„Păcat doar că ei au ajuns la această concluzie abia după ce s-au dovedit a fi în minoritate în Adunarea constituantă. Înainte nimeni nu a cerut-o mai insistent decît Lenin".

Textual aşa scrie la pagina 31 a cărţii lui Kautsky ! Dar asta e o adevărată perlă ! Numai un sicofant al burgheziei putea să prezinte lucrurile într-o lumină atît de falsă încît cititorul să aibă impresia că toate afirmaţiile bolşevicilor cu privire la un tip superior de stat ar fi o simplă stratagemă, la care ei au recurs *după ce* s-au dovedit a fi în minoritate în Adunarea constituantă ! De o minciună atît de mîrşavă este capabil numai un nemernic care s-a vîndut burgheziei sau, ceea ce este totuna, care s-a încrezut în P. Akselrod şi care nu-şi divulgă informatorii.

Toată lumea ştie că, chiar în prima zi a sosirii mele în Rusia, la 4.IV.1917, am citit în public teze în care am afirmat că statul de tipul Comunei este superior republicii parlamentare burgheze. Ulterior am afirmat acest lucru *în repetate rînduri* în presă, de pildă într-o broşură despre partidele politice care a fost tradusă în limba engleză şi a apărut în America, în ianuarie 1918, în ziarul „Evening Post" [120] din New York. Mai mult chiar, Conferinţa partidului bolşevic de la sfîrşitul lunii aprilie 1917 a adoptat o rezoluţie în care se spune că republica proletară-ţărănească este superioară republicii parlamentare burgheze, că partidul nostru nu se va mulţumi cu aceasta din urmă şi că programul partidului trebuie modificat în mod corespunzător [121].

Cum trebuie să calificăm, după toate acestea, procedeul lui Kautsky, care caută să convingă pe cititorii germani că eu aş fi cerut insistent convocarea Adunării constituante şi că numai după ce bolşevicii au rămas în minoritate în cadrul ei aş fi început „să-i minimalizez" cinstea

www.dacoromanica.ro

și demnitatea ? Cum poate fi scuzat un asemenea procedeu ? * Poate prin aceea că Kautsky nu cunoștea faptele ? Dar cine l-a pus să scrie despre ele ? Sau de ce să nu declare cinstit că el, Kautsky, scrie pe baza unor informații primite de la menșevicii Stein și P. Akselrod & Co. ? Sub paravanul pretențiilor sale de obiectivitate, Kautsky nu vrea decît să-și camufleze rolul de acolit al menșevicilor supărați de înfrîngerea pe care au suferit-o.

Dar toate acestea nu sînt decît floare la ureche în comparație cu cele ce urmează.

Să admitem că Kautsky n-a vrut sau n-a putut (??) să obțină de la informatorii săi o traducere a rezoluțiilor adoptate de bolșevici și a declarațiilor făcute de ei în problema dacă se mulțumesc sau nu cu republica democratică burgheză. Să admitem chiar și acest lucru, deși nu e cîtuși de puțin verosimil. Dar tezele mele din 26.XII.1917 sînt doar în mod *expres menționate* de Kautsky la p. 30 a cărții sale.

Cunoaște oare Kautsky în întregime aceste teze sau cunoaște numai ceea ce i-au tradus alde Stein, Akselrod & Co. ? El citează teza *a treia* în legătură cu problema *esențială* dacă bolșevicii susțineau și spuneau *poporului* încă *înaintea* alegerilor pentru Adunarea constituantă că republica Sovietelor este superioară republicii burgheze. *Dar el trece sub tăcere teza a doua.*

Iar teza a doua sună astfel :

„Formulînd revendicarea de a se convoca Adunarea constituantă, social-democrația revoluționară, chiar de la începutul revoluției din 1917, *a subliniat în repetate rînduri* că *republica Sovietelor reprezintă o formă mai înaltă a democrației decît obișnuita republică burgheză cu Adunare constituantă*" (subliniat de mine).

Pentru a-i prezenta pe bolșevici ca pe niște oameni lipsiți de principii, ca pe niște „oportuniști revoluționari" (nu-mi aduc aminte în legătură cu ce întrebuințează Kautsky această expresie undeva în cartea sa), d-l Kautsky *a ascuns cititorilor germani* faptul că tezele conțin o re-

* În treacăt, menționez că asemenea minciuni menșevice se întîlnesc la fiecare pas în broșura lui Kausky ! Este pamfletul unui menșevic iritat.

www.dacoromanica.ro

ferire expresă la declaraţii făcute *„în repetate rînduri"* !

Acestea sînt procedeele meschine, jalnice şi vrednice de dispreţ la care recurge d-l Kautsky. În felul acesta el a reuşit să ocolească problema *teoretică*.

Este sau nu adevărat că republica parlamentară burghezo-democratică este *inferioară* republicii de tipul Comunei sau de tipul Sovietelor ? Acesta e miezul problemei, dar Kautsky l-a ocolit. El „a uitat" tot ce a spus Marx în analiza Comunei din Paris. El „a uitat" şi scrisoarea lui Engels către Bebel din 28.III.1875, în care aceeaşi idee a lui Marx este exprimată cît se poate de pregnant şi de sugestiv : „Comuna... nu a mai fost un stat în sensul propriu al cuvîntului" [122].

Iată-l deci pe cel mai de seamă teoretician al Internaţionalei a II-a, care într-o broşură specială despre „Dictatura proletariatului", vorbind în special despre Rusia, unde problema unei forme de stat superioare republicii burghezo-democratice a fost pusă în mod expres şi în repetate rînduri, trece sub tăcere această problemă. Cu ce se deosebeşte asta *în fapt* de o trecere de partea burgheziei ?

(Remarcăm în paranteză că şi aici Kautsky se tîrăşte în coada menşevicilor ruşi. Printre ei se găsesc cu duiumul oameni care cunosc „toate citatele" din Marx şi Engels, dar din aprilie 1917 pînă în octombrie 1917 şi din octombrie 1917 pînă în octombrie 1918 nici un menşevic n-a încercat *vreodată* să analizeze problema statului de tipul Comunei. Plehanov a ocolit-o şi el. *Au avut, probabil, toate motivele să tacă.*)

Este de la sine înţeles că a discuta despre dizolvarea Adunării constituante [123] cu oameni care se intitulează socialişti sau marxişti, dar care în problema *esenţială*, şi anume în problema statului de tipul Comunei, trec în fapt de partea burgheziei, înseamnă a strica orzul pe gîşte. Va fi de ajuns să dăm într-o anexă la broşura de faţă textul integral al tezelor mele cu privire la Adunarea constituantă. Din ele cititorul se va convinge că problema a fost pusă la 26.XII.1917 atît sub aspectul ei teoretic, cît şi sub aspectul ei istoric şi practic-politic.

www.dacoromanica.ro

Dacă în calitate de teoretician Kautsky s-a dezis complet de marxism, în schimb ca istoric el ar fi putut să examineze problema luptei dintre Soviete și Adunarea constituantă. Din numeroase lucrări ale lui Kautsky știm că el *a fost în stare* să fie un istoric marxist, că *aceste* lucrări, cu toată renegarea de care el s-a făcut vinovat mai tîrziu, vor rămîne un bun trainic al proletariatului. Dar în problema de față Kautsky și în calitatea sa de istoric *întoarce spatele* adevărului, nesocotește fapte *îndeobște cunoscute* și procedează ca un sicofant. El *vrea* să-i prezinte pe bolșevici ca pe niște oameni lipsiți de principii și relatează cum au încercat ei *să atenueze* conflictul cu Adunarea constituantă înainte de a o dizolva. În felul cum am procedat noi nu este absolut nimic condamnabil și n-avem de ce să ne dezicem ; textul integral al tezelor se publică în anexă și în ele se spune cît se poate de clar : domnilor mic-burghezi șovăielnici care v-ați instalat în Adunarea constituantă, ori vă împăcați cu dictatura proletariatului, ori vă vom învinge „pe cale revoluționară" (tezele 18 și 19).

Așa a procedat și așa va proceda întotdeauna proletariatul cu adevărat revoluționar față de mica burghezie șovăielnică.

În problema Adunării constituante, Kautsky se situează pe un punct de vedere formal. În tezele mele am spus limpede și de mai multe ori că interesele revoluției sînt mai presus de drepturile formale ale Adunării constituante (vezi tezele 16 și 17). Punctul de vedere al democrației formale este tocmai punctul de vedere al democratului *burghez,* care nu consideră că primează interesul proletariatului și al luptei de clasă proletare. Ca istoric, Kautsky ar fi fost nevoit să recunoască că parlamentele burgheze sînt organe ale unei clase sau alteia. Dar acum (în scopul mîrșav de a se dezice de revoluție) el a preferat să uite marxismul, și de aceea *nu pune întrebarea :* organul cărei *clase* a fost Adunarea constituantă din Rusia ? Kautsky nu cercetează împrejurările concrete, el nu vrea să vadă faptele și nici nu se gîndește să spună cititorilor germani că tezele mele conțin nu numai o analiză teoretică a problemei caracterului limitat al democra-

www.dacoromanica.ro

ţiei burgheze (tezele nr. 1—3), nu numai o expunere a condiţiilor concrete care au făcut ca listele depuse de partide la jumătatea lunii octombrie 1917 să nu corespundă situaţiei reale din decembrie 1917 (tezele nr. 4—6), ci şi *un istoric al luptei de clasă şi al războiului civil* din perioada octombrie-decembrie 1917 (tezele nr. 7—15). Din această istorie concretă am tras concluzia (teza nr. 14) că lozinca „toată puterea în mîinile Adunării constituante" a devenit *în fapt* o lozincă a cadeţilor, a kalediniştilor şi a acoliţilor lor.

Istoricul Kautsky nu observă nimic din toate acestea. Istoricul Kautsky n-a auzit niciodată că votul universal naşte uneori parlamente mic-burgheze, iar alteori parlamente reacţionare şi contrarevoluţionare. Istoricul marxist Kautsky n-a auzit că una este forma alegerilor, forma democraţiei, şi alta conţinutul de clasă al respectivei instituţii. Această problemă a conţinutului de clasă al Adunării constituante este explicit pusă şi rezolvată în tezele mele. Poate că felul în care am rezolvat-o eu nu este just. Nimic n-ar fi fost mai de dorit pentru noi decît o critică marxistă nepărtinitoare a analizei noastre. În loc să înşire fraze ridicole (şi asemenea fraze se găsesc cu duiumul la Kautsky) pe tema că cineva ar împiedica criticarea bolşevismului, Kautsky ar fi trebuit să facă o astfel de critică. În realitate însă, critica lipseşte în broşura lui. El nici *nu pune problema* unei analize a caracterului de clasă al Sovietelor, de o parte, şi al Adunării constituante, de altă parte. De aceea *nu avem posibilitatea* de a discuta în contradictoriu cu Kautsky, şi nu ne rămîne decît *să arătăm* cititorului de ce Kautsky nu poate fi calificat altfel decît ca renegat.

Divergenţa dintre Soviete şi Adunarea constituantă îşi are istoria ei, pe care n-ar putea s-o treacă cu vederea nici chiar un istoric care nu se situează pe punctul de vedere al luptei de clasă. Kautsky a preferat *să ocolească* şi această istorie a faptelor. El a ascuns cititorilor germani faptul îndeobşte cunoscut (pe care acum îl mai ascund doar menşevicii înrăiţi) că şi în timpul dominaţiei menşevicilor, adică de la sfîrşitul lunii februarie şi pînă în octombrie 1917, Sovietele au fost în divergenţă cu

www.dacoromanica.ro

instituțiile „de stat" (adică burgheze). El se situează, în fond, pe poziția concilierii, a înțelegerii, a colaborării proletariatului cu burghezia ; oricît s-ar lepăda el de asta, adevărul e că din întreaga lui broșură reiese că el se situează tocmai pe o astfel de poziție. A spune : nu trebuia dizolvată Adunarea constituantă înseamnă tocmai a spune : nu trebuia dusă pînă la capăt lupta împotriva burgheziei, nu trebuia răsturnată burghezia, proletariatul trebuia să se împace cu burghezia.

De ce dar nu ne spune Kautsky nimic despre faptul că de această prea puțin onorabilă treabă s-au ocupat menșevicii în perioada februarie-octombrie 1917, fără să ajungă la vreun rezultat ? Dacă era posibilă o conciliere a burgheziei cu proletariatul, de ce n-au reușit s-o realizeze menșevicii, de ce se ținea burghezia la o parte de Soviete, de ce spuneau ei *(menșevicii)* că Sovietele reprezintă „democrația revoluționară", iar burghezia — „elementele privilegiate" ?

Kautsky a ascuns cititorilor germani faptul că, în „epoca" dominației lor (II—X 1917), chiar menșevicii numeau Sovietele democrație revoluționară, recunoscînd *implicit* superioritatea acestora față de toate celelalte instituții. Numai datorită tăinuirii acestui fapt reiese la istoricul Kautsky că divergența dintre Soviete și burghezie nu-și are istoria ei, că ea s-a ivit dintr-o dată, brusc, fără cauză, datorită relei comportări a bolșevicilor. În realitate însă, tocmai această *experiență de mai bine de 6 luni* (pentru revoluție acesta este un termen foarte îndelungat) de conciliatorism menșevic, de încercări de a împăca proletariatul cu burghezia, a convins poporul de zădărnicia acestor încercări și a îndepărtat proletariatul de menșevici.

Sovietele — recunoaște Kautsky — constituie o admirabilă organizație de luptă a proletariatului și au un viitor măreț. Dar dacă este așa, înseamnă că toată poziția lui Kautsky se destramă ca un castel din cărți de joc sau ca visul unui mic-burghez cum că lupta aprigă a proletariatului împotriva burgheziei ar putea fi evitată. Căci întreaga revoluție este o luptă continuă și în același timp o luptă înverșunată, iar proletariatul este clasa de avan-

www.dacoromanica.ro

gardă a *tuturor* asupriţilor, focarul şi centrul tuturor năzuinţelor de eliberare ale tuturor asupriţilor de orice fel. Ca organe de luptă ale maselor asuprite, Sovietele reflectau şi exprimau, fireşte, mult mai rapid, mai complet şi mai just decît oricare alte instituţii starea de spirit a acestor mase şi schimbările survenite în modul lor de a vedea lucrurile (acesta, între altele, este unul din motivele pentru care democraţia sovietică este o democraţie de tip superior).

În perioada dintre 28 februarie (stil vechi) şi 25 octombrie 1917, Sovietele au reuşit să convoace *două* congrese generale reprezentînd majoritatea covîrşitoare a populaţiei din Rusia, pe toţi muncitorii şi soldaţii, $^{7}/_{10}$ sau $^{8}/_{10}$ din ţărănime, fără să mai socotim numeroasele congrese locale, judeţene, orăşeneşti, guberniale şi regionale. În acelaşi răstimp burghezia n-a reuşit să convoace nici o instituţie care să reprezinte majoritatea (cu excepţia „Consfătuirii democratice“ [124], care era o instituţie vădit falsificată, o batjocură care a întărîtat proletariatul). Adunarea constituantă a oglindit *aceeaşi* stare de spirit a maselor, *aceeaşi* grupare pe plan politic ca şi primul congres general (din iunie) al Sovietelor din Rusia [125]. Pînă la convocarea Adunării constituante (în ianuarie 1918) au avut loc congresele al doilea (octombrie 1917) [126] şi al treilea (ianuarie 1918) al Sovietelor [127], şi ambele *au arătat cît se poate de limpede* că masele s-au radicalizat, s-au revoluţionarizat, au întors spatele menşevicilor şi eserilor şi au trecut de partea bolşevicilor, *adică* au întors spatele conducerii mic-burgheze, iluziilor de conciliere cu burghezia şi au trecut de partea luptei proletare revoluţionare pentru răsturnarea burgheziei.

Prin urmare, însăşi *istoria* Sovietelor aşa cum se înfăţişează ea *la prima vedere* ne atestă *reacţionarismul* Adunării constituante şi inevitabilitatea dizolvării ei. Dar Kautsky nu se leapădă de „lozinca“ sa: să piară revoluţia, să triumfe burghezia asupra proletariatului,

www.dacoromanica.ro

dar să înflorească „democrația pură“ ! Fiat justitia, pereat mundus ! *

Iată cîteva date sumare cu privire la congresele generale ale Sovietelor din Rusia în istoria revoluției ruse :

Congresele generale ale Sovietelor din Rusia	Numărul delegaților	Din care, delegați bolșevici	Procentul de bolșevici
Primul (3.VI.1917) . . .	790	103	13%
Al 2-lea (25.X.1917) . . .	675	343	51%
Al 3-lea (10.I.1918) . . .	710	434	61%
Al 4-lea (14.III.1918)[128] . .	1 232	795	64%
Al 5-lea (4.VII.1918)[129] . .	1 164	773	66%

E de ajuns să arunci o privire asupra acestor cifre ca să înțelegi de ce încercările de a lua apărarea Adunării constituante sau afirmațiile (de felul celor făcute de Kautsky) că bolșevicii n-ar avea cu ei majoritatea populației stîrnesc la noi doar rîsete.

CONSTITUȚIA SOVIETICĂ

După cum am mai arătat, privarea burgheziei de drepturi electorale nu constituie o trăsătură necesară și obligatorie a dictaturii proletariatului. Nici în Rusia, bolșevicii, care au formulat cu mult înainte de Octombrie lozinca unei astfel de dictaturi, nu au spus dinainte că exploatatorii trebuie să fie privați de drepturi electorale. *Acest* element component al dictaturii nu a izvorît „din planul“ vreunui partid, ci *a apărut* de la sine în cursul luptei. Istoricul Kautsky n-a observat desigur acest lucru. El n-a înțeles că încă în timpul dominației menșevicilor (a acestor adepți ai concilierii cu burghezia) în Soviete, burghezia s-a izolat singură de Soviete, a căutat să le boicoteze, s-a situat pe poziții diametral opuse Sovietelor și a urzit intrigi împotriva lor. Sovietele au apărut în afara oricărei constituții și timp de *mai bine de un an* (din primăvara anului 1917 pînă în vara anului 1918) au funcționat fără nici o constituție. Ura burgheziei împotriva organizației de sine stătătoare și atotputernice (pentru că e atotcuprinzătoare) a celor asupriți, lupta ei nerușinată, interesată, josnică împotriva Sovietelor, în

* — Să se facă dreptate, chiar de ar fi să piară lumea ! — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

sfîrşit participarea făţişă a burgheziei (de la cadeţi pînă la eserii de dreapta, de la Miliukov pînă la Kerenski) la rebeliunea kornilovistă — toate acestea *au pregătit* excluderea oficială a burgheziei din Soviete.

Kautsky a auzit despre rebeliunea kornilovistă, dar el tratează cu un dispreţ suveran faptele istorice, desfăşurarea luptei şi formele ei care determină *formele* dictaturii: într-adevăr, ce importanţă mai au faptele din moment ce este vorba de democraţia „pură"? De aceea „critica" lui Kautsky îndreptată împotriva privării burgheziei de drepturi electorale se caracterizează printr-o... dulceagă naivitate, care ar fi înduioşătoare dacă ar veni de la un copil, dar care te scîrbeşte cînd vine de la cineva care oficial încă n-a fost declarat debil mintal.

„...Dacă în condiţiile votului universal capitaliştii s-ar dovedi a fi într-o minoritate neînsemnată, ei s-ar împăca mai repede cu soarta lor" (33)... Nu-i aşa că e drăguţ? Deşteptul de Kautsky a văzut de multe ori în istorie, şi în general cunoaşte foarte bine din observarea vieţii reale, moşieri şi capitalişti care ţin seama de voinţa majorităţii asupriţilor. Deşteptul de Kautsky susţine cu tărie punctul de vedere al „opoziţiei", adică punctul de vedere al luptei în cadrul parlamentului. Textual aşa scrie el: „opoziţie" (p. 34 şi multe altele).

O, eruditule istoric şi om politic! Nu ţi-ar strica să ştii că „opoziţia" este o noţiune care ţine de sfera luptei paşnice şi exclusiv parlamentare, adică o noţiune care corespunde unei situaţii nerevoluţionare, o noţiune care corespunde *lipsei revoluţiei*. În revoluţie ai de-a face cu un duşman necruţător, cu care eşti în război civil, iar ieremiadele reacţionare ale micului burghez, care se teme de acest război, la fel cum se teme de el Kautsky, nu pot schimba această stare de fapt. Este ridicol să abordezi din punctul de vedere al „opoziţiei" problemele unui crîncen război civil, în care burghezia nu se dă în lături de la nici o crimă — exemplul versaillezilor şi al pactizării lor cu Bismarck este destul de grăitor pentru orice om care priveşte istoria altfel decît gogoleeanul Petruşka — şi cheamă în ajutor statele străine, urzind

www.dacoromanica.ro

împreună cu ele intrigi împotriva revoluției. După părerea acestui „maestru al confuziei" care e Kautsky, proletariatul revoluționar ar trebui să-și pună scufia de noapte și să considere drept „opoziție" legală o burghezie care organizează răscoale contrarevoluționare de felul celor conduse de Dutov și de Krasnov, sau al celei pornite de cehi, și care plătește milioane sabotorilor. O, cîtă profunzime de gîndire!

Pe Kautsky îl interesează exclusiv latura juridică formală a chestiunii, astfel încît, citind raționamentele lui despre Constituția sovietică, fără să vrei îți vin în minte cuvintele lui Bebel: juriștii sînt reacționari incorigibili. „În realitate — scrie Kautsky — nu-i poți lipsi de drepturi numai pe capitaliști. Ce este un capitalist din punct de vedere juridic? Un om care posedă avere? Pînă și într-o țară economicește atît de avansată cum e Germania, care are un proletariat atît de numeros, instaurarea unei Republici sovietice ar lipsi de drepturi politice mari mase de cetățeni. În 1907, în Reichul german numărul celor ocupați în cele trei mari sectoare — agricultură, industrie și comerț — reprezenta, împreună cu membrii familiilor lor, circa 35 000 000 de funcționari și muncitori salariați și 17 000 000 de patroni. Este întru totul posibil, deci, ca un partid să aibă de partea sa majoritatea muncitorilor salariați, dar numai minoritatea populației" (p. 33).

Aveți aici o mostră de felul cum judecă Kautsky. Ce altceva este aceasta dacă nu văicăreala contrarevoluționară a burghezului? De ce i-ai pus pe toți „patronii" în categoria celor lipsiți de drepturi, domnule Kautsky, cînd știi foarte bine că majoritatea covîrșitoare a țăranilor ruși nu țin muncitori salariați și nu-și pierd, prin urmare, drepturile? Nu este aceasta o falsificare?

De ce d-ta, economist erudit, n-ai citat datele referitoare la munca salariată în agricultură pe categorii de gospodării, date care se găsesc în aceeași statistică germană din 1907 și care îți sînt bine cunoscute? De ce n-ai arătat muncitorilor germani — cititorii broșurii d-tale — aceste date, din care se vede *cîți exploata-*

www.dacoromanica.ro

t o r i sînt şi cît de puţin numeroşi sînt ei, după statistica germană, în raport cu numărul total al „agricultorilor“ ?

Pentru că eşti un renegat, şi asta te-a făcut să fii un simplu sicofant în slujba burgheziei.

Noţiunea de capitalist, pretinde Kautsky, este o noţiune juridică lipsită de precizie, şi el consacră cîteva pagini unei critici fulminante la adresa „arbitrariului“ Constituţiei sovietice. Burgheziei engleze „valorosul“ nostru om de ştiinţă îi îngăduie să elaboreze timp de veacuri o constituţie burgheză nouă (în comparaţie cu rînduielile medievale), pe cînd nouă, muncitorilor şi ţăranilor din Rusia, acest reprezentat al ştiinţei slugarnice nu ne acordă nici un termen. Nouă el ne cere o constituţie riguros elaborată în decurs de cîteva luni...

„...Arbitrariu“ ! Gîndiţi-vă numai cîtă slugărnicie murdară faţă de burghezie şi cîtă pedanterie obtuză denotă un *asemenea* reproş. Cînd juriştii sută-n sută burghezi şi — în majoritatea lor — reacţionari din ţările capitaliste au elaborat în decurs de veacuri sau decenii reguli amănunţite, au scris zeci şi sute de tomuri de legi şi de comentarii la legi care-l *asupresc* pe muncitor şi care leagă de mîini şi de picioare pe cel *sărac*, punînd mii de chichiţe şi de tertipuri în calea oricărui simplu truditor din rîndurile poporului — o, în asta liberalii burghezi şi d-l Kautsky nu văd nici un „arbitrariu“ ! Aici domneşte „ordinea“ şi „legalitatea“ ! Aici totul este bine gîndit şi dinainte prevăzut cum să i se stoarcă omului sărac „ultima picătură de vlagă“. Aici sînt mii de avocaţi şi de birocraţi burghezi (Kautsky nici nu pomeneşte de ei, probabil tocmai pentru că Marx atribuia o importanţă atît de mare *sfărîmării* maşinii birocratice...) care ştiu să interpreteze legile în aşa fel încît muncitorul şi ţăranul de rînd să nu aibă niciodată posibilitatea să răzbată prin barajul de sîrmă ghimpată al acestor legi. Asta nu este „arbitrariul“ burgheziei, nu este dictatura unor nesăţioşi şi mîrşavi exploatatori îmbuibaţi cu sîngele poporului — nici vorbă de aşa ceva. Asta este „democraţie pură“, care pe zi ce trece devine tot mai pură.

www.dacoromanica.ro

Dar atunci cînd clase de oameni care muncesc și sînt exploatați și pe care războiul imperialist i-a izolat de frații lor de peste hotare au instaurat — pentru prima oară în istorie — Sovietele *lor*, au chemat la construcție politică *acele mase* pe care burghezia le asuprise, le oprimase și le abrutizase, au început să construiască *ele însele* un stat *nou*, proletar, și în focul unei lupte înverșunate, în focul unui război civil au început *să schițeze* principiile de bază ale unui stat *fără exploatatori*, — atunci toți nemernicii burgheziei, toată banda de lipitori în cîrdășie cu acolitul lor Kautsky au început să facă zarvă pe tema „arbitrariului"! De unde, într-adevăr, să știe acești inculți, acești muncitori și țărani, această „gloată", să-și interpreteze legile? De unde să ia ei simțul dreptății, ei, acești simpli truditori lipsiți de sfaturile avocaților culți, ale autorilor burghezi, ale celor de teapa lui Kautsky și ale vechii și înțeleptei birocrații?

Dintr-o cuvîntare pe care am rostit-o la 28.IV.1918 [130] d-l Kautsky citează cuvintele: „...Masele stabilesc ele însele în ce mod și la ce intervale se țin alegerile..." Și „democratul pur" Kautsky conchide:

„...Se pare, așadar, că stabilirea procedurii alegerilor este lăsată la libera apreciere a fiecărei adunări de alegători. Arbitrariul și posibilitatea de a scăpa de elementele opoziționiste incomode din rîndurile proletariatului însuși ar fi duse astfel pînă la limita extremă" (p. 37).

Există vreo deosebire între aceste cuvinte și ceea ce spune un scrib tocmit de capitaliști care țipă că în caz de grevă masa asuprește pe muncitorii harnici „care vor să muncească"? De ce stabilirea birocratică-*burgheză* a procedurii alegerilor în cadrul democrației burgheze „pure" *nu* este ceva arbitrar? De ce simțul de dreptate *al maselor care s-au ridicat la luptă* împotriva exploatatorilor lor seculari, al maselor care se luminează și se călesc în această luptă înverșunată trebuie să fie mai puțin dezvoltat decît la *mănunchiul* de birocrați, intelectuali și avocați educați în spiritul prejudecăților *burgheze*?

Kautsky este un socialist autentic; să nu vă încumetați să puneți la îndoială sinceritatea acestui onorabil

www.dacoromanica.ro

tată de familie, a acestui preacinstit cetăţean. El este un partizan convins şi înfocat al victoriei muncitorilor, al revoluţiei proletare. El ar vrea doar ca filistini cu scufie de noapte şi flecari intelectuali mic-burghezi să întocmească *în prealabil, înainte* de a începe mişcarea maselor, *înainte* de a începe lupta lor înverşunată împotriva exploatatorilor şi neapărat *fără* război civil, *un regulament* moderat şi precis formulat *al desfăşurării revoluţiei*...

Preaeruditul nostru Iuduşka Golovliov povesteşte profund indignat muncitorilor germani că la 14.VI.1918 Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia a hotărît să excludă din Soviete pe reprezentanţii partidului socialist-revoluţionar de dreapta şi ai partidului menşevic [131]. „Această măsură — scrie Iuduşka Kautsky, clocotind de nobilă indignare — nu este îndreptată împotriva unor anumite persoane care au comis anumite fapte pasibile de pedeapsă... Constituţia Republicii sovietice nu conţine nici o dispoziţie care să prevadă imunitatea deputaţilor — membri ai Sovietelor. Nu anumite *persoane*, ci anumite *partide* sînt excluse aici din Soviete“ (p. 37).

Da, este într-adevăr îngrozitoare această intolerabilă abatere de la regulile democraţiei pure, cu a căror respectare îşi va face revoluţia revoluţionarul nostru Iuduşka Kautsky. Noi, bolşevicii ruşi, trebuia să făgăduim mai întîi imunitatea Savinkovilor & Co., Liberdanilor [132], Potresovilor („activiştilor“ [133]) & Co., apoi să întocmim un cod penal care să prevadă că participarea la războiul contrarevoluţionar al cehoslovacilor sau alierea cu imperialiştii germani în Ucraina sau în Gruzia *împotriva* muncitorilor din propria ţară „este pasibilă de pedeapsă“, şi abia *după aceea*, pe baza acestui cod penal, am fi avut, potrivit regulilor „democraţiei pure“, dreptul de a exclude din Soviete „anumite persoane“. E de la sine înţeles că cehoslovacii, care prin intermediul Savinkovilor, al Potresovilor şi Liberdanilor (sau cu ajutorul agitaţiei lor) primesc bani de la capitaliştii anglo-francezi, ca şi Krasnovii, care cu ajutorul menşevicilor din Ucraina şi din Tiflis obţin obuze de la germani, ar fi stat liniştiţi pînă

www.dacoromanica.ro

ce noi vom fi elaborat un cod penal bine pus la punct și, ca democrați de cea mai pură speță, s-ar fi limitat la rolul de „opoziție"...

Nu mai puțin îl indignează pe Kautsky faptul că Constituția sovietică îi privează de drepturi electorale pe cei „care folosesc muncitori salariați în scopul de a scoate profit". „Un muncitor la domiciliu sau un mic meșter care folosește o calfă — scrie Kautsky — pot trăi și simți întocmai ca un proletar, și totuși n-au drept de vot" (p. 36).

Ce abatere de la „democrația pură" ! Ce nedreptate ! Pînă acum, ce-i drept, toți marxiștii considerau — și mii de fapte confirmau — că micii patroni sînt cei mai nerușinați și mai hrăpăreți exploatatori ai muncitorilor salariați, dar Iudușka Kautsky ia, desigur, nu *clasa* micilor patroni (nu știu zău cine a mai născocit această nefastă teorie a luptei de clasă ?), ci persoane izolate, exploatatori care „trăiesc și simt întocmai ca niște proletari". Faimoasa „Agnes cea econoamă", pe care toată lumea o considera de mult decedată, a înviat sub pana lui Kautsky. Pe Agnes cea econoamă a inventat-o și a lansat-o în literatura germană, acum cîteva decenii, un democrat „pur" — burghezul Eugen Richter. El prorocea mari nenorociri de pe urma dictaturii proletariatului, de pe urma confiscării capitalului exploatatorilor, întrebîndu-se cu un aer naiv cine este capitalist în sensul juridic al acestui cuvînt. El lua exemplul unei lenjerese sărace și econoame („Agnes cea econoamă"), căreia afurisiții „dictatori ai proletariatului" îi iau ultimul ban. A fost o vreme cînd toată social-democrația germană făcea mare haz de „Agnes cea econoamă" a democratului pur Eugen Richter. Dar asta a fost demult, pe vremea cînd mai trăia Bebel, care spunea deschis și fără ocol adevărul că în partidul social-democrat german sînt mulți naționalliberali [134], asta a fost demult, pe vremea cînd Kautsky încă nu devenise renegat.

Acum „Agnes cea econoamă" a înviat în persoana „micului meșter care ține o calfă și care trăiește și simte întocmai ca un proletar". Afurisiții de bolșevici îl nedreptățesc și-i iau dreptul de vot. Ce-i drept, în Republica

www.dacoromanica.ro

sovietică „orice adunare de alegători", cum se exprimă același Kautsky, poate primi în rîndurile ei pe un mic meșter sărac, care e legat, să zicem, de întreprinderea respectivă, dacă cu titlu de excepție nu este exploatator și dacă este *efectiv* un om care „trăiește și simte întocmai ca un proletar". Dar parcă te poți bizui pe experiența de viață și pe simțul de dreptate al unei adunări formate din simpli muncitori, adunare care nu se desfășoară într-un cadru strict reglementat și care în hotărîrile sale (ce oroare !) nu este legată prin nici un statut ? Nu este oare clar că e mai bine să acordăm drept de vot *tuturor* exploatatorilor, *tuturor* celor care folosesc muncitori salariați, decît să riscăm ca muncitorii să nedreptățească pe „Agnes cea econoamă" și pe „micul meșter care trăiește și simte întocmai ca un proletar" ?

* * *

Salutați de burghezie și de social-șoviniști *, odioșii și nemernicii cavaleri ai renegării n-au decît să ponegrească cît vor Constituția noastră sovietică pentru faptul că privează pe exploatatori de dreptul de vot. Este bine că o ponegresc, pentru că asta va grăbi și va adînci sciziunea dintre muncitorii revoluționari din Europa și alde Scheidemann și Kautsky, Renaudel și Longuet, Henderson și Ramsay MacDonald, acești vechi lideri și vechi trădători ai socialismului.

Masele claselor asuprite, conducătorii conștienți și cinstiți din rîndurile proletarilor revoluționari vor fi de partea *noastră*. E de ajuns să arătăm acestor proletari și acestor mase ce scrie în Constituția noastră sovietică, și ei vor spune îndată : acolo sînt cu adevărat *oameni de-ai noștri*, acolo este un adevărat partid muncitoresc, un adevărat guvern muncitoresc. Căci el nu în-

* Am citit chiar acum articolul de fond din „Frankfurter Zeitung" [188] (din 22.X.1918, nr. 293) în care conținutul broșurii lui Kautsky este redat în termeni plini de admirație. Ziarul oamenilor de bursă este mulțumit. Ba bine că nu ! Iar un tovarăș din Berlin îmi scrie că „Vorwärts", ziarul Scheidemannilor, a publicat în legătură cu această broșură un articol special în care declară că subscrie aproape fiecare rînd din textul ei [188]. Felicitările noastre !

www.dacoromanica.ro

șală pe muncitori cu deșarte făgăduieli de reforme, cum *ne-au înșelat toți conducătorii enumerați mai sus*, ci luptă în mod serios împotriva exploatatorilor, înfăptuiește în mod serios revoluția, luptă *efectiv* pentru eliberarea deplină a muncitorilor.

Dacă, după un an de „activitate practică", Sovietele privează pe exploatatori de dreptul de vot, *înseamnă* că ele sînt într-adevăr organizații ale maselor asuprite, și nu ale social-imperialiștilor și social-pacifiștilor care s-au vîndut burgheziei. *Dacă* aceste Soviete au luat exploatatorilor dreptul de vot, *înseamnă* că ele nu sînt organe de conciliatorism mic-burghez cu capitaliștii, că nu sînt organe de palavrageală parlamentară (pentru alde Kautsky, Longuet și MacDonald), ci organe ale proletariatului cu adevărat revoluționar, care duce o luptă pe viață și pe moarte împotriva exploatatorilor.

„Broșura lui Kautsky este aproape necunoscută aici", mi-a scris din Berlin zilele trecute (azi sîntem în 30.X) un tovarăș bine informat. Aș sfătui pe ambasadorii noștri din Germania și din Elveția să nu cruțe banii și să cumpere întreaga ediție a acestei broșuri, pentru ca, *împărțind-o gratuit* printre muncitorii conștienți, să dezvăluie toată mîrșăvia acelei social-democrații „europene" — citește : imperialiste și reformiste — care a devenit de mult un „hoit împuțit".

* * *

La sfîrșitul broșurii sale, la p. 61 și 63, d-l Kautsky se văicărește amarnic că „noua teorie" (cum numește el bolșevismul, temîndu-se să pomenească analiza făcută de Marx și Engels Comunei din Paris) „găsește partizani pînă și în vechile democrații, cum este, de pildă, Elveția". Pentru Kautsky „este de neînțeles că social-democrații germani acceptă această teorie".

Ba este întru totul de înțeles, căci, după serioasele învățăminte ale războiului, masele revoluționare sînt scîrbite și de cei de teapa lui Scheidemann, și de cei de teapa lui Kautsky.

www.dacoromanica.ro

„Noi" am fost întotdeauna pentru democraţie — scrie Kautsky — şi acum, aşa deodată, să renunţăm la ea !

„Noi", oportuniştii social-democraţiei, am fost întotdeauna împotriva dictaturii proletariatului, iar Kolb & Co. au spus-o pe şleau *cu ani în urmă*. Kautsky ştie acest lucru, şi zadarnic îşi închipuie că va putea ascunde cititorilor faptul evident al „revenirii sale în tabără" Bernsteinilor şi a Kolbilor.

„Noi", marxiştii revoluţionari, n-am fetişizat niciodată democraţia „pură" (burgheză). În 1903 Plehanov a fost, precum se ştie, un marxist revoluţionar (pînă la trista cotitură care l-a adus pe poziţia unui Scheidemann rus). Şi Plehanov a spus atunci la congresul partidului, care a adoptat programul [137], că proletariatul în revoluţie va lua, la nevoie, capitaliştilor dreptul de vot şi *va dizolva orice parlament* dacă acesta se va dovedi a fi contrarevoluţionar. Că tocmai acest punct de vedere e singurul care corespunde marxismului, de asta se poate convinge oricine fie şi numai din sus-citatele pasaje din Marx şi Engels. Acest lucru reiese în chip evident din toate principiile fundamentale ale marxismului.

„Noi", marxiştii revoluţionari, nu vorbeam poporului aşa cum obişnuiau să-i vorbească kautskiştii de toate naţiile, străduindu-se să fie pe placul burgheziei, adaptîndu-se la parlamentarismul burghez, trecînd sub tăcere caracterul *burghez* al democraţiei contemporane şi cerînd numai lărgirea *ei*, promovarea *ei* consecventă.

„Noi" spuneam burgheziei : voi, exploatatorilor şi ipocriţilor, vorbiţi despre democraţie, dar în acelaşi timp puneţi la fiecare pas mii de piedici în calea participării *maselor asuprite* la viaţa politică. Noi ne prevalăm de ceea ce spuneţi şi cerem, în interesul acestor mase, lărgirea democraţiei *voastre* burgheze în vederea *pregătirii maselor pentru revoluţie*, în vederea răsturnării voastre, a exploatatorilor. Şi dacă voi, exploatatorii, veţi încerca să opuneţi împotrivire revoluţiei noastre proletare, vă vom reprima fără cruţare, vă vom lipsi de drepturi ; mai mult decît atît : nu vă vom da pîine, căci în republica noastră proletară exploatatorii vor fi privaţi de drepturi, vor fi privaţi de orice, căci noi sîntem socia-

www.dacoromanica.ro

liști în sensul serios al acestui cuvînt, și nu în sensul pe care i-l dau alde Scheidemann și Kautsky.

Iată ce spuneam și vom spune „noi", marxiștii revoluționari, și de aceea masele asuprite vor fi pentru noi și alături de noi, iar alde Scheidemann și Kautsky vor ajunge la lada de gunoi a renegaților.

CE ESTE INTERNAȚIONALISMUL?

Kautsky e profund convins că este în drept să se considere și să-și zică internaționalist. Pe Scheidemanni el îi numește „socialiști-guvernamentali". Luînd apărarea menșevicilor (el nu spune deschis că se solidarizează cu ei, dar își însușește pe deplin vederile lor), Kautsky a arătat cît se poate de grăitor de ce soi este „internaționalismul" său. Și deoarece el nu este un izolat, ci reprezentantul unui curent care a apărut în mod necesar în cadrul Internaționalei a II-a (Longuet în Franța, Turati în Italia, Nobs și Grimm, Graber și Naine în Elveția, Ramsay MacDonald în Anglia etc.), este instructiv să ne oprim asupra „internaționalismului" său.

Subliniind că menșevicii au fost și ei la Zimmerwald (e o diplomă, fără îndoială, dar... cam mucegăită), Kautsky prezintă astfel vederile menșevicilor, cu care e de acord:

„...Menșevicii se pronunțau pentru pace generală. Ei voiau ca toți beligeranții să accepte principiul: fără anexiuni și contribuții. Atîta timp cît acest principiu nu va fi fost unanim acceptat, armata rusă trebuia, potrivit acestui punct de vedere, să fie oricînd gata de luptă. Bolșevicii însă cereau pace imediată, cu orice preț; ei erau gata să încheie, la nevoie, o pace separată și căutau s-o impună cu de-a sila, mărind dezorganizarea, și așa destul de mare, a armatei" (p. 27). După părerea lui Kautsky, bolșevicii trebuiau să se mulțumească cu Constituanta și să nu ia puterea.

Așadar, internaționalismul lui Kautsky și al menșevicilor se rezumă la următoarele: să se ceară guvernului imperialist burghez reforme, dar să i se acorde în continuare tot sprijinul, să se sprijine în continuare războiul dus de acest guvern, atîta timp cît toți beligeranții nu vor fi

www.dacoromanica.ro

acceptat încă principiul: fără anexiuni şi contribuţii. Acest punct de vedere a fost în repetate rînduri exprimat şi de Turati, şi de kautskişti (Haase şi alţii), şi de Longuet & Co., care declarau: noi sîntem *pentru* „apărarea patriei".

Din punct de vedere teoretic, aceasta denotă o incapacitate totală de a se delimita de social-şovinişti şi o confuzie totală în problema apărării patriei. Din punct de vedere politic, aceasta înseamnă înlocuirea internaţionalismului printr-un naţionalism mic-burghez şi trecerea de partea reformismului, renunţarea la revoluţie.

A recunoaşte „apărarea patriei" înseamnă a justifica din punctul de vedere al proletariatului războiul actual, a recunoaşte că are un caracter legitim. Şi întrucît războiul rămîne imperialist (atît sub monarhie, cît şi sub republică), indiferent de locul unde se află armatele duşmane în momentul de faţă — în ţara mea sau într-o ţară străină —, recunoaşterea apărării patriei înseamnă *de fapt* sprijinirea burgheziei imperialiste, tîlhăreşti, înseamnă o adevărată trădare a socialismului. În Rusia războiul a continuat să fie imperialist şi sub guvernul lui Kerenski, în republica burghezo-democratică, căci era dus de burghezie, în calitatea ei de clasă dominantă (or, războiul este „o continuare a politicii"); tratatele secrete cu privire la împărţirea lumii şi la jefuirea unor ţări străine, încheiate de fostul ţar cu capitaliştii din Anglia şi Franţa, constituiau o expresie deosebit de pregnantă a caracterului imperialist al războiului.

Spunînd că acest război este un război de apărare sau revoluţionar, menşevicii înşelau cu neruşinare poporul, iar Kautsky, aprobînd politica menşevicilor, aprobă înşelarea poporului, aprobă rolul jucat de aceşti mici burghezi, care aduceau servicii capitalului inducînd în eroare muncitorimea şi înhămînd-o la carul imperialiştilor. Kautsky duce o politică tipic mic-burgheză şi filistină, închipuindu-şi (şi sugerînd maselor ideea absurdă) că *lansarea unei lozinci* ar putea schimba fondul lucrurilor. Toată istoria democraţiei burgheze spulberă această iluzie: pentru a înşela poporul, democraţii burghezi au folosit întotdeauna şi folosesc şi astăzi orice „lozinci"

www.dacoromanica.ro

vreți. Esențialul însă este *să verifici* sinceritatea lor, să confrunți vorbele cu *faptele*, să nu te mulțumești cu *fraze* idealiste sau șarlatanești, ci să cauți să vezi *realitatea de clasă*. Războiul imperialist nu încetează să fie imperialist atunci cînd șarlatanii, frazeologii sau filistinii mic-burghezi lansează o „lozincă" dulceagă, ci numai atunci cînd *clasa* care duce războiul imperialist și care este legată de el prin milioane de fire (și chiar frînghii) economice este efectiv *răsturnată* și cînd în locul ei vine la putere clasa cu adevărat revoluționară — proletariatul. *Altfel nu te poți smulge din războiul imperialist și nu poți evita o pace imperialistă, de jaf.*

Aprobînd politica externă a menșevicilor, declarînd-o internaționalistă și zimmerwaldiană, Kautsky în primul rînd arată prin aceasta toată putreziciunea majorității zimmerwaldiene oportuniste (nu degeaba noi, *stînga* zimmerwaldiană [138], ne-am delimitat imediat de o asemenea majoritate !), iar în al doilea rînd — și aceasta este esențialul — trece de pe poziția proletariatului pe aceea a micii burghezii, de pe poziția revoluționară pe cea reformistă.

Proletariatul luptă pentru răsturnarea revoluționară a burgheziei imperialiste, iar mica burghezie — pentru „perfecționarea" reformistă a imperialismului, pentru adaptare la imperialism, în condițiile *subordonării* față de el. Pe vremea cînd Kautsky mai era încă marxist, în 1909 de pildă, cînd a scris „Drumul spre putere", el susținea ideea inevitabilității *revoluției* în cazul unui eventual război și vorbea despre apropierea unei *ere de revoluții*. Manifestul de la Basel din 1912 vorbește în mod expres și categoric despre *revoluție proletară* chiar în legătură cu războiul imperialist dintre grupurile german și englez care a și izbucnit în 1914. Iar în 1918, cînd datorită războiului era revoluțiilor a început efectiv, Kautsky, în loc să explice inevitabilitatea lor, în loc să-și concentreze gîndirea asupra tacticii *revoluționare*, asupra mijloacelor și metodelor de pregătire în vederea revoluției și să le elaboreze pînă la capăt, a început să numească internaționalistă tactica reformistă a menșevicilor. Ce altceva este aceasta dacă nu renegare ?

www.dacoromanica.ro

Kautsky îi laudă pe menşevici pentru faptul că au insistat asupra păstrării capacităţii de luptă a armatei. El îi blamează pe bolşevici pentru faptul că au căutat să agraveze „dezorganizarea armatei", şi aşa destul de dezorganizată. Aceasta înseamnă să lauzi reformismul şi subordonarea faţă de burghezia imperialistă, înseamnă să blamezi revoluţia şi să te dezici de ea. Căci păstrarea capacităţii de luptă a armatei însemna — şi a fost efectiv sub guvernul Kerenski — păstrarea unei armate cu comandament *burghez* (chiar dacă era republican). Toată lumea ştie — şi desfăşurarea evenimentelor a confirmat în chip evident — că datorită cadrelor de comandă korniloviste această armată republicană era pătrunsă de spirit *kornilovist*. Ofiţerimea burgheză nu putea să nu fie kornilovistă, nu putea să nu încline spre imperialism, spre reprimarea prin violenţă a proletariatului. A lăsa neatinse toate rădăcinile războiului imperialist, toate pietrele de temelie ale dictaturii *burgheze*, a drege pe ici pe colo vechiul edificiu, a-l mai vopsi pe alocuri („reforme") — iată la ce se reducea *în fapt* tactica menşevică.

Şi dimpotrivă, „dezorganizarea" armatei a fost şi este o necesitate pentru orice revoluţie mare. Căci armata este cel mai anchilozat instrument de sprijinire a vechiului regim, cel mai sigur reazem al disciplinei burgheze, cel mai docil instrument de sprijinire a dominaţiei capitalului, de menţinere şi de cultivare a supunerii oarbe şi a subordonării oamenilor muncii faţă de capital. Contrarevoluţia nu a tolerat niciodată şi nu putea să tolereze muncitori înarmaţi alături de armată. În Franţa — scrie Engels —, după fiecare revoluţie muncitorii erau înarmaţi ; „de aceea pentru burghezii aflaţi la cîrma statului cea dintîi poruncă era dezarmarea muncitorilor" [139]. Muncitorii înarmaţi constituiau embrionul unei armate *noi*, celula organizatorică a unei *noi* orînduiri sociale. A strivi această celulă, a nu o lăsa să crească era cea dintîi poruncă a burgheziei. Cea dintîi poruncă a oricărei revoluţii victorioase — şi este un lucru pe care Marx şi Engels l-au subliniat în repetate rînduri — era să distrugă armata veche, s-o suprime, s-o înlocuiască cu una

www.dacoromanica.ro

nouă [140]. Noua clasă socială, în drumul ei spre dominație, nu putea niciodată și nu poate nici acum să ajungă la această dominație și s-o consolideze altfel decît descompunînd complet armata veche („dezorganizare !" — ținînd, în legătură cu aceasta, mic-burghezii reacționari sau pur și simplu lași), altfel decît trecînd prin această extrem de grea și extrem de chinuitoare perioadă, fără nici o armată (prin această perioadă chinuitoare a trecut și marea revoluție franceză), altfel decît formînd treptat, în condițiile grele ale războiului civil, o armată nouă, o disciplină nouă, o nouă organizație militară a clasei noi. A fost un timp cînd istoricul Kautsky înțelegea acest lucru. Renegatul Kautsky l-a uitat.

Ce drept are Kautsky să-i numească pe Scheidemanni „socialiști-guvernamentali" cînd el însuși *aprobă* tactica menșevicilor în revoluția rusă ? Sprijinindu-l pe Kerenski și intrînd în guvernul prezidat de el, menșevicii au fost și ei socialiști-guvernamentali de aceeași factură. Kautsky nu va putea în nici un chip să evite această concluzie dacă va încerca să pună problema *clasei dominante* care duce războiul imperialist. Dar el ocolește cu grijă problema clasei dominante, problemă obligatorie pentru un marxist, căci dacă ar pune-o s-ar demasca imediat ca renegat.

Kautskiștii în Germania, longuetiștii în Franța, Turati & Co. în Italia raționează astfel : socialismul presupune egalitatea și libertatea națiunilor, autodeterminarea lor ; *de aceea,* cînd țara noastră este atacată sau cînd teritoriul nostru este invadat de trupe inamice, noi, socialiștii, avem dreptul și datoria să ne apărăm patria. Din punct de vedere teoretic însă, acest raționament este sau o adevărată batjocură la adresa socialismului, sau un truc șarlatanesc, iar din punct de vedere practic-politic el coincide cu felul de a judeca al unui țăran extrem de înapoiat, care n-are nici cea mai mică idee despre caracterul social, de clasă al războiului și despre sarcinile unui partid revoluționar într-o perioadă de război reacționar.

Socialismul este împotriva violenței față de națiuni. Acest lucru este incontestabil. Dar socialismul este în genere împotriva violenței față de oameni. Totuși, în

www.dacoromanica.ro

afară de anarhiştii creştini şi de tolstoieni, nimeni n-a tras încă de aici concluzia că socialismul este împotriva violenţei *revoluţionare*. A vorbi deci despre „violenţă" în general, fără a analiza condiţiile care determină deosebirea dintre violenţa revoluţionară şi cea reacţionară, înseamnă să fii un mic-burghez care se dezice de revoluţie sau înseamnă pur şi simplu să te înşeli pe tine însuţi şi pe alţii cu ajutorul unui raţionament sofistic.

Acelaşi lucru se poate spune şi despre violenţa faţă de naţiuni. Orice război constă în violenţă faţă de naţiuni, dar aceasta nu-i împiedică pe socialişti să fie *pentru* un război revoluţionar. Problema fundamentală care se pune în faţa unui socialist (dacă nu e renegat) este caracterul de clasă al războiului. Războiul imperialist din 1914—1918 este un război între două grupuri ale burgheziei imperialiste pentru împărţirea lumii, pentru împărţirea prăzii, pentru jefuirea şi sugrumarea naţiunilor mici şi slabe. Aşa a fost apreciat războiul în Manifestul de la Basel din 1912, şi această apreciere a fost confirmată de fapte. Nu e socialist acela care părăseşte acest punct de vedere asupra războiului.

Cînd un german sub domnia lui Wilhelm sau un francez sub guvernarea lui Clemenceau spune: eu, ca socialist, am dreptul şi datoria să-mi apăr patria atunci cînd duşmanul îi calcă pămîntul, avem de-a face aici nu cu raţionamentul unui socialist, al unui internaţionalist, al unui proletar revoluţionar, ci cu raţionamentul unui *naţionalist mic-burghez*. Căci în acest raţionament dispare lupta revoluţionară de clasă a muncitorului împotriva capitalului, dispare aprecierea războiului, *în totalitatea lui*, din punctul de vedere al burgheziei mondiale şi din acela al proletariatului mondial, dispare adică internaţionalismul şi nu rămîne decît un naţionalism îngust şi rigid. Ţării mele i s-a făcut o nedreptate, restul nu mă interesează — iată la ce se reduce acest raţionament, iată în ce constă îngustimea lui mic-burghezo-naţionalistă. Este acelaşi lucru ca şi cînd cineva ar spune cu privire la diferite cazuri individuale de folosire a violenţei împotriva unei persoane: socialismul este îm-

www.dacoromanica.ro

potriva violenței, de aceea prefer să comit o trădare decît să stau la închisoare.

Francezul, germanul sau italianul care spune : socialismul este împotriva violenței față de națiuni, *de aceea* mă apăr atunci cînd dușmanul mi-a cotropit țara, acela *trădează* socialismul ; și internaționalismul. Căci un om care vorbește astfel *vede numai* „țara" lui și pune mai presus de orice „propria" sa... *burghezie*, fără a se gîndi la *legăturile internaționale* care fac ca războiul să fie un război imperialist și ca *p r o p r i a* sa burghezie să fie o verigă în lanțul jafului imperialist.

Toți micii burghezi și toți țăranii înapoiați și obtuzi judecă la fel cu renegații kautskiști și longuetiști, la fel cu Turati & Co., zicînd : dușmanul este în țara mea, restul nu mă interesează *.

Un socialist, un proletar revoluționar, un internaționalist judecă altfel : caracterul (reacționar sau revoluționar) al unui război nu depinde de faptul cine a atacat și în a cui țară se află „dușmanul", ci *de faptul care clasă* duce războiul, ce politică este continuată prin intermediul acestui război ? Dacă este un război imperialist, reacționar, adică un război între două grupuri mondiale ale burgheziei imperialiste, agresive, tîlhărești, reacționare, atunci burghezia din orice țară (chiar și dintr-o țară mică) se transformă într-un părtaș la jaf, iar sarcina mea, sarcina unui reprezentant al proletariatului revoluționar, este de a pregăti *revoluția proletară mondială*, ca *u n i c a* salvare de la grozăviile unui măcel mondial. Trebuie să judec nu din punctul de vedere al țării „mele" (căci așa judecă numai un jalnic mic-burghez obtuz și naționalist, care nu înțelege că nu e decît o jucărie în mîinile burgheziei imperialiste), ci din punctul de vedere *al participării mele* la pregătirea, la propagarea și la grăbirea sosirii revoluției proletare mondiale.

* Social-șoviniștii (Scheidemannii, Renaudelii, Hendersonii, Gompers & Co.) refuză să vorbească de „Internațională" în timpul războiului. Drept „trădători" ai... socialismului ei îi consideră pe dușmanii burgheziei „*lor*". Ei sînt *pentru* politica de cuceriri a burgheziei *lor*. Social-pacifiștii (adică socialiști în vorbe și pacifiști mic-burghezi în fapte) exprimă tot felul de sentimente „internaționaliste", se declară împotriva anexiunilor etc., dar *în fapt* continuă *să sprijine p r o p r i a* lor burghezie imperialistă. Deosebirea dintre aceste două tipuri este aparentă, cum ar fi deosebirea dintre un capitalist rău de gură și unul cu grai mieros.

www.dacoromanica.ro

Iată ce este internaţionalismul, iată care este sarcina unui internaţionalist, a unui muncitor revoluţionar, a unui socialist adevărat. Iată ce *adevăr elementar* „a uitat" renegatul Kautsky. Iar renegarea lui devine şi mai evidentă atunci cînd de la aprobarea tacticii naţionaliştilor mic-burghezi (a menşevicilor în Rusia, a longuetiştilor în Franţa, a lui Turati în Italia, a lui Haase & Co. în Germania) el trece la critica tacticii bolşevice. Iată această critică :

„La baza revoluţiei bolşevice se afla presupunerea că ea va fi punctul de plecare al unei revoluţii generale în Europa ; că iniţiativa îndrăzneaţă a Rusiei va fi un imbold pentru ridicarea proletarilor din Europa întreagă.

În cadrul unei asemenea presupuneri era, firește, indiferent ce forme va lua pacea separată încheiată de Rusia, ce poveri şi ce pierderi teritoriale (textual : mutilări, Verstümmelungen) va aduce ea poporului rus, ce interpretare va da ea autodeterminării naţiunilor. Era de asemenea indiferent dacă Rusia este sau nu este în stare să se apere. Potrivit acestei concepţii, revoluţia europeană urma să fie cea mai bună apărare a revoluţiei ruse şi să aducă tuturor popoarelor de pe fostul teritoriu rusesc o autodeterminare reală şi deplină.

O revoluţie în Europa, care ar fi instaurat şi consolidat acolo socialismul, urma să fie deasemenea un mijloc pentru înlăturarea piedicilor pe care starea de înapoiere economică a ţării le pune în calea înfăptuirii producţiei socialiste în Rusia.

Toate acestea sînt perfect logice şi bine întemeiate dacă se porneşte de la presupunerea că revoluţia rusă trebuie neapărat s-o declanşeze pe cea europeană. Dar ce va fi în cazul cînd acest lucru nu se va întîmpla ?

Pînă în momentul de faţă, această presupunere nu s-a adeverit. Iar acum proletarilor din Europa li se aduce învinuirea că au părăsit şi au trădat revoluţia rusă. Este o învinuire adusă unor necunoscuţi, căci pe cine vreţi să faceţi răspunzător pentru comportarea proletariatului european ?" (p. 28).

Şi Kautsky rumegă iarăşi şi iarăşi ideea că Marx, Engels şi Bebel s-au înşelat nu o dată în prevederile lor cu privire la izbucnirea revoluţiei, dar că nu şi-au clădit niciodată tactica pe aşteptarea că revoluţia se va produce *„într-un termen anumit"* (p. 29), pe cîtă vreme bolşevicii, pretinde el, „au mizat totul pe o singură carte, pe aceea a revoluţiei europene generale".

www.dacoromanica.ro

Într-adins am reprodus acest pasaj atît de lung, pentru a arăta cititorului în chip grăitor cît de „abil" falsifică Kautsky marxismul, substituindu-i o concepție mic-burgheză vulgară și reacționară.

În primul rînd, a atribui adversarului o prostie evidentă, pentru a o putea spulbera apoi, este o metodă de care uzează oameni nu prea inteligenți. Dacă bolșevicii și-ar fi clădit tactica pe așteptarea că revoluția în celelalte țări va izbucni *într-un termen anumit*, ei ar fi comis, incontestabil, o mare prostie. Dar partidul bolșevic n-a comis-o : în scrisoarea mea către muncitorii americani (20.VIII.1918) am subliniat în mod expres că sîntem departe de a face o astfel de prostie, spunînd că noi contăm pe revoluția americană, dar că nu o așteptăm la un termen anumit *. În polemica mea cu eserii de stînga și cu „comuniștii de stînga" (ianuarie—martie 1918) am dezvoltat în repetate rînduri aceeași idee. Kautsky a recurs la o mică, la o foarte mică falsificare, și pe această falsificare și-a construit critica sa la adresa bolșevismului. Kautsky a băgat în aceeași oală tactica care contează pe o revoluție europeană într-un termen mai mult sau mai puțin apropiat, dar nu într-un termen anumit, și tactica care contează pe o revoluție europeană într-un termen anumit. Un mic fals, mic de tot !

A doua tactică este o prostie. Prima este *obligatorie* pentru un marxist, pentru orice proletar revoluționar și pentru orice internaționalist ; *obligatorie*, căci numai ea ține seama, într-un mod just din punctul de vedere al marxismului, de situația obiectivă generată de război în toate țările europene, numai ea corespunde sarcinilor internaționaliste ale proletariatului.

Substituind importantei probleme a bazelor tacticii revoluționare în general problema măruntă a greșelii pe care revoluționarii bolșevici ar fi putut s-o comită, dar n-au comis-o, Kautsky s-a dezis în chip fericit de tactica revoluționară în general.

* Vezi volumul de față, p. 65. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Renegat în politică, în domeniul teoriei el *nu ştie nici măcar să pună problema* premiselor obiective ale tacticii revoluţionare.

Şi aici am ajuns la punctul al doilea.

În al doilea rînd, un marxist este obligat să conteze pe revoluţia europeană atunci cînd există o *situaţie revoluţionară*. Este un adevăr elementar al marxismului că tactica proletariatului socialist nu poate să fie aceeaşi în cazul cînd există o situaţie revoluţionară şi în cazul cînd nu există o asemenea situaţie.

Dacă Kautsky ar fi pus această problemă, obligatorie pentru un marxist, el s-ar fi convins că răspunsul nu poate fi decît în defavoarea tezei sale. Cu mult înainte de război, toţi marxiştii, toţi socialiştii erau de acord că războiul european va crea o situaţie revoluţionară. Pe vremea cînd Kautsky nu era încă renegat, el recunoştea clar şi categoric acest lucru, atît în 1902 („Revoluţia socială") cît şi în 1909 („Drumul spre putere"). L-a recunoscut, în numele întregii Internaţionale a II-a, şi Manifestul de la Basel : nu degeaba social-şoviniştii şi kautskiştii („centriştii", oamenii care oscilează între revoluţionari şi oportunişti) din toate ţările se tem ca de foc de respectivele pasaje din Manifestul de la Basel !

Prin urmare, aşteptarea unei situaţii revoluţionare în Europa nu era o idee fixă a bolşevicilor, ci *părerea generală* a tuturor marxiştilor. Dacă, în dorinţa de a se eschiva de la acest adevăr incontestabil, Kautsky recurge la afirmaţia goală că bolşevicii „au crezut întotdeauna în atotputernicia violenţei şi a voinţei", el nu face decît să debiteze o frază lipsită de conţinut, menită *să disimuleze* faptul că el, Kautsky, fuge — şi fuge în mod ruşinos — de problema situaţiei revoluţionare.

Mai departe. S-a creat sau nu s-a creat în fapt o situaţie revoluţionară ? Nici această întrebare n-a ştiut s-o pună Kautsky. Răspunsul la ea ni-l dau faptele economice : foametea şi ruina, provocate pretutindeni de război, denotă ivirea unei situaţii revoluţionare. Răspunsul la această întrebare ni-l dau şi faptele politice : încă din 1915 s-a conturat clar, în *toate* ţările, un proces de scindare a vechilor partide socialiste, care putreziseră, un

www.dacoromanica.ro

proces de *îndepărtare a maselor* proletare de conducătorii social-șoviniști și de orientare a acestor mase spre stînga, spre ideile și stările de spirit revoluționare, spre conducătorii revoluționari.

La 5 august 1918, cînd Kautsky își scria broșura, numai un om care se teme de revoluție și o trădează putea să nu vadă aceste fapte. Iar acum, la sfîrșitul lunii octombrie 1918, revoluția crește în văzul tuturor și foarte repede într-o *serie* de țări din Europa. „Revoluționarul" Kautsky, care vrea să fie considerat marxist ca și pînă acum, s-a dovedit a fi un filistin miop, care — asemenea filistinilor din 1847, luați în rîs de Marx — nu vede revoluția care se apropie !!

Am ajuns la punctul al treilea.

În al treilea rînd, care sînt particularitățile tacticii revoluționare în condiții cînd există o situație revoluționară în Europa ? Devenind un renegat, Kautsky s-a temut să pună această întrebare, obligatorie pentru un marxist. Kautsky judecă ca un filistin mic-burghez tipic sau ca un țăran înapoiat : a început sau nu „revoluția europeană generală" ? Dacă a început, este *și el* gata să devină revoluționar ! Dar — remarcăm noi — *atunci* fiecare lichea (de felul acelora care reușesc uneori să se strecoare acum printre victorioșii bolșevici) se va declara revoluționar !

Dacă nu, el, Kautsky, întoarce spatele revoluției ! El nu înțelege cîtuși de puțin adevărul că revoluționarul marxist se deosebește de filistin și de micul burghez prin aceea că știe *să propage* în rîndurile maselor înapoiate ideea necesității revoluției care se apropie, *să dovedească* inevitabilitatea ei, *să explice* foloasele ei pentru popor și *să pregătească* în vederea ei proletariatul și toate masele muncitoare și exploatate.

Kautsky atribuie bolșevicilor o inepție, și anume că ei ar fi mizat totul pe o singură carte, contînd că revoluția europeană va începe la un termen anumit. Această inepție s-a întors acum împotriva lui, căci tocmai din spusele lui rezultă că tactica bolșevicilor ar fi fost justă dacă revoluția europeană s-ar fi produs pînă la 5 august 1918 ! Această zi este menționată de Kautsky ca dată la care își scria el broșura. Iar cînd la cîteva săptămîni

www.dacoromanica.ro

după acest 5 august s-a văzut clar că revoluţia e pe punctul de a izbucni într-o serie de ţări europene, au ieşit la iveală, în toată splendoarea lor, întreaga sa atitudine de renegat, de falsificator al marxismului, toată incapacitatea lui de a judeca în mod revoluţionar şi chiar de a pune în mod revoluţionar problemele !

Atunci cînd proletarii din Europa sînt învinuiţi de trădare, aceasta este o învinuire adusă unor necunoscuţi, scrie Kautsky.

Greşeşti, d-le Kautsky ! Uită-te în oglindă şi vei vedea pe „necunoscuţii" împotriva cărora este îndreptată această învinuire. Kautsky face pe naivul, el se preface că nu înţelege *cine a adus* această învinuire şi *ce sens* are ea. În realitate însă, Kautsky ştie foarte bine că această învinuire a fost şi este adusă de „cei de stînga" din Germania, de spartachişti [141], de Liebknecht şi prietenii lui. Această învinuire exprimă *conştiinţa clară* a faptului că, sugrumînd Finlanda, Ucraina, Letonia şi Estonia, proletariatul german a trădat revoluţia rusă (şi pe cea internaţională). Această învinuire este îndreptată în primul rînd şi în cea mai mare măsură nu împotriva *masei*, care e întotdeauna ţinută în chingi, ci împotriva *conducătorilor*, care, asemenea lui Scheidemann şi Kautsky, *nu şi-au îndeplinit* şi *nu-şi îndeplinesc* datoria de a desfăşura în mase agitaţie revoluţionară, propagandă revoluţionară, muncă revoluţionară îndreptată împotriva inerţiei acestora, şi care au acţionat şi acţionează în fapt *împotriva* instinctelor şi năzuinţelor revoluţionare care mocnesc întotdeauna în adîncul maselor clasei asuprite. Scheidemannii au trădat proletariatul şi au trecut de partea burgheziei în mod direct, brutal, cinic şi, în majoritatea cazurilor, din interes. Kautskiştii şi longuetiştii au făcut acelaşi lucru, şovăind, oscilînd, cu privirile aţintite spre cei care erau mai tari în momentul respectiv. În tot ce a scris în timpul războiului, Kautsky a căutat *să adoarmă* spiritul revoluţionar, în loc să-l întreţină şi să-l dezvolte.

Faptul că Kautsky nici nu înţelege marea însemnătate *teoretică* şi însemnătatea agitatorică şi propagandistică şi mai mare a „învinuirii" aduse proletarilor din Europa că

www.dacoromanica.ro

au trădat revoluția rusă, — acest fapt va rămîne ca un monument istoric care simbolizează tîmpirea mic-burgheză a liderului „de duzină" al social-democrației germane oficiale! Kautsky nu înțelege că, în condițiile regimului de cenzură din „imperiul" german, această „învinuire" este aproape singura formă în care socialiștii germani care n-au trădat socialismul, Liebknecht și prietenii lui, își exprimă *chemarea lor către muncitorii germani* de a mătura pe alde Scheidemann și Kautsky, de a înlătura asemenea „conducători", de a se debarasa de propaganda lor obtuză și vulgară, de a trece *peste* ei și de a porni *în pofida* lor, peste capul lor, pe drumul care duce *la revoluție!*

Kautsky nu înțelege acest lucru. Atunci cum ar putea el să înțeleagă tactica bolșevicilor? De la un om care în genere se dezice de revoluție te poți aștepta să cîntărească și să aprecieze condițiile de dezvoltare a revoluției într-un caz dintre cele mai „dificile"?

Tactica bolșevicilor a fost justă, a fost *singura* tactică internațională, căci nu se baza pe teama lașă de revoluția mondială, pe „neîncrederea" mic-burgheză în ea, pe dorința îngust-națională de a apăra „propria" patrie (patria propriei burghezii), fără „a se sinchisi" de rest, ci pe *aprecierea* justă (unanim admisă înainte de război, înainte de renegarea social-șoviniștilor și a social-pacifiștilor) a situației revoluționare din Europa. Această tactică era singura tactică internațională, deoarece îngăduia să se realizeze maximum din ceea ce se putea face într-o singură țară *p e n t r u* dezvoltarea, sprijinirea și trezirea revoluției *în toate țările*. Justețea acestei tactici a fost confirmată de succesul ei enorm, căci bolșevismul a devenit azi bolșevism *mondial* (nu datorită meritelor bolșevicilor ruși, ci datorită profundei simpatii de care se bucură pretutindeni în *mase* o tactică care e revoluționară în fapt), a dat o ideologie, o teorie, un program și o tactică care se deosebesc în mod concret, în practică, de social-șovinism și de social-pacifism. Bolșevismul *a dat lovitura de grație* vechii și putredei Internaționale a celor de teapa lui Scheidemann și Kautsky, Renaudel și Longuet, Henderson și MacDonald, care se vor înhăita

www.dacoromanica.ro

acum unii cu alţii visînd la „unitate“ şi încercînd să reînvie hoitul. Bolşevismul *a creat* bazele ideologice şi tactice ale Internaţionalei a III-a, cu adevărat proletară şi comunistă, care ţine seama atît de cuceririle epocii de dezvoltare paşnică, cît şi de experienţa *epocii de revoluţii care a început.*

Bolşevismul a popularizat în lumea întreagă ideea „dictaturii proletariatului“, a tradus aceste cuvinte de origine latină mai întîi în limba rusă, iar apoi în *toate* limbile lumii, arătînd, prin exemplul *Puterii sovietice*, că muncitorii şi ţăranii săraci, *chiar* dacă aparţin unei ţări înapoiate, chiar dacă sînt dintre cei mai puţin experimentaţi, mai puţin culţi şi mai puţin obişnuiţi cu organizarea, au fost *în stare*, înfruntînd greutăţi nemaipomenite şi luptînd împotriva exploatatorilor (pe care îi susţinea burghezia din lumea *întreagă*), să menţină timp de un an întreg puterea oamenilor muncii, să creeze o democraţie incomparabil mai înaltă şi mai largă decît toate democraţiile care au existat în lume pînă acum, *să înceapă* înfăptuirea practică a socialismului prin activitatea creatoare a zeci de milioane de muncitori şi de ţărani.

Bolşevismul a stimulat în fapt dezvoltarea revoluţiei proletare în Europa şi în America într-o măsură atît de mare, cum n-a reuşit s-o facă pînă acum nici un partid din nici o ţară. În timp ce muncitorii din lumea întreagă îşi dau din ce în ce mai bine seama că tactica unora ca Scheidemann şi Kautsky nu i-a izbăvit de războiul imperialist şi de robia salariată în care îi ţine burghezia imperialistă, că această tactică nu poate servi drept model pentru toate ţările, în acelaşi timp masele proletare din toate ţările îşi dau din ce în ce mai bine seama că bolşevismul a arătat calea justă pentru curmarea grozăviilor războiului şi ale imperialismului, că bolşevismul *poate servi ca model de tactică pentru toţi.*

Nu numai revoluţia proletară din întreaga Europă, ci şi revoluţia proletară mondială se maturizează văzînd cu ochii, şi ea a fost ajutată, grăbită şi sprijinită de victoria proletariatului din Rusia. Sînt suficiente toate acestea pentru victoria deplină a socialismului? Fireşte că nu.

www.dacoromanica.ro

O singură țară nu poate să facă mai mult. Dar, datorită Puterii sovietice, această singură țară a făcut totuși atît de mult, încît dacă mîine Puterea sovietică din Rusia ar fi sugrumată de imperialismul mondial, să zicem, în urma unei înțelegeri între imperialismul german și cel anglo-francez, chiar și în acest caz — cel mai rău dintre toate — tactica bolșevică s-ar dovedi a fi fost foarte folositoare socialismului și a fi sprijinit dezvoltarea invincibilei revoluții mondiale.

O ÎNCERCARE DE A INTRA ÎN GRAȚIILE BURGHEZIEI CU AJUTORUL UNEI „ANALIZE ECONOMICE"

După cum am mai spus, cartea lui Kautsky ar fi trebuit să se intituleze — dacă ar fi ca titlul să redea în mod just conținutul — nu „Dictatura proletariatului", ci „Repetarea unor atacuri burgheze împotriva bolșevicilor".

Vechile „teorii" menșevice cu privire la caracterul burghez al revoluției ruse, adică vechile încercări menșevice de a denatura marxismul *(respinse* de Kautsky în 1905 !), ne sînt din nou oferite acum de teoreticianul nostru. Va trebui să ne oprim asupra acestei probleme, oricît de plicticoasă ar fi ea pentru marxiștii ruși.

Revoluția rusă este o revoluție burgheză, spuneau înainte de 1905 toți marxiștii din Rusia. Menșevicii, substituind marxismului liberalismul, deduceau de aici: prin urmare, proletariatul nu trebuie să meargă mai departe de ceea ce este acceptabil pentru burghezie, el trebuie să ducă o politică de înțelegere cu ea. Bolșevicii spuneau că aceasta este o teorie burghezo-liberală. Burghezia vrea ca transformarea statului să fie efectuată în chip burghez, *reformist*, și nu revoluționar, pe cît posibil cu păstrarea monarhiei, a proprietății funciare moșierești etc. Proletariatul trebuie să ducă pînă la capăt revoluția burghezo-democratică, fără a se lăsa „legat" de reformismul burgheziei. Raportul forțelor *de clasă* în revoluția burgheză a fost formulat de bolșevici în felul următor: proletariatul, alăturîndu-și țărănimea, neutralizează burghezia liberală și distruge pînă la capăt

www.dacoromanica.ro

monarhia, rînduielile medievale, proprietatea funciară moşierească.

În alianţa proletariatului cu ţărănimea *în general* se manifestă caracterul burghez al revoluţiei, căci ţărănimea în general este formată din mici producători care stau pe terenul producţiei de mărfuri. Apoi, adăugau tot atunci bolşevicii, proletariatul îşi alătură *întregul semiproletariat* (pe toţi cei ce muncesc şi sînt exploataţi), neutralizează ţărănimea mijlocaşă şi *răstoarnă* burghezia : în aceasta constă revoluţia socialistă, spre deosebire de cea burghezo-democratică. (Vezi broşura mea : „Două tactici" *, apărută în 1905 şi retipărită în culegerea „În 12 ani", Petersburg, 1907).

În 1905 Kautsky a participat în mod indirect la această controversă [142], dînd, la nişte întrebări puse de Plehanov, pe atunci menşevic, un răspuns în care în fond s-a pronunţat *împotriva* lui, ceea ce a stîrnit pe vremea aceea comentarii deosebit de ironice în presa bolşevică. Acum Kautsky nu suflă *o vorbă* măcar despre controversele de atunci (se teme să nu-l demaşte propriile lui declaraţii !) şi astfel îl lipseşte pe cititorul german de orice posibilitate de a înţelege esenţa chestiunii. D-l Kautsky *nu putea* povesti în 1918 muncitorilor germani că în 1905 s-a pronunţat pentru alianţa muncitorilor cu ţăranii, iar nu cu burghezia liberală, şi nici în ce condiţii preconiza el această alianţă şi ce program recomanda el pentru ea.

Sub pretextul unei „analize economice" şi recurgînd la fraze grandilocvente despre „materialismul istoric", Kautsky, care între timp a evoluat în sens retrograd, preconizează acum subordonarea muncitorului faţă de burghezie, rumegînd, cu ajutorul unor citate din lucrările menşevicului Maslov, vechile concepţii liberale ale menşevicilor ; cu aceleaşi citate ni se demonstrează ideea nouă că Rusia este o ţară înapoiată şi din această idee nouă se trage o concluzie veche, în sensul că într-o revoluţie burgheză nu trebuie să mergem mai departe decît

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol 11, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 1—127. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

burghezia ! Și asta în pofida a tot ce au spus Marx și Engels atunci cînd au făcut comparație între revoluția burgheză din 1789—1793 în Franța și revoluția burgheză din 1848 în Germania ! [143]

Înainte de a trece la „argumentul" principal și la conținutul esențial al „analizei economice" din broșura lui Kautsky, trebuie să relevăm că chiar primele fraze denotă din partea autorului o curioasă confuzie de idei sau o insuficientă aprofundare a ideilor :

„Baza economică a Rusiei — vestește „teoreticianul" nostru — o constituie și astăzi agricultura, și anume mica gospodărie țărănească. De pe urma ei trăiesc aproximativ $^4/_5$ sau poate chiar $^5/_6$ din populație" (p. 45). În primul rînd, s-a întrebat oare stimabilul nostru teoretician cîți exploatatori pot fi în rîndurile acestei mase de mici producători ? Desigur că nu mai mult de $^1/_{10}$ din numărul lor total, iar la orașe și mai puțin, căci acolo marea producție este mai dezvoltată. Să luăm chiar o cifră neverosimil de mare, să admitem că $^1/_5$ din numărul total al micilor producători sînt exploatatori care pierd dreptul de vot. Și în acest caz va reieși că cei 66% de delegați bolșevici de la Congresul al V-lea al Sovietelor reprezentau *majoritatea populației.* La aceasta mai trebuie adăugat faptul că printre eserii de stînga a fost întotdeauna o parte considerabilă care se pronunța pentru Puterea sovietică, adică în principiu *toți* eserii de stînga au fost pentru Puterea sovietică, iar atunci cînd o parte din ei au pornit răscoala-aventură din iulie 1918, din fostul lor partid s-au desprins două partide noi : „narodnicii comuniști" și „comuniștii revoluționari" [144] (printre care se află eseri de stînga marcanți pe care și vechiul partid îi desemnase pentru importante posturi de stat ; din primul partid face parte, de pildă, Zaks, iar din cel de-al doilea Kolegaev). Așadar, însuși Kautsky a infirmat — fără să vrea ! — basmul ridicol că bolșevicii ar reprezenta doar minoritatea populației.

În al doilea rînd, s-a gîndit oare stimabilul nostru teoretician la faptul că micul producător agricol oscilează *inevitabil* între proletariat și burghezie ? Kautsky „a uitat" acest adevăr marxist, pe care-l confirmă toată

www.dacoromanica.ro

istoria contemporană a Europei, şi l-a „uitat“ la momentul potrivit, căci el, adevărul acesta, spulberă definitiv toată „teoria“ menşevică reeditată de Kautsky ! Dacă n-ar fi „uitat“ acest adevăr, el n-ar fi putut nega necesitatea dictaturii proletariatului într-o ţară în care precumpănesc micii producători agricoli. — — —

Să examinăm acum conţinutul esenţial al „analizei economice“ a teoreticianului nostru.

Este indiscutabil că Puterea sovietică este o dictatură, spune Kautsky. „Dar este ea oare o dictatură a *proletariatului* ?“ (p. 34).

„După Constituţia sovietică, ţăranii alcătuiesc majoritatea populaţiei care are dreptul să participe la opera de legiferare şi de guvernare. Ceea ce ne este înfăţişat ca dictatură a *proletariatului* — dacă ar fi promovat în mod consecvent şi dacă este în genere posibil ca o clasă să exercite direct dictatura, ceea ce numai un partid poate să facă — s-ar dovedi a fi în realitate o dictatură a *ţărănimii*“ (p. 35).

Şi, cît se poate de mulţumit de această argumentare arhiprofundă şi extrem de ingenioasă, bunul Kautsky încearcă să facă spirite : „S-ar părea, aşadar, că înfăptuirea cea mai puţin dureroasă a socialismului este asigurată atunci cînd e dată pe mîna ţăranilor“ (p. 35).

Într-un mod cît se poate de amănunţit şi cu o serie de arhisavante citate din scrierile semiliberalului Maslov, teoreticianul nostru demonstrează ideea nouă că ţăranii sînt interesaţi ca cerealele să se vîndă la preţuri mari, ca salariile muncitorilor de la oraşe să fie mici etc. etc. Aceste idei noi, în treacăt fie zis, sînt expuse într-o manieră cu atît mai plicticoasă, cu cît se acordă mai puţină atenţie fenomenelor cu adevărat noi din perioada postbelică, de pildă faptului că în schimbul cerealelor ţăranii cer mărfuri şi nu bani, că ţăranilor le lipsesc uneltele, care nu pot fi procurate în cantitatea necesară, oricît s-ar plăti pentru ele. Despre aceasta însă vom vorbi în mod special mai încolo.

Aşadar, Kautsky îi învinuieşte pe bolşevici, învinuieşte partidul proletariatului că a dat pe mîna ţărănimii micburgheze dictatura, înfăptuirea socialismului. Foarte bine,

www.dacoromanica.ro

domnule Kautsky ! Dar care ar trebui să fie, după luminata d-tale părere, atitudinea partidului proletar față de țărănimea mic-burgheză ?

Teoreticianul nostru a preferat să treacă sub tăcere această problemă, probabil pentru că și-a adus aminte de proverbul : „Vorba e de argint, tăcerea e de aur". Dar el s-a trădat prin raționamentul următor :

„La începutul existenței Republicii sovietice, Sovietele țărănești erau organizații ale *țărănimii* în general. Acum această republică proclamă că Sovietele sînt organizații ale proletarilor și ale țăranilor *săraci*. Țăranii înstăriți pierd dreptul de vot în alegerile pentru Soviete. Țăranul sărac e considerat ca un produs permanent și de masă al reformei agrare socialiste în condițiile «dictaturii proletariatului»" (p. 48).

Ce ironie ucigătoare ! În Rusia, aceeași ironie poate fi auzită de la orice burghez : ei jubilează și rîd cu toții că Republica sovietică recunoaște deschis existența țăranilor săraci. Ei își bat joc de socialism. E dreptul lor. Dar un „socialist" care rîde de faptul că, după patru ani de război extrem de ruinător, mai sînt la noi — și vor mai fi mult timp — țărani săraci, un astfel de „socialist" a putut să apară numai în condițiile unei renegări în masă.

Ascultați mai departe :

„...Republica sovietică intervine în relațiile dintre țăranii săraci și cei bogați, dar nu printr-o nouă repartizare a pămîntului. Pentru a înlătura lipsa de pîine la orașe, se trimit la sate detașamente de muncitori înarmați care rechiziționează de la țăranii bogați surplusurile de cereale. O parte din aceste cereale se dau populației de la orașe, iar alta — țăranilor săraci" (p. 48).

Socialistul și marxistul Kautsky este, bineînțeles, profund indignat la gîndul că această măsură ar putea să fie extinsă dincolo de împrejurimile marilor orașe (iar la noi ea se aplică într-adevăr în toată țara). Socialistul și marxistul Kautsky remarcă sentențios, cu inimitabila, incomparabila și admirabila siguranță de sine (sau obtuzitate) a filistinului : „...Ele (exproprierile țăranilor înstăriți) introduc un nou element de neliniște și de război civil în procesul de producție..." (războiul civil introdus

www.dacoromanica.ro

în „procesul de producţie", asta e deja ceva supranatural!) „...a cărui normalizare reclamă imperios linişte şi siguranţă" (p. 49).

Da, da, pentru liniştea şi siguranţa exploatatorilor şi a speculanţilor de cereale, care ascund surplusurile de cereale, sabotează legea monopolului cerealelor şi înfometează populaţia oraşelor, se cuvine, bineînţeles, ca marxistul şi socialistul Kautsky să ofteze şi să verse lacrimi. Cu toţii sîntem socialişti, marxişti şi internaţionalişti — strigă în cor domnii Kautsky, Heinrich Weber (Viena), Longuet (Paris), MacDonald (Londra) etc. — cu toţii sîntem pentru revoluţia clasei muncitoare, dar numai... numai cu condiţia să nu fie tulburate liniştea şi siguranţa speculanţilor de cereale! Şi această murdară atitudine de slugoi ai capitaliştilor, noi o camuflăm sub paravanul unei referiri „marxiste" la nevoile „procesului de producţie"... Dacă asta se numeşte marxism, ce trebuie să înţelegem atunci prin slugărnicie faţă de burghezie?

Priviţi la ce rezultate ajunge teoreticianul nostru. Pe de o parte el îi învinuieşte pe bolşevici că prezintă drept dictatură a proletariatului dictatura ţărănimii, iar pe de altă parte ne învinuieşte că introducem războiul civil la sate (noi considerăm că aceasta constituie un *merit* al nostru), că trimitem la sate detaşamente de muncitori înarmaţi care proclamă deschis că înfăptuiesc „dictatura proletariatului şi a ţărănimii sărace", o ajută pe aceasta din urmă, confiscă de la speculanţi şi de la ţăranii bogaţi surplusurile de cereale, pe care aceştia le ascund în pofida legii monopolului cerealelor.

Pe de o parte, teoreticianul nostru marxist militează pentru democraţia pură şi cere ca clasa revoluţionară — conducătorul celor ce muncesc şi sînt exploataţi — să se supună majorităţii populaţiei (inclusiv, deci, şi exploatatorilor), iar pe de altă parte el invocă *împotriva* noastră inevitabilitatea caracterului burghez al revoluţiei — burghez pentru că ţărănimea, în totalitatea ei, se situează pe terenul relaţiilor sociale burgheze — şi în acelaşi timp pretinde că apără punctul de vedere marxist, proletar, de clasă!

www.dacoromanica.ro

În loc de „analiză economică" a rezultat o harababură și o confuzie nemaipomenite ; în loc de marxism — crîmpeie de doctrine liberale și propovăduirea unei atitudini servile față de burghezie și de chiaburi.

Problema pe care a încurcat-o Kautsky a fost pe deplin lămurită de bolșevici încă în 1905. Da, revoluția noastră este o revoluție burgheză *atîta timp cît* mergem *împreună* cu țărănimea luată *în întregul ei*. De acest lucru noi ne-am dat seama cît se poate de clar, și începînd din 1905 l-am spus de sute și mii de ori ; niciodată n-am încercat să sărim peste această treaptă necesară a procesului istoric sau s-o suprimăm prin decrete. Sforțările lui Kautsky de „a demonstra" că noi am fi greșit în acest punct nu fac decît să demonstreze confuzia care domnește în concepțiile sale și teama sa de a-și aminti de ceea ce a scris în 1905, cînd nu era încă renegat.

Dar în 1917, începînd din *aprilie*, deci cu mult înainte de Revoluția din Octombrie, înainte de a fi luat puterea, noi spuneam deschis și explicam poporului : acum revoluția nu se va putea opri aici, căci țara a mers înainte, a mers înainte și capitalismul, ruina a atins proporții nemaipomenite, și aceasta va face să fie *imperios necesar* (indiferent dacă vrea cineva sau nu vrea acest lucru) să se meargă înainte, *spre socialism*. Căci altfel *nu se poate* merge înainte, altfel *nu poate fi* salvată țara sfîșiată de război, altfel *nu pot fi ușurate* chinurile celor ce muncesc și sînt exploatați.

Lucrurile s-au petrecut întocmai așa cum am spus noi. Mersul revoluției a confirmat justețea raționamentului nostru. *Mai întîi* împreună cu „întreaga" țărănime împotriva monarhiei, împotriva moșierilor, împotriva rînduielilor medievale (și în această măsură revoluția rămîne burgheză, burghezo-democratică). *Apoi* împreună cu țărănimea săracă, împreună cu semiproletariatul, împreună cu toți exploatații *împotriva capitalismului*, deci și împotriva bogătașilor de la sate, a chiaburilor, a speculanților, și în această măsură revoluția devine *socialistă*. A încerca să ridici în mod artificial un zid chinezesc între una și cealaltă, a încerca să le desparți una de alta prin altceva *decît* prin gradul de pregătire a proletariatu-

www.dacoromanica.ro

lui şi prin gradul de realizare a unirii lui cu sărăcimea satelor înseamnă a denatura în mod flagrant marxismul, a-l vulgariza, a-i substitui liberalismul. Aceasta ar însemna ca sub paravanul unor referiri pseudosavante la caracterul progresist al burgheziei în raport cu feudalismul să strecori apărarea reacţionară a burgheziei în raport cu proletariatul socialist.

Tocmai de aceea, printre altele, reprezintă Sovietele o formă şi un tip de democraţie incomparabil superioare, pentru că, unind şi atrăgînd în viaţa politică *masa muncitorilor şi a ţăranilor*, ele constituie barometrul cel mai sensibil — şi mai apropiat de „popor" (în sensul în care Marx vorbea în 1871 despre o revoluţie cu adevărat populară) [145] — al dezvoltării şi creşterii maturităţii politice, de clasă, a maselor. Constituţia sovietică nu a fost scrisă după cutare sau cutare „plan", n-a fost concepută în cabinete, n-a fost impusă maselor muncitoare de către jurişti burghezi. Nu, această Constituţie *a izvorît* din dezvoltarea *luptei de clasă*, pe măsură ce se coceau *contradicţiile de clasă*. Mărturie în această privinţă stau tocmai faptele pe care Kautsky e nevoit să le recunoască.

La început Sovietele cuprindeau întreaga ţărănime. Lipsa de maturitate, starea înapoiată şi incultura ţăranilor săraci au făcut ca conducerea să se concentreze în mîinile chiaburilor, ale bogătaşilor, ale capitaliştilor şi ale intelectualilor mic-burghezi. Aceasta a fost perioada de dominaţie a micii burghezii, a menşevicilor şi a eserilor (şi numai nişte nătîngi sau renegaţi de teapa lui Kautsky îi pot considera socialişti pe unii şi pe ceilalţi). Mica burghezie oscila inevitabil între dictatura burgheziei (Kerenski, Kornilov, Savinkov) şi dictatura proletariatului, căci, în virtutea particularităţilor fundamentale ale situaţiei ei economice, mica burghezie nu este capabilă de vreo acţiune de sine stătătoare. În treacăt fie zis, Kautsky se dezice întru totul de marxism atunci cînd, analizînd revoluţia rusă, el se mulţumeşte cu noţiunea juridică, formală, de „democraţie", care serveşte burgheziei pentru a-şi disimula dominaţia şi pentru a înşela masele, *uitînd* că în fapt „democraţia" exprimă uneori *dictatura burgheziei*, iar alteori reformismul neputincios al micii

www.dacoromanica.ro

burghezii care se supune acestei dictaturi etc. După Kautsky rezultă că într-o țară capitalistă au existat partide burgheze, a existat un partid proletar urmat de majoritatea proletariatului, de masa lui (bolșevicii), dar *nu au existat* partide mic-burgheze! Menșevicii și eserii n-au avut *rădăcini de clasă*, rădăcini mic-burgheze!

Oscilările micii burghezii, ale menșevicilor și ale eserilor au lămurit masele și au îndepărtat de acești „conducători" majoritatea covîrșitoare a acestor mase, toate „păturile de jos", pe toți proletarii și semiproletarii. În Soviete au dobîndit precumpănire bolșevicii (la Petrograd și la Moscova — în preajma lunii octombrie 1917), iar în rîndurile eserilor și ale menșevicilor s-a adîncit sciziunea.

Revoluția bolșevică victorioasă a însemnat sfîrșitul oscilărilor, a însemnat lichidarea completă a monarhiei și a proprietății funciare moșierești (pînă la Revoluția din Octombrie aceasta din urmă *nu fusese* lichidată). Revoluția *burgheză* a fost dusă de noi *pînă la capăt*. Țărănimea, *în întregul ei*, a mers împreună cu noi. Antagonismul dintre ea și proletariatul socialist nu se putea manifesta dintr-o dată. Sovietele grupau țărănimea *în general*. Diferențierea de clasă în sînul țărănimii nu se cristalizase încă, nu ieșise încă la iveală.

Acest proces a avut loc în vara și toamna anului 1918. Răscoala contrarevoluționară a cehoslovacilor a trezit chiaburimea. Rusia a fost străbătută de un val de răscoale chiaburești. Nu din cărți sau din ziare, *ci din viață* a învățat sărăcimea satelor că interesele ei nu se pot împăca cu interesele chiaburilor, ale bogătanilor, ale burgheziei sătești. Ca orice partid mic-burghez, „eserii de stînga" reflectau oscilările maselor și de aceea în vara anului 1918 s-au scindat: o parte a trecut alături de cehoslovaci (răscoala de la Moscova, cînd Proșian, punînd stăpînire pe telegraf — pentru o singură oră! — vestea Rusiei răsturnarea bolșevicilor, apoi a urmat trădarea lui Muraviev, comandantul-șef al armatei trimise împotriva cehoslovacilor [146] etc.); cealaltă parte, de care am vorbit mai sus, a rămas alături de bolșevici.

Accentuarea lipsei de alimente la orașe punea tot mai acut problema introducerii monopolului cerealelor (pe

www.dacoromanica.ro

care teoreticianul Kautsky „a uitat-o" în analiza lui economică, plină de idei învechite scoase acum zece ani din scrierile lui Maslov !).

Statul vechi, moşieresc şi burghez, şi chiar cel democrat-republican trimitea la sate detaşamente înarmate care se aflau de fapt la dispoziţia burgheziei. Acest lucru d-l Kautsky nu-l ştie ! În asta el nu vede „dictatura burgheziei", doamne fereşte ! Asta e „democraţie pură", mai ales dacă s-ar fi făcut cu aprobarea unui parlament burghez ! Că Avksentiev şi S. Maslov, în cîrdăşie cu alde Kerenski, Ţereteli şi alţi eseri şi menşevici de teapa lor, au patronat în vara şi toamna anului 1917 arestări de membri ai comitetelor agrare — astea sînt lucruri despre care Kautsky „n-a auzit" nimic şi pe care le trece sub tăcere !

Totul este că un stat burghez care exercită dictatura burgheziei prin intermediul unei republici democratice nu poate să mărturisească în faţa poporului că el, statul, slujeşte burghezia ; el nu poate să spună adevărul şi e nevoit să recurgă la făţărnicie.

Un stat de tipul Comunei însă, Statul sovietic spune deschis poporului *adevărul*, declarînd că el reprezintă dictatura proletariatului şi a ţărănimii sărace, cîştigînd de partea sa, tocmai cu acest adevăr, zeci şi zeci de milioane de noi cetăţeni care în orice republică democratică sînt ţinuţi în întuneric şi pe care Sovietele îi antrenează pe făgaşul politicii, *al democraţiei*, îi atrag la conducerea statului. Republica sovietică trimite la sate detaşamente de muncitori înarmaţi, şi în primul rînd pe muncitorii cei mai înaintaţi, pe cei din capitale. Aceşti muncitori duc socialismul la sate, atrag de partea lor sărăcimea, o organizează şi o luminează, o ajută *să înfrîngă împotrivirea burgheziei*.

Toţi oamenii bine informaţi şi care au avut ocazia să viziteze satele spun că abia acum, în vara şi toamna anului 1918, satul nostru îşi face *propria* sa revoluţie „din Octombrie" (adică revoluţia proletară). Se produce o cotitură. Ridicarea sărăcimii şi extinderea „comitetelor sărăcimii" iau locul valului de răscoale chiabureşti. În armată creşte numărul comisarilor, ofiţerilor şi coman-

www.dacoromanica.ro

danților de divizii și armate ieșiți din rîndurile muncitorilor. În timp ce prostănacul de Kautsky, speriat de criza din iulie (1918) [147] și de urletele burgheziei, aleargă servil în urma acesteia și scrie o întreagă broșură pătrunsă de convingerea că bolșevicii se află în ajunul răsturnării lor de către țărănime ; în timp ce prostănacul acesta vede în desprinderea eserilor de stînga o „îngustare" (p. 37) a cercului celor care îi sprijină pe bolșevici, — *adevăratul* cerc al partizanilor bolșevismului *se lărgește enorm*, căci zeci și zeci de milioane de țărani săraci se trezesc la viață politică *de sine stătătoare*, eliberîndu-se de sub tutela și influența chiaburilor și a burgheziei sătești.

Am pierdut sute de eseri de stînga, de intelectuali lipsiți de caracter, de chiaburi, dar am cîștigat milioane de țărani săraci *.

La un an după revoluția proletară din capitale, cu ajutorul și sub influența ei a fost înfăptuită revoluția proletară pînă și în cele mai îndepărtate colțuri de țară ; ea a întărit definitiv Puterea sovietică și bolșevismul, și a dovedit definitiv că în interiorul țării nu există forțe împotriva lui.

Proletariatul din Rusia, după ce a desăvîrșit, împreună cu întreaga țărănime, revoluția burghezo-democratică, a trecut definitiv la revoluția socialistă atunci cînd a reușit să scindeze satul, să-și alăture pe proletarii și pe semiproletarii satelor, să-i unească împotriva chiaburilor și a burgheziei, inclusiv burghezia țărănească.

Dacă proletariatul bolșevic din capitale și din marile centre industriale n-ar fi fost în stare să unească în jurul lui sărăcimea satelor împotriva țărănimii bogate, aceasta ar fi fost o dovadă că Rusia „nu e coaptă" pentru revoluția socialistă, țărănimea ar fi rămas „întreagă", adică ar fi rămas sub conducerea economică, politică și spirituală a chiaburilor, a bogătanilor, a burgheziei, iar revoluția n-ar fi depășit limitele revoluției burghezo-democratice. (Dar, în paranteză fie spus, nici prin aceasta nu

* La Congresul al VI-lea al Sovietelor (6-9.XI.1918) au fost 967 de deputați cu vot deliberativ, dintre care 950 bolșevici, și 351 de deputați cu vot consultativ, dintre care 335 bolșevici. În total, deci, 97% bolșevici.

www.dacoromanica.ro

s-ar fi dovedit că proletariatul nu trebuia să ia puterea, căci numai el a dus într-adevăr pînă la capăt revoluţia burghezo-democratică, numai el a făcut ceva serios pentru grăbirea revoluţiei proletare mondiale, numai el a creat Statul sovietic, al doilea pas, după Comună, în direcţia făuririi unui stat socialist.)

Dacă, pe de altă parte, fără a aştepta să se producă diferenţierea de clasă la sate şi fără *s-o fi pregătit* şi promovat, proletariatul bolşevic ar fi încercat îndată, în octombrie-noiembrie 1917, „să decreteze" războiul civil sau „introducerea socialismului" la sate, dacă ar fi încercat să meargă înainte fără un bloc provizoriu (o alianţă proprie) cu întreaga ţărănime, fără o serie de concesii făcute ţărănimii mijlocaşe etc., — asta ar fi fost o denaturare *blanquistă* [148] a marxismului, o încercare a *minorităţii* de a-şi impune voinţa majorităţii, ar fi fost o absurditate teoretică, o dovadă de neînţelegere a faptului că o revoluţie ţărănească generală este *încă* o revoluţie burgheză şi că într-o ţară înapoiată ea poate fi transformată în revoluţie socialistă numai printr-o *serie de tranziţii, de trepte intermediare.*

Kautsky a încurcat *toate* datele acestei extrem de importante probleme politice şi teoretice, iar în practică s-a dovedit a fi pur şi simplu un lacheu al burgheziei, care face zarvă împotriva dictaturii proletariatului.

*
* *

O confuzie similară, dacă nu una şi mai mare, a creat Kautsky într-o altă problemă extrem de importantă şi de mare interes, şi anume problema dacă a fost just concepută din punct de vedere principial şi apoi judicios înfăptuită activitatea *legislativă* a Republicii sovietice în domeniul transformării agrare — această extrem de dificilă şi extrem de importantă transformare socialistă. Noi am fi nespus de recunoscători oricărui marxist vest-european care, după ce va fi luat cunoştinţă fie şi numai de cele mai importante documente, ar face *o analiză critică* a politicii noastre, căci prin aceasta ne-ar da un

www.dacoromanica.ro

mare ajutor şi ar ajuta şi revoluţia care se maturizează în lumea întreagă. În loc de critică însă, Kautsky oferă în domeniul teoriei o nemaipomenită confuzie de idei, care transformă marxismul în liberalism, iar în domeniul practicii — răuvoitoare atacuri filistine, lipsite de conţinut, împotriva bolşevicilor. Să lăsăm pe cititor să judece :

„Datorită revoluţiei, menţinerea marii proprietăţi funciare devenise imposibilă. Acest lucru era cît se poate de clar. Trecerea ei în mîinile populaţiei ţărăneşti nu mai putea fi evitată..." (Inexact, domnule Kautsky : atitudinii diferitelor *clase* în această problemă d-ta îi substitui ceea ce e „clar" pentru d-ta ; istoria revoluţiei a dovedit că guvernul de coaliţie al burgheziei cu mica burghezie, cu menşevicii şi cu eserii a dus o politică de menţinere a marii proprietăţi funciare. Dovadă în această privinţă stau, îndeosebi, legea lui S. Maslov şi arestările de membri ai comitetelor agrare [149]. Fără dictatura proletariatului, „populaţia ţărănească" nu l-ar fi învins pe moşierul care se unise cu capitalistul.)

„...Dar nu exista unitate de vederi în ceea ce priveşte formele în care urma să fie înfăptuită această trecere. Erau posibile soluţii diferite..." (Pe Kautsky îl preocupă, mai presus de orice, „unitatea de vederi" a „socialiştilor", indiferent cine ar fi acela care s-ar intitula astfel. El uită că principalele clase ale societăţii capitaliste trebuie să ajungă la soluţii diferite.) „...Din punct de vedere socialist, lucrul cel mai raţional ar fi fost ca marile moşii să treacă în proprietatea statului şi ca ţăranii care pînă atunci lucraseră pe ele ca muncitori salariaţi să le lucreze de aci înainte în tovărăşie. Dar această soluţie presupune existenţa unei clase de muncitori agricoli, care lipseşte în Rusia. O altă soluţie ar fi putut să fie trecerea marilor moşii în proprietatea statului, urmată de împărţirea lor în loturi mici care să fie date în arendă ţăranilor cu pămînt puţin. În acest caz s-ar mai fi înfăptuit ceva din socialism..."

Ca întotdeauna, Kautsky ocoleşte fondul problemei, recurgînd la faimoasa formulă : pe de o parte nu putem să nu recunoaştem, iar pe de altă parte trebuie să admitem. El pune *alături* diferite soluţii, fără a-şi pune între-

www.dacoromanica.ro

barea — singura realistă, singura judicioasă din punct de vedere marxist — care trebuie să fie *treptele de tranziţie* de la capitalism la comunism în cutare şi cutare condiţii *specifice*. În Rusia există muncitori agricoli salariaţi, dar numărul lor e mic, iar Kautsky n-a atins problema — *pusă* de Puterea sovietică — cum să se treacă la lucrarea pămîntului în cadrul comunelor şi al întovărăşirilor. Mai curios ca orice este însă faptul că în arendarea loturilor mici de pămînt Kautsky vrea să vadă „ceva din socialism". În realitate, asta este o lozincă *mic-burgheză*, care n-are *nimic* „socialist" în ea. Dacă „statul" care dă în arendă pămînt *nu* va fi un stat de tipul Comunei, ci o republică burgheză parlamentară (şi tocmai pe ea o presupune mereu Kautsky), arendarea pămîntului în loturi mici va fi o *reformă tipic liberala*.

Kautsky trece sub tăcere faptul că Puterea sovietică a desfiinţat *orice* proprietate asupra pămîntului. Şi nu numai atît: el comite un fals grosolan, citînd decretele Puterii sovietice în aşa fel încît esenţialul să fie omis.

După ce declară că „mica producţie tinde la proprietatea privată deplină asupra mijloacelor de producţie", că Adunarea constituantă ar fi fost „singurul for cu autoritate" în măsură să împiedice împărţirea (afirmaţie care va stîrni în Rusia hohote de rîs, căci toată lumea ştie că muncitorii şi ţăranii recunosc *numai* autoritatea Sovietelor şi că Adunarea constituantă a devenit o lozincă a cehoslovacilor şi a moşierilor), Kautsky continuă:

„Unul dintre primele decrete ale guvernului sovietic a stabilit: 1. Proprietatea moşierească asupra pămîntului se desfiinţează imediat, fără nici o despăgubire. 2. Pămînturile moşiereşti, precum şi toate domeniile coroanei, pămînturile mănăstireşti şi bisericeşti, cu tot inventarul lor viu şi mort, cu toate acareturile şi accesoriile lor, trec la dispoziţia comitetelor agrare de plasă de pe lîngă Sovietele judeţene de deputaţi ai ţăranilor, pînă în momentul cînd Adunarea constituantă va rezolva problema pămîntului".

Citînd *numai aceste două puncte*, Kautsky conchide:

„Referirea la Adunarea constituantă a rămas literă moartă. În fapt, ţăranii din fiecare plasă puteau să facă ce voiau cu pămîntul" (p. 47).

www.dacoromanica.ro

Iată mostre care ilustrează „critica" făcută de Kautsky ! Iată o lucrare „savantă" care seamănă mai degrabă cu un fals. Cititorului german i se sugerează ideea că bolșevicii au capitulat în fața țărănimii în problema proprietății private asupra pămîntului ! că bolșevicii au lăsat la aprecierea țăranilor din fiecare unitate administrativă („din fiecare plasă") să facă ce vor !

În realitate însă, decretul citat de Kautsky — primul decret, publicat la 26 octombrie 1917 (stil vechi) * — conține nu două articole, ci cinci, *plus* cele opt articole din „mandat", cu mențiunea că acesta din urmă „trebuie să servească drept îndreptar".

În articolul al treilea al decretului se spune că gospodăriile trec *„în mîinile poporului"*, că „inventarierea exactă a întregii averi confiscate" și asigurarea „celei mai stricte paze revoluționare" sînt obligatorii. Iar în mandat se spune că „dreptul de proprietate privată asupra pămîntului se desființează pentru totdeauna", că „terenurile cu culturi speciale" *„nu sînt supuse împărțirii"*, că „tot inventarul agricol, viu și mort, de pe pămînturile confiscate trece, fără despăgubire, în folosința exclusivă a statului sau a obștii, în funcție de întinderea și de importanța acestor pămînturi", că „tot pămîntul intră în fondul agrar al întregului popor".

Mai departe : concomitent cu dizolvarea Adunării constituante (5.I.1918), Congresul al III-lea al Sovietelor a adoptat *„Declarația drepturilor* poporului muncitor și exploatat" **, care a intrat acum în Legea fundamentală a Republicii sovietice. În articolul II, pt. 1, al acestei declarații se spune că „proprietatea privată asupra pămîntului este desființată" și că „moșiile și fermele model sînt declarate bunuri ale întregului popor".

Prin urmare, referirea la Adunarea constituantă *nu* a rămas literă moartă, căci o altă instituție populară reprezentativă, care se bucură de o autoritate incomparabil mai mare în rîndurile țăranilor, și-a asumat sarcina rezolvării problemei agrare.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 24—28. — *Nota red.*
** Op. cit., p. 231—233. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Mai departe. La 6 (19) februarie 1918 a fost publicată legea cu privire la socializarea pămîntului, lege care confirmă încă o dată desființarea oricărei proprietăți asupra pămîntului și pune la dispoziția autorităților sovietice, *sub controlul organelor federale ale Puterii sovietice*, atît pămîntul cît și întregul inventar *agricol aflat în proprietate privată*; în sarcina organelor care dispun de pămînt intră

„dezvoltarea gospodăriei colective — mai avantajoase în sensul economisirii de muncă și de produse — pe seama gospodăriilor individuale în scopul trecerii la gospodăria socialistă" (art. 11, punctul *e*).

Introducînd folosința *egalitară* a pămîntului, la principala întrebare: „cine are drept de folosință asupra pămîntului?", această lege răspunde:

(Art. 20) „În cuprinsul Republicii Sovietice Federative Ruse pot folosi terenuri, atît pentru nevoi obștești cît și pentru nevoi personale: A) În scopuri cultural-educative: 1) statul, prin organele Puterii sovietice (federale, regionale, guberniale, județene, de plasă și sătești); 2) organizațiile obștești (sub controlul și cu aprobarea organelor locale ale Puterii sovietice). B) Pentru îndeletniciri agricole: 3) comunele agricole; 4) întovărășirile agricole; 5) asociațiile agricole; 6) diferite familii și persoane..."

După cum vede cititorul, Kautsky a denaturat cu desăvîrșire lucrurile și a prezentat cititorului german într-o lumină cu totul falsă politica agrară și legislația agrară a statului proletar din Rusia.

Cît privește problemele teoretice importante, fundamentale, pe acestea Kautsky nici n-a știut să le pună!

Aceste probleme sînt următoarele:

(1) folosința egalitară a pămîntului și

(2) naționalizarea pămîntului, — raportul dintre aceste două măsuri și socialism, în general, raportul dintre ele și trecerea de la capitalism la comunism, în special.

(3) Lucrarea în comun a pămîntului, ca trecere de la agricultura mică, fărîmițată, la marea agricultură colectivă; corespunde oare cerințelor socialismului modul cum această problemă este pusă în legislația sovietică?

www.dacoromanica.ro

În legătură cu prima problemă e necesar să stabilim, înainte de toate, două fapte esențiale : (a) semnificația democratic-progresistă și democratic-revoluționară a lozincii folosirii egalitare a pămîntului a fost subliniată de bolșevici atît în analiza experienței anului 1905 (mă refer, de pildă, la lucrarea mea despre problema agrară în prima revoluție rusă *), cît și în 1917, *înainte* de Revoluția din Octombrie, cînd am vorbit în termeni cît se poate de categorici despre acest lucru (b). Adoptînd legea cu privire la socializarea pămîntului, lege al cărei „suflet" îl constituie lozinca folosirii egalitare a pămîntului, bolșevicii au declarat cît se poate de precis și de categoric : această idee nu este a noastră, nu sîntem de acord cu această lozincă, dar considerăm că e de datoria noastră s-o înfăptuim, pentru că aceasta este revendicarea majorității covîrșitoare a țăranilor. Or, cînd e vorba de idei și de revendicări ale majorității oamenilor muncii, trebuie să lăsăm ca *ei înșiși să se convingă* de insuficiența lor ; asemenea revendicări nu pot fi nici „suprimate" și nici nu se poate „sări" peste ele. Noi, bolșevicii, *vom ajuta* țărănimea să se convingă de insuficiența lozincilor mic-burgheze și *să treacă* cît mai repede și mai ușor la cele socialiste.

Un teoretician marxist care prin analiza sa științifică ar fi vrut să ajute revoluția muncitorească ar fi trebuit să răspundă, în primul rînd, la întrebarea dacă e adevărat că ideea folosirii egalitare a pămîntului are o semnificație democratic-revoluționară, semnificația unei lozinci care proclamă ducerea pînă la capăt a revoluției *burghezo*-democratice, iar în al doilea rînd, la întrebarea dacă just au procedat bolșevicii asigurînd cu voturile lor adoptarea legii mic-burgheze cu privire la folosirea egalitară a pămîntului (și respectînd-o în mod loial).

Kautsky n-a știut nici măcar *să observe* care este, din punct de vedere teoretic, miezul problemei !

Kautsky nu va reuși niciodată să demonstreze că ideea folosirii egalitare a pămîntului nu are o semnificație progresistă și revoluționară în revoluția burghezo-democra-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 16, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 199—419. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

tică. Mai departe nu poate să meargă această revoluţie. Dusă fiind pînă la capăt, ea dezvăluie cu atît *mai limpede*, *mai repede* şi *mai uşor* în faţa maselor *insuficienţa* soluţiilor burghezo-democratice, necesitatea de a le depăşi, de a trece la *socialism*.

Ţărănimea, după ce a răsturnat ţarismul şi clasa moşierilor, visează la înfăptuirea folosinţei egalitare a pămîntului, şi nici o forţă nu s-ar putea pune în calea ţăranilor care au scăpat şi de moşieri şi de statul *burghezo*-parlamentar, republican. Proletarii spun ţăranilor: vă vom ajuta să ajungeţi la un capitalism „ideal", căci folosirea egalitară a pămîntului nu e decît idealizarea capitalismului din punctul de vedere al micului producător, dar în acelaşi timp vă vom arăta insuficienţa acestei lozinci, necesitatea trecerii la lucrarea în comun a pămîntului.

Ar fi interesant de văzut cum ar încerca Kautsky să demonstreze injusteţea unei *asemenea* conduceri de către proletariat a luptei ţărănimii!

Kautsky a preferat să ocolească problema...

Apoi, Kautsky a înşelat pur şi simplu pe cititorii germani, ascunzîndu-le că *în legea* cu privire la pămînt Puterea sovietică a dat o preferinţă *netă* comunelor şi întovărăşirilor, punîndu-le pe primul plan.

Împreună cu ţărănimea pînă la desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice, — împreună cu partea săracă, proletară şi semiproletară a ţărănimii, înainte, spre revoluţia socialistă! Aceasta a fost politica bolşevicilor, şi aceasta era unica politică marxistă.

Dar Kautsky se încurcă, nefiind în stare să pună nici măcar o singură problemă! Pe de o parte, el *nu se încumetă* să spună că proletariatul trebuie să se despartă de ţărănime în problema folosirii egalitare a pămîntului, căci el, Kautsky, îşi dă seama de absurditatea unei asemenea despărţiri (de altfel, în 1905, cînd nu era încă renegat, Kautsky s-a pronunţat clar şi categoric pentru alianţa dintre muncitori şi ţărani ca o condiţie a victoriei revoluţiei). Pe de altă parte însă, el citează aprobativ platitudinile liberale ale menşevicului Maslov, care „demonstrează" caracterul utopic şi reacţionar al egalităţii

www.dacoromanica.ro

mic-burgheze *din punctul de vedere al socialismului* și trece sub tăcere caracterul progresist și revoluționar al luptei mic-burgheze pentru egalitate, pentru folosirea egalitară a pămîntului, *din punctul de vedere al revoluției burghezo-democratice.*

Kautsky se încurcă în contradicții fără sfîrșit : cititorii au reținut desigur că (în 1918) Kautsky *insistă* asupra caracterului *burghez* al revoluției ruse. El cere (în 1918) : nu depășiți cadrul acestei revoluții ! Și tot el vede „ceva *din socialism*" (pentru revoluția *burgheză)* într-o reformă *mic-burgheză* ca aceea a arendării de mici loturi de pămînt țăranilor *săraci* (adică în ceva care se apropie de înfăptuirea folosinței egalitare a pămîntului) ! !

Înțeleagă cine poate !

În plus, Kautsky dă dovadă de o incapacitate filistină de a vedea politica reală a unui anumit partid. El citează *frazele* menșevicului Maslov, dar *nu vrea să vadă* politica *reală* a partidului menșevic în 1917, cînd acesta, în „coaliție" cu moșierii și cu cadeții, a susținut în fapt *reforma agrară liberală și politica de înțelegere cu moșierii* (dovadă : arestările de membri ai comitetelor agrare și proiectul de lege al lui S. Maslov).

Kautsky n-a observat că frazele lui P. Maslov cu privire la caracterul reacționar și utopic al egalității mic-burgheze camuflează de fapt politica menșevică de *înțelegere* a țăranilor cu moșierii (adică de înșelare a țăranilor de către moșieri) în locul răsturnării *revoluționare* a moșierilor de către țărani.

Bun „marxist" e Kautsky, nimic de zis !

În realitate, bolșevicii au fost aceia care au făcut o distincție netă între revoluția burghezo-democratică și cea socialistă : ducînd pînă la capăt pe cea dintîi, ei au deschis drumul pentru trecerea la cea de-a doua. Aceasta este singura politică revoluționară, singura politică marxistă !

Degeaba repetă Kautsky spiritele sarbede ale liberalilor : „Nicăieri și niciodată țăranii cu gospodărie mică n-au trecut la producție colectivă sub influența unor convingeri teoretice" (p. 50).

Foarte spiritual !

www.dacoromanica.ro

Nicăieri şi niciodată ţăranii cu gospodărie mică ai unei ţări mari n-au fost sub influenţa unui stat proletar.

Nicăieri şi niciodată ţăranii cu gospodărie mică n-au ajuns la faza luptei de clasă făţişe a ţăranilor săraci împotriva celor bogaţi, luptă care să meargă pînă la război civil între ei, *în condiţii* cînd ţăranii săraci beneficiază de sprijinul propagandistic, politic, economic şi militar al puterii de stat proletare.

Nicăieri şi niciodată îmbogăţirea speculanţilor şi a bogătaşilor de pe urma războiului nu luase asemenea proporţii, în condiţiile unei asemenea ruinări a maselor ţărănimii.

Kautsky repetă idei învechite şi rumegă argumente răsuflate, temîndu-se să se gîndească măcar la noile sarcini ale dictaturii proletariatului.

Dar atunci cînd ţăranii, stimabile Kautsky, *duc lipsă* de unelte pentru mica producţie, iar statul proletar îi *ajută* să-şi procure maşini pentru lucrarea în comun a pămîntului, este oare asta o acţiune de „convingere teoretică“ ? — — —

Să trecem la problema naţionalizării pămîntului. Narodnicii noştri, inclusiv eserii de stînga, susţin că măsura înfăptuită la noi nu înseamnă naţionalizarea pămîntului. Din punct de vedere teoretic, ei n-au dreptate. Atîta timp cît rămînem în cadrul producţiei de mărfuri şi al capitalismului, desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului înseamnă naţionalizarea lui. Cuvîntul „socializare“ exprimă numai tendinţa, dorinţa, pregătirea trecerii la socialism.

Care trebuie să fie deci atitudinea marxiştilor faţă de naţionalizarea pămîntului ?

Kautsky nici aici nu se pricepe să pună problema pe plan teoretic sau — ceea ce este şi mai rău — caută cu bună ştiinţă s-o ocolească, deşi din publicistica rusă se ştie că el cunoaşte vechile controverse ale marxiştilor ruşi în problema naţionalizării pămîntului, în problema municipalizării (trecerea marilor moşii la dispoziţia organelor locale de autoadministrare) şi a împărţirii lui.

O adevărată batjocură la adresa marxismului este afirmaţia lui Kautsky că trecerea marilor moşii în mîinile

www.dacoromanica.ro

statului și arendarea lor în loturi mici țăranilor cu pămînt puțin ar înfăptui „ceva din socialism". Noi am arătat deja că aici nu e nici urmă de socialism. Mai mult chiar : aceasta nu înseamnă nici măcar revoluție *burghezo-democratică* dusă pînă la capăt. Marea nenorocire a lui Kautsky este că a dat crezare menșevicilor. De aici a rezultat un lucru curios : Kautsky, care susține că revoluția noastră are un caracter burghez și care reproșează bolșevicilor că și-au pus în gînd să meargă spre socialism, prezintă *el însuși* drept socialism o reformă liberală, *fără să ducă această reformă* pînă la lichidarea completă a tuturor rînduielilor medievale în relațiile de proprietate funciară ! Ca și sfătuitorii săi menșevici, Kautsky s-a dovedit a fi un apărător al burgheziei liberale, care se teme de revoluție, și nu un apărător al revoluției burghezo-democratice consecvente.

Într-adevăr, de ce să fie transformate în proprietate de stat numai marile moșii și nu toate pămînturile ? Prin aceasta burghezia liberală asigură, în limitele maxime posibile, menținerea rînduielilor vechi (adică minimum de consecvență în revoluție) și înlesnește, în măsura maximă posibilă, revenirea la vechea stare de lucruri. Burghezia radicală, adică aceea care duce pînă la capăt revoluția burgheză, militează pentru *naționalizarea pămîntului.*

Kautsky, care în vremuri de mult trecute, acum aproape 20 de ani, a scris o excelentă lucrare marxistă în problema agrară, nu poate să nu știe că Marx a arătat că naționalizarea pămîntului nu este altceva decît o lozincă *consecventă a burgheziei* [150]. Kautsky nu poate să nu cunoască polemica lui Marx cu Rodbertus și admirabilele explicații date de Marx în „teorii asupra plus-valorii", în care este arătată deosebit de convingător și semnificația revoluționară — în sensul burghezo-democratic — a naționalizării pămîntului.

Menșevicul P. Maslov, pe care Kautsky a avut proasta inspirație să și-l aleagă ca sfătuitor, contesta că țăranii ruși ar putea accepta naționalizarea întregului pămînt (inclusiv a celui țărănesc). Într-o anumită măsură, această părere a lui Maslov se putea lega de „originala" sa teorie

www.dacoromanica.ro

(care repetă cele spuse de criticii burghezi ai lui Marx), şi anume: de negarea rentei absolute şi de admiterea „legii" (sau, cum spunea Maslov, a „faptului") „fertilităţii descrescînde a solului".

În realitate însă, încă în revoluţia din 1905 a ieşit la iveală că imensa majoritate a ţăranilor din Rusia, atît a celor care stăpîneau pămîntul în obşte, cît şi a celor care-l aveau în proprietate privată, sînt pentru naţionalizarea tuturor pămînturilor. Revoluţia din 1917 a confirmat acest lucru şi, după trecerea puterii în mîinile proletariatului, l-a şi înfăptuit. Bolşevicii au rămas fideli marxismului şi n-au încercat „să sară" peste revoluţia burghezo-democratică (contrar celor susţinute de Kautsky, care, fără a aduce vreo dovadă, ne acuză de acest lucru). Bolşevicii mai întîi de toate au ajutat pe cei mai radicali, pe cei mai revoluţionari şi mai apropiaţi de proletariat dintre toţi ideologii burghezo-democraţi ai ţărănimii, şi anume pe eserii de stînga, să înfăptuiască ceea ce a fost de fapt o naţionalizare a pămîntului. În Rusia, proprietatea privată asupra pămîntului este desfiinţată de la 26.X.1917, adică din prima zi a revoluţiei proletare, socialiste.

În felul acesta a fost creat un fundament care e cel mai perfect din punctul de vedere al dezvoltării capitalismului (ceea ce Kautsky nu va putea să nege fără a o rupe cu Marx) şi în acelaşi timp a fost făurit un sistem agrar care e *cel mai elastic* din punctul de vedere al trecerii la socialism. Pe linia transformărilor burghezo-democratice, ţărănimea revoluţionară din Rusia *nu mai poate să meargă mai departe:* nimic nu poate fi „mai ideal", din acest punct de vedere, decît naţionalizarea pămîntului şi folosinţa lui egalitară, nimic *nu poate fi* „mai radical" (din acelaşi punct de vedere). Tocmai bolşevicii, şi numai ei, numai datorită victoriei revoluţiei *proletare,* au ajutat ţărănimea să ducă într-adevăr pînă la capăt revoluţia burghezo-democratică. Şi numai astfel au făcut ei maximum ce se poate face pentru înlesnirea şi grăbirea trecerii la revoluţia socialistă.

De aici se poate vedea ce confuzie nemaipomenită oferă Kautsky cititorului, el care acuză pe bolşevici că

www.dacoromanica.ro

n-au înțeles caracterul burghez al revoluției, dar care comite el însuși o atît de gravă abatere de la marxism, încît *trece sub tăcere* naționalizarea pămîntului și prezintă drept „ceva din socialism" o reformă agrară liberală, prea puțin revoluționară (din punct de vedere burghez) ! — —

Am ajuns acum la cea de-a treia dintre problemele puse mai sus, și anume : în ce măsură a ținut seamă dictatura proletară din Rusia de necesitatea trecerii la lucrarea în comun a pămîntului ? Kautsky comite și aici ceva care seamănă foarte mult cu un fals : el citează numai „tezele" unui bolșevic în care se vorbește de sarcina trecerii la lucrarea în comun a pămîntului ! După ce a reprodus una dintre aceste teze, „teoreticianul" nostru exclamă triumfător :

„Din păcate, proclamarea unei sarcini încă nu înseamnă îndeplinirea ei. În Rusia, agricultura colectivă e condamnată să rămînă deocamdată pe hîrtie. Nicăieri și niciodată țăranii cu gospodărie mică n-au trecut la producția colectivă sub influența unor convingeri teoretice" (p. 50).

Nicăieri și niciodată nu s-a comis încă un fals de felul celui la care s-a pretat Kautsky. El citează „teze", trecînd sub tăcere *legea* adoptată de Puterea sovietică. El vorbește despre „convingeri teoretice", trecînd sub tăcere faptul că există o putere de stat proletară care deține atît întreprinderile cît și mărfurile ! Renegatul Kautsky uită în 1918 tot ce marxistul Kautsky a scris în 1899, în „Problema agrară", cu privire la mijloacele pe care le are statul proletar pentru a înfăptui trecerea treptată a micii gospodării țărănești pe făgașul socialismului.

Desigur, cîteva sute de comune agricole și de gospodării sovietice sprijinite de stat (adică gospodării mari în care pămîntul e lucrat, pe socoteala statului, de asociații muncitorești) înseamnă prea puțin. Dar poate fi numită „analiză critică" ocolirea acestui fapt de către Kautsky ?

Naționalizarea pămîntului, pe care a înfăptuit-o în Rusia dictatura proletariatului, a asigurat în cel mai înalt grad ducerea pînă la capăt a revoluției burghezo-demo-

www.dacoromanica.ro

cratice, — chiar şi în eventualitatea că o victorie a contrarevoluţiei ar face ca lucrurile să evolueze în sens retrograd, de la naţionalizare la împărţire (acest caz a fost în mod special analizat de mine în broşura consacrată programului agrar al marxiştilor în revoluţia din 1905). În plus, naţionalizarea pămîntului a dat statului proletar cele mai mari posibilităţi de a trece la socialism în agricultură.

În concluzie : pe plan teoretic, Kautsky ne-a oferit un talmeş-balmeş nemaipomenit, care înseamnă o totală dezicere de marxism, iar pe plan practic, o dovadă de slugărnicie faţă de burghezie şi de reformismul ei. Bună critică, nimic de zis !

*
* *

„Analiza economică" a industriei începe la Kautsky cu următorul raţionament :

În Rusia există o mare industrie capitalistă. N-ar putea servi ea oare ca temelie pentru organizarea producţiei socialiste ? „Aşa s-ar putea crede, dacă socialismul ar însemna ca muncitorii din fiecare fabrică şi mină să şi le ia în proprietate" (textual : să şi le însuşească), „pentru a le gospodări separat pe fiecare dintre ele" (52). „Întîmplarea face ca tocmai astăzi, 5 august, cînd scriu aceste rînduri — adaugă Kautsky —, să ni se comunice din Moscova că Lenin a rostit la 2 august o cuvîntare în care, după cum se transmite, a declarat că : «Muncitorii ţin bine în mîinile lor fabricile, iar ţăranii nu vor restitui moşierilor pămîntul» *. Lozinca : fabrica — muncitorilor, pămîntul — ţăranilor a fost pînă acum o lozincă anarhosindicalistă, şi nu social-democrată" (52—53).

Am reprodus în întregime raţionamentul de mai sus, pentru ca muncitorii ruşi, care altădată îl respectau pe Kautsky, şi-l respectau pe bună dreptate, să vadă ei înşişi la ce procedee recurge acest transfug care a trecut în tabăra burgheziei.

* Vezi volumul de faţă, p. 29. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Gîndiți-vă numai : la 5 august, cînd existau deja numeroase decrete cu privire la naționalizarea fabricilor în Rusia, în condiții cînd nici o fabrică nu a fost „însușită" de muncitori, ci *toate* au fost trecute în proprietatea republicii, la 5 august, pe baza interpretării vădit false a unei fraze dintr-o cuvîntare rostită de mine, Kautsky sugerează cititorilor germani ideea că în Rusia fabricile sînt predate respectivelor colective de muncitori ! Și apoi se apucă să rumege, de-a lungul a zeci și zeci de rînduri, ideea că fabricile nu pot fi predate unor colective de muncitori !

Asta nu este o analiză critică, ci procedeul unui lacheu al burgheziei, pe care capitaliștii l-au tocmit să ponegrească revoluția muncitorească.

Fabricile trebuie să fie predate statului, comunității sau asociațiilor de consum — scrie pentru a nu știu cîta oară Kautsky, și în încheiere adaugă :

„Pe această cale au și încercat ei să pornească acum în Rusia..." Acum ! ! Dar ce vrea el să spună ? Acum, adică în august ? Nu putea el să ceară amicilor săi Ștein, Akselrod sau altor prieteni ai burgheziei ruse să-i traducă măcar un singur decret cu privire la fabrici ?

„...Cît de departe au mers ei pe această cale este imposibil de stabilit în momentul de față. Acest aspect al Republicii sovietice prezintă pentru noi, în orice caz, un interes deosebit de mare, dar el rămîne încă în întregime învăluit în ceață. Decrete sînt cu duiumul..." (și de aceea Kautsky ignorează *conținutul* lor sau îl ascunde cititorilor săi !), „dar lipsesc informații sigure despre efectele lor. Producția socialistă nu este posibilă fără o statistică atotcuprinzătoare, detaliată, certă, care să informeze rapid. Republica sovietică n-a reușit să creeze pînă acum o astfel de statistică. Ceea ce aflăm despre activitatea ei economică este foarte contradictoriu și nesusceptibil de verificare. Acesta este și el unul dintre rezultatele dictaturii și ale înăbușirii democrației. Nu există libertatea presei și a cuvîntului" (p. 53).

Așa se scrie istoria ! Din presa „liberă" a capitaliștilor și a dutoviștilor, Kautsky ar fi putut, desigur, să afle știri despre fabricile care au trecut în mîinile muncitorilor... E într-adevăr superb acest „mare erudit" care se situează deasupra claselor ! Adevărul însă este că el nu dorește nici măcar să ia în considerare vreunul din nu-

www.dacoromanica.ro

meroasele fapte care atestă că fabricile trec *numai* în proprietatea republicii şi că ele sînt administrate de Consiliul economic superior — organ al Puterii sovietice, alcătuit, în majoritatea sa, din muncitori aleşi de sindicate. Cu încăpăţînare, cu perseverenţa unui „om în cutie", el o ţine una şi bună : daţi-mi o democraţie paşnică, fără război civil, fără dictatură, cu o statistică bună (Republica sovietică a creat un organ de statistică în care lucrează cei mai buni statisticieni din Rusia, dar este de la sine înţeles că o statistică ideală nu poate fi obţinută atît de repede). Într-un cuvînt ; o revoluţie fără revoluţie, fără luptă înverşunată, fără violenţă, — iată ce vrea Kautsky. Este ca şi cum ai cere greve în care muncitorii şi patronii să se înfrunte fără patimă în inimi. Încercaţi să stabiliţi prin ce se deosebeşte un astfel de „socialist" de un birocrat liberal de duzină !

Şi, sprijinindu-se pe un asemenea „material faptic", adică ocolind cu bună ştiinţă şi cu un dispreţ total numeroasele fapte, Kautsky „conchide" :

„Este îndoielnic că în Republica sovietică proletariatul rus a obţinut, în sensul cuceririlor practice reale, iar nu în cel al decretelor, mai mult decît ar fi obţinut de la Adunarea constituantă, în care, ca şi în Soviete, predominau socialişti, deşi de altă culoare" (p. 58).

Nu-i aşa că e o adevărată perlă ? Sfătuim pe admiratorii lui Kautsky să răspîndească cît mai larg printre muncitorii ruşi această cugetare, căci un material mai bun pentru aprecierea decăderii sale politice nu ne-ar putea oferi Kautsky. Kerenski a fost şi el „socialist", tovarăşi muncitori, dar „de altă culoare" ! Istoricul Kautsky se mulţumeşte cu numele, cu titlul pe care şi l-au „însuşit" eserii de dreapta şi menşevicii. Istoricul Kautsky nici nu vrea să audă de faptele care arată că sub guvernul Kerenski menşevicii şi eserii de dreapta au sprijinit politica imperialistă şi jafurile burgheziei ; el trece discret sub tăcere faptul că majoritatea Adunării constituante o alcătuiau aceşti eroi ai războiului imperia-

www.dacoromanica.ro

list și ai dictaturii burgheze. Și asta se numește „analiză economică" !...

În încheiere, încă o mostră de „analiză economică" :

„...După nouă luni de existență, Republica sovietica, în loc să răspîndească bunăstarea generală, s-a văzut nevoită să explice de unde provine mizeria generală" (41).

Cu asemenea raționamente ne-au obișnuit cadeții. În Rusia toți lacheii burgheziei spun : dați-ne, după nouă luni, bunăstarea generală, — și aceasta după patru ani de război distrugător, în condiții cînd capitalul străin sprijină în fel și chip sabotajul și răscoalele burgheziei în interiorul țării. Nici o deosebire, nici urmă de deosebire n-a mai rămas *în fapt* între Kautsky și orice burghez contrarevoluționar. Vorbele lui mieroase, cu falsa lor „coloratură socialistă", repetă ceea ce korniloviștii, dutoviștii și krasnoviștii din Rusia spun cu brutalitate, fără ocolișuri și fără înfloriturl.

* * *

Rîndurile de mai sus au fost scrise la 9 noiembrie 1918. În noaptea de 9 spre 10 noiembrie s-au primit din Germania știri cu privire la revoluția victorioasă care a izbucnit mai întîi la Kiel și în alte porturi și orașe din nordul Germaniei, unde puterea a trecut în mîinile Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților, și apoi la Berlin, unde puterea de asemenea a trecut în mîinile Sovietelor [151].

Încheierea pe care intenționam s-o scriu la broșura despre Kautsky și despre revoluția proletară devine superfluă.

10 noiembrie 1918

N. Lenin

www.dacoromanica.ro

Anexa I

TEZE CU PRIVIRE LA ADUNAREA CONSTITUANTĂ [152]

Anexa II

O NOUĂ CARTE A LUI VANDERVELDE DESPRE STAT

Abia după lectura cărţii lui Kautsky am avut prilejul s-o citesc pe aceea a lui Vandervelde intitulată „Socialismul împotriva statului" (Paris, 1918). O comparaţie între aceste două cărţi se impune de la sine. Kautsky este conducătorul ideologic al Internaţionalei a II-a (1889—1914) ; Vandervelde este reprezentantul ei oficial, ca preşedinte al Biroului socialist internaţional. Amîndoi reprezintă falimentul total al Internaţionalei a II-a şi amîndoi, „cu iscusinţa" şi abilitatea unor ziarişti versaţi, încearcă să camufleze sub paravanul unor cuvinţele marxiste falimentul ei, să-şi camufleze propriul lor faliment şi trecerea lor de partea burgheziei. Unul exprimă în chip deosebit de grăitor ceea ce este tipic în oportunismul german, greoi, teoretic, care falsifică grosolan marxismul înlăturînd din el ceea ce nu este acceptabil pentru burghezie. Celălalt este exponentul tipic al variantei romanice — într-o anumită măsură se poate spune : al variantei vest-europene (în sensul că o găsim în ţările situate la vest de Germania) — a oportunismului dominant, care e mai suplă, mai puţin greoaie şi falsifică mai subtil marxismul cu ajutorul aceleiaşi metode de bază.

Amîndoi denaturează din rădăcină atît învăţătura lui Marx despre stat, cît şi învăţătura lui despre dictatura proletariatului, cu deosebirea că Vandervelde insistă mai mult asupra celei dintîi, în timp ce Kautsky se ocupă mai mult de cea de-a doua. Amîndoi disimulează legă-

www.dacoromanica.ro

tura strînsă, indisolubilă dintre cele două probleme. În vorbe ei sînt amîndoi revoluționari și marxiști, dar în fapt nu sînt decît niște renegați, care depun toate eforturile pentru a justifica dezicerea lor de revoluție. La nici unul dintre ei nu veți găsi nimic din ceea ce străbate de la un capăt la altul toate scrierile lui Marx și Engels, nimic din ceea ce deosebește socialismul autentic de caricatura lui burgheză, și anume : elucidarea sarcinilor revoluției *spre deosebire* de sarcinile reformei, elucidarea tacticii revoluționare spre deosebire de cea reformistă, elucidarea rolului proletariatului *în lichidarea* sistemului sau ordinii regimului robiei salariate, spre deosebire de rolul proletariatului „marilor" puteri, care împarte cu burghezia o părticică din supraprada și din supraprofiturile ei imperialiste.

În sprijinul acestei aprecieri, reproducem mai jos cîteva considerații esențiale din argumentarea lui Vandervelde.

Asemenea lui Kautsky, Vandervelde îi citează extrem de zelos pe Marx și pe Engels. Și, tot asemenea lui Kautsky, el citează din Marx și Engels tot ce vreți, *în afară* de ceea ce e cu desăvîrșire inacceptabil pentru burghezie, de ceea ce îl deosebește pe revoluționar de reformist. Despre cucerirea puterii politice de către proletariat el vorbește la fiecare pas, pentru că practica a și îngrădit-o într-un cadru strict parlamentar. În schimb, însă, nu veți găsi în cartea lui *nici un cuvînt* despre faptul că, după experiența Comunei, Marx și Engels au socotit necesar să completeze „Manifestul Comunist", pe alocuri învechit, cu constatarea adevărului că clasa muncitoare nu poate să pună pur și simplu stăpînire pe mașina de stat existentă, ci trebuie s-o *sfărîme !* Asemenea lui Kautsky, și parcă s-ar fi înțeles cu el, Vandervelde trece sub cea mai deplină tăcere tocmai ceea ce este esențial în *experiența* revoluției proletare, tocmai ceea ce deosebește revoluția proletariatului de reformele burgheziei.

Asemenea lui Kautsky, Vandervelde vorbește despre dictatura proletariatului numai pentru a se dezice de ea. Kautsky se dezice de ea cu ajutorul unor falsificări grosolane. Vandervelde face același lucru, dar cu mijloace

www.dacoromanica.ro

mai subtile. În paragraful respectiv, paragraful 4 referitor la „cucerirea puterii politice de către proletariat", el consacră alineatul „*b*" problemei „dictaturii colective a proletariatului", „citează" pe Marx şi Engels (repet: omiţînd tocmai ceea ce se referă la esenţa problemei, la *sfărîmarea* maşinii de stat vechi, burghezo-democratice) şi conchide:

„...În cercurile socialiste, revoluţia socială este de obicei concepută astfel: o nouă Comună, de astă dată victorioasă, şi nu numai într-un singur loc, ci în principalele centre ale lumii capitaliste.

O ipoteză, dar o ipoteză care n-are în ea nimic neverosimil într-o vreme cînd devine evident că în mai multe ţări perioada postbelică va fi marcată de antagonisme de clasă şi convulsii sociale fără precedent.

Dar dacă eşecul Comunei din Paris — fără să mai vorbim de greutăţile revoluţiei ruse — dovedeşte ceva, aceasta este tocmai imposibilitatea de a termina cu orînduirea capitalistă atîta timp cît proletariatul nu este îndeajuns de bine pregătit pentru a folosi puterea care, datorită împrejurărilor, ar putea să-i revină" (p. 73).

Şi nimic altceva cu privire la miezul problemei!

Iată-i pe conducătorii şi reprezentanţii Internaţionalei a II-a! În 1912 ei semnează Manifestul de la Basel, în care se vorbeşte în mod expres despre legătura dintre războiul iminent, care a şi izbucnit apoi în 1914, şi revoluţia proletară; ei *ameninţă* făţiş cu revoluţia proletară. Dar cînd a izbucnit războiul şi s-a creat o situaţie revoluţionară, ei, aceşti Kautsky şi Vandervelde, încep să invoce tot felul de pretexte pentru a se dezice de revoluţie. O revoluţie de tipul Comunei, pretind ei, este numai o ipoteză care nu e neverosimilă! Asta se aseamănă întru totul cu ceea ce spune Kautsky despre rolul posibil al Sovietelor în Europa.

Dar aşa judecă orice *liberal* cult, care acum va fi, fără îndoială, de acord că o nouă Comună „nu este neverosimilă", că Sovietelor le va reveni un rol important etc. Revoluţionarul proletar se deosebeşte de liberal prin aceea că el, ca teoretician, analizează tocmai noua semnificaţie *de stat* a Comunei şi a Sovietelor. Vandervelde *trece sub tăcere* tot ce au spus amănunţit în legătură cu această

www.dacoromanica.ro

temă Marx și Engels atunci cînd au analizat experiența Comunei.

Ca practician, ca om politic, un marxist ar trebui să arate că numai trădătorii socialismului ar putea să se eschiveze acum de la sarcina de a lămuri necesitatea revoluției proletare (de tipul Comunei, de tipul Sovietelor sau, să zicem, de un oarecare al treilea tip), de a lămuri necesitatea pregătirii în vederea ei, de a propaga în mase ideea revoluției, de a combate prejudecățile mic-burgheze împotriva revoluției etc.

Nimic din toate acestea nu fac nici Kautsky, nici Vandervelde — și n-o fac tocmai pentru că sînt ei înșiși niște trădători ai socialismului care vor să-și păstreze printre muncitori reputația de socialiști și marxiști.

Priviți cum pun ei problema pe plan teoretic.

Nici în republica democratică statul nu este altceva decît o mașină pentru reprimarea unei clase de către alta. Kautsky cunoaște, recunoaște și împărtășește acest adevăr, dar... ocolește problema fundamentală care anume e clasa pe care trebuie s-o reprime proletariatul cînd va cuceri statul proletar, de ce și prin ce mijloace trebuie el s-o reprime.

Vandervelde cunoaște, recunoaște, împărtășește și citează această teză fundamentală a marxismului (p. 72 din cartea sa), dar... nu spune absolut nimic în legătură cu tema „neplăcută" (pentru domnii capitaliști) a *reprimării împotrivirii exploatatorilor !!*

Asemenea lui Kautsky, Vandervelde a ocolit cu desăvîrșire această temă „neplăcută". Și tocmai în aceasta constă renegarea lor.

Asemenea lui Kautsky, Vandervelde este un mare meșter în substituirea dialecticii prin eclectism. Pe de o parte nu putem să nu recunoaștem, iar pe de altă parte trebuie să admitem. Pe de o parte noțiunea de stat poate avea înțelesul de „totalitate a națiunii" (vezi dicționarul Littré — lucrare savantă, nimic de zis — și p. 87 din cartea lui Vandervelde), iar pe de altă parte aceeași noțiune poate avea înțelesul de „guvern" (ibid.). Această arhisavantă platitudine este reprodusă de Vandervelde, în termeni aprobativi, *alături* de o serie de citate din Marx.

www.dacoromanica.ro

Sensul marxist al cuvîntului „stat" se deosebeşte de cel obişnuit — scrie Vandervelde. De aceea se pot crea „confuzii". „La Marx şi Engels, statul nu este statul în accepţia largă a cuvîntului, nu este statul ca organ de conducere, ca reprezentant al intereselor generale ale societăţii (intérêts généraux de la société). El este statul-putere, statul-organ al autorităţii, statul-instrument de dominaţie a unei clase asupra alteia" (p. 75—76 din cartea lui Vandervelde).

Marx şi Engels vorbesc despre desfiinţarea statului numai în acest din urmă sens. „...Afirmaţiile prea absolute ar risca să fie imprecise. Între statul capitalist, bazat pe dominaţia exclusivă a unei clase, şi statul proletar, care are drept scop desfiinţarea claselor, sînt multe trepte intermediare" (p. 156).

Aceasta este „maniera" lui Vandervelde, care nu se deosebeşte decît prea puţin de maniera lui Kautsky, iar în fond coincide cu ea. Dialectica, care afirmă trecerea contrariilor unul în altul şi rolul crizelor în istorie, neagă existenţa unor adevăruri absolute. Eclecticul se fereşte de afirmaţii „prea absolute", pentru a-şi putea camufla astfel dorinţa mic-burgheză, filistină de a înlocui revoluţia prin *„trepte intermediare"*.

Despre faptul că treapta intermediară dintre statul organ de dominaţie a clasei capitaliste şi statul organ de dominaţie a proletariatului o constituie tocmai *revoluţia*, care constă în *răsturnarea* burgheziei şi în *sfărîmarea*, distrugerea maşinii *ei* de stat, — despre acest fapt oamenii de teapa lui Kautsky şi Vandervelde nu suflă nici un cuvînt.

Că dictatura burgheziei trebuie să fie înlocuită cu dictatura *unei singure* clase — proletariatul, că după „treptele intermediare" ale *revoluţiei* vor urma „treptele intermediare" ale dispariţiei treptate a statului proletar, — despre aceasta Kautsky şi Vandervelde nu spun absolut nimic.

Şi tocmai în aceasta constă renegarea lor politică.

Tocmai în aceasta constă, din punct de vedere teoretic, filozofic, înlocuirea dialecticii prin eclectism şi so-

www.dacoromanica.ro

fistică. Dialectica este concretă şi revoluţionară ; ea face distincţie între „trecerea" de la dictatura unei clase la dictatura altei clase şi „trecerea" statului democratic proletar la non-stat („dispariţia treptată a statului"). Eclectica şi sofistica celor de teapa lui Kautsky şi Vandervelde şterg, în interesul burgheziei, tot ce e concret şi precis în lupta de clasă, punînd în loc noţiunea generică a „trecerii", sub care poţi ascunde (iar *nouă zecimi* din *social-democraţii* oficiali ai epocii noastre *ascund)* dezicerea de revoluţie !

Vandervelde, ca eclectic şi sofist, este mai abil, mai subtil decît Kautsky, căci cu ajutorul *frazei :* „trecerea de la statul în sensul îngust la statul în sensul larg al cuvîntului" pot fi ocolite toate problemele revoluţiei, oricare ar fi ele, poate fi ocolită toată deosebirea dintre revoluţie şi reformă, şi chiar deosebirea dintre un marxist şi un liberal. Căci cărui burghez cult din Europa îi va trece prin gînd să nege „în general" „treptele intermediare" într-un sens atît de „general" ?

„Sînt de acord cu Guesde — scrie Vandervelde — că socializarea mijloacelor de producţie şi de schimb nu este posibilă fără îndeplinirea prealabilă a următoarelor două condiţii :

1. Transformarea statului actual, organ de dominaţie a unei clase asupra alteia, în ceea ce Menger numeşte statul popular al muncii, prin cucerirea puterii politice de către proletariat.

2. Separarea statului-organ al autorităţii de statul-organ al conducerii, sau, ca să folosim o expresie a lui Saint-Simon, separarea guvernării oamenilor de administrarea lucrurilor" (89).

Vandervelde scrie asta cu litere cursive, subliniind în mod expres însemnătatea acestor teze. Dar aceasta este un talmeş-balmeş eclectic de cea mai pură speţă, o ruptură totală cu marxismul ! Căci „statul popular al muncii" nu este decît o parafrazare a vechiului „stat popular liber", de care făceau paradă social-democraţii germani în perioada 1870—1880 şi pe care Engels l-a calificat drept inepţie [153]. Expresia „statul popular al muncii" este o frază demnă de un democrat mic-burghez (de felul eserilor de stînga de la noi), o frază care în-

www.dacoromanica.ro

locuieşte noţiunile de clasă cu noţiuni *din afara claselor*. Vandervelde pune alături cucerirea puterii de stat de către *proletariat* (de către o singură *clasă)* şi statul „popular", fără a observa că de aici rezultă un talmeş-balmeş. La Kautsky cu a sa „democraţie pură" rezultă acelaşi talmeş-balmeş, aceeaşi ignorare antirevoluţionară şi mic-burgheză a sarcinilor revoluţiei de clasă, ale dictaturii de clasă, proletare, ale statului *de clasă* (proletar).

Mai departe. Guvernarea oamenilor va dispărea şi va face loc administrării lucrurilor numai atunci cînd va dispărea *orice* stat. Acest viitor relativ îndepărtat îi serveşte lui Vandervelde pentru a ocoli şi pune în umbră sarcina zilei *de mîine : răsturnarea* burgheziei.

Un asemenea procedeu echivalează, în afară de aceasta, cu o încercare de a intra în graţiile burgheziei liberale. Liberalul n-are nimic împotrivă să sporovăiască despre ceea ce va fi atunci cînd oamenii nu vor mai trebui să fie guvernaţi. De ce să nu ne lăsăm din cînd în cînd în voia unor visuri atît de inofensive ? Altceva este însă reprimarea de către proletariat a împotrivirii burgheziei care se opune exproprierii ei, — asta este o problemă pe care trebuie s-o ocolim. Aşa cer interesele de clasă ale burgheziei.

„Socialismul împotriva statului". Asta este o plecăciune făcută de Vandervelde în faţa proletariatului. A face plecăciuni nu este greu ; orice om politic „democrat" ştie să facă plecăciuni în faţa alegătorilor săi. Dar sub paravanul „plecăciunii" se propovăduieşte un conţinut antirevoluţionar, antiproletar.

Vandervelde povesteşte amănunţit, după Ostrogorski [154], cîtă minciună, silnicie, corupţie, înşelăciune, ipocrizie şi împilare a sărăcimii se ascund sub aparenţa civilizată, dichisită şi pomădată a democraţiei burgheze contemporane. Dar el nu trage de aici nici o concluzie. El nu observă că democraţia burgheză asupreşte masa muncitoare şi exploatată şi că *democraţia proletară* va trebui *să reprime burghezia.* În această privinţă, Kautsky şi Vandervelde sînt orbi. Interesul de clasă al burgheziei,

www.dacoromanica.ro

în coada căreia se tîrăsc acești trădători mic-burghezi ai marxismului, *cere* ocolirea acestei probleme, trecerea ei sub tăcere sau negarea directă a necesității unei asemenea reprimări.

Eclectismul mic-burghez împotriva marxismului, sofistica împotriva dialecticii, reformismul filistin împotriva revoluției proletare — iată cum ar fi trebuit să fie intitulată cartea lui Vandervelde.

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA FOLOSIREA CONTROLULUI DE STAT [155]

În problema folosirii Controlului de stat în vederea reglementării muncii şi a întăririi capacităţii de apărare, majoritatea comisiei se pronunţă pentru un control volant, adică pentru trimiterea de echipe sau de comisii cu largi împuterniciri în scopul revizuirii gestiunii diferitelor instituţii.

Se vor prezenta date numerice concrete, reale cu privire la forţele de care dispunem (în primul rînd membri de partid, apoi nemembri de partid, dar oameni absolut cinstiţi) pentru efectuarea unui control eficient. Numărul specialiştilor din diferite ramuri ; — numărul tovarăşilor cu experienţă în munca administrativă, în munca de conducere.

Controlul are o dublă sarcină :

una mai simplă — verificarea depozitelor, a produselor etc.

şi o sarcină mai complexă — verificarea justei desfăşurări a muncii ; lupta împotriva sabotajului, descoperirea lui completă ; verificarea sistemului de organizare a lucrărilor ; asigurarea unei cît mai mari *productivităţi* a muncii etc.

Pe primul plan se pune problema îmbunătăţirii muncii la Comisariatul *aprovizionării* şi la Comisariatul *căilor de comunicaţie.*

Scris la 3 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONVOCAREA CONGRESULUI GENERAL AL FUNCŢIONARILOR DE BANCĂ DIN RUSIA

Să se prevadă întrunirea imediată, în termen de 10 zile, a congresului funcţionarilor de bancă (din ambele sindicate), instituindu-se comisii paritare pentru convocarea lui [156].

Comisii paritare identice vor fi instituite în vederea verificării, descoperirii şi demascării sabotajului.

Echipe de lucrători de bancă cu munci de răspundere vor primi imediat însărcinări practice precise şi cît se poate de amănunţite în cadrul lucrărilor pentru naţionalizarea băncilor, fixîndu-se termene scurte pentru îndeplinirea acestor însărcinări.

Scris nu mai tîrziu de 6 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL SOVIETELOR, AL COMITETELOR SĂRĂCIMII ŞI AL COMITETELOR RAIONALE P.C.(b)R. DIN GUBERNIA MOSCOVA 8 DECEMBRIE 1918

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Ropote de aplauze.) Evenimentele petrecute în ultimele săptămîni în Austria şi în Germania — îşi începe tovarăşul Lenin cuvîntarea — au arătat că în aprecierea situaţiei internaţionale am avut dreptate atunci cînd ne-am construit politica pe o justă, precisă şi clară luare în considerare a tuturor urmărilor celor patru ani de război, care dintr-un război al capitaliştilor pentru împărţirea prăzii s-a transformat într-un război al acestora împotriva proletariatului din toate ţările. Greu a fost pînă să înceapă revoluţia în Europa occidentală, dar, odată începută, ea se dezvoltă într-un ritm mai rapid, cu paşi mai siguri şi în forme mai organizate decît la noi.

Vorbind despre mişcarea muncitorească din celelalte ţări, care ne vine în ajutor, tovarăşul Lenin, făcînd apel la încordarea tuturor forţelor, arată, totodată, că fiecare lună de existenţă a noastră, asigurată cu preţul unor grele sacrificii, ne apropie de o victorie trainică.

Vorbind apoi despre sarcina la ordinea zilei — alegerile pentru Sovietele săteşti şi de plasă —, tovarăşul Lenin subliniază că toate greutăţile pe care le prezintă organizarea de sine stătătoare — începută de jos — a oamenilor muncii vor fi biruite atunci cînd ei vor înţelege că puterea trebuie să se sprijine pe muncitori, pe ţărănimea săracă şi pe ţărănimea mijlocaşă, care, după părerea lui

www.dacoromanica.ro

Vladimir Ilici, nu ne este dușmană, ci doar oscilează, iar o dată cu consolidarea Puterii sovietice va trece de partea noastră.

Am început o operă — spune în încheiere tovarășul Lenin — pe care o vor duce pînă la capăt muncitorii din lumea întreagă. (A p l a u z e î n d e l u n g a t e.)

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 271 din 11 decembrie 1918

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL AL III-LEA AL COOPERAŢIEI MUNCITOREŞTI 9 DECEMBRIE 1918 [157]

(Ovaţii furtunoase.) Tovarăşi, în faţa cooperaţiei muncitoreşti stau acum sarcini extrem de importante în domeniul economic, precum şi în domeniul politic. Atît unele cît şi celelalte sînt acum indisolubil şi strîns legate între ele în sensul luptei economice şi politice. În legătură cu sarcinile imediate ale cooperaţiei, aş vrea să subliniez aici semnificaţia „politicii de înţelegere cu cooperaţia". Politica de înţelegere, despre care s-a vorbit atît de mult în presă în ultimul timp, se deosebeşte în mod esenţial de noţiunea de politică de înţelegere cu burghezia, care înseamnă trădare. Politica de înţelegere despre care vorbim acum este o politică de înţelegere de un gen cu totul deosebit. Există o mare deosebire între politica de înţelegere a guvernului sovietic cu Germania, care a dat anumite rezultate, şi politica de conciliere a clasei muncitoare cu burghezia, care este extrem de dăunătoare şi funestă pentru ţară. Mă refer la faptul că sub paravanul acestei politici de conciliere se practică o trădare totală atît a luptei de clasă cît şi a principiilor fundamentale ale socialismului. Pentru socialiştii care şi-au propus ca sarcină precisă lupta împotriva burgheziei şi lupta împotriva capitalului, această deosebire e de la sine înţeleasă.

Ştim cu toţii foarte bine că, din punctul de vedere al luptei noastre de clasă, nu poate fi decît una din două : ori recunoaşterea puterii capitalului, ori recunoaşterea puterii clasei muncitoare. Ştim că toate încercările parti-

www.dacoromanica.ro

delor mic-burgheze de a elabora și de a promova în țară o politică proprie sînt dinainte sortite unui eșec total. Noi am asistat la o serie de încercări întreprinse de diverse partide și grupuri mic-burgheze care caută să promoveze o politică proprie, și acum vedem că toate aceste încercări ale forțelor intermediare sînt sortite eșecului. În virtutea unor condiții bine determinate, numai două forțe centrale, situate la poli diametral opuși, își pot exercita dominația în Rusia și pot îndruma destinele ei pe un făgaș sau altul. Mai mult, aș spune chiar că lumea întreagă este modelată și condusă de una sau alta dintre aceste două forțe centrale. În privința Rusiei se poate spune în mod categoric că, datorită anumitor condiții economice, numai una dintre ele se poate situa în fruntea mișcării. Forțele celelalte, intermediare, sînt multe, dar ele nu pot avea niciodată un rol hotărîtor în viața țării.

În momentul de față, Puterea sovietică trebuie să-și propună să realizeze o înțelegere între ea și cooperație. În aprilie ne-am abătut de la țelurile pe care ni le propusesem și am făcut o concesie. Firește că într-o țară în care se desființează toate clasele nu trebuie să existe cooperație de clasă, dar, repet, condițiile momentului impuneau o oarecare temporizare, și noi am realizat-o sub forma unei amînări de cîteva luni. Cu toate acestea însă, știm cu toții că puterea de stat nu va ceda niciodată pozițiile pe care le deține acum în țară. Am fost nevoiți să facem această concesie, căci pe atunci eram singuri în lumea întreagă, și concesia făcută de noi se explică prin greutățile muncii noastre. În virtutea sarcinilor economice pe care și le asumase proletariatul, a trebuit să ținem seama de anumite deprinderi ale păturilor mic-burgheze și să le tolerăm. Aici este vorba mai ales de faptul că, indiferent pe ce cale, trebuie să se ajungă la îndrumarea și coordonarea activității întregii mase a celor ce muncesc și sînt exploatați. Nu trebuie să uităm nici o clipă ce anume ne cere nouă proletariatul. Puterea populară trebuie să țină seama de faptul că diferitele pături ale micii burghezii se vor uni tot mai strîns cu clasa muncitoare aflată la putere atunci cînd viața le va

www.dacoromanica.ro

arăta, în cele din urmă, că nu au altă alegere, că toate speranţele într-o soluţie de mijloc a problemei orînduirii de stat a ţării sînt definitiv spulberate. Toate acele frumoase lozinci — voinţa poporului, Adunarea constituantă etc. — menite să camufleze toate jumătăţile de măsură au fost imediat măturate atunci cînd şi-a spus cuvîntul adevărata voinţă a poporului. Vedeţi şi voi ce s-a întîmplat, vedeţi cum praful şi pulberea s-a ales din toate aceste lozinci, lozinci ale jumătăţilor de măsură. În momentul de faţă vedem că asta se întîmplă nu numai în Rusia, ci şi pe scara întregii revoluţii mondiale.

Aş vrea să stabilesc deosebirea dintre politica de conciliere care şi-a atras ura atît de cumplită a întregii clase muncitoare şi politica de înţelegere pe care o preconizăm noi acum — politica de înţelegere cu întreaga mică ţărănime, cu întreaga mică burghezie. În perioada păcii de la Brest, cînd am fost nevoiţi să acceptăm grelele condiţii de pace care ni se impuneau, ni se spunea că nu sînt speranţe de revoluţie mondială şi că nici nu poate fi vorba de aşa ceva. Noi eram cu desăvîrşire singuri în lumea întreagă. Ştim că din cauza păcii de la Brest multe partide s-au îndepărtat atunci de noi şi au trecut de partea burgheziei. În perioada aceea a trebuit să trecem printr-o serie întreagă de grele încercări. Cîteva luni mai tîrziu, viaţa a arătat că nu este şi nu poate fi altă alegere, că nu există cale de mijloc.

Cînd a izbucnit revoluţia în Germania, a devenit îndeobşte clar că revoluţia se extinde în lumea întreagă, că Anglia, Franţa şi America se îndreaptă tot într-acolo, că merg pe drumul nostru! Cînd păturile democrate mic-burgheze de la noi îi urmau pe protectorii lor, ele nu înţelegeau încotro le duc aceştia, nu înţelegeau că le duc pe drumul capitalismului. Din exemplul revoluţiei germane vedem acum că aceşti reprezentanţi ai democraţiei, aceşti protectori ai ei, aceşti domni Wilson & Co. impun unui popor învins tratatele lor, care sînt mai rele decît cel ce ne-a fost impus nouă la Brest. Vedem clar că acum, cînd s-au produs evenimentele din Apus, cînd situaţia s-a schimbat, demagogia internaţională a ajuns în pragul falimentului. Acum s-a conturat clar fiziono-

www.dacoromanica.ro

mia fiecărei națiuni. Măștile au fost smulse ; toate iluziile s-au năruit sub loviturile unui ciocan atît de greu cum este cel al istoriei mondiale.

Firește că, în condițiile existenței unor asemenea elemente șovăielnice, care nu lipsesc niciodată în perioade de tranziție, Puterea sovietică trebuie să facă uz de întreaga ei autoritate și influență pentru a asigura înfăptuirea sarcinilor pe care le trasăm acum și prin care înțelegem să sprijinim politica inițiată de noi încă în aprilie. Atunci am lăsat pentru cîtva timp la o parte țelurile pe care ni le propusesem ; atunci am făcut în mod conștient și fățiș o serie de concesii.

Aici s-a pus problema în ce punct al drumului ne aflăm noi acum. Întreaga Europă vede azi clar că asupra revoluției noastre nu se mai face nici un experiment, și ele, popoarele civilizate, și-au schimbat atitudinea față de noi. Ele au înțeles că în acest sens noi înfăptuim o nouă și uriașă operă, că în înfăptuirea acestei opere avem greutăți deosebit de mari, pentru că aproape tot timpul am fost absolut singuri și cu desăvîrșire uitați de întregul proletariat internațional. În acest sens nu am putut evita multe greșeli serioase, pe care nu le ascundem cîtuși de puțin. Firește că trebuie să tindem spre unirea întregii populații, că nu trebuia să provocăm nici o discordie. Dacă n-am făcut-o pînă acum, cîndva totuși trebuie să începem s-o facem. Am realizat deja fuzionarea cu numeroase organizații. Acum trebuie înfăptuită fuzionarea cooperației muncitorești cu organizațiile create de Soviete. Din aprilie anul curent am trecut la organizare, pentru a începe să acționăm pe calea experienței, pentru a folosi forțele social-politice care s-au acumulat la noi. Am trecut la organizarea aprovizionării și a distribuirii obiectelor de consum pentru întreaga populație. Chibzuind cu grijă fiecare pas al nostru, am procedat la această organizare, ceea ce este deosebit de greu de realizat în țara noastră, înapoiată sub raport economic. Realizarea unei înțelegeri cu cooperația a fost începută de noi în aprilie și decretul cu privire la fuzionare deplină și la organizarea aprovizionării și distribuirii a fost întocmit pe aceeași bază. Știm că fricțiunile pe care le-a avut în

www.dacoromanica.ro

vedere vorbitorul dinaintea mea cînd s-a referit la Petersburg există aproape pretutindeni. Ştim că aceste fricţiuni sînt absolut inevitabile, căci ne aflăm într-un moment cînd se întîlnesc şi se contopesc două aparate complet diferite ; cu toate acestea însă, ştim de asemenea că acest lucru este de neînlăturat şi că trebuie să trecem prin asta. Tot aşa şi dv. trebuie să înţelegeţi că, prin împotrivirea pe care a opus-o timp atît de îndelungat, cooperaţia muncitorească şi-a atras, în cele din urmă, o atitudine de neîncredere din partea Puterii sovietice, de neîncredere perfect legitimă.

Dv. spuneţi : vrem independenţă. Fireşte că oricine vine cu asemenea lozincă poate trezi neîncredere. Dacă vă plîngeţi de fricţiuni şi vreţi să scăpaţi de ele, trebuie mai întîi de toate să abandonaţi ideea independenţei, pentru că oricine se situează pe acest punct de vedere într-un moment cînd toţi năzuiesc spre contopire din ce în ce mai deplină este prin însuşi acest fapt un adversar al Puterii sovietice. De îndată ce cooperaţia muncitorească se va contopi cinstit şi deschis cu Puterea sovietică, aceste fricţiuni vor începe să dispară. Ştiu foarte bine că, atunci cînd două grupuri fuzionează spre a forma unul singur, la început se produc unele fricţiuni în muncă ; cu timpul însă, cînd grupul atras îşi va cîştiga încrederea celui care l-a atras, toate aceste fricţiuni vor dispărea treptat. Pe cînd, în cazul cînd aceste două grupuri rămîn despărţite, sînt posibile permanente fricţiuni interdepartamentale. Nu înţeleg un lucru : ce rost are aici independenţa ? Împărtăşim doar cu toţii punctul de vedere că întreaga societate trebuie să constituie, atît sub raportul aprovizionării cît şi sub raportul distribuirii, o singură cooperativă comună. Împărtăşim cu toţii punctul de vedere că cooperaţia este una dintre cuceririle socialismului. În aceasta constă marea greutate a cuceririlor socialiste. În aceasta constă greutatea victoriei şi sarcina a cărei îndeplinire o presupune ea. Capitalismul a dezbinat dinadins păturile populaţiei. Această dezbinare trebuie să dispară definitiv şi irevocabil, şi întreaga societate trebuie să se transforme într-o cooperativă unică a oamenilor muncii. Nu poate şi nu trebuie

www.dacoromanica.ro

să fie vorba de nici un fel de independență a vreunor grupuri.

Despre această cooperativă am spus eu acum că este o sarcină a cărei îndeplinire o presupune victoria socialismului. Iată de ce spunem noi că, oricare ar fi divergențele noastre în probleme particulare, nu vom încheia nici un fel de înțelegere cu capitalismul, nu vom face nici un pas care să ne abată de la principiile luptei noastre. Înțelegerea pe care sîntem pe cale s-o realizăm acum cu anumite pături ale claselor sociale nu este o înțelegere cu burghezia și cu capitalul, ci cu anumite detașamente ale proletariatului și ale democrației. N-avem de ce să ne temem de această înțelegere, căci toate disensiunile dintre aceste pături vor dispărea cu desăvîrșire în focul revoluției. Acum e nevoie de un singur lucru : să existe năzuința unanimă de a veni cu inima deschisă în această cooperativă mondială unică. Trebuie să contopim laolaltă ceea ce a realizat Puterea sovietică și ceea ce a realizat pînă acum cooperația. Acesta este conținutul ultimului decret al Puterii sovietice. Așa au procedat în multe locuri reprezentanții Puterii sovietice, fără să aștepte decretele noastre. Marea operă realizată de cooperație trebuie neapărat contopită cu marea operă înfăptuită de Puterea sovietică. Toate păturile populației care luptă pentru libertatea lor trebuie să se unească într-o singură organizație puternică. Știm că am făcut multe greșeli, mai ales în primele luni de după Revoluția din Octombrie. De acum înainte ne vom strădui ca în rîndurile populației să existe deplină unitate și deplină înțelegere. Pentru aceasta însă e necesar ca totul să fie subordonat Puterii sovietice și ca toate iluziile cu privire la „independența" unor anumite pături sau a cooperației muncitorești să fie cît mai repede lichidate. Această speranță de „independență" poate exista numai acolo unde se mai poate menține speranța într-o revenire la vechea stare de lucruri.

Înainte vreme, popoarele din Occident ne priveau atît pe noi cît și întreaga noastră mișcare revoluționară ca pe o curiozitate. Ele spuneau : să-i lăsăm să zburde, să vedem ce o să iasă din toate astea... Ciudat mai e poporul

www.dacoromanica.ro

rus ! Şi iată că acest „ciudat popor rus“ a arătat întregii lumi ce înseamnă „zburdăciunea“ lui. (A p l a u z e.)

Acum, cînd a început revoluţia în Germania, unul dintre consulii străini i-a spus lui Zinoviev : „Nu se ştie încă cine a profitat mai mult de pe urma păcii de la Brest, noi sau voi“.

El a spus asta pentru că o spune toată lumea. Toată lumea a văzut că acesta este doar începutul marii revoluţii mondiale. Şi acest început al marii revoluţii l-am făcut noi, înapoiatul şi „ciudatul“ popor rus... Este cazul să spunem că ciudate sînt căile istoriei : unei ţări înapoiate i-a revenit cinstea de a păşi în fruntea marii mişcări mondiale. Iar burghezia din toate ţările vede această mişcare şi-şi dă seama care-i sînt ţelurile. Vîlvătaia revoluţiei a cuprins ţări ca Germania, Belgia, Elveţia şi Olanda.

Pe zi ce trece se extinde tot mai mult această mişcare, pe zi ce trece creşte şi se întăreşte prestigiul guvernului revoluţionar sovietic. Şi de aceea burghezia a adoptat acum cu totul altă atitudine faţă de aceste probleme. De aceea, atunci cînd capitalismul mondial se vede ameninţat de o primejdie de moarte, nici vorbă nu poate fi de independenţa vreunor partide. Exemplul cel mai edificator ni-l oferă America. America este una dintre cele mai democratice ţări, o mare republică socială democratică. Unde, dacă nu acolo, în această ţară care beneficiază de toate drepturile electorale, de toate drepturile unui stat liber, trebuie să-şi găsească o dreaptă rezolvare toate problemele referitoare la drepturi ? Noi ştim însă ce a păţit acolo, în această republică democratică, un preot : după ce l-au uns cu păcură, l-au biciuit pînă ce sîngele i s-a amestecat cu păcura. Şi asta s-a întîmplat într-o ţară liberă, într-o republică democratică. Iar „umanii“, „generoşii“ Wilsoni-tigri & Co. au putut tolera aşa ceva. Şi ce fac acum aceşti Wilsoni cu o ţară învinsă, cu Germania ? Iată cum se desfăşoară în faţa noastră tabloul relaţiilor mondiale. Tabloul din care vedem cît se poate de clar ce propun în fond prietenilor lor domnii Wilsoni este de un milion, de un trilion de ori mai convingător. Wilsonii ar duce repede la capăt acţiunea

www.dacoromanica.ro

întreprinsă de noi. Aceşti domni — liberii miliardari, oamenii „cei mai umani" din lume — şi-ar dezvăţa repede prietenii să vorbească de „independenţă", şi nu numai atît : i-ar dezvăţa pînă şi să se gîndească la ea. Ei v-ar fi pus net şi categoric în faţa următoarei alternative : ori sînteţi pentru orînduirea capitalistă, ori sînteţi pentru Soviete. Ei ar fi spus : voi trebuie să procedaţi aşa, pentru că asta v-o spunem noi, prietenii voştri — englezii, americanii de teapa lui Wilson şi francezii, prieteni, ai lui Clemenceau.

De aceea nu puteţi avea nici o speranţă că ar putea fi păstrată o cît de mică independenţă. Acest lucru e cu neputinţă şi e zadarnic să te gîndeşti la el. Atunci cînd, pe de o parte, s-a pus net problema menţinerii proprietăţii, iar pe de altă parte proletariatul şi-a găsit făgaşul său nu mai poate exista cale de mijloc. Viaţa trebuie să se împletească strîns ori cu capitalul, ori şi mai strîns cu Republica sovietică. Este absolut limpede pentru toată lumea că socialismul a intrat în epoca înfăptuirii lui. Oricine înţelege că apărarea sau păstrarea principiilor mic-burgheze ar fi cu desăvîrşire imposibilă dacă s-ar acorda întregii populaţii drept de vot. Poate că domnii Wilsoni nutresc asemenea speranţe, adică nu nutresc speranţe, ci, în dorinţa de a-şi înfrumuseţa ţelurile proprii, seamănă asemenea iluzii, dar trebuie să vă spun că nu veţi găsi acum prea mulţi oameni care să dea crezare acestor poveşti ; chiar dacă au mai rămas astfel de oameni, ei sînt o raritate istorică, o curiozitate, care-şi are locul la muzeu. (A p l a u z e.)

Trebuie să spun că divergenţele care s-au ivit la voi de la bun început în legătură cu păstrarea „independenţei" cooperaţiei nu sînt decît simple încercări care trebuie să se încheie fără vreo speranţă de rezolvare pozitivă. Este o luptă neserioasă, care contravine principiilor democraţiei. Acest din urmă lucru nu trebuie să provoace mirare, căci Wilsonii sînt şi ei „democraţi". Ei spun că nu le-a mai rămas decît să realizeze o singură uniune, pentru că au atît de mulţi dolari, încît vor cumpăra cu ei întreaga Rusie, întreaga Indie şi chiar întreaga lume. În fruntea clicii lor se află Wilson, buzunarele le sînt

www.dacoromanica.ro

pline de dolari şi de aceea pot vorbi despre cumpărarea Rusiei, şi a Indiei, şi a întregii lumi. Ei uită însă că pe plan internaţional problemele fundamentale se rezolvă cu totul altfel, că argumentele lor pot face impresie numai într-un anumit mediu, numai în rîndurile unei anumite pături. Ei uită că rezoluţiile pe care le adoptă în fiecare zi clasa cea mai puternică din lume şi pe care, fără îndoială, le va adopta în unanimitate şi congresul nostru salută dictatura exclusivă a proletariatului în întreaga lume. Adoptînd această rezoluţie, congresul nostru va porni pe un drum pe care n-a mai rămas şi nici nu poate să rămînă vreo punte care să ducă la „independenţa" despre care se vorbeşte astăzi aici. Dv. ştiţi că Karl Liebknecht a luat o atitudine de opoziţie hotărîtă nu numai faţă de ţărănimea mic-burgheză, ci şi faţă de cooperaţie. Ştiţi că din acest motiv Scheidemann & Co. l-au calificat drept visător şi fanatic, şi totuşi chiar dv. i-aţi adresat un mesaj de salut, la fel cum aţi adresat un mesaj de salut şi lui Maclean. Exprimîndu-vă solidaritatea cu marii conducători internaţionali, aţi ars în urma voastră toate punţile. Trebuie să rămîneţi ferm pe poziţiile voastre, deoarece în momentul de faţă vă apăraţi nu numai pe voi, apăraţi nu numai drepturile voastre, ci şi drepturile lui Liebknecht şi ale lui Maclean. Nu o dată i-am auzit pe menşevicii ruşi condamnînd politica de înţelegere, tunînd şi fulgerînd împotriva acelora care încheiau înţelegeri cu lacheii kaiserului. Şi nu numai menşevicii ruşi au păcătuit în această privinţă. Lumea întreagă ne arăta cu degetul, aruncîndu-ne cu asprime epitetul de „conciliatori". Acum însă, cînd a început revoluţia mondială, cînd ei trebuie să trateze cu alde Haase şi Kautsky, acum avem tot dreptul să spunem, caracterizîndu-ne situaţia cu o înţeleaptă vorbă din bătrîni: „toamna se numără bobocii"...

Noi ne cunoaştem lipsurile, şi nu e greu să le arăţi cu degetul. Privite însă din afară, toate acestea par altfel decît sînt în realitate. Ştiţi că a fost un moment cînd în celelalte partide nu era om care să nu fi condamnat comportarea noastră şi politica noastră; acum însă cunoaştem partide întregi care au venit la noi, care vor să lucreze

www.dacoromanica.ro

împreună cu noi [158]. Roata mișcării revoluționare mondiale s-a întors acum în așa fel, încît n-avem de ce să ne temem de nici o politică de înțelegere. Eu cred că și congresul nostru va găsi ieșirea justă din situația care s-a creat. Și această ieșire nu poate fi decît una singură : contopirea cooperației cu Puterea sovietică. Știți că Anglia, Franța, America, Spania vedeau în acțiunile noastre simple experimente, pe cînd acum ele văd cu totul altfel lucrurile : ele se întreabă dacă în propriile lor state e totul în regulă. Desigur, din punct de vedere fizic, material, financiar, ele sînt mult mai puternice decît noi, dar, cu toată strălucirea lor aparentă, știm că pe dinăuntru sînt putrede ; ele sînt azi mai puternice decît noi prin aceeași forță și putere care constituia tăria Germaniei în momentul încheierii păcii de la Brest. Și ce vedem acum ? În perioada păcii de la Brest se îndepărtase de noi absolut toată lumea. Acum însă, cu fiecare lună de luptă pentru întărirea Republicii sovietice, ne apărăm nu numai pe noi, ci și opera începută de Liebknecht și de Maclean, și vedem că Anglia, Franța, America și Spania se molipsesc de aceeași boală, sînt cuprinse de același foc care a cuprins și Germania — focul luptei generale și mondiale a clasei muncitoare împotriva imperialismului. (A p l a u z e î n d e l u n g a t e.)

O scurtă dare de seamă a apărut la 10 decembrie 1918 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 270

Publicat în întregime în 1919, în broșura „Cuvîntările rostite de V. I. Lenin, V. Miliutin și V. Noghin la Congresul al III-lea al cooperației muncitorești"

Se tipărește după textul apărut în broșură, confruntat cu stenograma

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL SECŢIILOR AGRARE, COMITETELOR SĂRĂCIMII ŞI COMUNELOR AGRICOLE DIN RUSIA 11 DECEMBRIE 1918 [159]

(Aplauze furtunoase, care se transformă în ovaţii. Întreaga asistenţă se ridică în picioare.) Tovarăşi, socot că însăşi componenţa congresului de faţă arată schimbarea serioasă şi marele pas înainte pe care l-am făcut noi, Republica sovietică, în opera de construire a socialismului, în special în domeniul relaţiilor agrare, care sînt cele mai importante pentru ţara noastră. Congresul de faţă reuneşte pe reprezentanţii secţiilor agrare, ai comitetelor sărăcimii şi ai comunelor agricole, şi asta arată că într-un timp scurt, într-un singur an, revoluţia noastră a reuşit să facă un mare pas înainte în domeniul transformării unor relaţii a căror prefacere este extrem de anevoioasă, care în toate revoluţiile anterioare au frînat cel mai mult cauza socialismului şi care trebuie reconstruite cît mai radical, pentru a asigura victoria socialismului.

Primul stadiu, prima fază a dezvoltării revoluţiei noastre după Octombrie a fost consacrată mai ales asigurării victoriei asupra duşmanului comun al întregii ţărănimi, victoriei asupra moşierilor.

Ştiţi cu toţii foarte bine, tovarăşi, că încă revoluţia din februarie — revoluţia burgheziei, revoluţia conciliatorilor — a promis ţăranilor această victorie asupra moşierilor şi că ea nu şi-a îndeplinit promisiunea. Numai Revoluţia din Octombrie, numai victoria clasei muncitoare la oraşe, numai Puterea sovietică a dat posibilitatea de a izbăvi efectiv întreaga Rusie, de la un capăt la altul, de plaga vechii moşteniri iobăgiste, a vechii exploatări iobăgiste,

www.dacoromanica.ro

de proprietatea funciară moşierească şi de povara jugului moşieresc, care apăsa întreaga ţărănime, pe toţi ţăranii fără deosebire.

La această luptă împotriva moşierilor nu puteau să nu se ridice — şi s-au ridicat într-adevăr — toţi ţăranii. Această luptă a unit ţărănimea muncitoare săracă, care nu trăieşte din exploatarea muncii altuia. Această luptă a unit, de asemenea, partea mai înstărită şi chiar partea cea mai bogată a ţărănimii, care nu se poate dispensa de munca salariată.

Atîta timp cît revoluţia noastră mai era ocupată cu rezolvarea acestei sarcini, atîta timp cît mai eram nevoiţi să ne încordăm toate forţele pentru ca mişcarea de sine stătătoare a ţăranilor, sprijinită de mişcarea muncitorilor de la oraşe, să măture efectiv şi să lichideze definitiv puterea moşierilor, revoluţia continua să fie o revoluţie general-ţărănească şi de aceea nu putea depăşi cadrul burghez.

Ea nu se atinsese încă de duşmanul mai puternic şi mai modern al tuturor oamenilor muncii — capitalul. De aceea exista pericolul ca ea să se oprească la jumătatea drumului, asemenea majorităţii revoluţiilor din Europa occidentală, unde, datorită alianţei vremelnice dintre muncitorimea orăşenească şi întreaga ţărănime, a putut fi măturată monarhia, au putut fi măturate rămăşiţele medievale, a putut fi lichidată, mai mult sau mai puţin complet, proprietatea funciară moşierească sau puterea moşierească, dar nu au putut fi subminate niciodată înseşi bazele puterii capitalului.

Iată însă că, din vara şi toamna acestui an, revoluţia noastră a început să treacă la realizarea acestei sarcini mult mai importante şi mult mai anevoioase. Valul răscoalelor contrarevoluţionare izbucnite în vara acestui an, cînd intervenţiei militare a imperialiştilor vest-europeni împotriva Rusiei, luptei armate a mercenarilor lor — cehoslovacii — i s-au alăturat toate elementele exploatatoare şi asupritoare dinăuntrul Rusiei, — acest val a generat la sate noi tendinţe, a trezit la o viaţă nouă satul.

Toate aceste răscoale au unit în practică, în lupta înverşunată împotriva Puterii sovietice, atît pe imperialiştii

www.dacoromanica.ro

din Europa cît şi pe mercenarii lor — cehoslovacii —, ca şi pe toţi aceia care în Rusia mai rămăseseră de partea moşierilor şi a capitaliştilor. În urma lor s-au răsculat şi toţi chiaburii satelor.

Satul a încetat să fie unitar. În satul care a luptat ca un singur om împotriva moşierilor au apărut două tabere — tabăra ţărănimii muncitoare sărace, care laolaltă cu muncitorii a continuat să meargă ferm hotărîtă pe calea spre înfăptuirea socialismului şi a trecut de la lupta împotriva moşierilor la lupta împotriva capitalului, împotriva puterii banului, împotriva folosirii de către chiaburi a marii reforme agrare, şi tabăra ţăranilor mai înstăriţi. Această luptă, îndepărtînd definitiv de revoluţie clasele avute, exploatatoare, a făcut ca revoluţia noastră să treacă în întregime pe făgaşul socialist, pe care clasa muncitoare de la oraşe a vrut s-o îndrepte ferm şi hotărît în Octombrie, dar pe care nu o va putea îndrepta niciodată în mod victorios dacă nu va găsi la sate un sprijin conştient, ferm şi unit.

Iată care este semnificaţia revoluţiei produse în vara şi toamna acestui an în cele mai îndepărtate colţuri ale Rusiei satelor, revoluţie care s-a produs fără zgomot şi nu a fost atît de concret vizibilă şi atît de evidentă pentru toată lumea ca Revoluţia din Octombrie anul trecut, dar care are o semnificaţie incomparabil mai profundă şi mai importantă.

Formarea comitetelor sărăcimii la sate a fost un punct de cotitură şi a arătat că clasa muncitoare de la oraşe, care în Octombrie se unise cu întreaga ţărănime pentru a înfrînge pe principalul duşman al Rusiei libere, muncitoare şi socialiste, pentru a înfrînge pe moşieri, a depăşit această sarcină şi a trecut la una mult mai grea, istoriceşte superioară şi cu adevărat socialistă — sarcina de a introduce şi la sate lupta socialistă conştientă, de a trezi şi la sate conştiinţa maselor muncitoare. Marea transformare revoluţionară agrară — proclamarea în Octombrie a desfiinţării proprietăţii private asupra pămîntului, proclamarea socializării pămîntului — ar fi rămas inevitabil pe hîrtie dacă muncitorii de la oraşe n-ar fi trezit la viaţă proletariatul sătesc, sărăcimea satelor, ţărănimea

www.dacoromanica.ro

muncitoare, care formează imensa majoritate, care deopotrivă cu țărănimea mijlocașă nu exploatează munca altuia, nu este interesată în menținerea exploatării și care de aceea poate păși și a păși acum mai departe, de la lupta comună împotriva moșierilor la lupta general-proletară împotriva capitalului, împotriva dominației exploatatorilor, care se sprijină pe puterea banului, pe puterea bunurilor mobile, a păși de la sfărîmarea jugului moșieresc în Rusia la făurirea orînduirii socialiste.

Acest pas, tovarăși, a fost cel mai greu dintre toate. În privința lui ne-au prezis un eșec inevitabil toți aceia care se îndoiau de caracterul socialist al revoluției noastre, și de el depinde acum întreaga operă de construire a socialismului la sate. Formarea comitetelor sărăcimii, larga lor rețea, care a cuprins toată Rusia, transformarea lor — care urmează să fie întreprinsă acum și care în parte a și început — în Soviete sătești învestite cu puteri depline și menite să înfăptuiască la sate principiile fundamentale ale construcției sovietice, ale puterii oamenilor muncii, — iată ce constituie o chezășie sigură că opera noastră nu s-a limitat la cadrul revoluțiilor burghezo-democratice obișnuite din țările vest-europene. După ce am lichidat monarhia și puterea medievală a moșierilor, trecem acum la opera de construcție socialistă propriu-zisă. Construirea socialismului la sate este cea mai grea, dar totodată și cea mai importantă dintre sarcini. Este munca cea mai rodnică. Dacă am reușit să trezim la sate conștiința părții muncitoare a țărănimii, dacă tocmai valul răscoalelor capitaliste a făcut ca această parte să se separe definitiv de interesele clasei capitaliștilor, dacă în cadrul comitetelor sărăcimii și al Sovietelor în curs de transformare țărănimea muncitoare se unește din ce în ce mai strîns cu muncitorii de la orașe — toate acestea constituie pentru noi unica și totodată cea mai sigură chezășie că opera de construire a socialismului în Rusia are acum o temelie mai trainică. Ea a dobîndit acum un reazem și în uriașa masă a populației agricole de la sate.

Este neîndoielnic că, într-o țară cu caracter țărănesc cum este Rusia, construcția socialistă constituie o sarcină extrem de dificilă. Este neîndoielnic că un dușman ca

www.dacoromanica.ro

ţarismul, ca puterea moşierilor, ca proprietatea funciară moşierească a putut fi măturat relativ uşor. La centru, această sarcină a putut fi îndeplinită în cîteva zile, iar în restul ţării — în cîteva săptămîni. Dar sarcina la care trecem acum este, prin însăşi esenţa ei, de aşa natură, încît poate fi îndeplinită numai printr-o muncă extrem de perseverentă şi de îndelungată. Aici ne aşteaptă o luptă în care va trebui să înaintăm pas cu pas, centimetru cu centimetru ; va trebui să dobîndim prin luptă cuceririle Rusiei noi, socialiste, să luptăm pentru lucrarea în comun a pămîntului.

Şi e de la sine înţeles că o asemenea transformare revoluţionară — trecerea de la micile gospodării ţărăneşti individuale la lucrarea în comun a pămîntului — cere un timp îndelungat, că ea în nici un caz nu poate fi înfăptuită dintr-o dată.

Ştim foarte bine că în ţările cu mică gospodărie ţărănească trecerea la socialism nu e cu putinţă fără o serie întreagă de treceri treptate prealabile. Conştientă de acest lucru, Revoluţia din Octombrie şi-a pus ca primă sarcină numai doborîrea şi lichidarea puterii moşiereşti. Legea fundamentală din februarie cu privire la socializarea pămîntului, care, după cum ştiţi, a fost adoptată printr-o hotărîre unanimă a comuniştilor şi a acelor reprezentanţi ai Puterii sovietice care nu se situau pe punctul de vedere al comuniştilor, — această lege este o expresie a voinţei şi conştiinţei imensei majorităţi a ţăranilor şi, totodată, o dovadă a faptului că proletariatul, partidul comunist muncitoresc, conştienţi de sarcinile lor, trezind cu perseverenţă şi răbdare, printr-o serie de treceri treptate, conştiinţa părţii muncitoare a ţărănimii şi mergînd înainte numai pe măsura trezirii efective : a acestei conştiinţe, numai pe măsura organizării de sine stătătoare a ţărănimii, înaintează pe calea construcţiei noi, socialiste.

Ştim foarte bine că o asemenea mare transformare revoluţionară în viaţa a zeci de milioane de oameni cum e trecerea de la mica gospodărie ţărănească individuală la lucrarea în comun a pămîntului, transformare care afectează temeliile cele mai adînci ale traiului lor, ale

www.dacoromanica.ro

modului lor de viață, poate fi realizată numai printr-o muncă îndelungată, că ea este în genere realizabilă numai atunci cînd necesitatea îi silește pe oameni să-și transforme viața.

Și după acest crîncen și îndelungat război mondial vedem clar începutul revoluției socialiste în lumea întreagă. Pînă și în țările mai înapoiate a devenit ea o necesitate, care, independent de orice concepții teoretice sau doctrine socialiste, arată tuturor cît se poate de convingător că nu se mai poate trăi ca înainte.

Cînd țara e într-un asemenea hal de ruină și se află într-o situație atît de dezastruoasă, cînd vedem că acest dezastru se extinde în lumea întreagă, că acești patru ani de război criminal, distrugător și tîlhăresc au măturat cuceririle culturii, științei și tehnicii, pe care omenirea le-a dobîndit în decurs de secole, și că nu numai Rusia, ci întreaga Europă se întoarce la starea de barbarie, — în aceste condiții, masele cele mai largi, și în special țărănimea, care a suferit poate cel mai mult de pe urma acestui război, își dau clar seama că e nevoie de eforturi extraordinare, că e nevoie de o încordare a tuturor forțelor pentru a scăpa de această moștenire a blestematului război, care ne-a lăsat numai ruină și sărăcie. Nu se mai poate trăi în chip vechi, așa cum s-a trăit înainte de război, iar irosirea de forțe omenești și de muncă, legată de mica gospodărie țărănească individuală, nu mai poate continua. Productivitatea muncii s-ar dubla și s-ar tripla, de două și de trei ori mai multă muncă omenească s-ar economisi în agricultură și în gospodăria omului dacă de la această mică gospodărie fărîmițată s-ar trece la gospodăria obștească.

Ruina economică pe care ne-a lăsat-o moștenire războiul face pur și simplu imposibilă refacerea acestei vechi și mici gospodării țărănești. Războiul nu numai că a trezit masa țărănească și i-a arătat ce minuni ale tehnicii există în prezent, i-a arătat că aceste minuni ale tehnicii sînt folosite pentru exterminarea oamenilor, dar el a sugerat și ideea că minunile tehnicii trebuie folosite în primul rînd pentru transformarea ramurii de producție care interesează în cel mai înalt grad întregul popor, în care sînt

www.dacoromanica.ro

ocupaţi cei mai mulţi oameni şi care este cea mai înapoiată dintre toate — producţia agricolă. Şi nu numai că a fost trezită această conştiinţă, dar monstruoasele grozăvii ale războiului modern au avut darul să arate oamenilor ce forţe a creat tehnica modernă şi cum se irosesc ele în cel mai îngrozitor şi mai stupid dintre războaie, şi că singurul mijloc de a scăpa de aceste grozăvii îl constituie chiar aceste forţe create de tehnică. Obligaţia şi datoria noastră este de a le folosi în scopul de a transforma, de a aşeza pe un făgaş nou producţia cea mai înapoiată — producţia agricolă, agricultura, de a o preface dintr-o îndeletnicire rutinară, pe care oamenii o practică aşa cum au apucat din moşi-strămoşi, într-o îndeletnicire bazată pe ştiinţă şi pe cuceririle tehnicii. Războiul a trezit această conştiinţă într-o măsură infinit mai mare decît îşi poate da seama oricare dintre noi. Dar, pe lîngă că a trezit această conştiinţă, războiul a distrus, de asemenea, orice posibilitate de a reface producţia în vechile ei forme.

Greşesc aceia care visează că după acest război va fi posibilă restabilirea situaţiei dinainte de război, refacerea sistemului de gospodărire şi a structurii gospodăriei cu păstrarea vechilor metode, — şi pe zi ce trece ei îşi văd din ce în ce mai clar greşeala. Războiul a provocat o stare de ruină atît de înspăimîntătoare, încît micile gospodării individuale de la noi nu au acum nici vite de muncă, nici inventar şi nici unelte. Această irosire a muncii poporului nu mai poate continua. Ţărănimea muncitoare, săracă, care a făcut cele mai mari sacrificii pentru revoluţie şi care a suferit cel mai mult de pe urma războiului, a luat pămîntul de la moşieri nu pentru ca el să încapă în mîinile noilor chiaburi. Viaţa însăşi pune acum stringent în faţa acestei ţărănimi muncitoare problema trecerii la lucrarea în comun a pămîntului, singurul mijloc de a reface cultura astăzi ruinată şi distrusă de război, singurul mijloc de a ieşi din bezna inculturii, din starea de asuprire şi de oprimare la care capitalismul condamnase întreaga masă a populaţiei de la sate, din bezna inculturii şi din starea de oprimare care au permis capitaliştilor să ţină timp de patru ani în cleş-

www.dacoromanica.ro

tele războiului întreaga omenire și de care acum toți oamenii muncii din toate țările sînt hotărîți să se elibereze cu orice preț, acționînd în acest scop cu toată energia și pasiunea revoluționară.

Acestea sînt, tovarăși, condițiile care au trebuit să se creeze în lumea întreagă pentru ca această extrem de dificilă și, totodată, principală reformă socialistă, această principală și radicală transformare socialistă să fie pusă ca o problemă la ordinea zilei, — și în Rusia ea se află azi la ordinea zilei. Formarea comitetelor sărăcimii, actualul congres comun al secțiilor agrare, al comitetelor sărăcimii și al comunelor agricole — toate acestea, privite în legătură cu lupta care s-a desfășurat înăuntrul satului în vara și toamna acestui an, ne arată că conștiința celor mai largi mase ale țărănimii muncitoare s-a trezit și că năzuința spre înfăptuirea lucrării în comun a pămîntului există în rîndurile țărănimii însăși, în rîndurile majorității țărănimii muncitoare. E de la sine înțeles că această uriașă transformare trebuie înfăptuită, după cum am mai spus, în mod treptat. Aici nimic nu se poate înfăptui de la o zi la alta, dar trebuie să vă reamintesc că încă Decretul asupra pămîntului, care a fost adoptat a doua zi după revoluția de la 25 octombrie, chiar în prima ședință a primului organ al Puterii sovietice — al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia —, și care a determinat cu anticipație conținutul legii fundamentale cu privire la socializarea pămîntului, prevedea nu numai că proprietatea privată asupra pămîntului se desființează pentru totdeauna, că proprietatea moșierească este și rămîne desființată, ci și, printre altele, că inventarul, vitele de muncă și uneltele care trec în stăpînirea poporului și în stăpînirea gospodăriilor bazate pe muncă proprie trebuie să devină și ele un bun obștesc, să înceteze a fi proprietatea privată a diferitelor gospodării. Iar în legea cu privire la socializarea pămîntului, adoptată în februarie 1918, la problema fundamentală privind țelurile pe care ni le propunem acum, sarcinile pe care vrem să le înfăptuim pe linia exercitării dreptului de a dispune de pămînt și măsurile pe care le recomandăm noi în această privință partizanilor Puterii sovietice, țărănimii munci-

www.dacoromanica.ro

toare, — la această problemă legea cu privire la socializarea pămîntului dă răspuns în articolul 11, arătînd că această sarcină este : dezvoltarea gospodăriei agricole colective — care e mai avantajoasă în sensul economisirii de muncă şi de produse — prin unirea gospodăriilor individuale, în scopul trecerii la gospodăria socialistă.

Tovarăşi, la adoptarea acestei legi n-a fost unanimitate deplină şi acord deplin între comunişti şi celelalte partide. Dimpotrivă, noi am adoptat această lege pe vremea cînd guvernul sovietic era format din comunişti şi din reprezentanţi ai partidului socialiştilor-revoluţionari de stînga, care nu împărtăşeau concepţiile comuniste, şi totuşi am ajuns la o hotărîre unanimă, pe terenul căreia noi stăm şi astăzi, ţinînd minte că această trecere de la gospodăriile individuale la lucrarea în comun a pămîntului, repet, nu poate fi înfăptuită de la o zi la alta, că în lupta desfăşurată la oraşe problema se pusese mai simplu. Acolo, în faţa a o mie de muncitori se afla un singur capitalist, şi măturarea lui nu cerea eforturi prea mari, pe cînd lupta care s-a încins la sate a fost mult mai complicată. La început a avut loc asaltul general al ţăranilor împotriva moşierilor ; la început a fost complet nimicită puterea moşierească, dar în aşa fel încît să nu se mai poată reface vreodată ; apoi s-a încins lupta în sînul ţărănimii, unde în persoana chiaburilor, în persoana exploatatorilor şi a speculanţilor, care foloseau surplusurile de cereale pentru a se îmbogăţi pe seama părţii înfometate, cu ocupaţii neagricole, a Rusiei, apăruseră noi capitalişti. Aici avea să se dea o nouă luptă, şi ştiţi cu toţii că în vara acestui an lupta asta a dus la izbucnirea unei serii întregi de răscoale. În privinţa chiaburului nu spunem că trebuie să i se ia întreaga proprietate, ca în cazul moşierului şi al capitalistului. Noi spunem că trebuie înfrîntă împotrivirea acestui chiabur faţă de măsurile necesare, cum e, de pildă, monopolul cerealelor, pe care el nu-l respectă, pentru că vrea să se îmbogăţească vînzînd la preţuri de speculă surplusurile de cereale, în timp ce muncitorii şi ţăranii din regiunile neagricole îndură chinurile foamei ; şi aici politica noastră a constat întotdeauna într-o luptă tot atît de necruţătoare ca şi împotriva moşierilor şi a

www.dacoromanica.ro

capitaliștilor. Mai rămînea însă problema relațiilor dintre partea săracă a țărănimii muncitoare și țărănimea mijlocașă. Față de țărănimea mijlocașă, noi am dus întotdeauna o politică de alianță cu ea. Ea nu este nicidecum un dușman al rînduielilor sovietice, ea nu este un dușman al proletariatului, un dușman al socialismului. Ea va șovăi, desigur, și va consimți să treacă la socialism numai atunci cînd va avea în față un exemplu grăitor, care s-o convingă în fapt că această trecere este necesară. Această țărănime mijlocașă nu poate fi convinsă cu argumente teoretice sau cu discursuri agitatorice — noi nu contăm pe așa ceva —, dar o va convinge exemplul și coeziunea părții muncitoare a țărănimii, o va convinge alianța acestei țărănimi muncitoare cu proletariatul, și aici contăm pe roadele pe care le va da o îndelungată muncă de convingere treptată, pe o serie de măsuri tranzitorii îndreptate spre realizarea unei înțelegeri între partea proletară, socialistă a populației, între comuniști — care duc o luptă hotărîtă împotriva capitalului sub toate formele lui — și țărănimea mijlocașă.

Iată de ce, ținînd seama de această situație, ținînd seama de faptul că la sate avem de-a face cu o sarcină incomparabil mai grea, noi punem problema așa cum a fost ea pusă în legea cu privire la socializarea pămîntului. Știți că această lege a proclamat desființarea proprietății private asupra pămîntului, a proclamat împărțirea egalitară a pămînturilor, știți că tocmai în acest spirit a fost începută aplicarea prevederilor acestei legi și că ele au fost înfăptuite în majoritatea regiunilor cu populație țărănească. În același timp însă, prin consensul unanim și general al comuniștilor și al tuturor celor care pe atunci nu împărtășeau încă concepțiile comuniste, a fost introdus în această lege articolul pe care vi l-am citit chiar acum și care declară că sarcina noastră comună, țelul nostru comun este trecerea la gospodăria socialistă, la stăpînirea colectivă a pămîntului, la lucrarea lui în comun. Pe măsură ce înaintează perioada de construcție, atît țăranilor care și-au și luat în primire pămîntul cît și prizonierilor de război care — cu sutele de mii și cu milioanele — se întorc acum din captivitate storși de

www.dacoromanica.ro

vlagă şi sătui de chinuri le devin azi tot mai clare proporţiile gigantice ale operei pe care va trebui s-o înfăptuim pentru a reface economia, pentru a scoate definitiv ţărănimea din vechea ei stare de clasă oropsită, ţinută în frîu şi în beznă, — le devine tot mai clar că singura cale într-adevăr sigură şi de natură să apropie masa ţărănimii de o viaţă civilizată, s-o pună efectiv într-o situaţie egală cu restul populaţiei este calea lucrării în comun a pămîntului ; şi spre această lucrare în comun a pămîntului tinde acum în mod sistematic, prin măsuri treptate, Puterea sovietică. În vederea lucrării în comun a pămîntului se creează comune agricole şi gospodării de stat. Însemnătatea acestui fel de gospodării este arătată în legea cu privire la socializarea pămîntului. Acolo unde în această lege se arată cine poate beneficia de folosinţa pămîntului vedem că printre persoanele şi instituţiile respective figurează pe primul loc statul, pe locul al doilea organizaţiile obşteşti, apoi comunele agricole, iar pe locul al patrulea întovărăşirile agricole. Vă atrag din nou atenţia asupra faptului că aceste principii fundamentale ale legii cu privire la socializarea pămîntului au fost stabilite într-o vreme cînd partidul comunist îndeplinea nu numai propria sa voinţă, cînd el făcea cu bună ştiinţă concesii acelora care într-un fel sau altul exprimau conştiinţa şi voinţa ţărănimii mijlocaşe. Noi am făcut şi facem asemenea concesii. Am încheiat şi încheiem asemenea înţelegeri pentru că trecerea la această formă colectivă de stăpînire a pămîntului, la lucrarea în comun a pămîntului, la gospodării de stat şi la comune agricole nu se poate face de la o zi la alta ; aici e nevoie de o înrîurire perseverentă şi tenace din partea Puterii sovietice, care a alocat un miliard de ruble pentru îmbunătăţirea agriculturii, cu condiţia ca să se treacă la lucrarea în comun a pămîntului. Această lege arată că mai ales prin puterea exemplului, prin atragerea în masă a ţăranilor mijlocaşi la îmbunătăţirea gospodăriei vrem noi să-i convingem pe ei şi că numai pe efectul treptat al unor astfel de măsuri contăm noi în înfăptuirea acestor profunde şi extrem de importante transformări revoluţionare în economia Rusiei agricole.

www.dacoromanica.ro

Unirea strînsă a comitetelor sărăcimii, a comunelor agricole și a secțiilor agricole, a cărei expresie o constituie congresul de față, ne arată — și ne insuflă convingerea deplină — că prin această trecere la lucrarea în comun a pămîntului activitatea noastră este just îndrumată, pe un făgaș cu adevărat socialist. Prin această activitate perseverentă și sistematică trebuie să fie obținută ridicarea productivității muncii. În acest scop trebuie să aplicăm cele mai bune metode de cultivare a pămîntului și să atragem cadrele agronomice ale țării, în așa fel încît să putem folosi toate gospodăriile cele mai bine organizate, care pînă acum au fost doar o sursă de îmbogățire pentru unii, o sursă de reînviere a capitalismului, sursa unei noi aserviri, a unei noi înrobiri a muncitorilor salariați și care acum, în condițiile create prin adoptarea legii cu privire la socializare și prin desființarea completă a proprietății private asupra pămîntului, trebuie să devină pentru milioane de oameni ai muncii un izvor de cunoștințe agricole, de cultură și de ridicare a productivității. Alianța dintre muncitorii de la orașe și țărănimea muncitoare, crearea comitetelor sărăcimii și transformarea lor în organe sovietice constituie o chezășie că Rusia agricolă a pășit acum pe calea pe care, mai tîrziu decît noi, dar cu pași mai siguri, pășesc unul după altul statele vest-europene. Lor le-a fost mult mai greu să înceapă revoluția pentru că dușmanul lor n-a fost un absolutism putred, ci o clasă capitalistă deosebit de cultă și unită; dar știți că această revoluție a început, știți că revoluția nu s-a limitat la cadrul Rusiei, că principala noastră speranță, principalul nostru reazem este proletariatul vest-european, din țările mai avansate, că acest reazem principal al revoluției mondiale s-a pus în mișcare, și sîntem ferm convinși — iar desfășurarea revoluției germane demonstrează în fapt — că trecerea la gospodăria socialistă, folosirea unei tehnici agricole mai avansate, unirea mai rapidă a populației muncitoare de la sate se vor înfăptui acolo mai repede și mai lesne ca la noi.

În alianță cu muncitorii de la orașe, în alianță cu proletariatul socialist din lumea întreagă, țărănimea munci-

www.dacoromanica.ro

toare din Rusia poate fi sigură acum că va birui toate greutăţile, că va respinge toate atacurile imperialiştilor şi va înfăptui acea operă fără de care nu este cu putinţă eliberarea oamenilor muncii : lucrarea în comun a pământului, trecerea treptată, dar neabătută, de la micile gospodării individuale la lucrarea în comun a pământului. (Aplauze furtunoase şi îndelungate.)

„Pravda" nr. 272
din 14 decembrie 1918

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CONCEPT DE DIRECTIVE CU PRIVIRE LA CONDUCEREA INSTITUȚIILOR SOVIETICE [160]

1

Discutarea și rezolvarea în colegii a tuturor problemelor de conducere în instituțiile sovietice trebuie să fie însoțită de stabilirea cît mai precisă a *răspunderii fiecărui* lucrător din orice instituție sovietică pentru *îndeplinirea* unor sarcini și a unor munci *practice bine definite*, clar și fără echivoc trasate.

Respectarea acestei reguli, fără de care nu sînt posibile exercitarea unui control efectiv și selecționarea oamenilor celor mai potriviți pentru fiecare funcție și fiecare muncă, trebuie să devină de acum înainte *absolut obligatorie*.

De aceea, fiecare colegiu sovietic și fiecare instituție sovietică, fără nici o excepție, sînt obligate :

în primul rînd, să adopte imediat o hotărîre cu privire la repartizarea precisă a muncii și a răspunderii între toți membrii colegiului sau toți lucrătorii ;

în al doilea rînd, să stabilească imediat și cît mai precis răspunderea persoanelor care îndeplinesc diferite însărcinări de orice natură, și în special însărcinări pe linia colectării și distribuirii rapide și raționale a materiilor prime și a produselor.

Respectarea acestei reguli este obligatorie pentru toate instituțiile sovietice, și în special pentru consiliile economice și secțiile economice ale comitetelor executive locale, județene, orășenești etc. Aceste secții și consilii economice sînt obligate să stabilească imediat cine anume răspunde pentru colectarea rapidă și rațională a *fiecărui* fel de materii prime și produse de care are nevoie populația.

www.dacoromanica.ro

Toate instituţiile sovietice conducătoare, cum sînt : comitetele executive, Sovietele de deputaţi guberniale şi orăşeneşti etc., sînt obligate să-şi reorganizeze imediat munca în aşa fel, încît pe primul loc să fie pus controlul efectiv asupra îndeplinirii reale a hotărîrilor puterii centrale şi ale instituţiilor locale, urmînd ca celelalte munci să fie pe cît posibil trecute în atribuţia unor comisii auxiliare, alcătuite dintr-un mic număr de membri ai instituţiei respective.

2

În vederea combaterii birocratismului şi pentru a înlesni descoperirea abuzurilor, precum şi demascarea şi înlăturarea lucrătorilor necinstiţi care s-au strecurat în instituţiile sovietice,

se introduc următoarele reguli :

În fiecare instituţie sovietică trebuie să fie afişate, nu numai în interiorul clădirii, ci şi în afară, în aşa fel încît să fie accesibile tuturor fără nici un fel de permis de intrare, zilele şi orele de primire a publicului. Încăperea destinată primirii publicului trebuie să fie neapărat în aşa fel situată, încît accesul la ea să fie liber, fără nici un fel de permise de intrare.

În fiecare instituţie sovietică trebuie înfiinţat un registru în care să fie trecute, cît mai pe scurt, numele solicitatorului, conţinutul cererii sale şi stadiul în care se află rezolvarea ei.

În zilele de duminică şi de sărbătoare trebuie să fie fixate ore de primire.

Lucrătorii cu munci de răspundere la Controlul de stat au dreptul să asiste la primirea publicului şi sînt obligaţi să viziteze din cînd în cînd instituţiile în orele de primire, să verifice registrul şi să întocmească un proces-verbal cu privire la vizita făcută, la verificarea registrului şi la chestionarea publicului.

Comisariatul muncii, Comisariatul Controlului de stat şi Comisariatul justiţiei sînt obligate să înfiinţeze pretutindeni — aducînd la cunoştinţa populaţiei zilele şi orele de primire — birouri de informaţii accesibile pentru toată lumea, fără permise de intrare şi fără nici o taxă ;

www.dacoromanica.ro

primirea în aceste birouri se va face obligatoriu şi în zilele de duminică. Birourile de informaţii sînt obligate nu numai să dea, atît verbal cît şi în scris, toate informaţiile cerute, ci şi să întocmească fără plată petiţii pentru cetăţenii fără ştiinţă de carte şi pentru cei care nu ştiu să-şi formuleze clar cererea. La activitatea acestor birouri de informaţii vor fi neapărat atraşi atît reprezentanţi ai *tuturor* partidelor admise în Soviete, cît şi reprezentanţi ai partidelor care nu fac parte din guvern, ca şi ai unor organizaţii de masă cum sînt sindicatele şi asociaţiile de intelectuali.

3

Apărarea Republicii sovietice cere în mod imperios o cît mai riguroasă economisire a forţelor şi o cît mai productivă folosire a muncii poporului.

În acest scop se stabilesc — în primul rînd pentru toate instituţiile de stat, urmînd să fie extinse apoi asupra tuturor întreprinderilor şi colegiilor de orice fel — următoarele :

1. Fiecare secţie cît de cît de sine stătătoare din cadrul oricărei instituţii de stat, fără excepţie, trebuie să prezinte în termen de trei zile comitetului executiv din localitatea respectivă (iar la Moscova şi Comisariatului poporului pentru justiţie) date sumare în care să se arate : a) departamentul ; b) denumirea secţiei ; c) conţinutul activităţii ei, descris cît mai pe scurt ; d) numărul subsecţiilor, birourilor sau al altor subdiviziuni, cu enumerarea lor ; e) numărul funcţionarilor de sex masculin şi feminin ; f) volumul activităţii, în măsura în care poate fi exprimat, de pildă, prin numărul de lucrări, prin volumul corespondenţei sau prin alte criterii similare.

Comitetele executive locale (iar la Moscova — Comitetul executiv al Sovietului de deputaţi, de comun acord cu Comisariatul poporului pentru justiţie şi cu Prezidiul C.E.C.) sînt obligate să ia imediat (1) măsuri pentru a se verifica dacă dispoziţia de mai sus a fost îndeplinită întocmai şi la timp ; (2) măsuri pentru a se elabora, în termen de o săptămînă de la data prezentării datelor

www.dacoromanica.ro

menţionate, un plan de coordonare, unire şi *fuzionare* a secţiilor cu atribuţii identice sau similare.

Comisiile pe care instituţiile arătate mai sus le vor însărcina cu înfăptuirea acestui plan trebuie să cuprindă reprezentanţi ai departamentului afacerilor interne, justiţiei, Controlului de stat şi ai departamentului muncii, iar în caz de necesitate şi reprezentanţi ai altor departamente ; aceste comisii sînt obligate să prezinte *săptămînal* Consiliului Comisarilor Poporului şi Prezidiului C.E.C. scurte dări de seamă asupra rezultatelor obţinute pe linia fuzionării secţiilor similare şi a economisirii muncii.

2. În fiecare oraş în care există secţii sau servicii similare — centrale, regionale, orăşeneşti, guberniale sau judeţene — trebuie să fie create imediat, pe lîngă forul superior, comisii pentru coordonarea şi fuzionarea tuturor acestor instituţii în vederea economisirii maxime a forţelor ; activitatea acestor comisii se va desfăşura în conformitate cu prevederile art. 1 şi cu respectarea termenelor indicate de el.

3. Aceleaşi comisii (art. 1 şi 2) şi pe aceleaşi baze sînt însărcinate să ia de urgenţă măsuri în vederea înlocuirii bărbaţilor cu femei în toate muncile în care acest lucru e posibil şi în vederea întocmirii de liste cu bărbaţii care pot fi trimişi să presteze serviciu în armată sau pe lîngă armată, sau transferaţi la alte munci, necancelariste, ci cu caracter operativ şi practic.

4. Aceleaşi comisii (art. 1 şi 2) sînt însărcinate ca, de comun acord cu organizaţiile locale ale P.C. din Rusia, să efectueze o astfel de înlocuire de persoane, încît numai în posturile de conducere şi de răspundere să rămînă membri ai P.C. din Rusia (cu un stagiu de cel puţin 2 ani), iar celelalte posturi să fie ocupate de oameni fără partid sau de membri ai altor partide, spre a se elibera astfel pentru alte munci un număr cît mai mare de membri ai P.C. din Rusia.

Scris la 12 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Toate organizaţiile P.C. din Rusia sînt obligate ca, în termen de o săptămînă de la publicarea prezentei hotărîri a C.C. al P.C. din Rusia, să treacă în toate carnetele de membru şi în toate fişele date cu privire *la momentul de cînd* persoana respectivă face parte din partidul bolşevic.

În lipsa unor asemenea date şi în caz de imposibilitate de a le procura (şi verifica prin atestarea a cel puţin 3 membri ai P.C. din Rusia cu un stagiu de partid de 2 ani), în carnetul de membru sau pe fişa respectivă trebuie făcută menţiunea : „Nu se ştie de cînd este membru de partid".

Toţi membrii P.C. din Rusia care ocupă vreo funcţie de stat sînt obligaţi să treacă imediat în carnetele lor de partid, cu atestarea preşedintelui respectivei organizaţii de partid sau a secretarului ei, date sumare din care să reiasă din ce partide a făcut parte sau căror partide li s-a alăturat fiecare dintre ei în ultimii *cinci* ani.

Scris la 12 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA MUNCITOREASCĂ DIN RAIONUL PRESNEA 14 DECEMBRIE 1918 [161]

Tovarăşi, permiteţi-mi să abordez unele dintre problemele programate pentru astăzi. Prima problemă este aceea a situaţiei internaţionale, iar cea de-a doua — problema atitudinii faţă de partidele democratice micburgheze.

Aş vrea să spun cîteva cuvinte despre situaţia internaţională. Ştiţi că în momentul de faţă imperialismul anglo-franco-american a declanşat o vastă campanie împotriva Republicii Sovietice Ruse. În rîndurile muncitorilor lor, imperialiştii din aceste ţări fac agitaţie împotriva Rusiei, acuzîndu-i pe bolşevici că se sprijină pe minoritate şi nedreptăţesc majoritatea ; şi, deoarece marea majoritate a organelor de presă din Franţa şi Anglia se află în mîinile burgheziei, minciunile îndreptate împotriva guvernului sovietic se umflă acolo repede şi nestînjenit. De aceea, nici nu se dă vreo atenţie poveştii stupide şi ridicole cum că bolşevicii se sprijină în Rusia pe minoritatea populaţiei — poveste care nici nu merită să fie dezmînţită, atît de absurdă este ea pentru oricine vede ce se întîmplă la noi. Dar, cînd răsfoieşti ziarele din Anglia, Franţa şi America — în treacăt fie zis, nouă ne parvin exclusiv ziare burgheze —, vezi că acolo burghezia continuă să răspîndească asemenea poveşti.

La noi sînt lipsiţi de dreptul de vot şi de dreptul de a participa la viaţa politică a ţării şi de a o influenţa numai exploatatorii, adică cei care nu trăiesc din muncă proprie, ci exploatează pe alţii. În raport cu masa totală a populaţiei, aceşti oameni reprezintă un număr infim.

www.dacoromanica.ro

Vă puteţi închipui că la oraşe nu se găsesc acum prea mulţi oameni care exploatează muncă salariată. Proprietatea privată asupra pămîntului a fost desfiinţată. Moşierilor li s-au luat moşiile, iar posesorilor de otruburi *, care încă pe timpul lui Stolîpin îi jecmăneau pe ţărani, li s-au luat pămînturile, aşa încît şi la sate numărul celor care exploatează munca altuia este foarte mic. Dar Puterea sovietică nu le spune că le ia dreptul de vot. Ea spune : tuturor acelora care vor să renunţe la exploatarea muncii altuia, noi le recunoaştem dreptul de a participa la conducerea treburilor obşteşti. Vreţi să fiţi muncitori — fiţi bineveniţi. Vreţi să fiţi exploatatori — atunci să ştiţi că nu numai că nu vă vom lăsa să participaţi la vot şi nu vă vom alege, dar nici nu vom tolera ca să vă hrăniţi din munca altora.

Şi chiar numai din acest principiu fundamental al Constituţiei noastre se poate vedea că Puterea sovietică se sprijină pe cei ce muncesc, că lor le dă ea dreptul de a orîndui viaţa de stat, că ea se sprijină pe imensa, pe covîrşitoarea majoritate a populaţiei. Fiecare congres al Sovietelor — au fost în total şase —, fiecare congres ne arată că reprezentanţii muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor Armatei Roşii, reprezentanţii majorităţii populaţiei, care trăieşte din munca ei, şi nu din munca altora, că tocmai ei formează temelia din ce în ce mai trainică a Puterii sovietice. Primul Congres al Sovietelor a avut loc în iunie 1917, cînd Rusia era o republică burgheză şi ducea un război imperialist. Acest congres a avut loc în iunie 1917, cînd Kerenski mîna trupele la ofensivă, jertfind în bătălii milioane de vieţi omeneşti. La acest congres, comuniştii sau bolşevicii reprezentau numai 13%, adică a şaptea parte. La Congresul al II-lea al Sovietelor, care a pus bazele puterii muncitoreşti-ţărăneşti, bolşevicii reprezentau deja 51%, adică jumătate, iar la Congresul al V-lea, care s-a ţinut în iulie anul acesta, bolşevicii reprezentau nu mai puţin de 66%. Văzînd cît de repede

* — *otrub* — lot de pămînt pe care în perioada 1906—1917 obştea era obligată să-l dea în proprietate individuală ţăranilor care părăseau obştea. Acest sistem a fost practicat în scopul de a se crea o burghezie sătească, ca reazem al absolutismului la sate. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

creşte şi se dezvoltă bolşevismul, eserii de stînga au luat calea aventurii şi, ca urmare, s-au scindat definitiv. Din această sciziune au rezultat trei partide distincte, iar cel mai recent dintre ele, partidul narodnicilor-comunişti, a trecut la bolşevici ; o serie întreagă de militanţi de seamă, ca, de pildă, Kolegaev, au trecut şi ei la bolşevici.

La Congresul al VI-lea al Sovietelor, bolşevicii reprezentau 97%, ceea ce înseamnă că aproape toţi delegaţii muncitorilor şi ţăranilor din întreaga Rusie erau bolşevici. Asta denotă că imensa majoritate a oamenilor muncii se unesc acum în jurul Puterii sovietice şi că e pur şi simplu ridicolă şi absurdă povestea mincinoasă şi afirmaţia burgheziei că bolşevicii se sprijină pe minoritatea populaţiei. Burghezia minte, pentru că aliaţii vor ca cele 17 miliarde de ruble datorate de guvernul ţarist capitaliştilor, cele 17 miliarde pe care noi le-am anulat şi am refuzat să le plătim (nici nu ne gîndim să plătim pentru ei, pentru vechii cîrmuitori, — nu contestăm că au fost contractate aceste datorii, dar spunem : foarte bine, voi le-aţi contractat, voi să le plătiţi), — aliaţii vor să arunce aceste datorii pe umerii noştri şi să restaureze puterea moşierească, ţaristă. Noi ştim ce au făcut ei la Arhanghelsk, la Samara şi în Siberia. Acolo, pînă şi menşevicii şi eserii de dreapta, care după pacea de la Brest ne-au fost adversari şi care credeau că speranţele noastre în ceea ce priveşte izbucnirea revoluţiei în Germania nu se vor împlini, s-au convins că ei înşişi sînt trimişi la plimbare şi că cu ajutorul trupelor engleze şi cehoslovace se restaurează puterea moşierilor şi proprietatea privată.

În Anglia şi în Franţa, oricît ar căuta ziarele de acolo să ascundă adevărul, în prezent el îşi croieşte, totuşi, drum. Muncitorii simt şi înţeleg că revoluţia din Rusia este revoluţia lor, o revoluţie muncitorească, socialistă. Şi pînă şi în Franţa şi în Anglia vedem că se desfăşoară acum o mişcare a muncitorimii sub lozincile „Afară cu trupele din Rusia !", „Criminal va fi acela care va merge la război împotriva Rusiei !" La Londra a avut loc de curînd în sala Albert un miting socialist, şi din ştirile pe care le-am primit, în pofida tuturor sforţărilor guvernului englez de a ascunde adevărul, din ştirile primite reiese

www.dacoromanica.ro

că la acest miting a fost formulată revendicarea „Afară cu trupele din Rusia!" şi că toţi conducătorii muncitorimii au calificat politica guvernului englez drept o politică de jaf şi de silnicie. Şi sîntem informaţi că, în cele mai mari districte industriale din Anglia, Maclean — care a fost învăţător în Scoţia — i-a îndemnat pe muncitori să declare grevă, explicîndu-le că acest război este un război tîlhăresc. Încă pe atunci a fost el aruncat în închisoare. Acum a fost din nou întemniţat. Dar cînd în Europa a izbucnit mişcarea revoluţionară, Maclean a fost eliberat şi propus candidat în alegerile parlamentare la Glasgow, unul dintre oraşele cele mai mari din Anglia de nord şi din Scoţia. Aceasta arată că mişcarea muncitorească engleză, cu revendicările ei revoluţionare, devine din ce în ce mai puternică. Guvernul englez a fost nevoit să-l pună în libertate pe Maclean, cel mai înverşunat duşman al lui, care îşi zice bolşevic englez.

În Franţa, unde muncitorii mai sînt cuprinşi de şovinism, unde se crede că războiul nu are alt scop decît apărarea patriei, starea de spirit revoluţionară se accentuează. Ştiţi că acum, cînd Anglia şi Franţa au învins Germania, ele i-au impus condiţii de o sută de ori mai grele decît cele ale păcii de la Brest. Revoluţia devine acum o realitate în Europa. Aliaţii, care se lăudaseră că vor scăpa Germania de kaiser şi de militarism, au decăzut atît de jos, încît îndeplinesc rolul pe care l-au jucat trupele ruse pe vremea lui Nicolaie I, cînd Rusia era o ţară înapoiată, cînd Nicolaie I a trimis trupele ruse să înăbuşe revoluţia din Ungaria. Aceasta s-a întîmplat pe vremea vechii orînduiri iobăgiste, cu peste 60 de ani în urmă. Iar acum, libera Anglie şi alte ţări libere au devenit călăi şi cred că sînt în stare să înăbuşe revoluţia şi să pună căluş adevărului; dar adevărul va învinge toate obstacolele atît în Franţa cît şi în Anglia, şi muncitorii îşi vor da seama că au fost înşelaţi şi tîrîţi în război nu pentru libertatea Franţei sau Angliei, ci pentru jefuirea unei ţări străine. Sîntem informaţi că în Franţa, în rîndurile partidului socialist [162], care pînă acum se număra printre adepţii apărării patriei, se manifestă o caldă sim-

www.dacoromanica.ro

patie pentru Republica sovietică şi se fac auzite voci de protest împotriva intervenţiei armate în Rusia.

Pe de altă parte, imperialismul anglo-francez ameninţă să atace Rusia şi sprijină pe alde Krasnov şi Dutov, sprijină restaurarea monarhiei în Rusia şi vrea să înşele un popor liber. Ştim că din punct de vedere militar imperialiştii sînt mai puternici decît noi. Acest lucru l-am ştiut şi l-am spus de mult. Am chemat pe toţi în ajutorul Armatei Roşii, ca să ne apărăm şi să dăm o ripostă jefuitorilor şi tîlharilor. Iar cînd ni se spune : „Din moment ce imperialismul anglo-francez este mai puternic, cauza noastră e pierdută", — noi le răspundem acestor oameni : „Amintiţi-vă de pacea de la Brest. Oare nu urla atunci întreaga burghezie rusă că bolşevicii au vîndut germanilor Rusia ? Oare nu ţipau unii atunci că bolşevicii, contînd pe revoluţia germană, îşi pun speranţa într-o himeră, într-o fantomă ?" Dar, în cele din urmă, s-a văzut că imperialismul german, care a fost incomparabil mai puternic decît noi, care a avut posibilitatea deplină de a jefui Rusia, pentru că noi nu aveam armată, iar vechea armată nu putea şi nu voia să lupte, căci oamenii erau atît de extenuaţi de război încît nu mai erau în stare să lupte, şi oricine ştie ce s-a întîmplat atunci ştie, de asemenea, că pe vremea aceea nu eram cîtuşi de puţin în măsură să ne apărăm şi că, prin urmare, Rusia ar fi putut cădea pe de-a-ntregul sub puterea tîlharilor kaiserului german, — în cele din urmă s-a văzut că n-au trecut decît cîteva luni şi germanii s-au împotmolit în aşa hal în Rusia, s-au lovit de o asemenea rezistenţă, de o asemenea agitaţie în rîndurile soldaţilor germani, încît acum — după cum mi-a relatat Zinoviev, preşedintele Comunei de nord din Petrograd —, cînd reprezentanţii Germaniei au fugit din Rusia, consulul german a declarat : „Da, acum e greu de spus cu precizie cine a cîştigat mai mult, noi sau voi". El a văzut că soldaţii germani, care erau mult mai puternici decît noi, se molipsiseră de bacilul bolşevismului. Germania este şi ea cuprinsă acum de vîlvătaia revoluţiei, acolo se desfăşoară o luptă pentru puterea Sovietelor. Pacea de la Brest, despre care se spunea că înseamnă falimentul total al bolşevicilor, s-a

www.dacoromanica.ro

dovedit a nu fi decît o fază de trecere la situaţia de acum, cînd, după ce ne-am consolidat în Rusia, am început să creăm Armata Roşie ; trupele germane s-au molipsit de bolşevism, iar victoriile lor aparente s-au dovedit a nu fi decît un pas care a dus la prăbuşirea totală a imperialismului german, s-au dovedit a fi o treaptă de trecere spre extinderea şi creşterea revoluţiei mondiale.

În perioada păcii de la Brest eram singuri. Întreaga Europă vedea în revoluţia rusă un fenomen excepţional ; dacă revoluţia noastră, această „revoluţie asiatică", a început atît de repede şi l-a răsturnat pe ţar, aceasta se datora faptului că Rusia era o ţară înapoiată, şi tot datorită înapoierii sale a trecut ea atît de repede la expropriere, la revoluţie socialistă, — aşa se credea în Europa ; ei uitau însă că revoluţia rusă a avut altă cauză : Rusiei nu-i rămăsese altă ieşire. Războiul provocase pretutindeni o stare de ruină şi o foamete atît de cumplită, o atît de accentuată slăbire a poporului şi armatei, care în cele din urmă şi-au dat seama că au fost înşelate atîta amar de vreme, încît Rusiei nu-i mai rămăsese altă ieşire decît revoluţia.

Germanilor li se spunea că trebuie să se apere împotriva invaziei ruse. Acum însă această minciună devine pe zi ce trece tot mai evidentă. Capitaliştii şi generalii Germaniei şi-au trimis trupele împotriva Rusiei şi atunci cînd ea a devenit o ţară socialistă. Şi tocmai asta a făcut ca şi cel mai înapoiat soldat german să vadă clar că în tot cursul celor patru ani de război el a fost înşelat şi mînat la război pentru a asigura capitaliştilor germani posibilitatea de a jefui Rusia. Aceeaşi cauză care a provocat prăbuşirea imperialismului german şi care a provocat revoluţia în Germania, aceeaşi cauză face acum ca revoluţia să se apropie în ritm rapid în Franţa, Anglia şi în alte ţări. Noi am fost singuri, dar acum nu mai sîntem. Acum e revoluţie la Berlin, în Austria, în Ungaria ; pînă şi în Elveţia, Olanda şi Danemarca, în aceste ţări libere care n-au cunoscut războiul, — pînă şi în aceste ţări creşte mişcarea revoluţionară ; acolo muncitorii au început să ceară crearea de Soviete. Acum s-a văzut că altă ieşire nu există. Revoluţia se maturizează în lumea întreagă.

www.dacoromanica.ro

Noi am fost primii care am pornit pe această cale, şi sarcina noastră este să apărăm această revoluţie pînă cînd ne vor veni în ajutor aliaţii noştri, iar aceşti aliaţi sînt muncitorii din toate ţările europene. Aceşti aliaţi vor veni cu atît mai aproape de noi, cu cît mai mult o vor lua razna guvernele lor.

Cînd germanii se credeau stăpîni pe situaţie, în perioada păcii de la Brest, în realitate ei se aflau la un pas de prăbuşire. Iar acum, Franţa şi Anglia, care le-au impus lor condiţii de pace mult mai grele şi mai ruşinoase decît ne-a impus nouă atunci Germania, acum *ele* au ajuns la marginea prăpastiei. Oricît ar minţi, adevărul e că ele se află acum la numai cîţiva paşi de prăbuşire. Ele se tem de această prăbuşire ; minciunile lor devin pe zi ce trece tot mai evidente, iar noi spunem : oricît ar minţi aceşti imperialişti în ziarele lor, situaţia noastră este trainică, mai trainică decît a lor, deoarece cauza noastră se sprijină pe conştiinţa maselor de muncitori din toate ţările ; această conştiinţă a izvorît din războiul care timp de patru ani a înecat în sînge lumea întreagă. Din acest război, vechile guverne nu vor mai putea ieşi la liman. Vechile guverne spun acum că sînt împotriva bolşevismului mondial. Muncitorii ştiu ce se petrece în Rusia : ei ştiu că aici sînt reprimaţi moşierii şi capitaliştii, care cheamă în ajutor mercenari, soldaţi străini. Situaţia este acum limpede pentru toată lumea. Muncitorii din toate ţările o înţeleg. Şi oricît de turbaţi ar fi imperialiştii, oricît ar spumega ei de furie, noi pornim fără teamă la luptă împotriva lor şi ştim că fiecare pas al lor pe pămîntul Rusiei îi va apropia de pieire şi că vor păţi la fel ca trupele germane, care, în loc să scoată grîu din Ucraina, au adus de acolo bolşevismul rus.

În Rusia, puterea se află în mîinile oamenilor muncii, şi dacă nu va fi în mîinile lor, nimeni nu va fi în stare să vindece vreodată rănile pricinuite de acest greu şi sîngeros război. A lăsa puterea în mîinile vechilor capitalişti înseamnă a arunca pe umerii clasei muncitoare toată povara războiului, pentru ca ea să plătească tot tributul pentru acest război.

www.dacoromanica.ro

Anglia, America şi Japonia s-au luat la harţă acum pentru că nu se înţeleg asupra împărţirii prăzii dobîndite prin jaf. Totul e deja împărţit. Wilson este preşedintele celei mai democratice republici din lume. Şi ce spune el? În această ţară, pentru un singur cuvînt în favoarea păcii, cete de şovinişti împuşcă oameni în plină stradă. Un preot care n-a fost niciodată revoluţionar a fost tîrît în stradă şi bătut pînă la sînge numai pentru că propovăduia pacea. Iar acolo unde domneşte cea mai sălbatică teroare, armata serveşte acum ca instrument de sugrumare a revoluţiei; ei ameninţă să folosească armata ca mijloc pentru reprimarea revoluţiei din Germania. În Germania, unde revoluţia a început de atît de puţină vreme — n-a trecut decît o lună de la izbucnirea ei —, problema cea mai acută este: Adunare constituantă sau Puterea Sovietelor. Pentru Adunare constituantă se pronunţă acolo întreaga burghezie, precum şi toţi socialiştii care se băgaseră slugi la kaiser, care nu îndrăzniseră să înceapă războiul revoluţionar. Întreaga Germanie s-a împărţit în două tabere. Aceşti socialişti sînt acum pentru Adunare constituantă, în timp ce Liebknecht, care a stat trei ani la închisoare, conduce împreună cu Rosa Luxemburg ziarul „Die Rote Fahne“ [163]. Ieri s-a primit la Moscova un exemplar din acest ziar. A fost obţinut cu mari greutăţi şi după multe peripeţii. El conţine o serie de articole din care se poate vedea că toţi conducătorii revoluţiei vorbesc în acest ziar despre înşelarea poporului de către burghezie. Voinţa Germaniei a fost falsificată de capitalişti. Ei îşi tipăreau numai ziarele lor, dar acum „Die Rote Fahne“ declară că numai masele muncitoare au dreptul de a beneficia de bunurile poporului. În Germania, deşi n-a trecut decît o lună de la izbucnirea revoluţiei, întreaga ţară e de pe acum împărţită în două tabere. Toţi social-trădătorii ţipă că sînt pentru Adunare constituantă, iar socialiştii — socialiştii adevăraţi, cinstiţi — spun: „Noi sîntem cu toţii pentru puterea muncitorilor şi a soldaţilor“. Ei nu spun: „a ţăranilor“, pentru că în Germania o mare parte din ţărani angajează şi ei muncitori, ci spun: „a muncitorilor şi soldaţilor“. Ei

www.dacoromanica.ro

spun : „a micilor țărani". Puterea Sovietelor a și devenit acolo formă de guvernămînt.

Puterea Sovietelor se va statornici în lumea întreagă. Ea vine să ia locul vechiului stat burghez. Nu numai monarhia, ci și republica, dacă le lasă capitaliștilor proprietatea — fabricile, uzinele, băncile, tipografiile —, o astfel de republică este una dintre formele de jefuire a poporului de către burghezie. Și bolșevicii aveau dreptate cînd spuneau că revoluția mondială crește. În țări diferite, ea se dezvoltă în chip diferit. Ea parcurge întotdeauna un drum lung și anevoios. Nu e bun socialist acela care își închipuie că capitaliștii vor renunța îndată la drepturile lor. Nu. Asemenea capitaliști cumsecade încă nu s-au născut în lume. Socialismul se poate dezvolta numai în luptă împotriva capitalismului. Încă n-au fost în lume clase dominante care să cedeze fără luptă. Capitaliștii știu ce este bolșevismul. Înainte ei spuneau : „prostia rusă și înapoierea rusă fac acolo niște năzbîtii din care n-o să iasă nimic. Acolo, în Rusia, ei aleargă după niște fantome, după niște vedenii de pe lumea cealaltă". Acum însă aceiași domni capitaliști văd că vîlvătaia acestei revoluții se întinde în lumea întreagă și că numai puterea oamenilor muncii poate triumfa. La noi se trece acum la crearea comitetelor sărăcimii. În Germania însă, muncitorii agricoli și țăranii cu gospodărie mică alcătuiesc majoritatea covîrșitoare. În Germania, țăranii cu gospodărie mare sînt adesea un fel de mici moșieri.

Ieri guvernul elvețian a expulzat din Elveția pe reprezentantul nostru în această țară, și noi știm de ce a făcut-o. Știm că pe imperialiștii francezi și englezi îi neliniștea faptul că el ne trimitea zilnic telegrame și relatări despre mitingurile de la Londra, la care muncitorii englezi proclamau : „Afară cu trupele britanice din Rusia !" El ne trimitea și știri despre Franța. Se spune că imperialiștii au dat un ultimatum reprezentanților Rusiei. Ei au alungat și din Suedia pe reprezentanții Puterii sovietice, care acum vor trebui să se întoarcă în Rusia. Prea devreme însă jubilează imperialiștii. Asta este o victorie ieftină.

www.dacoromanica.ro

Pasul acesta nu duce nicăieri. Oricît ar ascunde „aliaţii" adevărul, oricît ar înşela ei poporul, oricît s-ar strădui ei să scape de reprezentanţii Rusiei Sovietice, — pînă la urmă poporul tot va cunoaşte întregul adevăr.

Şi noi vă spunem : să dăm o ripostă cît mai energică „aliaţilor" şi să sprijinim din toate puterile Armata Roşie ! Este explicabil tot ce s-a petrecut la noi pe vremea cînd nu aveam încă Armata Roşie. Dar acum vedem că ea se întăreşte şi cucereşte victorii. În faţa armatei noastre se află trupe engleze. Ea însă are ofiţeri care abia ieri au venit din rîndurile clasei muncitoare, abia ieri au absolvit pentru prima oară cursuri de pregătire militară. Cînd luăm prizonieri, avem o serie de dovezi care arată că, atunci cînd citesc Constituţia republicii noastre tradusă în limba engleză, ei îşi zic : „Am fost înşelaţi. Rusia Sovietică nu este ce am crezut noi. Puterea sovietică este puterea oamenilor muncii". Iar noi spunem : „Da, tovarăşi, noi luptăm nu numai pentru Rusia Sovietică, luptăm pentru puterea muncitorilor şi a oamenilor muncii din lumea întreagă". În timp ce noi ţinem piept asaltului imperialist, revoluţia germană se întăreşte. Revoluţia se întăreşte şi în toate celelalte ţări. Iată de ce, oricum ar fi ea numită în Europa, această revoluţie mondială s-a ivit în toată amploarea ei, şi imperialismul mondial va pieri. Iar situaţia noastră, oricît de grea ar fi ea, ne dă certitudinea că nu numai noi luptăm pentru cauza dreaptă, dar că avem şi aliaţi : muncitorii din fiecare ţară.

Tovarăşi, după aceste observaţii cu privire la situaţia noastră internaţională, vreau să mai spun cîteva cuvinte în legătură cu alte probleme. Vreau să vorbesc despre partidele mic-burgheze. Aceste partide se considerau socialiste. Dar nu sînt. Ştim foarte bine că în societatea capitalistă astfel de instituţii cum sînt băncile, casele de asigurări sociale, societăţile de ajutor reciproc se numesc instituţii de „autoajutorare", dar toate aceste denumiri nu spun absolut nimic ; în realitate, sub ele se ascunde un jaf în toată puterea cuvîntului. Şi atunci cînd clasa muncitoare rusă depunea eforturi ca să respingă atacurile lui Krasnov (el fusese arestat de trupele noastre, dar, din păcate, a fost pus în libertate, pentru că cei din Petro-

www.dacoromanica.ro

grad sînt prea creduli), — tocmai aceste partide, care se pretindeau a fi de partea poporului, tocmai aceşti domni menşevici şi socialişti-revoluţionari de dreapta s-au situat de partea burgheziei. Aceste partide ale micii burghezii nu ştiu niciodată de partea cui să fie — de partea capitaliştilor sau de partea muncitorilor. Ele sînt alcătuite din oameni care trăiesc cu speranţa că o dată şi o dată se vor îmbogăţi. Aceşti oameni văd mereu că în jurul lor majoritatea micilor producători trăiesc rău de tot, sînt cu toţii oameni ai muncii. Şi atunci, partidele mic-burgheze, care sînt împrăştiate în lumea întreagă, au început să oscileze. Asta nu e ceva nou. Aşa a fost întotdeauna, aşa se întîmplă şi la noi. Cînd a venit pacea de la Brest — perioada cea mai grea a revoluţiei noastre, cînd nu aveam armată şi trebuia să încheiem pace, dar ne spuneam că în schimb nu vom sista nici o clipă construcţia noastră socialistă —, toate aceste partide s-au îndepărtat de noi. Ele au uitat că Rusia face imense sacrificii pentru revoluţia socialistă şi au trecut de partea constituantiştilor. Au apărut constituantişti la Samara, în Siberia. Acum ei sînt izgoniţi de acolo, ceea ce le arată că nu poate fi decît una din două : ori puterea moşierilor, ori puterea bolşevicilor. Cale de mijloc nu există. Ori puterea asupriţilor, ori puterea asupritorilor. Numai pe noi ne poate urma întreaga ţărănime săracă. Şi ea ne va urma numai atunci cînd va vedea că nu umblăm cu mănuşi cu vechiul regim, ci facem totul pentru binele poporului. Numai o asemenea putere a Sovietelor a putut poporul să sprijine timp de un an, în pofida condiţiilor grele şi a foametei. Muncitorii şi ţăranii ştiu că, oricît ar fi de greu războiul, guvernul muncitoresc-ţărănesc va face tot ce se poate împotriva capitaliştilor-exploatatori, pentru ca întreaga povară a războiului să cadă pe umerii acestor domni, şi nu pe umerii muncitorilor. Aşa se explică de ce de mai bine de un an poporul sprijină puterea muncitorilor şi a ţăranilor.

Acum, cînd a izbucnit revoluţia în Germania, s-a produs o cotitură în rîndurile menşevicilor şi ale socialiştilor-revoluţionari. Cei mai buni dintre ei năzuiau spre socialism. Dar ei credeau că bolşevicii aleargă după o

www.dacoromanica.ro

fantomă, după o himeră. Acum însă s-au convins că ceea ce aşteptau bolşevicii nu este o simplă fantezie, ci o realitate vie, s-au convins că această revoluţie mondială a sosit şi se extinde în lumea întreagă, iar cei mai buni dintre menşevici şi eseri încep să regrete că au greşit, încep să înţeleagă că Puterea Sovietelor este puterea muncitorilor nu numai în Rusia, ci şi în lumea întreagă, şi că nici un fel de Constituantă nu va aduce salvarea.

Anglia, Franţa şi America ştiu că acum, cînd a izbucnit revoluţia mondială, duşmanul lor nu e dincolo de hotare. El se află înăuntrul fiecărei ţări. Acum începe o nouă cotitură: menşevicii şi eserii de dreapta au început să oscileze, iar cei mai buni dintre ei înclină spre partidul bolşevic şi văd că, oricît s-ar jura ei că sînt pentru Adunarea constituantă, adevărul e că sînt de partea albilor. În lumea întreagă, problema se pune acum astfel: ori Puterea Sovietelor, ori puterea tîlharilor care au dat morţii zece milioane de oameni în acest război şi au schilodit alte douăzeci de milioane, iar acum continuă să jefuiască alte ţări.

Aceasta este, tovarăşi, problema care provoacă oscilările democraţiei mic-burgheze. Noi ştim că aceste partide oscilează întotdeauna, că ele vor oscila întotdeauna. Majoritatea oamenilor îşi formează convingerile pe baza experienţei de viaţă, ei nu cred în cărţi şi în vorbe. Noi spunem ţăranului mijlocaş: tu nu ne eşti duşman. Pe el n-avem de ce să-l obijduim, iar dacă pe alocuri vreun Soviet local va lovi aspru în ţăranul mijlocaş şi acesta va avea de suferit, înseamnă că acel Soviet trebuie să fie înlăturat, înseamnă că el nu ştie să procedeze aşa cum trebuie. Democraţia de mijloc, democraţia mic-burgheză, va oscila întotdeauna. Şi dacă ea, asemenea unui pendul, a oscilat spre noi, trebuie s-o sprijinim. Noi spunem: „Dacă ne veţi pune beţe-n roate, nu vă vrem. Dar dacă ne veţi ajuta, fiţi bineveniţi". La menşevici există diferite grupuri, există grupul „activiştilor" (partizanii acţiunii). Aceasta este o denumire latinească, sub care se ascundeau cei care spuneau: „Nu e de ajuns să criticăm. Trebuie să ajutăm cu fapta". Noi spuneam: vom lupta împotriva cehoslovacilor şi vom fi necruţători cu cei care îi ajută.

www.dacoromanica.ro

Dar, dacă se găsesc oameni care-şi dau seama că au greşit, trebuie să-i primim şi să fim îngăduitori cu ei. Cei care stau la mijloc, între muncitori şi capitalişti, vor oscila întotdeauna. Ei credeau că Puterea sovietică se va prăbuşi curînd. În realitate însă nu s-a întîmplat aşa. Imperialismul european nu e în stare să doboare puterea noastră. Revoluţia se dezvoltă acum pe scară internaţională. Iar astăzi spunem : cei care au oscilat, dar acum şi-au dat seama şi au văzut că au greşit, să vină la noi. Noi nu îi respingem. Trebuie să avem grijă, în primul rînd, ca aceşti oameni, orice ar fi fost ei înainte, fie că au oscilat sau nu, dacă sînt sincer de partea noastră, să vină la noi. Sîntem acum destul de puternici ca să nu ne temem de nimeni. Pe toţi îi vom asimila. Ei însă nu ne vor putea asimila pe noi. Nu uitaţi că oscilările acestor partide sînt inevitabile. Astăzi pendulul oscilează într-o parte, mîine în cealaltă. Noi trebuie să rămînem partidul proletar al muncitorilor şi asupriţilor. Dar noi conducem acum întreaga Rusie, şi duşman ne este numai acela care trăieşte din munca altuia. Ceilalţi nu ne sînt duşmani. Ei nu fac decît să oscileze. Dar a oscila nu înseamnă încă a fi duşman.

Şi acum încă o problemă. Problema aprovizionării. Ştiţi cu toţii că la noi situaţia în domeniul aprovizionării, care astă-toamnă se îmbunătăţise întrucîtva, începe iar să se înrăutăţească. Poporul flămînzeşte iarăşi, şi e de presupus că primăvara situaţia se va înrăutăţi şi mai mult. Transportul nostru feroviar este acum extrem de dezorganizat. În plus, e supraaglomerat acum de puhoiul de prizonieri care se întorc în ţară. Din Germania fug acum în Rusia 2 000 000 de oameni. Sînt 2 000 000 de oameni storşi de vlagă şi sătui de chinuri. Ei au flămînzit ca nimeni altul ; nu mai sînt oameni, ci nişte umbre, nişte schelete. Dezorganizarea transportului nostru este agravată de războiul intern. N-avem locomotive, n-avem vagoane. Şi situaţia aprovizionării devine tot mai grea. În faţa acestei grele situaţii, Consiliul Comisarilor Poporului şi-a spus : dacă avem acum o armată şi o disciplină sprijinită pe celulele de partid care există în fiecare regiment, iar acum majoritatea ofiţerilor sînt de pro-

www.dacoromanica.ro

venienţă muncitorească, şi nu nişte „coconaşi“ ; dacă ei sînt ofiţeri care au înţeles că clasa muncitoare trebuie să dea atît oameni care să conducă statul, cît şi ofiţeri pentru Armata Roşie, — înseamnă că armata socialistă va fi o armată cu adevărat socialistă, cu un corp ofiţeresc înnoit prin prezenţa ofiţerilor roşii. Ştim că acum s-a produs o cotitură. Avem o armată. În această armată domneşte o disciplină nouă. Disciplina e menţinută de celule, de muncitorii şi comisarii care cu sutele de mii au mers pe front şi au explicat muncitorilor şi ţăranilor care sînt cauzele războiului. Iată de ce s-a produs o cotitură în armata noastră. Iată de ce această cotitură s-a făcut atît de puternic simţită. Ziarele engleze spun că Rusia este acum un adversar serios.

Ştim foarte bine cît de slab e aparatul nostru de aprovizionare. În acest aparat s-au strecurat anumite grupuri de persoane care au înşelat şi înainte şi care şi azi înşală şi pradă. Ştim că, în masa feroviarilor, cei care duc greul muncii sînt cu toţii de partea Puterii Sovietice. Vîrfurile sînt formate din partizani ai vechiului regim : ori sabotează, ori lucrează fără tragere de inimă. Tovarăşi, ştiţi că acest război este un război revoluţionar. Pentru ducerea lui trebuie puse la contribuţie toate forţele poporului. Toată ţara trebuie să se transforme într-o tabără revoluţionară. Toţi trebuie să dea ajutor ! Iar ajutorul constă nu numai în aceea ca toţi să meargă pe front, ci şi în aceea ca clasa socială care duce spre eliberare întregul popor şi care sprijină Puterea sovietică să exercite efectiv conducerea, pentru că numai ea are dreptul s-o facă. Ştim cît de greu este acest lucru, cînd timp atît de îndelungat clasa muncitoare nu numai că a fost împiedicată să participe la opera de guvernare, dar nu i s-a dat nici posibilitatea de a învăţa carte, — ştim cît de greu îi este să înveţe totul dintr-o dată. În domeniul militar, care e cel mai greu şi mai legat de primejdii, clasa muncitoare a făcut totuşi o cotitură. Muncitorii conştienţi trebuie să ne ajute să facem o cotitură similară în domeniul aprovizionării şi în transportul feroviar. Trebuie ca fiecare feroviar şi fiecare lucrător din domeniul aprovizionării să se considere soldat aflat la post. El trebuie să

www.dacoromanica.ro

ţină minte că duce război împotriva foametei. El trebuie să se lase de vechile deprinderi birocratice. Zilele acestea a fost adoptată la noi o hotărîre cu privire la crearea inspecţiei muncitoreşti în domeniul aprovizionării [164]. Noi ne spunem : pentru ca să se producă o cotitură în activitatea aparatului feroviar, pentru a se putea face din el un fel de Armată Roşie, e nevoie de participarea muncitorilor. Luaţi oameni din rîndurile voastre, organizaţi cursuri, învăţaţi-i, numiţi-i comisari. Numai muncitorii, dacă vor da lucrători din rîndurile lor, ne pot ajuta ca din armata vechilor funcţionari să obţinem în domeniul aprovizionării un fel de Armată Roşie socialistă, care să fie condusă de muncitori şi care să nu lucreze din constrîngere, ci de bunăvoie, la fel cum luptă şi mor pe front ofiţerii roşii, ştiind că mor pentru republica socialistă.

O scurtă dare de seamă a fost publicată la 18 decembrie 1918 în ziarul „Pravda" nr. 275

Publicat în întregime pentru prima oară în 1950, în ediţia a IV-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 28

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

ÎN AMINTIREA TOV. PROȘIAN

Am avut prilejul să-l cunosc și să-l apreciez pe tov. Proșian în perioada în care am lucrat împreună la Consiliul Comisarilor Poporului, la sfîrșitul anului trecut și la începutul anului curent, cînd eserii de stînga ne-au fost aliați. Proșian se distingea net prin devotamentul său profund față de revoluție și față de *socialism*. Nu despre toți eserii de stînga se putea spune că sînt socialiști, ba chiar despre cei mai mulți dintre ei nu se putea spune așa ceva. Despre Proșian însă trebuia s-o spui, căci, deși fidel ideologiei narodnicilor ruși, ideologie nesocialistă, el nutrea convingeri socialiste profunde. În felul său, nu prin intermediul marxismului și fără a porni de la ideile luptei de clasă a proletariatului, a devenit el socialist, iar în cadrul muncii comune la Consiliul Comisarilor Poporului nu o dată am avut eu prilejul să văd că tov. Proșian se situa ferm de partea bolșevicilor-comuniști, împotriva colegilor săi eseri de stînga atunci cînd aceștia din urmă exprimau punctul de vedere al micului producător și aveau o atitudine negativă față de măsurile comuniste în domeniul agriculturii.

Mi-a rămas deosebit de clar întipărită în minte o convorbire pe care am avut-o cu tov. Proșian cu puțină vreme înainte de încheierea păcii de la Brest. Pe atunci se părea că între noi nu mai rămăseseră divergențe cît de cît esențiale. Proșian începuse să-mi vorbească despre necesitatea fuzionării partidelor noastre, despre faptul că

www.dacoromanica.ro

pînă şi eserii de stînga care fuseseră foarte departe de comunism (pe atunci acest cuvînt nu intrase încă în uz) s-au apropiat de el în mod vizibil şi extrem de mult în timpul activităţii comune depuse în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului. Am avut o atitudine rezervată faţă de propunerea lui Proşian, pe care am apreciat-o ca prematură, dar nu am contestat cîtuşi de puţin apropierea intervenită între noi în cadrul muncii practice.

O divergenţă totală a provocat între noi pacea de la Brest, şi din această divergenţă, date fiind convingerile şi consecvenţa de revoluţionar ale lui Proşian, nu putea să nu decurgă o luptă directă şi chiar o luptă cu arma în mînă. Trebuie să mărturisesc că nu mă aşteptam cîtuşi de puţin ca lucrurile să ajungă pînă la răscoală sau pînă la asemenea fapte ca trădarea comandantului-şef — eserul de stînga Muraviov. Dar exemplul lui Proşian mi-a arătat cît de adînc înrădăcinat e *patriotismul* pînă şi la cei mai sinceri şi mai convinşi socialişti din rîndul eserilor de stînga şi că divergenţele în ceea ce priveşte principiile generale ale concepţiei despre lume s-au manifestat în mod necesar într-un moment de grea cotitură a istoriei. Subiectivismul narodnicilor i-a dus la o greşeală fatală chiar şi pe cei mai buni dintre ei, care s-au lăsat orbiţi de spectrul unei forţe monstruoase, şi anume aceea a imperialismului german. Din punctul de vedere al datoriei de revoluţionar părea de-a dreptul inadmisibilă orice altă formă de luptă împotriva acestui imperialism, în afară de cea insurecţională, şi neapărat în momentul respectiv, fără a se ţine cîtuşi de puţin seama de condiţiile obiective ale situaţiei noastre şi ale situaţiei internaţionale. Aici s-a manifestat aceeaşi greşeală care în 1907 i-a determinat pe eseri „să boicoteze" fără rezerve Duma lui Stolîpin. Numai că, în condiţiile unor aprige lupte revoluţionare, această greşeală s-a răzbunat mai crunt, împingîndu-l pe Proşian pe calea luptei armate împotriva Puterii sovietice.

www.dacoromanica.ro

Și totuși Proșian a reușit să facă pînă în iulie 1918, pentru consolidarea Puterii sovietice, mai mult decît a făcut din iulie 1918 pentru subminarea ei. Iar în situația internațională care s-a creat după revoluția din Germania o nouă apropiere între Proșian și comunism — mai trainică decît pînă atunci — ar fi fost inevitabilă dacă n-ar fi împiedicat-o moartea lui prematură.

N. Lenin

„Pravda" nr. 277
din 20 decembrie 1918

Se tipărește după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

EROICA FAPTĂ A MUNCITORILOR DIN PRESNEA

Acum treisprezece ani proletarii din Moscova au ridicat steagul insurecţiei împotriva ţarismului. Acesta a fost punctul culminant al dezvoltării primei revoluţii muncitoreşti împotriva ţarismului. Muncitorii au fost înfrînţi, şi Presnea a fost udată cu sîngele muncitorilor.

Eroismul de neuitat al muncitorilor din Moscova a dat un exemplu de luptă tuturor maselor muncitoare din Rusia. Dar aceste mase erau pe atunci prea puţin evoluate, prea dezbinate, şi nu i-au sprijinit pe eroii din Presnea şi Moscova, care se ridicaseră cu arma în mînă împotriva monarhiei ţariste, moşiereşti.

După înfrîngerea muncitorilor din Moscova a urmat în toată ţara înfrîngerea primei revoluţii ruse. Doisprezece ani lungi şi grei de cruntă reacţiune moşierească s-au abătut asupra tuturor muncitorilor şi ţăranilor de orice naţionalitate din Rusia.

Fapta eroică a muncitorilor din Presnea nu a rămas fără adînci urmări. Jertfa lor n-a fost zadarnică. A fost făcută prima breşă în edificiul monarhiei ţariste, şi această breşă a fost apoi treptat, dar necontenit lărgită, subminînd rînduielile vechi, medievale. Fapta eroică a muncitorilor din Moscova a generat adînci frămîntări în masele muncitoare de la oraşe şi sate, frămîntări ale căror urme n-au mai dispărut, în ciuda crîncenei prigoane.

Pînă la insurecţia armată din decembrie 1905, poporul din Rusia n-a fost în stare să ducă cu arma în mînă o luptă de masă împotriva exploatatorilor. După decembrie, el n-a mai fost cel dinainte. Poporul renăscuse, pri-

www.dacoromanica.ro

mise botezul focului, se călise în focul insurecției. El a pregătit apoi cohortele de luptători care în 1917 au repurtat victoria și care acum — înfruntînd nenumărate greutăți de necrezut, biruind chinurile foamei și ale ruinii provocate de războiul imperialist — apără cauza victoriei mondiale a socialismului.

Trăiască muncitorii din Presnea Roșie, detașament de avangardă al revoluției muncitorești mondiale!

„Kommunar" nr. 63
din 22 decembrie 1918.
Fără semnătură

„Bednota" nr. 222
din 24 decembrie 1918.
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după textul
apărut în ziarul „Bednota"

www.dacoromanica.ro

DESPRE „DEMOCRAŢIE“ ŞI DICTATURĂ

Puţinele numere — sosite la Moscova — ale ziarului berlinez „Die Rote Fahne“ şi ale ziarului vienez „Weckruf“ [165], organul de presă al Partidului Comunist din Austria germană, ne arată că trădătorii socialismului, care au sprijinit războiul rechinilor imperialişti, toţi aceşti Scheidemann şi Ebert, Austerlitz şi Renner şi cei de teapa lor primesc riposta cuvenită din partea adevăraţilor reprezentanţi ai proletarilor revoluţionari din Germania şi Austria. Salutăm cu multă căldură amîndouă aceste organe de presă, care demonstrează vitalitatea şi creşterea Internaţionalei a III-a.

După cît se pare, atît în Germania cît şi în Austria, problema centrală a revoluţiei este acum: Adunare constituantă sau puterea Sovietelor? Toţi reprezentanţii falimentarei Internaţionale a II-a, începînd cu Scheidemann şi sfîrşind cu Kautsky, sînt pentru Constituantă şi pretind că punctul lor de vedere înseamnă apărarea „democraţiei“ (Kautsky a ajuns să vorbească chiar de „democraţie pură“) în opoziţie cu dictatura. Concepţiile lui Kautsky au fost amănunţit analizate de mine în broşura „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky“ *, recent apărută la Moscova şi la Petrograd. Voi încerca să expun pe scurt esenţa problemei controversate, care se pune acum practic la ordinea zilei în toate ţările capitaliste avansate.

Cei de teapa lui Scheidemann şi Kautsky vorbesc despre „democraţie pură“ sau despre „democraţie“ în general,

* Vezi volumul de faţă, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

pentru că vor să înșele masele și să le ascundă caracterul *burghez* al democrației *actuale*. Să lăsăm burghezia, spun ei, să păstreze în mîinile ei întregul aparat al puterii de stat, să lăsăm mănunchiul de exploatatori să folosească mai departe vechea mașină de stat burgheză! Alegerile care se fac în aceste condiții burgheziei îi place, firește, să le numească „libere", „democratice", alegeri pe bază de vot „egal" și „universal", căci asemenea cuvinte servesc pentru a ascunde adevărul, pentru a ascunde faptul că proprietatea asupra mijloacelor de producție și puterea politică rămîn în mîinile exploatatorilor, că de aceea nici vorbă nu poate fi de o libertate reală, de o egalitate reală pentru cei exploatați, adică pentru marea majoritate a populației. Burgheziei îi convine să ascundă — și ea trebuie să ascundă — poporului caracterul *burghez* al democrației actuale, s-o prezinte drept democrație în general sau „democrație pură", iar alde Scheidemann și Kautsky, ținîndu-i isonul, abandonează *în fapt* punctul de vedere al proletariatului și trec de partea burgheziei.

Marx și Engels, în ultima prefață la „Manifestul Comunist", pe care au semnat-o împreună (în 1872), au considerat necesar să atragă în mod special atenția muncitorilor asupra faptului că proletariatul nu poate să ia pur și simplu în stăpînire mașina de stat existentă (adică burgheză) și s-o folosească pentru propriile sale țeluri, că el trebuie s-o sfărîme, s-o distrugă. Renegatul Kautsky a scris o întreagă broșură despre „Dictatura proletariatului", ascunzînd muncitorilor acest extrem de important adevăr marxist, denaturînd complet marxismul, și desigur că laudele neprecupețite pe care domnii Scheidemann & Co. le-au adus acestei broșuri erau pe deplin meritate, ca laude aduse de agenți ai burgheziei unui om care trece de partea ei.

A vorbi despre democrație pură, despre democrație în general, despre egalitate, libertate și vot universal cînd muncitorii și toți oamenii muncii sînt flămînzi și goi, ruinați și storși de vlagă nu numai de pe urma robiei salariate capitaliste, ci și de pe urma celor patru ani de război tîlhăresc, în timp ce capitaliștii și speculanții continuă să stăpînească „proprietatea" lor dobîndită prin

www.dacoromanica.ro

jaf şi să dispună de aparatul „existent" al puterii de stat înseamnă a-ţi bate joc de cei ce muncesc şi sînt exploataţi. Asta înseamnă să nesocoteşti un adevăr fundamental al marxismului, care îi învaţă pe muncitori că trebuie să folosească democraţia burgheză, care în comparaţie cu feudalismul reprezintă un mare progres istoric, dar să nu uite nici o clipă caracterul burghez al acestei „democraţii", caracterul ei istoriceşte condiţionat şi limitat, să nu împărtăşească „credinţa superstiţioasă" în „stat", să nu uite că nu numai sub monarhie, ci chiar şi în cea mai democratică republică statul nu este altceva decît o maşină pentru reprimarea unei clase de către alta.

Burghezia este nevoită să recurgă la ipocrizie şi să numească „putere a întregului popor", sau democraţie în general, sau democraţie pură, republica democratică *(burgheză)*, care în realitate este o dictatură a burgheziei, dictatura exploatatorilor asupra maselor muncitoare. Scheidemann şi Kautsky, Austerlitz şi Renner şi cei de teapa lor (în prezent, din păcate, ajutaţi de Friedrich Adler) sprijină această minciună şi această ipocrizie. Marxiştii însă, comuniştii, le demască şi spun muncitorilor şi maselor muncitoare adevărul gol-goluţ: republica democratică, Adunarea constituantă, votul universal etc. înseamnă în realitate dictatura burgheziei; pentru eliberarea muncii de sub jugul capitalului nu există altă cale decît înlocuirea acestei dictaturi *prin dictatura proletariatului*. Numai dictatura proletariatului este în stare să elibereze omenirea de sub jugul capitalului, de minciuna, falsitatea şi ipocrizia democraţiei burgheze, care este o democraţie *pentru cei bogaţi*, numai ea este în stare să instaureze democraţia *pentru cei săraci*, adică să facă în aşa fel ca binefacerile democraţiei să fie *efectiv* accesibile muncitorilor şi ţăranilor săraci, pe cîtă vreme acum (chiar şi în cea mai democratică republică *burgheză)* ele sînt *în fapt* inaccesibile marii majorităţi a oamenilor muncii.

Să luăm, de pildă, libertatea întrunirilor şi libertatea presei. Alde Scheidemann şi Kautsky, Austerlitz şi Renner caută să-i convingă pe muncitori că alegerile pentru Adunarea constituantă, care au loc în prezent în Ger-

www.dacoromanica.ro

mania și Austria, se desfășoară „în mod democratic". Aceasta este o minciună, căci *în fapt* capitaliștii exploatatori, moșierii și speculanții dețin 9/10 din cele mai bune localuri care pot fi folosite pentru întruniri și 9/10 din stocurile de hîrtie, din tipografii etc. Muncitorii de la orașe, argații și zilerii de la sate sînt *în fapt* excluși de la democrație atît de „sacrul drept de proprietate" (apărat de domnii Kautsky și Renner, cărora li s-a raliat, din păcate, și Friedrich Adler), cît și de aparatul burghez al puterii de stat, adică de funcționarii de stat burghezi, de judecătorii burghezi etc. În republica „democratică" (burghezo-democratică) germană, actuala „libertate a întrunirilor și a presei" este o minciună și o ipocrizie, căci înseamnă *în fapt libertatea pentru cei bogați* de a cumpăra și de a corupe presa, *libertatea pentru cei bogați* de a ameți poporul cu basamacul minciunilor presei burgheze, *libertatea pentru cei bogați* de a avea în „proprietatea" lor casele boierești, cele mai bune clădiri etc. Dictatura proletariatului *va lua* de la capitaliști și va da în folosința oamenilor muncii casele boierești, cele mai bune clădiri, tipografiile, depozitele de hîrtie.

Dar aceasta va însemna înlocuirea democrației „întregului popor", a democrației „pure", cu „dictatura unei singure clase", țipă alde Scheidemann și Kautsky, Austerlitz și Renner (împreună cu alde Gompers, Henderson, Renaudel și Vandervelde & Co., tovarășii lor de idei din alte țări).

Nu-i adevărat — le răspundem noi. Aceasta va însemna înlocuirea dictaturii de fapt a burgheziei (dictatură fățarnică, camuflată sub diverse forme de republică democratică burgheză) prin dictatura proletariatului; va însemna înlocuirea democrației pentru cei bogați cu democrația pentru cei săraci; va însemna înlocuirea libertății întrunirilor și a presei pentru o minoritate, pentru exploatatori, prin libertatea întrunirilor și a presei pentru *majoritatea* populației, pentru cei ce muncesc; va însemna o *lărgire* uriașă, de importanță istorică-mondială, a democrației, transformarea ei din minciună în adevăr, eliberarea omenirii de cătușele capitalului, *care denaturează* și ciunteșe orice democrație *burgheză*, oricît de

www.dacoromanica.ro

„democratică" şi de republicană ar fi ea; va însemna înlocuirea statului burghez prin statul *proletar*, înlocuire care constituie singura cale spre dispariţia statului în general.

Dar de ce nu am putea atinge acest scop fără dictatura unei singure clase? de ce nu am putea trece direct la democraţia „pură"? — întreabă făţarnicii prieteni ai burgheziei sau naivii mic-burghezi şi filistini prostiţi de ea.

Răspundem: pentru că în orice societate capitalistă poate avea un rol decisiv ori burghezia, ori proletariatul, pe cînd micii producători rămîn inevitabil nişte şovăielnici şi neputincioşi visători naivi, care năzuiesc spre democraţie „pură", adică spre o democraţie în afara claselor sau deasupra claselor. Pentru că dintr-o societate în care o clasă asupreşte pe alta nu se poate ieşi altfel decît prin dictatura clasei asuprite. Pentru că numai proletariatul este în stare să învingă burghezia, s-o răstoarne, căci el este singura clasă pe care a unit-o şi „şcolit-o" capitalismul, singura clasă în stare să antreneze după sine masa şovăielnică a oamenilor muncii care trăiesc în condiţii mic-burgheze, s-o antreneze sau s-o „neutralizeze" cel puţin. Pentru că numai dulcegii mic-burghezi şi filistini pot visa, înşelîndu-se pe ei înşişi şi înşelîndu-i şi pe muncitori cu visul absurd că jugul capitalului ar putea fi doborît fără o îndelungată şi anevoioasă *reprimare a împotrivirii* exploatatorilor. În Germania şi în Austria, această împotrivire nu se manifestă încă deschis, căci, deocamdată, n-a început încă exproprierea exploatatorilor. Ei vor opune o împotrivire înverşunată, turbată atunci cînd va începe această expropriere. Ascunzînd acest lucru şi lor, şi muncitorilor, alde Scheidemann şi Kautsky, Austerlitz şi Renner trădează interesele proletariatului, trecînd în momentul cel mai decisiv de pe poziţia luptei de clasă şi a doborîrii jugului burgheziei pe poziţia „păcii sociale" sau a împăcării exploatatorilor cu exploataţii.

Revoluţiile — spunea Marx — sînt locomotivele istoriei [166]. În perioade de revoluţie, oamenii se luminează rapid. Muncitorii de la oraşe şi muncitorii agricoli din

www.dacoromanica.ro

satele Germaniei și Austriei vor înțelege repede că alde Scheidemann și Kautsky, Austerlitz și Renner au trădat cauza socialismului. Proletariatul îi va înlătura pe acești „social-trădători", socialiști în vorbe, iar în fapt trădători ai socialismului, așa cum i-a înlăturat în Rusia pe aceiași mic-burghezi și filistini, pe menșevici și pe „socialiștii-revoluționari". Proletariatul se va convinge — și se va convinge cu atît mai repede cu cît dominația acestor „conducători" va fi mai deplină — că numai înlocuirea statului burghez, chiar dacă e o republică burgheză dintre cele mai democratice, printr-un stat de tipul Comunei din Paris (despre care a vorbit atît de mult Marx, a cărui învățătură a fost denaturată și trădată de alde Scheidemann și Kautsky) sau printr-un stat de tipul Sovietelor poate să deschidă drumul spre socialism. Dictatura proletariatului va izbăvi omenirea de jugul capitalului și de războaie.

Moscova, 23.XII.1918

„Pravda" nr. 2 din 3 ianuarie 1919 *Se tipărește după manuscris*
Semnat: N. Lenin

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL CONSILIILOR ECONOMICE DIN RUSIA 25 DECEMBRIE 1918 [167]

(O v a ţ i i.) Tovarăşi ! Îngăduiţi-mi să spun mai întîi cîteva cuvinte despre situaţia internaţională a Republicii sovietice. Ştiţi, desigur, cu toţii că în actuala situaţie internaţională problema principală este victoria imperialismului anglo-franco-american şi încercările acestuia de a pune definitiv stăpînire pe întregul glob pămîntesc şi în special de a nimici Rusia Sovietică.

Ştiţi că la începutul Revoluţiei din Octombrie nu numai majoritatea reprezentanţilor burgheziei vest-europene, ci şi o anumită parte a burgheziei din Rusia considera că la noi se face un fel de experiment socialist, care nu poate avea vreo semnificaţie esenţială, serioasă pe plan internaţional. Reprezentanţii deosebit de insolenţi şi de miopi ai burgheziei se exprimau adesea în sensul că experimentele comuniste din Rusia nu pot constitui altceva decît un prilej de satisfacţie pentru imperialismul german. Şi, din păcate, s-au găsit oameni care s-au lăsat orbiţi de aceste ieşiri şi au apreciat din acest punct de vedere, printre altele, şi condiţiile nespus de grele şi de brutale ale păcii de la Brest. În fond, aceşti oameni aţîţau în mod conştient şi inconştient patriotismul mic-burghez de clasă, iar în aprecierea situaţiei care se înrăutăţea porneau nu de la punctul de vedere al însemnătăţii ei internaţionale, nu de la punctul de vedere al desfăşurării evenimentelor în lumea întreagă, ci de la punctul de vedere că principalul duşman ar fi imperia-

www.dacoromanica.ro

lismul german şi că această silnică şi neruşinat de tîlhărească pace ar însemna triumful imperialiştilor germani.

Într-adevăr, dacă privim evenimentele din acea perioadă prin prisma situaţiei din Rusia, nici nu ne-am putea închipui condiţii mai funeste. Dar inconsistenţa totală a concluziilor imperialiştilor germani a ieşit la iveală după cîteva luni, cînd ei, ocupînd Ucraina, s-au lăudat în faţa burgheziei germane, şi în special în faţa proletariatului german, că a sosit momentul de a se culege roadele politicii imperialiste, că din Ucraina vor scoate ei tot ce îi trebuie Germaniei. Aceasta a fost o extrem de obtuză şi mioapă apreciere a evenimentelor.

Curînd s-a văzut însă că aceia care au apreciat evenimentele din punctul de vedere al influenţei lor asupra dezvoltării revoluţiei mondiale au fost singurii care au avut dreptate. Tocmai exemplul Ucrainei, care trebuise să îndure nemaiauzite suferinţe, a arătat că singura apreciere justă a evenimentelor a fost aceea care se baza pe studierea, pe observarea atentă a revoluţiei proletare internaţionale : imperialismul a fost sugrumat de masele muncitoare, care fuseseră puse în condiţii insuportabil de grele. Şi acum vedem că episodul cu Ucraina a fost una dintre verigile procesului de dezvoltare a revoluţiei mondiale.

Imperialiştii germani au reuşit să scoată din Ucraina mult mai puţine bunuri materiale decît scontaseră ei. În acelaşi timp însă, această transformare a războiului într-un război de jaf vădit a subminat întreaga armată germană, iar contactul cu Rusia Sovietică a introdus în această armată de oameni ai muncii din Germania acea descompunere care s-a făcut simţită peste cîteva luni. Iar acum, cînd imperialismul anglo-american a devenit şi mai insolent şi se consideră ca un stăpînitor căruia nimeni nu-i poate opune împotrivire, noi nu închidem ochii asupra situaţiei extrem de grele în faţa căreia ne aflăm. Puterile Antantei au depăşit acum limita politicii care e pe măsura posibilităţilor burgheziei şi au întins prea mult coarda, la fel cum au făcut imperialiştii germani în februarie şi în martie 1918, cînd au încheiat pacea de la Brest. Aceeaşi cauză care a dus la prăbuşirea

www.dacoromanica.ro

imperialismului german se conturează clar în faţa noastră şi în privinţa imperialismului anglo-francez. Acesta din urmă a impus Germaniei condiţii de pace mult mai rele şi mai grele decît acelea pe care ni le-a impus Germania la încheierea păcii de la Brest. Prin aceasta imperialismul anglo-francez a depăşit acea limită care mai tîrziu îi va deveni fatală. Dincolo de această limită, imperialismul nu mai poate spera să ţină în ascultare masele muncitoare.

Cu toată zarva stîrnită de şovinişti în legătură cu victoria repurtată şi cu nimicirea Germaniei şi cu toate că în mod oficial războiul nu s-a terminat încă, în Franţa şi în Anglia există de pe acum indicii care denotă o creştere extrem de puternică a mişcării muncitoreşti şi o schimbare de poziţie la acei oameni politici care înainte se situau pe punctul de vedere şovinist, iar acum iau atitudine împotriva guvernelor lor din cauza tentativelor de intervenţie în treburile Rusiei. Şi dacă privim în lumina acestor indicii ştirile de presă din ultimul timp cu privire la începuturi de fraternizare în rîndurile soldaţilor anglo-americani, dacă ne amintim că trupele imperialiste sînt alcătuite din cetăţeni faţă de care se recurge la înşelăciune şi la ameninţări, putem considera că situaţia Rusiei Sovietice este destul de trainică. Avînd în vedere acest tablou general al războiului mondial şi al revoluţiei, sîntem absolut liniştiţi şi privim cu toată încrederea viitorul ; noi spunem că imperialismul anglo-francez a întins prea mult coarda, atît de mult, încît a depăşit toate limitele unei păci realizabile pentru imperialişti şi este ameninţat de o prăbuşire totală.

Sugrumarea revoluţiei, cotropirea şi împărţirea tuturor ţărilor — iată obiectivele pe care şi le-au fixat puterile Antantei, care continuă războiul imperialist. Dar cu toate că, în comparaţie cu Germania, Anglia şi America au cunoscut în mult mai mică măsură grozăviile războiului, cu toate că în aceste ţări burghezia, organizată în mod democratic, este mult mai clarvăzătoare decît cea germană, imperialiştii englezi şi americani şi-au pierdut capul şi, în virtutea condiţiilor obiective, se văd acum nevoiţi să-şi asume o sarcină care le depăşeşte puterile,

www.dacoromanica.ro

se văd nevoiți să țină trupe pentru acțiuni de pacificare și de menținere a ordinii.

Nu-i mai puțin adevărat însă că condițiile în care ne aflăm azi ne obligă să ne încordăm la maximum forțele. Și acum încă trebuie să prețuim fiecare lună mai mult decît zece ani de altădată, pentru că înfăptuim o operă de o sută de ori mai importantă: noi nu numai că apărăm Republica rusă, dar și facem lucruri mari pentru proletariatul mondial. Trebuie să ne încordăm la maximum forțele, să depunem o muncă vastă în vederea întocmirii unui plan de organizare și a statornicirii relațiilor generale.

Trecînd la problema sarcinilor noastre imediate, trebuie să spun că temelia a și fost pusă și că în răstimpul dintre primul [168] și cel de-al doilea congres general al consiliilor economice a fost schițată principala formă de activitate. Planul general de conducere a industriei, a întreprinderilor naționalizate, a unor întregi ramuri industriale a fost elaborat și așezat pe o bază solidă cu participarea sindicatelor, și țin să adaug că toate tendințele sindicaliste, separatiste, de particularism local și regional, care aduc prejudicii cauzei, vor fi combătute și pe viitor la fel cum au fost combătute pînă acum.

Situația militară ne impune o răspundere deosebit de mare și pune în fața noastră sarcini grele. Conducerea prin colegii, cu participarea sindicatelor, e necesară. Colegiile sînt necesare, dar conducerea prin intermediul lor nu trebuie să se transforme într-o frînă a muncii practice. Și ori de cîte ori am avut acum prilejul să urmăresc cum își îndeplinesc întreprinderile noastre sarcinile economice, m-a izbit în mod deosebit faptul că latura executivă a muncii noastre, legată de discutarea în colegii, frînează uneori îndeplinirea hotărîrilor. Această trecere de la executarea prin colegii la răspundere personală constituie sarcina zilei.

Consiliilor economice, direcțiilor generale și centralelor le vom cere categoric ca sistemul conducerii prin colegii să nu se rezume la întocmire de rezoluții și de planuri,

www.dacoromanica.ro

să nu dea loc la pălăvrăgeală şi la particularism regional. Asta e ceva inadmisibil*. Vom cere categoric ca fiecare dintre lucrătorii consiliilor economice şi ai direcţiilor generale să ştie pentru care ramură economică strict delimitată răspunde el. Cînd ni se comunică că există materie primă, dar că nu se ştie cît anume, că nu s-a stabilit cantitatea, cînd primim plîngeri că depozitele de mărfuri stau sub lacăt, în timp ce ţăranii cer — şi cer pe bună dreptate — schimb de mărfuri, refuzînd să dea grîne pe bani depreciaţi, noi trebuie să ştim care membru şi al cărui anume colegiu se ţine de tărăgăneli, şi trebuie să declarăm că pentru tărăgăneală acest membru răspunde şi va fi tras la răspundere ca vinovat de subminarea apărării ţării, adică va fi arestat imediat şi deferit tribunalului militar, chiar dacă ar fi reprezentantul celui mai important sindicat într-o arhiimportantă direcţie generală. Acest om trebuie să răspundă pentru felul cum au fost înfăptuite în practică sarcinile cele mai simple şi mai elementare: evidenţa produselor aflate în depozite şi justa lor folosire. Tocmai pe linia înfăptuirii acestor sarcini elementare ne împotmolim noi de cele mai multe ori.

Din punct de vedere istoric, acest fenomen nu e de natură să provoace temeri, pentru că la crearea unor forme noi şi necunoscute în trecut e nevoie de un anumit timp pentru schiţarea planului general de organizare, care se va preciza în procesul muncii. Dimpotrivă, e de mi-

* În darea de seamă apărută în „Ekonomiceskaia Jizn" nr. 42 din 26 decembrie 1918, pasajul care începe cu cuvintele „Această trecere" şi se încheie cu cuvintele „Asta e ceva inadmisibil" este expus în felul următor: „Sarcina zilei o constituie trecerea de la răspundere colectivă la răspundere personală în domeniul executării. În momentul de faţă asistăm, după cum just a spus tov. Krasin, la o împotmolire generală. Prea mult timp se pierde la noi cu discuţii sterile, în dauna întregii munci. De exemplu, scurte îmblănite avem azi într-o cantitate suficientă pentru a acoperi nu numai nevoile armatei, ci şi pe cele ale feroviarilor, care lucrează în condiţii insuportabil de grele, şi totuşi ei nu le capătă exclusiv din cauză că nu sînt organizate evidenţa şi transportarea.

De aci înainte vom cere categoric consiliilor economice, direcţiilor generale şi centralelor ca sistemul conducerii prin colegii să nu degenereze în pălăvrăgeală, întocmire de rezoluţii şi planuri, manifestări de particularism regional. Guvernul cere categoric livrarea scurtelor îmblănite, iar din partea regiunilor se primesc răspunsuri pur formale în sensul că această chestiune a mai fost discutată acolo şi că ele au rămas la părerea lor. Asta e ceva inadmisibil". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

rare că în acest domeniu s-a făcut atît de mult într-un timp atît de scurt. Dar din punct de vedere militar, din punct de vedere socialist, cînd proletariatul ne cere să depunem toate eforturile ca să fie pîine şi îmbrăcăminte caldă, ca muncitorii să ducă mai puţină lipsă de încălţăminte, de produse alimentare etc., trebuie să facem ca volumul schimbului de mărfuri să fie de trei ori, de zece ori mai mare decît astăzi. Această latură a problemei trebuie să constituie o sarcină imediată a consiliilor economice.

Ceea ce ne trebuie nouă este activitatea practică a unor oameni care să răspundă de efectuarea schimbului de grîne pe produse, de grăbirea expedierii grînelor, de evidenţa materiilor prime în fiecare depozit, de luarea măsurilor necesare pentru grăbirea folosirii lor, de acordarea unui ajutor real în domeniul producţiei.

Cît despre cooperative, este necesar ca şi în ceea ce le priveşte să abordăm lucrurile din punct de vedere practic. Cînd văd că unii membri ai consiliilor economice afirmă că cooperaţia înseamnă negustorie, că în cooperative s-au cuibărit menşevici, albgardişti şi că de aceea trebuie să ne ţinem cît mai departe de ele, eu declar că aceşti oameni dau dovadă de o totală neînţelegere a lucrurilor. Ei nu înţeleg cîtuşi de puţin sarcinile momentului, deoarece, în loc să arate că cooperatorii pricepuţi pot fi utili ca specialişti, îi prezintă ca pe nişte oameni care au legături cu albgardiştii. Eu afirm că ei se ocupă de lucruri care nu-i privesc ; pentru prinderea albgardiştilor avem comisiile extraordinare, şi în seama lor trebuie să lăsăm îndeplinirea acestei sarcini. Cooperativele reprezintă singurul aparat creat de societatea capitalistă pe care trebuie să-l folosim. De aceea, orice încercare de a substitui acţiunii practice raţionamente care constituie mostre de miopie, de crasă obtuzitate şi de îngîmfare de intelectual va fi reprimată fără cruţare, conform legilor din timp de război. (Aplauze furtunoase.)

Dacă pînă acum, după un an de la cucerirea puterii, lucrurile nu merg încă cum trebuie şi dacă, puşi în faţa

www.dacoromanica.ro

unor sarcini practice, noi tot mai continuăm să discutăm planuri, în timp ce ţara cere pîine, încălţăminte de pîslă şi repartizarea la timp a materiilor prime, trebuie să spunem că un asemenea birocratism şi un asemenea amestec în treburi care sînt de resortul altora nu pot fi tolerate.

În aparatul nostru se găsesc uneori elemente care înclină spre albgardişti, dar în condiţiile controlului comunist existent în toate instituţiile noastre aceşti oameni nu pot dobîndi o însemnătate politică şi un rol conducător. Nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Noi însă avem nevoie de ei ca practicieni, şi n-avem de ce să ne temem de ei. Nu mă îndoiesc că comuniştii sînt oameni excelenţi, că printre ei există excelenţi organizatori, dar pentru a forma în număr mare asemenea organizatori e nevoie de ani de zile, în timp ce noi nu putem aştepta.

Acum putem căpăta asemenea lucrători din mediul burgheziei, din mediul specialiştilor şi al intelectualilor. Şi pe toţi tovarăşii care lucrează în consiliile economice îi vom întreba: ce-aţi făcut, domnilor, pentru a atrage în muncă oameni cu experienţă, ce-aţi făcut pentru a atrage specialişti, pentru a atrage gestionari, cooperatori burghezi pricepuţi, care trebuie să lucreze la noi la fel de bine cum au lucrat la alde Kolupaev şi Razuvaev? E timpul să renunţăm la vechile prejudecăţi şi să atragem în muncă pe toţi specialiştii de care avem nevoie. Acest lucru trebuie să-l ştie toate colegiile noastre de conducere, toţi lucrătorii noştri comunişti. Un asemenea mod de a proceda constituie chezăşia succesului nostru.

Ajunge cu atîta vorbă de clacă, a venit timpul să se treacă la munca practică, care e în stare să scoată ţara din cleştele în care o strîng imperialiştii. Acesta e punctul de vedere pe care trebuie să-l adopte întregul aparat de stat, întregul aparat al cooperaţiei. Muncă practică şi iarăşi muncă practică — iată ce ne trebuie nouă! Dacă, după ce a luat în mîinile lui puterea, proletariatul nu va şti să facă uz de ea, dacă nu va şti să pună şi să rezolve în mod practic problema, el va pierde

www.dacoromanica.ro

foarte mult. E timpul să abandonăm prejudecata că numai comuniştii, printre care sînt fără îndoială oameni foarte destoinici, pot îndeplini o anumită muncă. E timpul să abandonăm această prejudecată : avem nevoie de practicieni şi încă o dată de practicieni, şi trebuie să-i atragem la muncă pe toţi.

Capitalismul ne-a lăsat o vastă moştenire, ne-a lăsat pe marii săi specialişti, pe care trebuie neapărat să-i folosim, să-i folosim pe scară largă, în proporţii de masă, atrăgîndu-i la muncă pe toţi. Nu ne putem permite acum să pierdem timp cu pregătirea de specialişti dintre comuniştii noştri, pentru că astăzi totul se rezumă la munca practică, la rezultatele practice.

Treaba trebuie să fie organizată în aşa fel, încît fiecare membru al unui colegiu, fiecare membru al unei instituţii de răspundere să-şi asume o anumită muncă, de care să răspundă în întregime. Este absolut necesar ca fiecare lucrător care şi-a asumat un anumit domeniu de activitate să răspundă pentru tot : şi pentru producţie, şi pentru distribuirea produselor. Trebuie să vă spun că situaţia Republicii noastre sovietice e de aşa natură, încît, dacă cerealele şi celelalte produse vor fi distribuite în mod raţional, vom putea rezista multă, foarte multă vreme. Dar pentru aceasta este necesar să ducem o politică justă de lichidare totală a oricărui birocratism, să acţionăm rapid şi energic, să urmărim ca fiecare muncă de răspundere să fie încredinţată unei anumite persoane, iar fiecare dintre aceste persoane să-şi cunoască precis sarcina, să răspundă precis pentru îndeplinirea ei, sub sancţiune penală care poate să meargă pînă la pedeapsa capitală. Aceasta este politica pe care o promovăm atît în cadrul Consiliului Comisarilor Poporului, cît şi în cadrul Consiliului Apărării [169], şi acestei politici trebuie să-i fie subordonată întreaga activitate a consiliilor economice şi a cooperativelor. Iată calea pe care trebuie s-o urmeze politica proletariatului.

www.dacoromanica.ro

Lucrurile trebuie organizate în aşa fel, încît roata schimbului de mărfuri să funcţioneze la noi aşa cum trebuie. Aceasta este în prezent întreaga sarcină; în acest domeniu ne aşteaptă o muncă vastă, şi, în încheierea expunerii mele, îmi permit să vă chem stăruitor pe toţi la această muncă. (Aplauze care nu contenesc timp îndelungat.)

Scurte dări de seamă au apărut la 26 decembrie 1918, în ziarele „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 284 şi „Ekonomiceskaia Jizn" nr. 42

Publicat în întregime pentru prima oară în 1919, în cartea: „Lucrările celui de-al II-lea Congres general al consiliilor economice din Rusia. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după textul apărut în carte

www.dacoromanica.ro

INSTRUCŢIUNI CU PRIVIRE LA ÎNTOCMIREA UNEI CĂRŢI DE LECTURĂ PENTRU MUNCITORI ŞI ŢĂRANI

Sarcină : în termen de două săptămîni trebuie alcătuită o carte de lectură pentru ţărani şi muncitori.

Cartea trebuie să conţină o serie de expuneri, de cîte 2—4 pagini de tipar, pe teme diferite, fiecare dintre aceste expuneri reprezentînd un tot de sine stătător.

Ea trebuie să fie scrisă într-un limbaj cît mai accesibil, pe înţelesul ţăranului de rînd. Numărul textelor va varia între 50 şi 200 ; primul volum va cuprinde 50 de texte.

Temele : Construirea Statului sovietic, politica lui externă şi internă. De exemplu : Ce este Puterea sovietică ? Cum trebuie cîrmuită ţara ? Legea agrară. Consiliile economice. Naţionalizarea fabricilor. Disciplina în muncă. Imperialismul. Războiul imperialist. Tratatele secrete. Ce fel de pace am propus noi ? Pentru ce luptăm acum ? Ce este comunismul ? Separarea bisericii de stat etc.

În acest scop pot şi trebuie să fie folosite vechi foi volante bine scrise, pot şi trebuie să fie prelucrate vechi articole.

Cartea de lectură trebuie să ofere materiale pentru conferinţe publice şi pentru lectură individuală, precum şi pentru tipăriri de texte selecţionate şi pentru traduceri (cu mici completări) în alte limbi.

Scris în decembrie 1918

Publicat pentru prima oară la 1 iunie 1936, în ziarul „Pravda" nr. 149

Se tipăreşte după o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

DESPRE SARCINILE SINDICATELOR [170]

I

În tezele pe care le-au prezentat Tomski, Radus-Zenkovici şi Noghin, fiecare dintre ei exprimă punctul de vedere al respectivului „domeniu de specialitate", şi anume al unui lucrător al sindicatelor, al comisariatului şi al cooperativelor de consum şi caselor de asigurări.

De aceea, fiecare grup de teze păcătuieşte prin aceea că subliniază în mod unilateral una dintre laturile problemei, estompînd, lăsînd în umbră problemele principiale de bază.

Pentru a putea pune just aceste probleme principiale ale mişcării sindicale de astăzi şi ale atitudinii ei faţă de Puterea sovietică, trebuie înainte de toate să apreciem just particularităţile momentului *dat, actual* al perioadei de trecere de la capitalism la socialism.

Această latură esenţială a problemei n-a fost relevată îndeajuns sau n-a fost relevată aproape de loc de nici unul dintre cei trei autori.

II

Principala particularitate a momentului actual, din punctul de vedere care ne interesează, este următoarea:

Puterea sovietică, ca dictatură a proletariatului, a învins şi în rîndurile maselor proletare la oraşe, şi în rîndurile ţărănimii sărace la sate, dar nici pe departe n-a cuprins încă în sfera propagandei comuniste şi a muncii de organizare trainică nici toate profesiunile, nici întreaga masă a semiproletariatului.

www.dacoromanica.ro

De aici rezultă că în momentul actual este deosebit de important, extrem de important să desfăşurăm o intensă muncă propagandistică şi organizatorică, pe de o parte în scopul de a extinde influenţa noastră asupra păturilor de muncitori şi funcţionari *cu atitudinea cea mai puţin sovietică* (adică sînt mai puţin ca oricare alţii înclinaţi să recunoască pe deplin platforma sovietică), de a subordona aceste pături mişcării generale a proletariatului, iar pe de altă parte în scopul de a trezi şi de a ridica din punct de vedere ideologic, de a uni pe plan organizatoric cele mai puţin evoluate pături şi elemente ale proletariatului şi semiproletariatului, cum sînt, de pildă, muncitorii necalificaţi, apoi personalul casnic de la oraşe, semiproletarii de la sate etc.

Mai departe. A doua particularitate esenţială a momentului actual constă în faptul că construcţia societăţii socialiste în ţara noastră a şi intrat pe făgaş, adică nu numai că ea s-a precizat ca sarcină şi ca ţel practic imediat, dar au şi fost create o serie de extrem de importante organe ale acestei construcţii (de pildă consiliile economice), au fost statornicite anumite uzanţe în relaţiile dintre ele şi organizaţiile de masă (sindicatele, cooperativele), a fost dobîndită o anumită experienţă practică. Pe de altă parte însă, construcţia e departe de a fi fost desăvîrşită, încheiată, mai sînt foarte multe lacune, lucrurile cele mai esenţiale nu sînt încă asigurate (de pildă : colectarea şi distribuirea raţională a cerealelor, producţia de combustibil şi distribuirea lui), iar participarea masei largi de oameni ai muncii la această construcţie este încă cu totul insuficientă.

III

Din această situaţie rezultă următoarele sarcini ale sindicatelor în momentul actual.

Nu poate fi vorba de nici un fel de „neutralitate" a sindicatelor. Orice propagandă în favoarea neutralităţii este sau camuflarea ipocrită a unei atitudini contrarevoluţionare, sau o dovadă de inconştienţă totală.

www.dacoromanica.ro

Avem acum în nucleul de bază al mişcării sindicale un reazem destul de puternic pentru a putea supune influenţei noastre şi disciplinei general-proletare atît elementele înapoiate sau pasive, elementele necomuniste din rîndurile sindicatelor, cît şi acele pături de oameni ai muncii care în unele privinţe mai rămîn încă mic-burgheze.

De aceea în prezent sarcina principală nu este aceea de a sfărîma împotrivirea unui duşman puternic, căci un asemenea duşman nu mai există acum în masele proletariatului şi ale semiproletariatului din Rusia Sovietică, ci de a învinge printr-o stăruitoare şi perseverentă muncă de luminare şi organizare, desfăşurată pe scară mai largă, prejudecăţile anumitor pături mic-burgheze ale proletariatului şi semiproletariatului, de a lărgi neîncetat baza încă insuficient de largă a Puterii sovietice (adică de a spori numărul muncitorilor şi ţăranilor săraci care participă nemijlocit la activitatea de conducere a statului), de a lumina păturile muncitoare înapoiate (nu numai prin cărţi, conferinţe şi ziare, ci şi prin atragerea lor la munca practică de conducere), de a căuta şi găsi *noi forme organizatorice* atît pentru aceste sarcini noi ale mişcării sindicale în general, cît şi pentru atragerea unor mase incomparabil mai largi ale semiproletariatului, de pildă ale ţărănimii sărace.

Trebuie, de pildă, să atragem *pe toţi* membrii sindicatelor la activitatea de conducere a statului, promovînd din rîndurile lor comisari, oameni care să facă parte din grupurile volante de control etc. etc. Personalul casnic trebuie atras mai întîi să participe la activitatea cooperativelor, la aprovizionarea populaţiei cu produse alimentare, la supravegherea producţiei de asemenea produse etc., iar apoi şi la munci de răspundere şi mai puţin „înguste", procedîndu-se, bineînţeles, în mod treptat.

Atragerea „specialiştilor" la muncă în serviciul statului, alături de muncitori, şi supravegherea specialiştilor.

Ţinînd seama de existenţa formelor de tranziţie, ajungem la concluzia că e nevoie de un nou cadru organizatoric. De pildă, comitetele sărăcimii joacă la sate un rol imens. Avem motive să ne temem că fuzionarea lor cu Sovietele va face ca pe alocuri *masele* semiproletare să

www.dacoromanica.ro

rămînă *în afara* oricărei organizaţii permanente. Organizarea ţăranilor săraci este o sarcină de la care nu ne putem sustrage pe motivul că ei nu sînt muncitori salariaţi. Putem şi trebuie să căutăm mereu forme noi, creînd, de pildă, uniuni ale sărăcimii (fie chiar aceleaşi comitete ale sărăcimii) din care să facă parte *ţăranii săraci*, care (α) nu sînt interesaţi în specularea cerealelor şi în existenţa unor preţuri ridicate la cereale, (β) tind să-şi îmbunătăţească viaţa prin măsuri comune pentru toţi, (γ) tind să extindă lucrarea în comun a pămîntului, (δ) năzuiesc spre alianţă permanentă cu muncitorii de la oraşe etc.

O astfel de uniune a sărăcimii satelor ar putea constitui o *secţie specială* a Consiliului general al sindicatelor din Rusia, astfel încît ea să nu poată copleşi elementele pur proletare. Forma poate fi modificată şi trebuie să fie adaptată necesităţilor practice, noii sarcini de a cuprinde tipuri sociale noi, de tranziţie (ţărănimea săracă nu e formată din proletari, iar acum nici măcar din semiproletari, *ci din elementele care* stau cel mai aproape de semiproletariat, întrucît capitalismul n-a murit încă, şi în acelaşi timp *din elementele care* privesc cu cea mai mare simpatie trecerea la socialism)... *

Scris în decembrie 1918 — prima jumătate a lunii ianuarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

UN MIC TABLOU PENTRU LĂMURIREA UNOR MARI PROBLEME [171]

Tovarăşul Sosnovski, redactorul ziarului „Bednota" [172], mi-a adus o carte admirabilă. Este o carte pe care trebuie s-o cunoască cît mai mulţi muncitori şi ţărani. Din lectura ei trebuie să scoatem învăţăminte deosebit de serioase cu privire la problemele cele mai importante ale construcţiei socialiste, care sînt aici excelent ilustrate cu exemple vii. Este vorba de cartea tovarăşului Aleksandr Todorski : „ Un an de luptă cu arma şi cu plugul", editată în orăşelul Vesiegonsk, de către comitetul executiv al acestui judeţ, cu prilejul aniversării Revoluţiei din Octombrie.

Autorul descrie experienţa acumulată în decursul unui an de activitate depusă de tovarăşii cu munci de conducere în opera de construire a Puterii sovietice în judeţul Vesiegonsk ; la început războiul civil, răscoala chiaburilor din partea locului şi reprimarea ei, apoi „munca de construcţie paşnică". Autorul a reuşit să descrie atît de simplu şi totodată atît de viu desfăşurarea revoluţiei în acest judeţ îndepărtat, încît a parafraza această descriere ar însemna doar să-i slăbim efectul. Trebuie să răspîndim cît mai larg această carte şi ne exprimăm dorinţa ca un număr cît mai mare dintre lucrătorii care activează în mase şi care acţionează împreună cu ele, acolo unde viaţa pulsează mai viu şi mai puternic, să se ocupe cu descrierea experienţei lor. Editarea cîtorva sute sau cel puţin a cîtorva zeci de astfel de descrieri dintre cele mai bune, mai veridice, mai nemeşteşugite, mai bogate prin con-

www.dacoromanica.ro

ţinutul lor de fapte preţioase ar fi infinit mai folositoare pentru cauza socialismului decît multe din materialele pe care le publică în ziare, reviste şi cărţi literaţii de meserie, pe care hîrtia îi împiedică adesea să vadă viaţa reală.

Voi lua un mic exemplu din povestirea tov. A. Todorski. Era vorba de luarea unor măsuri pentru a nu lăsa „fără lucru" „braţele negustorilor", pentru a-i îmboldi pe aceştia „să se apuce de lucru".

„...În acest scop au fost chemaţi la comitetul executiv trei industriaşi tineri, energici şi foarte capabili — E. E. Efremov, A. K. Loghinov şi N. M. Kozlov —, care, sub ameninţarea arestării şi a confiscării întregii lor averi, au acceptat să participe la construirea unei fabrici de cherestea şi a unei fabrici de pielărie, a căror utilare a şi fost începută îndată.

Reprezentanţii Puterii sovietice nu au greşit în alegerea făcută, şi industriaşii, spre cinstea lor, au fost aproape cei dintîi care au înţeles că nu au de-a face cu nişte «musafiri ocazionali de două săptămîni», ci cu adevăraţii stăpîni, care au luat ferm puterea în mîinile lor.

Pe deplin lămuriţi în această privinţă, ei au procedat energic la executarea dispoziţiilor comitetului executiv, şi în momentul de faţă Vesiegonskul are o fabrică de cherestea în plină funcţiune, care deserveşte toate nevoile populaţiei locale şi execută comenzi pentru o cale ferată în construcţie.

Cît priveşte fabrica de pielărie, localul e deja amenajat, şi acum se instalează motorul, cilindrii şi celelalte maşini aduse de la Moscova, şi peste cel mult 1½—2 luni Vesiegonskul va avea piele de box de fabricaţie proprie.

Construirea acestor două fabrici sovietice cu ajutorul unor elemente «nesovietice» constituie un bun exemplu de felul cum trebuie să luptăm împotriva clasei care ne e duşmană.

A lovi în exploatatori, a-i face inofensivi sau a le «veni de hac» înseamnă a face treaba pe jumătate. Treaba va fi dusă la capăt atunci cînd îi vom sili să muncească şi cînd cu realizările obţinute cu ajutorul lor vom contribui la îmbunătăţirea vieţii noi şi la întărirea Puterii sovietice".

Acest excelent şi extrem de just raţionament ar trebui gravat pe plăci şi expus la sediul fiecărui consiliu economic, al fiecărui organ de aprovizionare, în fiecare uzină, în fiecare secţie agrară etc. Căci lucrul pe care l-au înţeles tovarăşii din îndepărtatul Vesiegonsk, de cele mai multe ori nu vor să-l înţeleagă lucrătorii sovietici din capitale. Nu arareori se întîmplă să întîlneşti cîte un

www.dacoromanica.ro

intelectual sovietic sau cîte un muncitor, comunist care strîmbă din nas cu dispreţ cînd i se vorbeşte de cooperative, declarînd cu ifos — şi cu nu mai puţină prostie — că acolo nu lucrează oameni sovietici, ci burghezi, tarabagii, menşevici, că în cutare timp şi în cutare loc cooperatorii au camuflat prin operaţiile lor financiare ajutorul acordat albgardiştilor, că în republica noastră socialistă aparatul de aprovizionare şi distribuţie trebuie să fie construit de mîini curate, sovietice.

Acest raţionament este tipic în sensul că adevărul şi minciuna se amestecă aici în aşa fel, încît rezultă o periculoasă denaturare a sarcinilor comunismului, denaturare care prejudiciază enorm cauza noastră.

Da, cooperaţia este un aparat al societăţii burgheze, care, format în atmosfera „de tarabă", şi-a educat diriguitorii în spiritul politicii burgheze şi al concepţiilor burgheze, şi de aceea dă un mare procent de albgardişti sau de complici ai albgardiştilor. Acest lucru este incontestabil. Dar nu este bine cînd, printr-o interpretare simplistă şi printr-o aplicare lipsită de discernămînt, se trag dintr-un adevăr incontestabil concluzii absurde. Noi nu putem construi comunismul altfel decît cu materialul creat de capitalism, altfel decît cu aparatul instruit care s-a format în ambianţa burgheză şi care de aceea — în măsura în care e vorba de materialul uman ca parte a unui aparat instruit — nu poate să nu fie îmbibat de psihologia burgheză. În aceasta rezidă greutatea construirii societăţii comuniste, dar totodată şi chezăşia posibilităţii şi a succesului construirii ei. Socialismul utopic vechi se deosebeşte de marxism tocmai prin aceea că el, socialismul utopic, a vrut să construiască o societate nouă nu cu materialul uman de masă, creat de capitalismul sîngeros, murdar, tîlhăresc şi mercantil, ci cu oameni deosebit de virtuoşi, crescuţi în sere şi pepiniere speciale. Această idee ridicolă e ridicolă acum în ochii tuturor, şi toţi au abandonat-o, dar nu toţi vor sau nu toţi ştiu să aprofundeze teza diametral opusă a marxismului, să aprofundeze problema cum se poate construi (şi trebuie construit) comunismul cu materialul uman de masă, per-

www.dacoromanica.ro

vertit de veacuri şi milenii de sclavie, feudalism, capitalism, de mică gospodărie fărîmiţată, de războiul tuturor împotriva tuturor pentru un locşor pe piaţă, pentru un preţ mai bun pe produse sau pe muncă.

Cooperaţia este un aparat burghez. De aici rezultă că ea nu merită încredere *politică*, dar nicidecum că e permis să renunţi la sarcina de a o folosi în scopuri administrative şi de construcţie. Consecinţa neîncrederii politice este că posturile care implică răspundere *politică* nu pot fi încredinţate unor oameni cu atitudine nesovietică. Consecinţa acestei neîncrederi este că Ceka supraveghează atent pe reprezentanţii claselor, ai păturilor sau ai grupurilor care înclină spre albgardişti. (Dar, în paranteză fie zis, nu e de loc obligatoriu să ajungi la absurdităţi de felul celei pe care a scris-o în revista „Krasnîi Terror“ [173] din Kazan tovarăşul Laţis, unul dintre cei mai buni şi mai încercaţi comunişti, care a vrut să spună că teroarea roşie înseamnă reprimarea prin violenţă a exploatatorilor care încearcă să-şi restaureze dominaţia, dar în loc de aceasta a scris la pagina 2 din nr. 1 al revistei sale : „nu căutaţi (! ! ?) în dosar indicii de vinovăţie care să arate dacă inculpatul s-a ridicat împotriva Sovietelor cu arma în mînă sau cu vorba“.)

Neîncrederea politică în reprezentanţii unui aparat burghez e legitimă şi necesară. Refuzul de a-i folosi în munca administrativă şi de construcţie este o prostie colosală, care prejudiciază enorm cauza comunismului. Acela care s-ar gîndi să recomande pe un menşevic drept socialist sau să-l propună pentru un post de conducător politic, sau chiar şi numai de sfătuitor politic ar săvîrşi o foarte mare greşeală, căci istoria revoluţiei din Rusia a dovedit definitiv că menşevicii (şi eserii) nu sînt socialişti, ci democraţi mic-burghezi, în stare să treacă de partea *burgheziei* ori de cîte ori lupta de clasă dintre proletariat şi burghezie se ascute în mod serios. Dar democraţia mic-burgheză nu este un fenomen politic întîmplător, nu este o excepţie, ci un produs *necesar* al capitalismului, iar „furnizorul“ acestei democraţii nu este numai ţărănimea mijlocaşă veche, precapitalistă, economiceşte reacţionară, ci şi

www.dacoromanica.ro

intelectualitatea, cooperaţia etc., aceste produse ale civilizaţiei capitaliste, ale marelui capitalism etc. Pînă şi în Rusia înapoiată, alături de Kolupaevi şi Razuvaevi, apăruseră capitalişti care ştiau să pună în slujba lor intelectualitatea cultă, menşevică, eseristă, fără partid. Se poate să fim noi mai proşti decît aceşti capitalişti şi să nu ştim că folosim acest „material de construcţie" pentru construirea Rusiei comuniste ?

Scris la sfîrşitul anului 1918 sau la începutul anului 1919

Publicat pentru prima oară la 7 noiembrie 1926, în ziarul „Pravda" nr. 258

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA ŞI A CONGRESULUI GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA 17 IANUARIE 1919 [174]

(Ovaţii furtunoase.) Tovarăşi, permiteţi-mi să încep printr-o scurtă expunere a momentelor principale ale politicii noastre în domeniul aprovizionării. Cred că această expunere sumară ne va ajuta să apreciem just nu numai importanţa hotărîrii pe care o supunem astăzi aprobării C.E.C. din Rusia, ci şi întreaga noastră politică de aprovizionare, precum şi rolul care revine acum, cînd începe o perioadă grea, reprezentanţilor proletariatului organizat — avangarda şi principalul reazem al Rusiei Sovietice şi al revoluţiei socialiste.

Tovarăşi, politica noastră în domeniul aprovizionării se caracterizează prin trei acte principale, care în ordine cronologică ni se înfăţişează în felul următor: primul — hotărîrea cu privire la crearea comitetelor sărăcimii — este un pas care reprezintă temelia temeliilor politicii noastre în domeniul aprovizionării şi totodată o cotitură de uriaşă importanţă în întregul mers al dezvoltării revoluţiei noastre şi în întreaga ei structură. Prin acest pas, noi am trecut hotarul care desparte revoluţia burgheză de cea socialistă, căci numai victoria clasei muncitoare la oraşe şi numai trecerea tuturor fabricilor în mîinile statului proletar n-ar fi fost în stare să creeze şi să consolideze bazele orînduirii socialiste dacă nu ne-am fi creat şi la sate nu un reazem general-ţărănesc, ci unul cu adevărat proletar. În Octombrie a trebuit să ne limităm la unirea proletariatului cu întreaga ţărănime în general, şi datorită acestei alianţe am căpătat posibilitatea de a

www.dacoromanica.ro

desființa rapid proprietatea funciară moșierească și de a o șterge de pe fața pămîntului. Dar numai atunci cînd am trecut la organizarea țărănimii sărace, a proletarilor și semiproletarilor din rîndurile țărănimii, numai atunci am putut organiza trainic alianța dintre masele muncitoare proletare de la orașe și proletariatul de la sate. Numai atunci s-a putut desfășura cu adevărat războiul împotriva chiaburimii și a burgheziei sătești. Acest pas esențial în politica noastră în domeniul aprovizionării continuă să fie actul fundamental al întregii noastre politici în acest domeniu.

Al doilea pas, poate mai puțin important, a fost decretul cu privire la folosirea cooperației, decret adoptat din inițiativa și cu participarea reprezentanților noștri [175]. Prin acest decret am stabilit că noi trebuie să folosim aparatul pe care l-a creat cooperația și care este un produs al întregii societăți capitaliste ; din motive lesne de înțeles, în Rusia acest aparat era mai slab decît în țările vest-europene. În această privință am săvîrșit multe greșeli și multe lucruri au rămas nefăcute, și aceasta nu numai la sate, ci și la orașe și în marile centre proletare. Aici ne lovim de lipsă de înțelegere, de nepricepere, de prejudecăți și de tradiții care ne îndepărtează de cooperație. Este foarte firesc ca printre vîrfurile cooperației să fie multe elemente neproletare ; noi trebuie să luptăm împotriva acelora care sînt în stare să treacă de partea burgheziei — împotriva elementelor contrarevoluționare și a tentativelor lor — și totodată să păstrăm acest aparat, aparatul cooperației — care este tot o moștenire a capitalismului —, aparatul de distribuție care deservește milioane de oameni și fără care socialismul nu poate fi construit cît de cît cu succes. În acest domeniu, Comisariatul aprovizionării a trasat o politică justă, pe care însă n-am desăvîrșit-o încă, și directivele pe care în numele fracțiunii comuniste le vom propune astăzi Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia și care insistă asupra folosirii aparatului cooperatist reprezintă un nou pas înainte pe această cale. Trebuie să știm să ducem lupta împotriva elementelor necorespunzătoare din conducerea aparatului cooperației — avem destulă

www.dacoromanica.ro

forţă şi putere pentru a face acest lucru, căci ar fi ridicol să se creadă că ni s-ar putea opune o împotrivire serioasă —, trebuie să ştim să ducem această luptă şi să folosim neapărat aparatul cooperatist, astfel încît noi să nu ne împrăştiem forţele, aparatul acesta să rămînă unitar, iar comuniştii să-şi poată folosi forţele nu numai pentru munca politică, ci şi pentru cea organizatorică, folosind sub raport tehnic aparatul anume pregătit pentru această muncă — aparatul cooperaţiei.

Al treilea pas în politica noastră de aprovizionare este crearea organizaţiilor muncitoreşti de aprovizionare. Aici, tovarăşi lucrători în domeniul aprovizionării, se pune în faţa voastră o sarcină de răspundere. Calea pe care am pornit este calea pe care *trebuie* s-o urmăm, şi trebuie să tindem ca în toate comisariatele să se pornească pe această cale ; este vorba de o acţiune importantă nu numai din punctul de vedere al aprovizionării, ci şi din punct de vedere general-social şi de clasă. Pentru ca transformarea revoluţionară socialistă să poată fi trainică, este necesar ca noua clasă să ia în mîinile ei conducerea. Ştim că pînă în 1861 moşierii iobăgişti au fost aceia care au deţinut în Rusia puterea de stat. Ştim că după aceea, în linii generale, burghezia, reprezentanţii păturilor înstărite au fost aceia care au deţinut această putere. Acum transformarea revoluţionară socialistă va fi trainică numai în măsura în care vom şti să promovăm la conducere noua clasă — proletariatul, să facem în aşa fel încît proletariatul să conducă Rusia. Trebuie să facem în aşa fel, încît această activitate de conducere să pregătească condiţiile care să permită ca toţi oamenii muncii, fără excepţie, să înveţe arta de a conduce statul, s-o înveţe nu din cărţi, nu din ziare, nu din cuvîntări şi broşuri, ci din practică, astfel încît fiecare să-şi poată încerca capacitatea de a îndeplini această muncă.

Iată, tovarăşi, principala etapă a politicii noastre de aprovizionare, care marchează totodată însuşi caracterul structurii acestei politici. Trebuie să spunem că în această privinţă tovarăşilor noştri din domeniul aprovizionării le revine sarcina cea mai grea. Foametea este, firește, calamitatea cea mai cumplită, cea mai îngrozitoare, iar

www.dacoromanica.ro

masele manifestă o explicabilă intoleranţă, iritare şi indignare faţă de orice neorînduială în acest domeniu, fiindcă această calamitate este pur şi simplu insuportabilă. De aceea este lesne de înţeles că Comisariatului aprovizionării îi revine sarcina cea mai grea. Ştiţi foarte bine — şi în special o ştiu tovarăşii din sindicate — ce haos, ce dezordine domneşte la noi în domeniul conducerii marilor întreprinderi, în domeniul evidenţei produselor acestor întreprinderi. Şi asta e doar de o mie de ori mai uşor decît a ţine evidenţa produselor recoltate de milioane de ţărani. Dar nu avem altă alegere. În ţară există în genere puţine produse. Ele nu ajung pentru a hrăni pe toată lumea.

Noi spunem că unele produse de-abia ne ajung ; ce înseamnă aceasta ? Înseamnă că, dacă le-am distribui acum întregii populaţii, dacă fiecare ţăran ar aduce toate produsele, dacă fiecare şi-ar reduce consumul sub nivelul necesar pentru a fi sătul — căci nu e cu putinţă să mănînce pe săturate toţi —, dacă fiecare ţăran ar consimţi de bunăvoie să-şi reducă consumul sub nivelul necesar pentru a fi sătul, dînd în întregime statului tot restul, şi dacă am repartiza raţional toate aceste produse, — atunci am rezista cu hrană mai puţină, însă fără a îndura foame. Dar, dacă am pune o astfel de sarcină, este clar că pe scara întregului stat, în condiţiile ruinei economice care domneşte în ţară şi ale lipsei de pricepere a cadrelor noastre, această pricepere se formează abia acum — înainte nu aveam de unde s-o luăm —, este clar că această sarcină nu poate fi îndeplinită pe căile obişnuite. Dacă nu avem destule alimente, asta înseamnă... ce înseamnă asta ? Înseamnă că, dacă veţi admite libertatea comerţului în condiţii cînd nu avem în cantitate suficientă produsele de care depinde viaţa sau moartea populaţiei, veţi declanşa o speculă deşănţată, veţi face ca preţurile produselor alimentare să crească enorm şi să atingă nivelul aşa-numitelor preţuri de monopol sau din timp de foamete, şi ca la aceste preţuri exorbitante să-şi poată satisface nevoile doar unele pături restrînse, al căror venit depăşeşte considerabil nivelul mijlociu, în timp ce marea masă a populaţiei va continua să flămînzească.

www.dacoromanica.ro

Iată cum se prezintă lucrurile atunci cînd în ţară nu sînt destule produse alimentare, cînd în ţară bîntuie foametea. Iar de cînd imperialiştii au pornit împotriva Rusiei, ea se află în cleştele încercuirii. Imperialiştii nu-şi pot da pe faţă planurile lor tîlhăreşti, dar, după cum just a arătat tov. Kamenev, asta nu înseamnă că intervenţia lor a luat sfîrşit. Sîntem o ţară asediată, o fortăreaţă asediată. În această fortăreaţă asediată, lipsurile sînt inevitabile, şi de aceea sarcina Comisariatului aprovizionării este cea mai grea dintre sarcinile organizatorice ale oricărui alt comisariat.

Duşmanul nostru, dacă e să vorbim de cel intern, este acum nu atît capitalistul şi moşierul — pe aceştia, care reprezintă minoritatea exploatatorilor, n-a fost greu să-i învingem şi i-am învins —, duşmanul nostru este speculantul şi birocratul, şi speculant e prin înclinaţie orice ţăran care are posibilitatea de a se procopsi, de a trage foloase de pe urma lipsurilor cumplite şi a foametei îngrozitoare care bîntuie la oraşe şi, pe alocuri, la sate. Şi ştiţi foarte bine — îndeosebi o ştiu tovarăşii de la sindicate — că năzuinţa, tendinţa spre speculă se observă şi în centrele industriale atunci cînd lipsesc produse alimentare sau cînd sînt prea puţine, şi că oricine pune mîna pe asemenea produse caută să le dosească şi să tragă foloase de pe urma lor. Dacă s-ar admite libertatea comerţului, preţurile ar creşte acum enorm, atingînd un nivel la care produsele respective ar deveni inaccesibile marii majorităţi a populaţiei.

Iată, tovarăşi, care este situaţia şi iată de ce se observă în masele înapoiate, în masele prea obosite, prea înfometate şi prea sătule de suferinţe o tendinţă sau un sentiment nedesluşit de revoltă, de indignare faţă de tovarăşii care lucrează în domeniul aprovizionării. Este vorba de oameni care nu ştiu să gîndească, care nu văd mai departe de vîrful nasului, cărora li se pare că poate există totuşi vreo posibilitate de a procura produse. Cutare a auzit că în cutare loc există produse, că de acolo s-au procurat produse, dar el nu este în stare să calculeze în ansamblu, să vadă dacă ele ajung pentru 10 000 000 de oameni, să socotească cîte produse ar trebui procurate

www.dacoromanica.ro

în acest scop. Lui i se pare că i se pun piedici, că tovarăşii de la aprovizionare îi pun oprelişti. Aceşti oameni nu înţeleg că lucrătorii din domeniul aprovizionării procedează ca nişte gospodari chibzuiţi şi prevăzători cînd spun : dacă veţi respecta cu cea mai mare stricteţe dispoziţiile în vigoare şi veţi da dovadă de maximum de organizare, atunci în cazul cel mai bun, repet, în cazul cel mai bun veţi rezista cu o raţie care nu vă ajunge ca să mîncaţi pe săturate, dar nici nu vă lasă pradă foamei. Aceasta este situaţia în ţară acum, cînd accesul spre cele mai mari regiuni furnizoare de produse alimentare — Siberia, regiunea Doneţului — ne este tăiat, cînd ni-i tăiat accesul spre regiunile producătoare de combustibil, de materii prime, spre regiunile care furnizează toată pîinea necesară atît populaţiei, cît şi industriei şi fără care ţara e nevoită să îndure mari chinuri.

Lucrătorii din domeniul aprovizionării procedează ca nişte gospodari chibzuiţi cînd spun : trebuie să fim uniţi, numai aşa vom putea rezista, combătînd sistematic încercările de a acţiona răzleţ şi tendinţa de a plăti oricît, fără a ţine seama de nimic, numai ca să fii sătul. Nu trebuie să gîndim şi să acţionăm răzleţiţi, fiecare pentru sine, căci asta înseamnă pieirea ; trebuie să combatem această tendinţă, aceste deprinderi pe care ni le-a lăsat nouă tuturora, milioanelor de oameni ai muncii, gospodăria privată capitalistă, sistemul de a lucra pentru piaţă : eu să vînd, eu să cîştig, cu cît voi cîştiga mai mult, cu atît voi flămînzi mai puţin şi cu atît mai mult vor flămînzi alţii. Iată blestemata moştenire pe care ne-a lăsat-o proprietatea privată şi din cauza căreia masele flămînzeau chiar şi atunci cînd în ţară erau multe produse, iar o minoritate infimă se îmbogăţea şi de pe urma abundenţei, şi de pe urma sărăciei, în timp ce poporul îndura mizerie şi-şi vărsa sîngele pe cîmpul de luptă. Aceasta este, tovarăşi, situaţia în care se află politica noastră de aprovizionare. Există o lege economică care spune : lipsa de produse generează o speculă deşănţată ori de cîte ori se face un pas în direcţia aşa-numitului comerţ liber. De aceea toată vorbăria pe această temă, toate încercările de a o sprijini aduc mari prejudicii şi înseamnă un

www.dacoromanica.ro

regres, un pas înapoi de la construcţia socialistă pe care Comisariatul aprovizionării o înfăptuieşte în condiţii extrem de grele, luptînd împotriva milioanelor de speculanţi pe care ni i-au lăsat capitalismul şi vechea regulă a proprietarului mic-burghez : „fiecare pentru sine, dumnezeu pentru toţi" ; şi dacă nu vom stîrpi această regulă, nu vom putea construi socialismul.

Numai prin unire, numai printr-o unire cît mai strînsă — pe care viaţa de toate zilele trebuie s-o realizeze în acest domeniu de activitate arhicotidiană, în care realizarea ei este mai anevoioasă ca oriunde : în problema împărţirii unei bucăţi de pîine, cînd nu e pîine îndeajuns — poate fi construit efectiv socialismul. Ştim că asta nu se poate face într-un an, că oamenii, care au avut atîtea de pătimit de pe urma foametei, sînt extrem de nerăbdători şi cer ca măcar din cînd în cînd să ne abatem de la această unică politică de aprovizionare. Şi sîntem nevoiţi să ne abatem uneori, dar în linii generale nu ne vom îndepărta şi nu ne vom abate de la politica noastră.

Acestea sînt, tovarăşi, împrejurările în care acum o jumătate de an, cînd criza de alimente atinsese punctul culminant, cînd nu aveam nici un fel de rezerve, iar succesele cehoslovacilor ne răpiseră o mare parte din regiunea Volgăi, am fost nevoiţi să admitem aprovizionarea individuală cu cîte un pud şi jumătate de produse alimentare [176]. Această măsură a fost rezultatul unei lupte încordate, al unei lupte înverşunate, în care ambele părţi se aflau într-o situaţie foarte grea. Lucrătorii din domeniul aprovizionării spuneau : da, situaţia este proastă, dar nu trebuie să lăsăm ca ea să devină şi mai proastă. Pentru puţini veţi obţine poate o uşurare pe timp de o săptămînă, dar în schimb veţi aduce pentru milioane de oameni o înrăutăţire a situaţiei. Din partea cealaltă se spunea : voi cereţi unui popor istovit şi chinuit de foame să dea dovadă de organizare ideală, voi cereţi imposibilul, — trebuie să-i acordaţi o uşurare, chiar dacă ea ar prejudicia vremelnic politica generală. Această măsură îi va da un nou aflux de încredere, şi asta e principalul. Iată în ce situaţie ne aflam noi atunci cînd am admis apro-

www.dacoromanica.ro

vizionarea individuală cu cîte un pud şi jumătate. Aceasta era în principiu, în esenţă, situaţia generală : cînd a devenit insuportabilă, am fost nevoiţi să cedăm, pentru a aduce cel puţin o uşurare temporară, pentru a salvgarda încrederea şi tăria sufletească. Aceeaşi situaţie se repetă acum, cînd ne aflăm la limită, cînd, după ce am avut un semestru mai uşor, începe un semestru greu. Ca să vă arăt clar cum stau lucrurile, vă voi spune că în primul semestru al anului 1918 Comisariatul aprovizionării a colectat 28 000 000 de puduri, iar în cel de-al doilea 67 000 000 de puduri, adică de 2½ ori mai mult. Aceasta este situaţia, din care puteţi vedea clar că primul semestru este un semestru de lipsuri foarte acute, foarte grele, pe cînd cel de-al doilea, datorită noii recolte, ne dă posibilitatea să ne redresăm. Acum, în 1919, succesul pe care l-au obţinut organizaţiile noastre de aprovizionare, datorită, mai ales, comitetelor sărăcimii la sate şi inspecţiei muncitoreşti a aprovizionării la oraşe, este un mare succes, care ne-a dat posibilitatea să colectăm de două ori şi jumătate mai multe produse. Dar acest succes din primul an al muncii noastre, cînd trebuia să înălţăm un edificiu nou, să încercăm metode noi, nu ne-a asigurat şi nici nu putea să ne asigure alimente pentru tot anul ; el ne-a dat posibilitatea unui răgaz. Acest răgaz e pe sfîrşite, începe al doilea semestru, cel mai greu, cel mai anevoios, şi trebuie să facem uz de toate mijloacele pentru a aduce o uşurare, pentru a da muncitorilor posibilitatea unui mic răgaz, pentru a le îmbunătăţi pe cît posibil situaţia. Şi este firesc că prezidiul Sovietului din Moscova şi preşedintele lui, Kamenev, stăruie deosebit de energic să aducem cît mai multă claritate în politica noastră, în categorisirea produselor în produse monopolizate şi nemonopolizate, ceea ce ne-ar permite să obţinem vremelnic rezultatele îngăduite de împrejurări, astfel încît muncitorii de la oraşe şi din regiunile neagricole să simtă măcar o mică uşurare, să simtă un nou aflux de energie şi de încredere, care sînt deosebit de necesare acum, cînd ne aflăm în pragul unui semestru greu, dar avem indicii că forţele taberei imperialiste slăbesc, că slăbesc atacurile ei împotriva noastră.

www.dacoromanica.ro

Tov. Kamenev a înfăţişat aici, fără îndoială, nu numai simple indicii, ci şi fapte care dovedesc că, în pofida grelelor încercări şi înfrîngeri pe care le-am suferit la Perm, Armata Roşie se organizează pe o bază trainică, că ea poate să învingă şi va învinge. Dar semestrul actual este cel mai greu. De aceea trebuie să facem din capul locului tot ce e necesar şi posibil pentru a uşura situaţia, pentru a promova clar politica noastră în domeniul aprovizionării ; aceasta este cea mai imperioasă dintre sarcinile noastre. Între noi, comuniştii, de asemenea s-a dat o luptă în problema admiterii aprovizionării cu cîte un pud şi jumătate de produse ; această luptă a luat uneori forme ascuţite, dar ea nu duce la o slăbire, ci ne determină să ne reexaminăm încă şi încă o dată politica, cu multă minuţiozitate şi precauţie, cu vehemente critici reciproce, şi în cele din urmă ajungem la o hotărîre care se adoptă repede şi în unanimitate ; în acest moment dificil, cînd ne aflăm în pragul unui nou semestru greu, această hotărîre ne cere să avem mereu în vedere cauzele care au dus la crearea acestei situaţii, care ne impune să ne încordăm din nou toate puterile, să depunem toate eforturile.

Am trecut printr-un an deosebit de greu, iar acum ne aşteaptă o jumătate de an care se anunţă şi mai grea. Dar după revoluţia din Germania, după frămîntările care au început în Anglia şi în Franţa, fiecare jumătate de an ne apropie de victoria revoluţiei nu numai în Rusia, ci şi în lumea întreagă. Aceasta este situaţia în faţa căreia ne aflăm, şi de aceea am hotărît să prezentăm un proiect de principii fundamentale ale politicii în domeniul aprovizionării şi să rugăm Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia să le aprobe, pentru ca pe baza lor lucrătorii de la Comisariatul aprovizionării să elaboreze de îndată decretele corespunzătoare, ceea ce ne va da nouă — reprezentanţilor organelor centrale, muncitorilor de la oraşe şi din regiunile neagricole — posibilitatea să ne înzecim energia, căci numai această energie constituie o chezăşie că putem învinge, că, făcînd concesii vremelnice, necesare în aceste condiţii de oboseală şi de foa-

www.dacoromanica.ro

mete, vom salvgarda bazele politicii noastre comuniste în domeniul aprovizionării şi le vom păstra neştirbite pînă în ziua victoriei depline a comunismului în lumea întreagă. Şi acum vă voi citi pe puncte propunerea pe care fracţiunea comunistă a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia o prezintă acestui for :

„Şedinţa comună a C.E.C. din Rusia, a Congresului general al sindicatelor din Rusia, a Sovietului din Moscova, a reprezentanţilor comitetelor de întreprindere şi ai sindicatelor din oraşul Moscova adoptă în problema aprovizionării principiile fundamentale arătate mai jos şi însărcinează Comisariatul poporului pentru aprovizionare să elaboreze de urgenţă decretele corespunzătoare, călăuzindu-se după aceste principii :

1. Se confirmă că politica sovietică în domeniul aprovizionării este justă şi rămîne neştirbită. Această politică constă în următoarele :

a) evidenţa şi distribuirea de către stat după principiul de clasă ;

b) monopolul asupra principalelor produse alimentare şi

c) trecerea aprovizionării din mîinile particularilor în mîinile statului.

2. Fără înfăptuirea consecventă a monopolului de stat asupra principalelor produse alimentare (cereale, zahăr, ceai, sare), monopol deja decretat, şi fără masive colectări de stat — cu preţuri fixe — la alte produse alimentare de primă importanţă (carne, peşte de mare, ulei de cînepă, de floarea-soarelui şi de in, cartofi şi grăsimi animale, cu excepţia untului) nu poate fi concepută în condiţiile actuale o raţională aprovizionare cu alimente a populaţiei ; aceste colectări masive la preţuri fixe nu sînt decît o măsură pregătitoare în vederea instituirii monopolului de stat şi asupra acestor produse, monopol a cărui înfăptuire constituie o sarcină imediată a Comisariatului aprovizionării.

Colectarea şi transportarea tuturor produselor alimentare enumerate la acest punct, cu excepţia cartofilor, nu sînt îngăduite decît organelor de stat însărcinate cu aprovizionarea. Colectări masive de cartofi, la preţurile fixe stabilite, vor putea face, pe lîngă organele de stat, şi organizaţiile muncitoreşti, şi uniunile sindicale şi cooperatiste.

3. Cu titlu provizoriu se acordă organizaţiilor muncitoreşti şi uniunilor cooperatiste dreptul de a colecta orice alte produse în afară de cele enumerate la punctul al 2-lea.

4. Organele locale de aprovizionare vor fi constrînse să dea concurs organizaţiilor colectoare la exercitarea acestui drept".

Tovarăşi, privită din punctul de vedere al vechilor deprinderi, al vechii vieţi de stat, expresia „vor fi constrînse" să aducă la îndeplinire decretul ar putea să vă

www.dacoromanica.ro

surprindă. Vă veţi întreba, poate, dacă în Republica sovietică lucrurile stau atît de prost, încît pentru îndeplinirea voinţei C.E.C. din Rusia e nevoie de constrîngere. E nevoie, tovarăşi, de constrîngere, şi e mai bine s-o spunem pe faţă decît să ne ascundem capul în nisip şi să ne închipuim că totul merge bine. Recomand tovarăşilor — reprezentanţii C.E.C. din Rusia şi delegaţii la Congresul general al sindicatelor — să-şi amintească ce se spune între patru ochi despre măsura în care ei înşişi îndeplinesc just tot ce s-a decretat de mult în domeniul evidenţei sistematice şi al predării integrale către stat a produselor care nu pot fi lăsate pentru schimbul de mărfuri ; dar fără schimb de mărfuri ţăranii spun : nu, pe bumăştile lui Kerenski n-o să vă dăm nimic. Or, dacă vă veţi aminti toate aceste lucruri cînd staţi de vorbă între patru ochi şi veţi vedea cîte dispoziţii ale puterii centrale rămîn pe hîrtie, veţi recunoaşte şi veţi fi de acord că e mai bine să spunem adevărul, şi anume că organele noastre locale trebuie constrînse cu fermitate şi fără cruţare. (A p l a u z e.) Tocmai aici, unde C.E.C. din Rusia, ca organ suprem, s-a întrunit laolaltă cu organele Congresului general al sindicatelor din Rusia, care au trimis cea mai numeroasă reprezentanţă — iar acum acesta este lucrul cel mai important —, tocmai aici aceşti tovarăşi ai noştri cu autoritate trebuie să spună cu tărie şi, plecînd de aici, să spună pretutindeni că organele locale trebuie să se obişnuiască cu gîndul că le vom constrînge să aplice în mod consecvent politica stabilită de centru. Asta e ceva foarte greu ; cînd multe milioane de oameni s-au obişnuit să vadă în puterea centrală o tagmă de jefuitori, moşieri şi exploatatori, e firesc că ei nu pot avea încredere în centru, şi această neîncredere trebuie învinsă, căci fără lichidarea ei nu e posibilă construirea socialismului, adică construirea unei economii centralizate, a unei economii conduse de la centru, şi pe aceasta o poate înfăptui numai proletariatul, pe care fabrica şi viaţa l-au educat în acest spirit şi care este singurul în stare să construiască o asemenea econo-

www.dacoromanica.ro

mie. E grea lupta împotriva patriotismului local, împotriva deprinderilor de mic-proprietar. Noi ştim că asta nu se poate face dintr-o dată, dar nu vom înceta niciodată să cerem reprezentanţilor proletariatului ca ei să repete acest adevăr şi să-l transpună în viaţă, căci altfel nu e posibilă construirea socialismului.

În continuare, punctul 4 precizează :

„Transportarea şi vînzarea pe piaţă a acestor produse sînt declarate absolut libere. Nici un fel de detaşamente pentru combaterea speculei, nici un fel de cordoane de pază etc. nu au dreptul să împiedice libera transportare şi libera vînzare în pieţe, din căruţe etc. a produselor menţionate".

Tovarăşi, acest punct este deosebit de important. În această privinţă, tov. Kamenev ne-a semnalat multe lucruri pe care noi, fireşte, în graba cu care lucrăm, nu le-am îndeplinit, căci Comisariatul nostru pentru aprovizionare şi celelalte comisariate sînt nevoite să îngrămădească dispoziţii peste dispoziţii, din care cauză organelor locale le vine foarte greu să se descurce în toate acestea. Ni se reproşează că decretele noastre se întocmesc în pripă ; dar ce să facem cînd sîntem nevoiţi să ne grăbim din cauza imperialismului în ofensivă şi cînd ne sileşte să ne grăbim un flagel cumplit, care întrece orice închipuire — flagelul lipsei de pîine şi de combustibil. În această situaţie trebuie să facem uz de toate mijloacele pentru a lămuri sarcinile noastre, pentru a dezvălui greşelile de amănunt, şi de aceea este atît de importantă delimitarea precisă şi clară la care s-a ajuns acum prin această luptă. Pentru a realiza acest lucru în proporţii mult mai mari, trebuie să obţinem acum ca nici un organ local să nu-şi îngăduie interpretări arbitrare, să nu-şi permită să spună că şi-a adus aminte de decretul de ieri şi l-a uitat pe cel de azi, ci să ştie cît se poate de precis şi de clar care produse alimentare sînt monopolul statului şi care pot fi transportate liber şi vîndute liber, adică toate produsele alimentare, cu excepţia celor precis enumerate în punctele 1 şi 2. Acest

www.dacoromanica.ro

lucru trebuie adus la cunoştinţa generală ; tovarăşii care vor pleca acum acasă trebuie să-l facă cunoscut în toate colţurile ţării, ei trebuie să facă ceea ce le impune situaţia lor oficială, să ia cu ei respectivele decrete de îndată ce vor fi fost elaborate, pentru ca prevederile lor să fie pretutindeni aplicate şi respectate fără abatere, hotărîrile organelor centrale să fie aplicate efectiv, iar incertitudinea de pînă acum să dispară. Urmează acum sfîrşitul punctului 4, în care se spune :

„Notă. În ceea ce priveşte ouăle şi untul, hotărîrea de faţă se aplică numai în regiunile în care Comisariatul aprovizionării nu face colectări masive de ouă şi unt".

Tovarăşi, vă voi citi pe scurt şi celelalte puncte din decret. Întrucît nu am posibilitatea să mă opresc în mod amănunţit asupra lor şi nici nu consider necesar s-o fac, deoarece după mine vor mai lua cuvîntul cîţiva tovarăşi, printre care şi unii mai competenţi, voi sublinia numai ceea ce mi se pare deosebit de important. Vă voi citi pe scurt principiile fundamentale pe care le supunem Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, cu recomandarea de a le adopta şi de a însărcina Consiliul Comisarilor Poporului şi toate celelalte organe ale Republicii sovietice să le transforme în decrete şi să le execute cu maximum de stricteţe. (A p l a u z e.)

„5. În vederea intensificării colectărilor şi îndeplinirii mai eficiente a unor anumite sarcini se introduc principiul predării obligatorii a surplusurilor şi al colectării produselor nemonopolizate, precum şi un sistem de premiere pentru organizaţiile cooperatiste şi pentru celelalte organizaţii care colectează pentru stat atît produse monopolizate, cît şi produse nemonopolizate.

Măsuri organizatorice în scopul primenirii organelor de aprovizionare şi al asigurării unei mai largi participări a muncitorilor :

a) folosirea pe scară largă a inspecţiei muncitoreşti a aprovizionării şi extinderea atribuţiilor ei asupra controlului respectării decretelor din 10/XII de către organele de aprovizionare şi al colectărilor de produse nemonopolizate ;

b) introducerea cît mai grabnică a inspecţiei muncitoreşti în toate organele locale de aprovizionare şi extinderea atribuţiilor ei asupra secţiilor Comisariatului aprovizionării, în scopul combaterii hotărîte a birocratismului şi a excesului de formalism ;

www.dacoromanica.ro

c) întărirea legăturilor cu organizaţiile muncitoreşti — sindicatele şi cooperativele muncitoreşti — prin întărirea continuă a organelor locale, folosindu-se în acest scop forţe din rîndurile activiştilor organizaţiilor menţionate mai sus ;

d) introducerea sistemului stagiarilor-muncitori în toate organele şi instituţiile centrale şi locale, în scopul de a se pregăti în domeniul aprovizionării lucrători practicieni proveniţi din mediul muncitoresc care să poată ocupa posturi de răspundere.

6. Folosirea deplină a aparatului cooperatist în activitatea de colectare şi distribuire. Introducerea în aparatele cooperatiste a unor reprezentanţi cu munci de răspundere ai organelor de stat pentru aprovizionare, care să controleze activitatea organizaţiilor cooperatiste şi s-o pună în concordanţă cu politica guvernului în domeniul aprovizionării".

Aceasta este, de altfel, una dintre armele de luptă împotriva elementelor din conducerea organizaţiilor cooperatiste. Dar ar fi o mare greşeală, ar fi pur şi simplu funest pentru cauza noastră dacă aţi desconsidera întregul aparat cooperatist, dacă l-aţi da la o parte cu dispreţ sau cu pretinsă mîndrie, spunînd : noi ne vom construi unul nou, asta nu e treaba lor, de aşa ceva se pot ocupa numai comuniştii. Trebuie să folosim aparatul existent ; nu putem construi socialismul fără a folosi ceea ce a rămas de la capitalism. Trebuie să folosim tot ceea ce capitalismul a creat, ca valori culturale, împotriva noastră. Greutatea înfăptuirii socialismului constă în aceea că trebuie să-l construim din materiale create de oameni străini nouă, însă numai astfel este posibilă înfăptuirea socialismului, şi teoretic o ştim cu toţii, iar după cele trăite în acest an ne-am convins din practică că socialismul poate fi construit numai din ceea ce capitalismul a creat împotriva noastră şi că toate acestea trebuie folosite pentru construirea socialismului, pentru consolidarea lui.

Punctul următor, al 7-lea, glăsuieşte :

„7. Controlul respectării regulilor privitoare la transportarea produselor şi al înfăptuirii riguroase a monopolului cade în sarcina muncitorilor, care-l vor exercita prin intermediul unor detaşamente înarmate ce vor fi organizate de Comisariatul aprovizionării.

Toate detaşamentele pentru combaterea speculei cu alimente, cu excepţia detaşamentelor Comisariatului aprovizionării şi a celor ale comitetelor guberniale pentru aprovizionare, se desfiinţează imediat. Detaşamentele Comisariatului aprovizionării şi cele ale comitetelor

www.dacoromanica.ro

guberniale pentru aprovizionare se vor desfiinţa pe măsură ce în localităţile respective vor fi formate respectivele organe ale inspecţiei muncitoreşti".

Tovarăşi, timpul ce mi-a fost acordat e pe sfîrşite, şi-mi voi mai îngădui doar să arăt că aici, în ultimele puncte, găsim principiile de bază a ceea ce constituie spiritul politicii noastre în domeniul aprovizionării şi al întregii politici sovietice. Am mai spus şi repet că au venit vremuri grele, că a început un semestru mai greu, că răgazul pe care l-am avut în privinţa aprovizionării a luat sfîrşit şi că a început perioada cea mai grea. Ori de cîte ori Puterea sovietică se loveşte de greutăţi în opera neobişnuit de anevoioasă a construirii socialismului, ea cunoaşte numai un singur mijloc de luptă împotriva lor: acela de a se adresa muncitorilor, de a se adresa de fiecare dată unor pături tot mai largi de muncitori. După cum am mai avut prilejul să spun, socialismul va putea fi construit numai atunci cînd mase de zece ori, de o sută de ori mai largi ca pînă acum se vor apuca ele însele să construiască statul şi să făurească o viaţă economică nouă. Tovarăşii noştri de la aprovizionare ne informează că, în comitetele judeţene de aprovizionare, muncitorii, în majoritate muncitori din Petrograd, Moscova şi Ivanovo-Voznesensk — floarea armatei noastre proletare —, au ajuns să reprezinte acum nu mai puţin de o treime. E bine, dar e prea puţin. Este necesar ca ei să reprezinte două treimi, — şi în această direcţie trebuie să lucrăm neîncetat. Dv. ştiţi că păturile înaintate ale muncitorilor s-au şi apucat de munca de conducere a statului, de construire a unei vieţi noi. Ştim că trebuie să sondăm mai jos, mai adînc, să atragem cu mai mult curaj noi şi noi pături. Ele nu au încă pregătirea necesară şi vor face inevitabil greşeli, dar nu ne temem de asta. Noi ştim că în felul acesta vom dobîndi cadre tinere, vom fi cu prisosinţă răsplătiţi prin faptul că vom căpăta numeroase forţe tinere, mai proaspete. Din altă parte n-avem de unde lua forţe. Trebuie să mergem numai înainte, să luăm cu curaj muncitori tineri, să punem

www.dacoromanica.ro

reprezentanţi ai proletariatului în posturi de tot mai mare răspundere.

Actuala criză de alimente se explică prin faptul că am intrat în jumătatea mai grea a anului. Ea se explică şi prin starea în care se află transporturile. Am mai spus că în a doua jumătate a anului 1918 am colectat 67 500 000 de puduri. Dar din aceste 67 500 000 de puduri, 20 000 000 n-au putut fi transportate la destinaţie. Ultima criză cumplită din Petrograd se explică prin faptul că stocurile noastre zac pe linia ferată Volga-Bugulma şi nu pot fi aduse de acolo. Starea transporturilor este dezastruoasă. Uzura materialului rulant e de-a dreptul înspăimîntătoare, pentru că nici o ţară n-a trecut prin încercări ca acelea pe care le-a îndurat Rusia, în condiţiile înapoierii ei, şi pentru că în organizaţia feroviară nu avem mase proletare atît de strîns unite. Profitînd de prilejul pe care ni-l oferă adunarea de faţă, am vrea să vă rugăm, tovarăşi, să duceţi în mase conştiinţa faptului că avem nevoie de noi şi noi lucrători în domeniul aprovizionării şi al transporturilor, care să ne ajute cu propria lor experienţă. Puneţi-i la treabă, ocupaţi-vă de începători, şi veţi vedea că vor face mult mai mult decît organizaţiile din trecut. Totul pentru aprovizionare şi transporturi! Fiecare organizaţie de atelier, din orice ramură de producţie, să-şi revizuiască efectivul şi să se întrebe: am dat noi oare destui oameni, am făcut oare totul pentru a trimite din rîndurile noastre comisari, aşa cum trimitem comisari în armată? Muncitorii au ajuns la capătul puterilor, ei primesc prea puţine alimente. Trebuie să trimitem la această muncă pe cei mai buni dintre lucrători, să le încredinţăm tuturor posturi de răspundere în armată, la aprovizionare şi în transporturi. Aici poate lucra oricine, chiar dacă nu e specialist. În transporturi e nevoie uneori de ajutorul unui tovarăş membru de partid, de înrîurirea unui proletar cu nivel ideologic ridicat, care a trecut prin şcoala luptei de clasă şi care, prin control şi supraveghere, va reuşi să influenţeze păturile mai puţin proletare ale funcţionarilor de la căile ferate. Tovarăşi, repet încă o dată această lozincă: „Totul pen-

www.dacoromanica.ro

tru aprovizionare şi transporturi!". În această privinţă trebuie să facem ceea ce am făcut pentru armată, unde am trimis comisari politici şi am obţinut ceea ce ne-am propus. Sînt încredinţat că în acest moment, în această grea jumătate de an, vom reuşi să învingem încă o dată foametea şi ruina!

O scurtă dare de seamă a apărut la 18 ianuarie 1919 în ziarele „Pravda" nr. 12 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 12

Publicat pentru prima oară în întregime în 1929, în ediţiile 2-3 ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIII

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA CONFERINŢEI ORĂŞENEŞTI A ORGANIZAŢIEI DIN MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA 18 IANUARIE 1919 [177]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

În măsura în care din cuprinsul rezoluţiilor — a spus Lenin — am putut lua cunoştinţă de cele două proiecte prezentate în urma discutării problemei relaţiilor dintre centru şi raioane, — primul — cu privire la îmbunătăţirea activităţii Sovietelor, iar celălalt — cu privire la reorganizarea completă a mecanismului lor —, proiectul al doilea, formulat în rezoluţia unui grup de tovarăşi, face impresia că în el ceva nu e spus pînă la capăt, deoarece nu conţine nici un temei concret pentru modificarea mecanismului Sovietelor, aşa cum se propune în această rezoluţie.

Duşmanul nostru este acum birocratismul şi specula. Din cauza ruinei economice nu vedem nici o îmbunătăţire, dar ruina poate fi lichidată numai prin centralizare, prin renunţare la interesele pur locale, care, după cît se pare, au şi provocat opoziţia faţă de principiul centralismului, principiu care constituie totuşi singura ieşire din situaţia în care ne aflăm. Grupul de tovarăşi care a propus această rezoluţie se îndepărtează de centralism şi alunecă în mlaştina patriotismului local.

Ni se spune că raioanele sînt nemulţumite de faptul că unele hotărîri ale organelor centrale ale Puterii sovietice sînt adoptate fără consultarea raioanelor ; dacă este aşa, acestea din urmă au tot dreptul să convoace consfătuiri la care să poată fi discutate toate problemele ce le frămîntă. Pe noi ne roade plaga birocratismului, care e foarte greu de biruit. Trebuie să ducem o luptă susţinută

www.dacoromanica.ro

împotriva lui, trebuie să aducem în instituţii cît mai mulţi muncitori. Dar cînd lupta împotriva birocratismului este îndreptată în altă direcţie decît cea necesară, se creează o situaţie foarte periculoasă, de pildă în ceea ce-i priveşte pe specialişti. Lucrurile stau prost la noi nu pentru că avem mulţi specialişti, ci pentru că n-avem o centralizare riguroasă. Unele domenii de activitate a Sovietelor suferă, dimpotrivă, de pe urma faptului că nu au destui specialişti. Trebuie să aducem în instituţii mai mulţi muncitori cu nivel mijlociu, care, lucrînd cu specialiştii şi însuşindu-şi munca, să fie în stare să-i înlocuiască şi să ducă singuri munca practică. Prin urmare, declară tov. Lenin în încheiere, în tezele propuse de tov. Ignatov nu s-a spus, după cum se vede, ce vor în esenţă aceştia tovarăşi. Lupta este îndreptată în altă direcţie decît cea necesară.

„Pravda" nr. 19
din 28 ianuarie 1919

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL ÎNVĂŢĂTORILOR ŞI PROFESORILOR INTERNAŢIONALIŞTI DIN RUSIA 18 IANUARIE 1919 [178]

(Aplauze furtunoase care se transformă în ovaţii.) Tovarăşi, permiteţi-mi să aduc congresului vostru salutul Consiliului Comisarilor Poporului. Tovarăşi, în faţa cadrelor didactice stau astăzi sarcini deosebit de importante, şi sper că, după experienţa ultimului an, după lupta ce s-a dat în rîndurile cadrelor didactice între cei care de la bun început s-au situat de partea Puterii sovietice, de partea luptei pentru revoluţia socialistă, şi cei care pînă acum au continuat să stea pe terenul vechilor rînduieli, pe terenul vechilor prejudecăţi, considerînd că învăţămîntul poate să rămînă pe terenul acestor vechi rînduieli, — cred că acum, după un an de luptă, după schimbările survenite în relaţiile internaţionale, această luptă trebuie să ia şi va lua sfîrşit. Este în afară de orice îndoială că imensa majoritate a cadrelor didactice, care stau aproape de clasa muncitoare şi de partea muncitoare a ţărănimii, că această imensă majoritate s-a convins acum cît de adînci sînt rădăcinile revoluţiei socialiste, că ea se extinde inevitabil în întreaga lume, şi cred că acum imensa majoritate a cadrelor didactice se situează şi se va situa, fără îndoială, în mod sincer de partea puterii celor ce muncesc şi sînt exploataţi, în lupta pentru revoluţia socialistă şi în lupta împotriva acelei părţi a personalului didactic care, rămînînd pe terenul vechilor prejudecăţi burgheze şi al vechilor rînduieli şi ipocrizii, îşi închipuia pînă acum că poate să păstreze ceva din aceste rînduieli.

Una dintre aceste ipocrizii burgheze este părerea că şcoala poate să rămînă în afara politicii. Ştiţi foarte bine

www.dacoromanica.ro

cît de falsă este această părere. Însăşi burghezia, care propagă această idee, punea la baza învăţămîntului propria ei politică, politica burgheză, şi căuta să reducă misiunea învăţămîntului la aceea de a dresa pentru burghezie slujitori docili şi îndemînatici, căuta să reducă pînă şi învăţămîntul general, de jos pînă sus, la rolul de furnizor de slujitori docili şi îndemînatici, de robi ai capitalului şi executori ai voinţei lui, fără a se preocupa vreodată să facă din şcoală un instrument de formare a personalităţii umane. Şi acum este clar pentru toată lumea că asta o poate face numai şcoala socialistă, care are strînse legături cu toţi cei ce muncesc şi sînt exploataţi şi care se situează din convingere pe platforma sovietică.

Transformarea şcolii este, desigur, o treabă grea. Şi desigur că în acest domeniu au fost şi se mai observă şi acum greşeli şi încercări de a răstălmăci principiul legăturii dintre şcoală şi politică şi de a-i imprima un sens vulgar, denaturat, încercări de a introduce în mod stîngaci această politică în minţile generaţiei încă tinere, care mai are nevoie de pregătire. Şi este neîndoielnic că împotriva acestei grosolane aplicări a principiului fundamental va trebui să luptăm întotdeauna. Astăzi însă principala sarcină a cadrelor didactice care s-au situat pe poziţiile Internaţionalei, pe poziţiile Puterii sovietice, este de a se preocupa de crearea unei mai largi şi cît mai cuprinzătoare asociaţii a corpului didactic.

Pentru vechea asociaţie a corpului didactic, care apăra prejudecăţi burgheze, care a dat dovadă de neînţelegere şi care şi-a apărat cu înverşunare privilegiile timp mult mai îndelungat chiar decît alte asociaţii privilegiate care s-au format încă la începutul revoluţiei din 1917 şi împotriva cărora am avut de luptat în toate domeniile vieţii, — pentru această asociaţie nu este loc în organizaţia dv. — asociaţia internaţionaliştilor. Eu socot că asociaţia dv., a internaţionaliştilor, poate foarte bine să se transforme într-un sindicat unic al corpului didactic, care să se situeze, asemenea tuturor sindicatelor — şi acest lucru ni-l arată deosebit de clar cel de-al II-lea Congres general al sindicatelor din Rusia —, pe plat-

www.dacoromanica.ro

forma Puterii sovietice. Sarcina care stă în faţa cadrelor didactice este imensă. Aici trebuie să luptăm şi împotriva rămăşiţelor de destrămare şi de dezbinare pe care ni le-a lăsat moştenire revoluţia anterioară.

Apoi, propaganda şi agitaţia. Fireşte că acum — dată fiind neîncrederea faţă de cadrele didactice pe care ne-au lăsat-o practica sabotajului şi prejudecăţile dăscălimii burgheze, care se obişnuise să creadă că adevăratul învăţămînt e numai pentru cei bogaţi şi că pentru majoritatea oamenilor muncii e suficient să li se dea o pregătire care să facă din ei buni servitori şi buni muncitori, dar nu adevăraţi stăpîni ai vieţii — în toate domeniile propagandei şi educaţiei mai persistă o anumită fărîmiţare. Aceasta condamnă o parte a cadrelor didactice să se limiteze la o sferă îngustă de activitate, la sfera unui cvasiînvăţămînt, şi nu ne permite să creăm un aparat pe deplin unitar, în care să intre toate forţele ştiinţei şi să lucreze împreună cu noi. Acest lucru va putea fi făcut în măsura în care vom rupe cu vechile prejudecăţi burgheze, şi în această privinţă sarcina asociaţiei voastre este de a atrage în familia voastră cele mai largi mase ale corpului didactic, de a educa cele mai înapoiate pături ale ei, de a le subordona politicii general-proletare şi de a le grupa în cadrul unei organizaţii unitare.

În situaţia care s-a creat acum la noi, cînd toate problemele războiului civil se precizează cît se poate de clar şi cînd, prin forţa lucrurilor, elementele democratice micburgheze sînt nevoite să treacă de partea Puterii sovietice, deoarece s-au convins că orice altă poziţie le împinge, fără voia lor, pe calea apărării albgardiştilor şi a imperialismului internaţional, cadrelor didactice le revine o sarcină importantă în domeniul unirii pe linie profesională. Cînd în lumea întreagă se pune o singură problemă principală, lucrurile stau aşa : sau reacţiunea cea mai neagră, adică dictatură militară şi execuţii, — iar ştirile primite de la Berlin sînt edificatoare în această privinţă ; repet : sau această crîncenă reacţiune a capitaliştilor cuprinşi de turbare, care simt că aceşti patru ani de război nu pot să nu aibă consecinţe grave pentru ei

www.dacoromanica.ro

şi de aceea sînt gata la orice, sînt gata să continue a inunda globul cu sîngele oamenilor muncii, — sau victoria deplină a oamenilor muncii în revoluţia socialistă. În momentul prin care trecem nu poate fi cale de mijloc. Iată de ce cadrele didactice care de la bun început s-au situat pe poziţia Internaţionalei, care văd astăzi limpede că adversarii lor din rîndurile învăţătorilor şi profesorilor grupaţi în cealaltă tabără nu pot face o opoziţie serioasă, trebuie să-şi desfăşoare munca într-un cadru mai larg. Din asociaţia voastră trebuie să ia naştere acum un larg sindicat al corpului didactic, care să cuprindă marea masă a învăţătorilor şi profesorilor, un sindicat care să se situeze în mod hotărît pe platforma sovietică, pe terenul luptei pentru socialism prin dictatura proletariatului.

Tocmai aceasta este formula adoptată de Congresul al II-lea al sindicatelor, care are loc acum. El cere ca toţi aceia care se încadrează într-o anumită profesiune, într-un anumit gen de activitate să se unească într-un sindicat unic, dar totodată declară că mişcarea sindicală nu se poate rupe de sarcinile fundamentale ale luptei pentru eliberarea muncii de sub jugul capitalului. De aceea numai sindicatele care recunosc lupta revoluţionară de clasă pentru socialism prin dictatura proletariatului pot fi sindicate cu drepturi depline. Un astfel de sindicat este şi asociaţia voastră. Dacă vă situaţi pe această poziţie, vă este asigurat succesul în acţiunea de atragere a marii mase de învăţători şi profesori şi în strădaniile voastre ca ştiinţa şi cultura să înceteze a fi apanajul unor privilegiaţi, să înceteze de a furniza materialul care consolidează poziţia bogaţilor şi a exploatatorilor şi să se transforme într-un instrument al eliberării celor ce muncesc şi sînt exploataţi. Permiteţi-mi, tovarăşi, să vă urez tot succesul pe acest tărîm.

O scurtă dare de seamă a apărut la 19 ianuarie 1919, în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 13

Publicat în întregime pentru prima oară în 1926, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XX, partea a II-a

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE PROTEST ÎMPOTRIVA ASASINĂRII LUI KARL LIEBKNECHT ŞI A ROSEI LUXEMBURG 19 IANUARIE 1919 [179]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Astăzi, la Berlin, burghezia şi social-trădătorii jubilează : ei au reuşit să asasineze pe K. Liebknecht şi pe R. Luxemburg. Ebert şi Scheidemann, care timp de 4 ani au mînat pe muncitori la măcel de dragul unor interese de jaf, şi-au asumat acum rolul de călăi ai conducătorilor proletari. Exemplul revoluţiei din Germania ne convinge că „democraţia" nu este decît un paravan pentru camuflarea jafului burghez şi a celei mai brutale violenţe.

Moarte călăilor !

„Pravda" nr. 14 şi „Izvestiia C.E.C." nr. 14 din 21 ianuarie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în „Pravda"

www.dacoromanica.ro

RAPORT PREZENTAT LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA 20 IANUARIE 1919 [180]

(Aplauze furtunoase şi îndelungate.) Tovarăşi, o să vă rog mai întîi să mă scuzaţi că, din cauza unei uşoare indispoziţii, va trebui să mă limitez astăzi la o scurtă expunere în legătură cu problema care vă stă acum în faţă. Este problema referitoare la sarcinile sindicatelor.

Rezoluţia ce vi se propune a fost prezentată congresului sindicatelor în numele fracţiunii comuniste, care a discutat-o sub toate aspectele. Deoarece între timp a fost tipărită, presupun că toţi cei de faţă au luat cunoştinţă de conţinutul ei şi îmi voi îngădui să ating doar două puncte principale, care, după părerea mea, reprezintă tot ce este mai esenţial din ceea ce, în general vorbind, cuprinde această rezoluţie.

Mie mi se pare că primul dintre aceste puncte, cu caracter, ca să zic aşa, negativ, îl constituie declaraţia în legătură cu lozinca unităţii sau independenţei mişcării sindicale, lozincă despre care, în punctul al 3-lea al rezoluţiei, se spune că în practică ea a dus grupurile care o urmează la o luptă făţişă împotriva Puterii sovietice şi că această încercare le-a pus pe ele, adică pe aceste grupuri, în afara rîndurilor clasei muncitoare.

Eu, tovarăşi, cred că această faimoasă lozincă a independenţei merită atenţie nu numai din punct de vedere sindical. Cred că întreaga luptă care se dă acum în toată lumea şi care se ascute vădit şi neobişnuit de repede în jurul problemei: dictatura proletariatului sau dictatura

www.dacoromanica.ro

burgheziei, — cred că această luptă poate fi just înţeleasă şi apreciată şi poate da clasei muncitoare, reprezentanţilor ei conştienţi, posibilitatea de a participa la ea în mod just numai atunci cînd ne dăm clar seama ce autoînşelare pentru unii şi ce înşelătorie pentru alţii este această lozincă a independenţei. Mai întîi de toate aş vrea să arăt, fie şi pe scurt, cît de greşită este din punct de vedere teoretic această lozincă, să arăt că din punct de vedere teoretic ea nu rezistă nici unei critici.

Tovarăşi, ultimul eveniment din Germania, asasinarea bestială, mişelească a lui Karl Liebknecht şi a Rosei Luxemburg, constituie nu numai evenimentul cel mai dramatic şi mai tragic al revoluţiei care începe în Germania ; el aruncă totodată o lumină vie asupra felului în care problemele luptei contemporane se pun în actualele curente de orientare politică diferită şi în actualele construcţii teoretice. Tocmai din Germania ne-a fost dat să auzim, mai mult ca de oriunde, tot felul de declaraţii despre faimoasa democraţie, de pildă, despre lozinca democraţiei în general, precum şi despre lozinca independenţei clasei muncitoare faţă de puterea de stat. Aceste lozinci, care la prima vedere par a nu avea nici o legătură una cu alta, sînt în realitate strîns legate între ele. Ele sînt strîns legate, deoarece ne arată cît de puternice continuă să fie pînă în prezent, în pofida uriaşei experienţe a luptei de clasă a proletariatului, prejudecăţile mic-burgheze ; deoarece ne arată că pînă în ziua de azi ideea luptei de clasă este adesea recunoscută, cum spun germanii, numai din vîrful buzelor, fără ca ea să pătrundă efectiv nici în mintea, nici în inima celor care vorbesc despre ea. Într-adevăr, cum se poate vorbi — dacă ne amintim fie şi numai adevărurile elementare ale economiei politice, aşa cum ne-am însuşit-o din „Capitalul" lui Marx, dacă ne amintim teoria luptei de clasă, pe ale cărei poziţii ne situăm ferm cu toţii —, cum se poate vorbi despre democraţie în general, sau cum se poate vorbi despre independenţă acum, cînd lupta de clasă s-a ascuţit, luînd o asemenea amploare, asemenea proporţii, cînd e clar că revoluţia socialistă s-a pus la ordinea zilei în lumea întreagă, cînd acest lucru reiese

www.dacoromanica.ro

clar din practică, din acţiunile care se desfăşoară pînă şi în ţările cele mai democratice? Cei care judecă în felul acesta — dacă e să vorbim din punctul de vedere al teoriei economiei politice — dovedesc că n-au înţeles nici o iotă din „Capitalul" lui Marx, pe care jură azi toţi socialiştii din toate ţările, fără nici o excepţie.

În realitate însă, acum, cînd au ajuns în pragul luptei decisive la care a dus „Capitalul" lui Marx, ei, care jură pe această carte, abandonează lupta de clasă şi-şi închipuie că ar putea exista o democraţie în afara claselor sau deasupra claselor, că în societatea actuală, atîta timp cît proprietatea rămîne în mîinile capitaliştilor, democraţia ar putea fi altceva decît o democraţie burgheză, adică altceva decît o dictatură burgheză camuflată cu false şi mincinoase etichete democratice. Tocmai din Germania ne-a fost dat să auzim de curînd glasuri care afirmau că e probabil, ba chiar sigur că acolo dictatura proletariatului nu va ieşi din cadrul democraţiei, că acolo democraţia se va menţine. Tocmai acolo ne-a fost dat să vedem că oameni de teapa lui Kautsky, care se pretindeau a fi exponenţi ai marxismului, care între 1889 şi 1914 au fost ideologii întregii Internaţionale a II-a, au ridicat steagul democraţiei, neînţelegînd că, atîta timp cît proprietatea rămîne în mîinile capitaliştilor, democraţia nu este decît o mască făţarnică a dictaturii burgheziei şi că nici vorbă nu poate fi de o rezolvare serioasă a problemei eliberării muncii de sub jugul capitalului atîta timp cît această mască făţarnică nu va fi fost smulsă, atîta timp cît nu vom pune problema aşa cum ne-a învăţat întotdeauna Marx, cum ne-a învăţat lupta de zi cu zi a proletariatului, cum ne-a învăţat fiecare grevă, fiecare ascuţire a luptei sindicale, şi anume că, atîta timp cît proprietatea rămîne în mîinile capitaliştilor, orice democraţie nu va fi decît o dictatură burgheză făţarnic deghizată. Toată vorbăria despre votul universal, despre voinţa întregului popor, despre egalitatea alegătorilor nu va fi decît o înşelătorie patentă, căci nu poate fi egalitate între exploatator şi exploatat, între posesorul de capital şi robul salariat din zilele noastre.

www.dacoromanica.ro

Din punct de vedere istoric, democraţia burgheză reprezintă, desigur, un mare progres în comparaţie cu ţarismul, cu absolutismul, cu monarhia şi cu diversele rămăşiţe ale feudalismului. Şi noi, firește, trebuie s-o folosim, punînd problema astfel : atîta timp cît lupta clasei muncitoare pentru cucerirea întregii puteri nu este la ordinea zilei, folosirea formelor democraţiei burgheze este obligatorie pentru noi. Dar vorba e că tocmai la acest moment decisiv al luptei am ajuns noi pe plan internaţional. Acum se pune problema dacă vor reuşi capitaliştii să-şi menţină stăpînirea asupra mijloacelor de producţie, şi în primul rînd proprietatea asupra uneltelor de producţie. Or, aceasta înseamnă că ei pregătesc noi războaie. Războiul imperialist ne-a arătat cît se poate de clar că proprietatea capitalistă este legată de acest măcel al popoarelor, că ea este aceea care a dus în mod irezistibil şi inevitabil la acest măcel. Şi dacă aşa stau lucrurile, e clar pentru oricine că toată vorbăria pe tema democraţiei ca manifestare de voinţă a întregului popor nu este decît o mistificare, un simplu privilegiu al capitaliştilor şi al bogătaşilor de a prosti — atît prin presa lor, care continuă să rămînă în mîinile celor avuţi, cît şi prin toate celelalte mijloace de înrîurire politică — păturile cele mai înapoiate ale oamenilor muncii.

Aşa şi numai aşa se pune problema. Ori dictatura burgheziei, camuflată prin adunări constituante, prin tot felul de scrutine, prin democraţie şi prin alte mistificări burgheze, care servesc spre a arunca praf în ochii proştilor şi cu care pot face paradă acum numai nişte oameni care au renegat în întregime şi pe toată linia marxismul şi socialismul, — ori dictatura proletariatului, pentru a putea reprima cu mînă de fier burghezia, care aţîţă elementele cele mai inconştiente împotriva celor mai buni conducători ai proletariatului mondial. Această dictatură înseamnă victoria proletariatului în vederea reprimării burgheziei, care în prezent organizează cu atît mai febril o extrem de înverşunată rezistenţă împotriva proletariatului, cu cît mai clar şi-a dat ea seama că această problemă a fost pusă chiar de mase. Căci pînă acum, în marea majoritate a cazurilor, ea considera că frămîn-

www.dacoromanica.ro

tările şi indignarea muncitorilor nu sînt decît o expresie vremelnică a nemulţumirii lor. Pînă şi în ziua de azi capitaliştii englezi, de pildă, care sînt, poate, cei mai versaţi în materie de mistificare politică a muncitorilor, cei mai experimentaţi şi mai organizaţi din punct de vedere politic, pînă şi în ziua de azi ei, în marea lor majoritate, continuă să considere că războiul a provocat, desigur, o stare de nemulţumire şi că aceasta generează şi va genera inevitabil frămîntări în rîndurile muncitorilor, dar că s-ar pune acum problema cine să stea în fruntea statului, în mîinile cui să fie puterea de stat şi dacă proprietatea va rămîne sau nu în mîinile domnilor capitalişti, — asta încă n-au spus-o ei. Or, evenimentele au arătat, incontestabil, că tocmai această problemă a fost pusă la ordinea zilei nu numai în Rusia, ci şi într-o serie întreagă de ţări vest-europene, şi chiar nu numai în cele care au participat la război, ci şi în ţări neutre, care au avut relativ mai puţin de suferit, cum e cazul Elveţiei şi al Olandei, de pildă.

Burghezia a fost educată şi, la rîndul ei, a educat şi masele mai cu seamă în spiritul parlamentarismului burghez ; dar în rîndurile acestora din urmă s-a maturizat — acum acest lucru a devenit evident — o mişcare pentru creare de Soviete, o mişcare pentru Puterea Sovietelor. Mişcarea pentru creare de Soviete a încetat să fie o formă rusă a puterii proletariatului ; ea a devenit poziţia proletariatului internaţional în lupta lui pentru putere, ea a devenit al doilea pas în dezvoltarea revoluţiei socialiste pe plan mondial. Primul pas a fost Comuna din Paris, care a arătat că clasa muncitoare va ajunge la socialism numai prin dictatură, pe calea reprimării prin violenţă a exploatatorilor. Ceea ce a arătat în primul rînd Comuna din Paris este că clasa muncitoare nu va putea merge spre socialism menţinînd vechiul stat parlamentar burghezo-democratic, ci numai creînd un stat de tip nou, care să dărîme din temelii parlamentarismul şi birocraţia.

Al doilea pas, din punctul de vedere al dezvoltării revoluţiei socialiste pe plan mondial, îl constituie Puterea Sovietelor. Şi dacă la început Puterea Sovietelor a fost

www.dacoromanica.ro

considerată — iar dacă ne menţinem pe terenul faptelor, putea şi chiar trebuia să fie considerată — un fenomen pur rusesc, astăzi evenimentele au arătat că ea nu este un fenomen pur rusesc, ci o formă internaţională de luptă a proletariatului, că războaiele, regrupînd într-un chip nou masele proletare şi semiproletare, le-au dat o nouă organizaţie, vădit opusă imperialismului prădalnic, opusă clasei capitaliste cu profiturile ei nemaiauzite, fără precedent în perioada antebelică; războaiele au creat pretutindeni aceste noi organizaţii de luptă ale maselor, organizaţii ale proletariatului în vederea răsturnării puterii burgheziei.

Cînd au apărut Sovietele, nu toată lumea şi-a dat seama că aceasta este semnificaţia lor. Nici acum nu toată lumea îşi dă seama de această semnificaţie. Nouă însă, care am văzut germenii acestor Soviete în 1905 şi care după revoluţia din februarie 1917 am trecut printr-o lungă perioadă de şovăieli şi oscilări între organizarea maselor în Soviete şi ideologia mic-burgheză, conciliatoare, trădătoare, — nouă tabloul ne este acum cît se poate de clar. Noi îl vedem ca în palmă, şi prin prisma lui, prin prisma faptului că lupta proletariatului pentru putere în stat, împotriva proprietăţii capitaliste, s-a desfăşurat şi, pe zi ce trece, se desfăşoară tot mai larg şi mai în adîncime, abordăm noi rezolvarea problemei. Din acest punct de vedere nu fac doi bani toate referirile la democraţie şi toate frazele despre „independenţă“ şi alte vorbe de acest soi, care duc mereu spre nu ştiu ce poziţie în afara claselor, în pofida faptului că, după cum ştim cu toţii, în societatea capitalistă domneşte burghezia, că această societate se naşte din puterea burgheziei atît în sfera politică, cît şi în cea economică. Ori puterea proletariatului, ori dictatura burgheziei — nici o soluţie intermediară nu este posibilă în probleme cît de cît serioase, pentru un timp ceva mai îndelungat. Iar cei care vorbesc despre independenţă, cei care vorbesc despre democraţie în general presupun, cu sau fără ştiinţa lor, ceva intermediar, ceva situat între clase, deasupra claselor. Aceasta este în toate cazurile o iluzie, o înşelătorie, o camuflare a faptului că, atîta timp cît

www.dacoromanica.ro

puterea rămîne în mîinile capitaliştilor, atît timp cît în mîinile lor rămîne proprietatea asupra uneltelor de producţie, democraţia poate fi mai puţin largă, poate fi mai largă, mai civilizată etc., dar în fapt se menţine dictatura burgheziei şi cu atît mai clar, cu atît mai evident se conturează în fiecare contradicţie mare ameninţarea războiului civil.

Cu cît sînt mai aproape de democraţie formele politice din Franţa, cu atît mai lesne a putut să decurgă acolo, dintr-un caz ca afacerea Dreyfus, o stare de război civil. Cu cît mai largă este democraţia în America, cu atît mai lesne se produc acolo cazuri de linşări de proletari, internaţionalişti şi chiar de pacifişti pur şi simplu, precum şi izbucniri de război civil. Semnificaţia acestui fapt ne este cu atît mai clară acum, cînd în Germania prima săptămînă de libertate şi democraţie burgheză a dus la înverşunate lupte cu caracter de război civil, mult mai violente şi mai crîncene decît la noi. Şi cei care, apreciind aceste izbucniri, se întreabă dacă tribunalul care va judeca pe asasini va fi format din reprezentanţi a diverse partide, cei care judecă lucrurile numai din punctul de vedere că Liebknecht şi Luxemburg ar fi căzut victimă unui omor simplu, aceia dau dovadă de miopie şi de laşitate a gîndirii, deoarece nu vor să înţeleagă că avem de-a face cu izbucniri ale unui război civil inexorabil, care decurge inevitabil din toate contradicţiile capitalismului. Cale de mijloc nu există şi nu poate exista. Orice vorbărie pe tema independenţei sau a democraţiei în general, indiferent în ce sosuri ar fi servită, este o minciună patentă, o neruşinată trădare a socialismului. Şi dacă propaganda teoretică desfăşurată de bolşevici, care sînt azi în fapt întemeietorii Internaţionalei, dacă propaganda lor teoretică cu privire la războiul civil n-a putut pătrunde prea departe, fiind zăgăzuită la tot pasul de rigorile cenzurii şi de măsurile restrictive din timp de război ale statelor imperialiste, apoi acum nu propaganda, nu teoria, ci faptele războiului civil devin cu atît mai violente, cu cît e mai veche, cu cît datează de mai multă vreme democraţia în statele vest-europene. Aceste fapte vor pătrunde pînă şi în min-

www.dacoromanica.ro

ţile cele mai înapoiate, cele mai obtuze. Cei care vorbesc acum despre democraţie în general, despre independenţă pot fi pe drept cuvînt numiţi fosile.

Şi cu toate acestea, ţinînd seama de grelele condiţii de luptă în care abia de curînd s-a născut şi s-a dezvoltat mişcarea sindicală din Rusia, iar acum s-a cristalizat aproape definitiv, trebuie să aruncăm o cît de sumară privire înapoi, să ne aducem aminte de ce a fost ieri. După mine, o asemenea privire retrospectivă, o asemenea evocare a trecutului este cu atît mai necesară cu cît, în epoca revoluţiei socialiste mondiale care a început, mişcarea sindicală, tocmai ca mişcare sindicală, trebuie să facă o cotitură deosebit de bruscă.

Această mişcare sindicală este mediul în care s-au străduit deosebit de mult ideologii burgheziei să pescuiască în apă tulbure. Ei au căutat să separe lupta economică, care este temelia mişcării sindicale, de lupta politică. În realitate însă, tocmai acum, mai ales după revoluţia politică care a dat proletariatului puterea, tocmai în acest moment, sindicatele, ca cea mai largă organizaţie de clasă a proletariatului, trebuie să aibă în fapt un rol deosebit de important, trebuie să stea în centrul activităţii politice, trebuie să devină, într-un anumit sens al cuvîntului, principalul organ politic, căci toate noţiunile vechi, toate categoriile vechi ale acestei politici au fost infirmate, răsturnate cu capul în jos de revoluţia politică care a dat proletariatului puterea. Vechiul stat, aşa cum era construit chiar şi în cele mai avansate şi mai democratice republici burgheze, n-a fost — repet — şi nu poate fi niciodată altceva decît o dictatură a burgheziei, adică a acelora care deţin fabricile, uneltele de producţie, pămîntul, căile ferate, într-un cuvînt toate mijloacele materiale, toate uneltele de muncă, pe care, dacă nu le stăpîneşte, munca rămîne înrobită.

Tocmai de aceea, atunci cînd puterea politică a trecut în mîinile proletariatului, sindicatele au trebuit să-şi asume într-o măsură mereu crescîndă rolul de făuritori ai politicii clasei muncitoare, rolul de oameni a căror organizaţie de clasă trebuie să înlocuiască vechea clasă exploatatoare, să răstoarne toate vechile tradiţii şi pre-

www.dacoromanica.ro

judecăți ale vechii științe, care prin gura unuia dintre oamenii învățați spunea proletariatului: ocupați-vă de problemele voastre economice, iar de politică se va ocupa partidul elementelor burgheze [181]. Toată această propagandă s-a dovedit a fi în mîinile clasei exploatatoare și ale călăilor ei năimiți o armă nemijlocită pentru reprimarea proletariatului, care trece pretutindeni la insurecții și la luptă.

Și aici, tovarăși, în munca lor de construire a statului, sindicatele trebuie să-și pună o problemă cu desăvîrșire nouă — problema „etatizării" sindicatelor, cum este numită ea în rezoluția propusă de fracțiunea comuniștilor. Aici, sindicatele trebuie mai întîi de toate să reflecteze temeinic asupra uneia dintre cele mai profunde și mai celebre teze ale întemeietorilor comunismului modern: „cu cît mai amplă și mai profundă e răsturnarea care are loc în societate, cu atît mai mare trebuie să fie numărul acelora care săvîrșesc această răsturnare, care sînt făuritorii acestei răsturnări în adevăratul înțeles al cuvîntului" [182]. Să luăm societatea veche, societatea nobiliară feudală. Acolo răsturnările au fost ridicol de ușoare atîta timp cît era vorba de smulgerea puterii din mîna unui mănunchi de nobili sau feudali și de trecerea ei în mîna altui mănunchi. Să luăm societatea burgheză, care se fălește cu votul ei universal. În realitate însă, după cum știm, acest vot universal, tot acest mecanism electoral se transformă într-o înșelătorie, căci chiar și în țările cele mai avansate, mai civilizate și mai democratice imensa majoritate a celor ce muncesc este oprimată și ținută în chingi, în chingile robiei capitaliste, așa încît de fapt nu participă și nici nu poate participa la viața politică. Și acum începe, pentru prima oară în istoria omenirii, o revoluție care poate să ducă la victoria deplină a socialismului, dar numai cu condiția ca noi și uriașe mase să-și asume în chip de sine stătător sarcina de a conduce. Revoluția socialistă nu înseamnă schimbarea formei de stat, înlocuirea monarhiei prin republică sau un nou sistem electoral care presupune oameni absolut „egali" și care în realitate nu reprezintă decît o iscusită estompare și camuflare a faptului că unii sînt

www.dacoromanica.ro

bogaţi, iar alţii săraci. Din punctul de vedere al reprezentanţilor societăţii burgheze, din moment ce există „democraţie" şi din moment ce capitalistul şi proletarul participă la vot, asta înseamnă „voinţa poporului", înseamnă „egalitate", înseamnă exprimarea voinţei poporului. Noi ştim ce mîrşavă mistificare se ascunde sub aceste vorbe, menite doar să acopere pe călăii şi asasinii de teapa lui Ebert şi Scheidemann. În societatea burgheză, masele muncitoare sînt cîrmuite de burghezie cu ajutorul unor forme mai mult sau mai puţin democratice, sînt cîrmuite de o minoritate, de cei avuţi, care deţin proprietatea capitalistă şi care transformă cultura şi ştiinţa, bastionul trainic şi floarea supremă a civilizaţiei capitaliste, într-un instrument de exploatare, într-un monopol, pentru a putea ţine în robie imensa majoritate a oamenilor. Revoluţia pe care am început-o, pe care de doi ani de zile o înfăptuim şi pe care sîntem ferm hotărîţi s-o ducem pînă la capăt (aplauze), — această revoluţie este posibilă şi poate fi înfăptuită numai dacă puterea trece în mîinile noii clase, numai dacă locul burgheziei, al sclavagiştilor capitalişti, al intelectualilor burghezi, al reprezentanţilor tuturor celor avuţi, ai tuturor proprietarilor, îl ia — în toate domeniile conducerii, în întreaga operă de construire a statului, în întreaga muncă de conducere a vieţii noi, de jos pînă sus — clasa cea nouă. (Aplauze.)

Aceasta este sarcina care ne stă azi în faţă. Numai atunci cînd această clasă nouă se va educa din practica activităţii sale de conducere, şi nu din broşuri, din mitinguri sau din cuvîntări, numai atunci cînd va atrage la această activitate cele mai largi mase de oameni ai muncii, numai atunci cînd va elabora forme care să ofere tuturor oamenilor muncii posibilitatea de a-şi însuşi uşor munca de conducere a statului şi de făurire a ordinii de stat, numai atunci va putea fi trainică revoluţia socialistă, numai cu această condiţie va fi asigurată trăinicia ei. Dacă va fi îndeplinită această condiţie, revoluţia socialistă va reprezenta o forţă în stare să mături, ca pe un pai, ca pe un fir de praf, capitalismul şi toate rămăşiţele lui.

www.dacoromanica.ro

Iată sarcina care, din punct de vedere de clasă, în general vorbind, stă în faţa noastră ca o condiţie a revoluţiei socialiste victorioase, sarcină care se îmbină atît de strîns şi de nemijlocit cu aceea a organizaţiilor care chiar şi în cadrul societăţii capitaliste tindeau spre o cît mai largă luptă de masă pentru desfiinţarea acestei societăţi. Dar, dintre organizaţiile de atunci, sindicatele erau cele mai larg cuprinzătoare, iar astăzi, rămînînd formal organizaţii de sine stătătoare, ele pot şi trebuie, cum glăsuieşte una din tezele rezoluţiei ce v-a fost propusă, să participe în mod energic la activitatea Puterii sovietice, lucrînd nemijlocit în toate organele de stat, organizînd controlul maselor asupra activităţii acestor organe etc., creînd noi organe de evidenţă, control şi reglementare a întregii producţii şi repartiţii, organe care să se sprijine pe activitatea organizată a maselor largi de oameni ai muncii care sînt interesate în aceasta.

În societatea capitalistă, chiar şi în cazul cel mai bun, în ţările cele mai avansate, după decenii, iar uneori chiar după secole de dezvoltare a civilizaţiei şi a culturii, în condiţiile democraţiei burgheze nu s-a întîmplat niciodată ca sindicatele să cuprindă mai mult de o cincime din numărul muncitorilor salariaţi. Numai vîrfurile muncitorimii erau organizate în sindicate şi numai o parte infimă din aceste vîrfuri erau momite, corupte de capitalişti, pentru ca în calitate de lideri ai muncitorilor să ocupe posturi în societatea capitalistă. Pe aceşti lideri, socialiştii americani i-au numit „vătafi ai clasei capitaliştilor în rîndurile muncitorimii". În ţara celei mai libere civilizaţii burgheze, a celei mai democratice republici burgheze, ei au putut vedea mai bine ca oriunde acest rol al reprezentanţilor unei infime pături de sus a proletariatului, care de fapt au intrat în slujba burgheziei şi nu fac decît să-i ţină locul, fiind cumpăraţi şi corupţi de ea şi alcătuind cadrele de social-patrioţi şi defensişti, ai căror eroi vor rămîne întotdeauna Ebert şi Scheidemann.

La noi, tovarăşi, situaţia este acum alta. Sindicatele pot începe construcţia economică de stat într-un chip nou, sprijinindu-se pe tot ce a creat civilizaţia capitalistă, pe ceea ce a creat producţia capitalistă, construind so-

www.dacoromanica.ro

cialismul tocmai din elementele acestei baze materiale, din elementele marii producţii, al cărei jug apăsa pe umerii noştri şi care fusese creată împotriva noastră, menită fiind să servească la asuprirea neîngrădită a maselor muncitoreşti, dar care le-a grupat, le-a unit în modul cel mai strîns şi astfel a creat avangarda noii societăţi. După Revoluţia din Octombrie, după trecerea puterii în mîinile proletariatului, această avangardă a păşit la îndeplinirea adevăratelor ei sarcini: educarea maselor muncitoare şi exploatate, atragerea lor la conducerea statului, la conducerea producţiei, fără cinovnici, fără burghezie, fără capitalişti. Iată de ce rezoluţia care v-a fost propusă respinge orice plan burghez şi toate aceste vorbe demne de nişte trădători. Iată de ce această rezoluţie spune că etatizarea sindicatelor este inevitabilă. Ea înseamnă totodată un pas înainte. Noi nu mai punem pe plan pur teoretic problema acestei etatizări a sindicatelor. Noi, slavă domnului, am depăşit stadiul în care ne ocupam cu discutarea pur teoretică a acestei probleme. Ba se poate spune chiar că am şi uitat de acele vremuri cînd ne ocupam cu asemenea discuţii libere pe teme pur teoretice. Aceste vremuri au apus de mult, iar azi noi punem această problemă pe baza unui an de experienţă a sindicatelor, care în calitatea lor de organizatori ai producţiei au creat asemenea organizaţii cum e Consiliu[1] economic superior şi care în această muncă neînchipuit de grea au comis o mulţime de greşeli şi continuă, bineînţeles, să comită greşeli, fără a lua în seamă rînjetele şi chicotelile burgheziei, care spune: s-au apucat proletarii să construiască, şi uite ce de greşeli au făcut.

Burghezia îşi închipuie că atunci cînd a început să preia treburile din mîinile ţarului şi ale nobililor n-a comis greşeli. Ea îşi închipuie că reforma din 1861, care cîrpise edificiul iobăgiei, lăsînd în mîinile moşierilor puterea şi o sumedenie de venituri, că această reformă s-a desfăşurat lin şi că pe vremea ei, a burgheziei, n-a fost decenii de-a rîndul haos în Rusia. Nu există ţară în care

www.dacoromanica.ro

domnii nobili să nu-şi fi bătut joc de burghezii şi raznocinţii * parveniţi care se apucau să conducă statul.

Fireşte că astăzi toată floarea — sau mai bine zis, floarea stearpă — a intelectualităţii burgheze îşi bate şi ea joc de fiecare greşeală pe care o comite noua putere de stat, mai ales cînd din cauza împotrivirii turbate a exploatatorilor, din cauza campaniei militare întreprinse de coaliţia mondială a exploatatorilor împotriva Rusiei — una dintre ţările cele mai slabe şi mai puţin pregătite —, clasa cea nouă, alianţa celor ce muncesc a trebuit să-şi facă revoluţia într-un ritm vertiginos, în condiţii cînd trebuia să ne gîndim nu atît la asigurarea unei line desfăşurări a acestei revoluţii, ci cum să rezistăm pînă în momentul cînd proletariatul vest-european va începe să se trezească. Această sarcină noi am îndeplinit-o. În această privinţă, tovarăşi, putem spune de pe acum că sîntem mult mai norocoşi decît luptătorii revoluţiei franceze, care a fost înfrîntă de coaliţia ţărilor monarhice şi înapoiate şi care ca dominaţie a păturilor de jos ale burgheziei de atunci s-a menţinut un singur an, fără a provoca imediat o mişcare similară în alte ţări, dar reuşind totuşi să facă pentru burghezie, pentru democraţia burgheză atît de mult, încît toată dezvoltarea întregii omeniri civilizate în decursul secolului al XIX-lea porneşte de la marea revoluţie franceză şi-i datoreşte totul ei.

Noi sîntem mult mai norocoşi. Ceea ce militanţii de atunci au făcut într-un an pentru dezvoltarea democraţiei burgheze, noi am reuşit să facem în acelaşi interval de timp — în anul care s-a scurs — în proporţii mult mai mari pentru noul regim proletar, am reuşit să facem ca de pe acum mişcarea din Rusia, — care a început nu datorită meritelor noastre, ci datorită unui concurs special de împrejurări şi unor condiţii speciale care puseseră Rusia între cei doi giganţi imperialişti ai lumii civilizate de astăzi, — ca această mişcare şi victoria Puterii sovietice să ducă în acest an la rezultatul că mişcarea însăşi

* — raznocinţii — reprezentanţi culţi ai burgheziei liberale şi democratice, care nu proveneau din rîndurile nobilimii, ci din rîndurile clerului, ale micii burghezii sau ale ţărănimii. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

a devenit internaţională, că a fost întemeiată Internaţionala Comunistă, că lozincile şi idealurile vechii democraţii burgheze au fost spulberate, şi astăzi nu există în lumea întreagă om politic conştient, indiferent din ce partid ar face parte, care să poată ignora faptul că revoluţia socialistă internaţională a început, că ea se află în plină desfăşurare. (Aplauze.)

Tovarăşi, m-am abătut puţin de la subiect acolo unde, vorbind despre faptul că am depăşit cu mult stadiul discutării teoretice a problemei, arătam că azi trebuie s-o rezolvăm în practică. Avem un an de experienţă, care în ceea ce priveşte victoria proletariatului şi a revoluţiei sale ne-a adus de pe acum succese incomparabil mai mari decît acelea pe care la sfîrşitul secolului al XVIII-lea le-a adus anul de dictatură a democraţiei burgheze în ceea ce priveşte victoria acestei democraţii în lumea întreagă. În afară de aceasta însă, noi am dobîndit în cursul acestui an o vastă experienţă practică, care ne permite, dacă nu să calculăm cu precizie fiecare pas al nostru, să stabilim în orice caz ritmul de dezvoltare, să ne dăm seama de greutăţile practice şi să luăm măsurile practice care în lupta pentru răsturnarea burgheziei vor duce de la o victorie parţială la alta.

Aruncînd o privire retrospectivă, vedem ce greşeli avem de îndreptat, vedem clar ce trebuie să construim şi cum trebuie să construim de aici înainte. Iată de ce rezoluţia noastră nu se limitează să proclame etatizarea sindicatelor, să proclame principial dictatura proletariatului, să constate că noi mergem „inevitabil spre contopirea organizaţiilor sindicale cu organele puterii de stat", cum se spune într-un pasaj al rezoluţiei, astea-s lucruri pe care le ştim şi din teorie, pe care le-am prevăzut încă înainte de Octombrie şi trebuia să le prevedem şi mai înainte. Dar asta nu e suficient. Pentru un partid care a păşit din plin la construirea practică a socialismului, pentru sindicatele noastre, care au şi desemnat din rîndurile lor organe de conducere a industriei pe scara întregii Rusii, pe scara întregului stat, care au creat deja Consiliul economic superior şi care, învăţînd din mii de greşeli, au dobîndit o

www.dacoromanica.ro

vastă experienţă organizatorică proprie, miezul problemei este altul acum.

Acum nu mai e suficient să ne limităm la proclamarea dictaturii proletariatului. Etatizarea sindicatelor este inevitabilă, precum tot inevitabile sînt contopirea lor cu organele puterii de stat, trecerea integrală în mîinile lor a operei de creare a marii producţii. Dar toate acestea nu sînt suficiente.

Pentru a putea aprecia momentul de faţă, momentul actual, trebuie să ţinem seama şi de experienţa noastră practică. Iată care este acum pentru noi miezul problemei. Şi tocmai acest moment îl are în vedere rezoluţia atunci cînd spune că, dacă sindicatele ar încerca în prezent să-şi asume cu de la sine putere funcţiile puterii de stat, rezultatul n-ar fi decît o harababură. Am suferit destul de pe urma acestei harababuri. Am luptat mult împotriva rămăşiţelor blestematei orînduiri burgheze, împotriva tendinţelor de mic proprietar — parte anarhice, parte egoiste — care sînt adînc înrădăcinate şi în muncitori.

Muncitorul n-a fost despărţit niciodată printr-un zid chinezesc de vechea societate. Şi el a păstrat multe elemente din psihologia tradiţională a societăţii capitaliste. Muncitorii construiesc societatea nouă fără să fi devenit încă oameni noi, fără să se fi curăţit de noroiul lumii vechi, ci stînd încă pînă la genunchi în acest noroi. Deocamdată nu putem decît să visăm că va veni un timp cînd ne vom curăţi de acest noroi. Ar fi cea mai mare utopie să credem că acest lucru poate fi făcut imediat. Ar fi o utopie care în practică n-ar face decît să mute în ceruri împărăţia socialismului.

Nu, nu aşa păşim noi la construirea socialismului. Păşim la construirea lui pornind de la societatea capitalistă, luptînd împotriva tuturor slăbiciunilor şi lipsurilor pe care le au şi oamenii muncii şi care trag în jos proletariatul. Avem de luptat împotriva multor obişnuinţe şi deprinderi vechi, separatiste, de mic proprietar; încă n-a dispărut vechea lozincă: „fiecare pentru sine, şi dumnezeu pentru toţi". Aceste obişnuinţe şi deprinderi s-au manifestat cu prisosinţă în fiecare sindicat, în fie-

www.dacoromanica.ro

care fabrică, care adesea nu se gîndeau decît la interesele lor, iar de rest să se îngrijească bunul dumnezeu şi stăpînirea. Noi am văzut acest lucru, l-am simţit pe pielea noastră, şi asta ne-a costat atîtea greşeli, atîtea grave greşeli, încît acum, ţinînd seama de experienţa dobîndită, spunem tovarăşilor : vă prevenim în modul cel mai categoric să evitaţi în acest domeniu orice acţiuni întreprinse cu de la sine putere. Şi adăugăm : aceasta nu ar însemna construirea socialismului, ci ar însemna să cedăm cu toţii slăbiciunilor moştenite de la capitalism.

Am învăţat acum să ţinem seama de întreaga dificultate a sarcinii care ne stă în faţă. Noi ne aflăm în centrul muncii de construire a socialismului, şi prin prisma experienţei dobîndite în centrul acestei munci ne pronunţăm împotriva oricăror acţiuni întreprinse cu de la sine putere în acest domeniu. Muncitorii conştienţi trebuie puşi în gardă împotriva unor asemenea acţiuni. Trebuie să spunem : în momentul de faţă, dintr-o singură lovitură, nu putem contopi sindicatele cu organele puterii de stat. Aceasta ar fi o greşeală. Nu aşa se pune problema.

Ştim acum că din rîndurile proletariatului s-au ridicat cîteva mii, poate chiar cîteva zeci de mii de proletari care participă la munca de conducere a statului. Ştim că noua clasă — proletariatul — îşi are acum reprezentanţi în fiecare domeniu de conducere a statului, în fiecare sector din fiecare întreprindere socializată sau în curs de socializare, în fiecare sector al economiei. Proletariatul ştie acest lucru. El s-a apucat de lucru în mod practic şi vede acum că trebuie să mergem mai departe pe aceeaşi cale, că mai avem de făcut mulţi paşi pînă să putem spune : organizaţiile sindicale ale oamenilor muncii s-au contopit definitiv cu întregul aparat de stat. Aceasta se va întîmpla atunci cînd muncitorii vor fi luat în întregime în mîinile lor organele pentru reprimarea unei clase de către alta. Şi acest lucru se va întîmpla, ştim că se va întîmpla.

Acum vrem să vă îndreptăm toată atenţia asupra sarcinilor practice imediate. Trebuie să lărgim tot mai mult participarea oamenilor muncii la conducerea economiei

www.dacoromanica.ro

şi la organizarea noii producţii. Dacă nu vom rezolva această sarcină, dacă nu vom transforma sindicatele în organe care să educe mase de zece ori mai largi decît acum în vederea participării directe la conducerea statului, nu vom putea duce pînă la capăt opera de construire a comunismului. Asta e cît se poate de clar. Aşa se spune şi în rezoluţia noastră, şi tocmai asupra acestei chestiuni aş vrea să vă atrag în mod special atenţia.

O dată cu marea revoluţie care s-a produs în istorie, cînd proletariatul a luat în mîinile sale puterea de stat, are loc o mare cotitură în întreaga activitate a sindicatelor. Ele devin principalul făuritor al noii societăţi, deoarece făuritorii acestei societăţi nu pot fi decît masele de multe milioane. Aşa cum în epoca feudalismului aceşti făuritori s-au numărat cu sutele, aşa cum, în epoca capitalismului, la construirea statului au participat mii şi zeci de mii de oameni, tot aşa acum revoluţia socialistă nu poate fi înfăptuită decît prin participarea activă, directă, efectivă a zeci de milioane de oameni la conducerea statului. Pe această cale am pornit, dar n-am atins încă ţelul.

Sindicatele trebuie să ştie că, pe lîngă sarcinile care în parte continuă să fie la ordinea zilei, iar în parte încetează de a mai fi actuale şi în orice caz, chiar dacă se menţin, nu pot avea pentru noi decît o importanţă redusă, pe lîngă aceste sarcini — privind evidenţa, normarea, unirea organizaţiilor — se pune o sarcină mai mare şi mai importantă, şi anume aceea de a învăţa masele să conducă, de a le învăţa nu din cărţi, nu prin conferinţe sau mitinguri, ci în mod practic, de a face în aşa fel încît în locul păturii înaintate pe care proletariatul a promovat-o din rîndurile sale, pe care el a pus-o să conducă şi să organizeze, să vină în aceste organe de conducere un număr tot mai mare de muncitori, noi şi noi pături de muncitori; în locul acestei noi pături să vină una de zece ori mai mare. Această sarcină pare imensă şi grea. Dar, dacă ne gîndim cît de repede ne-a dat experienţa revoluţiei posibilitatea de a îndeplini imensele sarcini care s-au pus în faţa noastră în perioada

www.dacoromanica.ro

de după Octombrie, cu cîtă rîvnă s-au apucat de învăţătură acele pături de oameni ai muncii cărora ea le fusese înainte inaccesibilă şi nefolositoare, — dacă ne gîndim la toate acestea, sarcina amintită nu ne va mai părea imensă.

Atunci vom vedea că putem îndeplini această sarcină, că putem învăţa mase mult mai largi de oameni ai muncii să conducă statul, să conducă industria, că putem desfăşura munca practică şi putem stîrpi dăunătoarea prejudecată — de veacuri şi decenii înrădăcinată în masele muncitoreşti — că conducerea statului ar fi apanajul unor privilegiaţi, ar fi o artă deosebită. Nu este adevărat. Vom face inevitabil greşeli, dar din fiecare greşeală vor învăţa acum nu grupuri de studenţi care urmează o şcoală teoretică de ştiinţe administrative, ci milioane de oameni ai muncii, care vor simţi pe propria lor piele consecinţele fiecărei greşeli, care vor vedea ei înşişi că au în faţă sarcina urgentă a evidenţei şi distribuirii produselor, a ridicării productivităţii muncii şi care ştiu din propria lor experienţă că puterea este în mîinile lor, că nu le va ajuta nimeni dacă nu se vor ajuta ei înşişi, — iată noua psihologie care se formează în rîndurile clasei muncitoare, iată noua sarcină, de o colosală importanţă istorică, care stă în faţa proletariatului şi care trebuie să pătrundă cît mai adînc în conştiinţa sindicatelor şi a activiştilor mişcării sindicale. Sindicatele nu sînt numai asociaţii profesionale. Ele sînt acum asociaţii profesionale în măsura în care sînt organizate în singurul cadru posibil, preluat de la vechiul capitalism, şi reunesc cel mai mare număr de oameni ai muncii. Dar sarcina lor este aceea de a promova aceste milioane şi zeci de milioane de oameni ai muncii de la o activitate mai simplă la una mai complexă, antrenînd neîncetat noi pături din masa muncitoare şi ridicîndu-le neîncetat la îndeplinirea unor sarcini din ce în ce mai grele, de a educa astfel o masă din ce în ce mai largă în vederea participării la activitatea de conducere a statului, de a se încadra în lupta proletariatului care a luat în mîinile sale dictatura şi o păstrează în faţa întregii lumi, atrăgînd zi de zi, în toate ţările, noi şi noi detaşamente de

www.dacoromanica.ro

muncitori industriali şi de socialişti care ieri încă mergeau la remorca social-trădătorilor şi a social-defensiştilor, dar care astăzi se apropie tot mai mult de steagul comunismului şi al Internaţionalei Comuniste.

Să ţinem sus acest steag, sporind totodată neîncetat rîndurile constructorilor socialismului, să ţinem minte că sarcina sindicatelor este aceea de a fi constructori ai vieţii noi, educatori a noi milioane şi zeci de milioane de oameni, care din propria lor experienţă să înveţe să nu facă greşeli, să se debaraseze de vechile prejudecăţi, să înveţe să conducă statul şi să conducă producţia, — iată unica chezăşie sigură că socialismul va învinge pe deplin, excluzînd orice posibilitate de întoarcere înapoi.

O dare de seamă a apărut la 21 ianuarie 1919 în „Ekonomiceskaia Jizn" nr. 14 şi la 22, 24 şi 25 ianuarie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 15, 16 şi 17

Publicat în 1921 în cartea „Al doilea Congres general al sindicatelor din Rusia. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după textul apărut în carte, confruntat cu stenograma şi cu textele apărute în ziare

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN EUROPA ŞI AMERICA [183]

Tovarăşi ! La sfîrşitul scrisorii mele din 20 august 1918 către muncitorii americani scriam că, atîta timp cît nu ne vor veni în ajutor alte armate ale revoluţiei socialiste internaţionale *, noi ne vom afla într-o fortăreaţă asediată. Muncitorii o rup cu social-trădătorii lor, cu alde Gompers şi Renner, spuneam eu tot acolo. Muncitorii se apropie încet, dar fără abatere, de tactica comunistă, bolşevică.

Au trecut mai puţin de 5 luni de cînd au fost scrise aceste cuvinte, şi trebuie să spunem că în acest interval de timp maturizarea revoluţiei proletare mondiale, datorită trecerii la comunism şi bolşevism a muncitorilor din diferite ţări, s-a desfăşurat într-un ritm extraordinar de rapid.

Atunci, la 20 august 1918, partidul nostru, bolşevic, era singurul partid care rupsese definitiv cu vechea Internaţională, Internaţionala a II-a din anii 1889—1914, al cărei ruşinos faliment din timpul războiului imperialist din 1914—1918 îl cunoaştem cu toţii. Numai partidul nostru trecuse în întregime pe calea nouă, de la socialismul şi social-democratismul care se compromiseseră prin alianţa cu burghezia prădalnică — la comunism, de la reformismul şi oportunismul mic-burghez de care erau şi sînt pe de-a-ntregul pătrunse partidele social-democrate şi socialiste oficiale — la o tactică cu adevărat proletară, revoluţionară.

* Vezi volumul de faţă, p. 65. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Astăzi, la 12 ianuarie 1919, vedem că există o serie întreagă de partide proletare comuniste, şi aceasta nu numai în cuprinsul fostului imperiu ţarist, de pildă în Letonia, Finlanda şi Polonia, ci şi în Europa occidentală, în Austria, Ungaria, Olanda şi, în sfîrşit, în Germania. Cînd „Uniunea Spartacus" din Germania — avînd în frunte conducători cunoscuţi şi renumiţi în lumea întreagă, devotaţi cu trup şi suflet clasei muncitoare, cum sînt Liebknecht, Rosa Luxemburg, Clara Zetkin şi Franz Mehring — a rupt definitiv legăturile cu socialiştii de teapa lui Scheidemann şi Südekum, cu aceşti social-şovinişti (socialişti în vorbe, şovinişti în fapte) care s-au compromis pentru totdeauna prin alianţa lor cu burghezia imperialistă, prădalnică din Germania şi cu Wilhelm al II-lea, cînd „Uniunea Spartacus" a adoptat denumirea de „partid comunist din Germania", *întemeierea* unei a III-a Internaţionale, cu adevărat proletare, cu adevărat internaţionaliste, cu adevărat revoluţionare, întemeierea *Internaţionalei Comuniste* a devenit un *fapt împlinit.* Din punct de vedere formal, această întemeiere nu este încă consfinţită, dar în fapt Internaţionala a III-a există de pe acum.

Nici un muncitor conştient, nici un socialist sincer nu poate să nu vadă acum cît de josnic au trădat socialismul cei care, asemenea menşevicilor şi „socialiştilor-revoluţionari" din Rusia, asemenea celor de teapa lui Scheidemann şi Südekum în Germania, Renaudel şi Vandervelde în Franţa, Henderson şi Webb în Anglia, Gompers & Co. în America, au sprijinit „propria" lor burghezie în războiul din 1914—1918. Acest război s-a demascat complet ca un război imperialist, reacţionar şi tîlhăresc atît din partea Germaniei, cît şi din partea capitaliştilor din Anglia, Franţa, Italia şi America, care acum încep să se certe pentru împărţirea prăzii, pentru împărţirea Turciei şi a Rusiei, pentru împărţirea coloniilor din Africa şi Polinezia, a Balcanilor etc. Fătarnicele fraze pe care Wilson şi „wilsoniştii" le debitează pe tema „democraţiei" şi a unei „ligi a naţiunilor" se demască uimitor de repede acum, cînd asistăm la cotropirea malului stîng al Rinului de către burghezia fran-

www.dacoromanica.ro

ceză, la cotropirea Turciei (Siria, Mesopotamia) şi a unei părţi din Rusia (Siberia, Arhanghelsk, Baku, Krasnovodsk, Aşhabad etc.) de către capitaliştii francezi, englezi şi americani, cînd vedem că împărţirea prăzii provoacă o tot mai accentuată vrajbă între Italia şi Franţa, între Franţa şi Anglia, între Anglia şi America, între America şi Japonia.

Şi pe lîngă aceşti „socialişti" laşi, inconsecvenţi, pînă-n măduva oaselor îmbibaţi de prejudecăţile democraţiei burgheze, care ieri apărau „propriile" lor guverne imperialiste, iar astăzi se limitează la „proteste" platonice împotriva intervenţiei militare în Rusia, — pe lîngă aceştia, în ţările Antantei creşte numărul celor care merg pe drumul comunist, pe drumul unor oameni ca MacLean, Debs, Loriot, Lazzari şi Serrati, pe drumul celor care au înţeles că numai răsturnarea burgheziei şi suprimarea parlamentelor burgheze, numai puterea Sovietelor şi dictatura proletariatului sînt în stare să zdrobească imperialismul, să asigure victoria socialismului, să asigure o pace trainică.

Atunci, la 20 august 1918, revoluţia proletară se limita la Rusia, iar „puterea Sovietelor", adică orînduirea de stat în care *întreaga* putere aparţine Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor, părea încă (şi era în fapt) o instituţie exclusiv rusească.

Acum, la 12 ianuarie 1919, vedem o puternică mişcare „sovietică" nu numai în diferite părţi ale fostului imperiu ţarist, de pildă în Letonia, în Polonia, în Ucraina, dar şi într-o serie de ţări vest-europene, atît în ţări neutre (Elveţia, Olanda, Norvegia), cît şi în ţări care au suferit de pe urma războiului (Austria, Germania). Revoluţia din Germania — deosebit de importantă şi de semnificativă, deoarece este vorba de una din ţările capitaliste cele mai înaintate — a luat dintr-o dată forme „sovietice". Întreaga desfăşurare a revoluţiei germane şi în special lupta „spartachiştilor", adică a singurilor şi adevăraţilor reprezentanţi ai proletariatului, împotriva alianţei canaliilor şi trădătorilor de teapa lui Scheidemann şi Südekum cu burghezia, toate acestea arată

www.dacoromanica.ro

limpede cum *a pus* istoria problema în privinţa Germaniei :

Ori „puterea Sovietelor", ori parlament burghez, indiferent sub ce firmă (Adunare „naţională" sau „constituantă", de pildă) s-ar camufla el.

Aşa se pune problema pe plan *istoric mondial*. Acum putem şi trebuie să spunem acest lucru fără teamă de exagerare.

„Puterea Sovietelor" este pe planul istoriei universale al doilea pas sau a doua etapă în dezvoltarea dictaturii proletariatului. Primul pas a fost Comuna din Paris. Geniala analiză a conţinutului şi importanţei acestei Comune făcută de Marx în lucrarea sa „Războiul civil din Franţa" a arătat că Comuna a creat *un nou tip* de stat, *statul proletar*. Orice stat, inclusiv cea mai democratică republică, nu este altceva decît o maşină pentru reprimarea unei clase de către alta. Statul proletar este o maşină pentru reprimarea burgheziei de către proletariat, şi această reprimare este necesară din cauza împotrivirii turbate, înverşunate pe care o opun prin orice mijloace moşierii şi capitaliştii, întreaga burghezie şi toţi acoliţii ei, toţi exploatatorii, atunci cînd începe răsturnarea lor, cînd începe exproprierea expropriatorilor.

Parlamentul burghez, fie şi cel mai democratic parlament din cea mai democratică republică în care se menţine proprietatea capitaliştilor şi puterea lor, este o maşină pentru reprimarea milioanelor de oameni ai muncii de către un pumn de exploatatori. Socialiştii, care luptă pentru eliberarea oamenilor muncii de sub jugul exploatării, au trebuit să folosească parlamentele burgheze ca o tribună, ca o bază pentru propagandă, agitaţie şi organizare, *atîta timp cît lupta noastră nu depăşise cadrul orînduirii burgheze*. Acum însă, cînd în lumea întreagă istoria a pus la ordinea zilei problema sfărîmării acestei orînduiri în întregul ei, problema răsturnării şi reprimării exploatatorilor, a trecerii de la capitalism la socialism, a te mărgini acum la parlamentarismul burghez, la democraţia burgheză, a o prezenta în culori trandafirii drept „democraţie" în general, a estompa caracterul ei *burghez*, a uita că, atîta

www.dacoromanica.ro

timp cît se menţine proprietatea capitaliştilor, votul universal este una dintre armele statului burghez înseamnă a trăda în mod josnic proletariatul, a trece de partea duşmanului său de clasă, de partea burgheziei, înseamnă a fi un trădător şi un renegat.

Cele trei curente din socialismul mondial, despre care, începînd din 1915, vorbeşte neîncetat presa bolşevică, apar acum deosebit de clar în lumina luptei sîngeroase şi a războiului civil din Germania.

Numele lui Karl Liebknecht e bine cunoscut printre muncitorii tuturor ţărilor. Pretutindeni, şi îndeosebi în ţările Antantei, acest nume este simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului faţă de revoluţia socialistă. Acest nume este simbolul luptei necruţătoare, realmente cinstită şi plină de abnegaţie împotriva capitalismului. Acest nume este simbolul luptei neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte, simbolul luptei pline de abnegaţie care nu încetează nici atunci cînd „propria" ţară este cuprinsă de beţia victoriilor imperialiste. Tot ce a rămas cinstit şi cu adevărat revoluţionar în rîndurile socialiştilor din Germania, tot ce-i mai bun şi mai conştient în rîndurile proletariatului, toate masele exploatate, în care clocoteşte revolta şi creşte hotărîrea de a înfăptui revoluţia, îi urmează pe Liebknecht şi pe „spartachişti".

Împotriva lui Liebknecht se ridică Scheidemannii, Südekumii şi toată această bandă de odioşi lachei ai kaiserului şi ai burgheziei. Ei sînt trădători ai socialismului, trădători de aceeaşi teapă cu Gompers şi Victor Berger, Henderson şi Webb, Renaudel şi Vandervelde. Ei alcătuiesc acea pătură restrînsă de muncitori corupţi de burghezie, pe care noi, bolşevicii, îi numeam (referindu-ne la Südekumii ruşi — menşevicii) „agenţi ai burgheziei în mişcarea muncitorească" şi pe care cei mai buni socialişti din America i-au botezat cu o expresie admirabilă prin plasticitatea şi prin profunda ei justeţe : „labor lieutenants of the capitalist class", „vătafii clasei capitaliste în rîndurile muncitorimii". Ei reprezintă *tipul* „modern", *cel mai nou*, de trădare a socialismului, căci în toate ţările civilizate, avansate, burghezia jefuieşte — fie prin înro-

www.dacoromanica.ro

bire colonială, fie prin stoarcere de „avantaje" financiare de la popoarele slabe, formal independente — o populaţie de cîteva ori mai numeroasă decît aceea din „propria" ei ţară. De aici rezultă pentru burghezia imperialistă posibilitatea economică de a obţine „supraprofituri" şi de a folosi o parte din aceste supraprofituri pentru coruperea unei anumite pături restrînse a proletariatului, pentru transformarea acesteia într-o mică burghezie reformistă, oportunistă, care se teme de revoluţie.

Între spartachişti şi scheidemannişti stau şovăielnicii şi nestatornicii „kautskişti", adepţii lui Kautsky, care în vorbe se pretind „independenţi", dar în fapt *depind* în întregime, pe toată linia, azi de burghezie şi de scheidemannişti, mîine de spartachişti, în parte urmîndu-i pe cei dintîi, iar în parte pe ceilalţi ; sînt oameni fără idei, fără caracter, fără politică, fără onoare şi conştiinţă, oameni care sînt întruchiparea vie a dezorientării filistine şi care în vorbe se declară pentru revoluţia socialistă, dar în fapt nu sînt capabili s-o înţeleagă atunci cînd ea a început, şi în virtutea poziţiei lor de renegaţi apără „democraţia" în general, adică *de fapt* democraţia *burgheză*.

În fiecare ţară capitalistă, orice muncitor luminat distinge, într-un cadru care diferă în funcţie de condiţiile naţionale şi istorice, tocmai aceste trei principale curente atît în rîndurile socialiştilor cît şi în rîndurile sindicaliştilor, căci războiul imperialist şi începutul revoluţiei proletare mondiale generează în lumea întreagă curente ideologice-politice similare.

*
* *

Rîndurile de mai sus au fost scrise înainte de comiterea bestialului şi mîrşavului asasinat căruia i-au căzut victimă Karl Liebknecht şi Rosa Luxemburg şi pe care l-a pus la cale guvernul Ebert-Scheidemann. Aceşti călăi, aceşti lachei ai burgheziei, au îngăduit albgardiştilor germani, cîinilor de pază ai sacrei proprietăţi capitaliste, să linşeze pe Rosa Luxemburg şi să-l împuşte pe la spate

www.dacoromanica.ro

pe Karl Liebknecht, sub pretextul vădit fals că ar fi încercat „să fugă de sub escortă" (ţarismul rus, înăbuşind în sînge revoluţia din 1905, a recurs de multe ori la asemenea asasinate, sub acelaşi fals pretext că arestaţii ar fi încercat „să fugă de sub escortă"), şi în acelaşi timp aceşti călăi au acoperit pe albgardişti cu autoritatea unui guvern care se pretinde complet nevinovat, care se pretinde situat deasupra claselor! Nu găsesc cuvinte ca să arăt toată mîrşăvia şi josnicia acestei odioase crime, săvîrşită de aceşti pseudosocialişti. S-ar părea că istoria anume a ales această cale, pentru ca, în îndeplinirea rolului lor, „vătafii clasei capitaliste în rîndurile muncitorimii" să fie nevoiţi să meargă pînă la „ultima limită" a bestialităţii, josniciei şi infamiei. Nătîngii de kautskişti n-au decît să vorbească în ziarul lor, în „Freiheit" [184], despre un „juriu" format din reprezentanţi ai „tuturor" partidelor „socialiste" (aceşti lachei din fire continuă să numească socialişti pe călăii de teapa lui Scheidemann)! Aceşti eroi ai obtuzităţii filistine şi ai laşităţii mic-burgheze nu înţeleg nici măcar atîta lucru, şi anume că justiţia este un organ al puterii de stat, pe cîtă vreme lupta şi războiul civil din Germania nu au alt obiectiv decît acela de a decide în mîinile cui va fi puterea — în mîinile burgheziei, pe care alde Scheidemann o vor „servi" în calitate de călăi şi pogromişti, iar alde Kautsky în calitate de apologeţi ai „democraţiei pure", sau în mîinile proletariatului, care va răsturna pe exploatatorii-capitalişti şi va înfrînge împotrivirea lor.

Sîngele celor mai buni reprezentanţi ai Internaţionalei proletare mondiale, al neuitaţilor conducători ai revoluţiei socialiste internaţionale, va căli noi şi noi mase de muncitori pentru o luptă pe viaţă şi pe moarte. Şi această luptă va duce la victorie. Noi, în Rusia, am cunoscut în vara anului 1917 „zilele din iulie", cînd menşevicii şi eserii, aceşti Scheidemanni ruşi, au acoperit şi ei cu „autoritatea statului" „victoria" albgardiştilor asupra bolşevicilor, cînd pe străzile Petrogradului cazacii l-au linşat pe muncitorul Voinov pentru că răspîndea manifeste bolşevice [185]. Ştim din experienţă că aceste „victorii" ale burgheziei şi ale slugilor ei vindecă foarte repede masele

www.dacoromanica.ro

de iluzia democratismului burghez, a „votului universal" etc.

*
* *

În rîndurile burgheziei şi printre guvernele Antantei se observă acum oarecare şovăieli. O parte a burgheziei vede că trupele aliate din Rusia, care-i ajută pe albgardişti şi care se pun astfel în slujba celei mai negre reacţiuni monarhiste şi moşiereşti, încep să se descompună; că prelungirea intervenţiei militare şi încercările de a învinge Rusia, încercări care necesită pentru un timp îndelungat o armată de ocupaţie cu un efectiv de milioane de oameni, constituie calea cea mai sigură pentru o cît mai rapidă transplantare a revoluţiei proletare în ţările Antantei. Exemplul trupelor germane de ocupaţie din Ucraina este îndeajuns de convingător.

Cealaltă parte a burgheziei din ţările Antantei continuă să fie pentru intervenţie militară în Rusia, pentru „încercuirea economică" (Clemenceau) şi sugrumarea Republicii sovietice. Toate ziarele aflate în slujba acestei burghezii, adică majoritatea cotidienelor engleze şi franceze corupte de capitalişti, prorocesc prăbuşirea apropiată a Puterii sovietice, etalează în fel şi chip grozăviile foametei din Rusia, publică tot felul de ştiri mincinoase despre „dezordini" şi despre „şubrezenia" guvernului sovietic. Trupele albgardiştilor, moşierilor şi capitaliştilor, pe care Antanta le ajută şi cu ofiţeri, şi cu muniţii, şi cu bani, şi cu detaşamente auxiliare, taie legăturile dintre nordul şi centrul Rusiei, unde bîntuie foametea, şi ţinuturile cele mai bogate în grîne — Siberia şi regiunea Donului.

Suferinţele pe care le îndură muncitorii înfometaţi din Petrograd şi Moscova, din Ivanovo-Voznesensk şi din alte centre muncitoreşti sînt într-adevăr de nedescris. Niciodată n-ar fi putut suporta masele muncitoreşti asemenea suferinţe, asemenea chinuri ale foamei, la care le condamnă intervenţia militară a Antantei (intervenţie adesea camuflată cu promisiunea făţarnică de a nu tri-

www.dacoromanica.ro

mite trupe „proprii", în timp ce continuă să fie trimise trupe „de culoare", precum şi muniţii, bani, ofiţeri), — masele n-ar fi putut suporta asemenea suferinţe dacă muncitorii n-ar fi înţeles că ei apără cauza socialismului atît în Rusia cît şi în lumea întreagă.

Trupele „aliate" şi albgardiste au ocupat Arhanghelskul, Permul, Orenburgul, Rostov pe Don, Baku, Aşhabadul, dar „mişcarea sovietică" a cucerit Riga şi Harkovul. Letonia şi Ucraina devin Republici sovietice. Muncitorii văd că imensele lor sacrificii nu sînt zadarnice, că victoria puterii Sovietelor se extinde şi se lărgeşte, creşte şi se întăreşte în lumea întreagă. Fiecare lună de luptă grea şi de mari jertfe consolidează cauza puterii Sovietelor în lumea întreagă, slăbeşte pe duşmanii ei, pe exploatatori.

Exploatatorii mai au încă destulă putere ca să ucidă şi să linşeze pe cei mai buni conducători ai revoluţiei proletare mondiale, ca să impună muncitorilor din ţările şi regiunile ocupate sau cucerite suferinţe şi jertfe şi mai mari. Dar exploatatorii din lumea întreagă nu vor avea destulă putere ca să împiedice victoria revoluţiei proletare mondiale, care va elibera omenirea de sub jugul capitalului, de veşnica primejdie a unor noi războaie imperialiste, inevitabile în capitalism.

N. Lenin

21 ianuarie 1919

„Pravda" nr. 16 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 16 din 24 ianuarie 1919

Se tipăreşte după textul manuscrisului, confruntat cu cel apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A II-A CONSFĂTUIRE A ŞEFILOR SUBSECŢIILOR DE ÎNVĂŢĂMÎNT EXTRAŞCOLAR ALE SECŢIILOR GUBERNIALE DE ÎNVĂŢĂMÎNT PUBLIC 24 IANUARIE 1919 [186]

Tovarăşi ! V-aţi adunat aici în calitate de reprezentanţi ai secţiilor locale de învăţămînt extraşcolar ale Sovietelor guberniale. Din păcate, nu cunosc îndeaproape activitatea dv., aşa că mă voi limita la cîteva observaţii. Aduc salutul meu consfătuirii dv., a lucrătorilor din învăţămîntul extraşcolar, căreia îi revin sarcini atît de importante !

În şcolile noastre au mai rămas multe cadre didactice educate în vechile condiţii, ceea ce creează dificultăţi într-o societate care trece de la orînduirea capitalistă la socialism. Oricît ar părea de ciudat, fapt este că în rîndurile oamenilor culţi întîmpinăm o rezistenţă îndîrjită. Cei care s-au deprins să privească vechiul aparat ca pe o feudă a lor nu slujesc decît propriile lor interese şi interesele clasei avute.

Activitatea extraşcolară se desfăşoară în condiţii mai bune decît cea şcolară.

La noi, în Consiliul Comisarilor Poporului, s-a pus problema creării unei comisii pentru unificarea unei serii întregi de organizaţii cultural-educative, azi fărîmiţate. Învăţămîntul extraşcolar este deosebit de important pentru opera de transformare a întregii vieţi. Trebuie căutate căi noi.

Trebuie să spunem că, din lipsă de experienţă, unii dintre noii reprezentanţi ai Puterii sovietice folosesc adesea metode vechi, compromiţînd astfel puterea de stat.

Cred că lucrătorilor din învăţămîntul extraşcolar le revine o sarcină grea. În munca de partid am elaborat

www.dacoromanica.ro

metode proprii de largă înrîurire a maselor, dar ele trebuie îmbinate cu metodele cultural-educative, în special din domeniul învăţămîntului şcolar şi mai ales al celui extraşcolar, ceea ce nu ne-a reuşit întotdeauna.

Munca extraşcolară vă este înlesnită de masele muncitoare, de puternica lor năzuinţă spre învăţătură, şi vă este deci cu atît mai uşor să găsiţi forme de contact cu ele. Prin salturi nu se poate obţine mare lucru aici, mai ales în rîndurile maselor cu nivel cultural scăzut. Trebuie să tindeţi spre o apropiere de organizaţiile de partid, ca organe de propagandă, şi să atrageţi masele în învăţămîntul extraşcolar. Dacă iniţiativa maselor va găsi înţelegerea cuvenită, puteţi conta pe rezultate dintre cele mai bune. Permiteţi-mi să vă aduc salutul meu şi să vă urez succes.

„Vneşkolnoe Obrazovanie" nr. 2—3 din februarie—martie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

CU TOŢII LA MUNCĂ ÎN DOMENIUL APROVIZIONĂRII ŞI AL TRANSPORTURILOR !

Am mai avut prilejul să arăt, la ultima şedinţă a C.E.C., că pentru Republica sovietică a început o jumătate de an deosebit de grea. În prima jumătate a anului 1918 au fost colectate 28 000 000 de puduri de cereale, iar în cea de-a doua — 67 000 000 de puduri. Prima jumătate a anului 1919 va fi mai grea decît cea precedentă.

Foametea se agravează mereu. Tifosul exantematic începe să devină o primejdie ameninţătoare. Se impun eforturi eroice, pe cînd la noi se face prea puţin în această direcţie.

Este posibilă o salvare, o îndreptare a situaţiei ?

Fără îndoială că da. Luarea Ufei şi a Orenburgului, victoriile din sud, precum şi victoriile insurecţiei sovietice din Ucraina [187] deschid perspective dintre cele mai favorabile.

Acum sîntem în măsură să procurăm o cantitate mult mai mare de cereale decît e nevoie pentru o raţie alimentară sub minimul strict necesar.

În regiunea răsăriteană avem stocate milioane de puduri de cereale. Ele nu pot fi aduse din cauza stării proaste a transporturilor. În sud, eliberarea întregii gubernii Voronej şi a unei părţi din ţinutul Donului de sub ocupaţia cazacilor lui Krasnov ne dă posibilitatea deplină de a obţine, peste prevederile noastre anterioare,

www.dacoromanica.ro

mari cantităţi de cereale. În sfîrşit, mari disponibilităţi de cereale există în Ucraina, şi guvernul sovietic de acolo ne oferă ajutorul său.

Putem acum nu numai să ne salvăm de foamete, dar să şi hrănim pe săturate populaţia înfometată din regiunile neagricole ale Rusiei.

Singurele piedici care ne stau în cale sînt: starea proastă a transporturilor şi extrema lipsă de lucrători în domeniul aprovizionării.

Trebuie să ne încordăm toate forţele, să stimulăm neîncetat energia maselor muncitoreşti. Trebuie să ne smulgem cu hotărîre din făgaşul obişnuit al vieţii cotidiene şi al muncii cotidiene. Trebuie să ne dublăm eforturile. Trebuie să trecem la *mobilizarea revoluţionară* a lucrătorilor pentru munca în domeniul aprovizionării şi al transporturilor, *fără a ne mărgini* la cadrul muncii „curente", ci depăşindu-l, căutînd mereu noi metode de recrutare şi de atragere a unor forţe suplimentare.

Avem acum toate motivele să credem — bazaţi pe calcule extrem de „prudente" şi chiar pesimiste — că lichidarea foametei şi a tifosului în această jumătate de an (lucru *întru totul* posibil) va însemna *o adevărată cotitură* în direcţia îmbunătăţirii întregii situaţii economice, căci legăturile cu Ucraina şi cu Taşkentul înlătură cauzele principale şi fundamentale ale penuriei şi insuficienţei de materii prime.

Ştim, firește, că masele înfometate au obosit; uneori această oboseală depăşeşte puterile omeneşti, dar o ieşire există, şi o redresare a energiei maselor este totuşi, fără îndoială, posibilă, cu atît mai mult cu cît apropierea revoluţiei proletare în lumea întreagă devine tot mai evidentă, promiţîndu-ne o îmbunătăţire radicală nu numai a situaţiei noastre interne, ci şi a situaţiei noastre internaţionale.

Trebuie să ne dublăm eforturile.

Fiecare organizaţie de partid, fiecare sindicat, fiecare grup de muncitori organizaţi pe linie sindicală sau chiar

www.dacoromanica.ro

de muncitori care nu sînt organizați, dar care vor să participe la „bătălia" împotriva foametei, fiecare grup de lucrători și cetățeni sovietici în general trebuie să-și pună întrebarea:

Ce am putea face pentru lărgirea și intensificarea luptei întregului popor împotriva foametei?

N-am putea folosi la lucru femei în loc de bărbați, astfel încît tot mai mulți bărbați să devină disponibili pentru sarcinile deosebit de grele ale muncii în transporturi și pe linia aprovizionării?

N-am putea promova comisari pentru atelierele de reparații de locomotive și vagoane?

N-am putea furniza lucrători de rînd pentru armata aprovizionării?

Nu s-ar cuveni ca fiecare al zecelea sau al cincilea om din rîndurile noastre, din grupul nostru, din întreprinderea noastră etc. să fie trimis să lucreze în armata aprovizionării sau în atelierele căilor ferate, unde munca este azi mai grea și mai anevoioasă ca de obicei?

Nu fac oare unii dintre noi, în aparatul de stat sau în altă parte, o muncă pe care am putea s-o restrîngem sau chiar s-o sistăm fără a periclita prin aceasta temeliile cele mai adînci ale statului? Nu sîntem noi datori să mobilizăm imediat pe acești lucrători pentru munca în domeniul aprovizionării și al transporturilor?

Să ne ridicăm din nou, în număr cît mai mare, la luptă împotriva blestematului principiu al societății vechi, capitaliste, pe care l-am moștenit de la această societate și care, într-o măsură mai mică sau mai mare, ne-a molipsit și ne-a pervertit pe fiecare dintre noi, și anume principiul: „fiecare pentru sine, dumnezeu pentru toți" Mai mult ca orice ne apasă, ne strivește, ne sugrumă și ne doboară această moștenire a prădalnicului, mîrșavului și sîngerosului capitalism. De ea nu putem scăpa dintr-o dată; ci numai printr-o luptă neîncetată; împotriva ei trebuie să proclamăm și să pornim o nouă cruciadă, și nu o dată sau de două ori, ci de mai multe ori în șir.

www.dacoromanica.ro

Avem toată posibilitatea să salvăm din ghearele foametei şi ale tifosului milioane şi zeci de milioane de oameni, salvarea e aproape, flagelul foametei şi al tifosului poate fi pe deplin biruit şi lichidat. Ar fi absurd, stupid şi ruşinos să ne lăsăm cuprinşi de desperare. A fugi care încotro, care cum poate, aşa încît fiecare „să se descurce" cumva singur, să dea cumva la o parte pe cei mai slabi şi să le-o ia înainte, înseamnă a dezerta, a părăsi pe tovarăşii bolnavi şi obosiţi, a înrăutăţi situaţia generală.

Am creat o temelie solidă — Armata Roşie —, care biruind greutăţi fără seamăn şi străpungînd zidul de fier al trupelor moşierimii şi burgheziei, sprijinite de cei mai mari miliardari — miliardarii anglo-francezi —, *a răzbit* acum pînă la principalele surse de materii prime, pînă la regiunile producătoare de cereale, bumbac şi cărbune Am creat această temelie printr-o muncă dusă în chip nou, prin desfăşurarea propagandei politice pe front, prin organizarea comuniştilor din armata noastră, prin organizarea şi lupta plină de abnegaţie a celor mai buni oameni din rîndurile masei muncitoreşti.

Am obţinut o serie de victorii atît pe frontul extern, militar, cît şi pe frontul intern, în lupta împotriva exploatatorilor, în lupta împotriva sabotajului, în lupta pentru calea grea, anevoioasă şi spinoasă, dar *justă* a construcţiei socialiste. Ne apropiem de o victorie deplină şi decisivă nu numai în Rusia, ci şi în lumea întreagă.

Încă cîteva eforturi — şi ne vom smulge din ghearele de oţel ale foametei.

Ceea ce am făcut şi continuăm să facem pentru Armata Roşie trebuie să facem acum încă o dată, cu energie sporită, pentru înviorarea, lărgirea şi intensificarea muncii în domeniul aprovizionării şi al transporturilor. Forţele cele mai bune trebuie să fie atrase la *această* muncă. Oricine vrea şi poate să muncească va găsi aici un loc ; oricine, dacă va voi, va putea să contribuie la biruirea organizată, pe scară largă, a ruinei şi a foametei ; orice forţă activă, orice aptitudine, orice specialitate, orice

www.dacoromanica.ro

profesiune, orice om de inimă poate şi trebuie să-şi găsească întrebuinţare în această *armată paşnică* a lucrătorilor din domeniul aprovizionării şi al transporturilor — armată paşnică care, în vederea asigurării victoriei depline, trebuie să sprijine acum Armata Roşie, să consolideze şi să folosească victoriile ei.

Cu toţii la muncă în domeniul aprovizionării şi al transporturilor !

26 ianuarie 1919

„Pravda" nr. 19 din 28 ianuarie 1919 *Se tipăreşte după manuscris*
Semnat : N. Lenin

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COOPERAŢIE [188]

I. Se vor strînge date din care să se poată vedea în ce măsură aplică efectiv cooperativele linia fundamentală a politicii sovietice, care prevede :

(1) nu numai atragerea în cooperative a întregii populaţii, ci şi asigurarea rolului precumpănitor al populaţiei proletare şi semiproletare în desfăşurarea activităţii cooperatiste.

(2) aprovizionarea şi distribuirea trebuie să fie organizate în aşa fel, încît avantajele (mărfuri etc.) de pe urma predării către stat a *tuturor* surplusurilor de cereale să revină într-adevăr sărăcimii (= proletarii + semiproletarii).

ad. 1* secţia cooperaţie din cadrul Consiliului economic superior şi Comisariatul aprovizionării sînt însărcinate să strîngă aceste date împreună cu Direcţia centrală de statistică. Raportul va fi prezentat în termen de două săptămîni.

II. Comisariatul aprovizionării va întocmi instrucţiuni cu privire la reprezentanţii Sovietelor în cooperative şi va desfăşura o muncă propagandistică şi organizatorică în vederea înfăptuirii acestei măsuri.

III. Cooperaţia muncitorească va lua măsuri ca în conducerea Uniunii centrale a cooperativelor de consum majoritatea să fie formată din reprezentanţi ai cooperaţiei muncitoreşti şi va asigura posibilitatea

* — la punctul 1. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

de a se introduce acolo practicieni-*comuniști* cu experiență.

IV. Krestinski va lua măsuri pentru întocmirea unui proiect de decret cu privire la comunele de consum.

Scris la 28 ianuarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR

PROIECT DE HOTĂRÎRE
A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI [169]

Se vor lua măsuri ca secţia biblioteci din cadrul *Comisariatului poporului pentru învăţămînt* să publice lunar şi să prezinte Consiliului Comisarilor Poporului date sumare concrete cu privire la înfăptuirea efectivă a hotărîrilor C.C.P. din 7.VI.1918 şi din 14.I.1919 şi la sporirea efectivă a numărului bibliotecilor şi sălilor de lectură, precum şi la extinderea difuzării cărţii în rîndurile populaţiei.

Scris la 30 ianuarie 1919

Publicat la 1 februarie 1919, în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 23

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA MĂSURILE PENTRU TRECEREA DE LA APROVIZIONAREA ŞI REPARTIŢIA BURGHEZO-COOPERATISTĂ LA APROVIZIONAREA ŞI REPARTIŢIA PROLETAR-COMUNISTĂ [190]

Problema cooperativelor şi a comunelor de consum, discutată de curînd în Consiliul Comisarilor Poporului (vezi „Izvestiia" din 2 februarie), pune la ordinea zilei, ca *sarcină centrală*, elaborarea unor măsuri *de tranziţie de la* cooperaţia burgheză *la* asocierea comunistă a întregii populaţii în domeniul consumului şi al producţiei.

Să admitem că cooperaţia grupează 98% din populaţie. La sate se întîmplă să fie aşa.

Înseamnă oare că prin însuşi faptul acesta cooperaţia devine o comună ?

Nu, nu devine, *dacă* această cooperaţie (1) oferă avantaje (dividende la părţile sociale etc.) unui grup aparte de cooperatori ; (2) *dacă* îşi păstrează aparatul său special, fără a atrage în el populaţia în general şi în primul rînd pe proletari şi semiproletari ; (3) *dacă* la repartiţia produselor nu avantajează pe semiproletari în comparaţie cu mijlocaşii, şi pe mijlocaşi în comparaţie cu bogătaşii ; (4) *dacă* la luarea produselor nu ridică toate surplusurile mai întîi de la cei bogaţi şi pe urmă de la mijlocaşi, şi dacă în această acţiune nu se sprijină pe proletari şi semiproletari etc. etc.

Toată greutatea sarcinii (şi tot *conţinutul* acestei sarcini actuale care se pune acum în faţa noastră) constă în elaborarea unui sistem de măsuri *practice în vederea trecerii* de la vechea cooperaţie (care e necesarmente burgheză, deoarece în cadrul ei se separă pătura *deţinătorilor de părţi sociale*, care alcătuieşte o *minoritate* a

www.dacoromanica.ro

populației, precum și din alte motive) la *comuna* nouă și adevărată — măsuri în vederea trecerii de la aprovizionarea și repartiția burghezo-cooperatistă la aprovizionarea și repartiția proletar-comunistă.

Este necesar ca

(1) această problemă să fie dezbătută în coloanele presei ;

(2) în vederea îndeplinirii acestei sarcini să fie chemate la întrecere toate instituțiile centrale și locale ale Puterii sovietice (îndeosebi Consiliul economic superior și consiliile economice locale, Comisariatul aprovizionării și organele de aprovizionare, Direcția centrală de statistică și Comisariatul poporului pentru agricultură) ;

(3) secția cooperație din cadrul Consiliului economic superior și toate instituțiile menționate la § 2 sînt însărcinate să elaboreze un *program* de asemenea măsuri și să întocmească un formular pentru strîngerea datelor referitoare la măsuri de acest fel și la fapte de natură să îngăduie lărgirea acestor măsuri ;

(4) se va institui un premiu pentru cel mai bun program relativ la aceste măsuri, pentru programul cel mai practic, pentru formularul cel mai potrivit și mai puțin complicat și pentru cea mai potrivită și mai lesnicioasă metodă de strîngere a datelor în legătură cu aceasta.

Scris la 2 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA CONCESIONAREA CONSTRUIRII MARII CĂI FERATE DE NORD [191]

PROIECT DE HOTĂRIRE
A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

1) Consiliul Comisarilor Poporului consideră acceptabile traseul căii ferate şi planul ei general ;

2) consideră că acordarea de concesii reprezentanţilor capitalului străin este în genere, din punct de vedere principial, admisibilă în interesul dezvoltării forţelor de producţie ;

3) consideră că acordarea concesiei de faţă este de dorit, iar realizarea ei în practică — o necesitate ;

4) pentru a grăbi rezolvarea practică şi definitivă a acestei chestiuni se va cere iniţiatorilor să prezinte dovezi care să confirme afirmaţiile lor că au legături cu firme capitaliste serioase, capabile să ducă treaba la capăt şi să aducă materialele necesare ;

5) o comisie specială va fi însărcinată să prezinte în termen de două săptămîni un proiect de contract în formă definitivă ;

6) se va cere Comisariatului poporului pentru problemele militare ca în termen de două săptămîni să-şi dea avizul din punct de vedere strategic şi militar.

Scris la 4 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT [192]

Vă rog să transmiteţi secţiilor dv. care îndrumează activitatea bibliotecilor (atît secţiei de învăţămînt extraşcolar, cît şi secţiei biblioteci de stat etc.) următoarele consideraţii suplimentare pe marginea problemei recent discutate în Consiliul Comisarilor Poporului şi să-mi comunicaţi avizul dv. (şi al secţiilor respective) în legătură cu problema în discuţie.

*
* *

Pentru bunul mers al activităţii bibliotecilor, inclusiv, desigur, „casele de citit", sălile de lectură de orice fel etc., e nevoie în primul rînd de organizarea unei *întreceri* între diferitele gubernii, grupe, săli de lectură etc. etc.

O bună organizare a *evidenţei,* aşa cum o cere acum Consiliul Comisarilor Poporului, este menită să servească următoarelor *trei* ţeluri :

1) *informarea* fidelă şi multilaterală atît a Puterii sovietice cît şi a tuturor cetăţenilor asupra activităţii desfăşurate în acest domeniu ;

2) atragerea *populaţiei înseşi* la această activitate ;

3) organizarea unei *întreceri* între bibliotecari.

În acest scop este necesar să fie imediat elaborate formulare şi forme de evidenţă care să corespundă acestor obiective.

După părerea mea, formularele de evidenţă trebuie să fie întocmite la centru, iar apoi multiplicate în fiecare

www.dacoromanica.ro

В Нар. К-риат Просв.

Прошу передать в ваши библ. отделы (как библ.-отд. так и госуд. б-ки и др.) имеющ. мое до. подробительное сообщение по вопросу, недавно поднятому в СНК, и сообщить мне ваше (и соотв. отд. об.) заключение по этому поводу.

* * *

Библиотечное дело, включающее, конечно, „чуда-книжки", всякие читальни и т. п., должно всего прежде взять курс на соревнование между отдельными губерниями, уездами, читальнями и проч. и т. п.

Правильная постановка этого дела, крепко поднятого после СНК, должна служить целям:

1) правильное и полное ознакомление со всякой книгой, как и вся прочая, с тем, что она есть;

2) привлечение к работе самой головой;

3) курс соревнования библиотечных работников.

Для этого нам необходимо немедленно выработать ряд формулировок и форм отчета, которые удовлетворили бы этим целям.

По моему мнению формулировка отдела должна быть произведена в центре, разбив каталогизирование на отделения, и разработка во всех отношениях карточек и со всех библиотек, читален, клубов и т. п.

И этих формулировок должен быть выведен (и напечатан, сказан, упрощенно изложен) ряд обязательных вопросов, на которые должны отвечать все книги и т. п. отвечающие по суду. А затем к этим обязательным ответам присоединить ответы

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Către Comisariatul poporului pentru învățămînt". — Februarie 1919

Micșorat

www.dacoromanica.ro

gubernie și trimise tuturor secțiilor de învățămînt public și *tuturor* bibliotecilor, sălilor de lectură, cluburilor etc.

În aceste formulare trebuie să fie *scoase în relief* (și imprimate, să zicem, cu caractere grase) întrebările *obligatorii;* responsabilii de biblioteci etc. care nu vor răspunde la aceste întrebări vor fi *deferiți justiției.* La întrebările obligatorii se vor adăuga *foarte* multe întrebări *neobligatorii* (în sensul că faptul de a nu răspunde la ele nu atrage neapărat trimiterea în judecată).

Printre paragrafele obligatorii ale formularului trebuie să figureze, de pildă, adresa bibliotecii (sau a sălii de lectură etc.), numele responsabilului și ale membrilor conducerii, cu adresele lor, numărul cărților și al ziarelor, orarul etc. (de la bibliotecile mari să se ceară și alte informații).

Printre paragrafele neobligatorii trebuie să figureze întrebări referitoare la toate îmbunătățirile introduse în Elveția și în America (și în alte țări), spre a face posibilă stimularea (prin acordare de premii constînd în ediții de lux, colecții de ziare etc.) celor care au introdus cel mai mare număr de îmbunătățiri și le-au aplicat cel mai bine.

De exemplu: 1) puteți dovedi cu date precise creșterea *circulației* cărților în biblioteca pe care o conduceți? sau 2) numărul cititorilor care frecventează sala de lectură pe care o conduceți? sau 3) schimbul de cărți și ziare cu alte biblioteci și săli de lectură? sau 4) întocmirea unui catalog central? sau 5) folosirea zilelor de duminică? sau 6) folosirea orelor de seară? sau 7) atragerea unor noi categorii de cititori — femei, copii, cititori de altă naționalitate decît cea rusă etc.? sau 8) în ce măsură satisfaceți cerințele cititorilor în materie de documentare? sau 9) metode simple și practice pentru depozitarea cărților și a ziarelor? pentru păstrarea lor? folosirea unor dispozitive mecanice pentru înlesnirea lecturii ziarelor și a punerii lor la loc? sau 10) împrumutarea de cărți la domiciliu? sau 11) simplificarea formalităților

www.dacoromanica.ro

pentru împrumutul cărţilor la domiciliu ? sau 12) pentru trimiterea lor prin poştă ?

etc. etc. etc.

Pentru cele mai bune dări de seamă şi pentru succese în activitatea depusă se vor acorda premii.

În dările de seamă pe care secţia biblioteci a Comisariatului poporului pentru învăţământ le prezintă Consiliului Comisarilor Poporului trebuie să se indice *în mod obligatoriu cîte* dări de seamă se primesc lunar şi la care întrebări se primesc răspunsuri ; concluzii.

Scris nu mai devreme de 8 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA UNUI ŢĂRAN [193]

În „Izvestiia C.E.C." din 2 februarie a apărut o scrisoare primită de la ţăranul G. Gulov, care întreabă care este atitudinea guvernului nostru muncitoresc-ţărănesc faţă de ţăranii mijlocaşi şi spune că circulă zvonuri că Lenin nu s-ar înţelege cu Troţki, că între ei ar exista mari divergenţe, şi tocmai în ceea ce-l priveşte pe ţăranul mijlocaş.

În „Scrisoare către ţăranii mijlocaşi", publicată în „Izvestiia C.E.C." din 7 februarie, tovarăşul Troţki a şi dat răspunsul său. În această scrisoare, tovarăşul Troţki dezminte zvonurile că între mine şi el ar exista divergenţe şi declară că ele — zvonurile — nu sînt decît minciuni sfruntate pe care le răspîndesc moşierii şi capitaliştii sau complicii lor conştienţi sau inconştienţi. La rîndul meu, confirm întru totul declaraţia tovarăşului Troţki. Între noi nu există nici un fel de divergenţe, iar în ceea ce-i priveşte pe ţăranii mijlocaşi nu există divergenţe nu numai între mine şi Troţki, dar nici în general în partidul comunist, din care facem parte amîndoi.

În scrisoarea sa, tovarăşul Troţki a explicat limpede şi amănunţit de ce partidul comuniştilor şi actualul guvern muncitoresc-ţărănesc, ales de Soviete şi aparţinînd acestui partid, nu consideră că ţăranul mijlocaş le e duşman. Eu semnez cu amîndouă mîinile ceea ce a spus tov. Troţki [194].

Nu există decret (lege) sau hotărîre a Puterii sovietice în care să nu se facă distincţie între principalele trei grupuri ale ţărănimii: primul grup — sărăcimea (pro-

www.dacoromanica.ro

letarii şi semiproletarii, cum se obişnuieşte să se spună în ştiinţa economică). Acest grup este foarte numeros. Cînd puterea se afla în mîinile moşierilor şi ale capitaliştilor, toată povara jugului lor apăsa mai ales pe umerii sărăcimii. În toate ţările din lume, reazemul cel mai trainic al adevăratei mişcări socialiste îl constituie muncitorii şi ţărănimea săracă care îi sprijină. Al doilea grup îl constituie chiaburii, adică ţăranii bogaţi, care exploatează munca altora, fie tocmind lucrători, fie dînd bani cu camătă etc. Acest grup trage spre moşieri şi capitalişti — duşmanii Puterii sovietice. Al treilea grup îl constituie ţăranii mijlocaşi. Aceştia nu sînt duşmani ai Puterii sovietice. Ei îi pot fi prieteni, şi noi tocmai asta urmărim şi vom izbuti să obţinem. Toţi dascălii socialismului au considerat întotdeauna că, pentru a putea înfăptui socialismul, muncitorii vor trebui să răstoarne pe moşieri şi pe capitalişti, dar cu ţăranii mijlocaşi este posibilă şi necesară o înţelegere.

Sub domnia moşierilor şi a capitaliştilor, numai foarte puţini ţărani mijlocaşi — poate unul dintr-o sută — reuşesc să-şi asigure o bunăstare trainică, şi aceasta numai intrînd în rîndul chiaburilor, urcîndu-se pe grumazul sărăcimii, în timp ce majoritatea covîrşitoare a ţărănimii mijlocaşe îndură inevitabil mari lipsuri şi se află la cheremul celor bogaţi. Aşa stau lucrurile în toate ţările capitaliste.

În socialism este posibilă o bunăstare deplină şi trainică atît pentru toţi muncitorii cît şi pentru toţi ţăranii mijlocaşi, fără vreo jecmănire a muncii altora. Nici un bolşevic, nici un comunist, nici un socialist rezonabil n-a admis vreodată, nici măcar în gînd, folosirea violenţei împotriva ţăranului mijlocaş. Toţi socialiştii au vorbit întotdeauna despre o înţelegere cu ţăranii mijlocaşi, despre trecerea lor treptată şi liber consimţită la socialism.

Ca urmare a celor patru ani de război criminal purtat de capitalişti, ţara noastră a fost ruinată într-o măsură mai mare decît alte ţări. Pretutindeni domneşte ruina şi dezorganizarea, nu sînt mărfuri, la oraşe şi în guber-

www.dacoromanica.ro

niile neagricole bîntuie o foamete cumplită, chinuitoare. Trebuie să ne încordăm toate forţele pentru a învinge ruina şi foametea, pentru a învinge trupele moşierilor şi ale capitaliştilor, care vor să restaureze vechea putere — puterea ţarului şi a bogătanilor, a exploatatorilor. În sud, atît pe Don cît şi în Ucraina, albgardiştii au fost înfrînţi, iar drumul spre regiunile producătoare de combustibil (cărbune) şi de grîne va fi în curînd liber. Încă cîteva ultime eforturi şi vom reuşi să ne salvăm de la foamete. Dar ruina pe care a lăsat-o războiul este mare şi numai munca îndelungată şi plină de abnegaţie a tuturor oamenilor muncii va fi în stare să aducă ţara noastră pe calea unei bunăstări trainice.

Dintre plîngerile ce se fac auzite în rîndurile ţăranilor mijlocaşi trebuie să menţionăm două feluri de plîngeri. În primul rînd, pe cele îndreptate împotriva comportării excesiv de „autoritare", nedemocratice, iar uneori de-a dreptul scandaloase a autorităţilor locale, mai ales în satele îndepărtate. Nu încape îndoială că la sate este mai greu să se organizeze un control şi o supraveghere eficientă a activităţii autorităţilor locale, că uneori se strecoară printre comunişti elemente dintre cele mai rele, oameni de rea credinţă. Împotriva unor asemenea oameni, care, în pofida legilor emise de Puterea sovietică, aplică ţărănimii un tratament vitreg, trebuie să ducem o luptă necruţătoare ; ei trebuie să fie destituiţi imediat, deferiţi justiţiei şi judecaţi cu cea mai mare asprime. Toate eforturile muncitorilor şi ţăranilor cinstiţi sînt îndreptate spre curăţirea Rusiei de asemenea „urmaşi" ai modului de viaţă moşieresc şi capitalist, care îşi îngăduie să facă pe „şefii", în timp ce, după legile republicii noastre muncitoreşti-ţărăneşti, ei trebuie să fie aleşi de către Soviete şi să dea exemplu de corectitudine şi de respectare riguroasă a legilor. Puterea sovietică a împuşcat nu puţini slujbaşi de aceştia, care au fost prinşi, de pildă, luînd mită, iar lupta împotriva unor asemenea ticăloşi va fi dusă pînă la capăt.

Cea de-a doua categorie de plîngeri se referă la ridicarea surplusurilor de cereale, la interzicerea riguroasă

www.dacoromanica.ro

a comerţului liber de cereale. Împotriva samavolniciei şi a încălcării legii guvernul nostru duce o luptă necruţătoare. Dar poate oare fi îngăduită libertatea comerţului de cereale? Într-o ţară ruinată, grînele sînt în cantitate insuficientă sau strict necesară, iar pe deasupra căile ferate sînt în aşa măsură distruse de război, încît aducerea grînelor este extrem de anevoioasă.

Cînd grînele sînt în cantitate insuficientă, libertatea comerţului de cereale înseamnă speculă deşănţată şi creşterea preţurilor pînă la cîteva sute de ruble pudul, căci omul flămînd va da totul pentru o bucată de pîine. Libertatea comerţului de cereale într-o ţară înfometată înseamnă îmbogăţirea scandaloasă a chiaburilor, a nerușinaţilor de bogătani, care îşi umplu punga speculînd nevoia şi foametea care s-au abătut asupra poporului. Libertatea comerţului de cereale într-o ţară înfometată înseamnă victoria bogaţilor asupra celor săraci, căci bogaţii cumpără pîinea chiar şi la preţuri exorbitante, nebuneşti, în timp ce săracii rămîn cu mîna goală. Libertatea comerţului de cereale înseamnă pentru bogaţi libertatea de a se îmbogăţi şi mai mult, iar pentru săraci libertatea de a muri de foame. Libertatea comerţului de cereale înseamnă o întoarcere îndărăt, la dominaţia şi atotputernicia capitaliştilor.

Nu. Noi nu vrem să mergem şi nu vom merge îndărăt, spre restaurarea puterii capitaliştilor, a puterii banului, spre libertatea de îmbogăţire. Noi vrem să mergem înainte spre socialism, spre distribuirea raţională a pîinii între toţi oamenii muncii. Toate surplusurile de cereale trebuie să fie predate Statului sovietic la un preţ echitabil, iar statul trebuie să le distribuie în mod egal între oamenii muncii. Acest lucru nu poate fi obţinut de îndată; statornicirea unei asemenea rînduieli juste, socialiste, nu este uşor de realizat. Trebuie să depunem o muncă intensă, îndelungată, să făurim o severă disciplină tovărăşească în rîndurile muncitorilor şi ale ţăranilor, pentru a stîrpi din rădăcină libertatea veche, capitalistă, a co-

www.dacoromanica.ro

merțului, libertatea de îmbogățire, libertatea gîtuirii semenului, libertatea asupririi, care a inundat cu sînge întregul glob.

De această muncă anevoioasă s-au apucat însă acum milioane și milioane de muncitori și de țărani. Fiecare țăran și muncitor cinstit, conștiincios, a înțeles importanța socialismului și luptă cu perseverență pentru înfăptuirea lui.

În toată lumea crește revoluția socialistă. Puterea capitaliștilor, „libertatea comerțului" nu se vor mai întoarce. Socialismul va învinge.

N. Lenin

14 februarie 1919

„Pravda" nr. 35 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 35 din 15 februarie 1919

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE RADIOGRAMĂ A COMISARULUI POPORULUI PENTRU AFACERILE EXTERNE [195]

Ca răspuns la radiograma dv. din cutare dată, mă grăbesc să vă comunic că, deşi considerăm că Conferinţa de la Berna nu este nici socialistă şi nici nu reprezintă cîtuşi de puţin clasa muncitoare, acordăm totuşi comisiei la care vă referiţi permisiunea de a veni în Rusia şi-i garantăm posibilitatea de a se informa în toate privinţele, la fel cum vom permite venirea oricărei comisii burgheze care îşi propune să se informeze şi care este, direct sau indirect, legată de indiferent ce guvern burghez, chiar dacă acesta săvîrşeşte o agresiune armată împotriva Republicii sovietice. Consimţind necondiţionat la venirea comisiei arătate în radiograma dv., am dori să ştim dacă guvernul dv. democratic, precum şi guvernele celorlalte ţări democratice ai căror cetăţeni fac parte din comisie ar consimţi să acorde unei comisii din partea noastră, din partea Republicii sovietice, permisiunea de a veni în aceste ţări.

Scris la 19 februarie 1919

Publicat la 20 februarie 1919 în ziarele „Pravda" nr. 39 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 39

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA SUSPENDAREA UNUI ZIAR MENŞEVIC CARE SUBMINEAZĂ APĂRAREA ŢĂRII

PROIECT DE REZOLUŢIE A C.E.C. DIN RUSIA [108]

Avînd în vedere

1) că în numărul din 20.II.1919, în articolul „Încetaţi războiul civil", ziarul menşevic „Vsegda Vpered" şi-a dovedit definitiv orientarea contrarevoluţionară ;

2) că lozinca „jos războiul civil" — pe care acest ziar o lansează deschis într-un moment în care trupele moşierilor şi ale capitaliştilor, comandate de Kolceak, ocupă nu numai Siberia, ci şi Permul — echivalează cu un sprijin acordat lui Kolceak şi cu o încercare de a împiedica pe muncitorii şi ţăranii din Rusia să ducă pînă la victorie războiul împotriva lui Kolceak ;

3) că în felul acesta menşevicii care în rezoluţia consfătuirii lor de partid au condamnat poziţia majorităţii membrilor partidului lor, care se aliaseră cu clasele avute — adică cu moşierii şi capitaliştii — în Siberia, la Arhanghelsk, în regiunea Volgăi, în Gruzia şi în sud, încep acum să ducă în fapt aceeaşi politică, dezicîndu-se de ea, în mod făţarnic, în vorbe ;

4) că aceia dintre menşevici care nu sînt făţarnici, care nu se aliază cu moşierii şi cu capitaliştii, manifestă din nou şovăieli şi lipsă de statornicie, mergînd pînă acolo încît să-i aducă servicii lui Kolceak ;

5) că în momentul în care lupta armată împotriva trupelor moşierimii şi burgheziei se află în faza ei finală, decisivă şi extrem de încordată, Puterea sovietică nu poate tolera pe teritoriul ei nişte oameni care nu vor să suporte, împreună cu muncitorii şi ţăranii care luptă

www.dacoromanica.ro

pentru cauza lor dreaptă, privaţiunile grele impuse de situaţie ;

6) că simpatiile acestor oameni se îndreaptă iarăşi şi iarăşi spre democraţia kolceakovistă, în care burgheziei şi acoliţilor ei le merge atît de bine,

— C.E.C. hotărăşte :

a) ziarul „Vsegda Vpered" se suspendă pînă cînd menşevicii nu-şi vor fi dovedit prin fapte hotărîrea de a rupe definitiv cu Kolceak şi de a se situa cu fermitate pe poziţia apărării şi sprijinirii Puterii sovietice ;

b) se vor face toate preparativele necesare pentru ca menşevicii care încearcă să împiedice victoria muncitorilor şi ţăranilor asupra lui Kolceak să fie expulzaţi pe teritoriul democraţiei kolceakoviste.

Scris la 22 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA APELULUI INDEPENDENŢILOR GERMANI [197]

Rareori ne parvin acum în Rusia ziare străine : blocada cu care ne-au încercuit „democraticii capitalişti" ai Antantei pare să fie eficientă. Ei se tem ca nu cumva muncitorii culţi din America, Anglia, Franţa să afle ce vrea incultul şi barbarul bolşevism, se tem ca nu cumva în ţara acestui bolşevism barbar să devină cunoscute succesele lui din Occident.

Dar, oricît de zelos ar lucra jandarmeria noii „Sfinte Alianţe", adevărul nu poate fi ascuns !

Zilele acestea am avut prilejul să răsfoiesc cîteva numere din ziarul berlinez „Die Freiheit", organul de presă al aşa-numitei social-democraţii germane „independente". Pe prima pagină a numărului 74 (din 11.II.1919) este publicată o lungă chemare intitulată : „Către proletariatul revoluţionar din Germania", semnată de comitetul central al acestui partid şi de fracţiunea sa din Constituanta germană. Ideile — sau mai bine zis lipsa de idei — din această chemare sînt atît de caracteristice nu numai pentru mişcarea muncitorească germană, ci şi pentru mişcarea muncitorească mondială, încît merită să ne oprim asupra lor.

Mai întîi însă, îmi voi îngădui o digresiune legată de unele amintiri personale. Printre semnăturile membrilor fracţiunii independenţilor am întîlnit numele deputaţilor Seger şi Laukant şi mi-am amintit de lucruri întîmplate

www.dacoromanica.ro

cu trei ani în urmă, cînd am avut prilejul să-l întîlnesc pe Laukant la Consfătuirea de la Berna a zimmerwaldienilor [198]. Acest — pare-se influent — muncitor berlinez producea o dublă impresie : pe de o parte, desfăşura o serioasă muncă revoluţionară în mase, iar pe de altă parte dădea dovadă de o surprinzătoare lipsă de * teoretice şi de o miopie de necrezut. Deşi îi displăceau atacurile mele vehemente împotriva lui Kautsky („conducătorul" ideologic al independenţilor sau exponentul lipsei lor de idei), el n-a refuzat să mă ajute, atunci cînd, neîncrezător în slabele mele cunoştinţe de limbă germană, i-am arătat textul unei scurte cuvîntări ** pe care o scrisesem în limba germană şi în care citam declaraţia lui Eugen Debs, acest „Bebel al Americii", că mai degrabă s-ar lăsa împuşcat decît să consimtă să voteze credite pentru războiul imperialist şi că n-ar consimţi să lupte decît într-un război al muncitorilor împotriva capitaliştilor. Pe de altă parte, cînd, indignat la culme, i-am arătat lui Laukant un pasaj dintr-un articol al lui Kautsky în care acest domn califica drept aventură [199] ieşirea în stradă a muncitorilor (şi aceasta sub Wilhelm al II-lea), el a dat din umeri şi mi-a răspuns cu un calm care mă scotea din sărite : „La noi muncitorii nu citesc asta chiar cu atîta atenţie ! Şi parcă sînt obligat să fiu de acord cu fiecare rînd scris de Kautsky ?"

Scris în a doua jumătate a lunii februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933. în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

---

* În manuscris a fost probabil omis cuvîntul „interese" sau „cunoştinţe". — *Nota red.*

** Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 239—240. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PRIMUL CONGRES AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE [200]

2—6 MARTIE 1919

Cuvîntarea rostită la deschiderea congresului, referatul și cuvîntul de încheiere au fost publicate pentru prima oară în 1920, în cartea „Der I. Kongress der Kommunistischen Internationale, Protokoll". Petrograd

In limba rusă au fost publicate pentru prima oară în 1921, în cartea „Primul Congres al Internaționalei Comuniste. Procese-verbale". Petrograd

Tezele cu privire la democrația burgheză și la dictatura proletariatului au fost publicate la 6 martie 1919 în ziarele „Pravda" nr. 51 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 51, la 1 mai 1919 în revista „Internaționala Comunistă" nr. 1, în 1920 și 1921 în edițiile germană și rusă ale „Proceselor-verbale"; rezoluția la aceste teze a fost publicată la 11 martie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 54 și la 1 mai 1919 în revista „Internaționala Comunistă" nr. 1

Se tipărește după textul apărut în ediția rusă a cărții, confruntat cu cel din ediția germană

Se tipărește după textul apărut în revista „Internaționala Comunistă", confruntat cu cel apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI 2 MARTIE

Din însărcinarea Comitetului Central al Partidului Comunist din Rusia, declar deschis primul congres comunist internaţional. Mai întîi de toate rog asistenţa să păstreze un moment de reculegere în memoria celor mai buni reprezentanţi ai Internaţionalei a III-a : Karl Liebknecht şi Rosa Luxemburg. (Întreaga asistenţă se ridică în picioare.)

Tovarăşi ! Congresul nostru are o mare importanţă, o importanţă istorică mondială. El dovedeşte falimentul tuturor iluziilor democraţiei burgheze. Căci nu numai în Rusia, ci şi în cele mai dezvoltate ţări capitaliste din Europa, în Germania de pildă, războiul civil a devenit o realitate.

Burghezia e cuprinsă de o frică cumplită în faţa mişcării revoluţionare crescînde a proletariatului. Acest lucru devine explicabil dacă luăm în consideraţie faptul că mersul evenimentelor după războiul imperialist favorizează inevitabil mişcarea revoluţionară a proletariatului, că revoluţia mondială internaţională începe şi se intensifică în toate ţările.

Poporul îşi dă seama de măreţia şi însemnătatea luptei care se desfăşoară în momentul de faţă. Trebuie găsită doar forma practică care să dea proletariatului posibilitatea de a-şi exercita dominaţia. Această formă o constituie sistemul Sovietelor cu dictatura proletariatului. Dictatura proletariatului ! — pînă acum aceste cuvinte erau pentru mase o expresie latinească neînţeleasă. Datorită

www.dacoromanica.ro

răspîndirii sistemului Sovietelor în lumea întreagă, această expresie latinească a fost tradusă în toate limbile moderne ; forma concretă a dictaturii a fost găsită de masele muncitoreşti. Ea a devenit acum pentru marile mase ale muncitorimii un lucru pe înţeles datorită Puterii sovietice din Rusia, datorită spartachiştilor din Germania şi organizaţiilor similare din alte ţări, ca, de pildă, Shop-Stewards Committees din Anglia [201]. Toate acestea dovedesc că forma revoluţionară a dictaturii proletare a fost găsită, că proletariatul este acum în stare să-şi exercite în mod practic dominaţia.

Tovarăşi ! Cred că după evenimentele din Rusia, după luptele din ianuarie din Germania, este deosebit de important să constatăm că şi în alte ţări prinde rădăcini şi începe să predomine cea mai nouă formă de mişcare a proletariatului. Astăzi, de pildă, am citit într-un ziar antisocialist o ştire telegrafică în care se arată că guvernul englez a primit pe membrii Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Birmingham şi a declarat că este gata să recunoască aceste Soviete ca organizaţii care reprezintă interese economice [202]. Sistemul Sovietelor a învins nu numai în Rusia înapoiată, ci şi în cea mai dezvoltată ţară din Europa — în Germania, precum şi în cea mai veche ţară capitalistă — în Anglia.

Burghezia poate să-şi mai facă de cap, poate să mai ucidă mii de muncitori, dar victoria va fi a noastră, victoria revoluţiei comuniste mondiale este asigurată.

Tovarăşi ! Salutîndu-vă din toată inima în numele Comitetului Central al Partidului Comunist din Rusia, propun să trecem la alegerea prezidiului. Vă rog să faceţi propuneri.

www.dacoromanica.ro

2

TEZE ȘI REFERAT ASUPRA DEMOCRAȚIEI BURGHEZE ȘI DICTATURII PROLETARIATULUI 4 MARTIE

1. Creșterea mișcării revoluționare a proletariatului în toate țările a determinat burghezia și pe agenții ei în organizațiile muncitorești să caute cu desperare argumente ideologice-politice în favoarea dominației exploatatorilor. Printre aceste argumente ocupă un loc de frunte condamnarea dictaturii și apărarea democrației. Falsitatea și ipocrizia acestui argument, repetat în nenumărate variante în presa capitalistă și la Conferința de la Berna din februarie 1919 a Internaționalei galbene, sînt evidente pentru oricine nu vrea să trădeze principiile fundamentale ale socialismului.

2. Acest argument operează mai ales cu noțiunile „democrație în general" și „dictatură în general", fără să pună problema despre care anume clasă este vorba. Acest mod de a pune problema în afara claselor sau deasupra claselor, chipurile din punctul de vedere al întregului popor, este pur și simplu o batjocură la adresa teoriei de bază a socialismului — teoria luptei de clasă, pe care socialiștii care au trecut de partea burgheziei o recunosc în vorbe, dar în fapt o dau uitării. Căci în nici o țară capitalistă civilizată nu există „democrație în general", ci există numai o democrație burgheză, și nu este vorba de „dictatură în general", ci de dictatura clasei asuprite, adică a proletariatului, asupra asupritorilor și exploatatorilor, adică asupra burgheziei, în vederea sfărîmării împotrivirii pe care o opun exploatatorii în lupta pentru dominația lor.

www.dacoromanica.ro

3. Istoria ne învaţă că nici o clasă asuprită n-a ajuns şi nu putea ajunge vreodată să domine fără să treacă printr-o perioadă de dictatură, adică de cucerire a puterii politice şi de reprimare prin violenţă a împotrivirii extrem de crîncene, extrem de înverşunate pe care, fără a se da în lături de la nici o crimă, au opus-o întotdeauna exploatatorii. În ţările înaintate, burghezia, a cărei dominaţie o apără acum socialiştii care se pronunţă împotriva „dictaturii în general" şi care pledează cu înflăcărare pentru „democraţie în general", şi-a cucerit puterea cu preţul unei serii întregi de insurecţii şi de războaie civile, cu preţul reprimării prin violenţă a regilor, a feudalilor, a stăpînilor de sclavi şi a încercărilor lor de restaurare. De mii şi milioane de ori au explicat poporului socialiştii din toate ţările, în cărţile şi în broşurile lor, în rezoluţiile congreselor lor, în cuvîntările lor agitatorice, caracterul de clasă al acestor revoluţii burgheze, al acestei dictaturi burgheze. De aceea actuala apărare a democraţiei burgheze, camuflată sub paravanul vorbăriei despre „democraţie în general", şi actualele atacuri furibunde împotriva dictaturii proletariatului, camuflate sub paravanul ţipetelor împotriva „dictaturii în general", înseamnă pur şi simplu trădarea socialismului, înseamnă în fapt trecerea de partea burgheziei, negarea dreptului proletariatului la revoluţia sa, proletară, apărarea reformismului burghez într-un moment istoric cînd acesta a dat faliment în lumea întreagă şi cînd războiul a creat o situaţie revoluţionară.

4. Toţi socialiştii, elucidînd caracterul de clasă al civilizaţiei burgheze, al democraţiei burgheze, al parlamentarismului burghez, au enunţat ideea, pe care Marx şi Engels au formulat-o cu maximum de precizie ştiinţifică, că cea mai democratică republică burgheză nu este altceva decît o maşină pentru reprimarea clasei muncitoare de către burghezie, pentru reprimarea maselor muncitoare de către un mănunchi de capitalişti [203]. Printre cei care se pronunţă astăzi împotriva dictaturii şi în favoarea democraţiei nu există nici un revoluţionar, nici un marxist care să nu se fi jurat în faţa muncitorilor că

www.dacoromanica.ro

recunoaște acest adevăr fundamental al socialismului ; iar acum, cînd proletariatul revoluționar e cuprins de frămîntare și se pune în mișcare hotărît să distrugă această mașină de oprimare și să cucerească dictatura proletară, acești trădători ai socialismului prezintă lucrurile în așa fel, ca și cum burghezia ar fi dăruit oamenilor muncii „democrația pură", ca și cum burghezia ar fi renunțat la împotrivire și ar fi gata să se supună majorității oamenilor muncii, ca și cum în republica democratică nu ar fi existat și nu există o mașină de stat pentru oprimarea muncii de către capital.

5. Comuna din Paris, pe care în vorbe o ridică în slavă toți doritorii de a trece drept socialiști, pentru că știu că masele muncitorești nutresc pentru ea o simpatie sinceră și fierbinte, a arătat foarte clar caracterul istoricește condiționat al parlamentarismului burghez și al democrației burgheze și valoarea lor limitată ca instituții foarte progresiste în comparație cu rînduielile medievale, dar care în epoca revoluției proletare necesită neapărat o schimbare radicală. Analizînd Comuna, Marx, care a știut mai bine decît oricare altul să-i aprecieze semnificația istorică, a arătat caracterul exploatator al democrației burgheze și al parlamentarismului burghez, în cadrul cărora clasele asuprite capătă dreptul de a hotărî o dată la cîțiva ani care reprezentant al claselor avute „să reprezinte și să calce în picioare" (ver- und zertreten) poporul în parlament [204]. Și tocmai acum, cînd mișcarea pentru Soviete, cuprinzînd întreaga lume, continuă în văzul tuturor opera Comunei, trădătorii socialismului uită experiența concretă și învățămintele concrete ale Comunei din Paris și repetă vechile palavre burgheze despre „democrație în general". Comuna n-a fost o instituție parlamentară.

6. Însemnătatea Comunei constă apoi în faptul că ea a încercat să sfărîme, să dărîme din temelii aparatul de stat burghez, aparatul birocratic, judecătoresc, militar și polițienesc, înlocuindu-l cu o organizație de masă a muncitorilor care se conducea singură, care nu cunoștea separarea puterii legislative de cea executivă. Toate republicile burghezo-democratice contemporane, inclusiv cea

www.dacoromanica.ro

germană, pe care, în dispreţul adevărului, trădătorii socialismului o numesc proletară, păstrează acest aparat de stat. Se confirmă deci încă şi încă o dată, cît se poate de grăitor, că urletele apărătorilor „democraţiei în general" înseamnă în realitate apărarea burgheziei şi a privilegiilor ei de clasă exploatatoare.

7. „Libertatea întrunirilor" poate fi luată ca model de revendicare proprie „democraţiei pure". Orice muncitor conştient care nu a rupt cu clasa sa va înţelege îndată că ar fi stupid să se promită exploatatorilor libertatea întrunirilor într-o perioadă şi în condiţii în care exploatatorii opun împotrivire răsturnării lor şi îşi apără privilegiile. Pe vremea cînd era revoluţionară, burghezia n-a acordat nici în Anglia, în 1649, nici în Franţa, în 1793, „libertatea întrunirilor" pentru monarhişti şi nobili, care chemau în ţară armate străine şi care „se întruneau" pentru a organiza încercări de restaurare. Dacă burghezia de astăzi, care a devenit de mult reacţionară, cere proletariatului să garanteze dinainte exploatatorilor „libertatea întrunirilor", indiferent de împotrivirea pe care capitaliştii o vor opune exproprierii lor, muncitorii vor rîde doar de ipocrizia burgheziei.

Pe de altă parte, muncitorii ştiu foarte bine că chiar şi în cea mai democratică republică burgheză „libertatea întrunirilor" este o vorbă goală, căci cei bogaţi dispun de cele mai bune clădiri publice şi particulare, precum şi de suficient timp liber pentru adunări, beneficiind totodată de protecţia aparatului burghez al puterii. Proletarii de la oraşe şi sate şi micii ţărani, adică imensa majoritate a populaţiei, nu au nimic din toate acestea. Atîta timp cît lucrurile stau astfel, „egalitatea", adică „democraţia pură", este o înşelătorie. Pentru a cuceri adevărata egalitate, pentru a înfăptui efectiv democraţia pentru cei ce muncesc, trebuie mai întîi să li se ia exploatatorilor toate clădirile publice şi toate clădirile particulare somptuoase, să li se dea oamenilor muncii posibilitatea de a avea timp liber, iar libertatea întrunirilor lor să fie protejată de muncitori înarmaţi, şi nu de odrasle de nobili sau de ofiţeri de origine burgheză care au sub comanda lor soldaţi abrutizaţi.

www.dacoromanica.ro

Numai după o astfel de schimbare poți vorbi de libertatea întrunirilor, de egalitate, fără ca prin aceasta să-ți bați joc de muncitori, de oamenii muncii, de cei săraci. Această schimbare nu o poate înfăptui însă decît avangarda oamenilor muncii, proletariatul, care răstoarnă pe exploatatori, răstoarnă burghezia.

8. „Libertatea presei" este și ea una dintre principalele lozinci ale „democrației pure". Și în acest caz muncitorii știu, iar socialiștii din toate țările au spus-o de milioane de ori, că această libertate este o mistificare atîta timp cît în mîinile capitaliștilor se află cele mai bune tipografii și marile stocuri de hîrtie și atîta timp cît se menține puterea capitalului asupra presei, putere care în lumea întreagă se manifestă cu atît mai pregnant, mai fățiș și mai cinic, cu cît democratismul și regimul republican sînt mai dezvoltate, cum este cazul, de pildă, în America. Pentru a cuceri o egalitate reală și o democrație reală pentru oamenii muncii, pentru muncitori și țărani, trebuie mai întîi să i se ia capitalului posibilitatea de a tocmi scriitori, de a cumpăra edituri și de a corupe ziare, iar pentru aceasta trebuie doborît jugul capitalului, trebuie răsturnați exploatatorii, trebuie reprimată împotrivirea lor. Capitaliștii au numit și numesc întotdeauna „libertate" libertatea pentru cei bogați de a se îmbogăți, libertatea pentru muncitori de a muri de foame. Pentru capitaliști libertatea presei înseamnă libertatea pentru cei bogați de a corupe presa, libertatea de a folosi bogăția ca mijloc pentru fabricarea și falsificarea așa-zisei opinii publice. Apărătorii „democrației pure" se dovedesc iarăși a fi în fapt apărătorii arhimurdarului și arhivenalului sistem de dominație a celor bogați asupra mijloacelor de luminare a maselor, se dovedesc a fi niște demagogi, care cu fraze frumoase, bine ticluite și pe de-a-ntregul mincinoase caută să abată atenția poporului de la sarcina istorică concretă a eliberării presei din cătușele aservirii față de capital. O libertate reală și o egalitate reală va aduce orînduirea pe care o construiesc comuniștii și în care nu va fi posibilă îmbogățirea pe spinarea altuia, nu va exista posibilitatea obiectivă de a subordona presa, nici direct și nici indirect, puterii banului, și nimic nu va

www.dacoromanica.ro

împiedica pe orice om al muncii (sau grup de oameni ai muncii, indiferent de numărul lor) să aibă şi să exercite dreptul egal de a folosi tipografiile proprietate obştească şi hîrtia proprietate obştească.

9. Istoria secolelor al XIX-lea şi al XX-lea ne-a arătat încă înainte de război ce este în realitate faimoasa „democraţie pură" în condiţiile capitalismului. Marxiştii au spus întotdeauna că, cu cît democraţia este mai dezvoltată, „mai pură", cu atît mai făţişă, mai aprigă şi mai necruţătoare devine lupta de clasă, cu atît „mai pură" este forma în care se manifestă jugul capitalului şi dictatura burgheziei. Afacerea Dreyfus în Franţa republicană, nenumăratele cazuri de sîngeroasă reprimare a greviştilor cu ajutorul unor detaşamente de năimiţi, înarmaţi de capitalişti, în libera şi democrata republică a Americii, — acestea şi mii de alte fapte asemănătoare ne arată adevărul, pe care zadarnic încearcă să-l ascundă burghezia, că în cele mai democratice republici domnesc în fapt teroarea şi dictatura burgheziei, acestea manifestîndu-se făţiş ori de cîte ori exploatatorilor începe să li se pară că puterea capitalului se clatină.

10. Războiul imperialist din 1914—1918 a dezvăluit pe deplin, chiar şi muncitorilor înapoiaţi, adevăratul caracter pe care-l are democraţia burgheză pînă şi în cele mai libere republici, caracterul ei de dictatură a burgheziei. Pentru îmbogăţirea unui grup de milionari sau miliardari germani sau englezi au fost măcelăriţi zeci de milioane de oameni, iar în cele mai libere republici a fost instaurată dictatura militară a burgheziei. Această dictatură militară dăinuie în ţările Antantei şi după înfrîngerea Germaniei. Tocmai războiul a deschis cel mai mult ochii oamenilor muncii, a smuls zorzoanele democraţiei burgheze, a arătat poporului proporţiile fabuloase ale speculei şi îmbogăţirii din timpul războiului şi de pe urma războiului. În numele „libertăţii şi egalităţii" a dus burghezia acest război, în numele „libertăţii şi egalităţii" s-au îmbogăţit în mod scandalos furnizorii de material de război. Oricît s-ar strădui Internaţionala galbenă de la Berna, ea nu va putea ascunde maselor caracterul exploa-

www.dacoromanica.ro

tator, azi definitiv demascat, al libertății burgheze, al egalității burgheze, al democrației burgheze.

11. În Germania, cea mai dezvoltată țară capitalistă de pe continentul Europei, chiar primele luni de libertate republicană deplină, adusă de înfrîngerea Germaniei imperialiste, au arătat muncitorilor germani și lumii întregi în ce constă adevărata esență de clasă a republicii democratice burgheze. Asasinarea lui Karl Liebknecht și a Rosei Luxemburg este un eveniment de însemnătate istorică mondială nu numai pentru că au pierit în mod tragic cei mai buni oameni și conducători ai Internaționalei Comuniste, cu adevărat proletare, ci și pentru că acest stat european avansat — se poate spune fără exagerare : avansat pe plan mondial — și-a dezvăluit pe deplin esența sa de clasă. Dacă într-o țară cu guvern format din social-patrioți, niște oameni arestați, adică luați de puterea de stat sub paza ei, au putut fi uciși — fără teamă de pedeapsă — de ofițeri și de capitaliști, înseamnă că republica democratică în care a fost cu putință un asemenea lucru este o dictatură a burgheziei. Cei care se declară indignați de asasinarea lui Karl Liebknecht și a Rosei Luxemburg, dar nu înțeleg acest adevăr, dau dovadă sau de prostie, sau de ipocrizie. Într-o republică dintre cele mai libere și mai avansate din lume, în republica germană, „libertatea" înseamnă libertatea de a ucide nepedepsit pe conducătorii arestați ai proletariatului. Și atîta timp cît se menține capitalismul nici nu poate să fie altfel, căci dezvoltarea democratismului nu atenuează, ci ascute lupta de clasă, care, datorită tuturor rezultatelor, influențelor și urmărilor războiului, a atins punctul de fierbere.

În toată lumea civilizată bolșevicii sînt azi expulzați, prigoniți, întemnițați — ca în Elveția, de pildă, care este una dintre cele mai libere republici burgheze, sau în America, unde au loc pogromuri împotriva bolșevicilor etc. Din punctul de vedere al „democrației în general" sau al „democrației pure", este de-a dreptul ridicol că țări avansate, civilizate, democratice, înarmate pînă-n dinți, se tem de prezența cîtorva zeci de oameni din Rusia înapoiată, înfometată, ruinată, pe care ziarele

www.dacoromanica.ro

burgheze, care apar în zeci de milioane de exemplare, o numesc barbară, criminală etc. E clar că situaţia socială care a putut da naştere unei asemenea contradicţii flagrante este în fapt o dictatură a burgheziei.

12. În această stare de lucruri, dictatura proletariatului este nu numai pe deplin îndreptăţită, ca mijloc de răsturnare a exploatatorilor şi de reprimare a împotrivirii lor, ci şi absolut necesară pentru întreaga masă muncitoare, ca unicul mijloc de apărare împotriva dictaturii burgheziei, care a dus la război şi care pregăteşte noi războaie.

Lucrul principal pe care nu-l înţeleg socialiştii şi a cărui neînţelegere vădeşte miopia lor teoretică, vădeşte că sînt prizonierii prejudecăţilor burgheze şi că au trădat din punct de vedere politic proletariatul este că în societatea capitalistă, atunci cînd se produce o ascuţire cît de cît serioasă a luptei de clasă care stă la baza acestei societăţi, nu poate fi nimic intermediar între dictatura burgheziei şi dictatura proletariatului. Orice visuri despre ceva intermediar nu sînt decît reacţionare lamentări de micburghez. Mărturie în această privinţă stau atît experienţa mai mult decît seculară a dezvoltării democraţiei burgheze şi a mişcării muncitoreşti în toate ţările avansate, cît şi, îndeosebi, experienţa ultimilor cinci ani. Acelaşi lucru reiese şi din întreaga ştiinţă a economiei politice, din întregul conţinut al marxismului, care demonstrează că în orice economie bazată pe producţie de mărfuri există necesitatea economică a dictaturii burgheziei, al cărei loc poate fi luat numai de clasa pe care o dezvoltă, o înmulţeşte, o uneşte şi o întăreşte însăşi dezvoltarea capitalismului, adică de clasa proletarilor.

13. O altă greşeală teoretică şi politică a socialiştilor constă în neînţelegerea faptului că formele democraţiei, începînd cu germenii ei din antichitate, s-au schimbat inevitabil în decursul mileniilor, paralel cu înlocuirea unei clase dominante prin alta. În republicile antice din Grecia, în oraşele din evul mediu, în ţările capitaliste avansate, democraţia are forme diferite şi se aplică în măsură diferită. Ar fi pur şi simplu stupid să se creadă că cea mai profundă revoluţie din istoria omenirii, în

www.dacoromanica.ro

care pentru prima oară în lume puterea a trecut din mîinile minorității exploatatoare în mîinile majorității exploatate, se poate înfăptui în vechiul cadru al democrației parlamentare vechi, burgheze, fără cotituri radicale, fără crearea unor noi forme de democrație, a unor noi instituții, care să întruchipeze noile condiții ale aplicării ei etc.

14. Dictatura proletariatului se aseamănă cu dictatura altor clase prin aceea că, asemenea oricărei dictaturi, ea este generată de necesitatea de a reprima prin violență împotrivirea clasei care-și pierde dominația politică. Deosebirea fundamentală dintre dictatura proletariatului și dictatura altor clase — dictatura moșierilor în evul mediu, dictatura burgheziei în toate țările capitaliste civilizate — constă în faptul că dictatura moșierilor și a burgheziei a însemnat reprimarea prin violență a împotrivirii imensei majorități a populației, și anume a celor ce muncesc, în timp ce dictatura proletariatului înseamnă, dimpotrivă, reprimarea prin violență a împotrivirii exploatatorilor, a moșierilor și a capitaliștilor, adică a unei infime minorități a populației.

De aici, la rîndul său, reiese că dictatura proletariatului va aduce cu sine în mod inevitabil nu numai o schimbare în general a formelor și instituțiilor democrației, ci o schimbare care înseamnă o extindere, fără precedent în lume, a folosirii efective a democratismului de către cei asupriți în capitalism, de către clasele de oameni ai muncii.

Într-adevăr, forma de dictatură a proletariatului care a și fost creată efectiv, adică Puterea sovietică în Rusia, Räte-System * în Germania, Shop Stewards Committees și alte instituții sovietice analoge în alte țări, toate acestea reprezintă și creează tocmai pentru clasele de oameni ai muncii, adică pentru imensa majoritate a populației, o asemenea posibilitate efectivă de folosire a drepturilor și libertăților democratice cum nu a existat niciodată, nici pe departe, în cele mai avansate și mai democratice republici burgheze.

* — sistemul Sovietelor. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Esența Puterii sovietice constă în faptul că tocmai organizația de masă a claselor care erau asuprite de capitalism, adică organizația de masă a muncitorilor și semiproletarilor (a țăranilor care nu exploatează munca altuia și care sînt în permanență nevoiți să-și vîndă cel puțin o parte din forța lor de muncă), formează baza permanentă și unică a întregii puteri de stat, a întregului aparat de stat. Tocmai acele mase care chiar și în cele mai democratice republici burgheze, fiind după lege egale în drepturi, în fapt însă erau împiedicate — prin mii de procedee și tertipuri — să participe la viața politică și să uzeze de drepturile și libertățile democratice, sînt acum atrase la o participare permanentă, neapărată și totodată hotărîtoare în conducerea democratică a statului.

15. Egalitatea cetățenilor, indiferent de sex, religie, rasă și naționalitate, pe care democrația burgheză a promis-o întotdeauna și pretutindeni, dar pe care n-a înfăptuit-o nicăieri și — dată fiind dominația capitalismului — nici nu putea s-o înfăptuiască, Puterea sovietică, sau dictatura proletariatului, o înfăptuiește imediat și integral, căci numai puterea muncitorilor, care nu sînt interesați în menținerea proprietății private asupra mijloacelor de producție și în lupta pentru împărțirea și reîmpărțirea lor, este în stare să înfăptuiască o astfel de egalitate.

16. Democrația veche, adică burgheză, și parlamentarismul erau organizate în așa fel, încît tocmai masele de oameni ai muncii erau ținute cît mai departe de aparatul de conducere. Puterea sovietică, adică dictatura proletariatului, este, dimpotrivă, în așa fel construită, încît să apropie masele de oameni ai muncii de aparatul de conducere. Aceluiași scop îi servesc îmbinarea puterii legislative și a celei executive în cadrul organizației de stat sovietice și înlocuirea circumscripțiilor electorale teritoriale prin unități de producție, cum sînt uzina, fabrica.

17. Armata a fost un aparat de oprimare nu numai în cadrul monarhiei. Ea și-a păstrat acest caracter și în toate republicile burgheze, chiar și în cele mai democratice. Numai Puterea sovietică, ca organizație de stat permanentă a claselor care erau asuprite de capitalism,

www.dacoromanica.ro

este în stare să anihileze subordonarea armatei față de comandamentul burghez și să contopească efectiv proletariatul cu armata, să înfăptuiască efectiv înarmarea proletariatului și dezarmarea burgheziei, lucru fără care nu este posibilă victoria socialismului.

18. Organizarea sovietică a statului este adaptată la rolul conducător al proletariatului, ca clasă pe care capitalismul a concentrat-o și a instruit-o cel mai mult. Experiența tuturor revoluțiilor și a tuturor mișcărilor claselor asuprite, experiența mișcării socialiste mondiale ne învață că numai proletariatul e în stare să unească și să ducă după sine păturile fărîmițate și înapoiate ale populației muncitoare și exploatate.

19. Numai organizarea sovietică a statului poate într-adevăr să sfărîme dintr-o dată și să distrugă definitiv aparatul birocratic și judecătoresc vechi, adică burghez, care în condițiile capitalismului s-a menținut și nu putea să nu se mențină chiar și în republicile cele mai democratice, deoarece este în fapt cel mai mare obstacol în calea înfăptuirii efective a democratismului pentru muncitori și pentru ceilalți oameni ai muncii. Comuna din Paris a făcut primul pas de însemnătate istorică mondială pe această cale, Puterea sovietică — al doilea pas.

20. Desființarea puterii de stat este un scop pe care și l-au propus toți socialiștii, printre care Marx în primul rînd. Atîta timp cît acest scop nu va fi fost înfăptuit, adevăratul democratism — adică egalitatea și libertatea — este irealizabil. Spre acest scop duce însă în practică numai democrația sovietică, sau proletară, deoarece, atrăgînd organizațiile de masă ale oamenilor muncii la o participare permanentă și neapărată la conducerea statului, ea începe de îndată să pregătească dispariția completă a oricărui stat.

21. Falimentul total al socialiștilor care s-au întrunit la Berna, totala lor incapacitate de a înțelege democrația nouă, adică proletară, reies în chip deosebit de clar din urmatoarele fapte: la 10 februarie 1919 Branting a declarat închisă Conferința internațională de la Berna a Internaționalei galbene. La 11 februarie 1919 a fost publicat la Berlin, în ziarul „Die Freiheit" al participanților

www.dacoromanica.ro

la această conferinţă, un apel al partidului „independenţilor“ către proletariat. În acest apel se recunoaşte caracterul burghez al guvernului Scheidemann, reproşîndu-i-se că vrea să desfiinţeze Sovietele, care sînt denumite Träger und Schützer der Revolution — purtătoare şi ocrotitoare ale revoluţiei —, şi se face propunerea ca Sovietele să fie legalizate, acordîndu-li-se totodată drepturi de organe de stat, dreptul de veto asupra hotărîrilor Adunării naţionale, şi urmînd ca, în caz de divergenţă, problema în discuţie să fie supusă unui referendum popular.

Această propunere vădeşte falimentul ideologic total al teoreticienilor care au apărat democraţia fără să înţeleagă caracterul ei burghez. Încercarea ridicolă de a îmbina sistemul Sovietelor, adică dictatura proletariatului, cu Adunarea naţională, adică cu dictatura burgheziei, demască pînă la capăt atît sărăcia intelectuală a socialiştilor şi social-democraţilor galbeni, cît şi reacţionarismul lor politic de mic-burghezi, precum şi laşele lor concesii făcute forţei în năvalnică creştere a democraţiei noi, proletare.

22. Condamnînd bolşevismul, majoritatea Internaţionalei galbene de la Berna, care, de teama maselor muncitoreşti, nu s-a încumetat să adopte formal o rezoluţie în acest sens, a procedat logic din punct de vedere de clasă. Căci această majoritate este întru totul solidară cu menşevicii şi cu eserii din Rusia, ca şi cu Scheidemannii din Germania. Menşevicii şi eserii din Rusia, lamentîndu-se că bolşevicii iau împotriva lor măsuri de urmărire, încearcă să ascundă că aceste măsuri sînt provocate de faptul că ei, menşevicii şi eserii, participă la războiul civil de partea burgheziei, împotriva proletariatului. Tot aşa în Germania, Scheidemannii şi partidul lor au dovedit deja că participă la războiul civil de partea burgheziei, împotriva muncitorilor.

Este deci foarte firesc că majoritatea participanţilor la Internaţionala galbenă de la Berna s-au pronunţat pentru condamnarea bolşevicilor. În aceasta şi-a găsit expresia nu apărarea „democraţiei pure“, ci autoapărarea unor

www.dacoromanica.ro

oameni care știu și simt că în războiul civil ei se situează de partea burgheziei, împotriva proletariatului.

Iată de ce nu putem să nu recunoaștem că, din punct de vedere de clasă, hotărîrea majorității Internaționalei galbene este întru totul logică. Proletariatul nu trebuie să se teamă de adevăr; el trebuie să-l privească în față și să tragă de aici toate concluziile politice.

Tovarăși, aș vrea să mai adaug cîteva cuvinte în legătură cu ultimele două puncte. Cred că tovarășii care urmează să ne prezinte un raport asupra Conferinței de la Berna vor vorbi mai amănunțit despre această chestiune.

În tot cursul Conferinței de la Berna nu s-a spus nici un cuvînt despre însemnătatea Puterii sovietice. De doi ani discutăm noi această problemă în Rusia. Încă la Conferința din aprilie 1917 a partidului nostru am pus pe plan teoretic și politic problema: „Ce este Puterea sovietică, care este conținutul ei, care este însemnătatea ei istorică?" De aproape doi ani discutăm noi această problemă, iar la congresul partidului nostru am adoptat o rezoluție în această privință [205].

Ziarul berlinez „Die Freiheit" a publicat la 11 februarie un apel către proletariatul german, semnat nu numai de conducătorii social-democraților independenți din Germania, ci și de toți membrii fracțiunii independenților. În august 1918, Kautsky, cel mai de seamă teoretician al acestor independenți, scria în broșura sa „Dictatura proletariatului" că el este partizanul democrației *și* al organelor sovietice, dar că Sovietele trebuie să aibă un rol pur economic și să nu fie nicidecum recunoscute ca organizații de stat. Aceeași idee a fost repetată de el în numerele din 11 și 12 noiembrie ale ziarului „Die Freiheit". La 9 februarie apare un articol semnat de Rudolf Hilferding, care este și el considerat a fi unul dintre teoreticienii cei mai de seamă și mai cu autoritate ai Internaționalei a II-a. El propune ca sistemul Sovietelor să fie îmbinat pe cale juridică, printr-o lege de stat, cu Adunarea națională. Aceasta a fost la 9 februarie. La 11 februarie această propunere a fost adoptată de întregul partid al independenților și publicată sub formă de apel.

www.dacoromanica.ro

Cu toate că Adunarea națională există deja, chiar și după ce „democrația pură" a devenit realitate, după ce teoreticienii cei mai de seamă ai social-democraților independenți au declarat că Sovietele nu trebuie să fie organizații de stat, după toate acestea — iarăși oscilări ! Asta dovedește că acești domni nu au înțeles într-adevăr nimic din noua mișcare și din condițiile în care se desfășoară lupta ei. Dar asta mai dovedește și altceva, și anume că trebuie să existe condiții, cauze care provoacă aceste oscilări ! Cînd după toate aceste evenimente, după aproape doi ani de revoluție victorioasă în Rusia, ni se propun rezoluții de felul celor adoptate la Conferința de la Berna, în care nu se spune nimic despre Soviete și despre rolul lor, cînd la această conferință nici un delegat, în nici o cuvîntare, n-a suflat o vorbă despre acest lucru, avem tot dreptul să afirmăm că toți acești domni, ca socialiști și teoreticieni, nu mai există pentru noi.

Din punct de vedere practic însă, din punct de vedere politic, aceasta dovedește, tovarăși, că în mase se produce o mare deplasare, din moment ce acești independenți, care pe plan teoretic și principial se pronunțaseră împotriva acestor organizații de stat, lansează acum din senin stupida idee a îmbinării „pașnice" a Adunării naționale cu sistemul Sovietelor, adică propun îmbinarea dictaturii burgheziei cu dictatura proletariatului. Noi vedem că ei toți au dat faliment ca socialiști și ca teoreticieni, dar în același timp vedem că în mase se produce o uriașă schimbare. Masele înapoiate ale proletariatului german vin la noi, ele au și venit la noi ! Din punct de vedere teoretic și socialist, însemnătatea Partidului independent al social-democraților germani, partea cea mai bună a Conferinței de la Berna, este, așadar, egală cu zero ; o anumită însemnătate însă îi rămîne, și ea constă în faptul că aceste elemente șovăielnice sînt pentru noi un barometru al stării de spirit a părții înapoiate a proletariatului. Tocmai în aceasta constă, după convingerea mea, marea însemnătate istorică a acestei conferințe. Noi am cunoscut ceva asemănător în cursul revoluției noastre. Menșevicii noștri au parcurs aproape exact aceeași cale

www.dacoromanica.ro

de dezvoltare ca și teoreticienii independenților din Germania. La început, cînd au avut majoritatea în Soviete, ei au fost pentru Soviete. Pe atunci nu se auzea decît : „Trăiască Sovietele !", „Pentru Soviete !", „Sovietele sînt democrația revoluționară !". Cînd însă majoritatea în Soviete am dobîndit-o noi, bolșevicii, ei au schimbat placa, declarînd că Sovietele nu trebuie să fiinţeze paralel cu Adunarea constituantă, iar diverși teoreticieni menșevici au făcut propuneri aproape identice cu cele ale independenților germani, preconizînd îmbinarea sistemului Sovietelor cu Adunarea constituantă și includerea acestora în organizația de stat. Aici iese încă o dată la iveală că mersul general al revoluției proletare este același în lumea întreagă. Întîi formarea spontană a Sovietelor, după aceea extinderea și dezvoltarea lor, apoi ivirea în practică a problemei : ori Soviete, ori Adunare națională, Adunare constituantă, parlamentarism burghez ; dezorientare totală în rîndurile liderilor și, în sfîrșit, revoluția proletară. Eu însă socot că după aproape doi ani de revoluție nu trebuie să punem problema astfel, ci trebuie să adoptăm hotărîri concrete, deoarece extinderea sistemului Sovietelor este pentru noi, și îndeosebi pentru majoritatea țărilor vest-europene, cea mai importantă dintre sarcini.

Aș vrea să citez aici numai una dintre rezoluțiile menșevicilor. Îl rugasem pe tov. Obolenski s-o traducă în germană. El mi-a promis s-o facă, dar, din păcate, nu se află aici. Voi încerca s-o reproduc din memorie, deoarece nu am la îndemînă textul integral al acestei rezoluții.

Unui străin care n-a auzit nimic despre bolșevism îi este foarte greu să-și facă o părere proprie despre problemele noastre controversate. Menșevicii contestă tot ce afirmă bolșevicii, și viceversa. Desigur, în focul luptei nici nu poate fi altfel, și tocmai de aceea este foarte important că ultima conferință a partidului menșevic, din decembrie 1918, a adoptat o rezoluție amplă, amănunțită, care a fost în întregime publicată în ziarul menșevic „Gazeta Peceatnikov" [206]. În această rezoluție menșevicii înșiși fac o expunere sumară a istoriei luptei de clasă și a războiului civil. În ea se spune că partidul

www.dacoromanica.ro

menşevic condamnă acele grupuri de menşevici care s-au aliat cu clasele avute în Ural, în sud, în Crimeea şi în Gruzia, — şi se enumeră toate aceste regiuni. Grupurile de menşevici care, în alianţă cu clasele avute, au mers împotriva Puterii sovietice sînt acum condamnate în această rezoluţie, iar ultimul punct condamnă şi pe cei care au trecut de partea comuniştilor. De aici rezultă că menşevicii sînt nevoiţi să recunoască faptul că în partidul lor nu există unitate şi că ei se situează sau de partea burgheziei, sau de partea proletariatului. Cei mai mulţi dintre menşevici au trecut de partea burgheziei, şi în timpul războiului civil au luptat împotriva noastră. Noi, firește, luăm măsuri de urmărire împotriva menşevicilor şi îi condamnăm chiar la moarte prin împuşcare atunci cînd ei, în războiul împotriva noastră, luptă împotriva Armatei noastre Roşii şi execută pe ofiţerii noştri roşii. La războiul burgheziei am răspuns cu războiul proletariatului ; altă soluţie nu există. Din punct de vedere politic, aşadar, toate astea nu sînt decît ipocrizie menşevică. Din punctul de vedere al faptelor istorice însă, este de neînţeles cum de au putut nişte oameni care nu sînt oficial declaraţi nebuni să vorbească la Conferinţa de la Berna, din însărcinarea menşevicilor şi a eserilor, despre lupta bolşevicilor împotriva acestora şi să treacă sub tăcere propria lor luptă, în alianţă cu burghezia, împotriva proletariatului.

Ei toţi ne atacă cu înverşunare pe motivul că luăm împotriva lor măsuri de urmărire. Asta e adevărat. Dar ei se feresc ca de foc să arate de partea cui au participat la războiul civil ! Cred că va trebui să prezint, spre a fi inclus în procesul-verbal, textul integral al acestei rezoluţii şi rog pe tovarăşii din străinătate să-i dea atenţia cuvenită, deoarece ea reprezintă un document istoric în care problema e just pusă şi care oferă cel mai bun material pentru aprecierea controversei dintre curentele „socialiste“ din Rusia. Între proletariat şi burghezie mai există o clasă de oameni care înclină cînd într-o parte, cînd în cealaltă ; aşa a fost întotdeauna şi în toate revoluţiile, şi este cu desăvîrşire imposibil ca în societatea capitalistă, în care proletariatul şi burghezia formează

www.dacoromanica.ro

două tabere adverse, să nu existe pături intermediare. Existența lor este istoricește inevitabilă și, din păcate, asemenea elemente șovăielnice, care nu știu nici ele de partea cui vor lupta mîine, vor mai exista vreme destul de îndelungată.

Vreau să fac o propunere practică, și anume : propun să se adopte o rezoluție în care să fie în mod expres specificate următoarele trei puncte.

În primul rînd : una dintre cele mai importante sarcini ale tovarășilor din țările vest-europene este aceea de a explica maselor semnificația, importanța și necesitatea sistemului Sovietelor. În această privință se observă o insuficientă înțelegere a lucrurilor. Chiar dacă Kautsky și Hilferding au dat faliment în calitate de teoreticieni, ultimele articole din „Freiheit" dovedesc totuși că ei oglindesc just starea de spirit a părții înapoiate a proletariatului german. La noi s-a întîmplat același lucru : în primele opt luni de revoluție rusă, problema organizației sovietice a fost foarte mult dezbătută, și muncitorilor nu le era clar în ce constă noul sistem și dacă Sovietele pot deveni un aparat de stat. În revoluția noastră noi am mers înainte nu pe cale teoretică, ci pe cale practică. Problema Adunării constituante, de pildă, noi înainte n-o puneam pe plan teoretic și nu spuneam că nu recunoaștem Adunarea constituantă. Abia mai tîrziu, după ce organizațiile sovietice s-au răspîndit în toată țara și după ce am cucerit puterea politică, abia atunci am hotărît să dizolvăm Adunarea constituantă. Acum vedem că în Ungaria și în Elveția problema se pune mult mai acut [207]. Pe de o parte, e foarte bine că se întîmplă așa : asta ne întărește convingerea că în țările vest-europene revoluția înaintează într-un ritm mai rapid și ne va aduce mari victorii. Pe de altă parte însă, asta ascunde o anumită primejdie, și anume ca lupta să fie atît de impetuoasă, încît conștiința maselor muncitorești să nu reușească să meargă în pas cu o asemenea dezvoltare. Semnificația sistemului Sovietelor nu îi e nici astăzi clară marii mase a muncitorilor germani politicește culți, pentru că este educată în spiritul parlamentarismului și al prejudecăților burgheze.

www.dacoromanica.ro

În al doilea rînd: extinderea sistemului Sovietelor. Cînd auzim cît de repede se răspîndeşte ideea Sovietelor în Germania şi chiar în Anglia, asta constituie pentru noi cea mai importantă dovadă că revoluţia proletară va învinge. Desfăşurarea ei poate fi numai pentru scurt timp întîrziată. Altceva este însă cînd tovarăşii Albert şi Platten ne declară că, în satele din ţările lor, printre muncitorii agricoli şi ţăranii cu gospodărie mică aproape că nu există Soviete. Am citit în „Rote Fahne" un articol îndreptat împotriva creării de Soviete ţărăneşti, dar care militează — şi foarte just — pentru crearea de Soviete ale muncitorilor agricoli şi ale sărăcimii satelor [208]. Burghezia şi lacheii ei, alde Scheidemann & Co., s-au şi grăbit să lanseze lozinca : Soviete ţărăneşti. Dar noi avem nevoie numai de Soviete ale muncitorilor agricoli şi ale sărăcimii satelor. Din păcate însă, vedem din rapoartele tovarăşilor Albert, Platten şi ale altora că, cu excepţia Ungariei, se face foarte puţin pentru extinderea sistemului Sovietelor la sate. Aceasta mai prezintă, poate, sub aspectul luptei practice o primejdie destul de mare pentru victoria sigură a proletariatului german. Numai atunci se va putea considera că victoria este asigurată, cînd vor fi fost organizaţi nu numai muncitorii de la oraşe, ci şi proletarii de la sate, dar nu aşa ca înainte, adică în sindicate şi cooperative, ci în Soviete. Nouă ne-a fost mai uşor să obţinem victoria, pentru că în octombrie 1917 am mers cu ţărănimea, cu întreaga ţărănime. În acest sens revoluţia noastră a avut pe atunci un caracter burghez. Primul pas al guvernului nostru proletar a constat în a recunoaşte — printr-o lege promulgată de el la 26 octombrie (stil vechi) 1917, a doua zi după revoluţie — vechile revendicări ale întregii ţărănimi, pe care Sovietele şi adunările ţărăneşti le formulaseră încă pe vremea lui Kerenski. Acesta a fost izvorul forţei noastre şi tocmai de aceea ne-a fost atît de uşor să cucerim o majoritate zdrobitoare. La sate, revoluţia noastră a continuat să aibă un caracter burghez, şi abia mai tîrziu, după o jumătate de an, am fost nevoiţi să declanşăm — pe linia organizaţiei de stat — lupta de clasă la sate, să instituim în fiecare sat comitete ale să-

www.dacoromanica.ro

răcimii, ale semiproletarilor, și să ducem o luptă sistematică împotriva burgheziei sătești. La noi acest lucru a fost inevitabil din cauza stării înapoiate a Rusiei. În Europa apuseană lucrurile vor decurge altfel, și tocmai de aceea trebuie să subliniem că extinderea în forme corespunzătoare, poate noi, a sistemului Sovietelor și în rîndurile populației rurale este absolut necesară.

În al treilea rînd: trebuie să declarăm că cucerirea unei majorități comuniste în Soviete constituie principala sarcină în toate țările în care Puterea sovietică n-a învins încă. Comisia noastră pentru elaborarea rezoluțiilor a discutat ieri această problemă. Poate că alți tovarăși se vor mai pronunța asupra acestei chestiuni, dar eu aș vrea să propun congresului să adopte aceste trei puncte în cadrul unei rezoluții speciale. Noi nu sîntem, desigur, în stare să prescriem calea de dezvoltare. Este foarte probabil că în multe țări vest-europene revoluția va începe foarte curînd, dar noi, ca parte organizată a clasei muncitoare, ca partid, tindem și trebuie să tindem să dobîndim majoritatea în Soviete. Atunci victoria noastră va fi asigurată, și nici o forță nu va fi în stare să întreprindă ceva împotriva revoluției comuniste. Altminteri victoria nu va fi obținută atît de ușor și nu va fi de lungă durată. De aceea aș vrea să propun ca aceste trei puncte să fie adoptate în cadrul unei rezoluții speciale.

www.dacoromanica.ro

3

REZOLUȚIE LA TEZELE CU PRIVIRE LA DEMOCRAȚIA BURGHEZĂ ȘI DICTATURA PROLETARIATULUI

Pe baza acestor teze și a rapoartelor prezentate de delegați din diferite țări, congresul Internaționalei Comuniste declară că, în toate țările în care Sovietele n-au cucerit încă puterea, principala sarcină a partidelor comuniste este :

1) Să explice maselor largi ale clasei muncitoare însemnătatea istorică, necesitatea politică și istorică a democrației noi, proletare, care trebuie să fie pusă în locul democrației burgheze și al parlamentarismului.

2) Să lupte pentru extinderea și organizarea Sovietelor în rîndurile muncitorilor din toate ramurile industriei și în rîndurile soldaților din armată și flotă, precum și în rîndurile muncitorilor agricoli și ale țăranilor săraci.

3) Să creeze în sînul Sovietelor o trainică majoritate comunistă.

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI 6 MARTIE

Dacă în pofida tuturor piedicilor și persecuțiilor polițienești am reușit totuși să ne întrunim, dacă fără divergențe serioase am reușit să adoptăm în scurt timp importante hotărîri în toate problemele arzătoare ale epocii revoluționare contemporane, aceasta se datorește faptului că, prin acțiunile lor, masele proletare din lumea întreagă au pus în mod practic la ordinea zilei toate aceste probleme și au început să le rezolve în practică.

Noi aici n-am făcut decît să înregistrăm ceea ce masele au și cucerit în lupta lor revoluționară.

Atît în țările Europei răsăritene cît și în cele din Europa apuseană, atît în țările învinse cît și în cele învingătoare — în Anglia de pildă — se extinde tot mai mult mișcarea în favoarea Sovietelor, și această mișcare nu are alt scop decît acela de a crea o democrație nouă, proletară; ea este cel mai important pas înainte spre dictatura proletariatului, spre victoria deplină a comunismului.

Oricît și-ar mai face de cap burghezia din lumea întreagă, oricît ar expulza, întemnița și chiar ucide spartachiști și bolșevici, nimic nu-i va mai ajuta. Toate acestea nu vor servi decît la luminarea maselor, la eliberarea lor de vechile prejudecăți burghezo-democratice și la călirea lor în luptă. Victoria revoluției proletare în lumea întreagă este asigurată. Va veni momentul întemeierii Republicii sovietice internaționale. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

O scurtă relatare a apărut la 7 martie 1919 în ziarul „Izvestiia C. E. C. din Rusia" nr. 52

www.dacoromanica.ro

CELE CUCERITE ŞI ÎNSCRISE

Trainic în revoluţie este numai ceea ce a fost cucerit de masele proletariatului. Merită să fie înscris numai ceea ce a fost realmente trainic cucerit.

Întemeierea Internaţionalei a III-a, Comuniste, la Moscova, în ziua de 2 martie 1919, a fost o înregistrare a celor cucerite nu numai de masele proletare ruse, de masele proletare din Rusia, ci şi de cele germane, austriece, ungare, finlandeze şi elveţiene, — într-un cuvînt, de masele proletare internaţionale.

Şi tocmai de aceea întemeierea Internaţionalei a III-a, Comuniste, este o operă trainică.

Cu numai patru luni în urmă încă nu se putea afirma că Puterea sovietică, forma de stat sovietică, este o cucerire de însemnătate internaţională. Ea conţinea ceva — şi chiar ceva esenţial — care aparţinea nu numai Rusiei, ci tuturor ţărilor capitaliste. Dar pînă la o verificare în fapt încă nu se putea spune ce schimbări va aduce dezvoltarea ulterioară a revoluţiei mondiale, cît de profunde şi de importante vor fi ele.

Revoluţia germană a adus o astfel de verificare. O ţară capitalistă avansată — după una dintre cele mai înapoiate — a înfăţişat lumii întregi, într-un termen scurt, în numai o sută şi cîteva zile, nu numai aceleaşi forţe fundamentale ale revoluţiei, nu numai aceeaşi direcţie principală a ei, ci şi aceeaşi formă fundamentală a democraţiei noi, proletare: Sovietele.

www.dacoromanica.ro

Iar paralel cu aceasta, în Anglia, ţară învingătoare, ţara cu cele mai multe colonii şi care, vreme mai îndelungată decît oricare alta, a fost şi s-a bucurat de faima de a fi un model de „pace socială", în această ţară a celui mai vechi capitalism vedem că are loc o largă şi irezistibilă, puternică şi impetuoasă dezvoltare a Sovietelor şi a noilor forme sovietice de luptă proletară de masă — „Shop Stewards Committees", comitetele de delegaţi ai întreprinderilor.

În America, cea mai puternică şi mai tînără ţară capitalistă, masele muncitoreşti manifestă profunde simpatii faţă de Soviete.

Torentul a pornit.

Sovietele au învins în lumea întreagă.

Ele au învins mai întîi de toate şi mai ales în sensul că au cîştigat simpatia maselor proletare. Acesta este lucrul cel mai important. Nici un fel de atrocităţi ale burgheziei imperialiste, nici un fel de prigoniri şi de asasinări de bolşevici nu pot smulge maselor această cucerire. Cu cît mai cruntă va fi teroarea dezlănţuită de burghezia „democrată", cu atît mai trainic se vor înrădăcina aceste cuceriri în sufletul maselor proletare, în starea lor de spirit, în conştiinţa lor, în eroica lor hotărîre de luptă.

Torentul a pornit.

Şi tocmai de aceea lucrările Conferinţei internaţionale de la Moscova a comuniştilor, care a întemeiat Internaţionala a III-a, s-au desfăşurat atît de uşor, atît de armonios, într-un spirit de hotărîre calmă şi fermă.

Noi am înscris ceea ce e deja cucerit. Am pus pe hîrtie ceea ce e trainic înrădăcinat în conştiinţa maselor. Toţi ştiau, ba mai mult: toţi vedeau, simţeau şi îşi dădeau seama, fiecare din experienţa propriei sale ţări, că s-a pornit o mişcare proletară nouă, de o forţă şi de o profunzime fără precedent în lume, că ea nu se încadrează în nici un fel de forme vechi, că ea nu va putea fi zăgăzuită de marii maeştri ai politicianismului meschin, nici de arhiversaţii şi arhiiscusiţii Lloyd-Georgi şi Wilsoni ai „democraticului" capitalism anglo-american şi nici

www.dacoromanica.ro

de Hendersonii, Renaudelii, Brantingii şi toţi ceilalţi eroi, trecuţi prin ciur şi prin dîrmon, ai social-şovinismului.

În pofida tuturor şovăielilor, în pofida crîncenelor înfrîngeri şi a nemaipomenitului şi nemaivăzutului haos „rusesc" (dacă se judecă după aparenţe, privind lucrurile de departe), noua mişcare înaintează spre dictatura proletariatului, spre instaurarea *puterii Sovietelor*, înaintează cu forţa torentului milioanelor şi a zecilor de milioane de proletari care mătură totul din calea sa.

Toate acestea noi le-am înscris. În rezoluţiile, tezele, rapoartele şi cuvîntările noastre sînt consemnate cuceririle deja obţinute.

În lumina vie a noii şi bogatei experienţe universal valabile a muncitorilor revoluţionari din lumea întreagă, teoria marxistă ne-a ajutat să înţelegem pe deplin caracterul legic al evenimentelor în curs. Ea va ajuta proletarilor din lumea întreagă, care luptă pentru doborîrea robiei salariate capitaliste, să înţeleagă mai clar ţelurile luptei lor, să păşească mai ferm pe drumul deja trasat, să cucerească mai sigur şi mai trainic victoria şi s-o consolideze.

Întemeierea Internaţionalei a III-a, Comuniste, este preludiul republicii internaţionale a Sovietelor, al victoriei internaţionale a comunismului.

5 martie 1919

„Pravda" nr. 51 din 6 martie 1919
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA ÎNTEMEIEREA INTERNAȚIONALEI COMUNISTE

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ȘEDINȚA FESTIVĂ COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETULUI DIN MOSCOVA AL P.C. (b) DIN RUSIA, A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA, A SINDICATELOR ȘI A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE DIN ORAȘUL MOSCOVA, ÎNCHINATĂ SĂRBĂTORIRII ÎNTEMEIERII INTERNAȚIONALEI COMUNISTE
6 MARTIE 1919

(Ovații furtunoase.) Tovarăși, noi n-am reușit să adunăm la primul Congres al Internaționalei Comuniste reprezentanți din toate țările unde această organizație are prieteni devotați, unde există muncitori a căror simpatie se îndreaptă în întregime spre noi. De aceea îngăduiți-mi să încep cu un scurt citat, care vă va arăta că în realitate avem mult mai mulți prieteni decît cei pe care îi vedem, pe care îi știm, pe care i-am putut aduna aici, la Moscova, în pofida tuturor persecuțiilor, în pofida întregii coaliții — aparent atotputernice — a burgheziei din lumea întreagă. În aceste persecuții, ea a mers atît de departe, încît a încercat să ne înconjure cu un adevărat zid chinezesc și a recurs la expulzarea a zeci și zeci de bolșevici din republicile cele mai libere din lume, ca și cum s-ar teme că o duzină de bolșevici ar putea contamina întreaga lume; noi însă știm că este o teamă ridicolă, căci bolșevicii au și contaminat lumea întreagă, iar lupta muncitorilor ruși a făcut ca masele muncitorești din toate țările să știe că aici, în Rusia, se hotărăște soarta revoluției mondiale generale.

Tovarăși, am aici un exemplar din „L'Humanité“ [209], ziar francez a cărui orientare corespunde cel mai mult orientării menșevicilor sau a eserilor de dreapta de la noi. În timpul războiului, acest ziar a dus o aprigă campanie de atîtări împotriva acelora care îmbrățișau punctul nostru de vedere. În prezent el apără pe cei care în timpul războiului au mers alături de burghezia din țările

www.dacoromanica.ro

lor. Ei bine, în numărul său din 13 ianuarie 1919, ziarul acesta relatează că la Paris a avut loc, după cum recunoaşte chiar ziarul, o mare adunare a activului de partid şi a sindicatelor muncitoreşti ale federaţiei Sena, adică ale departamentului pe al cărui teritoriu se află Parisul şi care este centrul mişcării muncitoreşti, centrul întregii vieţi politice a Franţei. Primul a luat cuvîntul la această adunare Bracke, un socialist care în tot cursul războiului a împărtăşit punctul de vedere al menşevicilor şi al defensiştilor de dreapta de la noi. Acum el s-a făcut mic de tot. Nici un cuvînt despre nici una dintre problemele nevralgice! A încheiat declarînd că e împotriva intervenţiei guvernului francez în lupta proletariatului din alte ţări. Aceste cuvinte au fost acoperite de aplauze. A luat apoi cuvîntul unul dintre tovarăşii săi de idei, un oarecare Pierre Laval. El a vorbit despre demobilizare, problema cea mai nevralgică a Franţei de astăzi, ţară care în acest război criminal a avut de suferit, fără îndoială, mai mult decît oricare alta. Şi acum ea vede că demobilizarea este tărăgănată, frînată, că guvernul nici nu se gîndeşte s-o decreteze, ci pregăteşte un nou război, care va impune, evident, muncitorilor francezi noi jertfe pentru a se decide cît de mare va fi prada pe care o vor căpăta în plus capitaliştii francezi sau cei englezi. Şi ziarul relatează că discursul lui Pierre Laval a fost ascultat de mulţime, dar că declaraţiile sale îndreptate împotriva bolşevismului au provocat proteste atît de vehemente, o iritare atît de mare, încît adunarea n-a mai putut continua. După aceasta, cetăţeanul Pierre Renaudel n-a mai putut lua cuvîntul, şi adunarea s-a încheiat cu o scurtă intervenţie a cetăţeanului Péricat. Acesta din urmă este unul dintre puţinii reprezentanţi ai mişcării muncitoreşti din Franţa care în linii generale sînt solidari cu noi. Aşadar, ziarul a fost nevoit să recunoască că, de îndată ce un orator a început să vorbească împotriva bolşevicilor, adunarea nu l-a mai lăsat să continue.

Tovarăşi, în momentul de faţă n-a putut veni aici direct din Franţa nici un delegat; cu mare greutate a putut răzbate un singur francez — tov. Guilbeaux. (Aplauze furtunoase.) El va lua cuvîntul astăzi.

www.dacoromanica.ro

El a stat luni de-a rîndul în închisorile din Elveția, din această republică liberă, acuzat fiind că ar avea legături cu Lenin și că ar pregăti o revoluție în Elveția. În timpul traversării teritoriului Germaniei a fost escortat de jandarmi și ofițeri, deoarece ei se temeau, probabil, ca el să nu scape cumva un chibrit care să le aprindă țara. Dar Germania arde și fără un asemenea chibrit. În Franța, după cum vedem, de asemenea există oameni care simpatizează cu mișcarea bolșevică. Despre masele din Franța se poate spune că sînt dintre cele mai experimentate și politicește mai educate, mai active, mai receptive. Ele nu îngăduie unui orator la o adunare populară să ia vreo notă falsă ; îl opresc imediat. Și în cazul de față a scăpat încă ieftin ; cu temperamentul francezilor, nu era mare lucru să-l fi dat jos de pe tribună ! De aceea, cînd un ziar care ne este ostil recunoaște ceea ce s-a petrecut la această mare adunare, noi spunem : proletariatul francez este de partea noastră.

Aș vrea să vă mai citez cîteva rînduri dintr-un ziar italian. Burghezia depune atîtea strădanii ca să ne izoleze de restul lumii, încît primirea unor ziare socialiste din alte țări este la noi o adevărată raritate. Ca o astfel de raritate ne-a parvenit un număr al ziarului italian „Avanti !“ [210], organul Partidului socialist italian, care a participat la Conferința de la Zimmerwald, a luptat împotriva războiului, iar acum a hotărît să nu participe la Congresul de la Berna al galbenilor, acest congres al vechii Internaționale, la care participă cei care, alături de guvernele lor, au ajutat la prelungirea acestui război criminal. Ziarul „Avanti !“ continuă să apară sub regimul unei cenzuri severe. Dar în acest număr, care ne-a parvenit din întîmplare, citesc o corespondență despre viața de partid dintr-un tîrgușor oarecare, Cavriago — localitate foarte mică probabil, căci nu poate fi găsită pe hartă —, și aflu că, întruniți în cadrul unei adunări, muncitorii de acolo au adoptat o rezoluție prin care exprimă ziarului lor toată simpatia pentru atitudinea sa intransigentă și declară că aprobă poziția spartachiștilor germani — urmează apoi cuvintele „Sovietisti russi“, care, deși scrise în italienește, sînt însă pe înțelesul tuturor

www.dacoromanica.ro

în lumea întreagă —, salută pe „sovietiştii" ruşi şi îşi exprimă dorinţa ca programul revoluţionarilor ruşi şi germani să fie adoptat în lumea întreagă şi să servească la ducerea pînă la capăt a luptei împotriva burgheziei şi a dominaţiei militare. Ei bine, cînd citim o astfel de rezoluţie dintr-un necunoscut tîrguşor italian avem tot dreptul să ne spunem: masele din Italia sînt cu noi, ele au înţeles ce vor „sovietiştii" ruşi, ce conţine programul „sovietiştilor" ruşi şi al spartachiştilor germani. În realitate însă, noi nici nu aveam pe atunci un astfel de program! Nu aveam nici un program comun cu spartachiştii germani. Dar muncitorii italieni dau în lături tot ce au citit în presa lor burgheză, care, coruptă de milionari şi miliardari, răspîndeşte în milioane de exemplare calomnii la adresa noastră. Pe muncitorii italieni ea n-a reuşit să-i înşele. Muncitorii italieni au înţeles ce vor spartachiştii şi „sovietiştii" şi au declarat că simpatizează cu programul lor, deşi în realitate acest program nici nu exista pe atunci. Iată de ce a fost atît de uşoara sarcina noastră la acest congres. Nouă nu ne rămăsese decît să înregistrăm, ca program, ceea ce era deja întipărit în conştiinţa şi în inimile muncitorilor, chiar şi ale unor muncitori dintr-o mică localitate necunoscută, pe care îi despart de noi nenumărate cordoane poliţieneşti şi militare. Iată de ce am ajuns atît de uşor, într-un consens atît de deplin, la o hotărîre unanimă în toate problemele importante şi sîntem ferm convinşi că aceste hotărîri vor avea un puternic răsunet în rîndurile proletariatului din toate ţările.

Mişcarea pentru Soviete — iată, tovarăşi, acea formă care în Rusia a fost cucerită, care se extinde astăzi în lumea întreagă şi care, prin însăşi denumirea ei, oferă muncitorilor un întreg program. Sper, tovarăşi, că noi, care am avut marea fericire de a dezvolta pînă la victorie forma sovietică, nu vom ajunge în situaţia unor oameni despre care să se poată spune că s-au îngîmfat.

Noi, tovarăşi, ştim foarte bine că am fost în situaţia de a participa cei dintîi la revoluţia proletară sovietică nu pentru că am fi fost tot atît de pregătiţi sau chiar mai bine pregătiţi decît alţi muncitori, ci tocmai pentru

www.dacoromanica.ro

că eram mai prost pregătiți. Tocmai această împrejurare a făcut să ne aflăm în fața celui mai sălbatic și mai putred dușman, tocmai ea a determinat amploarea exterioară a revoluției. Știm însă tot atît de bine că Sovietele există la noi pînă în ziua de azi, că ele luptă cu imense greutăți datorate insuficienței nivelului de cultură și cumplitei poveri care de mai bine de un an de zile apasă pe umerii noștri, care stăm singuri la postul nostru, într-o perioadă cînd sîntem din toate părțile înconjurați de dușmani și cînd — o știți foarte bine — asupra noastră s-au abătut chinuri nemaipomenite, flagelul cumplit al foametei și suferințe de nedescris.

Tovarăși, cei care trec direct sau indirect de partea burgheziei încearcă adesea să se adreseze muncitorilor și să le stîrnească indignarea, arătîndu-le ce suferințe grele au de îndurat acum muncitorii. Noi însă le spunem: da, sînt suferințe grele și nu căutăm să vi le ascundem. Așa le spunem noi muncitorilor, și ei o știu bine din propria lor experiență. Voi vedeți că noi luptăm nu numai pentru victoria socialismului la noi, nu numai pentru ca copiii noștri să-și amintească de capitaliști și de moșieri ca de niște monștri preistorici, — noi luptăm pentru ca o dată cu noi să învingă muncitorii din lumea întreagă.

Și acest prim Congres al Internaționalei Comuniste, care a constatat că Sovietele își cîștigă simpatia muncitorilor în lumea întreagă, ne arată că victoria revoluției comuniste internaționale este asigurată. (Aplauze.) Burghezia își va mai face de cap într-un șir de țări, acolo ea abia începe să pună la cale exterminarea celor mai buni oameni, a celor mai buni reprezentanți ai socialismului, cum ne-o dovedește asasinarea bestială a Rosei Luxemburg și a lui Karl Liebknecht de către albgardiști. Asemenea jertfe sînt inevitabile. Noi nu căutăm o înțelegere cu burghezia, ci pornim la lupta finală și decisivă împotriva ei; dar știm că, după suferințele, chinurile și calamitățile războiului, cînd masele din lumea întreagă luptă pentru demobilizare, cînd ele se simt înșelate și își dau seama cît de neînchipuit de apăsătoare sînt impozitele cu care le-au împovărat capitaliștii, care

www.dacoromanica.ro

au trimis la măcel zeci de milioane de oameni pentru a se decide cine să aibă profituri mai mari, — ştim că vremurile dominaţiei acestor tîlhari au apus pentru totdeauna !

Acum, cînd „Soviet“ a devenit un cuvînt pe înţelesul tuturor, victoria revoluţiei comuniste este asigurată. Tovarăşii prezenţi în această sală au fost martorii întemeierii primei Republici sovietice, ei sînt azi martorii întemeierii Internaţionalei a III-a, Comuniste (a p l a u z e), şi vor fi cu toţii martorii întemeierii Republicii Federative Mondiale a Sovietelor. (A p l a u z e.)

Dări de seamă au apărut la 7 martie 1919 în ziarele „Pravda“ nr. 52 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia“ nr. 52

Publicat în întregime pentru prima oară în mai 1919, în broşura „Şedinţa festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C. din Rusia, a Consiliului central al sindicatelor din Rusia şi a comitetelor de întreprindere din oraşul Moscova, închinată sărbătoririi întemeierii Internaţionalei comuniste“

Se tipăreşte după stenogramă, confruntată cu textul apărut în broşură

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CURSURILE DE AGITATORI ALE SECŢIEI „OCROTIREA MAMEI ŞI COPILULUI" DIN CADRUL COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU PREVEDERI SOCIALE

8 MARTIE 1919

Tov. Lenin şi-a început cuvîntarea cu ultima frază din scrisoarea cursantelor, cerîndu-le să-şi ţină cuvîntul dat şi să contribuie la întărirea spatelui frontului [211]. Numai cu ajutorul femeii, al chibzuinţei şi conştiinţei ei, poate fi consolidată opera de construire a noii societăţi; totodată, el a arătat că dezvoltarea revoluţiilor anterioare a fost frînată de nivelul de conştiinţă redus al marii mase a femeilor.

Publicat în 1919, în broşura „Comisariatul poporului pentru prevederi sociale. Darea de seamă a secţiei «Ocrotirea mamei şi copilului» pe perioada 1 mai 1918 — 1 mai 1919"

Se tipăreşte după textul apărut în broşură

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PREDAREA OBLIGATORIE A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE ÎN UCRAINA [212]

Dînd o astfel de directivă, C.C. al P.C. din Rusia recomandă să se ţină seama de principiul stabilit: de la ţăranul sărac — nimic, de la mijlocaş — o cantitate moderată, de la ţăranul bogat — mult.

Recomandăm ca cuantumul surplusurilor să fie stabilit la o cifră maximă, *de pildă* la 500 000 000 de puduri pentru toată Ucraina, iar pentru repartizarea sarcinilor de predare obligatorie să se ia o cincime sau o zecime.

Scris la 19 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933 în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA *

I. Perioada dinaintea noii recolte — perioadă critică a revoluţiei.
Punctul culminant al crizei.

II. „Situaţia militară" s-a precizat : albgardiştii
cehoslovacii (15 milioane) [213] + moşierii
Murman capitaliştii
Alekseev [la Tihoreţkaia]
Baku (daşnacii + englezii)
Turkestan (englezii).

III. „Încercuirea" de către imperialiştii anglo-francezi. „Cercul". Au corupt şi au cumpărat burghezia, sînt în alianţă cu ea.

IV. Aprovizionarea. Să taie comunicaţiile cu regiunile producătoare de cereale.

V. „Răscoalele chiabureşti".
Caracterul de clasă este cît se poate de clar :
proletariatul + sărăcimea satelor
versus ** chiaburii şi burghezia
oscilările socialiştilor-revoluţionari de stînga.

VI. Oboseala de pe urma războiului
(*Simbirsk* : gubernie ţărănească)
+ trădările şefilor (aşa cum s-a întîmplat în marea revoluţie franceză).

* Vezi volumul de faţă, p. 1—19. — *Nota red.*
** — contra. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

VII. *Hotărîtoare este însă situaţia militară,* hotărîtor este războiul (civil).
Toate forţele să fie consacrate războiului!
Toate forţele la luptă împotriva cehoslovacilor.
Trădarea socialiştilor-revoluţionari de stînga.

VIII. Pentru ce se duce lupta? Ce este pus în joc?
a) Restaurarea puterii moşierilor şi a capitaliştilor.
b) Restabilirea frontului, adică *să ne tîrască*

în războiul imperialist

Frontul cehoslovac (15 milioane de ruble).
Murman
Alekseev
Baku
a Turkestan.
Situaţia de clasă: răscoalele chiabureşti; lupta decisivă
b împotriva burgheziei. Sărăcimea şi oamenii muncii versus burghezia.
Proletariatul şi sărăcimea: cine va reuşi să atragă de partea sa.
... *Aprovizionarea* ...
Oboseala de pe urma războiului: trădările şefilor;
predarea Simbirskului (exemple asemănătoare ne oferă
c marea revoluţie franceză: nu avem motive să ne lăsăm cuprinşi de desperare).
d Situaţia militară: decide deznodămîntul războiului.
e A restabili frontul: a subordona imperialiştilor
întreaga ţară.
α) Puterea moşierilor şi a capitaliştilor.
β) Să ne tîrască cu forţa în războiul imperialist şi în robia imperialistă.

Scris în a doua jumătate a lunii iulie 1918, nu mai tîrziu de 29 ale lunii

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

---

www.dacoromanica.ro

PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DIN RUSIA *

1. Unul din cele mai critice momente în maturizarea revoluţiei mondiale.
2. Războiul a istovit şi — — —
   a îmbogăţit... etc. etc.
3. Drept model poate servi Rusia...
   { constituţia
   { pămîntul
   { fabricile
4. Capitalul nu dispune de forţe interne (în Rusia)
   ...în afara ei...
   Germania
   Anglia + Franţa.
5. (Anglia + Franţa) întind la maximum coarda, care e pe punctul de a se rupe
   { Austria şi Italia — ajunul revoluţiei
   { Germania — greve de masă, descompunerea armatei, trădări în rîndurile soldaţilor
   { Franţa — demonstraţii împotriva intervenţiei
   { Anglia — ruperea „păcii civile".
6. Noi luptăm nu numai pentru victoria socialismului în Rusia, ci şi pentru victoria lui în lumea întreagă.

* Vezi volumul de faţă, p. 76—80. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

7. În această luptă învăţământul public are o importanţă deosebit de mare...
8. = *o parte* a acestei lupte.
9. Instruirea poporului în societatea capitalistă:

{ lachei stilaţi
slugi pricepute
slujitori servili }

10. În socialism: ... ca cei pe care capitalismul îi condamna la cea mai neagră asuprire şi abrutizare şi pe care el îi ţinea în bezna inculturii,
— ca ei *înşişi* să conducă *întreaga* industrie, *întreaga* producţie...
11. Lupta dintre clase: sabotajul...
folosesc *puterea ştiinţei* ca pe un *monopol* al celor bogaţi împotriva oamenilor muncii.
Acest sabotaj a şi fost (în cea mai mare parte) înfrînt.
12. „A merge în popor" ... „Alianţă între ştiinţă şi muncitori"...

Scris la 27—28 august 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PENTRU ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR *

1
PLANUL RAPORTULUI

1. (α) Niciodată nu am fost atît de aproape de revoluţia proletară mondială
   (β) — şi niciodată nu am fost într-o situaţie atît de primejdioasă.

2. Ad** α Bulgaria.
   Austria
   Germania [214]
   La Paris, un miting la care au participat 2 000 de oameni (şi citirea scrisorii lui Sadoul la congres [215])
   Anglia : partidele [216]
   Spania : mesaje de salut [217].

3. Ad β : Sfîrşitul „răgazului".
   Nu mai sînt două forţe, ci numai una singură [218].

Burghezia germană oscilează, dar, după părerea mea, *linia principală* o constituie înţelegerea cu Antanta împotriva noastră...

Planul ei în Ucraina... să plece **pentru** a face loc englezilor...

\+ Burghezia ţărilor ocupate...

---

* Vezi volumul de faţă, p. 113—131. — *Nota red.*
** — La punctul. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

4. Noi am devenit mai puternici — —
mai puternică a devenit împotrivirea burgheziei europene.
5. Prin Dardanele şi prin România. **Sudul.**
5. *bis* : Ucraina specialiter *.
6. Cotitura survenită în conştiinţa Armatei Roşii — indiciul unei cotituri în întreaga noastră viaţă.
7. Să înzecim [219]... De cu iarnă să ne pregătim pentru vară.

---

* — în special. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

2
SCHIŢA PROIECTULUI DE REZOLUŢIE

1. Succesele revoluţiei proletare internaţionale provoacă o creştere a împotrivirii contrarevoluţionare a burgheziei internaţionale în frunte cu Antanta...

2. Germania caută să ajungă la o înţelegere directă cu Antanta împotriva revoluţiei proletariatului şi a Puterii sovietice din Rusia, iar cît timp nu reuşeşte să încheie o astfel de înţelegere, o parte a burgheziei germane încearcă s-o realizeze indirect (şi nu formal), aducînd servicii Antantei şi străduindu-se să intre în graţiile ei, luptînd împotriva bolşevicilor. + burghezia tuturor regiunilor ocupate

3. Această situaţie specifică determină o ascuţire a primejdiei care ameninţă Puterea sovietică ; se conturează — într-un viitor foarte apropiat — posibilitatea unui atac al Antantei împotriva sudului Rusiei prin Dardanele şi Marea Neagră, sau prin Bulgaria şi România, scontîndu-se, probabil, că trupele germane din Ucraina vor pleca (în urma unei înţelegeri exprese sau tacite cu burghezia germană) numai în momentul sosirii trupelor engleze, spre a împiedica victoria, altfel inevitabilă, a muncitorilor şi ţăranilor ucraineni şi crearea de către ei a unui guvern muncitoresc şi ţărănesc ucrainean.

4. Dată fiind această stare de lucruri şi încetarea echilibrului (fie şi aproximativ) dintre cele două grupuri beligerante ale imperialismului internaţional, Puterea sovie-

www.dacoromanica.ro

tică trebuie să depună şi mai multe eforturi pentru a-şi mări armata şi a-şi spori potenţialul militar. Acest lucru trebuie pus pe primul plan.

5. Acest lucru poate şi trebuie să fie făcut numai pe cale revoluţionară, prin întărirea coeziunii elementelor proletare (şi semiproletare); cotitura survenită în conştiinţa armatei oferă posibilitatea deplină de a face acest lucru.

Toate organizaţiile proletariatului şi ale ţărănimii sărace, toate instituţiile sovietice şi toate forţele trebuie încă o dată — şi *intens* — mobilizate în acest scop.

6. Conştiinţa marilor succese obţinute de Puterea sovietică din Rusia în ceea ce priveşte trezirea simpatiei, a solidarităţii maselor muncitoreşti vest-europene şi cîştigarea sprijinului lor trebuie să ne întărească în munca noastră şi să ne ajute s-o ducem pînă la victoria revoluţiei proletare internaţionale.

+ *Sarcinile în Ucraina*[220].

Scris nu mai tîrziu de 22 octombrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1962, în revista „Voprosi Istorii KPSS" nr. 2

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL CUVÎNTĂRII CU PRIVIRE LA ANIVERSAREA REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE, ROSTITĂ LA CEL DE-AL VI-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA [221]

1

1) De la controlul muncitoresc la conducerea de către muncitori a producţiei.

2) De la lupta întregii ţărănimi împotriva moşierilor la lupta proletarilor de la sate împotriva oricărei burghezii.

3) De la lipsă de apărare la crearea Armatei Roşii.

4) De la izolare la o serie de republici create de revoluţie.
Σ = Puterea sovietică (şi Constituţia sovietică) ca dictatură a proletariatului
[„Clasă dominantă"]

2

1. Importanţa revoluţiei din Octombrie :
pînă la ea : imperialismul
— — înşelarea maselor
camuflarea acestei înşelări sub paravanul pseudo-socialismului mic-burghez.

2. Ieşirea din războiul imperialist (publicarea tratatelor secrete), puterea proletariatului.
Începutul revoluţiei socialiste
Creşterea ei anevoioasă :
Împotrivirea turbată a tuturor imperialiştilor, a întregii burghezii, atît a celei ruse cît şi a celei internaţionale.
Creşterea clasei muncitoare.

www.dacoromanica.ro

3. De la controlul muncitoresc la conducerea muncitorească.
4. De la lupta întregii ţărănimi împotriva moşierilor la declanşarea luptei de clasă *proletare* la sate.
5. De la lipsă de apărare la crearea armatei (Armata Roşie)...
6. De la primii paşi independenţi pe calea organizării Sovietelor la consolidarea lor pe scara întregului stat şi la promulgarea *Constituţiei* sovietice.
7. De la izolare la alianţa internaţională a revoluţiei care a început...

Scris nu mai tîrziu de 6 noiembrie 1918

Se tipăreşte după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

www.dacoromanica.ro

PROPUNERI CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA CEKĂI [222]

În frunte trebuie să se afle membri de partid cu o vechime de cel puţin doi ani în partid [223].

Regulamentul secţiei feroviare a Cekăi trebuie să fie modificat [224].

Dreptul organizaţiilor *sindicale* şi de partid de *a lua pe garanţie* trebuie să fie confirmat.

Cei vinovaţi de denunţare mincinoasă trebuie să fie urmăriţi cu mai multă severitate şi pedepsiţi cu moartea prin împuşcare.

Dreptul de a lua pe garanţie trebuie să fie acordat comisarilor poporului, iar adeverinţa respectivă va fi contrasemnată de doi membri ai colegiului.

Dreptul de a participa la anchetă se acordă [225] etc.

La introducerea evidenţei cadrelor de tehnicieni, precum şi a cadrelor de intelectuali în general, se va atrage atenţia că cei care nu se înregistrează pierd dreptul de a primi adeverinţe de luare pe garanţie.

Să se ia de îndată măsuri pentru a lărgi în cadrul Cekăi centrale secţia de reclamaţii şi sesizări pentru accelerarea cercetărilor.

Scris la 3 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA PROIECTULUI DE „HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA INSPECŢIEI MUNCITOREŞTI ÎN DOMENIUL APROVIZIONĂRII“ [226]

1

SCHIŢĂ DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

1) Verificarea sistematică a cazurilor concrete de îndeplinire rapidă a unor sarcini bine precizate ale Comisariatului aprovizionării şi ale organelor de aprovizionare ;
2) stabilirea unor legături sistematice cu masele de muncitori şi de oameni ai muncii şi atragerea sistematică a acestora la transportarea şi distribuirea produselor alimentare, la început ca martori asistenţi, iar apoi ca membri ai inspecţiei ;
3) obligaţia *tuturor* organelor inspecţiei muncitoreşti de a prezenta organelor locale şi centrale ale sindicatelor dări de seamă săptămînale asupra activităţii lor ;
4) cu vot consultativ...*

2

OBSERVAŢII PE MARGINEA PROIECTULUI DE „HOTĂRÎRE“

Prezentul proiect trebuie modificat în sensul că se va arăta cu precizie că : (1) sarcina inspecţiei muncitoreşti în domeniul aprovizionării este nu numai aceea de a verifica scriptele, ci şi în special de a verifica efectiv cazuri concrete din activitatea organelor de aprovizionare în ceea ce priveşte colectarea, transportarea şi distribuirea produselor ;

* Aici manuscrisul se întrerupe. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

— apoi (2) inspecţia muncitorească în domeniul aprovizionării are obligaţia de a stabili legături între politica de aprovizionare şi masele de muncitori şi oameni ai muncii şi de a-i atrage pe toţi aceştia, fără excepţie (la început ca martori asistenţi), la conducerea activităţii de aprovizionare.

(3) — inspecţia muncitorească în domeniul aprovizionării este obligată să prezinte dări de seamă săptămînale în faţa maselor largi ale clasei muncitoare şi ale populaţiei muncitoare, în primul rînd prin intermediul sindicatelor.

Scris la 5 decembrie 1918

Publicat pentru prima oară în 1931, în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA ŞISTURI

Geologul Gubkin (de la secţia combustibili)
Şisturi se găsesc la Sîzran
şi în gubernia Kazan
şi în parte din judeţul Iamburg
care ne aparţine *n o u ă*

30 de milioane de ruble (100 de miliarde de puduri)

Ţvanţigher
inginer din Petrograd
((e încă aici)), (plus ?)
practicienii ; spun acelaşi lucru.

Scris în a doua jumătate a anului 1918 sau în 1919

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin". vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLAN ŞI SCHIŢE DE TEZE CU PRIVIRE LA DEMOCRAŢIA BURGHEZĂ ŞI DICTATURA PROLETARIATULUI *

1. Principalul „argument" : was ist's ? **
2. Un mod de a pune problema nu de pe poziţii de clasă.
3. Istoria ne învaţă că întotdeauna a fost dictatură.
4. O maşină pentru oprimare.

Continuarea mintală a liniei obişnuite şi a ritmului obişnuit de dezvoltare.

Neînţelegerea (sau înţelegerea „dogmatică") a faptului că republica burghezo-democratică este şi ea o maşină pentru reprimarea proletariatului de către burghezie.

„Lege" : cu cît o democraţie este mai dezvoltată, cu atît mai aproape este ea — la orice ascuţire a luptei de clasă dintre principalii antagonişti — de pogromuri sau de război civil (Rusia în timpul lui Kerenski... Elveţia — greve şi demonstraţii ; America versus negrii, versus internaţionaliştii ; Germania... I. 1919).

Libertatea întrunirilor şi libertatea presei ca model de revendicări dintre cele mai importante : cum se prezintă ele în fapt.

„Egalitate"... între exploatat şi exploatator.

„Libertate"... pentru exploatator.

Dezvoltarea în zig-zag *în mod concret:*

criza economică
ruinarea maselor
îmbogăţirea scandaloasă a burgheziei
brutalele cotropiri imperialiste şi neruşinatul jaf imperialist

---

* Vezi volumul de faţă, p. 511—523. — *Nota red.*
** — ce reprezintă el ? — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

demascarea totală a lui Wilhelm al II-lea, iar acum şi a Antantei
schimbarea moravurilor în cei patru ani de război sălbăticire : totul prin violenţă
minunile tehnicii : în ce scop ? şi munţi de cadavre.

Povara crizei : pe umerii cui.

Votul *în condiţiile* atotputerniciei burgheziei
au toţi votanţii „înţelegerea" necesară sau votează în virtutea rutinei ?
„ver- und zertreten" ! *
Aparatul administraţiei *burgheze.*
ΣΣ ** = dictatura burgheziei,
făţarnic camuflată sub paravanul unor lozinci general-naţionale

Dictatura proletariatului → reprimarea obligatorie a împotrivirii burgheziei...
→ democraţie pentru masele de oameni ai muncii...
→ majoritatea „poporului"...

---

1. Republica democratică = maşină pentru reprimare.
2. Ver- und zertreten.
3. Rupere de mase.
4. Aparatul burghez.
5. „Libertatea" întrunirilor (libertate pentru exploatatori).
6. „Egalitatea"... presa (pentru exploatatori).

6 bis : democraţia şi războiul civil *înainte de* război.

7. Lărgirea = reformism, ceea ce burghezia vrea să substituie socialismului.
8. Revoluţia = lupta de clasă ascuţită.
9. Războiul şi urmările lui.
10. Germania I. 1919.

Scris în februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1958, în revista „Voprosî Istorii KPSS" nr. 4

Se tipăreşte după manuscris

---

* — „a reprezenta şi a călca în picioare" ! — *Nota trad.*
** — Total. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

PE MARGINEA PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA CONTROLULUI DE STAT [227]

1

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA CONTROLULUI DE STAT

1) Organ muncitoresc sau organ cu participare muncitorească, la centru şi în provincie.
2) Martorii asistenţi, ca sistem.
2 bis : În mod obligatoriu $^2/_3$ femei.
3) Sarcinile practice imediate :
   (α) controale inopinate, în urma reclamaţiilor făcute de cetăţeni
   (β) combaterea birocratismului
   (γ) măsuri revoluţionare pentru combaterea abuzurilor şi a birocratismului
   (δ) transportul
   (ε) ridicarea productivităţii muncii
   (ξ) sporirea cantităţii de produse.

2

CĂTRE I. V. STALIN

Socot că în decretul cu privire la Control trebuie adăugat :

1) Crearea unui organ central (şi a unor organe locale) cu participare muncitorească.

2) Introducerea prin lege a participării sistematice a martorilor asistenţi din rîndurile populaţiei proletare ; va fi prevăzută participarea obligatorie a femeilor în proporţie de pînă la $^2/_3$.

www.dacoromanica.ro

3) Pe primul plan trebuie puse de îndată ca sarcini imediate :

(α) controale inopinate, în urma reclamaţiilor făcute de cetăţeni

(β) lupta împotriva birocratismului

(γ) măsuri revoluţionare pentru combaterea abuzurilor şi a birocratismului

(δ) o atenţie deosebită ridicării productivităţii muncii şi

(ε) sporirii cantităţii de produse etc.

Scris la 8 martie 1919

Publicat pentru prima oară : însemnările — în 1928, în „Culegeri din Lenin", vol. VIII ; documentul al 2-lea — la 7 noiembrie 1928, în „Krasnaia Gazeta" (Leningrad) nr. 260

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN NEGĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(29 iulie 1918—12 martie 1919)

1918

SCRISOARE CĂTRE E. B. BOŞ

Scrisoarea către E. B. Boş a fost scrisă de Lenin între 12 şi 18 august 1918. După cum rezultă din amintirile Evgheniei Boş, în această scrisoare, Lenin, „adresîndu-se tuturor comuniştilor din Penza, demonstra necesitatea «de a reprima fără cruţare» răscoala chiaburească din cele cinci plăşi, sublinia că această acţiune e dictată de interesul «întregii revoluţii», «căci acum se dă „lupta finală şi decisivă" împotriva chiaburimii», recomanda ca pentru această acţiune să fie găsiţi oameni «cît mai energici» şi ruga să i se confirme telegrafic «primirea prezentei şi aducerea ei la îndeplinire». Scrisoarea avea caracterul unui sfat tovărăşesc şi era semnată doar: «Al dv., Lenin»" (E. B. Boş. „Întîlniri şi convorbiri cu Vladimir Ilici (1915—1918)". „Proletarskaia Revoliuţiia" nr. 3, 1924, p. 169). La 18 august, Boş i-a confirmat telegrafic lui Lenin primirea scrisorii (Arhiva centrală de stat a Revoluţiei din Octombrie).

SCRISOARE CĂTRE M. S. KEDROV

Indicaţii cu privire la această scrisoare, scrisă după 12 august 1918, se găsesc în amintirile lui M. S. Kedrov. Este o scrisoare prin care V. I. Lenin îi recomanda pe S. G. Uralov şi A. P. Nogtev, care fuseseră însărcinaţi să plece la Kotlas şi în regiunea Dvinei de nord pentru „a face pregătirile necesare în vederea aruncării în aer a depozitelor de muniţii în ultimul moment, în cazul intrării inamicului în Kotlas" (M. S. Kedrov. „În apărarea Nordului sovietic", Leningrad, 1927, p. 147).

BILET CĂTRE I. M. LARIN

Acest bilet către I. M. Larin a fost scris în timpul unei şedinţe a Consiliului Comisarilor Poporului, în a doua jumătate a lunii august 1918 (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXI, p. 180).

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE A. I. BALABANOVA

Indicații cu privire la această scrisoare, scrisă la 27 sau 28 august 1918, se găsesc în articolul lui V. S. Smirnov „Amintiri despre V. I. Lenin“ ; este vorba de o scrisoare în care Balabanova era solicitată să lucreze la Biroul de presă din Stockholm (vezi „Proletarskaia Revoliuțiia“, 1926, nr. 1, p. 34).

SCRISOARE CĂTRE I. M. LARIN

Această scrisoare, care a fost scrisă înainte de 18 septembrie 1918 și prin care I. M. Larin era însărcinat să scrie o broșură „despre Republica sovietică în general... pentru a face cunoscut înăuntrul țării și peste hotare ce am realizat într-un an“, este pomenită de Larin într-o scrisoare către L. A. Fotieva (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 135).

SCRISOARE CĂTRE H. GORTER

Această scrisoare este pomenită în scrisoarea de răspuns pe care G. Gorter a trimis-o lui V. I. Lenin la 24 octombrie 1918 (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOARE CĂTRE N. P. GORBUNOV

Pe marginea scrisorii pe care N. P. Gorbunov a trimis-o lui V. I. Lenin la 28 noiembrie 1918 și în care se vorbește despre starea de spirit a oamenilor de știință, despre trecerea lor la colaborare cu Puterea sovietică, Lenin notează : „S-a răspuns la 29.XI.1918“ (Arhiva Centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

TELEGRAMĂ CĂTRE COMISARUL EXTRAORDINAR AL GUBERNIEI NIJNI NOVGOROD

Într-o telegramă din 3 decembrie 1918 a comisarului extraordinar al guberniei Nijni Novgorod este menționată această telegramă, cu nr. 1 174, în care Lenin întreba de ce a fost arestată familia Nemeralov (Arhiva Centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

BILET CĂTRE L. B. KAMENEV

Acest bilet al lui V. I. Lenin către L. B. Kamenev a fost scris în timpul ședinței Consiliului Comisarilor Poporului din 10 decembrie 1918 în legătură cu discutarea propunerii de a se permite

www.dacoromanica.ro

organizațiilor din Moscova să achiziționeze pe cont propriu produse neraționalizate (vezi Culegeri din Lenin, vol. XVIII, p. 160).

DOCUMENTE TRANSMISE PRIN FIR DIRECT

În Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie se păstrează jurnalul de aparat din 1918, cu următoarele mențiuni referitoare la transmiterea prin fir direct a unor documente semnate de V. I. Lenin :

31 iulie — la Vologda
7 august — la Petrograd, lui I. M. Sverdlov
10 august — la Astrahan
27 august — la Reazan
26 noiembrie — la Kursk, lui V. N. Zatonski
9 decembrie — lui Șmidt

1919

SCRISOARE CĂTRE G. M. KRJIJANOVSKI

Într-un registru de ieșire al registraturii Consiliului Comisarilor Poporului figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 100 din 24 ianuarie 1919 : „tovarășului Krjijanovski ; scrisoare din partea tov. Lenin“ (Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie).

TELEGRAMĂ CĂTRE A. A. IOFFE

Indicații cu privire la această telegramă se găsesc într-o scrisoare datată 15 februarie 1919, pe care A. A. Ioffe a trimis-o din Vilno lui V. I. Lenin (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOARE CĂTRE A. RUDNYÁNSZKI

Scrisoarea către comunistul maghiar A. Rudnyánszki a fost scrisă de Lenin între 21 și 25 februarie 1919. Ea este menționată într-o scrisoare pe care A. Rudnyánszki a trimis-o la 25 februarie lui V. I. Lenin : „Am primit scrisoarea dv., dar adeverința pentru tov. Eckert e încă la mine“ (Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.).

SCRISOARE CĂTRE ALFEROV

Într-un registru de ieșire al registraturii Consiliului Comisarilor Poporului figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 271 din

www.dacoromanica.ro

27 februarie 1919 : „Scrisoarea către Alferov din partea lui Vl. Il." (Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie).

SCRISOARE CĂTRE GALKIN

Într-un registru de ieșire al registraturii Consiliului Comisarilor Poporului figurează următoarea însemnare făcută sub nr. 287 din 3 martie 1919 : „Scrisoare către Galkin din partea lui Vl. Il." (Arhiva centrală de stat a Revoluției din Octombrie).

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

DECRETE ŞI HOTĂRÎRI ALE C.E.C. DIN RUSIA, ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ŞI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII MUNCITOREŞTI-ŢĂRĂNEŞTI

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TRECEREA ATELIERELOR „PARATSKIE" SUB ADMINISTRAŢIA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU MARINĂ. *30 iulie 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONDIŢIILE DE ADMITERE ÎN INSTITUŢIILE DE ÎNVĂŢĂMÎNT SUPERIOR. *2 august 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ALOCAREA DE FONDURI LA DISPOZIŢIA COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU PROBLEMELE MUNCII ÎN VEDEREA RETRIBUIRII SUPLIMENTARE A CROITORESELOR. *2 august 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA PĂSTRAREA LOCULUI DE MUNCĂ ŞI A SALARIULUI MIJLOCIU AL MUNCITORILOR VOLUNTARI CARE PLEACĂ PE FRONT ŞI ÎN DETAŞAMENTELE DE APROVIZIONARE. *3 august 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA OBLIGATIVITATEA SCHIMBULUI DE MĂRFURI ÎN REGIUNILE CEREALIERE. *5 august 1918.*

REGULAMENTUL FONDULUI PENTRU ASIGURAREA FAMILIILOR OSTAŞILOR ARMATEI ROŞII. *14 august 1918.*

COMPLETĂRI LA DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI DIN 28 IUNIE 1918 CU PRIVIRE LA NAŢIONALIZAREA ÎNTREPRINDERILOR INDUSTRIALE. *19 august 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONCENTRAREA EVIDENŢEI ŞI REPARTIZĂRII METALELOR LA SUBSECŢIA DE EVIDENŢĂ, REPARTIZARE ŞI DESFACERE A MINEREURILOR GRELE ŞI A METALELOR DE PE LÎNGĂ SECŢIA METALELOR DIN CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR. *27 august 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ALOCAREA SUMEI DE 5 000 000 DE RUBLE PENTRU CONSILIUL ECONOMIC SUPERIOR, LA DISPOZIŢIA COMISIEI EXTRAORDINARE PENTRU PRODUCŢIA DE MATERIAL DE RĂZBOI. *23 septembrie 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ALOCAREA SUMEI DE 1 000 000 DE RUBLE LA DISPOZIŢIA DIRECŢIEI SILVICE. *15 octombrie 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA CONSULATELOR. *18 octombrie 1918.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA DEPOZITELOR DE STAT PENTRU ŢESĂTURI ŞI CONFECŢII. *2 noiembrie 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA APROVIZIONĂRII. *21 noiembrie 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PRIN CARE CONSILIUL MILITAR-REVOLUŢIONAR AL REPUBLICII ESTE AUTORIZAT SĂ CHELTUIASCĂ 50 000 000 DE RUBLE DIN FONDUL EXTRAORDINAR. *21 noiembrie 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI PENTRU REGLEMENTAREA PREZENTĂRII LA TELEGRAF A TELEGRAMELOR CIRCULARE ALE INSTITUŢIILOR SOVIETICE. *21 noiembrie 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA SUSPENDAREA CONCEDIULUI DE DOUĂ SĂPTĂMÎNI AL MUNCITORILOR CARE LUCREAZĂ ÎN CONDIŢII DEOSEBIT DE VĂTĂMĂTOARE. *10 decembrie 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA INTERZICEREA ORGANIZĂRII DE LOTERII. *19 decembrie 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MĂSURILE PENTRU PREVENIREA ÎNZĂPEZIRILOR ŞI ÎNLĂTURAREA URMĂRILOR LOR. *25 decembrie 1918.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA DIRECŢIEI GENERALE A SILVICULTURII. *27 decembrie 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA NAŢIONALIZAREA FARMACIILOR. *28 decembrie 1918.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA SCUTIREA DE SERVICIUL MILITAR PENTRU CONVINGERI RELIGIOASE. *4 ianuarie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA PRODUSELOR ALIMENTARE. *21 ianuarie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MĂSURILE PENTRU COMBATEREA TIFOSULUI EXANTEMATIC. *28 ianuarie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA CONSILIULUI PENTRU OCROTIREA COPIILOR. *4 februarie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA DE GOSPODĂRII SOVIETICE DE CĂTRE INSTITUŢIILE ŞI UNIUNILE PROLETARIATULUI INDUSTRIAL. *15 februarie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMISIA CENTRALĂ A REPARAŢIILOR DE MATERIAL RULANT AL CĂILOR FERATE. *15 februarie 1919.*

DECRETUL COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA MAJORAREA SALARIILOR. *Înainte de 21 februarie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ÎN LEGĂTURĂ CU RAPORTUL COMITETULUI ÎNSĂMÎNŢĂRILOR. *4 martie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CONSILIUL ŞTIINŢIFIC DE STAT. *4 martie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA CONTROLULUI DE STAT. *8 martie 1919.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA REPARTIZAREA HÎRTIEI. *8 martie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA SUSPENDAREA CIRCULAŢIEI TRENURILOR DE CĂLĂTORI. *8 martie 1919.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele sus-menţionatelor decrete şi hotărîri cu modificările făcute de V. I. Lenin, precum şi propunerile şi completările scrise de el la unele din aceste decrete şi hotărîri; în materialele pregătitoare pentru întocmirea decretului cu privire la condiţiile de admitere în instituţiile de învăţămînt superior figurează următoarea însemnare făcută de secretar: „Partea de la sfîrşit e redactată de V. I.“ Unele dintre aceste materiale au fost publicate (Vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XVIII, p. 135—139, 276—280; vol. XXI, p. 134, 138, 190—192; vol. XXIV, p. 42, 117, 161, 187).

TELEGRAME

CĂTRE M. K. LEMKE, DIRECTORUL MONETĂRIEI STATULUI. *Iulie 1918.*

CĂTRE COMISARUL FLOTILEI DE TORPILOARE DIN RÎBINSK. *23 august 1918.*

CĂTRE B. P. POZERN, COMISARUL DISTRICTULUI MILITAR PETROGRAD. *29 august 1918.*

CĂTRE CONSILIUL MILITAR AL FRONTULUI DE LA ŢARIŢÎN. *19 septembrie 1918.*

CĂTRE ORGANELE PUTERII LOCALE. *2 noiembrie 1918.*

CĂTRE TOATE ORGANELE GUBERNIALE PENTRU PROBLEMELE REFUGIAŢILOR ŞI ALE PRIZONIERILOR DE RĂZBOI ŞI CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAŢI. *23 noiembrie 1918.*

CĂTRE M. K. VLADIMIROV, COMISARUL EXTRAORDINAR AL CĂILOR FERATE DE PE FRONTUL DE SUD. *25 decembrie 1918.*

CĂTRE COMITETUL EXECUTIV AL GUBERNIEI NIJNI NOVGOROD. *26 decembrie 1918.*

PREŞEDINTELUI CEKĂI DIN PETROGRAD. *29 decembrie 1918.*

CĂTRE CONSILIUL ECONOMIC GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD. *27 ianuarie 1919.*

CĂTRE IVANOV, COMISAR AL MUNCII. PETROGRAD. *31 ianuarie 1919.*

CĂTRE C. G. RACOVSKI, PREŞEDINTELE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI AL REPUBLICII SOVIETICE UCRAINENE. *18 februarie 1919.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textele sus-menţionatelor telegrame cu modificările făcute de V. I. Lenin. Unele dintre ele au fost publicate (Vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 179, 273; vol. XXXIV, p. 74, 97—98; vol. XXXV, p. 56; vol. XXXVI, p. 62).

www.dacoromanica.ro

CHEMAREA „ÎN ÎNTÎMPINAREA PRIMULUI CONGRES AL INTERNAȚIONALEI COMUNISTE"

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul acestei chemări, cu observațiile și modificările făcute de V. I. Lenin. Chemarea a fost publicată în ziarul „Pravda" nr. 16 din 24 ianuarie 1919.

HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA SOCIALISTĂ A TERITORIULUI ȘI LA MĂSURILE PENTRU TRECEREA LA AGRICULTURA SOCIALISTĂ

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează un exemplar al „Proiectului de hotărîre cu privire la lucrarea în comun a pămîntului", elaborat de o comisie a Comisariatului poporului pentru agricultură, cu observațiile făcute de V. I. Lenin pe marginile filelor; proiectul a fost modificat de colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură în spiritul observațiilor făcute de Lenin și, sub titlul „Cu privire la lucrarea în comun a pămîntului", a fost inclus ca un capitol aparte, capitolul VIII, în „Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile de trecere la agricultura socialistă" (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 39—41; „Politica agrară a Puterii sovietice (1917—1918)", Moscova, 1954, p. 426—431).

Despre participarea sa la activitatea Comisiei C.E.C. din Rusia pentru redactarea „Hotărîrii", comisie aleasă la 10 februarie 1919, Lenin a vorbit în ziua de 13 martie 1919 la primul congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd, răspunzînd la întrebările puse de unii delegați (Vezi Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 26).

„Hotărîrea" a fost publicată la 14 februarie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 34.

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 *Şedinţa comună din 29 iulie 1918 a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor din Moscova* a fost convocată în legătură cu greaua situaţie militară şi economică a Republicii sovietice, ale cărei comunicaţii cu principalele regiuni producătoare de cereale, materii prime şi combustibil fuseseră tăiate ca urmare a intervenţiei militare străine şi a rebeliunilor albgardiste. În această şedinţă, la care au participat circa 2 000 de persoane, a fost adoptată în unanimitate, în urma cuvîntării lui V. I. Lenin, rezoluţia propusă de fracţiunea comunistă. Rezoluţia declara patria socialistă în primejdie şi cerea ca activitatea tuturor organizaţiilor oamenilor muncii să fie subordonată sarcinilor apărării Republicii sovietice, sublinia necesitatea de a se desfăşura în masele muncitoreşti o largă muncă de agitaţie pentru explicarea situaţiei create, necesitatea de a întări vigilenţa faţă de burghezia contrarevoluţionară, recomanda ca o serie de lucrători cu munci de răspundere să fie trimişi la muncă în armată şi în domeniul aprovizionării şi cerea să se ducă o luptă energică pentru cereale.

În secţiunea „Materiale pregătitoare" din volumul de faţă se publică planul acestei cuvîntări scris de V. I. Lenin. — *1.*

2 Este vorba de rebeliunea armată contrarevoluţionară a corpului de armată cehoslovac, organizată de imperialiştii Antantei cu participarea activă a menşevicilor şi a eserilor. Corpul de armată cehoslovac, alcătuit din prizonieri de război cehi şi slovaci, a fost organizat în Rusia încă înaintea victoriei Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. În vara anului 1918, el număra peste 60 000 de oameni (în Rusia se aflau pe atunci aproape 200 000 de prizonieri cehi şi slovaci). După instaurarea Puterii sovietice, finanţarea acestui corp de armată a fost preluată de puterile Antantei, care hotărîseră să-l folosească în lupta împotriva Republicii sovietice. Th. Masaryk, liderul naţionaliştilor burghezi cehi şi preşedintele Consiliului naţional cehoslovac, a declarat corpul cehoslovac parte integrantă a

www.dacoromanica.ro

armatei franceze, iar reprezentanţii Antantei au pus problema evacuării lui în Franţa. Guvernul sovietic a consimţit la evacuarea cehoslovacilor, punînd însă condiţia ca soldaţii ruşi aflaţi în Franţa să fie repatriaţi. Printr-un acord intervenit la 26 martie 1918, corpului cehoslovac i-a fost acordată posibilitatea de a părăsi Rusia prin Vladivostok, cu condiţia de a preda armamentul. Dar comandamentul contrarevoluţionar al corpului cehoslovac a încălcat cu perfidie acordul încheiat cu guvernul sovietic în ceea ce priveşte predarea armamentului şi, la ordinul imperialiştilor Antantei, a declanşat, la sfîrşitul lunii mai, o rebeliune armată. Guvernele S.U.A., Angliei şi Franţei au pornit pe calea sprijinirii făţişe şi multilaterale a rebeliunii; la ea au participat nemijlocit şi ofiţeri francezi. Acţionînd în strînsă legătură cu albgardiştii şi cu chiaburimea, rebelii cehoslovaci au ocupat o bună parte din Ural, regiunea Volgăi şi Siberia, restaurînd pretutindeni puterea burgheziei. În regiunile ocupate de rebelii cehoslovaci au fost formate, cu participarea menşevicilor şi a eserilor, guverne albgardiste: la Omsk — „guvernul" Siberiei, la Samara — Comitetul membrilor Adunării constituante etc.

Curînd după izbucnirea rebeliunii, la 11 iunie, Comitetul executiv central al grupurilor comuniste cehoslovace din Rusia a adresat soldaţilor corpului cehoslovac un apel în care demasca caracterul ei contrarevoluţionar şi chema pe muncitorii şi ţăranii cehi şi slovaci să-i pună capăt şi să se înroleze în unităţile cehoslovace ale Armatei Roşii. Majoritatea prizonierilor cehi şi slovaci nutreau simpatii faţă de Puterea sovietică şi nu s-au lăsat influenţaţi de propaganda antisovietică a clicii reacţionare din fruntea corpului cehoslovac. Dîndu-şi seama că au fost înşelaţi, mulţi soldaţi l-au părăsit, refuzînd să lupte împotriva Rusiei Sovietice. Circa 12 000 de cehi şi slovaci au luptat în rîndurile Armatei Roşii.

Regiunea Volgăi a fost eliberată de Armata Roşie în toamna anului 1918. Cehii albi au fost definitiv înfrînţi o dată cu lichidarea aventurii lui Kolceak. — *1.*

3 *„Průkopník Svobody"* — organul central al grupurilor comuniste cehoslovace din Rusia Sovietică. Ziarul a fost înfiinţat în baza unei hotărîri a Congresului comuniştilor cehoslovaci din Rusia, care a avut loc la Moscova între 25 şi 27 mai 1918, prin fuzionarea celor două organe de presă cehoslovace care apăreau în Rusia Sovietică: „Průkopník" — ziarul comuniştilor cehoslovaci — şi „Svoboda", ziarul social-democraţilor de stînga cehoslovaci. A apărut săptămînal la Moscova de la 7 iunie 1918 pînă la 1 mai 1919. În total au apărut 42 de numere. „Průkopník Svobody" propaga ideile comuniste în rîndurile foştilor prizonieri de război cehoslovaci din Rusia, demasca politica reacţionară a Secţiei din Rusia a Consiliului naţional cehoslovac şi a comandamentului corpului cehoslovac, îndemna pe muncitorii şi ţăranii cehi şi slovaci să se înroleze

www.dacoromanica.ro

în Armata Roşie pentru a participa la apărarea Republicii sovietice împotriva intervenţioniştilor şi a albgardiştilor.

V. I. Lenin se referă la articolul „Milioanele franceze", apărut în acest ziar la 28 iunie 1918; articolul a fost reprodus în aceeaşi zi în ziarul „Pravda" şi parţial în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *2.*

4 V. I. Lenin se referă la rebeliunea contrarevoluţionară organizată de eserii de stînga la Moscova (6—7 iulie 1918), în timpul lucrărilor celui de-al V-lea Congres general al Sovietelor.

Eserii de stînga — partidul socialiştilor-revoluţionari de stînga, constituit în mod oficial la primul său Congres general, care a avut loc în noiembrie 1917. Pînă la acest congres, eserii de stînga au militat în cadrul partidului eserilor, alcătuind aripa lui stîngă, care a început să se formeze în anii războiului imperialist mondial şi în fruntea căreia au stat M. A. Spiridonova, B. D. Kamkov şi M. A. Natanson (Bobrov). La cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, eserii de stînga au alcătuit majoritatea fracţiunii eserilor, care se scindaseră în problema participării la congres: eserii de dreapta, conformîndu-se indicaţiei date de C.C. al partidului lor, au părăsit congresul, în timp ce eserii de stînga au participat la lucrarile lui şi în principalele probleme de pe ordinea de zi au votat alături de bolşevici, respingînd însă propunerea acestora de a intra în guvernul sovietic.

După multe şovăieli, căutînd să-şi păstreze influenţa în rîndurile ţărănimii, eserii de stînga au ajuns la înţelegere cu bolşevicii; reprezentanţii lor au fost incluşi în Consiliul Comisarilor Poporului. Deşi au acceptat să colaboreze cu bolşevicii, eserii de stînga erau în divergenţă cu ei în problemele fundamentale ale revoluţiei socialiste şi se pronunţau împotriva dictaturii proletariatului. În ianuarie-februarie 1918, C.C. al partidului eserilor de stînga a pornit o luptă activă împotriva încheierii tratatului de pace de la Brest-Litovsk, iar după semnarea şi ratificarea lui la cel de-al IV-lea Congres al Sovietelor, în martie 1918, eserii de stînga au ieşit din guvern, continuînd însă să rămînă în colegiile comisariatelor poporului şi în organele locale ale puterii. O dată cu desfăşurarea revoluţiei socialiste la sate, în rîndurile eserilor de stînga au început să se accentueze tendinţele antisovietice.

La 24 iunie C.C. al eserilor de stînga a hotărît să declanşeze o rebeliune împotriva Puterii sovietice. Înfrînţi la Congresul al V-lea al Sovietelor, eserii de stînga, urmărind să torpileze tratatul de pace de la Brest şi să tîrască Ţara Sovietelor într-un război cu Germania, au asasinat la 6 iulie, la Moscova, pe contele Mirbach, ambasadorul Germaniei, şi imediat după aceasta au declanşat o rebeliune armată, a cărei principală forţă o constituia un detaşament comandat de eserul de stînga D. I. Popov, colaborator al Cekăi. Rebelii au bombardat

www.dacoromanica.ro

Kremlinul cu artileria, au ocupat centrala telefonică şi telegraful, pe care le-au păstrat timp de două ore, transmiţînd în numele C.C. al eserilor de stînga cîteva apeluri, buletine şi telegrame provocatoare, în care afirmau că puterea s-ar afla în mîinile eserilor de stînga şi că acţiunile lor ar fi salutate de întreaga populaţie.

Congresul al V-lea al Sovietelor a dat guvernului directiva de a lichida imediat rebeliunea. Membrii fracţiunii eserilor de stînga au fost arestaţi. Datorită măsurilor energice ale guvernului sovietic şi acţiunilor unite ale muncitorimii şi garnizoanei din Moscova, rebeliunea a fost înăbuşită în termen de 24 de ore; ultimele ei focare de rezistenţă au fost lichidate în după-amiaza zilei de 7 iulie. Această rebeliune constituia o parte integrantă a ofensivei generale a contrarevoluţiei interne şi a imperialiştilor Antantei împotriva Republicii sovietice; rebelii se bucurau de sprijinul ocult al unor misiuni diplomatice străine.

Eserii de stînga au încercat să declanşeze rebeliuni la Petrograd, la Vologda şi în alte oraşe.

După lichidarea rebeliunii, Congresul al V-lea general al Sovietelor din Rusia a hotărît ca toţi eserii de stînga care împărtăşeau linia aventuristă a conducerii lor să fie excluşi din Soviete. Din toate colţurile ţării congresul a primit numeroase telegrame în care, aprobînd acţiunile întreprinse pentru reprimarea rebelilor, muncitorii şi ţăranii îşi exprimau hotărîrea de a apăra cu arma în mînă Puterea sovietică. — *4*.

5 „*Daşnakţutiun*“ — partid naţionalist armean, creat la începutul ultimului deceniu al secolului al XIX-lea în scopul de a elibera de sub jugul sultanului pe armenii din Turcia. Alături de burghezie, au avut în acest partid un rol însemnat intelectualitatea naţională şi mica burghezie; din el au făcut parte şi ţărani şi muncitori care s-au lăsat înşelaţi de frazeologia naţionalistă şi socialistă. În perioada revoluţiei din 1905—1907, partidul Daşnakţutiun s-a apropiat de partidul eserilor. În 1907, congresul partidului a adoptat oficial un program „socialist“ cu caracter narodnic.

După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, daşnacii au sprijinit politica guvernului provizoriu burghez; după Revoluţia Socialistă din Octombrie au încheiat un bloc contrarevoluţionar cu menşevicii, eserii şi musavatiştii împotriva Puterii sovietice. În 1918—1920 daşnacii au condus guvernul contrarevoluţionar burghezo-naţionalist al Armeniei; toate acţiunile lor contribuiau la transformarea Armeniei într-o colonie a imperialiştilor străini şi într-un punct de sprijin al intervenţioniştilor anglo-francezi şi albgardiştilor ruşi în lupta împotriva Republicii sovietice. În noiembrie 1920, oamenii muncii din Armenia, sub conducerea partidului bolşevic şi cu sprijinul Armatei Roşii, au răsturnat guvernul daşnacilor. O

www.dacoromanica.ro

dată cu victoria Puterii sovietice, organizaţiile partidului Daşnakţutiun din Transcaucazia au fost dizolvate. — *4*.

6 În şedinţa extraordinară din 25 iulie 1918 a Sovietului din Baku a fost dezbătută problema situaţiei politice şi militare din Baku, în legătură cu ofensiva trupelor turceşti. Sub pretextul apărării oraşului Baku, menşevicii, daşnacii şi eserii au cerut să fie chemate „în ajutor" trupele engleze. Membrii bolşevici ai Consiliului Comisarilor Poporului din Baku (S.G. Şaumian, M. A. Azizbekov, P. A. Djaparidze, I. D. Zevin şi alţii) s-au ridicat categoric împotriva acestor propuneri trădătoare. Ei au declarat că „invitarea" la Baku a intervenţioniştilor englezi ar însemna o trădare a Republicii sovietice şi au prezentat un proiect de rezoluţie în care insistau să se ia măsuri urgente pentru apărarea oraşului Baku cu forţe proprii. În pofida eforturilor depuse de bolşevici, a fost adoptată, cu o neînsemnată majoritate de voturi, o rezoluţie prin care trupele engleze erau chemate să vină la Baku.

Rămaşi în minoritate, membrii bolşevici ai Consiliului Comisarilor Poporului din Baku au declarat că demisionează din guvern. Curînd însă bolşevicii din Baku şi-au dat seama că, în condiţiile create, ar fi o greşeală să demisioneze şi că, dimpotrivă, trebuie să rămînă la putere şi să folosească toate posibilităţile pentru a izola şi înfrînge pe conciliatori şi trădători. La o şedinţă extraordinară a Comitetului executiv al Sovietului din Baku s-a hotărît ca, pînă la rezolvarea definitivă a problemei puterii, toţi comisarii poporului să rămînă la posturile lor Conferinţa orăşenească din 27 iulie a bolşevicilor din Baku a hotărît ca puterea să nu fie cedată fără luptă ; totodată s-a hotărît să se organizeze de urgenţă apărarea oraşului Baku sub conducerea Consiliului Comisarilor Poporului, să se decreteze mobilizarea generală şi să se adreseze muncitorilor apelul de a se ridica în apărarea oraşului şi a Puterii sovietice. In îndeplinirea acestei hotărîri, Consiliul Comisarilor Poporului din Baku a luat o serie de măsuri : a decretat în oraş starea de război, a însărcinat Ceka să curme agitaţia contrarevoluţionară, a chemat pe muncitorii din Baku să formeze detaşamente înarmate şi să apere oraşul pînă la ultima posibilitate.

Dar eforturile eroice ale comuniştilor din Azerbaidjan şi ale părţii înaintate a proletariatului din Baku au fost zădărnicite de trădarea daşnacilor, a eserilor şi menşevicilor. Unităţile daşnace au părăsit frontul, iar în breşa formată au pătruns trupele turceşti. La 31 iulie, sub presiunea intervenţioniştilor străini şi a agenturii lor, Puterea sovietică din Baku a căzut vremelnic. Pe lîngă intervenţia străină au fost şi alte cauze care au contribuit la căderea Puterii sovietice din Baku, şi anume : organizaţiile de partid din Azerbaidjan şi Consiliul Comisarilor Poporului din Baku nu asiguraseră o alianţă trainică între proletariatul din Baku şi ţărănimea muncitoare din Azerbaidjan, iar în plus au comis o serie de greşeli în problema naţională,

www.dacoromanica.ro

lucru de care musavatiştii, daşnacii şi ceilalţi contrarevoluţionari au profitat pentru a înşela masele.

Agentura Antantei — eserii, menşevicii şi daşnacii — au format un guvern contrarevoluţionar, aşa-numita „dictatură a Caspicii centrale". Conducătorii Puterii sovietice din Azerbaidjan au fost arestaţi. În noaptea de 19 spre 20 septembrie, 26 de comisari din Baku (S. G. Şaumian, M. A. Azizbekov, P. A. Djaparidze, I. T. Fioletov, I. D. Zevin, G. N. Korganov, M. G. Vezirov şi alţii) au fost în mod bestial asasinaţi de intervenţioniştii englezi, cu participarea directă a eserilor şi menşevicilor. — *6*.

7 Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a influenţat puternic dezvoltarea mişcării revoluţionare din Germania, a întărit poziţiile politice ale grupului „Spartacus", care lupta în ilegalitate. În inimile oamenilor muncii din Germania, Decretul leninist asupra păcii trezise speranţă şi bucurie ; ei urmăreau cu simpatie lupta consecventă a guvernului sovietic pentru o pace democratică. Pretenţiile exagerate formulate de guvernul german la tratativele de pace cu delegaţia Rusiei Sovietice la Brest-Litovsk au stîrnit indignarea muncitorilor germani şi au fost una dintre principalele cauze ale grevei politice generale de la sfîrşitul lunii ianuarie şi începutul lunii februarie 1918.

La 28 ianuarie, la chemarea grupului „Spartacus", sute de mii de muncitori şi muncitoare din Berlin au încetat lucrul şi au ales Soviete muncitoreşti. În prima sa şedinţă, Sovietul muncitoresc al Marelui Berlin a cerut încheierea grabnică a păcii, fără anexiuni şi contribuţii, potrivit principiilor formulate de guvernul sovietic la tratativele de la Brest-Litovsk, participarea unor reprezentanţi ai muncitorilor din toate ţările la tratativele de pace, îmbunătăţirea aprovizionării cu alimente, ridicarea stării de asediu şi introducerea libertăţilor democratice, eliberarea celor condamnaţi sau arestaţi pentru activitate politică etc.

Greva a cuprins 39 de oraşe din Germania (Bremen, München, Hamburg, Jena, Magdeburg, Manheim, Düsseldorf, Brandenburg, Köln, Dresden, Münster, Lübeck, Nürenberg şi altele) ; la ea au participat peste 1 500 000 de muncitori. În multe localităţi au fost alese Soviete muncitoreşti, care, la rîndul lor, au creat comitete de acţiune.

Guvernul kaiserului a folosit împotriva greviştilor toate forţele de care dispunea puterea de stat. La 31 ianuarie a fost decretată la Berlin starea excepţională, iar forţele poliţieneşti locale au fost întărite cu 5 000 de poliţişti aduşi din alte oraşe. Patru corpuri de armată au primit ordinul de a fi gata de luptă împotriva greviştilor. În decurs de cîteva zile, 50 000 de muncitori berlinezi au fost chemaţi sub arme. Comandamentul militar a cerut ca în dimineaţa zilei de 4 februarie muncitorii să se prezinte la lucru. Împotriva demonstranţilor au fost trimise unităţi militare înzestrate cu mitraliere. Cu ajutorul tru-

www.dacoromanica.ro

pelor şi al poliţiei, precum şi cu complicitatea liderilor social-democraţi, guvernul kaiserului a reuşit să înăbuşe mişcarea. Mulţi muncitori au căzut victimă represiunilor. Deşi s-a încheiat cu înfrîngerea muncitorilor, greva a avut o mare însemnătate. V. I. Lenin a apreciat-o ca „un punct de cotitură în starea de spirit a proletariatului german" (Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 564). — *9*.

8 Este vorba de rebeliunea albgardiştilor de la Iaroslavl, izbucnită la 6 iulie 1918. Răscoala a fost organizată de organizaţia contrarevoluţionară „Uniunea pentru apărarea patriei şi a libertăţii", al cărei conducător era eserul de dreapta B. V. Savinkov. Ca şi celelalte rebeliuni contrarevoluţionare care au izbucnit pe vremea aceea în Rusia Sovietică, cea de la Iaroslavl a fost pregătită de imperialiştii Antantei, cu participarea activă a menşevicilor şi eserilor. Imperialiştii din ţările Antantei au pus la dispoziţia „Uniunii" lui Savinkov însemnate fonduri băneşti. Organizarea acestei rebeliuni făcea parte din planul general al intervenţiei în Rusia, plan care prevedea ca acţiunea armată de la Iaroslavl să fie declanşată concomitent cu rebeliunea eserilor „de stînga" de la Moscova (vezi adnotarea 4). Simultan urmau să înceapă rebeliuni la Murom, Kostroma, Rîbinsk şi în alte oraşe din regiunea Volgăi şi din centrul Rusiei.

În ajunul rebeliunii s-au concentrat la Iaroslavl numeroşi eseri şi menşevici, precum şi ofiţeri albgardişti. Eserii de stînga, care aveau la Iaroslavl o influenţă considerabilă, deţineau aici o serie de posturi de conducere. La 6 iulie, rebelii au ocupat centrul oraşului, arsenalul, poşta, telegraful şi alte instituţii. A început o sîngeroasă răfuială cu activiştii de partid şi de stat. Rebelii au încercat să ocupe şi periferiile muncitoreşti ale oraşului, dar acolo au întîmpinat îndată o rezistenţă energică şi dîrză. Organizaţiile de partid din întreprinderi au unit în jurul lor masele şi au chemat pe muncitori să înăbuşe rebeliunea. Muncitorii înarmaţi şi subunităţi ale Armatei Roşii au intrat în luptă cu rebelii. Guvernul sovietic a trimis în ajutorul muncitorilor din Iaroslavl o serie de unităţi militare şi detaşamente de muncitori înarmaţi din Moscova, Petrograd, Ivanovo-Voznesensk, Kostroma, Vologda şi Rîbinsk. La 21 iulie 1918 rebeliunea a fost înăbuşită. — *10*.

9 V. I. Lenin se referă la decretul „*Cu privire la organizarea sărăcimii satelor şi aprovizionarea ei cu cereale, obiecte de primă necesitate şi unelte agricole*", adoptat de C.E.C. al Sovietelor din Rusia la 11 iunie 1918. Decretul a consfinţit practica creării comitetelor sărăcimii din iniţiativa maselor. El prevedea că în sarcina acestor comitete intră: evidenţa rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor ţărăneşti, stabilirea rezervelor şi a surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiaburești, acordarea de ajutor organelor sovietice de aprovizionare la confiscarea acestor surplusuri; paza cerealelor con-

www.dacoromanica.ro

fiscate şi transportarea lor la centrele de recepţie ale statului ; aprovizionarea sărăcimii cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiabureşti, distribuirea uneltelor agricole şi a mărfurilor industriale ; organizarea campaniei de însămînţări şi de recoltare, paza semănăturilor ; lupta împotriva desăgarilor şi împotriva speculei cu cereale. Sub conducerea partidului comunist, pînă în toamna anului 1918 au fost create în toată ţara peste 80 000 de comitete ale sărăcimii, care au devenit puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletariatului la sate ; organizarea acestor comitete a marcat desfăşurarea revoluţiei socialiste la sate. Comitetele sărăcimii au avut un rol deosebit de mare în reprimarea contrarevoluţiei chiabureşti, în subminarea puterii economice a chiaburimii, prin exproprierea ei parţială. Într-o perioadă relativ scurtă, comitetele sărăcimii au luat de la chiaburi şi au dat ţăranilor săraci şi mijlocaşi 50 000 000 ha de pămînt, au confiscat de la chiaburi o bună parte din mijloacele lor de producţie, pe care le-au pus la dispoziţia ţăranilor săraci şi a mijlocaşilor neavuţi. Deosebit de mare a fost meritul acestor comitete în desăvîrşirea lichidării proprietăţii funciare moşiereşti şi în aprovizionarea centrelor muncitoreşti înfometate şi a Armatei Roşii. Comitetele sărăcimii au participat activ la organizarea întreprinderilor agricole colective — arteluri şi comune agricole —, care împreună cu sovhozurile au constituit primele nuclee ale sectorului socialist la sate ; din momentul organizării comitetelor sărăcimii, numărul artelurilor şi al comunelor agricole a început să crească, ridicîndu-se de la 240 la 1 600 — după date incomplete — către sfîrşitul anului 1918. Din iniţiativa comitetelor sărăcimii au fost create detaşamente şi regimente de voluntari pentru Armata Roşie, formate din ţărani săraci. Comitetele sărăcimii au adus o contribuţie esenţială la întărirea Sovietelor locale şi la curăţirea lor de elemente chiabureşti.

Activitatea desfăşurată de comitetele sărăcimii a avut o mare însemnătate pentru întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime, pentru atragerea ţăranului mijlocaş de partea Puterii sovietice. Lenin a subliniat în repetate rînduri că organizarea şi activitatea comitetelor sărăcimii trebuie îndrumate în aşa fel, încît să se ţină seama nu numai de interesele sărăcimii, ci şi de cele ale ţăranului mijlocaş. Comitetele sărăcimii au contribuit la pregătirea terenului pentru trecerea de la politica de neutralizare a ţăranului mijlocaş la politica de alianţă trainică cu el.

În scurtul răstimp de la înfiinţarea lor şi pînă în toamna anului 1918, comitetele sărăcimii, care au avut un rol istoric în desfăşurarea revoluţiei socialiste, au rezolvat cu succes sarcinile care le-au fost trasate. Concomitent cu aceasta, cu ajutorul comitetelor sărăcimii şi al reţelei de celule de partid care se extinsese la sate, Sovietele săteşti se întăriseră considerabil. Pornind de la acest fapt şi avînd în vedere necesitatea „de a desăvîrşi construirea aparatului de stat prin unificarea organi-

www.dacoromanica.ro

zării Sovietelor pe întregul teritoriu al Republicii sovietice", cel de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia, care a avut loc în noiembrie 1918, a adoptat o hotărîre privind fuzionarea comitetelor sărăcimii cu Sovietele de plasă şi săteşti. — *11.*

10 V. I. Lenin se referă la tratatul de pace dintre Rusia Sovietică şi puterile Cvadruplei alianţe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria şi Turcia), semnat la 3 martie 1918 la Brest-Litovsk şi ratificat la 15 martie de cel de-al IV-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia. Condiţiile impuse Rusiei Sovietice au fost extrem de grele. Potrivit tratatului, Polonia, aproape întreaga regiune baltică şi o parte din Bielorusia urmau să rămînă sub controlul Germaniei şi al Austro-Ungariei. Ucraina se separa de Rusia Sovietică şi se transforma într-un stat dependent de Germania. Sub stăpînirea Turciei urmau să treacă oraşele Kars, Batum şi Ardagan. În august 1918, Germania a impus Rusiei Sovietice un acord suplimentar şi un acord financiar care conţineau noi condiţii, extrem de împovărătoare.

Încheierea păcii de la Brest a fost precedată de o luptă înverşunată dusă împotriva lui Troţki şi a grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga". Numai datorită eforturilor uriaşe depuse de V. I. Lenin a fost semnat tratatul de pace cu Germania. Pacea de la Brest a fost un exemplu care ilustra în chip viu înţelepciunea şi elasticitatea tacticii leniniste, priceperea de a elabora în condiţii extrem de complicate unica politică justă în problema războiului şi păcii. Încheierea păcii de la Brest a fost un compromis politic rezonabil. Tratatul de la Brest a dat Statului sovietic un răgaz de pace, i-a permis să demobilizeze armata veche, care se descompusese, şi să creeze una nouă — Armata Roşie, să desfăşoare construcţia socialistă şi să acumuleze forţe pentru viitoarele bătălii împotriva contrarevoluţiei interne şi a intervenţioniştilor străini. Această politică a contribuit la intensificarea luptei pentru pace, la creşterea stării de spirit revoluţionare în rîndurile trupelor şi ale maselor largi populare din toate ţările beligerante. După revoluţia din noiembrie 1918 din Germania, care a răsturnat regimul monarhic, C.E.C. al Sovietelor din Rusia a anulat la 13 noiembrie tîlhărescul tratat de la Brest. În legătură cu tratatul de la Brest, cu necesitatea încheierii lui şi însemnătatea lui, vezi volumul de faţă, p. 52, 72, 157—159, 159—160, 195—196, 205, 217—219, 356, 386—387, 408, 409—410 — *13.*

11 V. I. Lenin se referă la istoricul decret din 28 iunie 1918 al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la naţionalizarea marilor întreprinderi industriale (publicat la 30 iunie 1918 în nr. 134 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia"). „Potrivit planului stabilit mai de mult — scria Lenin în legătură cu acest decret —, la 28 iunie, după o îndelungată muncă de pregătire,

www.dacoromanica.ro

a fost, în sfîrşit, aprobat decretul a cărui apariţie era aşteptată cu nerăbdare de masele populare din Rusia..." („Culegeri din Lenin", vol. XXXV, p. 27). Prin acest decret au fost naţionalizate toate marile întreprinderi industriale cu un capital fix de la 200 000 de ruble în sus.

Decretul din 28 iunie, care desăvîrşea socializarea socialistă a principalelor mijloace de producţie, a fost precedat de măsuri pentru naţionalizarea băncilor, a marilor uzine metalurgice, a industriei zahărului, petrolului şi cărbunelui, a transportului fluvial şi maritim etc. Proclamînd trecerea marilor întreprinderi industriale în proprietatea statului, Consiliul Comisarilor Poporului a hotărît ca, pînă la preluarea lor de către organele economice sovietice, întreprinderile naţionalizate să rămînă temporar, „cu titlu de arendă gratuită, în folosinţa foştilor proprietari", care au fost declaraţi răspunzători pentru integritatea întreprinderilor şi pentru asigurarea activităţii lor normale. Întregul personal muncitoresc şi tehnic, precum şi directorii uzinelor au fost trecuţi în serviciul Republicii sovietice. Decretul obliga Consiliul economic superior să elaboreze de urgenţă şi să trimită în toate întreprinderile naţionalizate instrucţiuni amănunţite cu privire la organizarea conducerii acestor întreprinderi. Datorită muncii organizatorice a partidului comunist şi activităţii maselor muncitoreşti, în pofida marilor dificultăţi, naţionalizarea a fost înfăptuită într-un termen scurt. Pînă la 31 august au fost naţionalizate peste 3 000 de întreprinderi.

Prin acelaşi decret au fost naţionalizate toate căile ferate particulare, precum şi întreprinderile comunale (alimentarea cu apă, uzinele de gaz, tramvaiele etc.), care au fost trecute în administrarea Sovietelor locale. — *13.*

12 *Congresul preşedinţilor de Soviete gubernia le* a avut loc în zilele de 30 iulie—1 august 1918, la Moscova. La congres au participat 122 de delegaţi, dintre care 120 comunişti. Congresul a ascultat şi a discutat raportul prezentat de G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., cu privire la activitatea Comisariatului afacerilor interne şi sarcinile lui imediate, rapoartele cu privire la organizarea muncii Sovietelor locale, cu privire la caracterul, sarcinile şi formele de organizare a miliţiei sovietice, cu privire la problema locuinţelor etc. V. I. Lenin a rostit o cuvîntare în şedinţa din seara zilei de 30 iulie. În hotărîrile adoptate, congresul a recomandat măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii aparatului de stat, a subliniat necesitatea unei conlucrări armonioase între toate părţile lui, a unei strînse legături între ele şi organele centrale, în deplin acord cu prevederile Constituţiei. Congresul a adresat muncitorilor şi ţăranilor din Republică chemarea de a se ridica cu arma în mînă întru apărarea patriei socialiste. — *20.*

www.dacoromanica.ro

13 *Constituția (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse* a fost adoptată la cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.

Hotărîrea cu privire la elaborarea proiectului de Constituție a R.S.F.S.R. a fost adoptată în ianuarie 1918 de cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Dar lucrările de elaborare propriu-zisă a proiectului de Constituție au putut fi începute de guvernul sovietic numai după cucerirea răgazului de pace. Rolul hotărîtor în elaborarea textului primei Constituții sovietice l-a avut V. I. Lenin. Proiectul a fost întocmit de o Comisie pentru elaborarea Constituției, numită de C.E.C. al Sovietelor din Rusia la 1 aprilie 1918. În conformitate cu hotărîrea Congresului al III-lea al Sovietelor, la baza lucrărilor Comisiei au stat „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat", scrisă de Lenin (vezi Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 231—233), și rezoluția „Cu privire la instituțiile federale ale Republicii Ruse", ambele adoptate de congres.

Cu elaborarea definitivă a proiectului de Constituție, în vederea prezentării lui la Congresul al V-lea al Sovietelor, a fost însărcinată o comisie specială a C.C. al P.C.(b) din Rusia, în frunte cu V. I. Lenin. La 3 iulie, comisia C.C., prezidată de Lenin, a examinat două proiecte de Constituție sovietică: proiectul Comisiei pentru elaborarea Constituției, numită de C.E.C. al Sovietelor din Rusia, și proiectul propus de Comisariatul poporului pentru justiție. Comisia C.C. al P.C.(b) din Rusia a pus la baza Constituției proiectul comisiei C.E.C. din Rusia, introducînd în acest proiect unele prevederi din proiectul Comisariatului poporului pentru justiție și făcînd unele completări și modificări cu caracter principial. Totodată, la propunerea lui Lenin, în textul Constituției R.S.F.S.R. a fost inclusă, cu titlu de preambul, „Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat", a fost adăugat un articol cu privire la egalitatea în drepturi a naționalităților și raselor în Republica sovietică, au fost formulate articolele prin care se acordă drepturi politice străinilor care locuiesc și muncesc pe teritoriul R.S.F.S.R. și drept de azil tuturor străinilor urmăriți pentru convingerile lor politice și religioase. Proiectul elaborat de comisia C.C. al P.C.(b) din Rusia a fost prezentat spre aprobare Congresului al V-lea al Sovietelor.

Chiar în prima zi a lucrărilor congresului, la 4 iulie, a fost numită o comisie, formată din reprezentanți ai diferitelor fracțiuni, care să examineze proiectul de Constituție și să prezinte congresului un raport asupra acestui proiect. Comisia numită de congres a adus proiectului de Constituție unele modificări redacționale, a completat cu o serie de articole secțiunea consacrată drepturilor în materie bugetară și a introdus o secțiune nouă cu privire la stema și la drapelul R.S.F.S.R. La 10 iulie, în ultima sa ședință, congresul a ascultat raportul comisiei cu privire la proiectul de Constituție, după care a

www.dacoromanica.ro

aprobat în unanimitate Constituţia R.S.F.S.R. şi a însărcinat noul Comitet Executiv Central s-o redacteze în formă definitivă.

La 19 iulie 1918, Constituţia Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse a fost publicată ca Lege fundamentală, care a intrat în vigoare din momentul publicării ei. — *21.*

14 Regimentul revoluţionar „Varşovia", care număra circa 16 000 de oameni, era format din voluntari polonezi şi a participat în repetate rînduri la luptele duse împotriva trupelor albgardiste. În ziua de vineri 2 august 1918, înainte de plecarea pe front a acestui regiment, în clădirea fostului Institut comercial (în prezent Institutul de ştiinţe economice „G. V. Plehanov" din Moscova), a avut loc un miting la care a participat întregul regiment şi în cadrul căruia a luat cuvîntul V. I. Lenin. La organizarea mitingului a participat cunoscutul militant al mişcării muncitoreşti poloneze J. Marchlewsky. — *24.*

15 Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia organiza în raioanele Moscovei săptămînal, vinerea, mari mitinguri ale muncitorilor şi ostaşilor roşii. La propunerea lui V. I. Lenin, s-a hotărît ca la aceste mitinguri să ia cuvîntul în mod regulat membri ai Comitetului Central şi lucrători cu munci de răspundere. Lenin lua adeseori cuvîntul la aceste mitinguri, uneori de 3—4 ori pe zi, şi cerea ca nici un lucrător cu muncă de răspundere să nu se eschiveze de la obligaţia de a vorbi în faţa muncitorilor. El urmărea cu multă atenţie starea de spirit a adunărilor muncitoreşti şi cerea să i se comunice ce întrebări li se pun vorbitorilor, ce propuneri fac muncitorii.

În ziua de 2 august 1918, cuvîntările rostite în cadrul mitingurilor au avut ca temă: „Republica sovietică în pericol". — *27.*

16 Mitingul de la Hodînka (azi Okteabrskoe pole) al ostaşilor roşii care se pregăteau să plece pe front a avut loc la clubul „Kukuşka". După cum îşi aminteşte F. Solodov, pe atunci mitralior în Regimentul 4 puşcaşi Moscova, cuvîntarea lui Lenin a durat 25—30 de minute (vezi „Munca politică de partid în Armata sovietică şi în Flota maritimă militară", 1960, nr. 3, p. 19). — *30.*

17 „*Tezele cu privire la problema aprovizionării*" au fost scrise de V. I. Lenin într-un moment cînd aprovizionarea populaţiei se afla într-o situaţie extrem de critică şi cînd ţara ducea o luptă încordată împotriva forţelor intervenţioniştilor străini şi ale contrarevoluţiei interne.

Pe baza tezelor lui Lenin au fost elaborate, iar apoi discutate şi adoptate, în şedinţele din 3, 4, 5 şi 6 august 1918 ale Consiliului Comisarilor Poporului, următoarele decrete în problema aprovizionării: „Cu privire la participarea organizaţiilor muncitoreşti la colectările de cereale", „Decret cu privire la detaşamentele de recoltare şi la detaşamentele de recoltare şi rechiziţionare", „Hotărîre cu privire la detaşamentele de

www.dacoromanica.ro

aprovizionare, control şi rechiziţionare care acţionează pe căile ferate şi fluviale", „Decret cu privire la obligativitatea schimbului de mărfuri în regiunile producătoare de cereale", „Cu privire la stabilirea preţurilor fixe pentru cerealele din recolta anului 1918", precum şi apelul „La luptă pentru pîine", adresat de Consiliul Comisarilor Poporului tuturor oamenilor muncii. La 6 şi 8 august, toate decretele adoptate au fost publicate în „Izvestiia C.E.C. din Rusia".

Vezi în „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 119—141, materialele leniniste referitoare la elaborarea, pe baza acestor teze, a respectivelor proiecte de decret în şedinţele Consiliului Comisarilor Poporului (planuri, însemnări etc.).

Decretul cu privire la introducerea impozitului în natură, despre care se vorbeşte în punctul 8 al „Tezelor", a fost elaborat mai tîrziu şi adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 26 octombrie 1918 (în legătură cu acest decret vezi adnotarea 39). — *31.*

18 Proiectul de hotărîre scris de V. I. Lenin a fost aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului la 2 august 1918 în legătură cu adoptarea decretului cu privire la condiţiile de admitere în instituţiile de învăţămînt superior din R.S.F.S.R. Decretul deschidea larg porţile şcolii superioare tuturor doritorilor de a învăţa care au împlinit 16 ani, anula obligativitatea prezentării unei diplome sau adeverinţe de absolvire a şcolii medii, desfiinţa examenele de admitere şi taxele universitare. Hotărîrea şi decretul au fost publicate la 6 august în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *35.*

19 „*Scrisoarea către muncitorii din Eleţ*" conţine răspunsul lui Lenin la darea de seamă asupra şedinţei organizaţiei din Eleţ a partidului eserilor de stînga, publicată în numărul din 31 iulie 1918 al ziarului „Sovetskaia Gazeta" din Eleţ. Acest număr de ziar i-a fost adus lui V. I. Lenin de K. Grodner, reprezentantul organizaţiei din Eleţ a P.C. (b) din Rusia, care fusese trimis la Moscova cu scopul de a obţine o infirmare a născocirilor calomnioase ale eserului de stînga Kriukov, menţionate în scrisoarea lui Lenin. La 11 august „Sovetskaia Gazeta" a publicat această scrisoare a lui Lenin, însoţită de o declaraţie a lui K. Grodner, în care se arăta, pe baza convorbirilor avute cu I. M. Sverdlov, V. A. Avanesov şi V. D. Bonci-Bruevici, că aceştia din urmă n-au afirmat nimic din ceea ce le atribuise Kriukov.

„*Sovetskaia Gazeta*" — organ al Comitetului executiv al judeţului Eleţ, gubernia Orel; a apărut de la 16 mai 1918 pînă la 2 martie 1919. — *36.*

20 Aici este vorba de Decretul asupra pămîntului, adoptat la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de către cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia. Acest decret a desfiin-

www.dacoromanica.ro

ţat proprietatea funciară privată şi a proclamat naţionalizarea pămîntului. În acelaşi timp, Mandatul ţăranilor cu privire la pămînt, care face parte integrantă din Decretul asupra pămîntului, prevedea că pămîntul va fi repartizat între oamenii muncii „după norma de muncă sau de consum" şi promova ideea socializării pămîntului. În ceea ce priveşte caracterizarea făcută de Lenin naţionalizării pămîntului şi „folosirii lui egalitare" vezi volumul de faţă, p. 328—338. — *37.*

21 V. I. Lenin se referă la oraşele şi regiunile care fuseseră ocupate de cehii albi şi în care au fost formate guverne albgardiste cu participarea menşevicilor şi a eserilor, guverne care au dezlănţuit sîngeroase represiuni împotriva oamenilor muncii. — *41.*

22 Este vorba de hotărîrea din 6 august 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la stabilirea preţurilor fixe pentru cerealele din recolta anului 1918", prin care preţurile de colectare a cerealelor au fost triplate. Problema majorării preţurilor de colectare a fost pusă de V. I. Lenin în „Tezele cu privire la problema aprovizionării", scrise de el la 2 august (vezi volumul de faţă, p. 31—34). La 8 august, hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului a fost publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *42.*

23 Cuvîntarea lui V. I. Lenin la mitingul de masă al oamenilor muncii din raionul Sokolniki, oraşul Moscova, din seara zilei de vineri 9 august 1918, a fost rostită în parcul Sokolniki (azi parcul de cultură şi odihnă „Sokolniki"). La mitingurile din acea zi, cuvîntările au avut drept temă: „Al cincilea an de măcel mondial". — *44.*

24 Acest proiect de telegramă a fost scris de V. I. Lenin în urma ştirilor primite din ţară că unele organe de stat şi de partid denaturează linia partidului comunist şi a guvernului sovietic în ceea ce priveşte organizarea comitetelor sărăcimii. În unele locuri, lozinca organizării comitetelor sărăcimii a fost greşit interpretată, în sensul că sărăcimea trebuie să fie opusă restului populaţiei ţărăneşti — atît chiaburilor notorii cît şi numeroasei pături a ţărănimii mijlocaşe; ţăranii mijlocaşi nu erau atraşi să participe la alegerea comitetelor sărăcimii, iar în unele cazuri aceste comitete nu se alegeau, ci se numeau printr-o hotărîre a Sovietelor de plasă. Proiectul ce se publică în volumul de faţă a stat la baza telegramei trimise la 17 august 1918, sub semnătura lui V. I. Lenin şi a lui A. D. Ţiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, tuturor Sovietelor guberniale şi tuturor comitetelor guberniale de aprovizionare şi publicate la 18 august în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *46.*

25 E vorba de hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului din 6 august 1918 cu privire la majorarea preţurilor fixe la colec-

www.dacoromanica.ro

tările de cereale (vezi adnotarea 22) şi decretul „Cu privire la înzestrarea agriculturii cu unelte de producţie şi produse metalice". Proiectul acestui decret, prezentat spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului, fusese completat de V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua p. 250); în formă definitivă, el a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 24 aprilie 1918 şi publicat la 27 aprilie în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *46.*

26 Din iniţiativa lui V. I. Lenin, în şedinţa din 16 august 1918 a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia a fost pusă problema organizării grupelor de simpatizanţi. Crearea lor devenise necesară în legătură cu sarcina de a atrage în P.C. (b) din Rusia noi forţe din rîndurile părţii mai înaintate şi mai conştiente a maselor muncitoare. În şedinţa la care a fost dezbătută această problemă, Lenin a luat de două ori cuvîntul. În urma propunerilor făcute de el, s-a hotărît să se procedeze la crearea de grupe de simpatizanţi şi să se elaboreze un statut al acestei organizaţii.

La 22 august, ziarele „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" au publicat statutul organizaţiei de simpatizanţi, adoptat de Comisia executivă a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, statut care stabilea normele de primire în grupele de simpatizanţi, precum şi drepturile şi îndatoririle membrilor acestor grupe. La 31 august, acest statut a fost aprobat de Conferinţa orăşenească a organizaţiei Moscova a P.C. (b) din Rusia, care, cu o majoritate covîrşitoare de voturi, s-a pronunţat pentru organizarea grupelor de simpatizanţi. Crearea acestor grupe a întărit legăturile dintre partid şi mase şi a antrenat în viaţa politică a ţării noi şi largi pături de oameni ai muncii. Ulterior, grupele de simpatizanţi au fost desfiinţate, iar în locul apartenenţei la aceste grupe a fost introdus stagiul de candidat. — *47.*

27 Organizarea expedierii în S.U.A. a *„Scrisorii către muncitorii americani"* şi-a asumat-o bolşevicul M. M. Borodin, care sosise nu de mult din America. În condiţiile intervenţiei militare străine şi ale blocadei împotriva Rusiei Sovietice, expedierea acestei scrisori era legată de mari dificultăţi. Sarcina de a o duce în S.U.A. a fost îndeplinită de P. I. Travin (Sletov). (Vezi în legătură cu aceasta amintirile lui Travin în nr. 4 din 1958 al revistei „Ogoniok" şi în nr. 13 din 1960 al revistei „Novoe Vremea"). O dată cu „Scrisoarea" au fost aduse în S.U.A. Constituţia R.S.F.S.R. şi textul notei pe care guvernul sovietic a adresat-o preşedintelui Wilson, cerîndu-i să pună capăt intervenţiei; cu participarea activă a cunoscutului ziarist socialist american John Reed, aceste documente au fost publicate în ziarele americane.

Cu unele prescurtări, „Scrisoarea către muncitorii americani" a fost publicată în limba engleză, în decembrie 1918, în

www.dacoromanica.ro

organele aripii stîngi a Partidului socialist american — revista „The Class Struggle", care apărea la New York, şi săptămînalul „The Revolutionary Age", care apărea la Boston, cu participarea lui John Reed şi a lui Sen Kataiama. Interesul cititorilor faţă de scrisoarea lui Lenin a fost atît de mare, încît ea a trebuit să fie editată, într-un tiraj mare, ca extras din revista „The Class Struggle". Ulterior, scrisoarea lui Lenin a fost în repetate rînduri publicată în presa burgheză şi socialistă din S.U.A. şi din Europa occidentală: în nr. 28—29 din 1918 al revistei socialiste franceze „Demain", parţial în nr. 138 al ziarului „The Call", organul Partidului socialist britanic, în nr. 51—52 din 1918 al revistei berlineze „Die Aktion" etc. În 1934, textul integral al „Scrisorii" a apărut într-o broşură editată la New York.

„Scrisoarea către muncitorii americani" a fost larg folosită de socialiştii de stînga din America; ea a avut un rol deosebit de mare în dezvoltarea mişcării comuniste şi muncitoreşti din S.U.A. şi din Europa şi a ajutat pe muncitorii înaintaţi să înţeleagă esenţa imperialismului şi să-şi dea seama de marile transformări revoluţionare înfăptuite de Puterea sovietică. Apelul lui Lenin către muncitorii americani a contribuit la intensificarea în S.U.A. a mişcării de protest împotriva intervenţiei armate în Rusia Sovietică. — *49*.

28 În aprilie 1898, imperialiştii americani, căutînd să folosească în scopurile lor mişcarea de eliberare naţională din Cuba şi din insulele Filipine, îndreptată împotriva colonialiştilor spanioli, au declarat război Spaniei. Sub pretextul „ajutorării" poporului filipinez, care proclamase Republica filipineză independentă, ei au debarcat în Filipine trupe americane. Prin tratatul de pace încheiat la 10 decembrie 1898 la Paris, Spania învinsă a renunţat la Filipine în favoarea S.U.A. În februarie 1899, imperialiştii americani au început în mod perfid acţiuni militare împotriva Republicii filipineze. Întîmpinînd o rezistenţă dîrză, trupele S.U.A. au dezlănţuit o campanie de execuţii în masă şi de bestială torturare a locuitorilor paşnici. Cu toată superioritatea lor numerică şi deşi incomparabil mai bine înarmaţi, intervenţioniştilor nu le-a fost uşor să-i supună pe filipinezi. În Filipine se desfăşura un larg război de guerilă împotriva cotropitorilor. Pentru a-şi atinge scopul, imperialiştii americani au folosit divergenţele din rîndurile filipinezilor. Clica burghezo-moşierească, speriată de faptul că ţăranii îmbinau lupta pentru independenţă cu lupta pentru pămînt şi pentru îmbunătăţirea situaţiei lor, au căzut la înţelegere cu imperialiştii. În 1901 mişcarea de eliberare naţională din Filipine a fost înăbuşită, iar Filipinele au ajuns în stare de dependenţă colonială faţă de S.U.A. — *50*.

29 În recenzia sa la cartea economistului american H. C. Carey: „Scrisori de economie politică către preşedintele Statelor Unite

www.dacoromanica.ro

ale Americii", N. G. Cernîşevski scria: „Drumul istoriei nu e trotuarul de pe Nevski prospekt; el trece numai peste ogoare cînd prăfuite, cînd noroioase, numai prin mlaştini şi hăţişuri. Cine se teme să se umple de praf şi să-şi murdărească cizmele, acela să nu se apuce de activitate obştească". (N. G. Cernîşevski. Opere complete în 15 volume, vol. VII, Moscova, 1950, p. 923). — *57.*

30 „*Appeal to Reason*" — ziar al socialiştilor americani; fondat în 1895 în oraşul Jirard, statul Kansas (S.U.A.). Ziarul propaga ideile socialiste şi se bucura de mare popularitate printre muncitori. În anii războiului imperialist mondial a avut o poziţie internaţionalistă.

Articolul lui E. Debs a fost publicat în acest ziar la 11 septembrie 1915. Titlul articolului, citat probabil din memorie de V. I. Lenin, era „When I shall fight" („Cînd voi lupta"). — *59.*

31 În ziua de 23 august 1918, V. I. Lenin a luat cuvîntul în sala Muzeului politehnic la un miting al oamenilor muncii din raionul Gorodskoi, oraşul Moscova; tema cuvîntării sale era: „Pentru ce luptă comuniştii (bolşevicii)". Într-o informare asupra felului cum s-a desfăşurat acest miting, comitetul raional de partid Gorodskoi arăta: „Mitingul de ieri s-a desfăşurat într-un fel cu totul deosebit: de mult n-am mai avut asemenea mitinguri. Sala Muzeului politehnic era arhiplină... Oamenii presimţiseră parcă instinctiv că va vorbi Lenin şi au dat năvală". — *67.*

32 În primăvara şi vara anului 1917, în rîndurile trupelor franceze luase o mare extindere mişcarea de protest împotriva continuării războiului imperialist. Starea de spirit a armatei era considerabil influenţată de creşterea mişcării revoluţionare antirăzboinice a oamenilor muncii francezi, care fusese puternic impulsionată de revoluţia burghezo-democratică din februarie din Rusia. La creşterea frămîntărilor din rîndurile trupelor franceze a contribuit şi prezenţa în Franţa a soldaţilor armatei ruse pe care guvernul ţarist îi trimisese acolo în 1916. După revoluţia din februarie, în unităţile militare ruseşti aflate în Franţa s-au constituit Soviete de deputaţi ai soldaţilor, care controlau activitatea comandamentului. Majoritatea soldaţilor au refuzat să lupte şi au cerut guvernului provizoriu să fie readuşi în patrie. Exemplul soldaţilor ruşi a molipsit şi unităţile franceze. La mijlocul lunii mai, după eşecul ofensivei trupelor franceze, în timpul căreia au pierit inutil zeci de mii de soldaţi, în rîndurile armatei se iscă o mişcare revoluţionară, care a durat pînă la sfîrşitul lunii iunie. Extenuaţi de grelele condiţii ale vieţii de pe front, soldaţii refuzau să intre în tranşee, organizau mitinguri, cereau să se ia măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei lor şi să se pună capăt războiului imperialist. După date oficiale, mişcarea cuprinsese 75 de regi-

www.dacoromanica.ro

mente de infanterie, 23 de batalioane de puşcaşi şi 12 regimente de artilerie. În unele cazuri, soldaţii răsculaţi nu se limitau la refuzul de a executa ordinele superiorilor, ci şi întorceau armele împotriva guvernului lor. Deoarece însă pe vremea aceea nu exista în Franţa un partid revoluţionar al clasei muncitoare, precum şi din alte cauze, răsculaţii s-au dovedit a nu fi îndeajuns de pregătiţi pentru acţiuni revoluţionare consecvente împotriva războiului imperialist. Cu ajutorul liderilor social-şovinişti şi anarho-sindicalişti, guvernul francez a reuşit să înăbuşe mişcarea revoluţionară din armată.

După înăbuşirea mişcării, L. J. Malvy, ministrul de interne al Franţei, a fost acuzat de carenţă în combaterea „defetismului" şi deferit justiţiei. — *70.*

33 V. I. Lenin se referă la preotul G. A. Gapon, agent al ohranei, care, în scopuri provocatoare, organizase la 9 ianuarie 1905 procesiunea paşnică a muncitorilor spre Palatul de iarnă, pentru a prezenta ţarului o petiţie. Din ordinul ţarului, armata a tras în muncitorii neînarmaţi, în soţiile şi copiii lor: peste 1 000 de oameni au fost ucişi, aproximativ 5 000 au fost răniţi. În aceeaşi zi au apărut pe străzile Petrogradului baricade şi s-au produs ciocniri armate între muncitori şi poliţie, în sprijinul căreia fuseseră aduse trupe. Ziua de 9 ianuarie a marcat începutul primei revoluţii ruse (1905—1907). — *72.*

34 *Primul Congres general al învăţământului din Rusia* a avut loc între 26 august şi 4 septembrie 1918, la Moscova, în localul Şcolii superioare pentru femei (azi Institutul pedagogic de stat „V. I. Lenin" din Moscova). La lucrările congresului au participat delegaţi ai secţiilor de învăţământ public, învăţători, activişti ai organizaţiilor cultural-educative. În total au participat la congres peste 700 de delegaţi. Congresul l-a ales pe V. I. Lenin preşedinte de onoare şi l-a invitat să participe la lucrările lui. Raportul de activitate al Comisariatului poporului pentru învăţământul public a fost prezentat de A. V. Lunacearski. Congresul a ascultat, de asemenea, rapoartele prezentate de: N. K. Krupskaia — cu privire la învăţământul extraşcolar, M. N. Pokrovski — cu privire la reforma învăţământului superior, P. N. Lepeşinski — cu privire la principiile fundamentale ale reformei şcolare, V. M. Pozner — cu privire la şcoala unică a muncii, D. A. Lazurkina — cu privire la educaţia preşcolară, V. P. Potemkin — cu privire la starea de spirit a cadrelor didactice din Rusia şi altele. Lenin a luat cuvîntul în ziua a treia a lucrărilor congresului, la 28 august. Congresul a dezbătut hotărîrea cu privire la introducerea în R.S.F.S.R. a şcolii unice a muncii, care a fost ulterior aprobată de C.E.C. din Rusia şi publicată la 16 octombrie 1918 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia". Hotărîrea a avut o mare însemnătate pentru făurirea şcolii sovietice.

www.dacoromanica.ro

În legătură cu odiosul atentat la viaţa lui V. I. Lenin, săvîrşit la 30 august 1918 de către terorista eseră F. Kaplan, congresul, întrunit la 31 august în şedinţă plenară extraordinară, a adoptat o rezoluţie în care îşi exprima simpatia fierbinte faţă de V. I. Lenin şi N. K. Krupskaia şi încrederea fermă în victoria cauzei revoluţiei.

În secţiunea „Materiale pregătitoare" din volumul de faţă se publică planul cuvîntării rostite de V. I. Lenin la acest congres. — *76.*

35 Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la dările de seamă ale comisariatelor poporului a fost adoptată la şedinţa din 29 august 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului; a fost scrisă de V. I. Lenin, după cît se parte, chiar în timpul şedinţei. — *81.*

36 La invitaţia Comitetului organizaţiei din Moscova a P.C. (b) din Rusia, V. I. Lenin a luat cuvîntul la mitingul oamenilor muncii din raionul Basmannîi, oraşul Moscova, care a avut loc în localul Bursei de cereale din piaţa Gavrikov (azi Piaţa Spartak, Casa pionierilor din raionul Bauman); tema cuvîntării: „Două puteri (dictatura proletariatului şi dictatura burgheziei)". — *83.*

37 Mitingul de la uzina fostă „Michelson" (azi uzina „Vladimir Ilici") din raionul Zamoskvorecie a avut loc într-una din clădirile acestei uzine. V. I. Lenin a venit aici direct din raionul Basmannîi, unde participase la un miting similar, şi, luînd cuvîntul în faţa muncitorilor, a vorbit pe tema „Două puteri (dictatura proletariatului şi dictatura burgheziei)". La ieşirea lui Lenin din clădirea în care se ţinea mitingul, la ora 19 şi 30 minute, el a fost victima unui odios atentat: terorista eseră F. Kaplan a tras asupra lui cu un revolver încărcat cu gloanţe otrăvite, pricinuindu-i două răni grele.

Ştirea rănirii lui V. I. Lenin a stîrnit în toată ţara o adevărată furtună de indignare. Oamenii muncii cereau pedepsirea exemplară a teroriştilor şi zdrobirea necruţătoare a contrarevoluţiei burghezo-moşiereşti, jurau că nu-şi vor precupeţi forţele pentru înfrîngerea duşmanului. Ostaşii Armatei Roşii mergeau la luptă plini de nerăbdare să răzbune atentatul la viaţa lui Lenin. Oamenii sovietici s-au unit şi mai strîns în jurul partidului comunist şi al guvernului sovietic, au intensificat ajutorul dat frontului.

În numărul din 4 septembrie 1918 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia" a fost publicat un comunicat în care se arăta că, printr-o sentinţă a Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia, terorista Kaplan a fost condamnată la moarte prin împuşcare şi că sentinţa a fost executată. — *85.*

www.dacoromanica.ro

38 „*Scrisoarea adresată prezidiului conferinței organizațiilor cultural-educative proletare*" a fost trimisă de V. I. Lenin ca răspuns la adresa de salut primită de el din partea conferinței.

Prima Conferință generală a organizațiilor cultural-educative proletare din Rusia a avut loc între 15 și 20 septembrie 1918, la Moscova. După datele comisiei de validare, la această conferință au participat 330 de delegați. Scrisoarea lui Lenin a fost citită în ședința a cincea, din 19 septembrie. La conferință au rostit cuvîntări și au prezentat rapoarte N. K. Krupskaia, M. N. Pokrovski și conducătorii Proletcultului: A. A. Bogdanov, P. I. Lebedev-Poleanski, F. I. Kalinin și alții.

Rezoluțiile conferinței reflectau orientarea greșită a conducătorilor Proletcultului: încercarea de a ocoli sarcinile muncii cultural-educative de masă, tendința de a crea, în afara realității vii, izolat de masele largi ale oamenilor muncii, o „cultură proletară" aparte, fără legătură cu cultura premergătoare etc.

Relatînd împrejurările în care a scris Lenin documentul de față, N. K. Krupskaia spune în amintirile ei: „Pe vremea aceea Proletcultul se bucura de o puternică influență. Ilici considera că deficiența Proletcultului consta în faptul că-și lega prea puțin activitatea de sarcinile politice generale ale luptei, contribuia în prea mică măsură la ridicarea conștiinței maselor, la promovarea muncitorilor, la pregătirea lor pentru conducerea statului prin Soviete. În scrisoarea de salut adresată conferinței, el se referea tocmai la sarcinile politice ce reveneau Proletcultului" (N. K. Krupskaia. „Amintiri despre Lenin", București, Editura politică, 1960, p. 405). — *89*.

39 Problema introducerii impozitului în natură a fost pusă de V. I. Lenin în „Tezele cu privire la problema aprovizionării", scrise la 2 august 1918 (vezi volumul de față, p. 31—34). Pentru prima oară proiectul de decret cu privire la impunerea în natură a gospodăriilor agricole a fost discutat în ședința din 4 septembrie a Consiliului Comisarilor Poporului, care a stabilit ca proiectul să fie transmis unei comisii formate din reprezentanți ai comisariatelor finanțelor, aprovizionării, agriculturii, controlului de stat și afacerilor interne. Celelalte comisariate aveau dreptul să participe la lucrările comisiei.

Proiectul de decret a fost din nou dezbătut în ședința din 21 septembrie a Consiliului Comisarilor Poporului. Se pare că chiar în timpul ședinței Consiliului Comisarilor Poporului a scris Lenin „Principiile fundamentale ale decretului" și observațiile pe marginea proiectului de decret. (În ceea ce privește documentele scrise de Lenin în legătură cu elaborarea decretului în această ședință a Consiliului Comisarilor Poporului, precum și în alte ședințe — însemnări, calcule, planul cuvîntării rostite în ședința Consiliului Comisarilor Poporului etc. — vezi și „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 147—151.) În

www.dacoromanica.ro

şedinţa din 21 septembrie, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat hotărîrea de a însărcina comisia, completată cu P. I. Popov, reprezentantul Direcţiei centrale de statistică, să prelucreze proiectul de decret în spiritul principiilor formulate de Lenin.

În forma sa definitivă, decretul a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 26 octombrie, aprobat de C.E.C. la 30 octombrie şi publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" la 14 noiembrie 1918. Introducerea efectivă a impozitului în natură a fost împiedicată de extinderea intervenţiei militare străine şi a războiului civil, care a impus concentrarea tuturor forţelor şi mijloacelor în scopul apărării republicii, introducerea predării obligatorii a surplusurilor de produse, precum şi alte măsuri excepţionale. Experienţa dobîndită în pregătirea introducerii acestui impozit a fost folosită în anii următori. Principiile leniniste ale impozitului în natură pe venit, elaborate în 1918, au fost dezvoltate multilateral şi şi-au găsit o expresie practică în impozitul în natură instituit în primăvara anului 1921, care după terminarea războiului civil a marcat trecerea la construcţia economică paşnică pe baza noii politici economice. Decretul din octombrie 1918 cu privire la introducerea impozitului în natură a fost amintit de Lenin în raportul de activitate al C.C. prezentat la Congresul al X-lea al partidului, în legătură cu explicarea necesităţii de a se renunţa la predarea obligatorie a surplusurilor de cereale şi de a o înlocui prin impozitul în natură (vezi Opere, vol. 32, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 178). — *95*.

40 Conţinutul articolului 12 din „Legea fundamentală cu privire la socializarea pămîntului", aprobată la 18 (31) ianuarie 1918 de cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor şi adoptată în formă definitivă la şedinţa din 27 ianuarie (9 februarie) a Comitetului Executiv Central, este următorul: „Repartizarea pămîntului între oamenii muncii trebuie să se facă pe baze egalitare şi după criteriul capacităţii de muncă, în aşa fel încît norma de muncă şi de consum, aplicată într-un anumit raion la sistemul de folosinţă funciară istoriceşte format, să nu depăşească capacitatea de muncă a forţelor existente în fiecare gospodărie şi să ofere totodată familiei agricultorului posibilitatea unei existenţe îndestulate". În articolul 17 al acestei legi se spunea: „Surplusul de venit obţinut de pe urma fertilităţii naturale a terenurilor mai bune sau de pe urma poziţiei lor mai avantajoase în raport cu pieţele de desfacere va fi folosit pentru nevoile obşteşti şi în acest scop va intra la dispoziţia organelor Puterii sovietice" („Decretele Puterii sovietice", vol. I, Moscova, 1957, p. 408—409). — *95*.

41 Oraşul Simbirsk a fost eliberat de sub stăpînirea trupelor albgardiste şi cehoslovace la 12 septembrie 1918, în urma lupte-

www.dacoromanica.ro

lor duse de unităţi ale Armatei Roşii care se aflau sub comanda lui M. N. Tuhacevski.

Curînd după eliberarea Simbirskului, la un miting prezidat de V. V. Kuibîşev, ostaşii Armatei Roşii au hotărît să trimită lui V. I. Lenin o telegramă cu următorul cuprins: „Dragă Vladimir Ilici! Luarea oraşului dv. natal este răspunsul nostru la una din rănile care v-au fost pricinuite, iar răspunsul la cea de-a doua va fi Samara!"

Telegrama ce se publică în volumul de faţă este răspunsul lui Lenin la mesajul de salut al ostaşilor Armatei Roşii. — *97.*

42 Scrisoarea lui V. I. Lenin către ostaşii Armatei Roşii care au participat la eliberarea Kazanului a fost adusă la cunoştinţa garnizoanei oraşului Sviajsk. — *98.*

43 Scrisoarea de faţă a fost citită în şedinţa comună din 3 octombrie 1918 a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia şi a Sovietului din Moscova cu reprezentanţii comitetelor de întreprindere şi ai sindicatelor, convocată la propunerea lui V. I. Lenin în legătură cu criza politică din Germania. La această şedinţă a fost adoptată o rezoluţie în care au fost incluse principalele teze din scrisoarea lui Lenin. — *99.*

44 „*The Socialist Review*" — revistă lunară, organ al Partidului laburist independent din Anglia, partid reformist; a apărut la Londra din 1908 pînă în 1934. În anii războiului imperialist mondial au colaborat la această revistă R. MacDonald, Ph. Snowden, A. Lee şi alţii. — *103.*

45 V. I. Lenin se referă la membrii Societăţii fabienilor — organizaţie reformistă engleză întemeiată în 1884, denumită astfel după numele generalului roman din secolul al III-lea î.e.n. Fabius Maximus, poreclit „Cunctator" („Temporizatorul") din cauza tacticii lui de expectativă, de evitare a bătăliilor decisive în războiul cu Hannibal. Membrii Societăţii fabienilor au fost în marea lor majoritate reprezentanţi ai intelectualităţii burgheze — oameni de ştiinţă, scriitori, oameni politici (S. şi B. Webb, R. MacDonald, B. Shaw şi alţii); ei negau necesitatea luptei de clasă a proletariatului şi a revoluţiei socialiste şi afirmau că trecerea de la capitalism la socialism e posibilă numai prin reforme mărunte, prin transformări treptate ale societăţii. V. I. Lenin a calificat fabianismul drept „un curent al oportunismului extrem" (Opere complete, vol. 16, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 344). În 1900 Societatea fabienilor a intrat în partidul laburist. „Socialismul fabian" este unul dintre izvoarele ideologiei laburiştilor.

Caracterizarea fabienilor a fost făcută de V. I. Lenin în articolul „Pacifismul englez şi aversiunea englezilor faţă de teorie" (Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 266—272). — *105.*

www.dacoromanica.ro

46 *Independenţii* — membrii Partidului laburist independent (Independent Labour Party) din Anglia, organizaţie reformistă creată de conducătorii „noilor trade-unionuri" în 1893, în condiţiile înviorării luptei greviste şi ale intensificării mişcării pentru independenţa clasei muncitoare engleze faţă de partidele burgheze. Din P.L.I. făceau parte membrii „noilor trade-unionuri" şi ai unor sindicate mai vechi, precum şi reprezentanţi ai intelectualităţii şi ai micii burghezii, aflaţi sub influenţa fabienilor. În fruntea partidului se aflau Keir-Hardie şi R. MacDonald. Din momentul înfiinţării sale, P.L.I. s-a situat pe poziţii burghezo-reformiste, punînd în centrul atenţiei lupta parlamentară şi acordurile parlamentare cu partidul liberal. Caracterizînd Partidul laburist independent, Lenin scria că este „în realitate un partid oportunist, dependent întotdeauna de burghezie" (Opere, vol. 29, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 479). — *105.*

47 Este vorba de afirmaţiile făcute de K. Marx în scrisoarea sa din 12 aprilie 1871 către L. Kugelmann (vezi K. Marx, F. Engels, V. I. Lenin. „Despre internaţionalismul proletar", Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 118) şi în cuvîntarea sa cu privire la Congresul de la Haga, rostită la mitingul din 8 septembrie 1872 de la Amsterdam (vezi K. Marx şi F. Engels, Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 163—164). Vezi, de asemenea, prefaţa lui F. Engels la ediţia engleză a volumului I al „Capitalului" de K. Marx (K. Marx. „Capitalul", vol. I, Bucureşti, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 64—65).

Scrisoarea lui K. Marx către L. Kugelmann a fost folosită de Lenin în lucrarea sa „Statul şi revoluţia" (vezi Opere complete, vol. 33, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 37). — *106.*

48 Vezi K. Marx şi F. Engels. Despre sindicate, Bucureşti, Editura politică, 1961, p. 292. — *106.*

49 Vezi Marx-Engels, Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 292. — *108.*

50 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 179. — *108.*

51 *„Zimmerwaldienii"* — membrii uniunii create la prima Conferinţă socialistă internaţională de la Zimmerwald (5—8 septembrie 1915). Lenin a definit această conferinţă ca un prim pas în dezvoltarea mişcării internaţionale împotriva războiului. La lucrările ei au participat 38 de delegaţi din partea unor partide şi organizaţii din 11 ţări europene. C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost reprezentat prin V. I. Lenin şi G. E. Zinoviev. Au participat de asemenea P. B. Axelrod şi L. Martov (din partea Comitetului de organizare menşevic al P.M.S.D.R.). Ca organ de conducere al Uniunii zimmerwaldiene a fost aleasă

www.dacoromanica.ro

la conferință o comisie denumită Comisia socialistă internațională. În cadrul Uniunii s-a desfășurat o luptă aprigă între stînga zimmerwaldiană, condusă de bolșevici, și majoritatea centristă kautskistă (așa-numita dreaptă zimmerwaldiană). Centriștii militau pentru o conciliere cu social-șoviniștii și pentru reconstituirea Internaționalei a II-a. Stînga zimmerwaldiană cerea o ruptură definitivă cu social-șoviniștii, desfășurarea luptei revoluționare împotriva războiului imperialist și întemeierea unei Internaționale proletare noi, revoluționare. După Conferința de la Kiental (1916), dreapta zimmerwaldiană a trecut pe pozițiile social-șovinismului fățiș. În legătură cu aceasta, Lenin a îndemnat pe adepții stîngii zimmerwaldiene să rupă cu majoritatea de dreapta a Uniunii zimmerwaldiene și să întreprindă măsuri practice pentru crearea Internaționalei a III-a — Internaționala Comunistă.

În septembrie 1917 a avut loc la Stockholm cea de-a III-a Conferință zimmerwaldiană. La această conferință a participat și I. C. Frimu din partea mișcării socialiste române. În numele C.C. și al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.(b) din Rusia și al social-democrației poloneze a vorbit la conferință V. V. Vorovski. Într-o vehementă cuvîntare demascatoare, el a cerut conferinței să-și precizeze atitudinea față de menșevicii ruși, care, deși făceau parte din Uniunea zimmerwaldiană, au acceptat să delege reprezentanți de-ai lor în guvernul lui Kerenski, acest Cavaignac al Rusiei, și purtau întreaga răspundere pentru introducerea pedepsei cu moartea în armată, pentru ofensiva din iunie pe front, pentru suprimarea ziarelor bolșevice, reprimarea sîngeroasă a demonstrației din iulie, arestarea conducătorilor partidului bolșevic etc. Bolșevicii au fost sprijiniți la conferință de o serie de delegați, dar majoritatea, în frunte cu H. Haase, a refuzat să adopte o hotărîre în această problemă. Compoziția pestriță a conferinței a determinat caracterul conciliator al rezoluțiilor ei. Cea de-a III-a Conferință zimmerwaldiană a confirmat pe deplin concluzia lui Lenin cu privire la falimentul Uniunii zimmerwaldiene și la necesitatea de a rupe imediat cu ea și de a crea Internaționala a III-a, Comunistă.

Congresul I al Internaționalei Comuniste, care a avut loc în martie 1919, a hotărît să considere lichidată Uniunea zimmerwaldiană. — *109.*

52 *Ședința comună din 22 octombrie 1918 a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a comitetelor de întreprindere și a sindicatelor* a avut loc în sala coloanelor din Casa sindicatelor. Pe ordinea de zi a ședinței figurau următoarele probleme: situația internațională, convocarea celui de-al 6-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia și trimiterea pe front a 300 de tovarăși dintre participanții la ședință. Raportul asupra situației internaționale a fost prezentat de V. I. Lenin, care a luat cuvîntul pentru prima oară după însănătoșirea sa.

www.dacoromanica.ro

P. G. Smidovici şi I. M. Sverdlov au adresat cuvinte de salut tovarăşilor care plecau pe front. La această şedinţă a fost adoptată o rezoluţie scrisă de Lenin (vezi volumul de faţă, p. 129—131), care, cu neînsemnate modificări, a fost apoi aprobată de Congresul al VI-lea al Sovietelor, în urma raportului lui Lenin asupra situaţiei internaţionale. A fost adoptată în unanimitate o hotărîre cu privire la convocarea celui de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor şi a fost aprobată ordinea de zi a congresului.

În secţiunea „Materiale pregătitoare" din volumul de faţă se publică planul raportului şi schiţa proiectului de rezoluţie. — *113.*

53 *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist creat în aprilie 1917 la Congresul de constituire de la Gotha. Camuflîndu-se sub paravanul unei frazeologii centriste, „independenţii" propagau unitatea cu social-şoviniştii, se situau pe poziţii care în fond însemnau renunţarea la lupta de clasă. Nucleul acestui partid îl constituia organizaţia kautskistă „Arbeiterverein" din Reichstag.

O vreme, din partidul „independenţilor" a făcut parte grupul „Spartacus", care şi-a păstrat însă independenţa organizatorică şi politică şi a continuat să activeze şi să lupte în ilegalitate pentru eliberarea muncitorilor social-democraţi de sub influenţa liderilor centrişti. În 1918 „Uniunea Spartacus" s-a retras din Partidul social-democrat independent şi a devenit nucleul în jurul căruia s-a format Partidul Comunist din Germania.

În octombrie 1920, la Congresul său de la Halle, Partidul social-democrat independent s-a scindat. O parte considerabilă din membrii lui s-au alăturat în decembrie 1920 Partidului Comunist din Germania, în timp ce elementele de dreapta au format un partid separat, care, sub vechea denumire de Partid social-democrat independent din Germania, a existat pînă în 1922. — *114.*

54 *Partidul socialist italian* a fost înfiinţat în 1892. Chiar din momentul înfiinţării lui s-a desfăşurat în rîndurile sale o ascuţită luptă ideologică între curentul oportunist şi cel revoluţionar, care erau în divergenţă în problemele politicii şi tacticii partidului. În 1912, la Congresul de la Reggio-Emilia, sub presiunea elementelor de stînga, reformiştii cei mai inveteraţi — partizani ai războiului şi ai colaborării cu guvernul şi cu burghezia (Bonomi, Bissolati şi alţii) — au fost excluşi din partid. De la izbucnirea războiului imperialist mondial şi pînă la intrarea Italiei în război, Partidul socialist italian a militat împotriva războiului şi a propagat lozinca „Împotriva războiului, pentru neutralitate!". În decembrie 1914 a fost exclus din partid un grup de renegaţi (Mussolini şi alţii), care susţineau politica imperialistă a burgheziei şi se pronunţau pentru intrare în război. În urma intrării Italiei în război de partea Antantei

www.dacoromanica.ro

(mai 1915), în Partidul socialist italian s-au conturat net trei curente: 1) dreapta, care ajuta burghezia să ducă războiul; 2) centrul, care grupa majoritatea membrilor partidului și propaga lozinca: „Nici nu participăm la război, nici nu-l sabotăm", și 3) stînga, care se situa pe poziții antirăzboinice net pronunțate, dar care nu a știut să organizeze o luptă consecventă împotriva războiului. Cei de stînga nu înțelegeau necesitatea transformării războiului imperialist în război civil, necesitatea unei rupturi definitive cu reformiștii, care colaborau cu burghezia. Socialiștii italieni au organizat la Lugano (1914) o conferință comună cu socialiștii elvețieni, au participat la conferințele socialiste internaționale de la Zimmerwald (1915) și Kiental (1916), unde au aderat la majoritatea centristă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie, în rîndurile Partidului socialist italian s-a întărit aripa de stînga. În 1920 reprezentanți ai acestui partid au participat la lucrările Congresului al II-lea al Internaționalei Comuniste. — *115*.

55 La Congresul Partidului socialist francez care a avut loc între 6 și 11 octombrie 1918 la Paris, J. Longuet, unul dintre liderii acestui partid, a dat citire unei scrisori primite de R. Rolland din partea căpitanului J. Sadoul, membru al misiunii militare franceze în Rusia, în care acesta înfiera acțiunile întreprinse de Antantă în Rusia împotriva revoluției ruse. Potrivit relatării corespondentului de la Geneva al ziarului „Pravda" (nr. 221 din 13 octombrie), „această scrisoare a produs o impresie colosală. De pe băncile stîngii s-a strigat: «Trăiască Republica sovietică !»". — *115*.

56 E vorba de următoarele trei partide engleze: Partidul socialist britanic, Partidul laburist socialist și Partidul laburist independent.

Partidul socialist britanic (British Socialist Party) a fost creat în 1911 la Manchester, prin fuzionarea partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. P.S.B. a desfășurat agitație în spiritul ideilor marxismului; Lenin l-a caracterizat ca partid „care nu e oportunist, ci e *într-adevăr* independent față de liberali" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 365). Dar faptul că numărul membrilor săi era prea mic și că legăturile lui cu masele erau prea slabe i-au imprimat un caracter oarecum sectar. În timpul războiului imperialist mondial s-a desfășurat în acest partid o luptă înverșunată între curentul internaționalist (W. Gallacher, A. Inkpin, J. Maclean, F. Rotstein și alții) și curentul social-șovin în frunte cu Hyndman. În rîndurile curentului internaționalist erau și elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziții centriste. În februarie 1916, un grup de militanți ai P.S.B. au fondat ziarul „The Call", care a avut un rol important în strîngerea rîndurilor internaționaliștilor. Conferința anuală din aprilie 1916 a P.S.B., care a avut

www.dacoromanica.ro

loc la Salford, a condamnat poziția social-șovină a lui Hyndman și a adepților lui; în consecință, aceștia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Membrii lui au jucat un rol însemnat în mișcarea oamenilor muncii englezi pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenției străine. În 1919, majoritatea organizațiilor acestui partid (98 contra 4) s-au pronunțat pentru intrarea în Internaționala Comunistă. Alături de Grupul comunist al unității, P.S.B. a avut un rol de frunte în crearea Partidului Comunist din Marea Britanie. La primul congres (de unificare) din 1920, majoritatea covîrșitoare a organizațiilor locale ale P.S.B. au intrat în partidul comunist.

Partidul laburist socialist (Socialist Labour Party) — organizație marxistă revoluționară; a fost creată în 1903, în Scoția, de un grup de social-democrați de stînga, în majoritate format din scoțieni, care se despărțise de Federația social-democrată. Principalul organ de presă al partidului a fost „The Socialist", care apărea lunar. În primii ani de după înființarea partidului, activitatea lui a avut mai mult un caracter propagandistic: apoi însă, pe măsura intensificării luptei greviste, P.L.S. a participat activ la această luptă. În anii războiului imperialist mondial, numeroși membri ai partidului au desfășurat o energică agitație antirăzboinică, iar partidul a avut un rol important în organizarea mișcării „Shop Stewards Committees" („Comitetele delegaților de întreprindere") (vezi adnotarea 201). P.L.S. a privit cu simpatie Revoluția Socialistă din Octombrie și a acționat în sprijinul Rusiei Sovietice. În activitatea sa politică, P.L.S. a avut greșeli cu caracter sectar, pronunțîndu-se împotriva propunerii de a intra ca membru colectiv în partidul laburist, care grupa în rîndurile sale trade-unionurile, precum și o serie de organizații și grupuri socialiste. În lucrarea sa „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului", V. I. Lenin a analizat în spirit critic greșelile acestui partid și ale altor „stîngiști" (vezi Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 60—72). Membrii înaintați ai Partidului laburist socialist (A. MacManus, T. Bell și alții) au participat activ la crearea în 1920 a Partidului Comunist din Marea Britanie.

Partidul laburist independent (Independent Labour Party) — vezi adnotarea 46. — *115.*

57 E vorba de rezoluția adoptată în unanimitate de Congresul la VIII-lea, din octombrie 1918, al muncitorilor spanioli cu privire la trimiterea unui mesaj de salut Republicii sovietice. — *116.*

58 Este vorba de cotidianul parizian „*La Victoire*", care a apărut cu începere din 1916 sub redacția lui G. Hervé, în locul ziarului „La guerre sociale", pe care tot el îl editase în perioada 1906—

www.dacoromanica.ro

1916. În anii războiului imperialist mondial, ziarul s-a situat pe poziții social-șovine net declarate. A avut o atitudine ostilă față de Rusia Sovietică (rubrica rusă a ziarului era condusă de emigrantul alb V. L. Burțev), a apărat interesele marii burghezii comerciale și industriale. — *120.*

59 V. I. Lenin se referă probabil la Sovietul revoluționar care fusese creat în rîndurile armatei germane din est și care scotea ziarul „Der rote Soldat". — *123.*

60 Pe baza raportului prezentat de D. I. Kurski, comisarul poporului pentru justiție, la 8 noiembrie 1918, cel de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia a adoptat o hotărîre cu privire la legalitatea revoluționară, întocmită pe baza tezelor lui V. I. Lenin aprobate de Comitetul Central al partidului. Hotărîrea a fost publicată în ziarul „Pravda" din 10 noiembrie. — *133.*

61 *Ședința festivă a Consiliului central al sindicatelor din Rusia și a Consiliului sindicatelor din Moscova* consacrată aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a avut loc la 6 noiembrie 1918, la Moscova, în sala coloanelor din Casa sindicatelor. La ședință au participat numeroși reprezentanți ai tuturor uniunilor sindicale. Au luat cuvîntul reprezentanți ai C.C. al P.C.(b) din Rusia, ai C.E.C. din Rusia, ai Consiliului sindicatelor din Moscova etc. — *135.*

62 *Al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor Armatei Roșii* a avut loc la Moscova, în sala Teatrului Mare, între 6 și 9 noiembrie 1918 ; începutul lucrărilor congresului a coincis cu sărbătorirea primei aniversări a Revoluției Socialiste din Octombrie. La congres au participat 1 296 de delegați (963 cu vot deliberativ și 333 cu vot consultativ), dintre care 1 260 comuniști. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme : aniversarea Revoluției din Octombrie, situația internațională, situația militară, construirea Puterii sovietice la centru, comitetele sărăcimii și Sovietele locale. V. I. Lenin a fost ales președinte de onoare al congresului. După cuvîntarea rostită de Lenin în legătură cu aniversarea Revoluției, în prima sa ședință, din 6 noiembrie, congresul a adresat un mesaj de salut muncitorilor, țăranilor și soldaților care luptă pentru pace și socialism și conducătorilor lor din toate țările și a trimis un salut fierbinte Armatei Roșii, care apără cu eroism cuceririle revoluției socialiste. La propunerea lui I. M. Sverdlov, congresul a adresat guvernelor aflate în război împotriva Rusiei Sovietice propunerea de a începe tratative de pace. Date fiind victoriile Armatei Roșii și întărirea Puterii sovietice, congresul a adoptat o hotărîre cu privire la amnistie.

În ședința a doua a congresului, din 8 noiembrie, Lenin a rostit o cuvîntare cu privire la situația internațională. Con-

www.dacoromanica.ro

gresul a aprobat în unanimitate rezoluţia scrisă de Lenin şi adoptată la 22 octombrie 1918 în şedinţa comună a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor (vezi volumul de faţă, p. 129—131). În aceeaşi zi, pe baza raportului prezentat de D. I. Kurski, comisarul poporului pentru justiţie, congresul a adoptat o hotărîre cu privire la legalitatea revoluţionară, întocmită pe baza tezelor lui Lenin (vezi volumul de faţă, p. 132—133). În ultima şedinţă, din 9 noiembrie, congresul a examinat problemele referitoare la situaţia militară şi construcţia sovietică şi a adoptat rezoluţii corespunzătoare. Congresul a hotărît ca comitetele sărăcimii, care îşi îndepliniseră misiunea ce le fusese trasată, să fuzioneze cu Sovietele de plasă şi sătesti. Delegaţii la congres au primit cu multă însufleţire ştirea că în Germania a izbucnit revoluţia şi şi-au exprimat solidaritatea cu muncitorii, soldaţii şi marinarii germani răsculaţi.

Congresul a ales un nou C.E.C., format din 207 membri şi 39 de membri supleanţi. Congresul Sovietelor a făcut bilanţul principalelor rezultate ale primului an de existenţă a Puterii sovietice şi a trasat programul de activitate al guvernului sovietic în perioada următoare.

În secţiunea „Materiale pregătitoare" din volumul de faţă se publică planul cuvîntării rostite de V. I. Lenin cu prilejul aniversării revoluţiei. — *139*.

63 *Congresul regional al comitetelor sărăcimii din Regiunea de nord* a avut loc între 3 şi 6 noiembrie 1918 la Petrograd. La lucrările congresului au participat peste 15 000 (după unele date 18 000—20 000) de reprezentanţi ai comitetelor sărăcimii din cele 8 gubernii ale Regiunii de nord (Arhanghelsk, Vologda, Novgorod, Oloneţ, Petrograd, Pskov, Dvina de nord şi Cerepoveţ) şi din alte cîteva gubernii. Sub conducerea unui Birou organizatoric, în frunte cu S.P. Voskov, comisarul poporului pentru aprovizionare al Regiunii de nord, organizaţiile de partid şi de stat din Petrograd şi din Regiunea de nord desfăşuraseră o amplă muncă pregătitoare pentru convocarea congresului. Pe ordinea lui de zi au figurat următoarele probleme : momentul actual, comitetele sărăcimii şi Sovietele locale, aprovizionarea şi distribuirea produselor, Armata Roşie, învăţămîntul la sate, poşta şi telegraful la sate. Congresul a adoptat o rezoluţie cu privire la organizarea de regimente model din rîndurile sărăcimii satelor (la propunerea congresului, o rezoluţie similară a fost adoptată apoi şi de cel de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia), rezoluţii cu privire la fuzionarea comitetelor sărăcimii cu Sovietele locale, cu privire la politica Puterii sovietice în domeniul aprovizionării, cu privire la sarcinile învăţămîntului public şi altele.

Congresul comitetelor sărăcimii din Regiunea de nord a avut mare însemnătate politică pentru întărirea alianţei clasei muncitoare cu masele muncitoare ale ţărănimii. „Acest congres —

www.dacoromanica.ro

a spus V. I. Lenin în cuvîntarea rostită în ziua de 8 noiembrie 1918 la Consfătuirea delegaţilor comitetelor sărăcimii din guberniile centrale — a arătat că războiul civil a fost just înţeles la sate: sărăcimea se uneşte şi luptă în rînduri strînse împotriva chiaburilor, bogătanilor şi lipitorilor satului" (vezi volumul de faţă, p. 185). — *148.*

64 Este vorba de radiograma semnată de V. I. Lenin, I. M. Sverdlov şi G. V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, şi trimisă la 5 noiembrie 1918 „Tuturor comisarilor militari, conducătorilor militari, comandanţilor de armate, tuturor Sovietelor de deputaţi" în legătură cu faptul că guvernul german rupsese relaţiile diplomatice cu Rusia Sovietică. Radiograma a fost publicată la 6 noiembrie în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *155.*

65 V. I. Lenin se referă la „Apelul guvernului german către poporul german" din 4 noiembrie 1918, publicat în nr. 305 din 5 noiembrie 1918 al ziarului „Vorwärts". — *160.*

66 Este vorba de trimiterea de trupe ruse de către ţarul Nicolae I în ajutorul împăratului Austriei pentru înăbuşirea revoluţiei din 1848—1849 din Ungaria. — *166.*

67 Este vorba de înăbuşirea de către trupele ţariste a răscoalei din Polonia din anii 1863—1864. — *166.*

68 „*The Times*" — cotidian fondat în 1785 la Londra; unul dintre cele mai mari ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — *167.*

69 Este vorba de refuzul subit al guvernului olandez de a permite intrarea în Olanda a reprezentantului plenipotenţiar al R.S.F.S.R., aflat deja în drum, cu toate că acesta obţinuse de la consulul olandez din Moscova viza necesară, însoţită de o scrisoare în care i se făcea cunoscut că guvernul olandez îi recunoaşte calitatea de reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. la Haga. — *168.*

70 „*L'Echo de Paris*" — ziar burghez ultrareacţionar; a apărut la Paris din 1884 pînă în 1938. — *169.*

71 „*III-ème Internationale*" — organul de presă al grupului comuniştilor francezi din Rusia Sovietică; a apărut la Moscova. Primul număr a apărut la 20 octombrie 1918. Printre colaboratorii lui se numărau J. Sadoul, I. F. Armand (E. Blonina) şi alţii. A încetat să apară în martie 1919. — *170.*

72 V. I. Lenin se referă la împrumuturile acordate de imperialiştii din Anglia, Franţa, S.U.A. şi din alte ţări guvernelor ţariste şi guvernului provizoriu burghez. Suma totală a datoriei externe a Rusiei, rezultată din împrumuturile contractate de ţarism şi de guvernul provizoriu (inclusiv investiţiile de capital străin în industria rusă), trecea de 16 miliarde de ruble de aur. Prin de-

www.dacoromanica.ro

cretul său din 21 ianuarie (3 februarie) 1918, C.E.C. al Sovietelor din Rusia a anulat toate împrumuturile contractate în străinătate de guvernele țariste și de guvernul provizoriu. — *170.*

73 *„Manchester Guardian"* — ziar burghezo-liberal, unul dintre cele mai răspîndite și mai influente ziare burgheze din Anglia. A fost fondat în 1821, ca gazetă săptămînală (din 1857 apare zilnic). În primii ani de după Revoluția Socialistă din Octombrie, ziarul înfățișa mai mult sau mai puțin obiectiv situația din Rusia; ulterior s-a dedat la calomnii împotriva U.R.S.S.

În cele ce urmează, V. I. Lenin citează articolul „Aliații și Rusia", apărut în numărul din 23 octombrie 1918 al acestui ziar. — *170.*

74 *Consfătuirea delegaților comitetelor sărăcimii din gubernule centrale*, la care în ziua de 8 noiembrie 1918 V. I. Lenin și-a rostit cuvîntarea cu privire la sarcinile sărăcimii satelor în revoluție, a fost convocată de redacția ziarului „Bednota" și a avut loc la Moscova, în clădirea Institutului comercial (azi Institutul de științe economice „G. V. Plehanov"). La această consfătuire au participat peste 450 de delegați ai comitetelor sărăcimii din guberniile Moscova, Tula, Orel, Kaluga, Vladimir, Tver, Smolensk, Reazan, Nijni Novgorod, Ivanovo-Voznesensk, Simbirsk, Tambov, Kostroma, Cernigov și altele. În ceea ce privește ziarul „Bednota", vezi adnotarea 172. — *179.*

75 *Primul Congres general al muncitoarelor din Rusia*, convocat de C.C. al P.C.(b) din Rusia, a avut loc la Moscova, în Casa sindicatelor, între 16 și 21 noiembrie 1918. La congres au participat 1 147 de delegate din partea fabricilor, uzinelor și a sărăcimii satelor. Lenin a luat cuvîntul în ziua a 4-a a lucrărilor congresului, la 19 noiembrie. După cuvîntarea lui Lenin, congresul a adoptat o rezoluție în care se declara că muncitoarele și țărancele din Republica sovietică vor ști să îndreptățească speranțele guvernului sovietic și ale poporului muncitor în ceea ce privește participarea femeilor la construirea vieții noi, comuniste. În ședințele congresului și ale comisiilor lui au rostit cuvîntări și au prezentat referate: A. I. Ulianova-Elizarova, V. P. Noghin, E. M. Iaroslavski, I. F. Armand, A. M. Kollontai, K. N. Samoilova, L. N. Stal și alții. Congresul a chemat femeile muncitoare să sprijine Puterea sovietică și a adoptat hotărîri concrete în problemele referitoare la munca în rîndurile femeilor, și anume hotărîri cu privire la ușurarea situației femeilor prin dezvoltarea diferitelor forme de deservire obștească, cu privire la atragerea femeilor în viața obștească, cu privire la educația copiilor, ocrotirea muncii minorilor etc.

Congresul a pus bazele organizării muncitoarelor și a țărancelor. El s-a pronunțat pentru crearea pe lîngă comitetele de partid a unor comisii pentru munca în rîndurile femeilor,

www.dacoromanica.ro

comisii a căror sarcină principală să fie educarea politică a muncitoarelor şi atragerea lor la activitate obştească. — *190.*

76 Scrisoarea lui Pitirim Sorokin este citată de V. I. Lenin după ziarul „Pravda" (nr. 251 din 20 noiembrie 1918), unde publicaţia în care apăruse această scrisoare este greşit denumită „Izvestiia Comitetului executiv al guberniei Dvina de nord". În realitate, ziarul Comitetului executiv al guberniei Dvina de nord, în care a fost publicată această scrisoare (nr. 75 din 29 octombrie 1918), se numea „Krestianskie i Rabocie Dumî". — *193.*

77 V. I. Lenin se referă la moţiunea adoptată la 16 noiembrie 1918 de Congresul extraordinar al acţionarilor Băncii populare din Moscova, în care aceştia s-au pronunţat împotriva proiectatei naţionalizări a acestei bănci. Declaraţia făcută de Lenin unei delegaţii a acestui congres — şi pe care el o reproduce mai jos — a fost publicată şi în revista „Narodnoe Hozeaistvo" a Consiliului economic superior. După cum relatează revista, Lenin a spus următoarele: „Au trecut opt luni de cînd Puterea sovietică a păşit pe calea unei înţelegeri cu cooperaţia. Într-o perioadă în care puterea de stat n-a încheiat acorduri cu nimeni, ea a înţeles să facă o excepţie pentru cooperaţie, deoarece recunoaşte utilitatea ei. Înţelegerea cu cooperaţia reprezintă pentru puterea de stat o necesitate nu numai pentru că ea, cooperaţia, posedă un aparat economic excelent organizat, ci şi pentru că reprezintă masa ţărănimii mijlocaşe, pe care trebuie să se sprijine şi puterea de stat. La naţionalizare însă nu poate să renunţe Puterea sovietică. Dacă cooperaţia nu vede posibilitatea unei colaborări, se creează o situaţie inacceptabilă pentru puterea de stat" („Narodnoe Hozeaistvo" nr. 12, 1918, p. 59). Congresul însă nu şi-a schimbat în fond poziţia, aprobînd proiectul de creare a unei Uniuni centrale de credit, ale cărei sarcini în ceea ce priveşte finanţarea şi unirea cooperativelor erau şi mai largi decît acelea ale Băncii populare din Moscova. Banca populară din Moscova a fost naţionalizată prin decretul din 2 decembrie 1918 al Consiliului Comisarilor Poporului, iar întregul ei activ şi pasiv au fost trecute asupra Băncii Poporului a R.S.F.S.R. Organul de conducere al Băncii Populare din Moscova a fost transformat în secţie cooperatistă a Direcţiei centrale a Băncii Poporului a R.S.F.S.R. — *201.*

78 Adunarea din 20 noiembrie 1918, organizată de Comitetul din Moscova şi de Comitetul raional Presnea al P.C. (b) din Rusia a avut loc în sala cinematografului „Ars" („Arta" — azi Teatrul de dramă „K. S. Stanislavski"). Adunarea a fost consacrată sărbătoririi lui V. I. Lenin. La adunare au fost ascultate referatele: „V. I. Lenin — conducătorul Partidului Comunist din Rusia" şi „V. I. Lenin — luptător pentru Inter-

www.dacoromanica.ro

naţionala a III-a". După cuvîntarea lui Lenin, a fost prezentat filmul „Sărbătorirea Revoluţiei din Octombrie la Moscova". — *204.*

79 „*Volea Naroda*" — cotidian, organ al aripii de dreapta a partidului socialist-revoluţionar. A apărut la Petrograd cu începere de la 29 aprilie 1917. Interzis în noiembrie 1917, a reapărut sub denumirile: „Volea", „Volea Volnaia", „Volea Narodnaia", „Volea Svobodnaia", „Volea Straniî". A fost definitiv interzis în februarie 1918. — *204.*

80 „*Ziua ofiţerului roşu*" a fost organizată de Direcţia învăţămîntului militar a Marelui stat-major al armatei cu scopul de a populariza în masele largi opera de creare şi educare a cadrelor de comandă sovietice. În ziua de 24 noiembrie 1918, la orele 14, a avut loc în Piaţa Roşie o paradă a elevilor şcolilor militare, la care au participat cursanţii Şcolilor nr. 1 şi 2 de cadre de comandă sovietice pentru infanterie, ai Şcolii de cadre de comandă de la Zamoskvorecie, ai Şcolii nr. 1 de cadre de comandă pentru cavalerie etc. După paradă, cursanţii s-au îndreptat spre Piaţa Sovietelor, unde V. I. Lenin a rostit din balconul Sovietului din Moscova o cuvîntare de salut. În seara zilei de 24 noiembrie, la Casa sindicatelor, la Şcoala nr. 1 de cadre de comandă pentru infanterie, la Institutul comercial (azi Institutul de ştiinţe economice „G. V. Plehanov") şi în sala Teatrului muncitoresc din Taganka au avut loc mitinguri-concerte la care au vorbit I. M. Sverdlov, N. I. Podvoiski, N. V. Krîlenko, A. M. Kollontai şi alţi lucrători cu munci de răspundere. „Ziua ofiţerului roşu" a fost organizată şi în alte oraşe din Republica sovietică: Petrograd, Saratov, Orel, Tver. — *206.*

81 *Adunarea împuterniciţilor cooperativei muncitoreşti centrale din Moscova* a avut loc în zilele de 26 şi 27 noiembrie 1918. Adunarea a ascultat şi a discutat dările de seamă prezentate de consiliul de conducere şi de comisia de revizie, o dare de seamă asupra distribuirii produselor alimentare la Moscova şi a ales un nou consiliu de conducere al cooperativei. În pofida opoziţiei menşevicilor şi a eserilor, noul consiliu de conducere a fost ales în componenţa propusă de fracţiunea comunistă. V. I. Lenin a luat cuvîntul în prima zi a lucrărilor adunării, la sfîrşitul şedinţei de seară, şi a vorbit despre rolul organizaţiilor cooperatiste în sistemul economiei socialiste. — *207.*

82 E vorba de apelul, publicat la 26 noiembrie 1918 în ziarul „Pravda", în care C.C. al menşevicilor cerea să se pornească o campanie împotriva intervenţiei străine în treburile revoluţiei ruse. Siliţi de succesele Puterii sovietice şi de avîntul mişcării revoluţionare din apusul Europei să facă această „cotitură" în aprecierea intervenţiei imperialiştilor Antantei în Rusia Sovietică, menşevicii se declarau totodată pentru amestecul Internaţionalei a II-a în treburile revoluţiei ruse. „Cotitura" făcută

www.dacoromanica.ro

de liderii menşevici în aprecierea intervenţiei armate făţişe a statelor imperialiste n-a fost însă decît un act pur formal. În realitate, ei rămăseseră duşmani neîmpăcaţi ai dictaturii proletariatului, sprijinind efectiv în diferite regiuni ale ţării (Caucaz, Ucraina, Siberia etc.) politica imperialiştilor străini şi a albgardiştilor ruşi în lupta lor împotriva Republicii sovietice.

Critica poziţiei menşevicilor în această perioadă a fost făcută de V. I. Lenin în proiectul său de rezoluţie a Comitetului Executiv Central „Cu privire la suspendarea unui ziar menşevic care subminează apărarea ţării" (vezi volumul de faţă, p. 503—504), precum şi în alte lucrări. — *209*.

83 V. I. Lenin se referă la discuţiile care au avut loc în şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului în jurul proiectului de decret cu privire la cooperativele de consum. Varianta iniţială a acestui decret a fost scrisă de Lenin (vezi Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 216—220) şi elaborată în amănunte de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. La 19 ianuarie 1918, el a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". Proiectul a stîrnit împotrivirea înverşunată a cooperatorilor burghezi, care se situau pe poziţia independenţei cooperaţiei faţă de organele Puterii sovietice. Considerînd necesară folosirea aparatului cooperatist pentru organizarea comerţului şi a distribuirii produselor în rîndurile populaţiei, Consiliul Comisarilor Poporului a găsit cu cale să facă unele concesii cooperatorilor. În urma convorbirilor care au avut loc în martie şi la începutul lunii aprilie 1918 între reprezentanţi ai Consiliului economic superior, ai cooperaţiei şi ai organizaţiilor de aprovizionare, a fost elaborat un proiect de decret care a fost apoi discutat într-o serie de şedinţe ale Consiliului Comisarilor Poporului. Cu completările şi modificările făcute de Lenin, proiectul a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului (vezi „Decretele Puterii sovietice", vol. II, Moscova, 1959, p. 86—91). La 11 aprilie decretul a fost aprobat de C.E.C. din Rusia, iar la 13 aprilie textul lui a apărut în ziarul „Pravda".

Analiza acestui decret a fost făcută de Lenin în lucrarea „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice" (vezi Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 197—198). — *210*.

84 Este vorba de decretul „*Cu privire la organizarea aprovizionării*". Proiectul acestui decret a fost discutat în şedinţa din 12 noiembrie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului şi a fost definitiv aprobat de el la 21 noiembrie. La 24 noiembrie textul lui a apărut în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". V. I. Lenin a participat nemijlocit la elaborarea acestui decret, făcînd în cuprinsul lui o serie de modificări şi completări (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 276—280). — *211*.

www.dacoromanica.ro

85 În 1918, C.C. al P.C. (b) din Rusia a organizat o serie de adunări ale activului de partid consacrate discutării principalelor probleme de politică curentă. La 27 noiembrie 1918, adunarea activiştilor de partid din Moscova a fost consacrată problemei atitudinii proletariatului faţă de democraţia mic-burgheză, în legătură cu faptul că, în condiţiile ce se creaseră în toamna anului 1918, această democraţie a făcut o cotitură spre Puterea sovietică. Raportul cu privire la această problemă a fost prezentat de V. I. Lenin şi a stîrnit discuţii însufleţite. În cuvîntul de încheiere, Lenin a făcut bilanţul discuţiilor. — *213.*

86 Articolul lui F. Engels *„Problema ţărănească în Franţa şi în Germania"* a fost publicat în numărul din noiembrie 1894 al revistei „Die Neue Zeit" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 480—501). În 1904 articolul a apărut în limba rusă, într-o broşură editată la Geneva.

Motivul nemijlocit care l-a determinat pe Engels să scrie acest articol a fost cuvîntarea pe care G. Vollmar, unul dintre liderii aripii de dreapta a Partidului social-democrat din Germania, a rostit-o în problema agrară la Congresul din 1894 al acestui partid şi în care au fost denaturate în spirit oportunist vederile lui Engels asupra atitudinii faţă de ţăranul cu gospodărie mică. Într-o scrisoare adresată redacţiei ziarului „Vorwärts", Engels a infirmat elucubraţiile lui Vollmar şi a comunicat că plănuieşte să scrie un articol în care îşi va expune şi fundamenta punctul său de vedere în problema agrară (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 477—478).

Congresul de la Frankfurt a ales o comisie cu însărcinarea specială de a elabora pentru congresul următor programul agrar al partidului. Proiectul programului agrar elaborat de comisie a fost discutat la Congresul de la Breslau al Partidului social-democrat din Germania în octombrie 1895, după moartea lui Engels. Fiind întocmit în spirit revizionist, proiectul n-a obţinut majoritate de voturi şi a fost respins de congres. Congresul a adoptat o hotărîre în care se arăta că trebuie continuată studierea legilor dezvoltării agriculturii. — *214.*

87 Vezi F. Engels. „Problema ţărănească în Franţa şi în Germania" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 495, 496). — *214.*

88 Vezi F. Engels. „Problema ţărănească în Franţa şi în Germania" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 499). — *215.*

89 După toate probabilităţile, este vorba de faptul că, sub presiunea ministrului plenipotenţiar al S.U.A., guvernul elveţian expulzase din Elveţia personalul reprezentanţei diplomatice so-

www.dacoromanica.ro

vietice, în frunte cu I. A. Berzin. Ştiri referitoare la această expulzare au fost publicate în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" (din 13 şi 20 noiembrie 1918); împrejurările în care a decurs ea au fost relatate în raportul cu privire la activitatea reprezentanţei diplomatice a R.S.F.S.R. în Elveţia prezentat de I. A. Berzin în şedinţa din 25 noiembrie 1918 a C.E.C. al Sovietelor din Rusia.

În ceea ce priveşte refuzul guvernului olandez de a permite intrarea în Olanda a reprezentantului plenipotenţiar al R.S.F.S.R., despre care vorbeşte mai jos V. I. Lenin, vezi adnotarea 69. — *222.*

90 Vezi F. Engels. „Problema ţărănească în Franţa şi în Germania" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 499). — *227.*

91 Vezi K. Marx. „Războiul civil din Franţa" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 17, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 357—358). — *229.*

92 Vezi F. Engels. „Problema ţărănească în Franţa şi în Germania" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 495). — *230.*

93 Vezi Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 469, 479. — *232.*

94 Este vorba de memoriul Consiliului general al sindicatelor de funcţionari din Rusia către Consiliul Comisarilor Poporului, publicat în nr. 11—12 din 1918 al revistei „Vestnik Slujaşcego". În acest memoriu, Comitetul executiv al Consiliului general al sindicatelor de funcţionari din Rusia sublinia necesitatea de a atrage pe membrii sindicatelor de funcţionari la activitatea de organizare a aprovizionării, desfăşurată de Comisariatul poporului pentru aprovizionare în baza decretului din 21 noiembrie 1918 al Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la organizarea aprovizionării" (vezi adnotarea 84). — *239.*

95 V. I. Lenin a început să lucreze la cartea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" pe la începutul lunii octombrie 1918, îndată după ce a luat cunoştinţă de conţinutul broşurii lui K. Kautsky „Dictatura proletariatului", în care conducătorul ideologic al Internaţionalei a II-a denatura şi vulgariza în fel şi chip teoria marxistă a revoluţiei proletare şi se deda la calomnii împotriva Statului sovietic.

Lenin acorda o importanţă deosebit de mare demascării concepţiilor oportuniste ale lui Kautsky în problema revoluţiei socialiste şi a dictaturii proletariatului. În august 1918 apăruse în revista „Sozialistische Auslandspolitik" un articol semnat de Kautsky, în care acesta chema partidele social-democrate la

www.dacoromanica.ro

luptă împotriva bolşevicilor. Citind în „Pravda" din 20 septembrie 1918 extrase din acest articol, Lenin i-a scris lui V. V. Vorovski la Stockholm : „Inepţiile incalificabile, bîiguielile puerile ale lui Kautsky şi oportunismul lui trivial suscită următoarea întrebare : de ce nu facem nimic spre a combate trivializarea *teoretică* a marxismului de către Kautsky ?" (Opere, vol. 35, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1958, p. 339).

Lenin îl ruga pe Vorovski, pe atunci reprezentant plenipotenţiar al Republicii sovietice în ţările scandinave, să-i trimită sus-menţionata broşură a lui Kautsky de îndată ce va apărea de sub tipar, precum şi toate articolele acestuia despre bolşevici.

V. D. Bonci-Bruevici scrie în amintirile lui că Vladimir Ilici era în întregime absorbit de munca sa la cartea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky", că „literalmente fierbea de mînie", „zile întregi scria el pînă noaptea tîrziu această lucrare impresionantă prin puterea ei de convingere...". Încă înainte de a o fi terminat, Lenin a scris la 9 octombrie articolul „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky", care la 11 octombrie a fost publicat în „Pravda". La 10 octombrie, într-un bilet adresat lui G. V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, sau adjunctului său L. M. Karahan, Lenin ruga ca acest articol să fie trimis la Berlin cu indicaţia de a fi transmis lui A. A. Ioffe, I. A. Berzin şi V. V. Vorovski, împreună cu o scrisoare în care se spunea : „Dragi tovarăşi ! Îmi dau prea bine seama de neajunsurile mult prea scurtului meu articol împotriva lui Kautsky. Dar trebuie totuşi să adoptăm *cît mai grabnic* o poziţie, să ne spunem *cît mai grabnic* părerea. Vă rog foarte mult să-l traduceţi şi să-l publicaţi în foaie volantă" („Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p. 61—62). Articolul „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" a fost publicat în limba germană la Berna în 1918 şi la Viena în 1919 ; în acelaşi an, el a fost publicat la Milano în limba italiană.

Broşura lui Lenin „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" a apărut în 1919 în Anglia, Franţa şi Germania. — *243.*

96 *„Soţial-Demokrat"* — ziar ilegal, Organul Central al P.M.S.D.R. ; a apărut din februarie 1908 pînă în ianuarie 1917. Primul număr a apărut în Rusia, apoi editarea lui a fost mutată în străinătate ; numerele 2—32 (februarie 1909—decembrie 1913) au apărut la Paris, numerele 33—58 (noiembrie 1914—ianuarie 1917) la Geneva. Au apărut în total 58 de numere, dintre care 5 cu suplimente. Din decembrie 1911 ziarul „Soţial-Demokrat" a fost redactat de V. I. Lenin. În ziar au fost publicate peste 80 de articole şi note ale lui Lenin.

În anii primului război mondial, „Soţial-Demokrat" a jucat un rol important în lupta împotriva oportunismului internaţional, împotriva naţionalismului şi a şovinismului, în propagarea lozincilor bolşevice, în trezirea clasei muncitoare şi a

www.dacoromanica.ro

maselor muncitoare la luptă împotriva războiului imperialist şi a iniţiatorilor lui. În paginile ziarului a fost publicat articolul lui V. I. Lenin „În jurul lozincii Statelor Unite ale Europei", în care el a formulat pentru prima oară concluzia posibilităţii victoriei socialismului la început într-o singură ţară. Răspîndirea ziarului „Soţial-Demokrat" în Rusia, reproducerea articolelor importante în ziarele bolşevice locale au contribuit la luminarea politică şi la educarea internaţionalistă a proletariatului rus, la pregătirea maselor pentru revoluţie.

„Soţial-Demokrat" a avut un rol important în unirea elementelor internaţionaliste din rîndurile social-democraţiei internaţionale. Biruind toate obstacolele create de starea de război, ziarul şi-a croit drum în multe ţări.

Apreciind în mod deosebit meritele ziarului „Soţial-Demokrat" în timpul primului război mondial, V. I. Lenin scria mai tîrziu că „orice muncitor conştient care doreşte *să înţeleagă* dezvoltarea ideilor revoluţiei socialiste internaţionale şi a primei sale victorii de la 25 octombrie 1917" trebuie neapărat să cunoască articolele apărute în el (Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 135). — *245.*

97 „*Kommunist*" — revistă a cărei apariţie a fost organizată de V. I. Lenin. A fost editată de redacţia ziarului „Soţial-Demokrat" împreună cu G. L. Peatakov şi E. B. Boş, care au finanţat editarea ei (din redacţie făcea parte şi N. I. Buharin). A apărut un singur număr (dublu, în septembrie 1915), în care au fost publicate trei articole ale lui Lenin: „Falimentul Internaţionalei a II-a", „Glasul unui socialist francez cinstit" şi „Imperialismul şi socialismul în Italia" (vezi Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 209—265; vol. 27, p. 5—13 şi 14—23).

Lenin urmărea să facă din „Kommunist" un organ de presă internaţional al social-democraţilor de stînga. Dar chiar în cursul pregătirii nr. 1—2 au apărut serioase divergenţe între redacţia ziarului „Soţial-Demokrat", de o parte, şi Buharin, Peatakov şi Boş, de altă parte, divergenţe care s-au agravat după apariţia revistei. Avînd în vedere comportarea antipartinică a acestui grup, la propunerea lui Lenin, redacţia ziarului „Soţial-Demokrat" a declarat că socoteşte imposibilă continuarea editării acestei reviste. — *245.*

98 Este vorba de broşura *„Socialismul şi războiul (Atitudinea P.M.S.D.R. faţă de război)"*. Broşura a fost concepută de V. I. Lenin în cadrul pregătirilor în vederea primei conferinţe socialiste internaţionale. La această broşură a lucrat şi G. E. Zinoviev, dar în cea mai mare parte ea a fost scrisă de V. I. Lenin. Tot el a redactat întregul text al broşurii. Lucrarea „Socialismul şi războiul" a fost numită de Lenin „un comentariu la rezoluţiile partidului nostru".

www.dacoromanica.ro

Această lucrare a fost publicată în ajunul Conferinţei de la Zimmerwald din septembrie 1915, într-o broşură apărută în limbile rusă şi germană, şi a fost distribuită participanţilor la conferinţă. După Conferinţa de la Zimmerwald a fost editată în limba franceză, într-o broşură apărută în Franţa. Tradusă în limba norvegiană, lucrarea „Socialismul şi războiul" a apărut integral în organul social-democraţilor norvegieni de stînga. Tot atunci a întreprins V. I. Lenin repetate încercări de a o edita în America în limba engleză, ceea ce însă nu a putut fi realizat în acea perioadă.

V. I. Lenin considera că este deosebit de important ca lucrarea „Socialismul şi războiul" să capete o răspîndire cît mai largă. După revoluţia din februarie 1917, el a cerut stăruitor ca ea să fie reeditată la Petrograd.

Lucrarea „Socialismul şi războiul (Atitudinea P.M.S.D.R. faţă de război)" a apărut în broşură la Petrograd în 1918, editată fiind de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Petrograd. Ea a cunoscut o largă răspîndire. Broşura a fost tipărită în diferite ediţii în numeroase limbi. — *245.*

99 *Manifestul de la Basel* — manifestul cu privire la război adoptat de Congresul socialist internaţional extraordinar care s-a ţinut la Basel în zilele de 24 şi 25 noiembrie 1912. Manifestul punea în gardă popoarele împotriva pericolului iminent al războiului imperialist mondial, dezvăluia scopurile de jaf ale acestui război şi chema pe muncitorii din toate ţările să ducă o luptă energică pentru pace, să opună „imperialismului capitalist forţa solidarităţii internaţionale a proletariatului". În Manifestul de la Basel a fost inclus punctul din rezoluţia Congresului de la Stuttgart (1907) — formulat de V. I. Lenin — în care se spunea că, în cazul izbucnirii unui război imperialist, socialiştii trebuie să folosească criza economică şi politică provocată de război în vederea luptei pentru revoluţia socialistă. — *246.*

100 Citatul e reprodus din lucrarea lui K. Marx „Critica Programului de la Gotha" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 29—30). — *250.*

101 Vezi scrisoarea lui F. Engels către A. Bebel din 18—28 martie 1875 (Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 347). — *255.*

102 Această idee a fost enunţată de Engels în „Introducerea" la lucrarea lui K. Marx „Războiul civil din Franţa" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 189). — *257.*

103 Lenin citează articolul lui F. Engels „Despre autoritate" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 312). — *258.*

www.dacoromanica.ro

104 Vezi scrisoarea lui K. Marx către L. Kugelmann din 12 aprilie 1871 (Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 307), lucrarea lui Marx „Războiul civil din Franța" (Opere, vol. 17, București, Editura politică, 1963, p. 353, 357—359) și „Introducerea" lui F. Engels la „Războiul civil din Franța", scrisă în 1891 (Opere, vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 192). — *258.*

105 Este vorba de prefața lui K. Marx și F. Engels la ediția germană din 1872 a „Manifestului Partidului Comunist" (vezi Opere, vol. 18, București, Editura politică, 1964, p. 193). — *258.*

106 Vezi F. Engels. „Originea familiei, a proprietății private și a statului" (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1965, p. 167). — *261.*

107 Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953 p. 347—348. — *261.*

108 K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 192. — *261.*

109 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1965, p. 168. — *261.*

110 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 17, București, Editura politică, 1963, p. 356, 357. — *261.*

111 *Whigii și toryi* — partide politice din Anglia, apărute în penultimele două decenii ale secolului al XVII-lea. Partidul whigilor exprima interesele cercurilor financiare și ale burgheziei comerciale, precum și ale unei părți a aristocrației îmburghezite. Din acest partid s-a format mai tîrziu partidul liberal. Partidul torylor reprezenta interesele marii proprietăți funciare și ale înaltului cler anglican, apăra tradițiile trecutului feudal și combătea revendicările liberale și progresiste; din el s-a format mai tîrziu partidul conservator. Partidele whigilor și torylor s-au succedat alternativ la putere. — *262.*

112 V. I. Lenin se referă la procesul înscenat în 1894 de cercurile reacționare și monarhiste ale clicii militare din Franța împotriva ofițerului de stat-major Dreyfus, de origine evreu, care fusese pe nedrept acuzat de spionaj și înaltă trădare. Condamnarea lui Dreyfus la detențiune pe viață, inspirată de clica militară reacționară, a fost folosită de cercurile reacționare din Franța pentru atîțarea antisemitismului și pentru o ofensivă împotriva regimului republican și a libertăților democratice. În 1898, cînd socialiștii și reprezentanții progresiști ai democrației burgheze (printre care și E. Zola, J. Jaurès, A. France și alții) au pornit o campanie pentru revizuirea procesului Dreyfus, acest proces a luat un caracter politic pronunțat și a împărțit țara în două tabere:

www.dacoromanica.ro

republicanii şi democraţii, de o parte, şi blocul monarhiştilor, clericalilor, antisemiţilor şi naţionaliştilor, de cealaltă parte. In 1899, sub presiunea opiniei publice, Dreyfus a fost graţiat; în 1906, printr-o hotărîre a Curţii de casaţie, el a fost declarat nevinovat şi reintegrat în armată. — *263.*

113 Este vorba de sîngeroasa reprimare a răscoalei irlandeze din 1916, care avea drept scop eliberarea ţării de sub dominaţia engleză. „În Europa... s-a răsculat Irlanda, pe care englezii cei «iubitori de libertate»... au reprimat-o prin execuţii", scria Lenin în 1916 (Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 53).

Ulster — partea de nord-vest a Irlandei; populaţia lui e formată în majoritate din englezi; trupele din Ulster au participat alături de cele engleze la înăbuşirea răscoalei poporului irlandez. — *263.*

114 Vezi articolul lui K. Marx „Indiferentismul politic" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 304). — *269.*

115 K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 312, 305. — *270.*

116 Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 347—348. — *270.*

117 Este vorba de Tezele din aprilie (vezi Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 115—120). — *277.*

118 K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 4, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a II-a, p. 487. — *279.*

119 V. I. Lenin se referă la „Introducerea" lui F. Engels la lucrarea lui K. Marx „Războiul civil din Franţa" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 192). — *279.*

120 *Broşura lui V. I. Lenin „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului"* a fost publicată în limba engleză în numărul din 15 ianuarie 1918 al ziarului „The Evening Post" şi în nr. 4, din noiembrie-decembrie 1917, al revistei „The Class Struggle", organ al aripii de stînga a Partidului socialist din America, precum şi în ediţie separată.

„The Evening Post" — ziar burghez american. A apărut la New York cu începere din 1801; în anii 1801—1832 s-a numit „The New York Evening Post". Timp îndelungat a avut o orientare liberală. După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, ziarul a publicat tratatele secrete dintre aliaţi şi guvernul ţarist. Ulterior a devenit organul de presă al celor

www.dacoromanica.ro

mai reacţionare cercuri imperialiste din S.U.A. În prezent apare sub denumirea de „The New York Post". — *284.*

121 V. I. Lenin se referă la rezoluţia cu privire la revizuirea programului partidului, adoptată la cea de-a VII-a Conferinţă generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor P.C.U.S. şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, E.P.L.P. 1954, p. 363). Textul acestor rezoluţii a fost scris de Lenin. (Vezi Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 419—420). — *284.*

122 Vezi Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 347—348. — *286.*

123 La 14 (27) iunie 1917, guvernul provizoriu a adoptat o hotărîre prin care se stabilea că alegerile pentru Adunarea constituantă vor avea loc la 17 (30) septembrie 1917. În august, guvernul provizoriu a amînat la 12 (25) noiembrie data ţinerii alegerilor.

Alegerile pentru Adunarea constituantă au avut loc după victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie, la termenul fixat, adică la 12 (25) noiembrie. Ele s-au efectuat pe baza listelor depuse înainte de Revoluţia din Octombrie, în conformitate cu legea electorală aprobată de guvernul provizoriu, şi s-au desfăşurat în condiţii cînd o parte considerabilă a poporului nu înţelesese încă adevărata semnificaţie a revoluţiei socialiste. De acest lucru au profitat eserii de dreapta, care în guberniile şi regiunile depărtate de capitală şi de centrele industriale au reuşit să obţină majoritatea voturilor. Adunarea constituantă a fost convocată de guvernul sovietic şi s-a întrunit la 5 (18) ianuarie 1918 la Petrograd. Deoarece majoritatea contrarevoluţionară a Adunării constituante a respins „Declaraţia drepturilor poporului muncitor şi exploatat" ce i-a fost prezentată de C.E.C. şi a refuzat să aprobe decretele celui de-al doilea Congres al Sovietelor cu privire la pace, la pămînt, la trecerea puterii în mîinile Sovietelor, Adunarea a fost dizolvată la 6 (19) ianuarie printr-un decret al C.E.C. — *286.*

124 *Consfătuirea democratică din Rusia* a fost convocată în septembrie 1917 la Petrograd, de către Comitetul Executiv Central al Sovietelor, în majoritate format din eseri şi menşevici, pentru a lua o hotărîre în problema puterii. Dar adevăratul scop pe care-l urmăreau organizatorii acestei consfătuiri era acela de a abate atenţia maselor populare de la revoluţia în plină creştere. La consfătuire au participat peste 1 500 de persoane. Liderii menşevicilor şi eserilor au luat toate măsurile pentru a restrînge reprezentarea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor la această consfătuire şi pentru a mări numărul delegaţilor din partea diferitelor organizaţii burgheze şi mic-burgheze, asigurîndu-şi astfel majoritatea de voturi.

www.dacoromanica.ro

Aşa, de pildă, largi drepturi de reprezentare au fost acordate municipalităţilor, care au căpătat 300 de locuri ; zemstvele au căpătat 200 de locuri ; cooperativele, care se aflau în mîinile menşevicilor şi ale eserilor, au căpătat 120 de locuri, în timp ce Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, care reprezentau majoritatea covîrşitoare a poporului, li s-au acordat numai 230 de locuri. Bolşevicii au participat la consfătuire cu scopul de a o folosi ca tribună pentru demascarea menşevicilor şi a eserilor.

Consfătuirea democratică a hotărît să se procedeze la crearea unui preparlament (Consiliu provizoriu al republicii), menit să dea rînduielilor din Rusia aparenţa unui regim parlamentar. În realitate însă, potrivit hotărîrii adoptate de guvernul provizoriu, preparlamentul urma să fie un organ pur consultativ pe lîngă guvern. Lenin a insistat în mod categoric asupra necesităţii de a boicota preparlamentul, deoarece rămînerea în cadrul lui ar fi semănat iluzia că această instituţie ar fi în măsură să rezolve sarcinile revoluţiei. Comitetul Central al partidului a discutat propunerea lui Lenin şi, în pofida opoziţiei lui Kamenev şi a altor capitulanţi, care se pronunţau pentru participare la lucrările preparlamentului, a hotărît ca bolşevicii să se retragă din el. La 7 (20) octombrie, în ziua deschiderii preparlamentului, bolşevicii, după ce au dat citire unei declaraţii, au părăsit sala de şedinţă.

În legătură cu Consfătuirea democratică şi cu preparlamentul vezi lucrările lui V. I. Lenin „Bolşevicii trebuie să ia puterea", „Marxismul şi insurecţia", „Eroii falsului şi greşelile bolşevicilor", „Din jurnalul unui publicist. Greşelile partidului nostru" etc. (Opere complete, vol. 34, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 252—277). — *290.*

125 *Primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia* s-a ţinut la Petrograd între 3 şi 24 iunie (16 iunie—7 iulie) 1917. La congres au participat 1 090 de delegaţi. Bolşevicii, care pe vremea aceea erau în minoritate în Soviete, aveau 105 delegaţi. Majoritatea covîrşitoare a delegaţilor aparţineau blocului esero-menşevic şi micilor grupări care-l sprijineau.

V. I. Lenin a luat cuvîntul la congres în ziua de 4 (17) iunie, vorbind despre atitudinea faţă de guvernul provizoriu, şi în ziua de 9 (22) iunie, cînd a vorbit despre problema războiului (vezi Opere complete, vol. 32, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 279—309). Bolşevicii au folosit din plin tribuna congresului pentru a demasca politica imperialistă a guvernului provizoriu şi tactica conciliatoristă a menşevicilor şi eserilor, cerînd ca întreaga putere să treacă în mîinile Sovietelor. Ei au prezentat şi au susţinut rezoluţii proprii în toate problemele principale. În cuvîntările lor, bolşevicii se adresau nu numai delegaţilor la congres, ci şi maselor largi ale poporului — muncitorilor, ţăranilor, soldaţilor.

www.dacoromanica.ro

În rezoluţiile adoptate, majoritatea esero-menşevică a congresului s-a situat pe poziţia sprijinirii guvernului provizoriu, a încuviinţat hotărîrea lui de a începe o ofensivă pe front şi s-a pronunţat împotriva trecerii puterii în mîinile Sovietelor. Congresul a ales un Comitet Executiv Central (C.E.C.), care a fiinţat pînă la Congresul al II-lea al Sovietelor şi în care eserii şi menşevicii dispuneau de o mare majoritate.

Apreciind însemnătatea congresului, V. I. Lenin scria că acesta a arătat „deosebit de clar" că liderii eserilor şi ai menşevicilor s-au îndepărtat de revoluţie (vezi Opere complete, vol. 32, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 329). — *290.*

126 *Al doilea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia* a avut loc la Petrograd în zilele de 25 şi 26 octombrie (7 şi 8 noiembrie) 1917. La congres au participat şi delegaţi ai unor Soviete guberniale şi judeţene de deputaţi ai ţăranilor. Potrivit datelor comisiei de verificare a mandatelor, în momentul deschiderii congresului erau prezenţi 649 de delegaţi, dintre care 390 bolşevici, 160 eseri, 72 menşevici şi 14 menşevici-internaţionalişti. Delegaţii au continuat să sosească şi după deschiderea congresului.

Congresul s-a deschis la 25 octombrie, ora 22 şi 40 de minute, la Smolnîi. În acest timp, detaşamentele Gărzii roşii, marinarii şi partea revoluţionară a garnizoanei din Petrograd continuau asaltul împotriva Palatului de iarnă, unde, sub protecţia iuncherilor şi a batalioanelor „de şoc", se refugiase guvernul provizoriu. Fiind ocupat cu conducerea insurecţiei, V. I. Lenin nu a luat parte la prima şedinţă a congresului. Liderii menşevicilor şi ai aripii de dreapta a eserilor au cerut să se înceapă negocieri cu guvernul provizoriu în vederea formării unui guvern de coaliţie, calificînd drept complot revoluţia socialistă în curs de desfăşurare. Convingîndu-se că majoritatea congresului îi sprijină pe bolşevici, menşevicii, eserii de dreapta şi bundiştii au părăsit congresul. La 26 octombrie (8 noiembrie), ora 4 dimineaţa, congresul a ascultat o comunicare cu privire la ocuparea Palatului de iarnă şi arestarea guvernului provizoriu, şi a adoptat apelul „Către muncitori, soldaţi şi ţărani!", scris de Lenin, în care se proclama trecerea întregii puteri în mîinile Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor. Şedinţa s-a încheiat la ora şase dimineaţa.

Şedinţa a doua a congresului s-a deschis la 26 octombrie (8 noiembrie), ora 20 şi 40 de minute. Lenin a prezentat rapoartele asupra păcii şi asupra pămîntului. Congresul a adoptat istoricele decrete asupra păcii şi asupra pămîntului, scrise de Lenin. El a numit un guvern muncitoresc-ţărănesc — Consiliul Comisarilor Poporului — în frunte cu V. I. Lenin. În Comitetul Executiv Central din Rusia au fost aleşi la congres 62 bolşevici, 29 eseri de stînga, 6 menşevici-internaţionalişti, 3 reprezentanţi ai Partidului socialist ucrainean şi 1 reprezen-

www.dacoromanica.ro

tant al eserilor-maximalişti. Congresul a hotărît, de asemenea, că C.E.C. al Sovietelor din Rusia poate fi completat cu reprezentanţi ai Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor şi ai organizaţiilor din armată, precum şi cu reprezentanţi ai grupurilor care au părăsit congresul. Congresul şi-a încheiat lucrările la ora 6 dimineaţa. — *290.*

127 *Al treilea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Rusia* a avut loc între 10 şi 18 (23 şi 31) ianuarie 1918, la Petrograd. La congres au fost reprezentate 317 Soviete de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor şi 110 comitete de armată, comitete de corp de armată şi de divizie. La începutul lucrărilor congresului au fost prezenţi 707 delegaţi, dintre care 441 bolşevici. La 13 (26) ianuarie s-au alăturat congresului participanţii la cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor din Rusia. În afară de aceasta, numărul delegaţilor a continuat să crească pe măsură ce soseau delegaţii care întîrziaseră la deschiderea congresului. La şedinţa de închidere a lucrărilor congresului au participat 1 587 de delegaţi. Congresul a fost salutat şi de o delegaţie română.

Congresul a discutat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia, prezentat de I. M. Sverdlov. V. I. Lenin a prezentat la congres raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului. La discutarea acestor rapoarte, menşevicii şi eserii de dreapta au luat atitudine împotriva politicii interne şi externe a Puterii sovietice. Critica poziţiei lor a fost făcută de Lenin în cuvîntul de încheiere la raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului. Congresul a aprobat „Declaraţia drepturilor poporului muncitor şi exploatat", scrisă de Lenin, care ulterior a stat la baza Constituţiei Statului sovietic. Într-o rezoluţie adoptată de congres a fost în întregime aprobată politica promovată de C.E.C. din Rusia şi de Consiliul Comisarilor Poporului, exprimîndu-li-se încredere deplină.

Congresul a adoptat o hotărîre în care se stabilea că Republica Socialistă Rusă se constituie, pe baza unirii libere a popoarelor din Rusia, ca federaţie de republici sovietice. Totodată, el a aprobat politica Puterii sovietice în problema naţională.

Congresul a aprobat principiile fundamentale ale Legii cu privire la socializarea pămîntului, elaborată pe baza Decretului asupra pămîntului.

În Comitetul Executiv Central ales de congres au intrat 160 bolşevici, 125 eseri de stînga, 2 menşevici-internaţionalişti, 3 anarhişti-comunişti, 7 eseri-maximalişti, 7 eseri de dreapta şi 2 menşevici. — *290.*

128 *Congresul al IV-lea general extraordinar al Sovietelor din Rusia,* convocat pentru a se pronunţa asupra ratificării tratatului de pace de la Brest, a avut loc la Moscova între 14 şi

www.dacoromanica.ro

16 martie 1918. La congres au participat, după datele dării de seamă stenografice, 1 232 de delegaţi cu vot deliberativ, din care 795 bolşevici, 283 eseri de stînga, 25 eseri de centru, 21 menşevici, 11 menşevici-internaţionalişti şi alţii. După ce G. V. Cicerin, locţiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe, a prezentat congresului o informare asupra tratatului de pace, raportul cu privire la această problemă a fost prezentat de V. I. Lenin în numele Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, iar coraportul din partea fracţiunii eserilor de stînga, împotriva ratificării tratatului de pace, a fost prezentat de B. D. Kamkov. Împotriva ratificării tratatului de la Brest au făcut front comun menşevicii, eserii de dreapta şi de stînga, maximaliştii, anarhiştii şi alţii. După dezbateri furtunoase, congresul a adoptat prin vot nominal, cu o majoritate covîrşitoare, rezoluţia cu privire la ratificarea tratatului de pace, prezentată de Lenin; pentru adoptarea ei au votat 784 de delegaţi, contra 261, iar 115 s-au abţinut.

Congresul a adoptat o hotărîre cu privire la mutarea capitalei Statului sovietic la Moscova şi a ales un nou Comitet Executiv Central, format din 200 de membri. — *291.*

129 *Al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia* şi-a început lucrările la 4 iulie 1918, la Moscova, în sala Teatrului mare. La congres au participat 1 164 de delegaţi cu vot deliberativ, dintre care 773 bolşevici, 353 eseri de stînga, 17 maximalişti, 4 anarhişti, 4 menşevici-internaţionalişti, 3 membri ai altor partide, 10 delegaţi fără partid.

Raportul de activitate al C.E.C. din Rusia a fost prezentat de I. M. Sverdlov, iar raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului de V. I. Lenin. După dezbateri furtunoase pe marginea acestor rapoarte a fost adoptată cu majoritate de voturi rezoluţia propusă de fracţiunea comunistă, în care se spunea că congresul „aprobă în întregime politica internă şi externă a guvernului sovietic". Congresul a respins rezoluţia prezentată de eserii de stînga, în care i se cerea să dea un vot de neîncredere în guvernul sovietic, să denunţe tratatul de pace de la Brest şi să schimbe orientarea politicii interne şi externe a Puterii sovietice.

Înfrînţi la congres, eserii de stînga au trecut la acţiune armată făţişă, declanşînd la 6 iulie o rebeliune contrarevoluţionară la Moscova. Datorită acestui fapt, congresul şi-a întrerupt lucrările. Ele au fost reluate la 9 iulie, cînd, după ce a ascultat comunicatul guvernului cu privire la evenimentele din zilele de 6 şi 7 iulie, congresul a aprobat întru totul acţiunile energice întreprinse de guvern în vederea lichidării aventurii criminale a eserilor de stînga şi a arătat că aceia dintre ei care împărtăşesc vederile clicii lor conducătoare „nu au ce căuta în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor".

În rezoluţia adoptată pe baza raportului cu privire la pro-

www.dacoromanica.ro

blema aprovizionării, prezentat de A. D. Ţiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, congresul a confirmat că politica bazată pe monopolul cerealelor rămîne neştirbită, a subliniat necesitatea unei reprimări hotărîte a împotrivirii chiaburimii şi a aprobat organizarea comitetelor sărăcimii.

La 10 iulie, în şedinţa sa finală, congresul a ascultat raportul cu privire la organizarea Armatei Roşii şi a adoptat în unanimitate rezoluţia propusă de fracţiunea comunistă, în care erau trasate o serie de importante măsuri pentru organizarea şi întărirea Armatei Roşii pe baza serviciului militar obligatoriu pentru oamenii muncii.

Congresul a adoptat prima Constituţie a R.S.F.S.R., care a consfinţit cuceririle oamenilor muncii din Ţara Sovietelor. — *291.*

130 V. I. Lenin se referă la articolul său „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice", publicat la 28 aprilie 1918 în ziarele „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia", precum şi în broşură separată (vezi Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 175—220). — *295.*

131 La 14 iunie 1918, C.E.C. al Sovietelor din Rusia a adoptat următoarea hotărîre: „Avînd în vedere: 1) că Puterea sovietică trece printr-un moment deosebit de greu, nevoită fiind să reziste simultan atît atacurilor imperialismului internaţional pe toate fronturile cît şi celor ale aliaţilor lui din interiorul ţării, care în lupta lor împotriva guvernului muncitoresc-ţărănesc nu se dau în lături de la nici un fel de mijloace, de la calomnia cea mai ordinară pînă la complot şi răscoală armată; 2) că prezenţa în organizaţiile sovietice a reprezentanţilor unor partide care caută în mod vădit să discrediteze şi să defăimeze puterea Sovietelor este cu totul inadmisibilă; 3) că atît din documentele publicate anterior, cît şi din cele prezentate în şedinţa de faţă reiese clar că reprezentanţii partidului eserilor (de dreapta şi de centru) şi ai partidului muncitoresc social-democrat (menşevic) din Rusia, inclusiv reprezentanţi cu funcţii de mare răspundere, participă, în alianţă cu contrarevoluţionari notorii, la organizarea de acţiuni armate împotriva muncitorilor şi ţăranilor, şi anume: pe Don — în alianţă cu Kaledin şi Kornilov, în Ural — cu Dutov, în Siberia — cu Semenov, Horvat şi Kolceak şi, în sfîrşit, în ultimele zile, cu cehoslovacii şi cu ultrareacţionarii care li s-au alăturat, Comitetul Executiv Central al Sovietelor hotărăşte: reprezentanţii partidului eserilor (de dreapta şi de centru) şi ai partidului muncitoresc social-democrat (menşevic) din Rusia sînt şi rămîn excluşi din C.E.C. al Sovietelor din Rusia; se recomandă tuturor Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor şi cazacilor să înlăture din sînul lor pe reprezentanţii acestor fracţiuni". — *296.*

132 *Liberdanii* — poreclă ironică dată liderilor menşevici Liber şi Dan, precum şi partizanilor lor, în urma apariţiei unui

www.dacoromanica.ro

foileton al lui D. Bednîi, intitulat „Liberdan", în ziarul bolşevic „Soţial-Demokrat" nr. 141 din 25 august (7 septembrie) 1917. — *296.*

133 „*Activişti*" — denumire dată grupului de menşevici care din primele zile ale Revoluţiei Socialiste din Octombrie au pornit pe calea luptei armate împotriva Puterii sovietice şi a partidului bolşevic. Menşevicii-activişti au făcut parte din diferite organizaţii complotiste contrarevoluţionare, au acordat sprijin lui Kornilov şi Kaledin, Radei burghezo-naţionaliste din Ucraina, au participat activ la rebeliunea cehilor albi şi s-au aliat cu trupele intervenţioniştilor străini. În 1918, cu sprijinul partidului menşevic, sub pretextul discutării situaţiei alimentare, „activiştii" au reuşit să organizeze cîteva conferinţe „muncitoreşti" şi adunări de împuterniciţi la care s-a cerut de fapt lichidarea Sovietelor. — *296.*

134 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de A. Bebel în ziua de 20 septembrie 1910 la Congresul de la Magdeburg al Partidului social-democrat din Germania. În legătură cu acest congres vezi articolul lui V. I. Lenin „Două lumi" (Opere complete, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 10—19). — *297.*

135 „*Frankfurter Zeitung*" — cotidian, organ de presă al marii finanţe din Germania ; a apărut la Frankfurt pe Main din 1856 pînă în 1943. A reapărut în 1949 sub denumirea de „Frankfurter Allgemeine Zeitung" ; e purtătorul de cuvînt al monopoliştilor vest-germani. — *298.*

136 Este vorba de articolul de fond „Dictatură sau democraţie ?", publicat în nr. 290 din 21 octombrie 1918 al ziarului „Vorwärts".

„*Vorwärts*" — cotidian, organ central al Partidului social-democrat din Germania ; a început să apară la Berlin în 1891 sub denumirea de „Vorwärts. Berliner Volksblatt", în baza unei hotărîri a Congresului de la Halle al partidului ; era o continuare a ziarului „Berliner Volksblatt", care apăruse din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combătut diversele manifestări ale oportunismului. Începînd din a doua jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut, după moartea lui Engels, redacţia ziarului „Vorwärts" a ajuns pe mîinile aripii de dreapta a partidului şi a început să publice sistematic articole scrise de oportunişti. În perioada războiului imperialist mondial, „Vorwärts" s-a situat pe poziţiile social-şovinismului ; după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a desfăşurat propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — *298.*

137 V. I. Lenin se referă la cuvîntarea rostită de G. V. Plehanov la Congresul al doilea al P.M.S.D.R., în cadrul discutării programului partidului în ziua de 30 iulie (12 august) 1903.

www.dacoromanica.ro

„Proletariatul revoluționar — spunea Plehanov — ar putea îngrădi drepturile politice ale claselor de sus, așa cum clasele de sus i le-a îngrădit cîndva pe ale lui. Oportunitatea unei asemenea măsuri trebuie apreciată numai din punctul de vedere al principiului: salus revolutionis suprema lex (binele revoluției e legea supremă. — *Nota trad.).* Pe același punct de vedere trebuie să ne situăm și în ceea ce privește durata parlamentelor. Dacă poporul, în avîntul entuziasmului său revoluționar, ar alege un parlament foarte bun — un fel de chambre introuvable —, atunci noi va trebui să facem în așa fel încît el să devină o reeditare a *parlamentului celui lung;* dacă însă alegerile nu ar fi încununate de succes, atunci noi ar trebui să căutăm să-l dizolvăm nu după 2 ani, ci, dacă se poate, după două săptămîni" („Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. Procese-verbale", Moscova, 1959, p. 182).

În lucrările sale, Lenin s-a referit de repetate ori la aceste cuvinte ale lui Plehanov (vezi, de pildă, lucrarea „Un pas înainte, doi pași înapoi" și articolul „Plehanov despre teroare", pentru prima oară inclus în Opere. Opere complete, vol. 8, București, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 212—213; vol. 35, 1965, p. 193—195). — *300.*

138 *Grupul stîngii zimmerwaldiene* a fost creat din inițiativa lui V. I. Lenin la Conferința socialistă internațională de la Zimmerwald din septembrie 1915. Din el au făcut parte 8 delegați, reprezentînd C.C. al P.M.S.D.R., precum și pe social-democrații de stînga din Suedia, Norvegia, Elveția, Germania, opoziția social-democrată poloneză și social-democrația din Ținutul leton. Grupul stîngii zimmerwaldiene, condus de V. I. Lenin, a luptat împotriva majorității centriste a conferinței și a prezentat un proiect de rezoluție și un proiect de manifest care condamnau războiul imperialist, demascau trădarea social-șoviniștilor și subliniau necesitatea unei lupte active împotriva războiului. Aceste proiecte au fost respinse de majoritatea centristă a conferinței. Dar stînga zimmerwaldiană a reușit să obțină ca în manifestul adoptat de conferință să fie incluse o serie de importante teze care figurau în proiectul ei de rezoluție. Apreciind manifestul ca un prim pas în lupta împotriva războiului imperialist, stînga zimmerwaldiană a votat pentru el, arătînd într-o declarație separată deficiențele și inconsecvența manifestului, precum și motivele pentru care l-a votat. În același timp, stînga zimmerwaldiană a declarat că, rămînînd în cadrul Uniunii zimmerwaldiene, ea își va propaga concepțiile proprii și va activa independent pe plan internațional. Ea a ales un organ de conducere — un birou — din care făceau parte V. I. Lenin, G. E. Zinoviev și K. Radek. Stînga zimmerwaldiană a editat în limba germană un organ propriu — revista „Vorbote" — în care au fost publicate o serie de articole ale lui Lenin.

Forța conducătoare în grupul stîngii zimmerwaldiene o constituiau bolșevicii, singurii care se situau pe poziții consecvente

www.dacoromanica.ro

internaţionaliste. Lenin a combătut oscilările oportuniste ale lui Radek şi a criticat greşelile altor elemente de stînga. În jurul stîngii zimmerwaldiene au început să se grupeze elementele internaţionaliste ale social-democraţiei internaţionale. La cea de-a doua Conferinţă socialistă internaţională, care a avut loc în aprilie 1916 la Kiental (în apropiere de Berna), grupul stîngii zimmerwaldiene număra 12 din cei 43 de delegaţi la conferinţă, iar într-o serie de probleme propunerile lui au întrunit aproape jumătate din numărul total al voturilor. Social-democraţii de stînga dintr-o serie de ţări, aderenţi ai grupului stîngii zimmerwaldiene, au desfăşurat o amplă activitate revoluţionară şi au avut un rol important în crearea partidelor comuniste în ţările lor.

Cu privire la grupul stîngii zimmerwaldiene vezi articolele lui V. I. Lenin „Un prim pas" şi „Marxiştii revoluţionari la Conferinţa socialistă internaţională din 5—8 septembrie 1915" (Opere complete, vol. 27, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 37—43, 44—48). — *303.*

139 V. I. Lenin citează „Introducerea" lui F. Engels la lucrarea lui K. Marx „Războiul civil din Franţa" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 183—184). — *304.*

140 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 17, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 356. — *305.*

141 *Spartachiştii* — membri ai organizaţiei revoluţionare a social-democraţilor de stînga din Germania; grupul „Spartacus" a luat fiinţă la începutul războiului imperialist mondial, fiind creat de K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewsky, L. Ioghihes (Tyszka) şi W. Pieck.

În aprilie 1915, R. Luxemburg şi F. Mehring au fondat revista „Die Internationale", în jurul căreia s-a unit principalul grup al social-democraţilor de stînga din Germania. Din 1916, cînd grupul „Die Internationale" a început să editeze şi să răspîndească în ilegalitate „Scrisori politice" semnate „Spartacus", el a început să se numească grupul „Spartacus". Spartachiştii au desfăşurat o activitate de propagandă revoluţionară în mase, au organizat acţiuni de masă împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial şi trădarea comisă de liderii oportunişti ai social-democraţiei. În acelaşi timp însă, spartachiştii au avut greşeli serioase într-o serie de probleme teoretice şi politice: ei contestau posibilitatea războaielor de eliberare naţională în epoca imperialismului, dădeau dovadă de inconsecvenţă în ceea ce priveşte lozinca transformării războiului imperialist în război civil, subapreciau rolul partidului proletar ca avangardă a clasei muncitoare, subapreciau ţărănimea ca aliat al proletariatului, se temeau de o ruptură definitivă cu oportuniştii. Lenin a criticat în repetate rînduri aceste greşeli ale social-democraţilor de stînga

www.dacoromanica.ro

din Germania, ajutîndu-i să adopte o poziţie justă (vezi, de pildă, lucrările „Broşura lui Junius", „Despre o caricatură de marxism şi despre «economismul imperialist»". — Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 1—16, 79—132).

În aprilie 1917, spartachiştii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, de orientare centristă, păstrîndu-şi însă independenţa organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluţiei din Germania, spartachiştii au constituit „Uniunea Spartacus" şi, publicînd la 14 decembrie 1918 un program propriu, au rupt cu „independenţii". La Congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 şi 1 ianuarie 1919, spartachiştii au creat Partidul Comunist din Germania. — *312.*

142 Este vorba de *articolul lui Kautsky „Forţele motrice şi perspectivele revoluţiei ruse"*. În limba rusă a fost publicat în decembrie 1906, într-o broşură redactată şi prefaţată de V. I. Lenin (vezi Opere complete, vol. 14, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 227—233). — *316.*

143 Vezi articolul lui K. Marx „Burghezia şi contrarevoluţia" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 6, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 117—119). — *317.*

144 Desprinderea din partidul eserilor de stînga a două noi partide — „narodnicii comunişti" şi „comuniştii revoluţionari" — s-a produs după asasinarea ambasadorului german Mirbach, săvîrşită în scopuri provocatoare de către eserii de stînga, şi după rebeliunea din 6—7 iulie 1918 a eserilor de stînga.

„Narodnicii comunişti", condamnînd activitatea antisovietică a eserilor de stînga, au format — la conferinţa lor din septembrie 1918 — un partid propriu. „Manifestul"-program al „narodnicilor comunişti" fusese publicat încă la 21 august în ziarul „Znamea Trudovoi Kommunî". „Narodnicii comunişti" aprobau orientarea partidului bolşevic spre o alianţă cu ţărănimea mijlocaşă. Mulţi dintre ei au făcut parte din diferite organe de stat, din Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia (de exemplu, G. D. Zaks). La 6 noiembrie 1918, congresul extraordinar al acestui partid a adoptat în unanimitate hotărîrea de a se dizolva şi de a fuziona cu P.C. (b) din Rusia.

„Partidul comunismului revoluţionar" s-a constituit oficial la congresul eserilor de stînga grupaţi în jurul ziarului „Volea Truda", congres care a avut loc la Moscova între 25 şi 30 septembrie 1918. Primul număr al acestui ziar a apărut la 14 septembrie, cuprinzînd platforma elaborată spre a fi discutată la acest congres. Platforma condamna acţiunile teroriste ale eserilor de stînga şi încercările lor de a torpila pacea de la Brest. Congresul de constituire s-a pronunţat pentru o tactică de

www.dacoromanica.ro

colaborare cu bolşevicii şi a recunoscut necesitatea sprijinirii Puterii sovietice. Programul „comuniştilor revoluţionari" era extrem de contradictoriu. Recunoscînd că Puterea sovietică creează premisele necesare pentru instaurarea orînduirii socialiste, „comuniştii revoluţionari" negau totodată necesitatea dictaturii proletariatului în perioada de trecere de la capitalism la socialism. După ce Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste a hotărît că în fiecare ţară nu poate fi decît un singur partid comunist, în septembrie 1920 partidul comuniştilor revoluţionari a adoptat hotărîrea ca membrii săi să intre în P.C. (b) din Rusia. În octombrie acelaşi an, Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia a dat indicaţii organizaţiilor de partid să primească pe membrii fostului partid al „comuniştilor revoluţionari". — *317.*

145 Vezi Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 307—308. — *322.*

146 Trădarea lui M. A. Muraviev, comandantul trupelor sovietice de pe Frontul de est, a fost săvîrşită în strînsă legătură cu rebeliunea eserilor de stînga din iulie 1918. Potrivit planului rebelilor, Muraviev urma să ridice trupele de pe Frontul de est împotriva Puterii sovietice şi, unindu-se cu cehii albi, să pornească asupra Moscovei. La 10 iulie, în ziua sosirii sale la Simbirsk, Muraviev a declarat că nu recunoaşte pacea de la Brest şi că declară război Germaniei. Unităţile înşelate de el au ocupat poşta, telegraful, postul de radio şi au încercuit sediul Comitetului executiv şi al comandamentului Grupului de trupe de la Simbirsk. Printr-o radiogramă emisă de postul de radio din localitate, Muraviev a chemat pe albgardişti şi intervenţionişti, de la Samara pînă la Vladivostok, să pornească ofensiva asupra Moscovei.

Guvernul sovietic a luat măsuri urgente pentru lichidarea aventurii lui Muraviev. Comuniştii din Simbirsk au desfăşurat o amplă muncă de lămurire printre soldaţi şi în rîndurile populaţiei oraşului. Unităţile militare care îl sprijiniseră pe Muraviev şi-au afirmat hotărîrea de a lupta împotriva rebelilor. Invitat să participe la şedinţa din seara zilei de 11 iulie a Comitetului executiv din Simbirsk, Muraviev a interpretat această invitaţie ca o dovadă de capitulare din partea Comitetului executiv. Cînd în şedinţă au fost înfăţişate telegramele prin care Muraviev ordonase încetarea acţiunilor militare împotriva intervenţioniştilor şi albgardiştilor, comuniştii au cerut să fie arestat. Muraviev a încercat să opună rezistenţă şi a fost ucis pe loc ; complicii lui au fost arestaţi. — *323.*

147 „*Criza din iulie*" — rebeliunile contrarevoluţionare chiabureşti care izbucniseră în vara anului 1918 în guberniile centrale, în regiunea Volgăi, în Ural şi în Siberia şi care fuseseră organizate de menşevici şi de eseri cu sprijinul intervenţioniştilor străini. — *325.*

www.dacoromanica.ro

148 *Blanquism* — curent din mişcarea socialistă franceză, în fruntea căruia se afla Louis-Auguste Blanqui (1805—1881), eminent revoluţionar, reprezentant de seamă al comunismului utopic francez. Blanquiştii aşteptau „salvarea omenirii din robia salariată nu prin lupta de clasă a proletariatului, ci printr-un complot urzit de o infimă minoritate de intelectuali" (V. I. Lenin. Opere complete, vol. 13, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a doua, p. 75). Substituind activităţii partidului revoluţionar acţiunile unui mănunchi de complotişti care urzesc din umbră, ei nu ţineau seama de situaţia concretă necesară pentru victoria insurecţiei şi subapreciau importanţa legăturii cu masele. — *326.*

149 Este vorba de proiectul de lege eserist pe care S. L. Maslov, ministrul agriculturii, l-a prezentat guvernului provizoriu cu cîteva zile înainte de Revoluţia Socialistă din Octombrie. Sub titlul „Norme privind reglementarea relaţiilor agrare prin intermediul comitetelor agrare", el a fost publicat parţial în numărul din 18 (31) octombrie 1917 al ziarului „Delo Naroda", editat de Comitetul Central al partidului socialiştilor-revoluţionari.

„Proiectul de lege al d-lui S. L. Maslov — scria Lenin — este o trădare totală a ţăranilor de către partidul socialist-revoluţionar, el înseamnă trecerea definitivă a acestui partid de partea moşierilor" (vezi articolul „Partidul socialist-revoluţionar înşală din nou pe ţărani". Opere complete, vol. 34, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 448—449). Proiectul prevedea crearea pe lîngă comitetele agrare a unui fond special de arendare, constituit din pămînturile statului şi din cele mănăstireşti. Proprietatea moşierească asupra pămîntului era menţinută. Din pămînturile moşiereşti treceau la fondul de arendare numai terenurile care fuseseră arendate şi înainte, iar arenda plătită de ţărani urma să intre în buzunarul moşierilor.

Arestările de membri ai comitetelor agrare se efectuau din ordinul guvernului provizoriu ca răspuns la răscoalele ţărăneşti şi la ocuparea de către ţărani a pămînturilor moşiereşti. — *327.*

150 Vezi K. Marx. „Teorii asupra plusvalorii (volumul al IV-lea al «Capitalului»)", partea a II-a, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 30. — *335.*

151 Cauzele imediate ale *revoluţiei din noiembrie 1918* din Germania au fost: înfrîngerea Germaniei în războiul mondial, dezorganizarea economiei ţării, calamităţile îndurate de masele populare şi de trupele de pe front, care cereau încetarea războiului. Asupra desfăşurării evenimentelor revoluţionare din Germania a avut o mare influenţă Revoluţia Socialistă din Octombrie din Rusia.

Revoluţia din Germania a început cu răscoala din 3 noiembrie 1918 a marinarilor flotei militare din Kiel, care refuzaseră să execute ordinul comandamentului de a scoate în larg

www.dacoromanica.ro

navele spre „a muri cu cinste" în lupta cu flota engleză. La răscoală s-au alăturat pe rînd oraşele de pe litoral: Brunsbüttel, Wilhelmshaven, Kuxhaven şi altele. Pe nave, în cazărmi şi în întreprinderi au început să fie create primele Soviete ale soldaţilor şi muncitorilor. După ce a cuprins întreaga Germanie de nord, revoluţia s-a extins repede în regiunile centrale şi de sud ale ţării. La 9 noiembrie, la chemarea spartachiştilor, a început la Berlin o grevă generală, care în scurt timp s-a transformat într-o insurecţie armată. Muncitorii au ocupat sediul direcţiei poliţiei, poşta, comandatura. Deasupra primăriei, Reichstagului şi porţii Brandenburg au fost înălţate steaguri roşii. Ca urmare a insurecţiei populare, monarhia iunchero-burgheză a lui Wilhelm al II-lea a fost răsturnată, iar el a fost nevoit să abdice de la tron.

Liderii social-democraţilor de dreapta şi ai Partidului social-democrat independent din Germania, partid de orientare centristă, au depus toate eforturile pentru a salva orînduirea capitalistă. În cele mai multe Soviete, social-democraţii de dreapta şi centriştii au reuşit să acapareze majoritatea locurilor. Guvernul provizoriu, format în şedinţa plenară din 10 noiembrie a Sovietului din Berlin, era alcătuit din social-democraţi de dreapta (F. Ebert, F. Scheidemann, O. Landsberg) şi social-democraţi „independenţi" (G. Haase şi alţii), care ulterior s-au retras din guvern. Programul guvernului se rezuma la reforme sociale în cadrul orînduirii burgheze. La primul Congres general al Sovietelor din Germania, care a avut loc la Berlin între 16 şi 21 decembrie 1918, liderii social-democraţilor de dreapta au reuşit să strecoare o rezoluţie cu privire la trecerea puterii legislative şi executive în mîinile guvernului şi organizarea de alegeri pentru Adunarea constituantă, ceea ce a însemnat în fapt lichidarea Sovietelor.

Experienţa luptei revoluţionare a clasei muncitoare germane i-a convins pe spartachişti de necesitatea unei rupturi definitive cu Partidul social-democrat independent din Germania şi a constituirii unui partid revoluţionar combativ al clasei muncitoare. La Congresul de constituire, care s-a deschis la 30 decembrie 1918, adevăraţii reprezentanţi ai clasei muncitoare germane au creat Partidul Comunist din Germania. Îndată după închiderea lucrărilor Congresului de constituire, tînărul Partid Comunist din Germania a avut de făcut faţă unor serioase încercări. Pentru a da o lovitură decisivă partidului comunist şi a zdrobi avangarda clasei muncitoare, burghezia germană a hotărît să-i provoace pe muncitori la o insurecţie armată prematură. Conducerea insurecţiei, care începuse în ziua de 6 ianuarie la Berlin, a încăput pe mîinile „independenţilor", care n-au organizat de la bun început o ofensivă rapidă şi decisivă împotriva duşmanului, iar în cele din urmă au trădat insurecţia, iniţiind tratative cu guvernul. Detaşamentele contrarevoluţionare conduse de ministrul de război, social-democratul de dreapta G. Noske, au reprimat cu nemaipomenită

www.dacoromanica.ro

cruzime lupta proletariatului berlinez. La 15 ianuarie, bande înarmate au arestat şi au ucis în mod bestial pe conducătorii clasei muncitoare germane — K. Liebknecht şi R. Luxemburg. După ce a înfrînt insurecţia din ianuarie şi a ucis pe cei mai buni conducători ai muncitorimii germane, burghezia germană a reuşit să asigure victoria partidelor ei în alegerile pentru Adunarea constituantă, care au avut loc la 19 ianuarie 1919.

Cu toate că revoluţia din Germania nu s-a transformat în revoluţie proletară şi n-a reuşit să rezolve sarcinile eliberării naţionale şi sociale a poporului german, ea a avut o mare însemnătate progresistă. Ca urmare a revoluţiei burghezo-democratice din noiembrie, care într-o anumită măsură a fost înfăptuită prin metode şi mijloace proletare, în Germania a fost răsturnată monarhia şi creată o republică burghezo-democratică, care a asigurat libertăţile burghezo-democratice elementare şi a legiferat ziua de muncă de 8 ore. Revoluţia din noiembrie din Germania a însemnat un ajutor substanţial pentru Rusia Sovietică, căreia i-a dat posibilitate să anuleze tîlhărescul tratat de pace de la Brest. — *341.*

152 „*Tezele cu privire la Adunarea constituantă*" sînt publicate în Operele complete ale lui V. I. Lenin, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 170—175. În cartea lui Lenin „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky", apărută în 1918, „Tezele" au fost incluse cu următorul subtitlu : „Publicate în «Pravda», Petrograd, miercuri 26.XII.1917". — *342.*

153 Vezi Marx-Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 307—308. — *347.*

154 Este vorba de cartea : Ostrogorski, M. „La Démocratie et les Partis Politiques". Ediţia I a apărut la Paris în 1903. În limba rusă primul volum a apărut în 1927, al doilea în 1930. Cartea conţine un bogat material faptic din istoria Angliei şi S.U.A., care demască falsitatea şi ipocrizia democraţiei burgheze. — *348.*

155 *Proiectul de hotărîre cu privire la folosirea controlului de stat* a fost prezentat de V. I. Lenin în şedinţa din 3 decembrie 1918 a comisiei pentru problemele controlului efectiv, care fusese creată de Consiliul Apărării (cu privire la Consiliul Apărării vezi adnotarea 168) în scopul reglementării activităţii instituţiilor sovietice şi al ridicării capacităţii de apărare a republicii. Proiectul propus de Lenin a stat la baza hotărîrii adoptate de comisie. — *350.*

156 Este vorba de crearea unor comisii paritare în vederea convocării unui congres al funcţionarilor de bancă care urma să creeze în locul celor două sindicate existente — Sindicatul lucrătorilor din instituţiile de credit (Banktrud) şi Sindicatul lucrătorilor Băncii poporului a R.S.F.S.R. (Bankosotrud) — un

www.dacoromanica.ro

sindicat unic al lucrătorilor din instituţiile bancare. La 2 decembrie 1918 problema relaţiilor dintre cele două sindicate ale funcţionarilor de bancă şi a convocării congresului a fost discutată într-o consfătuire specială condusă de V. I. Lenin. Congresul funcţionarilor de bancă s-a ţinut la începutul lunii ianuarie 1919. — *351.*

157 *Congresul al III-lea al cooperaţiei muncitoreşti* s-a ţinut între 6 şi 11 decembrie 1918, la Moscova. La congres au participat 208 delegaţi cu vot deliberativ şi 98 cu vot consultativ. Dintre delegaţii cu vot deliberativ, 121 erau comunişti sau simpatizanţi ai partidului comunist; 87 de voturi deliberative aparţineau partizanilor aşa-zisei „cooperaţii independente", adică menşevicilor şi eserilor de dreapta care militau sub acest steag. Cuvîntarea cu privire la sarcinile cooperaţiei muncitoreşti a fost rostită de V. I. Lenin în şedinţa din seara zilei de 9 decembrie. Rapoartele cu privire la problemele activităţii cooperaţiei au fost prezentate de V. P. Noghin, V. P. Miliutin şi alţii. Menşevicii şi eserii au militat la congres pentru „independenţa" cooperaţiei faţă de Puterea sovietică. Cu toată opoziţia lor, congresul a condamnat teza antisovietică a „independenţei" cooperaţiei şi a stabilit că toate forţele cooperaţiei muncitoreşti trebuie folosite pentru a organiza, laolaltă cu respectivele organe sovietice, aprovizionarea cu mărfuri a populaţiei. Din cei 15 membri ai Consiliului general al cooperaţiei muncitoreşti din Rusia aleşi la congres, 10 erau comunişti (V. P. Noghin, V. P. Miliutin, I. I. Skvorţov-Stepanov şi alţii). — *354.*

158 Este vorba de partidul „narodnicilor comunişti" şi de partidul „comuniştilor revoluţionari", care se desprinseseră din partidul eserilor de stînga (vezi adnotarea 144). — *363.*

159 *Primul Congres general al secţiilor agrare, comitetelor sărăcimii şi comunelor agricole din Rusia* a avut loc între 11 şi 20 decembrie 1918, la Moscova, în Casa sindicatelor. La congres au participat 550 de delegaţi din 38 de gubernii (dintre care 389 comunişti). V. I. Lenin a luat cuvîntul în şedinţa din seara zilei de 11 decembrie, ziua deschiderii congresului. În aceeaşi şedinţă I. M. Sverdlov a adus congresului salutul C.E.C. al Sovietelor; S. P. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură, a prezentat un raport cu privire la sarcinile politicii agrare, iar V. P. Miliutin un raport despre sarcinile agriculturii în cadrul sarcinilor fundamentale ale întregii economii naţionale. În zilele următoare, lucrările congresului au continuat în comisiile pentru: organizarea teritoriului, gospodării colective şi de stat, agricultură, silvicultură şi organizatorică-financiară. În şedinţele plenare din 17—20 decembrie, congresul a ascultat şi a discutat rapoartele prezentate de comisii.

www.dacoromanica.ro

În rapoartele şi rezoluţiile sale, congresul a făcut bilanţul transformării revoluţionare a satului şi a indicat calea dezvoltării agriculturii, a trecerii de la micile gospodării individuale la lucrarea în comun a pămîntului. „Principala sarcină a politicii agrare — se arăta într-o rezoluţie a congresului — este aceea de a promova în mod consecvent şi neabătut organizarea pe scară largă a comunelor agricole, a gospodăriilor comuniste sovietice şi a lucrării în comun a pămîntului".

Hotărîrile primului Congres al secţiilor agrare, comitetelor sărăcimii şi comunelor agricole au stat la baza „Hotărîrii cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere la agricultura socialistă", adoptată ulterior de C.E.C. al Sovietelor din Rusia. La elaborarea acestei „Hotărîri" a participat nemijlocit V. I. Lenin (observaţiile făcute de Lenin pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la lucrarea în comun a pămîntului au fost publicate în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 39—41). Lenin a fost raportorul comisiei numite de C.E.C. al Sovietelor pentru redactarea definitivă a „Hotărîrii" arătate mai sus. Ea a fost publicată la 14 februarie 1919 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *364.*

160 *„Conceptul de directive cu privire la conducerea insituţiilor sovietice"* urma să fie discutat în cadrul Consiliului Apărării (în ceea ce priveşte Consiliul Apărării vezi adnotarea 169). Lenin a întocmit totodată lista persoanelor cărora urma să le fie trimis acest document. Pe această listă figurau: L. B. Krasin, N. N. Krestinski, G. I. Petrovski, D. I. Kurski, I. M. Sverdlov, V. A. Avanesov, I. V. Stalin şi K. I. Lander. Într-un bilet anexat la document, Lenin scria: „Rog citiţi acest concept, care va fi dezbătut în cadrul Consiliului Apărării, arătaţi-l tovarăşilor şi discutaţi-l pînă sîmbătă 14/XII; e de dorit ca propunerile de modificări să fie făcute pînă sîmbătă, în scris. 12.XII.1918". — *377.*

161 *Conferinţa muncitorească din raionul Presnea al oraşului Moscova,* convocată de Comitetul raional Presnea al P.C. (b) din Rusia împreună cu Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din acest raion, a avut loc între 14 şi 16 decembrie 1918 în Casa poporului „Alekseev". La această conferinţă au participat circa 1 400 de reprezentanţi ai întreprinderilor industriale şi ai unităţilor Armatei Roşii. V. I. Lenin a luat cuvîntul în prima zi a lucrărilor conferinţei, vorbind despre situaţia internaţională şi despre atitudinea faţă de democraţia mic-burgheză. — *382.*

162 *Partidul socialist francez* a fost creat în 1905 prin fuzionarea Partidului socialist din Franţa (guesdiştii) cu Partidul socialist francez (jaurèsiştii). În fruntea partidului unificat au ajuns reformiştii. De la începutul războiului imperialist mondial, conducerea partidului a trecut pe poziţia social-şovinismului, a spri-

www.dacoromanica.ro

jinirii fățișe a războiului imperialist și s-a pronunțat pentru intrarea socialiștilor în guvernul burghez. În acest partid a existat o grupare centristă, în frunte cu J. Longuet, care se situa pe poziții social-pacifiste și promova o politică de conciliere cu social-șoviniștii. În P.S.F. a existat de asemenea o aripă stîngă, revoluționară, care se situa pe poziții internaționaliste și care era formată în majoritate din membri de rînd ai partidului.

După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a desfășurat în P.S.F. o luptă aprigă între reformiștii declarați și centriști, de o parte, și aripa de stînga, revoluționară, care se întărise prin intrarea masivă în partid a muncitorilor de rînd — de altă parte. La Congresul de la Tours, din decembrie 1920, al P.S.F., aripa revoluționară a obținut majoritatea. Congresul a adoptat hotărîrea de a adera la Internaționala Comunistă și a înființat Partidul Comunist Francez. Minoritatea reformistă-centristă s-a despărțit de partid și a creat un partid aparte, păstrînd vechea denumire de Partid socialist francez. — *385*.

163 *„Die Rote Fahne"* — ziar fondat de K. Liebknecht și R. Luxemburg ca organ central al „Uniunii Spartacus"; ulterior a devenit organul central al Partidului Comunist din Germania. Ziarul a apărut la Berlin cu începere de la 9 noiembrie 1918; a fost deseori sancționat și suspendat de autoritățile germane. Caracterizînd lupta ziarului împotriva liderilor reacționari ai social-democrației germane, V. I. Lenin scria în octombrie 1919: „Lupta eroică dusă de «Rote Fahne», ziarul comuniștilor din Berlin, stîrnește toată admirația" (Opere, vol. 30, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 36).

„Die Rote Fahne" a jucat un rol important în lupta pentru transformarea Partidului Comunist din Germania într-un partid proletar revoluționar de masă și pentru curățirea lui de elementele oportuniste. Ziarul a desfășurat o luptă energică împotriva militarizării țării, pentru unitatea de acțiune a clasei muncitoare în lupta împotriva fascismului. La acest ziar a colaborat activ E. Thälmann, președintele C.C. al Partidului Comunist din Germania. După instaurarea dictaturii fasciste în Germania, „Die Rote Fahne" a fost interzis, dar a continuat să apară ilegal, luptînd cu hotărîre împotriva regimului fascist. În 1935 editarea ziarului a fost mutată la Praga (Cehoslovacia); din octombrie 1936 pînă în toamna anului 1939 ziarul „Die Rote Fahne" a fost editat la Bruxelles (Belgia). — *389*.

164 Este vorba de *„Hotărîrea cu privire la organizarea inspecției muncitorești în domeniul aprovizionării"*, inspecție care fusese creată pe lîngă Comisariatul poporului pentru aprovizionare. „Hotărîrea" a fost adoptată de Consiliul Comisarilor Poporului la 5 decembrie 1918 și publicată la 7 decembrie în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". În secțiunea „Materiale pregătitoare" din volumul de față se publică schița de hotărîre a Cosiliului Comi-

www.dacoromanica.ro

sarilor Poporului în legătură cu această problemă şi observaţiile lui Lenin pe marginea proiectului de „Hotărîre". — *396.*

165 *„Der Weckruf"* — organ central al Partidului Comunist din Austria germană; a apărut la Viena din noiembrie 1918 pînă la 11 ianuarie 1919. De la 15 ianuarie 1919, ziarul a început să apară sub denumirea „Die Soziale Revolution", iar de la 26 iulie 1919 sub denumirea „Die Rote Fahne" (pînă la 13 octombrie 1920 ziarul a continuat să apară ca organ central al Partidului Comunist din Austria germană, iar de la 14 octombrie acelaşi an — ca organ central al Partidului Comunist din Austria). După ce a fost interzis de guvern în iulie 1933, a continuat să apară ilegal. Din august 1945, organul central al Partidului Comunist din Austria a apărut sub denumirea de Österreichische Volksstimme", iar de la 21 februarie 1957 apare sub denumirea de „Volksstimme". — *402.*

166 Vezi K. Marx, „Luptele de clasă în Franţa (1848—1850)" (K. Marx şi F. Engels, Opere, vol. 7, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 88). — *406.*

167 *Al II-lea Congres general al consiliilor economice din Rusia* a avut loc la Moscova între 19 şi 27 decembrie 1918. La congres au participat 216 delegaţi, dintre care 112 cu vot deliberativ. 175 de delegaţi erau membri ai partidului comunist sau simpatizanţi ai acestuia. Congresul a făcut bilanţul realizărilor Consiliului economic superior şi ale consiliilor economice în primul lor an de activitate. La congres au fost prezentate rapoarte: cu privire la situaţia economică mondială şi situaţia economică a Rusiei Sovietice — raportor V. P. Miliutin, cu privire la aprovizionarea Armatei Roşii — raportor L. B. Krasin, cu privire la naţionalizarea comerţului şi organizarea distribuirii produselor — raportor Larin (M. A. Lurie), cu privire la situaţia aprovizionării — raportor N. P. Briuhanov, cu privire la transportul feroviar — raportor V. I. Nevski şi altele. În cadrul congresului au funcţionat comisiile: organizatorică, pentru organizarea conducerii întreprinderilor naţionalizate, pentru finanţarea industriei, cooperatist-comunală şi comisia controlului muncitoresc şi de stat.

V. I. Lenin a luat cuvîntul în ziua a şasea a lucrărilor congresului, la 25 decembrie. În rezoluţia adoptată în unanimitate la raportul lui Lenin şi-a găsit expresie propunerea lui de a se trece de la răspunderea colectivă la răspunderea personală a conducătorilor pentru activitatea întreprinderilor şi organelor în fruntea cărora se află ei. În hotărîrile sale, congresul a adoptat şi alte recomandări făcute în raportul lui Lenin: recomandarea ca sindicatele să participe mai activ la conducerea nemijlocită a industriei, ca organizaţiile cooperatiste să fie atrase la efectuarea achiziţiilor de stat şi la distribuirea produselor etc.

www.dacoromanica.ro

Congresul a adoptat o hotărîre cu privire la Consiliul economic superior şi la consiliile economice guberniale, declarînd totodată necesară desfiinţarea consiliilor economice regionale ca organe intermediare între centru şi consiliile economice locale, organe care complicau sistemul general al conducerii economiei. Congresul a indicat principalele metode şi tipuri de organizare a producţiei : a declarat necesară o mai accentuată centralizare a conducerii industriei, a consfinţit crearea direcţiilor generale ca organe centrale de conducere a diferitelor ramuri ale industriei. Congresul a adoptat hotărîri cu privire la controlul muncitoresc şi de stat, aprovizionarea Armatei Roşii, finanţarea economiei, dezvoltarea cooperaţiei agricole, organizarea industriei meşteşugăreşti etc. Congresul a trimis mesaje de salut proletariatului german şi ostaşilor Armatei Roşii. — *408*.

168 *Primul Congres general al consiliilor economice* a avut loc între 26 mai şi 4 iunie 1918, la Moscova ; au participat 252 de delegaţi, reprezentînd 5 consilii economice regionale, 30 de consilii economice guberniale şi un număr considerabil de consilii economice judeţene, precum şi diferite secţii ale Consiliului economic superior, organizaţii sindicale şi comitete de întreprindere.

Lenin a participat nemijlocit la pregătirea congresului. În şedinţa din 23 mai a Consiliului economic superior, care s-a ţinut la Kremlin şi la care a participat şi V. I. Lenin, au fost examinate amănunţit problemele legate de desfăşurarea lucrărilor congresului, a fost stabilită ordinea de zi şi au fost aprobate, cu unele modificări şi completări, tezele formulate într-o serie de rapoarte. Pe ordinea de zi a congresului au fost înscrise următoarele probleme : consecinţele economice ale tratatului de la Brest ; situaţia economică generală a Rusiei şi politica economică ; activitatea Consiliului economic superior ; situaţia financiară a Rusiei ; bugetul de stat ; comerţul exterior ; cu privire la Comitetul de stat pentru construcţii ; rapoartele consiliilor economice locale. O parte din aceste probleme au fost discutate în cadrul comisiilor : pentru organizarea producţiei, organizarea muncii, schimburi de mărfuri, agricultură.

Congresul a fost deschis de V. I. Lenin, care în cuvîntarea sa a schiţat sarcinile imediate ale construcţiei economice. Împotriva planului leninist de organizare a producţiei socialiste şi a conducerii economiei pe baza principiului centralismului democratic s-au pronunţat la congres „comuniştii de stînga", anarho-sindicaliştii, menşevicii şi eserii de stînga. „Comuniştii de stînga" au avut într-o serie de probleme raportori desemnaţi de ei şi au prezentat rezoluţii proprii. Sub presiunea „comuniştilor de stînga", comisia pentru organizarea producţiei a adoptat un proiect de „Hotărîre cu privire la conducerea întreprinderilor naţionalizate", care contravenea orientării partidului spre introducerea principiului conducerii unice şi centra-

www.dacoromanica.ro

lizarea conducerii economiei naţionalizate. În observaţiile sale pe marginea acestui proiect de „Hotărîre", Lenin a dezvăluit esenţa lui anarho-sindicalistă. Sub îndrumarea lui Lenin a fost elaborată o nouă „Hotărîre", care a fost apoi aprobată de congres. Pornind de la indicaţiile de principiu date de Lenin, congresul a adoptat şi o serie de alte hotărîri importante, dintre care menţionăm : hotărîrea cu privire la necesitatea continuării naţionalizării socialiste, cea referitoare la schimbul de mărfuri între oraş şi sat, la reorganizarea Consiliului economic superior etc. ; el a elaborat o serie de măsuri pentru întărirea disciplinei în muncă şi ridicarea productivităţii muncii, a declarat producţia de maşini şi unelte agricole chestiune de interes primordial pentru stat. — *411.*

169 *Consiliul Apărării (Consiliul Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti)* a fost creat printr-o hotărîre a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia la 30 noiembrie 1918. În această hotărîre se arăta că sarcina Consiliului Apărării este aceea de a traduce în fapt decretul C.E.C. din 2 septembrie 1918, prin care Republica sovietică a fost declarată tabără militară. Consiliul Apărării era un organ extraordinar al Statului sovietic, organ a cărui creare a fost dictată de situaţia excepţional de grea în care se afla ţara. El dispunea de puteri depline în tot ce priveşte mobilizarea forţelor şi resurselor ţării în interesul apărării. Preşedinte al Consiliului Apărării a fost numit V. I. Lenin.

Hotărîrile Consiliului Apărării erau obligatorii pentru toate departamentele şi instituţiile centrale şi locale, pentru toţi cetăţenii Republicii sovietice. El a fost principalul organ central militar, economic şi de planificare al Republicii în perioada intervenţiei străine şi a războiului civil. Sub controlul permanent al Consiliului Apărării a fost pusă activitatea Consiliului militar-revoluţionar şi a altor organe militare. Între 1 decembrie 1918 şi 27 februarie 1920, Consiliul Apărării a ţinut 101 şedinţe, la care au fost discutate circa 2 300 de probleme legate de organizarea apărării ţării. Toate şedinţele, în afară de două, au fost prezidate de Lenin. Întreaga sa activitate, Consiliul Apărării a desfăşurat-o prin intermediul membrilor săi, precum şi prin intermediul unor comisii speciale, create pentru examinarea problemelor mai importante legate de apărarea republicii. Pentru rezolvarea problemelor urgente pe teren, Consiliul Apărării delega ca împuterniciţi ai săi membri ai C.A., militanţi de seamă ai partidului comunist şi ai Statului sovietic.

La începutul lunii aprilie 1920, Consiliul Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti a fost reorganizat şi a căpătat denumirea de Consiliu al Muncii şi Apărării (C.M.A.). Printr-o hotărîre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, în decembrie 1920 Consiliul Muncii şi Apărării a fost transformat într-o comisie a Consiliului Comisarilor Poporului, a cărei sarcină principala era coordonarea activităţii tuturor departamentelor în domeniul construcţiei economice ; a funcţionat pînă în 1937. — *415.*

www.dacoromanica.ro

170 Aceste teze au fost scrise de V. I. Lenin în legătură cu dezbaterea desfăşurată în jurul sarcinilor ce revin sindicatelor, dezbatere care a avut loc în decembrie 1918 — începutul anului 1919, cu puţin înainte de deschiderea celui de-al II-lea Congres general al sindicatelor (vezi adnotarea 180). La sfîrşitul lunii decembrie această problemă a fost discutată într-o consfătuire lărgită a membrilor fracţiunii comuniste a Comitetului Executiv Central, la care a luat cuvîntul Lenin.

Materialele pregătitoare pentru tezele ce se publică în volumul de faţă au fost incluse în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 105—107. — *418.*

171 Ceea ce l-a determinat pe V. I. Lenin să scrie articolul „Un mic tablou pentru lămurirea unor mari probleme" a fost apariţia cărţii lui A. I. Todorski „Un an de luptă cu arma şi cu plugul", editată în 1918 de Comitetul executiv al judeţului Vesiegonsk, gubernia Tver. Cartea a fost scrisă de A. I. Todorski, redactorul ziarului judeţean, ca o dare de seamă asupra activităţii organelor sovietice ale acestui judeţ în decurs de un an, prezentată Comitetului de partid al guberniei Tver cu prilejul aniversării Revoluţiei din Octombrie. Ea a fost totodată şi o dare de seamă a Sovietului din Vesiegonsk în faţa oamenilor muncii din judeţ. Într-o formă populară şi cu exemple din viaţa reală, cartea descria lupta dusă împotriva duşmanului de clasă, primii paşi ai construcţiei socialiste în acest judeţ. Ea a fost scoasă într-un tiraj de 1 000 de exemplare şi difuzată în toate satele judeţului ; în cadrul schimbului de publicaţii şi de experienţă, a fost trimisă şi redacţiilor ziarelor centrale şi din guberniile vecine.

La această carte a lui A. I. Todorski, V. I. Lenin s-a referit şi ulterior (vezi planul articolului „Însemnările unui publicist", în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p. 414—418, şi raportul politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia la Congresul al XI-lea al partidului, în Opere, vol. 33, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 281—282). În 1958 cartea lui Todorski a apărut în Editura „Sovetskaia Rossiia", cu o prefaţă scrisă de autor (A. I. Todorski. „Un an de luptă cu arma şi cu plugul", Moscova, 1958). — *422.*

172 *„Bednota"* — ziar pentru ţărani ; a apărut la Moscova, zilnic de la 27 martie 1918 pînă la 31 ianuarie 1931. Ziarul a fost înfiinţat, în baza unei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia, în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota", „Derevenskaia Pravda" şi „Soldatskaia Pravda". El a militat activ pentru întărirea alianţei clasei muncitoare cu ţărănimea, pentru organizarea şi unirea maselor de ţărani săraci şi mijlocaşi în jurul partidului comunist şi al Puterii sovietice. „Bednota" a jucat un rol important în educarea politică şi ridicarea culturală a păturilor muncitoare ale ţărănimii, în promovarea de activişti pe tărîm obştesc din rîndurile ţărănimii sărace şi mijlocaşe, în educarea unei nume-

www.dacoromanica.ro

roase armate de corespondenţi ţărani. La 1 februarie 1931 „Bednota" a fuzionat cu ziarul „Soţialisticeskoe Zemledelie". — *422.*

173 Numărul din revista „Krasnîi Terror" despre care este vorba aici a apărut la 1 noiembrie 1918, la Kazan. Această revistă a fost editată de Comisia extraordinară (Ceka) de pe Frontul de est: ea cuprindea îndeosebi materiale oficiale — instrucţiuni, rapoarte etc. — *425.*

174 *Şedinţa comună din 17 ianuarie 1919 a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova şi a Congresului general al sindicatelor* a fost convocată în legătură cu greaua situaţie alimentară ce se crease în ţară. Şedinţa s-a ţinut la Teatrul mare. V. I. Lenin a luat cuvîntul în numele fracţiunii comuniste a C.E.C. din Rusia. În cuvîntarea sa, el a explicat amănunţit proiectul principiilor fundamentale ale politicii de aprovizionare pe care l-a prezentat în numele fracţiunii. Acest proiect a fost aprobat în unanimitate. Rezoluţia adoptată în şedinţa comună a recunoscut justeţea politicii de aprovizionare bazată pe instituirea monopolului de stat asupra principalelor produse alimentare: pîine, ceai, sare şi zahăr. Cît priveşte produsele care, dată fiind insuficienţa aparatului de aprovizionare, au fost deocamdată exceptate de la monopolizare (carne, peşte de mare etc.), şedinţa comună a hotărît ca ele, continuînd să rămînă nemonopolizate, să fie totuşi achiziţionate exclusiv de organele Comisariatului poporului pentru aprovizionare şi numai la preţuri fixe. Principiile fundamentale ale rezoluţiei adoptate în această şedinţă au fost incluse în decretul „Cu privire la colectarea produselor alimentare", care a fost aprobat de Consiliul Comisarilor Poporului la 21 ianuarie 1919 şi publicat la 24 ianuarie în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". Măsurile aplicate de Statul sovietic în problema aprovizionării constituiau o parte integrantă a sistemului de măsuri care a fost numit politica comunismului de război. — *427.*

175 Este vorba de decretul Consiliului Comisarilor Poporului „*Cu privire la obligativitatea schimbului de mărfuri în regiunile producătoare de cereale*", care prevedea că schimbul de mărfuri se efectuează prin intermediul organizaţiilor cooperatiste. Decretul a fost publicat în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 168 din 8 august 1918. În ceea ce priveşte folosirea cooperaţiei în organizarea aprovizionării populaţiei vezi, de asemenea, decretul din 21 noiembrie 1918 al Consiliului Comisarilor Poporului în problema organizării aprovizionării („Directivele P.C.U.S. şi ale guvernului sovietic în problemele economice", vol. 1, Moscova, 1957, p. 91—96). — *428.*

176 Lenin se referă la decizia din 24 august a Sovietului din Moscova şi la cea din 5 septembrie 1918 a Sovietului din Petrograd, prin care se acorda muncitorilor din Moscova şi Petrograd dreptul de liberă transportare a unei cantităţi de cel mult un

www.dacoromanica.ro

pud şi jumătate de produse alimentare, exclusiv pentru consumul propriu. Această măsură fusese determinată de situaţia alimentară deosebit de grea din aceste două oraşe şi a fost adoptată prin derogare de la hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la introducerea monopolului cerealelor. Printr-o dispoziţie a Consiliului Comisarilor Poporului, valabilitatea sus-menţionatelor decizii a fost limitată, stabilindu-se că ele expiră la 1 octombrie 1918. — *433.*

177 *Conferinţa orăşenească a Organizaţiei din Moscova a P.C.(b) din Rusia* a fost convocată la 18 ianuarie 1919 pentru a discuta problema relaţiilor dintre instituţiile sovietice centrale şi cele raionale, dintre partid şi fracţiunile comuniste ale sovietelor. Din partea Comitetului din Moscova a luat cuvîntul la conferinţă I. V. Ţivţivadze. În proiectul de rezoluţie prezentat de el se declara că este necesar să se ia măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii practice a Sovietelor şi se respingeau cererile formulate în proiectul de rezoluţie prezentat de grupul antipartinic în frunte cu E. N. Ignatov, care prevedea desfiinţarea Consiliului Comisarilor Poporului şi modificarea radicală a Constituţiei sovietice. Lenin a criticat cu asprime proiectul de rezoluţie prezentat de Ignatov. Conferinţa a adoptat cu majoritate de voturi rezoluţia propusă de Comitetul din Moscova. Conferinţa s-a pronunţat împotriva încercărilor de limitare a drepturilor partidului de a îndruma şi conduce fracţiunile din Soviete. — *444.*

178 *Al II-lea Congres general al învăţătorilor şi profesorilor internaţionalişti* s-a ţinut la Moscova între 12 şi 19 ianuarie 1919. Asociaţia învăţătorilor şi profesorilor internaţionalişti a fost creată curînd după înfiinţarea Comisariatului poporului pentru învăţămîntul public şi a contribuit în mare măsură la buna desfăşurare a activităţii lui. Această asociaţie a avut un rol important în lupta împotriva vechii Asociaţii a învăţătorilor şi profesorilor din Rusia (dizolvată în decembrie 1918), a cărei conducere, formată din eseri şi cadeţi, adoptase o poziţie contrarevoluţionară, ostilă Puterii sovietice. Asociaţia învăţătorilor şi profesorilor internaţionalişti grupa în rîndurile sale acea parte a dăscălimii care propaga ideile socialismului şi lupta activ împotriva cadrelor didactice cu concepţii retrograde, care considerau că şcoala trebuie să rămînă în afara politicii şi să fie separată de stat.

În cuvîntarea sa de salut, V. I. Lenin a trasat sarcina creării unei „mai largi şi cît mai cuprinzătoare" asociaţii a corpului didactic. În rezoluţia adoptată de congres s-a stabilit că este necesară crearea unui „Sindicat al lucrătorilor din învăţămînt şi din domeniul culturii socialiste". Congresul a ascultat cîteva rapoarte cu privire la şcoala unică a muncii şi a elaborat o serie de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii cultural-educative în Armata Roşie. — *446.*

www.dacoromanica.ro

179 La 15 ianuarie 1919, K. Liebknecht şi R. Luxemburg au fost asasinaţi de ofiţeri din unităţile contrarevoluţionare aflate în subordinea lui Noske ; asasinatul a fost comis cu ştirea guvernului, în fruntea căruia se aflau social-democraţii de dreapta F. Ebert şi Scheidemann. Prima ştire în legătură cu acest asasinat a fost primită la Moscova în ziua de 17 ianuarie şi în aceeaşi zi I. M. Sverdlov a adus-o la cunoştinţa participanţilor la şedinţa comună a C.E.C. al Sovietelor din Rusia, a Sovietului din Moscova şi a Congresului general al sindicatelor din Rusia. La 18 ianuarie a apărut în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" şi în „Pravda" un apel „Către toate Sovietele din Germania, către întreaga clasă muncitoare", semnat de Sverdlov în numele tuturor participanţilor la şedinţa comună. Comitetul Central al partidului şi Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia au adresat tuturor organizaţiilor de partid şi tuturor Sovietelor chemarea de a organiza pretutindeni demonstraţii şi mitinguri de protest. La 19 ianuarie a avut loc la Moscova, în Piaţa Sovietelor, un miting de protest la care au participat, cu steaguri îndoliate, muncitorii de la întreprinderile din capitală şi unităţile militare din garnizoana locală. De la balconul clădirii Sovietului din Moscova au vorbit în faţa demonstranţilor Lenin, Sverdlov, Lunacearski şi alţii. — *450.*

180 *Al II-lea Congres general al sindicatelor din Rusia* a avut loc între 16 şi 25 ianuarie 1919 la Moscova, în Casa sindicatelor. În momentul convocării congresului, sindicatele numărau 4 420 000 de membri. La congres au participat 648 de delegaţi cu vot deliberativ, dintre care 449 comunişti şi simpatizanţi ai partidului comunist ; restul delegaţilor era format din menşevici, eseri de stînga, bundişti şi membri ai grupului menşevic de stînga „social-democraţii internaţionalişti".

Pe ordinea de zi a congresului au figurat : raportul de activitate al Consiliului central al sindicatelor din Rusia, problema sarcinilor care revin sindicatelor şi o serie de probleme organizatorice.

Lenin a luat cuvîntul în cea de-a treia şedinţă plenară a congresului, în seara zilei de 20 ianuarie, cînd a fost discutată problema centrală de pe ordinea de zi, aceea a sarcinilor care revin sindicatelor. În cursul dezbaterilor care au urmat, menşevicii, sprijiniţi de reprezentanţii celorlalte partide mic-burgheze, au încercat să impună congresului o rezoluţie care proclama „independenţa" mişcării sindicale faţă de organele Puterii sovietice. Congresul a adoptat cu o majoritate de 430 de voturi rezoluţia propusă de fracţiunea comunistă, în care se arăta că încercarea de a opune clasa muncitoare organelor Puterii sovietice, întreprinsă sub steagul „unităţii" şi „independenţei" mişcării sindicale, a dus „grupurile care sprijină această lozincă la luptă făţişă împotriva Puterii sovietice şi le-a pus în afara clasei muncitoare". În aceeaşi rezoluţie, congresul a declarat că

www.dacoromanica.ro

respinge şi pretenţiile anarho-sindicaliste de a se acorda sindicatelor funcţii ale puterii de stat.

Congresul a elaborat măsuri menite să înlăture paralelismul din activitatea Comisariatului poporului pentru problemele muncii şi aceea a sindicatelor. Organizaţiilor sindicale li s-a trasat sarcina de a da o atenţie deosebită ridicării productivităţii muncii şi întăririi disciplinei în muncă. Congresul a recomandat ca la baza sistemului tarifar să fie pus principiul salarizării în acord premial, cu un spor de retribuţie precis stabilit pentru depăşiri de normă. Congresul a acordat o mare atenţie organizării prevederilor sociale şi protecţiei muncii, întăririi rolului sindicatelor în pregătirea cadrelor calificate. Cel de-al doilea Congres general a hotărît ca sindicatele să fie organizate după criteriul locului de muncă (pînă atunci, muncitorii şi funcţionarii aceleiaşi întreprinderi făceau parte din sindicate diferite). Congresul a subliniat necesitatea de a cuprinde în sindicate masele proletare şi semiproletare încă neorganizate şi de a le atrage la opera de construire a socialismului. — *451.*

181 V. I. Lenin se referă, probabil, la următorul pasaj din manifestul „economiştilor", cunoscut sub denumirea de „Credo" : „Pentru marxistul rus nu există decît o singură ieşire : să participe, adică să contribuie la lupta economică a proletariatului şi să participe la activitatea opoziţionistă liberală". Textul „Credo"-ului a fost citat şi criticat de Lenin în „Protestul social-democraţilor din Rusia" (vezi Opere complete, vol. 4, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 162). Ulterior, în lucrarea „Ce-i de făcut ?", Lenin scria : „Faimosul «Credo» şi-a dobîndit o celebritate bine meritată tocmai pentru că ...a divulgat tendinţa politică fundamentală a «economismului» : muncitorii să ducă lupta economică (mai exact ar fi să se spună : lupta trade-unionistă, căci aceasta cuprinde şi politica specific muncitorească), iar intelectualii marxişti să se contopească cu liberalii în vederea «luptei» politice". (Opere complete, vol. 6, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 17). — *459.*

182 Citatul e luat din capitolul al VI-lea al lucrării lui K. Marx şi F. Engels „Sfînta familie, sau critica criticii critice" (vezi Opere, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1962, ed. a II-a, p. 91). — *459.*

183 „*Scrisoarea către muncitorii din Europa şi America*" prezintă multă asemănare cu „Scrisoarea către muncitorii americani" (vezi volumul de faţă, p. 49—66).

Apelul lui Lenin către muncitorii din Europa şi America a îndrumat elementele proletare înaintate pe făgaşul unirii în jurul partidelor comuniste, al unirii forţelor în lupta împotriva imperialismului internaţional.

În presa străină, scrisoarea a fost publicată în numărul din martie al revistei „Die Aktion" şi în numărul din aprilie al

www.dacoromanica.ro

revistei „Der Arbeiter-Rat", care apăreau la Berlin în 1919. Ea a fost, de asemenea, publicată într-o broşură în limba engleză. — *470.*

184 *„Die Freiheit"* — cotidian, organ al Partidului social-democrat independent din Germania; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — *476.*

185 V. I. Lenin se referă la bestiala asasinare a bolşevicului I.A. Voinov, muncitor la tipografia „Pravda" şi corespondent activ al acestui ziar, comisă la 6 (19) iulie 1917. După devastarea de către iuncheri a redacţiei ziarului „Pravda" din Petrograd, Voinov a participat la scoaterea ziarului „Listok «Pravdî»" şi a fost ucis în timpul difuzării lui pe strada Şpalernaia (azi strada Voinov). — *476.*

186 *A II-a Consfătuire a şefilor subsecţiilor de învăţămînt extraşcolar ale secţiilor guberniale de învăţămînt public* a avut loc la Moscova între 24 şi 28 ianuarie 1919. Principala problemă discutată a fost aceea a activităţii Consiliilor învăţămîntului public. Cuvîntul introductiv la acest punct de pe ordinea de zi a fost rostit de N. K. Krupskaia. La lucrările consfătuirii a participat A. V. Lunacearski. Materialele consfătuirii au fost publicate în revista „Vneşkolnoe Obrazovanie" nr. 2—3 din februarie-martie 1919. — *479.*

187 *Insurecţia muncitorilor şi ţăranilor ucraineni* împotriva ocupanţilor germani şi a marionetei lor, hatmanul Skoropadski, a avut loc în noiembrie-decembrie 1918. La 14 decembrie hatmanul Skoropadski a fugit din Kiev; la 3 ianuarie 1919 Armata Roşie a luat Harkovul, iar la 5 februarie a intrat în capitala Ucrainei — oraşul Kiev. — *481.*

188 *Proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la cooperaţie* a fost prezentat de Lenin şi, cu mici modificări, adoptat în şedinţa din 28 ianuarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului. La 2 februarie, într-o notă informativă cu privire la lucrările Consiliului Comisarilor Poporului, ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" a reprodus prima parte a acestei hotărîri.

Proiectul de decret cu privire la comunele de consum, menţionat la punctul patru, a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 16 martie şi publicat în nr. 60 din 20 martie al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia".

Completarea la punctul 1 a fost scrisă de V. I. Lenin pe marginea din stînga, alături de acest punct, probabil după întocmirea proiectului de hotărîre în ansamblu. În hotărîrea din 28 ianuarie a Consiliului Comisarilor Poporului, începutul punctului 1 a fost redactat astfel:

„Secţia cooperaţie din Consiliul economic superior şi Comisariatul poporului pentru aprovizionare sînt însărcinate ca îm-

www.dacoromanica.ro

preună cu Direcţia centrală de statistică să strîngă în cel mai scurt timp date din care să se poată vedea în ce măsură cooperativele aplică efectiv linia fundamentală a politicii sovietice". — *486.*

189 Proiectul de hotărîre scris de Lenin a fost adoptat în şedinţa din 30 ianuarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului şi publicat în nr. 23 din 1 februarie al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia".

În anii 1918—1919, Lenin a ridicat de multe ori în Consiliul Comisarilor Poporului problema activităţii bibliotecilor. Astfel, la 26 aprilie 1918, Consiliul Comisarilor Poporului a creat o comisie pe care a însărcinat-o „să elaboreze un proiect amănunţit pentru organizarea unei Direcţii centrale a arhivelor, şi îndeosebi un proiect de reorganizare a întregii activităţi a bibliotecilor după sistemul elveţiano-american". Deoarece comisia numită lucra prea încet, la 7 iunie, în timpul discutării în C.C.P. a „Hotărîrii cu privire la înfiinţarea Academiei socialiste de ştiinţe sociale", Comisariatului poporului pentru învăţămînt i s-a atras atenţia „că nu se preocupă îndeajuns de buna organizare a activităţii bibliotecilor în Rusia" şi i s-a trasat sarcina de a lua cele mai energice măsuri pentru centralizarea reţelei de biblioteci. În şedinţa din 14 ianuarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului s-a decis publicarea hotărîrii C.C.P. din 7 iunie, fără indicarea datei. Această hotărîre a fost publicată în numărul din 17 ianuarie 1919 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *488.*

190 Potrivit indicaţiei date de Lenin, această scrisoare a fost trimisă comisariatelor poporului pentru aprovizionare şi finanţe, precum şi Consiliului economic superior. În numărul din 2 februarie al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia", menţionat de Lenin, apăruse o notă informativă cu privire la lucrările Consiliului Comisarilor Poporului, în care a fost reprodusă prima parte a hotărîrii din 28 ianuarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la cooperaţie (vezi volumul de faţă, p. 486—487). Indicaţiile lui Lenin cu privire la măsurile de trecere „de la aprovizionarea şi repartiţia burghezo-cooperatistă la aprovizionarea şi repartiţia proletar-comunistă" şi-au găsit expresie în decretul Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la comunele de consum", care a fost adoptat la 16 martie 1919. — *489.*

191 Problema concesionării construirii „Marii căi ferate de nord" a fost dezbătută în şedinţa din 4 februarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului. Proiectul de hotărîre propus de V. I. Lenin a fost adoptat cu unele completări. Ultima frază din manuscris a fost scrisă pe textul proiectului şi tăiată de Lenin, probabil, înainte de a preda manuscrisul la secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului.

www.dacoromanica.ro

În conformitate cu proiectul întocmit de inițiatorii concesiunii, A. Borisov și cetățeanul norvegian Edvard Hannevig, traseul noii căi ferate urma să lege fluviul Obi cu Petrogradul și cu Murmanskul, prin Kotlas. Concesionarea construirii căii ferate de nord a rămas nerealizată. — *491.*

192 Scrisoarea de față, după cum relatează N. K. Krupskaia, a fost trimisă de V. I. Lenin în februarie 1919 subsecției biblioteci a secției de învățământ extrașcolar din cadrul Comisariatului poporului pentru învățământ. În această scrisoare, Lenin a făcut o serie de recomandări concrete cu privire la sistemul de evidență în activitatea bibliotecilor, completînd astfel prevederile hotărîrii din 30 ianuarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului (vezi volumul de față, p. 488). — *492.*

193 Acest articol a fost scris de V. I. Lenin ca răspuns la scrisoarea ostașului roșu G. Gulov, publicată în nr. 24 din 2 februarie 1919 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia". Pornind de la convorbiri avute cu mai mulți țărani mijlocași, Gulov scria că „mijlocașului nu-i este nici astăzi clară situația sa și atitudinea pe care o are față de el partidul comunist". Gulov îl ruga pe V. I. Lenin să explice „tovarășilor comuniști ce se înțelege prin țăran mijlocaș și ce ajutor poate da el guvernului nostru socialist dacă rolul țăranilor mijlocași va fi just înțeles".

Politica partidului față de țărănimea mijlocașă a fost de repetate ori explicată de Lenin ; vezi în această privință „Scrisoarea către muncitorii din Eleț", „Proiectul de telegramă către toate Sovietele de deputați cu privire la alianța dintre muncitori și țărani", articolul „Prețioasele mărturisiri ale lui Pitirim Sorokin", referatul „Cu privire la atitudinea proletariatului față de democrația mic-burgheză", prezentat la adunarea din 27 noiembrie 1918 a activiștilor de partid din Moscova, raportul asupra muncii la țară, prezentat în ziua de 23 martie 1919 la cel de-al VIII-lea Congres al P.C. (b) din Rusia, și rezoluția acestui congres cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă (vezi volumul de față, p. 36—38, 46, 193—203, 213—231 ; Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 182—199, 201—204). — *497.*

194 După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, o vreme Trotki s-a declarat formal de acord cu politica partidului în problema țărănească. Un asemenea caracter formal îl avea și scrisoarea lui Trotki către țăranii mijlocași, amintită de V. I. Lenin mai sus. Declarînd că între el și Trotki nu există divergențe în problema țărănească în domeniul politicii curente, în articolul său, V. I. Lenin nu atinge divergențele dintre el și Trotki în problemele principiale, fundamentale, ale revoluției socialiste și construirii socialismului, divergențe legate de teoria trotkistă a „revoluției permanente", teorie esențialmenre greșită și politicește dăunătoare. În timp ce Lenin și partidul

www.dacoromanica.ro

porneau de la ideea că în condiţiile unei politici juste faţă de ţărănimea mijlocaşă şi pe baza alianţei trainice dintre clasa muncitoare şi ţărănime în Rusia poate fi construită societatea socialistă, Troţki nega posibilitatea victoriei socialismului într-o singură ţară şi susţinea că sînt inevitabile conflicte între proletariat şi ţărănime. În 1923, în tezele pregătite pentru Congresul al XII-lea al P.C. (b) din Rusia, Troţki a formulat lozinca instaurării „dictaturii industriei", înţelegînd prin aceasta dezvoltarea industriei pe seama exploatării ţărănimii. Această politică ar fi dus în realitate la ruperea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime, la pieirea Statului sovietic. În anii următori, Troţki a luat atitudine făţişă împotriva programului leninist de construire a socialismului în U.R.S.S., împotriva politicii partidului, pornind pe calea luptei contrarevoluţionare făţişe împotriva Puterii sovietice. Partidul comunist a zdrobit troţkismul şi celelalte teorii capitularde, a asigurat alianţa trainică a proletariatului şi ţărănimii şi a dus poporul sovietic la victoria socialismului. — *497.*

195 Acest proiect a fost scris de V. I. Lenin ca răspuns la radiograma din 19 februarie 1919 a Ministerului Afacerilor Externe al Germaniei, prin care se aducea la cunoştinţă că Conferinţa socialistă de la Berna solicită să se acorde unei comisii speciale, numită de ea, permisiunea de a intra în Rusia. La proiectul de radiogramă întocmit de Lenin, comisarul poporului pentru afacerile externe G. V. Cicerin a adăugat următoarele : „Rugăm să ni se comunice precis data sosirii comisiei, pentru ca, de comun acord cu Republicile sovietice Lituaniană şi Bielorusă, să putem lua toate măsurile pentru înlesnirea călătoriei". Textul telegramei, semnat de Cicerin, a fost transmis prin radio.

Conferinţa de la Berna — prima conferinţă postbelică a partidelor social-şovine şi centriste, convocată în vederea reconstituirii Internaţionalei a II-a, a avut loc la Berna între 3 şi 10 februarie 1919.

Una din principalele probleme discutate la această conferinţă a fost aceea a democraţiei şi dictaturii. În referatul prezentat pe această temă, centristul H. Branting a încercat să demonstreze că revoluţia socialistă şi dictatura proletariatului nu vor duce la socialism. Luînd cuvîntul la dezbateri, K. Kautsky şi E. Bernstein au cerut conferinţei să condamne bolşevismul şi revoluţia socialistă din Rusia. Branting a prezentat o rezoluţie care, după ce declara cu făţărnicie că salută revoluţiile din Rusia, Austro-Ungaria şi Germania, în fapt însă condamna dictatura proletariatului şi aducea elogii democraţiei burgheze. Ţinînd seama de simpatia profundă pe care masele proletare o nutreau faţă de Rusia Sovietică, autorii rezoluţiei au recurs la formulări voalate şi nu s-au încumetat să numească în mod expres Republica sovietică. Conferinţa s-a eschivat să discute problema Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor. Un grup de delegaţi, în frunte cu F. Adler şi J. Longuet, a prezentat

www.dacoromanica.ro

o rezoluţie în care se arăta că, dată fiind lipsa de informaţii asupra stării de lucruri din Rusia Sovietică, conferinţa trebuie să se abţină de la orice adoptare de atitudine faţă de această ţară. Cel mai mare număr de voturi l-a obţinut rezoluţia prezentată de Branting.

Conferinţa a hotărît să trimită în Rusia Sovietică o comisie pentru studierea situaţiei economice şi politice a ţării şi să înscrie problema bolşevismului pe ordinea de zi a congresului următor. Din comisie făceau parte F. Adler, K. Kautsky, R. Hilferding şi alţii. Dîndu-şi consimţămîntul la venirea acestei comisii, guvernul sovietic a pus problema ca guvernele ţărilor ai căror reprezentanţi participă la comisia de la Berna să permită ca în respectivele ţări să vină o comisie a Republicii sovietice. Această propunere a rămas fără răspuns. Comisia „înalţilor revizori de la Berna", cum i-a numit Lenin pe membrii ei, n-a mai venit în Rusia.

Primul congres al Internaţionalei Comuniste a adoptat o rezoluţie specială, intitulată „Cu privire la atitudinea faţă de curentele «socialiste» şi faţă de Conferinţa de la Berna", în care a criticat hotărîrile acestei conferinţe şi a condamnat încercările liderilor socialişti de dreapta de a o determina să adopte o hotărîre prin care Internaţionala a II-a să justifice intervenţia armată a imperialiştilor împotriva Rusiei Sovietice. — *502.*

196 Acest proiect de rezoluţie a fost scris de V. I. Lenin în legătură cu discutarea de către C.E.C. din Rusia a problemei ziarului menşevic „Vsegda Vpered". (A apărut la Moscova: în 1918 a apărut un singur număr; în 1919 a apărut de la 22 ianuarie pînă la 25 februarie).

Printre hîrtiile anexate la procesul-verbal al şedinţei din 22 februarie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului se află un bilet din partea lui V. A. Avanesov, secretar al C.E.C. din Rusia, către Lenin, în care primul întreabă: „Aţi primit rezoluţia cu privire la menşevici?" Probabil că Lenin şi-a scris proiectul de rezoluţie după ce a citit vreo variantă preliminară a acestei rezoluţii.

La 25 februarie 1919, Prezidiul C.E.C. din Rusia a hotărît să suspende ziarul „Vsegda Vpered"; la 26 februarie, şedinţa plenară a C.E.C. din Rusia a aprobat această hotărîre şi a adoptat în unanimitate o rezoluţie amplă, în care au fost incluse principalele considerente din proiectul scris de Lenin. Sub semnăturile lui I. M. Sverdlov şi V. A. Avanesov, această rezoluţie a fost publicată în nr. 45 din 27 februarie 1919 al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *503.*

197 Articolul neterminat „Pe marginea apelului independenţilor germani" a fost scris de V. I. Lenin în a doua jumătate a lunii februarie 1919. Critica acestui apel al „independenţilor" germani a fost făcută de V. I. Lenin în § 21 al tezelor sale cu privire la democraţia burgheză şi dictatura proletariatului (vezi volumul de faţă, p. 521—522). — *505.*

www.dacoromanica.ro

198 V. I. Lenin se referă la Consfătuirea Comisiei socialiste internaționale lărgite (Internationale Sozialistische Kommission) care a avut loc la Berna între 5 și 9 februarie 1916. La consfătuire au participat 22 de reprezentanți din partea internaționaliștilor dintr-o serie de țări: Germania, Rusia, Italia, Norvegia, Austria, Polonia, Elveția, Bulgaria, România.

Lenin a participat activ la lucrările consfătuirii: el a scris „Proiectul de hotărîre cu privire la convocarea celei de-a doua conferințe socialiste" și „Propunerea din partea unei delegații" cu privire la condițiile de reprezentare la această conferință (vezi Opere complete, vol. 27, București, Editura politică, 1964, p. 234, 235—236); el a prezentat amendamente la proiectul de apel al conferinței socialiste internaționale „Către toate partidele și grupurile aderente", iar în numele bolșevicilor și al conducerii Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania a prezentat o declarație împotriva invitării lui Kautsky, Haase și Bernstein la ce-a de-a doua conferință socialistă internațională.

Consfătuirea a adoptat apelul „Către toate partidele și grupurile aderente", care condamna participarea socialiștilor la guverne burgheze, lozinca „apărării patriei" în războiul imperialist și votarea creditelor de război, sublinia necesitatea de a sprijini mișcarea muncitorească și de a pregăti acțiuni revoluționare de masă împotriva războiului imperialist. În același timp însă, el păcătuia prin inconsecvență, deoarece nu spunea nimic despre necesitatea unei rupturi cu social-șovinismul și cu oportunismul. Votînd pentru textul apelului, reprezentanții stîngii zimmerwaldiene au declarat la consfătuire că, deși nu consideră satisfăcătoare toate tezele apelului, votează totuși pentru adoptarea lui, deoarece văd în el un pas înainte în comparație cu hotărîrile primei Conferințe socialiste internaționale de la Zimmerwald. Consfătuirea a stabilit data convocării celei de-a doua conferințe socialiste internaționale. — *506.*

199 E vorba de articolul lui K. Kautsky „Fraktion und Partei" („Fracțiune și partid"), apărut în revista „Die Neue Zeit" nr. 9 din 26 noiembrie 1915. — *506.*

200 *Primul Congres al Internaționalei Comuniste* a avut loc între 2 și 6 martie 1919 la Moscova.

Problema creării unei Internaționale noi, proletare, eliberate de balastul oportunismului, a fost pusă de Lenin în tezele intitulate „Sarcinile social-democrației revoluționare în războiul european" și în manifestul „Războiul și social-democrația din Rusia", scrise în august-septembrie 1914. În anii războiului imperialist mondial, Lenin, bolșevicii au desfășurat o amplă activitate în vederea unirii forțelor de stînga, cu adevărat revoluționare, din mișcarea muncitorească internațională. Un rol important în lupta pentru înființarea Internaționalei Comuniste au avut elementele internaționaliste grupate în cadrul stîngii zimmerwaldiene.

www.dacoromanica.ro

Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie şi creşterea impetuoasă — sub influenţa ei directă — a mişcării revoluţionare din multe ţări au creat condiţii favorabile pentru întemeierea efectivă a Internaţionalei a III-a, Comunistă. La 24 ianuarie 1918 s-a ţinut la Petrograd o consfătuire a socialiştilor de stînga în problema pregătirii unei conferinţe pentru înfiinţarea Internaţionalei Comuniste. Consfătuirea a ales un Birou pentru pregătirea conferinţei.

La sfîrşitul lunii decembrie 1918, V. I. Lenin a schiţat măsurile concrete pentru convocarea unei conferinţe internaţionale în vederea întemeierii Internaţionalei Comuniste. El a arătat că la baza platformei Internaţionalei a III-a „pot sta teoria şi practica bolşevismului“ şi programul „Uniunii Spartacus“ din Germania.

Cu participarea nemijlocită a lui Lenin a fost elaborat proiectul de chemare „În întîmpinarea primului Congres al Internaţionalei Comuniste“, prezentat de Lenin în ianuarie 1919, la consfătuirea reprezentanţilor unor partide comuniste şi grupuri socialiste de stînga, în problema creării Internaţionalei a III-a, Comunistă. După discutarea lui, proiectul de chemare a fost adoptat ; chemarea a fost publicată în numele C.C. al P.C. (b) din Rusia, al birourilor din străinătate ale Partidului Muncitoresc Comunist Polonez, Partidului Comunist Ungar şi Partidului Comunist din Austria germană, în numele Biroului din Rusia al C.C. al Partidului Comunist Leton, în numele C.C. al Partidului Comunist din Finlanda, al Comitetului executiv al Federaţiei social-democratice revoluţionare din Balcani şi al Partidului muncitoresc socialist din America.

Ca răspuns la această chemare, la sfîrşitul lunii februarie au sosit la Moscova delegaţi din numeroase ţări. La 1 martie a avut loc, sub conducerea lui Lenin, o consfătuire preliminară pentru stabilirea ordinii de zi a congresului.

La 2 martie 1919 şi-a început lucrările Conferinţa comunistă internaţională. La lucrările ei au participat 52 de delegaţi (V. I. Lenin, V. V. Vorovski, G. V. Cicerin, H. Eberlein (M. Albert), O. V. Kuusinen, F. Platten, B. Reinstein, I. S. Unşliht (Iurovski), I. Sirola, N. A. Skrîpnik, S. I. Gopner, K. Steinhard (I. Gruber), I. Fineberg, J. Sadoul etc.), dintre care 34 cu vot deliberativ şi 18 cu vot consultativ. Au fost reprezentate următoarele partide, grupuri şi organizaţii comuniste şi socialiste : partidele comuniste din Rusia, Germania, Austria germană, Ungaria, Polonia, Finlanda, Ucraina, Letonia, Lituania şi Bielorusia, Estonia, Armenia, Regiunea germanilor de pe Volga, Partidul social-democrat de stînga din Suedia, Partidul social-democrat din Norvegia, Partidul social-democrat (opoziţia) din Elveţia, Federaţia social-democrată revoluţionară din Balcani, grupul unit al popoarelor orientale din Rusia, aripa stîngă zimmerwaldiană din Franţa, grupurile comuniste ceh, bulgar, iugoslav, englez, francez şi

www.dacoromanica.ro

elveţian, grupul social-democrat olandez, Liga pentru propagandă socialistă din America, Partidul muncitoresc socialist din America, Partidul muncitoresc socialist chinez, Uniunea muncitorească coreeană, secţiile turkestană, turcă, gruzină, azerbaidjană şi persană ale Biroului central al popoarelor din Orient, Comisia zimmerwaldiană.

În prima şedinţă a fost adoptată hotărîrea de „a se constitui în conferinţă comunistă internaţională" şi a fost aprobată următoarea ordine de zi: 1) constituirea conferinţei, 2) rapoartele, 3) platforma conferinţei comuniste internaţionale, 4) democraţia burgheză şi dictatura proletariatului, 5) Conferinţa de la Berna şi atitudinea faţă de curentele socialiste, 6) situaţia internaţională şi politica Antantei, 7) Manifestul, 8) teroarea albă, 9) alegerea biroului şi diferite probleme organizatorice.

În centrul lucrărilor conferinţei au stat tezele şi referatul lui Lenin asupra democraţiei burgheze şi dictaturii proletariatului. Textul tezelor în limbile rusă şi germană a fost în prealabil împărţit delegaţilor. În şedinţa a treia, din 4 martie, la cererea delegaţilor, Lenin a dat citire tezelor şi apoi a fundamentat în referatul său ultimele două puncte ale tezelor. Conferinţa a aprobat în unanimitate tezele lui Lenin şi a hotărît ca ele să fie transmise biroului în vederea unei largi difuzări în diverse ţări. În completarea tezelor, conferinţa a adoptat de asemenea rezoluţia prezentată de Lenin (vezi volumul de faţă, p. 530).

La 4 martie, după adoptarea tezelor şi a rezoluţiei la referatul lui V. I. Lenin, dat fiind că la Moscova sosiseră între timp noi delegaţi, a fost din nou pusă problema creării Internaţionalei Comuniste. La propunerea unor delegaţi din partea Partidului Comunist din Austria germană, a Partidului social-democrat de stînga din Suedia, a Federaţiei social-democrate revoluţionare din Balcani şi a Partidului Comunist Ungar, conferinţa a hotărît „să se constituie ca Internaţională a III-a şi să adopte denumirea de Internaţională Comunistă". În aceeaşi zi a fost adoptată în unanimitate hotărîrea de a considera lichidată Uniunea zimmerwaldiană. Tot la 4 martie a fost aprobată platforma Internaţionalei Comuniste, ale cărei principale teze se reduc la următoarele: 1) inevitabilitatea înlocuirii orînduirii sociale capitaliste printr-o orînduire socială comunistă, 2) necesitatea luptei revoluţionare a proletariatului pentru răsturnarea guvernelor burgheze, 3) desfiinţarea statului burghez şi înlocuirea lui printr-un stat de tip nou — statul proletar de tipul Sovietelor, care va asigura trecerea la societatea comunistă.

Dintre documentele congresului menţionăm ca deosebit de important Manifestul către proletarii din lumea întreagă, în care se arăta că Internaţionala Comunistă este continuatoarea ideilor lui Marx şi Engels expuse în „Manifestul Partidului

www.dacoromanica.ro

Comunist". Congresul chema pe muncitorii din toate ţările să sprijine Rusia Sovietică, cerea încetarea amestecului Antantei în treburile interne ale Republicii Sovietelor, retragerea trupelor intervenţioniste de pe teritoriul Rusiei, recunoaşterea Statului sovietic, ridicarea blocadei economice şi restabilirea relaţiilor comerciale.

În rezoluţia „Cu privire la atitudinea faţă de curentele «socialiste» şi faţă de Conferinţa de la Berna", congresul a condamnat încercările de a reconstitui Internaţionala a II-a, „care n-a fost decît o unealtă în mîna burgheziei", declarînd totodată că proletariatul revoluţionar nu are nimic comun cu această conferinţă.

Crearea Internaţionalei a III-a, Comunistă, a avut un rol imens în demascarea oportunismului din rîndurile mişcării muncitoreşti, în restabilirea legăturilor dintre oamenii muncii din diferite ţări, în crearea şi întărirea partidelor comuniste. — *507*.

201 „*Shop-Stewards Committees*" (comitetele delegaţilor de întreprindere) — organe muncitoreşti elective care au existat în Marea Britanie într-o serie de ramuri ale industriei şi care au cunoscut o largă răspîndire în timpul primului război mondial. În opoziţie cu trade-unionurile conciliatoriste, care promovau o politică de „pace civilă" şi de renunţare la lupta grevistă, comitetele s-au ridicat în apărarea intereselor şi revendicărilor maselor muncitoreşti, au condus greve declarate de muncitori şi au desfăşurat propagandă împotriva războiului. Delegaţii formau comitete de întreprindere, raionale şi orăşeneşti. În 1916 a fost creată Organizaţia naţională a delegaţilor de întreprindere şi a comitetelor muncitoreşti.

După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, în perioada intervenţiei militare străine împotriva Republicii sovietice, comitetele delegaţilor de întreprindere au acordat un sprijin activ Rusei Sovietice. O serie de militanţi ai comitetelor delegaţilor de întreprindere (W. Gallacher, H. Pollit, A. MacManus şi alţii) au intrat în Partidul Comunist din Anglia. — *510*.

202 Este posibil ca în ziarul pe care l-a citit V. I. Lenin să se fi strecurat o inexactitate. Mai probabil ca orice e că aici nu era vorba de un Soviet de deputaţi ai muncitorilor din Birmingham, ci de comitetul delegaţilor de întreprindere din acest oraş. Vorbind la 3 martie 1919 la primul Congres al Internaţionalei Comuniste, I. Fineberg, delegat din partea grupului comunist englez, a spus: „În regiunile industriale au fost create comitete muncitoreşti locale, din care fac parte reprezentanţi ai Shop-Stewards Committees; aşa, de pildă, au fost create: Comitetul muncitoresc din Clyde, Comitetul muncitoresc din Londra, Comitetul muncitoresc din Sheffield etc. Aceste comitete au devenit centre de organizare a muncitorimii

www.dacoromanica.ro

şi adevăraţii reprezentanţi ai muncitorilor organizaţi din localităţile respective. Un timp, patronii şi guvernul au refuzat să recunoască Shop-Stewards Committees, dar în cele din urmă au fost nevoiţi să înceapă tratative cu aceste comitete «neoficiale». Faptul că Lloyd George a consimţit să recunoască Comitetul din Birmingham ca organizaţie economică dovedeşte că Shop-Stewards Committees deveniseră un factor permanent al mişcării britanice. În Shop-Stewards Commitees, în comitetele muncitoreşti şi în conferinţele naţionale ale Shop-Stewards Committees avem deja organizaţii asemănătoare cu acelea pe care se bazează Republica sovietică". („Primul Congres al Internaţionalei Comuniste. Procese-verbale", Moscova, 1933, p. 63). — *510.*

203 Vezi „Introducerea" lui F. Engels la lucrarea lui K. Marx „Războiul civil din Franţa" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 192—193). — *512.*

204 Vezi K. Marx „Războiul civil din Franţa" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 17, Bucureşti, Editura politică, 1963, p. 357). — *513.*

205 Este vorba de rezoluţia adoptată de Congresul al VII-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la schimbarea denumirii partidului şi la modificarea programului său (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 63—64.). — *523.*

206 „*Gazeta Peceatnikov*" — publicaţie a sindicatului muncitorilor tipografi din Moscova ; a început să apară la 8 decembrie 1918. Pe vremea aceea sindicatul se afla sub influenţa menşevicilor. A fost interzisă în martie 1919, pentru agitaţie antisovietică. — *525.*

207 În noaptea de 30 spre 31 octombrie 1918 în Ungaria a avut loc o revoluţie burghezo-democratică în urma căreia puterea a trecut în mîna burgheziei liberale, coalizată cu partidul social-democrat. Noul guvern n-a făcut absolut nimic pentru îmbunătăţirea situaţiei clasei muncitoare şi a ţărănimii. Aceasta a stîrnit nemulţumirea maselor muncitoare, care au început să-şi creeze propriile lor organe revoluţionare ale puterii — Soviete de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor. Sovietele s-au bucurat de o mare popularitate, iar în multe regiuni din Ungaria au înlocuit de fapt organele guvernamentale. La 16 noiembrie, Ungaria a fost proclamată republică. Vechiul parlament a fost dizolvat. Partidele burgheze au început să desfăşoare o amplă agitaţie pentru convocarea unei Adunări constituante.

Partidul Comunist din Ungaria, care se constituise din punct de vedere organizatoric la 20 noiembrie 1918, a lansat lozinca „Toată puterea în mîna Sovietelor!" Prestigiul şi popularitatea partidului comunist creşteau văzînd cu ochii. Treptat au în-

www.dacoromanica.ro

ceput să treacă de partea lui şi Sovietele în care înainte predominaseră social-democraţii. Sub conducerea partidului comunist, la sfîrşitul anului 1918 — începutul anului 1919 au avut loc o serie de importante acţiuni ale proletariatului ungar. Încercînd să stăvilească creşterea revoluţiei, burghezia a trecut la represiuni împotriva partidului comunist. În semn de protest, s-a produs în ţară un val de greve muncitoreşti şi de acţiuni ale ţărănimii. În Ungaria se creă o situaţie revoluţionară. La 20 martie, guvernul Karoly este nevoit să demisioneze. Comuniştii cer proclamarea Republicii sovietice, naţionalizarea industriei, confiscarea pămînturilor moşiereşti şi încheierea unei alianţe cu Rusia Sovietică. Oamenii muncii din Ungaria au sprijinit cu căldură lozincile lansate de partidul comunist. La 21 martie, muncitorii din Budapesta au ocupat punctele strategice şi au dezarmat poliţia. Ungaria a fost proclamată Republică sovietică.

Sub influenţa Revoluţiei Socialiste din Octombrie, în anii 1917—1919 s-a produs în Elveţia o puternică creştere a mişcării muncitoreşti. La 15 noiembrie 1917 a avut loc la Zürich un miting consacrat revoluţiei ruse. După miting, muncitorii, scandînd lozinca „Nu mai avem muniţii pentru puterile beligerante!" şi cîntînd „Internaţionala", s-au îndreptat spre două uzine de armament şi au obţinut ca ele să fie închise. La 17 noiembrie s-a produs o ciocnire între muncitorii care cereau eliberarea tovarăşilor lor arestaţi şi poliţie. Muncitorii începură să ridice baricade. Unităţile militare chemate de guvern treseră în mulţime. În oraş fu declarată starea de război.

Represiunile dezlănţuite de guvern n-au putut stăvili mişcarea revoluţionară. În 1918 grevele economice împotriva urcării preţurilor la produsele alimentare luară un caracter de masă. Lupta dură mai multe luni. În noiembrie 1918 a fost declarată în Elveţia o grevă politică generală în sprijinul Rusiei Sovietice.

Elementele de stînga, revoluţionare, din Partidul socialist elveţian alcătuiră un grup comunist. În manifestele şi în broşurile lor, ei chemau masele muncitoare să creeze Soviete de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor. În cuvîntarea rostită la primul Congres al Internaţionalei Comuniste, delegatul grupului comunist elveţian a vorbit despre formarea Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Zürich, care a adoptat „ca platformă programul comunist" (vezi „Primul Congres al Internaţionalei Comuniste. Procesele-verbale", Moscova, 1933, p. 40). — *527.*

208 Lenin se referă la articolul Rosei Luxemburg „Der Anfang" („Începutul"), publicat în nr. 3 din 18 noiembrie 1918 al ziarului „Die Rote Fahne". — *528.*

209 *„L'Humanité"* — cotidian; a fost fondat de J. Jaurès în 1904, ca organ de presă al Partidului socialist francez. În timpul

www.dacoromanica.ro

primului război mondial, aflîndu-se în mîinile aripii de extremă dreaptă a Partidului socialist francez, ziarul a avut o poziţie social-şovină.

În 1918 conducerea ziarului a fost preluată de Marcel Cachin, eminent militant al mişcării muncitoreşti franceze şi internaţionale. În 1918—1920 ziarul a luat atitudine împotriva politicii imperialiste a guvernului francez, care trimisese trupe să lupte împotriva Republicii sovietice. Din decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez şi înfiinţarea Partidului Comunist Francez, ziarul a devenit organul central al acestuia din urmă. — *535.*

210 *„Avanti!"* — cotidian, organ central al Partidului socialist italian, fondat în decembrie 1896 la Roma. În anii primului război mondial a avut o poziţie internaţionalistă inconsecventă, fără a rupe legăturile cu reformiştii. În 1926 a fost interzis de guvernul fascist italian, dar a continuat să apară în străinătate ; din 1943 reapare în Italia. — *537.*

211 Relatarea cuvîntării rostite de V. I. Lenin la cursurile de agitatori ale secţiei „Ocrotirea mamei şi copilului" din cadrul Comisariatului poporului pentru prevederi sociale a fost publicată în broşura „Comisariatul poporului pentru prevederi sociale. Darea de seamă a secţiei «Ocrotirea mamei şi copilului» pe perioada 1 mai 1918—1 mai 1919" (Moscova, 1919). În această broşură se arată că, la absolvirea cursurilor, cursantele i-au trimis lui Lenin o scrisoare cu rugămintea de a lua cuvîntul în faţa lor. Ele îşi încheiau scrisoarea cu promisiunea de a lua locul soţilor, fraţilor şi fiilor plecaţi în Armata Roşie. — *541.*

212 Acest document a fost aproape în întregime inclus în hotărîrea din 19 februarie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism se păstrează textul acestei hotărîri, scris de I. M. Sverdlov. În hotărîrea sa, C.C. al P.C. (b) din Rusia recomanda guvernului Ucrainei să desfăşoare o amplă agitaţie în rîndurile ţărănimii, pentru a explica necesitatea introducerii predării obligatorii a surplusurilor de produse agricole. C.C. obliga Comisariatul poporului pentru aprovizionare din Ucraina să stabilească cantităţile de cereale care urmează să fie colectate în fiecare localitate şi centrele de recepţie la care vor fi trimise cerealele colectate. Totodată se arăta că trebuie create comitete de ajutorare frăţească a Rusiei Sovietice înfometate.

La 11 martie 1919, C.C. a adoptat o hotărîre nouă, mai amplă, cu privire la politica alimentară în Ucraina. În această hotărîre se arăta că Comisariatul poporului pentru aprovizionare din Ucraina este singurul organ în drept să dispună de toate stocurile de produse alimentare din Ucraina. Hotărîrea

www.dacoromanica.ro

C.C. obliga Comisariatul poporului pentru aprovizionare din Ucraina „ca pînă la 1 iunie să livreze Nordului 50 000 000 de puduri de cereale". În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism se păstrează textul dactilografiat al acestei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia, avînd pe una din file următoarea însemnare făcută de V. I. Lenin: „Aprobat la 11.III de Biroul C.C. al P.C. din Rusia, ca directivă pentru P.C. din Ucraina şi pentru guvernul sovietic ucrainean. 11.III.1919. Lenin". Pe verso scrie: „*O foarte importantă hotărîre a C.C. cu privire la Ucraina*"; nu s-a putut stabili cine a scris aceste cuvinte. — *542.*

213 Este vorba de banii primiţi de liderii Consiliului naţional cehoslovac de la guvernele Franţei şi Angliei pentru organizarea rebeliunii contrarevoluţionare a corpului cehoslovac (vezi volumul de faţă, p. 2). — *545.*

214 În raportul său, V. I. Lenin face o caracterizare a mişcării revoluţionare din aceste ţări (volumul de faţă, p. 114—115). — *549.*

215 În ceea ce priveşte scrisoarea lui J. Sadoul, vezi adnotarea 55. — *549.*

216 E vorba de poziţia partidelor socialiste din Anglia faţă de Republica sovietică (vezi p. 115); două din ele (Partidul socialist britanic şi Partidul muncitoresc socialist) se pronunţaseră împotriva intervenţiei în Rusia Sovietică. — *549.*

217 Vezi adnotarea 57. — *549.*

218 E vorba de faptul că, în urma înfrîngerii Germaniei în primul război mondial, raportul de forţe dintre cele două grupări de state imperialiste se schimbase în favoarea ţărilor Antantei. — *549.*

219 În raportul lui Lenin se vorbeşte de necesitatea ca forţa Armatei Roşii „să fie înzecită, şi mai mult decît înzecită" (p. 127). — *550.*

220 Acest punct, pe care V. I. Lenin l-a adăugat deasupra textului după ce întregul document fusese deja scris, şi-a găsit expresia şi în raport. Vorbind despre situaţia din Ucraina şi despre creşterea stării de spirit revoluţionare în rîndurile soldaţilor trupelor germane de ocupaţie, Lenin a formulat sarcinile comuniştilor ucraineni (p. 122—124). — *552.*

221 Cuvîntarea cu privire la aniversarea Revoluţiei din Octombrie a fost rostită de V. I. Lenin la 6 noiembrie 1918 (vezi volumul de faţă, p. 141—156). Conceptul planului acestei cuvîntări a fost scris de Lenin cu creionul, iar redactarea definitivă a planului a fost făcută cu cerneală, pe aceeaşi filă. — *553.*

www.dacoromanica.ro

222 În şedinţa din 1 decembrie 1918 a Consiliului Apărării, în cadrul discutării activităţii transporturilor, a fost creată o comisie pentru problemele legate de activitatea Cekăi în transporturi. Prima şedinţă a comisiei s-a ţinut la 3 decembrie, sub preşedinţia lui V. I. Lenin. Probabil că în timpul acestei şedinţe Lenin a schiţat prezentele propuneri cu privire la activitatea Cekăi. Toate punctele documentului de faţă, cu excepţia ultimelor două, au fost ulterior tăiate de Lenin. Hotărîrile comisiei au fost formulate pe baza propunerilor lui Lenin. — *555.*

223 E vorba de conducerea prin colegii a organelor guberniale şi feroviare ale Cekăi. — *555.*

224 Pe baza propunerilor lui V. I. Lenin, comisia a hotărît să însărcineze Comisariatul căilor de comunicaţie ca, împreună cu un reprezentant al Cekăi, să refacă hotărîrea cu privire la secţia feroviară a Cekăi, în sensul că aceasta din urmă nu are dreptul de a se amesteca în funcţiile tehnice-organizatorice ale Comisariatului căilor de comunicaţie. În legătură cu problema relaţiilor dintre Ceka, secţia feroviară a Cekăi şi Comisariatul căilor de comunicaţie, vezi hotărîrea Consiliului Apărării („Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 54—55). — *555.*

225 Printr-o hotărîre a comisiei, s-a acordat comisariatelor poporului şi comitetelor de partid ale P.C. (b) din Rusia dreptul de a participa la anchetă prin delegaţi desemnaţi de ele. — *555.*

226 În şedinţa din 5 decembrie 1918 a Consiliului Comisarilor Poporului a fost discutat proiectul de „Hotărîre cu privire la organizarea inspecţiei muncitoreşti în domeniul aprovizionării", prezentat de N. P. Briuhanov (vezi adnotarea 164). Probabil că, în timpul discutării acestei probleme, V. I. Lenin a scris schiţa de hotărîre a C.C.P. în legătură cu „Hotărîrea" arătată mai sus şi observaţiile pe marginea acestui proiect de „Hotărîre". Ambele ciorne au fost apoi şterse de Lenin, dar modificările adoptate în şedinţă şi introduse în proiect coincid cu prevederile acestor ciorne. — *556.*

227 Însemnările de faţă şi biletul către I. V. Stalin au fost scrise de V. I. Lenin, probabil, în şedinţa din 8 martie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului, în timpul dezbaterii problemei reorganizării Controlului de stat. Indicaţiile lui Lenin au stat la baza hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la reorganizarea Controlului de stat. În această hotărîre se arăta că respectivul proiect de decret urmează a fi completat cu următoarele puncte:

„a) Participarea sistematică a organizaţiilor muncitoreşti.

b) Participarea sistematică a martorilor-asistenţi din rîndurile

www.dacoromanica.ro

elementelor proletare. c) Introducerea reviziei inopinate şi a altor măsuri revoluţionare pentru lichidarea birocratismului. d) Stabilirea precisă a drepturilor şi obligaţiilor faţă de celelalte comisariate. e) Delimitarea riguroasă a funcţiilor de revizie şi control de cele de inspecţie, acestea din urmă urmînd să rămînă în atribuţia comisariatelor respective".

Decretul refăcut, cu modificările propuse de V. I. Lenin, a fost aprobat în şedinţa din 2 aprilie 1919 a C.E.C. şi publicat la 12 aprilie în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 79. — *561.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

Adunarea extraordinară din 27 iulie a organizaţiei din Eleţ a partidului eserilor de stînga. — „Sovetskaia Gazeta", Eleţ, 1918, nr. 63, 31 iulie, p. 3—4, la rubrica: Viaţa locală. Sub titlul comun: În organizaţiile de partid. — *36.*

Apelul Comitetului Central al menşevicilor. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 256, 26 noiembrie, p. 3—4. Semnat: C.C. al P.M.S.D. (menşevic) din Rusia. — *209, 210, 221.*

„*Bednota*", Moscova. — *422.*

— 1918, nr. 185, 10 noiembrie, p. 3—4. — *215.*

Către Comisariatul poporului pentru afacerile externe, Moscova. [Radiogramă trimisă de Ministerul Afacerilor Externe al Germaniei. 19 februarie 1919]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 39 (591), 20 februarie, p. 3. Sub titlul comun: Conferinţa de la Berna şi Rusia. — *502.*

Cehov, A. P. Omul în cutie. — *59, 340.*

Cernîşevski, N. G. [Recenzie la cartea:] „Scrisori de economie politică către preşedintele Statelor Unite" de H. C. Carey. — *57.*

**Congresul al doilea ordinar al P.M.S.D.R.* Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], 397, II p. (P.M.S.D.R.). — *300.*

* Cu asterisc sînt notate cărţile, articolele şi documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

Consfătuirea soc.-dem. — „Gazeta Peceatnikov", Moscova, 1919, nr. 11, 6 ianuarie, p. 4. — *503, 525—526.*

Constituţia (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Hotărîrea celui de-al 5-lea Congres general al Sovietelor, adoptată la şedinţa din 10 iulie 1918. „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 151 (415), 19 iulie, p. 3. — *21, 22, 64, 78, 81, 142, 151, 293, 297, 298, 322, 329, 383, 547, 553, 554.*

Culegere de documente secrete din arhiva fostului Minister al Afacerilor Externe. Nr. 1—7. Editat de Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Petrograd, tip. Com. pentru afacerile externe, decembrie 1917—februarie 1918, 7 broşuri. — *52, 68—69, 110, 158, 553.*

Declaraţia drepturilor poporului muncitor şi exploatat. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 14 (278), 19 ianuarie, p. 5. Sub titlul comun: Hotărîrile adoptate de Congresul general al deputaţilor muncitorilor, soldaţilor, ţăranilor şi cazacilor din Rusia. — *329—330.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la cooperativele de consum. [11 aprilie 1918]. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 71, 13 aprilie (31 martie), p. 1, la rubrica: Actele şi dispoziţiile C.E.C. din Rusia, ale C.C.P. şi Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor. — *210, 234, 238, 357.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la înzestrarea agriculturii cu unelte de producţie şi produse metalice. [24 aprilie 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 84 (348), 27 aprilie, p. 3, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *46.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la naţionalizarea marilor întreprinderi industriale]. 28 iunie 1918. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 134 (398), 30 iunie, p. 3, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *13.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la obligativitatea schimbului de mărfuri în regiunile cerealiere. 7 august 1918. — „Izvestiia C.E.C. al

www.dacoromanica.ro

Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 168 (432), 8 august, p. 3—4, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *428.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la organizarea aprovizionării. 21 noiembrie 1918. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor Armatei Roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 257 (521), 24 noiembrie, p. 4, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *210—211, 237, 238, 239, 359.*

Decretul [C.C.P. şi al C.E.C. din Rusia] cu privire la căsătoria civilă, regimul juridic al copiilor şi ţinerea registrelor de stare civilă. [18 decembrie 1917]. — „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 37, 20 decembrie (2 ianuarie), p. 1, la rubrica: Actele guvernului. — *190—191.*

Decretul [C.C.P. şi al C.E.C. din Rusia] cu privire la desfacerea căsătoriei [16 (29) decembrie 1917]. — „Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva", Petrograd, 1917, nr. 36, 19 decembrie (1 ianuarie), p. 1, la rubrica: Actele guvernului. — *190.*

Decretul [C.C.P. şi al C.E.C. din Rusia] cu privire la organizarea sărăcimii satelor şi aprovizionarea ei, adoptat de Comitetul Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia în şedinţa din 11 iunie 1918. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia", Moscova, 1918, nr. 119 (383), 12 iunie, p. 3, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *11—12, 427.*

„*Delo Naroda*", Petrograd, 1917, nr. 183, 18 octombrie, p. 4. — *327, 333.*

Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa. Septembrie 1876—iulie 1878. — *108.*

— *Despre autoritate.* Octombrie 1872—martie 1873. — *258, 270, 273.*

— *Introducere la lucrarea lui Karl Marx „Războiul civil din Franţa".* 18 martie 1891. — *255, 257—258, 261, 279, 294, 304—305, 343—344, 512.*

— *Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului.* În legătură cu cercetările lui Lewis H. Morgan. Scris la sfîrşitul lunii martie—26 mai 1884. — ***261.***

www.dacoromanica.ro

— *Prefaţă la ediţia engleză [a cărţii lui K. Marx „Capitalul", vol. I].* 5 noiembrie 1886. — *106.*

— *Problema ţărănească în Franţa şi în Germania.* Scris între 15 şi 22 noiembrie 1894. — *214—215, 230.*

— *Problema ţărănească în Franţa şi în Germania.* Traducere din limba germană în limba rusă de V. Perova. Redactată şi prefaţată de G. Plehanov. Editat de P.M.S.D.R. Geneva, tip. partidului, 1904. 40 p. (P.M.S.D.R.). — *214—215, 227.*

— *Scrisoare către Bebel.* 18—28 martie 1875. — *106, 255, 261, 270, 286, 347.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 29 noiembrie 1886. — *232.*

— *Scrisoare către F. Kelley-Wischnewetzky.* 27 ianuarie 1887. — *232.*

Franţa. Longuet despre intervenţia aliaţilor. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 221, 13 octombrie, p. 2, la rubrica: Telegrame. — *115.*

„*Gazeta Peceatnikov*", Moscova, 1919, nr. 11, 6 ianuarie, p. 4. — *503, 525—526.*

„*Gazeta Vremennogo Rabocego i Krestianskogo Pravitelstva*", Petrograd, 1917, nr. 36, 19 decembrie (1 ianuarie), p. 1. — *190.*

— 1917, nr. 37, 20 decembrie (2 ianuarie), p. 1. — *190—191.*

Gogol, N. V. Revizorul. — *325.*

— *Suflete moarte.* — *292.*

Griboedov, A. S. Prea multă minte strică. — *110.*

Gulov, G. Scrisoarea unui ţăran. [28 ianuarie 1919] — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 24 (576), 2 februarie, p. 1. — *497.*

Hotărîre cu privire la organizarea inspecţiei muncitoreşti în domeniul aprovizionării. 5 decembrie 1918. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 268 (532), 7 decembrie, p. 3, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *396.*

Hotărîrea [C.E.C. din Rusia şi a C.C.P.] cu privire la controlul muncitoresc [14 (27) noiembrie 1917]. — „Izvestiia C.E.C. şi

www.dacoromanica.ro

a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 227, 16 noiembrie, p. 6, la rubrica: Actele guvernului. — *143—144.*

Hotărîrea [C.C.P. şi a C.E.S.] cu privire la stabilirea preţurilor fixe pentru cerealele din recolta anului 1918. [6 august 1918] — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 168 (432), 8 august, p. 3, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *42, 46.*

Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la organizarea activităţii bibliotecilor] din 14 ianuarie 1919. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 11 (563), 17 ianuarie, p. 4, la rubrica: Actele şi dispoziţiile guvernului. — *488.*

În Consiliul Comisarilor Poporului. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 24 (576), 2 februarie, p. 2. Semnat: K. — *489.*

Italia. Muncitorii italieni îi trimit la plimbare pe social-patrioţii americani. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 205, 24 septembrie, p. 2, la rubrica: Telegrame. — *115.*

Italia. Agitaţia desfăşurată de Gompers împotriva socialiştilor. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 226, 19 octombrie, p. 2, la rubrica: Telegrame. — *115.*

„Izvestiia C.E.C. şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — *52.*

— 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — *37, 63, 146, 328, 329, 336, 337, 366—367, 371, 528.*

— 1917, nr. 227, 16 noiembrie, p. 6. — *143—144.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 14 (278), 19 ianuarie, p. 5. — *329—330.*

— 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3. — *42, 45, 95, 146—147, 183, 330—331, 332, 368, 371—372, 373—375.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia", Moscova, 1918, nr. 84 (348), 27 aprilie, p. 3. — *46.*

— 1918, nr. 119 (383), 12 iunie, p. 3. — *11—12, 427.*

www.dacoromanica.ro

„*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova*", 1918, nr. 132 (396), 28 iunie, p. 3. — 2.

— 1918, nr. 134 (398), 30 iunie, p. 3. — *13.*

— 1918, nr. 151 (415), 19 iulie, p. 3. — *21, 22, 64, 78, 81, 142, 151, 293, 297, 298, 322, 329, 383, 547, 553, 554.*

— 1918, nr. 164 (428), 3 august, p. 5. — *338.*

— 1918, nr. 168 (432), 8 august, p. 3—4. — *42, 46, 428.*

— 1918, nr. 182 (446), 24 august, p. 1—2. — *233, 549.*

„*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova*", 1918, nr. 243 (507), 6 noiembrie, p. 11. — *155.*

— 1918, nr. 257 (521), 24 noiembrie, p. 4. — *210—211, 237, 238, 239, 359.*

„*Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova*", 1918, nr. 268 (532), 7 decembrie, p. 3. — *396.*

— 1919, nr. 11 (563), 17 ianuarie, p. 4. — *488.*

— 1919, nr. 24 (576), 2 februarie, p. 1, 2. — *489, 497.*

— 1919, nr. 28 (580), 7 februarie, p. 1. — *497.*

— 1919, nr. 39 (591), 20 februarie, p. 3. — *502.*

„*Izvestiia Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia*", Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — *146.*

„*Kommunist*", Geneva, 1915, nr. 1—2. 196 p. — *245.*

„*Krasnîi Terror*", Kazan, 1918, nr. 1, 1 noiembrie, p. 1—2. — *425.*

„*Krestianskie i Rabocie Dumî*" Velikii-Ustiug, 1918, nr. 75, 29 octombrie, p. 4. — *193.*

Laţis, M. I. Teroarea roşie. — „Krasnîi Terror", Kazan, 1918, nr. 1, 1 noiembrie, p. 1—2. — *425.*

Lege fundamentală cu privire la socializarea pămîntului. [27 ianuarie (9 februarie) 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918,

www.dacoromanica.ro

nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3, la rubrica : Actele şi dispoziţiile guvernului. — *42, 46, 95, 146—147, 183, 330—331, 332, 368, 371—372, 373—375.*

Lenin, V. I. Cu privire la dările de seamă ale comisariatelor poporului. Hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului. [29 august 1918]. — *82.*

— *Cu privire la revizuirea programului partidului.* [Rezoluţie adoptată la Conferinţa a şaptea generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia. 1917]. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 4. Sub titlul comun : Rezoluţiile Conferinţei generale a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, care a avut loc între 24 şi 29 aprilie 1917. — *277, 284—285.*

— *Cuvîntare rostită cu prilejul aniversării revoluţiei [la cel de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia]. 6 noiembrie [1918].* — *157.*

— *Cuvîntare rostită de tov. Lenin în faţa delegaţilor comitetelor sărăcimii satelor.* [Cu privire la sarcinile sărăcimii satelor în revoluţia noastră]. — „Bednota", Moscova, 1918, nr. 185, 10 noiembrie, p. 3—4. — *215.*

— *Cuvîntare rostită la consfătuirea delegaţilor comitetelor sărăcimii din guberniile centrale. 8 noiembrie 1918* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntare rostită în faţa delegaţilor comitetelor sărăcimii satelor.

— *Cuvîntare rostită la mitingul internaţional de la Berna din 8 februarie 1916* — *vezi* Lenin, V. I. Lenin-Russland.

— *Cuvîntare rostită la mitingul din raionul Butîrki. 2 august 1918* — *vezi* Lenin V. I. Cuvîntarea tov. Lenin.

— *Cuvîntare rostită la şedinţa comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova şi a Congresului general al sindicatelor din Rusia. 17 ianuarie 1919.* — *481.*

— *Cuvîntarea tov. Lenin.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 164 (428), 3 august, p. 5. Sub titlul comun : Mitinguri. — *338.*

— *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate la şedinţa din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Rusia.* — „Izvestiia C.E.C. şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — *52.*

www.dacoromanica.ro

— *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.* (Adoptat în şedinţa din 26 octombrie, ora 2 noaptea). — „Izvestiia C.E.C. şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — *52, 63, 146, 328, 329, 336, 337, 366—367, 371, 528.*

— *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. Semnat: N. Lenin. — *277—278, 283—285.*

— *Două tactici ale social-democraţiei în revoluţia democratică.* Editat de C.C. al P.M.S.D.R. Geneva, tip. partidului, 1905. VIII, 108 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autor: N. Lenin. — *316.*

*— *Două tactici ale social-democraţiei în revoluţia democratică.* — În: [Lenin, V. I.] În 12 ani. Culegere de articole. Vol. I. Două orientări în marxismul rus şi în social-democraţia rusă. Petersburg, tip. Bezobrazov, [1907], p. 387—469. Înaintea titlului autor: Vl. Ilin. Pe copertă şi pe coperta interioară figurează anul apariţiei: 1908. — *316.*

*— *Imperialismul, cea mai nouă etapă a capitalismului.* (Expunere populară). Petrograd, „Jizn i Znanie", 1917. [3], 130 p. Înaintea titlului autor: N. Lenin (Vl. Ilin). — *246—247.*

— *În 12 ani.* Culegere de articole. Vol. I. Două orientări în marxismul rus şi în social-democraţia rusă. Petersburg, tip. Bezobrazov, [1907], XII, 471 p. Înaintea titlului autor: Vl. Ilin. Pe copertă şi pe coperta interioară figurează anul apariţiei: 1908. — *316.*

— *Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului.* Petersburg, „Jizn i Znanie", 1917. 29 p. (Biblioteca populară. Nr. 111). Înaintea titlului autor: N. Lenin. — *284.*

— *Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă, din 1905—1907.* Noiembrie-decembrie 1907. — *331.*

— *Programul agrar al social-democraţiei în prima revoluţie rusă, din 1905—1907.* Petrograd, „Jizn i Znanie", 1917. VII, 271 p. (Biblioteca ştiinţelor sociale. Nr. 39). Înaintea titlului autor: V. Ilin (N. Lenin). — *331, 337.*

— *Raport asupra luptei împotriva foametei, [prezentat în şedinţa comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor şi ostaşilor roşii din Moscova şi a sindicatelor] 4 iunie 1918.* — *62.*

*— *Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky.* — Moscova-Petrograd, „Kommunist", 1918. 135 p. [P.C. (b) din Rusia]. Înaintea titlului autor: N. Lenin (Vl. Ulianov). — *402.*

www.dacoromanica.ro

— *[Rezoluţie cu privire la schimbarea denumirii partidului şi la modificarea programului său, adoptată de Congresul al VII-lea al P.C. (b) din Rusia la 8 martie 1918]* — „Pravda", Petrograd, 1918, nr. 45 (271), 9 martie (24 februarie), p. 2. Sub titlul comun : Congresul partidului. — *523.*

— *Sarcinile imediate ale Puterii sovietice.* Situaţia internaţională a Republicii Sovietice Ruse şi sarcinile fundamentale ale revoluţiei socialiste. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 83, 28 (15) aprilie, p. 3—5. Semnat : N. Lenin. — *295.*

— *Scrisoare către muncitorii americani.* — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. Semnat : N. Lenin. — *309, 470.*

*— *Statul şi revoluţia.* Învăţătura marxistă despre stat şi sarcinile proletariatului în revoluţie. Partea I. Petrograd, „Jizn i Znanie", 1918. 115 p. (Biblioteca ştiinţelor sociale. Nr. 40). Înaintea titlului autor : V. Ilin (N. Lenin). — *105—106, 247, 274.*

— *Şedinţa comună din 22 octombrie 1918 a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor.* — *168.*

— *Teze cu privire la Adunarea constituantă.* — În : Lenin, V. I. Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky. Moscova-Petrograd, „Kommunist", 1918, p. 121—126. (P.C. (b) din Rusia). Înaintea titlului autor : N. Lenin (Vl. Ulianov). — *286—288.*

— *Teze cu privire la Adunarea constituantă.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 213 (114), 26 (13) decembrie, p. 3. — *282—284, 285—286.*

— *Tezele din 4 aprilie 1917* — *vezi* Lenin, V. I. Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.

[Lenin, V. I. şi Zinoviev, G. E.]. Împotriva curentului. Culegere de articole apărute în „Soţial-Demokrat", „Kommunist" şi „Sbornik «Soţial-Demokrata»". Editat de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. Petrograd, tip. „Rabocee Delo", 1918. XVI, 550 p. ; 2 file cu portrete. Înaintea titlului autori : G. Zinoviev şi N. Lenin. — *245.*

*— *Socialismul şi războiul.* (Atitudinea P.M.S.D.R. faţă de război.) Editat de redacţia ziarului „Soţial-Demokrat". Geneva, Chaulmontet, 1915. 48 p. (P.M.S.D.R.). Înaintea titlului autori : G. Zinoviev şi N. Lenin. — *245—246.*

Mandat model. Întocmit pe baza a 242 de mandate prezentate de deputaţii la primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor din Rusia, care a avut loc la Petrograd în 1917. — „Izvestiia Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia", Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — *146.*

www.dacoromanica.ro

Manifestul de la Basel — *vezi* Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage.

Marx, K. Burghezia şi contrarevoluţia. 9, 11, 15 şi 29 decembrie 1848. — *317.*

— *Capitalul.* Critica economiei politice, vol. I—III. 1867—1894. — *452—453.*

— *Critica Programului de la Gotha.* Aprilie—începutul lunii mai 1875. — *249—251, 255, 258—259.*

— *Cu privire la Congresul de la Haga.* Cuvîntare rostită la 8 septembrie 1872 la mitingul de la Amsterdam. Însemnări făcute de un corespondent. — *106.*

— *Indiferentismul politic.* Ianuarie 1873. — *269—271.*

— *Luptele de clasă în Franţa. 1848—1850.* Ianuarie—1 noiembrie 1850. — *406.*

— *Războiul civil din Franţa.* Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor. Aprilie—mai 1871. — *229, 255, 261, 286, 294, 304—305, 343—344, 473, 513.*

— *Scrisoare către Kugelmann.* 13 decembrie 1870. — *108.*

— *Scrisoare către Kugelmann.* 12 aprilie 1871. — *106, 257—258, 294, 322, 343—344.*

— *Teorii asupra plusvalorii.* (Volumul al IV-lea al „Capitalului"). Ianuarie 1862—iulie 1863. — *335.*

Marx, K. şi Engels, F. Manifestul Partidului Comunist. Decembrie 1847—ianuarie 1848. — *279, 343.*

— *Sfînta familie, sau critica criticii critice.* Împotriva lui Bruno Bauer et Co. Septembrie—noiembrie 1844. — *459.*

[Maslov, S. L.] Norme privind reglementarea relaţiilor agrare prin intermediul comitetelor agrare. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 183, 18 octombrie, p. 4. — *327.*

Memoriul Consiliului general al sindicatelor de funcţionari din Rusia. Către Consiliul Comisarilor Poporului. — „Vestnik Slujaşcego", Moscova, 1918, nr. 11—12, noiembrie—decembrie, p. 15—17. Semnat: Comitetul executiv al Consiliului general. — *239—240.*

„Milioanele franceze". — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 132 (396), 28 iunie, p. 3. Sub titlul comun: Ultimele ştiri. — 2.

Milioanele franceze. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 130, 28 (15) iunie, p. 2. — *2.*

www.dacoromanica.ro

[Moţiune adoptată la 16 noiembrie 1918 de Congresul extraordinar al acţionarilor Băncii populare din Moscova]. — „Narodnoe Hozeaistvo", Moscova, 1918, nr. 12, p. 59, în articolul: Congresul extraordinar al acţionarilor Băncii populare din Moscova. — *201.*

„*Narodnoe Hozeaistvo*", Moscova, 1918, nr. 12, p. 59. — *201.*

Nota d-lui Hauschild, consulul general al Germaniei, adresată comisarului poporului pentru afacerile externe, G. V. Cicerin. — Moscova, 5 noiembrie 1918. — „Pravda", 1918, nr. 242, 9 noiembrie, p. 1—2. — *152—154, 155.*

Pericolul mondial al bolşevismului. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 258, 28 noiembrie, p. 2, la rubrica: De peste hotare. — *233.*

Plehanov, G. V. Încă o dată despre război. (Răspuns tovarăşului N—V). — În: Războiul. Culegere de articole. În colaborare cu I. Akselrod ş.a. [Paris, „Ideal", 1915], p. 11—48. — *196.*

Pleskov, A. Încetaţi războiul civil! — „Vsegda Vpered!", Moscova, 1919, nr. 11, 20 februarie, p. 1. — *503.*

„*Pravda*", Petrograd-Moscova. — *103.*

— Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — *277—278, 283—285.*

— 1917, nr. 213 (114), 26 (13) decembrie, p. 3. — *283—284, 285—286.*

— 1918, nr. 45 (271), 9 martie (24 februarie), p. 2. — *523.*

— Moscova, 1918, nr. 71, 13 aprilie (31 martie), p. 1. — *210, 234, 238—239, 357.*

— 1918, nr. 83, 28 (15) aprilie, p. 3—5. — *295.*

— 1918, nr. 119, 15 (2) iunie, p. 2. — *296.*

— 1918, nr. 130, 28 (15) iunie, p. 2. — 2.

— 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. — *309, 470.*

— 1918, nr. 205, 24 septembrie, p. 2. — *115.*

— 1918, nr. 221, 13 octombrie, p. 2. — *115.*

— 1918, nr. 226, 19 octombrie, p. 2. — *115.*

— 1918, nr. 227, 20 octombrie, p. 2. — *116, 545.*

— 1918, nr. 242, 9 noiembrie, p. 1—2. — *152—154, 155.*

— 1918, nr. 251, 20 noiembrie, p. 3. — *193—194, 198, 204—205.*

— 1918, nr. 256, 26 noiembrie, p. 3—4. — *209—210, 221.*

www.dacoromanica.ro

— 1918, nr. 258, 28 noiembrie, p. 2. — *233.*

Primul Congres al Internaţionalei Comuniste. Procesele-verbale ale şedinţelor ţinute la Moscova între 2 şi [6] martie 1919. Petrograd, 1921. 196 p. — *528, 534.*

Primul Congres general al sindicatelor din Rusia. 7—14 ianuarie 1918. Dare de seamă stenografică completă, cu o prefaţă de M. Tomski. Editat de C.C.S. din Rusia. Moscova, 1918. XI, 382 p. — *277—278, 280—281.*

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptat la Congresul al II-lea al partidului. — În Congresul al doilea ordinar al P.M.S.D.R. Textul integral al proceselor-verbale Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6 (P.M.S.D.R.). — *299—301.*

„Renegarea" lui Pitirim Sorokin. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 251, 20 noiembrie, p. 3, la rubrica : Ştiri din ţară. — *193—194, 198, 204—205.*

Rezoluţia Comitetului central al funcţionarilor — *vezi* Memoriul Consiliului general al sindicatelor de funcţionari din Rusia.

Rezoluţia prezentată de menşevici — *vezi* Consfătuirea soc.-dem.

Rezoluţie [cu privire la excluderea din Soviete a reprezentanţilor partidului eserilor de dreapta şi ai partidului menşevic, adoptată în şedinţa din 14 iunie 1918 a C.E.C. din Rusia]. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 119, 15 (2) iunie, p. 2. Sub titlul comun : Comitetul Executiv Central al Sovietelor. Şedinţa din 14 iunie. — *296.*

[Sadoul, J.] Către Cetăţeanul Romain Rolland. [Scrisoare trimisă la 14 iunie 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 182 (446), 24 august, p. 1—2. Sub titlul comun : Un document interesant. — *233, 549.*

Saltîkov-Şcedrin, M. E. Înmormîntare. — *327—328, 345.*

— *Jurnalul unui provincial la Petersburg.* — *327—328, 345.*

Sarcinile sindicatelor. [Rezoluţie prezentată de fracţiunea comunistă la cel de-al doilea Congres general al sindicatelor în ziua de 21. I. 1919]. — În : Al doilea Congres general al sindicatelor din Rusia. 16—25 ianuarie 1919. Dare de seamă stenografică. I. (Şedinţele plenare). Moscova, Editura de stat, 1921, p. 96—97. — *451, 459, 461, 462, 464, 465, 467.*

Shakespeare, W. Negustătorul din Veneţia. — *268, 269.*

www.dacoromanica.ro

„*Soldatskaia Pravda*", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 4. — *277—278, 287—288.*

Sorokin, P. A. Scrisoare către redacţie. — „Krestianskie i Rabocie Dumî", Velikii—Ustiug, 1918, nr. 75, 29 octombrie, p. 4. Semnat : Pitirim Sorokin. — *193.*

„*Soţial-Demokrat*", [Vilno—Petersburg—Paris—Geneva]. — *245.*

„*Sovetskaia Gazeta*", Eleţ, 1918, nr. 63, 31 iulie, p. 3—4. — *36.*

Spania. Congresul muncitorilor salută Republica Sovietică Rusă. — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 227, 20 octombrie, p. 2, la rubrica : Telegrame. — *115, 549.*

**Todorski, A. Un an de luptă cu arma şi cu plugul.* Editat de Comitetul executiv al judeţului Vesiegonsk. Vesiegonsk, 1918. 79 p. — *422—423.*

Tratatul de pace între Rusia, de o parte, şi Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria şi Turcia, de altă parte. Moscova, tip. Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Moscova, 1918. 150 p. ; 1 filă hărţi. — *158—159, 209, 408—409.*

Troţki, L. D. Scrisoare către ţăranii mijlocaşi. Din partea comisarului poporului pentru treburile militare şi maritime. [6 februarie 1919]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 28 (580), 7 februarie, p. 1. — *497.*

Tuturor comisarilor militari, conducătorilor militari, comandanţilor de armate, tuturor Sovietelor de deputaţi. Radiogramă din 5 noiembrie 1918. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 243 (507), 6 noiembrie, p. 11, la rubrica : Ultimele ştiri şi telegrame. — *155.*

„*Vestnik Slujaşcego*", Moscova, 1918, nr. 11—12, noiembrie—decembrie, p. 15—17. — *239—240.*

„*Volea Naroda*", Petrograd. — *204.*

„*Vsegda Vpered !*", Moscova. — *503, 504.*

— 1919, nr. 11, 20 februarie, p. 1. — *503.*

The Allies and Russia. — „The Manchester Guardian", 1918, No. 22, 530, October 23, p. 4. — *170.*

www.dacoromanica.ro

An das revolutionäre Proletariat Deutschlands! — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 74, 11. Februar, S. 1. — *505, 521—522, 523.*

*„*Appeal to Reason", Girard, Cansas, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — *59, 506.*

Aufruf der deutschen Regierung. An das deutsche Volk! — „Vorwärts", Berlin, 1918, Nr. 305, 5. November, S. 1. — *160.*

„Avanti!", Milano. — *537.*

— 1919, N. 12, 12 gennaio, p. 3. — *537—538.*

Bericht über den Gründungsparteitag der Kommunistischen Partei Deutschlands (Spartakusbund) vom 30. Dezember 1918 bis. 1. Januar 1919. Hrsg. von der Kommunistischen Partei Deutschlands (Spartakusbund). [Berlin, 1918]. 56 S. — *471.*

„Berner Tagwacht", 1916, Nr. 33, 9. Februar, S. 1. — *59—60, 506.*

Bernstein, E. Die Voraussetzungen des Sozialismus und die Aufgaben der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dietz, 1899, X, 188 S. — *103.*

„The Class Struggle", New York, 1917, No. 4, November—December, p. 49—63. — *284.*

Clausewitz, K. Hinterlassene Werke über Krieg und Kriegführung. Bd. 1, T. 1. Vom Kriege. Berlin, Dümmler, 1832, XXVIII, 371 S. — *302.*

Confessions of a Capitalist. — „The Socialist Review", [London], 1918, July—September, p. 249—258. — Semnat: A Capitalist. — *103.*

**Debs, E. When I shall Fight.* — „Appeal to Reason", Girard, Cansas, 1915, No. 1,032, September 11, p. 1. — *59, 506.*

Diktatur oder Demokratie? — „Vorwärts", Berlin, 1918, Nr. 290, 21. Oktober, S. 1—2. — *298.*

„L'Écho de Paris". — *169.*

„The Evening Post", New York, 1918, January 15, p. 9. — *284.*

Francouzské miliony, — „Průkopník Svobody", Moskva, 1918. číslo 4, 28. června, s. 1. — 2.

www.dacoromanica.ro

Frankfurt, 22. Oktober. — „Frankfurter Zeitung", Abendblatt, Frankfurt a. M., 1918, Nr. 293, 22. Oktober, S. 1. — *298.*

„*Frankfurter Zeitung*". Abendblatt, Frankfurt a. M., 1918, Nr. 293, 22. Oktober, S. 1. — *298.*

„*Die Freiheit*", Berlin. — *505.*

— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 30, 17. Januar, S. 2. — *476.*

— 1919, Nr. 71, 9. Februar, S. 1. — *523, 524, 525, 527.*

— 1919, Nr. 74, 11. Februar, S. 1. — *505, 521—522, 523.*

Hilferding, R. Die Einigung des Proletariats. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 71, 9. Februar, S. 1. — *523, 524, 525, 527.*

„*L'Humanité*", Paris. — *535, 537.*

— 1919, N 5384, 13 janvier, p. 2. — *535—536, 537.*

„*Internationale Socialistische Kommission.* Nachrichtendienst", Stockholm, 1918, Nr. 41, 12. Juni, S. 1—12. — *337.*

**Kautsky, K. Die Agrarfrage.* Eine Übersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dietz, 1899. VIII, 451 S. — *335, 337.*

— *Consumvereine und Arbeiterbewegung.* Wien, Brand, 1897, 31 S. — *237.*

*— *Die Diktatur des Proletariats.* Wien, Brand, 1918. 63 S. — *103—105, 106, 107—111, 247, 248—341, 342—343, 344—345, 346, 347, 402, 403—404, 523.*

*— *Fraktion und Partei.* — „Die Neue Zeit", „Stuttgart, 1915, Jg. 34, Bd. 1, Nr. 9, 26. November, S. 269—276. — *506.*

*— *Der Imperialismus.* — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1914, Jg. 32, Bd. 2, Nr. 21, 11. September, S. 908—922. — *246—247.*

— *Die Soziale Revolution.* I. Sozialreform und soziale Revolution. Berlin, Exped. der Buchh. Vorwärts, 1902. 56 S. — *310.*

— *Triebkräfte und Aussichten der russischen Revolution.* — „Die Neue Zeit", Stuttgart, 1906—1907, Jg. 25., Bd. 1., Nr. 9, S. 284—290; Nr. 10, S. 324—333. — *316—317, 321, 332.*

— *Der Weg zur Macht.* Politische Betrachtungen über das Hineinwachsen in die Revolution. Berlin, Buchh. Vorwärts, 1909. 104 S. — *246, 281, 303, 310.*

www.dacoromanica.ro

[*Lenin, W. I.*] *Lenin-Russland.* — „Berner Tagwacht", 1916, Nr. 33, 9. Februar, S. 1. Sub titlul comun : Der Krieg und die Pflichten der Arbeiterschaft. — *59—60, 506.*

— *Lenine on Political Parties in Russia.* — „The Evening Post", New York, 1918, January 15, p. 9. — *284.*

— *Political Parties in Russia.* — „The Class Struggle", New York, 1917, No. 4, November—December, p. 49—63. După titlu autor : N. Lenin. — *284.*

[Lenine, V. I. et Zinowieff, G. E.] Le Socialisme et la Guerre. (Point de vue du PSDO de Russie sur la guerre). Genève, la Redaction du „Social-Démocrate", 1916. 77 p. (Parti Social Démocrate Ouvrier de Russie). — *245.*

— *Sozialismus und Krieg.* (Stellung der S.-D. A.-P. Russlands zum Kriege). F. l., 1915. 36 S. (S.-D. A.-P. Russlands). După titlu autori : G. Zinowjew u. N. Lenin. — *245.*

Luxemburg, R. Der Anfang. — „Die Rote Fahne", Berlin, 1918, Nr. 3, 18. November, S. 1—2. — *528.*

„*The Manchester Guardian*", 1918, No. 22,530, October 23, p. 4. — *170.*

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress zu Basel]. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel am 24. und 25. November 1912. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1912, S. 23—27. — *246, 303, 305—307, 310, 344.*

Marx, K. u. Engels, F. Das Kommunistische Manifest. Neue Ausgabe mit einem Vorwort der Verfasser. Leipzig, Exped. des „Volksstaat", 1872, 27 S. — *257—259, 403.*

— *Vorwort [zur Arbeit : „Das Kommunistische Manifest", 24. Juni 1872].* — In : Marx, K. u. Engels, F. Das Kommunistische Manifest. Neue Ausgabe mit einem Vorwort der Verfasser. Leipzig, Exped. des „Volksstaat", 1872, S. 3—4. — *257—259, 403.*

Masslow, P. Die Agrarfrage in Russland. Die bauerliche Wirtschaftsform und die ländlichen Arbeiter. Autorisierte Übersetzung von M. Nachimson. Stuttgart, Dietz, 1907. XIII, 265 S. — *104, 316, 318, 324, 332—333, 335.*

Le meeting de la fédération de la Seine. — „L'Humanité", Paris, 1919, N 5384, 13 janvier, p. 2. Sub titlul comun : Pour la démobilisation. — *535—536, 537.*

„*Die Neue Zeit*", Stuttgart, 1906—1907, Jg. 25, Bd. 1, Nr. 9, S. 284—290 ; Nr 10, S. 324—333. — *316, 321, 332.*

www.dacoromanica.ro

— 1914, Jg. 32, Bd. 2, Nr. 21, 11. September, S. 908—922. — *247.*

— 1915, Jg. 34, Bd. 1, Nr. 9, 26. November, S. 269—276. — *506.*

Ostrogorskij, *M. La démocratie et les partis politiques.* Nouvelle ed., refondue. Paris, Calmann-Lévy, 1912. XVI, 728 p. — *348.*

Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Breslau vom 6. bis 12. Oktober 1895. Berlin, Exped. des „Vorwärts", 1895. 223 S. — *214*

Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten in Magdeburg vom 18. bis 24. September 1910. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1910. 507 S. — *297.*

„*Průkopník Svobody*", Moskva, 1918, číslo 4, 28. června, s. 1. — 2.

Richter, E. Sozialdemokratische Zukunftsbilder. Frei nach Bebel. Berlin, „Fortschritt", Dezember 1891. 48 S. — *297—298.*

„*Die Rote Fahne*", Berlin. — *389, 402.*

— 1918, Nr. 3, 18. November, S. 1—2. — *508.*

„*Der Rote Soldat*", Wien. — *123.*

„*The Socialist Review*", London. — *103.*

— 1918, July—September, p. 249—258. — *103.*

Statistik des Deutschen Reichs. Bd. 212. Berufs- und Betriebszählung vom 12. Juni 1907. Landwirtschaftliche Betriebsstatistik. Hrsg. vom Kaiserlichen Statistischen Amte. Teil 1a, 1b, 2a. Berlin, [1909—1910]. 3 Bde. — *293—294.*

Thesen über die sozialistische Revolution und die Aufgaben des Proletariats während seiner Diktatur in Russland. — „Internationale Socialistische Kommission. Nachrichtendienst", Stockholm, 1918, Nr. 41, 12. Juni, S. 1—12. — *337.*

„*The Times*", London. — *167.*

„*III-me Internationale*", Moscou, 1918, N 1, 20 octobre, p. 4. — *170.*

Un aveu sur l'intervention des allies en Siberie. — „III-me Internationale", Moscou, 1918, N 1, 20 octobre, p. 4, la rubrica: Revue de la presse française. — *170.*

www.dacoromanica.ro

Die Untersuchung. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 30, 17. Januar, S. 2. — *476.*

Vandervelde, É. Le socialisme contre l'État. Paris-Nancy, Berger-Levrault, 1918. LVI, 174 p. (Problèmes d'après guerre). — *342—349.*

„La Victoire", Paris. — *120.*

Vita del partito. — „Avanti !", Milano, 1919, N. 12, 12 gennaio, p. 3, la rubrica : Cronache Italiane. — *537—538.*

„Vorwärts", Berlin, 1918, Nr. 290, 21. Oktober, S. 1—2. — *298*

— 1918, Nr. 305, 5. November, S. 1. — *160.*

„Der Weckruf", Wien. — *402.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

Adler, Friedrich (1879—1960) — lider al aripii de dreapta a social-democraţiei austriece. La 21 octombrie 1916 a comis un act terorist, împuşcîndu-l mortal pe primul ministru al Austriei — contele Stürgkh. După revoluţia din 1918 din Austria a trecut în tabăra contrarevoluţiei. V. I. Lenin l-a caracterizat pe Adler în acea perioadă drept unul dintre cei mai infami trădători ai socialismului. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei a II½, centriste (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii aşa-numitei „Internaţionale muncitoreşti socialiste". — *28*, *134*, *143*, *216*, *404—405*.

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În timpul primului război mondial, camuflîndu-se sub paravanul unei frazeologii centriste, s-a situat de fapt pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd ; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; în emigraţie a făcut propagandă pentru intervenţie armată împotriva Rusiei Sovietice. — *277*, *284*, *285*, *339*.

Albert, M. — *vezi* Eberlein Hugo.

Alekseev, M. V. (1857—1918) — general în armata ţaristă, după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost comandant suprem, apoi, un timp, şef al statului-major al comandantului suprem Kerenski. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice, a fost în fruntea „armatei de voluntari" albgardiste, organizată în Caucazul de nord. — *3—4*, *28*, *545*, *546*.

Andrieu — muncitor francez, secretar al sindicatului metalurgiştilor din departamentul Loire. A participat activ la mişcarea sindicalismului revoluţionar. La sfîrşitul anului 1917 a fost arestat de autorităţile franceze pentru propagandă „defetistă" şi trimis pe front.

www.dacoromanica.ro

Curînd însă, protestul muncitorilor şi al unităţilor militare din zona Loarei a silit guvernul francez să-l recheme de pe front. În septembrie 1919 a fost delegat la congresul federaţiei metalurgiştilor, care a adoptat o rezoluţie de protest împotriva intervenţiei din Rusia. — *72.*

Austerlitz, Friedrich (1862—1931) — unul dintre liderii Partidului social-democrat austriac, redactor-şef al ziarului „Arbeiter-Zeitung", organul central al acestui partid; deputat de Viena. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. — *402, 404—405, 406—407.*

Avanesov, V. A. (1884—1930) — om de stat sovietic; membru al P.M.S.D.R. din 1903. A participat activ la prima revoluţie rusă din 1905—1907. Din 1907 pînă în 1913 a stat în Elveţia; a fost secretarul Grupului unit al P.M.S.D.R. În 1914 s-a întors în Rusia, unde a aderat la bolşevici. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al fracţiunii bolşevice a Sovietului din Moscova şi membru al prezidiului acestuia. În Octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd. În anii 1917—1919 — secretar şi membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia. Din 1920 pînă în 1924 a fost membru al colegiului Comisiei extraordinare din Rusia, locţiitor al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, apoi locţiitor al comisarului poporului pentru comerţul exterior. Din 1925 — membru al prezidiului Consiliului economic superior din Rusia. În anii 1922—1927 — membru al C.E.C. al U.R.S.S. — *36.*

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluţionar, membru al Comitetului Central al acestui partid. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia; ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu de coaliţie, prezidat de Kerenski, iar mai tîrziu preşedinte al „Consiliului provizoriu al Republicii ruse" (Preparlament), instituţie contrarevoluţionară. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea unor rebeliuni contrarevoluţionare. În 1918 a fost preşedinte al aşa-numitului „Directorat de la Ufa", apoi a emigrat în străinătate, unde a continuat să lupte activ împotriva Puterii sovietice. — *185, 324.*

B

Bauer, Otto (Weber Heinrich) (1882—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei austriece şi ai Internaţionalei a II-a, ideolog al aşa-numitului „austro-marxism". A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie. — *100, 320.*

Bebel, August (1840—1913) — unul dintre militanţii de seamă ai social-democraţiei germane şi ai mişcării muncitoreşti interna-

www.dacoromanica.ro

ţionale. A fost membru al Internaţionalei I. În 1869 a întemeiat, împreună cu W. Liebknecht, Partidul muncitoresc social-democrat din Germania („eisenachienii"); a fost ales în repetate rînduri deputat în Reichstag. La sfîrşitul secolului trecut şi la începutul acestui secol a luat atitudine împotriva reformismului şi revizionismului din rîndurile social-democraţiei germane. Cuvîntările rostite de el împotriva bernsteinienilor au fost apreciate de V. I. Lenin ca „un model de apărare a concepţiilor marxiste şi de luptă pentru caracterul cu adevărat socialist al partidului muncitoresc" (Opere complete, vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 392). — *261, 286, 293, 297, 308, 506.*

Berger, Victor Louis (1860—1929) — socialist american, unul dintre organizatorii şi conducătorii Partidului socialist din America, partid reformist. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste. A fost ales de cîteva ori membru al Congresului; a fost împotriva recunoaşterii Rusiei Sovietice de către guvernul S.U.A. — *474.*

Bernstein, Eduard (1850—1932) — unul dintre conducătorii social-democraţiei reformiste germane, teoretician al revizionismului şi reformismului, lider al aripii de dreapta a Internaţionalei a II-a. Sub pretextul „dezvoltării creatoare a marxismului", a trecut la revizuirea teoriei marxiste, la golirea marxismului de conţinutul său revoluţionar. A negat sau a denaturat principalele teze ale marxismului. Bernstein a lansat lozinca: „ţelul final nu reprezintă nimic, mişcarea este totul", propagînd codismul, ploconirea în faţa spontaneităţii mişcării muncitoreşti şi reducînd progresul social exclusiv la reforme în cadrul capitalismului. El preconiza armonia de interese dintre proletariat şi burghezie, se pronunţa împotriva teoriei marxiste despre lupta de clasă, nega necesitatea revoluţiei socialiste, a dictaturii proletariatului. În economia politică, el nega teoria marxistă a plusvalorii, legile acumulării capitaliste. În filozofie s-a ridicat împotriva materialismului dialectic, încercînd să substituie filozofiei marxiste filozofia idealistă kantiană şi hegeliană. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste, social-şovine. V. I. Lenin a demascat temeinic şi în mod necruţător concepţiile revizioniste ale lui Bernstein, a căror consecinţă practică directă a fost sprijinirea imperialismului german. — *103, 110, 248, 259, 300.*

Bismarck, Otto Eduard Leopold (1815—1898) — om de stat şi diplomat al Prusiei şi Germaniei. Din 1862 — prim-ministru şi ministru de externe al Prusiei. A imprimat politicii interne şi externe o orientare corespunzătoare intereselor iuncherimii şi marii burghezii. În 1871 a reuşit ca prin războaie de cotropire („prin fier şi sînge") şi prin abile acţiuni diplomatice să realizeze unificarea Germaniei sub hegemonia Prusiei; a deţinut postul de cancelar al Imperiului german. A ajutat burghezia contrarevoluţionară din Franţa (pe versaillezi) să înăbuşe în sînge Comuna din Paris. În 1890, după o

www.dacoromanica.ro

serie de eşecuri suferite în politica internă şi externă, a fost demis. — *292—293.*

Blanc, Louis (1811—1882) — istoric francez, reprezentant al socialismului mic-burghez, participant la revoluţia din 1848. Prin concepţiile şi activitatea sa, Louis Blanc s-a situat pe poziţia concilierii cu burghezia. A elaborat un plan utopic de rezolvare a contradicţiilor dintre capital şi muncă cu ajutorul statului capitalist. — *257.*

Bonci-Bruevici, V. D. (1873—1955) — om de stat sovietic, militant pe tărîm social; revoluţionar de profesie. A participat la mişcarea revoluţionară cu începere din ultimii ani ai deceniului al 9-lea al secolului trecut; în 1896 a emigrat în Elveţia. În străinătate a participat la activitatea grupului „Eliberarea muncii", a colaborat la „Iskra", a luat parte activă la organizarea apariţiei unor ziare şi reviste bolşevice şi la organizarea editurilor de partid. A fost prigonit de autorităţile ţariste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al redacţiei ziarului „Izvestiia Sovietului din Petrograd" (pînă în mai 1917); după aceea a redactat ziarul bolşevic „Rabocii i Soldat". A participat activ la insurecţia armată din Octombrie la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost director al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului (pînă în octombrie 1920), redactor-şef al editurii „Jizn i Znanie". Începînd din 1930 a fost director al Muzeului de literatură din Moscova, organizat de el, iar din 1946 director al Muzeului de istorie a religiei şi ateismului din Leningrad, de pe lîngă Academia de Ştiinţe a U.R.S.S. A scris amintiri despre V. I. Lenin. — *36.*

Borodin (Gruzenberg), M. M. (1884—1951) — membru al partidului bolşevic din 1903. În 1905 a fost secretar al Comitetului din Riga al P.M.S.D. (b) din Rusia. În anii 1907—1918 s-a aflat în emigraţie în America. Din 1918 pînă în 1922 a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. şi în aparatul Internaţionalei Comuniste. În anii 1923—1927 a fost consilier al lui Sun Iat-sen şi al guvernului naţional (de la Canton) al Chinei. Din 1927 a lucrat în domeniul economic şi la agenţia TASS, la Consiliul economic superior şi în alte organizaţii. — *49.*

Bracke, Alexandre-Marie Derousseau (1861—1955) — unul dintre liderii Partidului socialist francez, secretar pentru relaţiile externe al acestui partid. Din 1900 a colaborat la o serie de publicaţii periodice ale P.S.F.; a fost redactor la ziarul „L'Humanité"; în repetate rînduri a fost ales în Camera deputaţilor. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. S-a pronunţat împotriva afilierii socialiştilor francezi la Internaţionala a III-a. Începînd din 1923 a reprezentat Partidul socialist francez în aşa-numita „Internaţională muncitorească socialistă". — *536.*

Branting, Karl Hjalmar (1860—1925) — lider reformist al Partidului social-democrat suedez, unul dintre conducătorii Internaţionalei

www.dacoromanica.ro

a II-a. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţiile social-şovinismului. Între anii 1920 şi 1925 a fost, în mod succesiv, şeful cîtorva guverne social-democrate. — *521—522, 534.*

Brentano, Lujo (1844—1931) — economist burghez german, din 1896 profesor de economie politică la Universitatea din München; unul dintre principalii reprezentanţi ai „socialismului de catedră", care propaga renunţarea la lupta de clasă şi ideea că prin organizarea de sindicate reformiste şi reglementarea prin lege a relaţiilor dintre patroni şi muncitori pot fi rezolvate contradicţiile sociale din societatea burgheză, pot fi împăcate interesele muncitorilor şi cele ale capitaliştilor. În problema agrară a fost un adept al „teoriei" reacţionare a trăiniciei micii gospodării în agricultură şi al legii pseudoştiinţifice a „fertilităţii descrescînde a solului". În ultimii ani ai vieţii, el a fost un apologet declarat al imperialismului. — *245—246.*

C

Cernîşevski, N. G. (1828—1889) — mare democrat-revoluţionar şi socialist-utopist rus, om de ştiinţă, scriitor şi critic literar; unul dintre precursorii de seamă ai social-democraţiei ruse. Cernîşevski a fost inspiratorul şi conducătorul ideologic al mişcării democrat-revoluţionare din perioada 1860—1870 din Rusia. Revista „Sovremennik", redactată de el, a exprimat aspiraţiile şi năzuinţele forţelor revoluţionare din Rusia. Cernîşevski a demascat cu vehemenţă caracterul iobăgist al „reformei ţărăneşti" din 1861 şi a chemat pe ţărani la răscoală. În 1862 a fost arestat de guvernul ţarist şi întemniţat în fortăreaţa Petropavlovskaia, unde a stat aproape 2 ani, iar după aceea a fost condamnat la 7 ani muncă silnică şi la deportare pe viaţă în Siberia. Cernîşevski a stat în deportare peste 20 de ani. Pînă în ultima clipă, el a rămas un luptător înflăcărat împotriva inegalităţii sociale, împotriva oricăror manifestări de asuprire politică şi economică. — *57.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii şi teoreticienii partidului eserilor. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a promovat o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat în străinătate, unde a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *85, 123.*

Cicerin, G. V. (1872—1936) — om de stat sovietic, diplomat eminent. În anii 1904—1917 s-a aflat în emigraţie, unde, în 1905, a intrat în P.M.S.D.R. În perioada reacţiunii a fost adept al menşevismului; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste; la sfîrşitul anului 1917 a trecut pe poziţiile bolşevismului şi în 1918 a intrat în P.C. (b) din Rusia. Din 1918 pînă

www.dacoromanica.ro

în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, a condus delegaţiile sovietice la conferinţele internaţionale de la Genova şi Lausanne. A fost membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. al U.R.S.S. La Congresele al XIV-lea şi al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. — *189*.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om de stat şi om politic reacţionar francez ; unul dintre liderii partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaţilor din Franţa. Între anii 1906 şi 1909 a fost şeful guvernului francez. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un şovinist înveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a venit din nou în fruntea guvernului francez, instaurînd în ţară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre organizatorii şi inspiratorii intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice şi Ungariei Sovietice ; s-a străduit să realizeze „încercuirea economică" a Republicii sovietice. El a fost unul dintre autorii tratatului de pace de la Versailles (1919). Fiind înfrînt în alegerile prezidenţiale din 1920, s-a retras din viaţa politică. — *263, 306, 361, 477*.

D

Dan (Gurvici), F. I. (1871—1947) — unul dintre liderii menşevicilor. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a condus în străinătate, un grup de lichidatori. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi a făcut parte din Prezidiul Comitetului Executiv Central în prima legislatură ; a sprijinit guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. La începutul anului 1922 a fost expulzat din ţară ca duşman al Statului sovietic. — *108, 296*.

David, Eduard (1863—1930) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democraţiei germane, revizionist, de profesiune economist. A fost unul dintre fondatorii revistei „Sozialistische Monatshefte", organ al oportuniştilor germani. În 1903 a publicat o carte intitulată „Socialismul şi agricultura", pe care V. I. Lenin a calificat-o drept „principala lucrare a revizionismului în problema agrară". Începînd din 1903 a fost deputat în Reichstag. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1919 a făcut parte din primul guvern de coaliţie al Republicii germane. În anii 1919—1920 a fost ministru de interne, iar în anii 1922—1927 — reprezentant al guvernului la Hessen. A sprijinit tendinţele revanşarde ale imperialismului german şi a avut o atitudine ostilă faţă de U.R.S.S. — *105*.

www.dacoromanica.ro

Debs, Eugene Victor (1855—1926) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din S.U.A., unul dintre organizatorii partidului social-democrat, care a alcătuit apoi nucleul principal al Partidului socialist, format în anii 1900—1901. A condus aripa stîngă a acestui partid. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a condamnat trădarea comisă de social-şovinişti, a militat împotriva intrării S.U.A. în război. Debs a salutat victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie. În 1918 a fost condamnat la 10 ani închisoare pentru propagandă antiimperialistă, dar în 1921 a fost amnistiat. — *59*, *108*, *472*, *506*.

Dreyfus, Alfred (1859—1935) — ofiţer al Marelui stat-major al armatei franceze, evreu de origine. În 1894, în urma unei false acuzaţii de înaltă trădare, a fost condamnat pe nedrept la muncă silnică pe viaţă. Datorită acţiunii întreprinse în favoarea lui de către clasa muncitoare şi intelectualitatea progresistă, Dreyfus a fost graţiat în 1899, iar în 1906 a fost reabilitat. — *108*, *263*, *457*, *516*.

Dutov, A. I. (1864—1921) — colonel în armata ţaristă, ataman al oastei cazacilor din Orenburg ; unul dintre conducătorii contrarevoluţiei căzăceşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, împreună cu menşevicii şi cu eserii, a organizat la Orenburg „Comitetul salvării patriei şi revoluţiei", care la mijlocul lunii noiembrie a pus mîna pe putere. La 18 (31) ianuarie 1918, Dutov a fost izgonit din Orenburg de către detaşamentele Gărzii roşii. În anii 1918—1919, el a comandat armata de cazaci care lupta sub ordinele lui Kolceak. După zdrobirea trupelor lui Kolceak, în martie 1920, Dutov, împreună cu rămăşiţele unităţilor sale, a trecut graniţa chineză. — *28*, *108*, *223*, *385—386*.

E

Eberlein, Hugo (Albert, M.) (1887—1944) — comunist german. A fost unul dintre conducătorii „Uniunii Spartacus" şi membru al C.C. al Partidului Comunist din Germania. Delegat la congresele I, al IV-lea şi al VII-lea ale Internaţionalei Comuniste ; în anii 1935—1937 a fost membru al Comisiei internaţionale de control a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. — *384*, *528*.

Ebert, Friedrich (1871—1925) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democraţiei germane. În timpul primului război mondial a condus aripa social-şovină a social-democraţiei germane, a fost unul dintre principalii organizatori ai colaborării acesteia cu guvernul kaiserului. La începutul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a fost cancelar al Reichului şi s-a aflat în fruntea aşa-numitului Consiliu al împuterniciţilor poporului, care camufla de fapt puterea burgheziei. Din februarie 1919 a fost preşedinte al Germaniei. Sub conducerea sa, guvernele de coaliţie formate din reprezentanţi ai partidului social-democrat şi ai partidelor burgheze

www.dacoromanica.ro

au înăbuşit cu cruzime acţiunile revoluţionare ale proletariatului german. — *189, 402, 450, 460, 461, 475.*

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului ştiinţific, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional, prieten şi tovarăş de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels" în Opere complete, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — *105, 106, 109, 173—174, 214, 227, 229, 250, 258—259, 270, 273, 275, 286, 299, 308, 343—344, 347, 403, 512.*

G

Gapon, G. A. (1870—1906) — preot; agent al ohranei ţariste. A pus la cale, în scopuri provocatoare, procesiunea de la 9 ianuarie 1905 a muncitorilor din Petersburg, care urma să înmîneze ţarului o petiţie şi care a fost înăbuşită în sînge. Ulterior a fost demascat de eseri ca provocator şi omorît. — *72.*

Gompers, Samuel (1850—1924) — fruntaş al mişcării sindicale americane. A fost unul dintre întemeietorii Federaţiei americane a muncii (A.F.L.); din 1895 a fost preşedinte inamovibil al A.F.L. A promovat o politică de colaborare de clasă cu capitaliştii şi a fost adversar al luptei revoluţionare a clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi faţă de Statul sovietic. — *66, 115, 307, 405, 470, 471, 474.*

Graber, Ernest Paul (n. 1875) — social-democrat elveţian. A fost membru al conducerii Partidului social-democrat din Elveţia. La începutul primului război mondial s-a alăturat internaţionaliştilor, a luat parte la activitatea social-democraţilor de stînga elveţieni. La începutul anului 1917 s-a situat pe poziţii centrist-pacifiste, iar în 1918 a trecut definitiv de partea aripii de dreapta a social-democraţiei elveţiene. Începînd din 1919 a fost secretar al Partidului social-democrat din Elveţia. S-a pronunţat împotriva afilierii acestui partid la Internaţionala Comunistă, a participat la întemeierea Internaţionalei a II½, centriste. — *301.*

Grimm, Robert (1881—1958) — unul dintre liderii Partidului social-democrat din Elveţia. În anii 1909—1918 a fost secretar al acestui partid şi redactor-şef al ziarului „Berner Tagwacht". Începînd din 1911 a fost deputat în parlamentul elveţian. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste; preşedinte al Comisiei socialiste internaţionale. A fost unul dintre organizatorii Internaţionalei a II½, centriste. În 1945—1946 a fost preşedinte al Consiliului naţional al Elveţiei. — *301.*

Gubkin, I. M. (1871—1939) — eminent geolog sovietic, academician; membru al partidului comunist din 1921. A participat activ

www.dacoromanica.ro

la organizarea cercetărilor miniere și geologice în Rusia Sovietică; în anii 1919—1924 a fost președinte al Comitetului pentru exploatarea șisturilor, apoi șef al Direcției industriei șisturilor; a fost președinte al Comisiei speciale pentru studierea anomaliei magnetice de la Kursk, comisie creată din inițiativa lui V. I. Lenin; a condus o serie de instituții de cercetări științifice în domeniul petrolului. — *558*.

Gucikov, A. I. (1862—1936) — mare capitalist, organizator și lider al partidului octombriștilor. În timpul primului război mondial a fost președinte al Comitetului central pentru industria de război și membru al Comisiei speciale pentru problemele apărării. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru de război și ministru al marinei în primul guvern provizoriu burghez. În august 1917 a participat la organizarea rebeliunii lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; emigrant alb. — *83*, *85*.

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist. În timpul primului război mondial a editat revista „Demain", a militat pentru restabilirea legăturilor internaționale. În 1916 a participat la Conferința de la Kienthal. În primii ani ai deceniului al 3-lea a trăit în Germania, unde era corespondent al ziarului „L'Humanité". A participat la primul Congres al Internaționalei Comuniste ca delegat din partea stîngii zimmerwaldiene din Franța.
Ulterior a trecut pe poziții trotkiste, a avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — *536—537*.

Gulov, G. — ostaș roșu de origine țărănească. A participat la Revoluția Socialistă din Octombrie (la Moscova). — *497*.

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democrației germane, oportunist. În 1911 a fost ales președinte al conducerii Partidului social-democrat german. Deputat în Reichstag în anii 1897—1907 și 1912—1918. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În aprilie 1917 a fost unul dintre întemeietorii Partidului social-democrat independent din Germania. Lenin îl califica pe Haase și pe alți lideri ai partidului „independenților" germani drept „lachei, demagogi, lași, complici lipsiți de voință ai burgheziei și reformiști în fapt" (Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 548). În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din așa-numitul Consiliu al împuterniciților poporului, care a dus o politică de înăbușire a mișcării revoluționare. — *209*, *302*, *308*, *362*.

Henderson, Arthur (1863—1935) — unul dintre liderii partidului laburist și ai mișcării sindicale engleze. În anii 1908—1910 și 1914—1917 — președinte al fracțiunii parlamentare laburiste. În

www.dacoromanica.ro

timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a dus în Rusia pentru a desfăşura agitaţie în favoarea continuării războiului imperialist. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei a II-a de la Berna, iar din 1923 — preşedinte al Comitetului executiv al aşa-numitei „Internaţionale muncitoreşti socialiste". A făcut parte în repetate rînduri din guvernele burgheze ale Angliei. — *66, 99, 111—112, 262, 298, 313, 405, 471, 474, 533.*

Hervé, Gustave (1871—1944) — socialist francez, publicist şi avocat. În 1906 a fondat ziarul „La Guerre Sociale", în coloanele căruia a propagat un program semianarhist de luptă împotriva militarismului. Într-o serie de lucrări ale sale, V. I. Lenin a dezvăluit caracterul mic-burghez al hervéismului. În timpul primului război mondial, Hervé s-a situat pe poziţii social-şovine. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a adoptat o atitudine ostilă Statului sovietic. În 1918 a fost exclus din Partidul socialist francez. După instaurarea fascismului în Germania a fost adept al unei apropieri între Franţa şi Germania fascistă. — *120.*

Hilferding, Rudolf (1877—1941) — unul dintre liderii social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a ; teoretician al aşa-numitului „austro-marxism". Din 1907 pînă în 1915 a fost redactor al ziarului „Vorwärts", organ central al Partidului social-democrat din Germania. Principala sa lucrare, „Capitalul financiar" (1910), a fost apreciată de V. I. Lenin, care a criticat însă definiţia greşită dată capitalului şi o serie de alte greşeli teoretice comise de autor. În anii primului război mondial, Hilferding s-a situat pe poziţii centriste, a apărat unitatea cu social-imperialiştii. După război a lansat teoria „capitalismului organizat", devenind un apologet al capitalismului monopolist de stat. Din 1917 — lider al Partidului social-democrat independent din Germania, duşman declarat al Puterii sovietice şi al dictaturii proletariatului. A fost în repetate rînduri membru al guvernului burghez al Republicii de la Weimar. După instaurarea fascismului a emigrat în Franţa. — *523, 527.*

Hinciuk, L. M. (1868—1944) — pînă în 1919 — menşevic, membru al C.C. al menşevicilor ; din 1920 — membru al partidului bolşevic. În anii 1917—1920 a făcut parte din conducerea Cooperativei muncitoreşti din Moscova, iar în anii 1921—1926 a fost preşedinte al consiliului de conducere al Uniunii centrale a cooperativelor de consum. Din 1927 — reprezentant comercial al U.R.S.S. în Anglia, apoi în Germania. Din 1934 — comisar al poporului pentru comerţul interior al R.S.F.S.R. — *234, 235, 236, 237, 238, 239.*

Hmelniţki, A. I. (1889—1919) — membru al partidului bolşevic din 1917. După revoluţia burghezo-democratică din februarie a făcut parte din Comitetul executiv al Sovietului din Odesa. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — secretar al Comitetului gubernial Odesa al P.M.S.D. (b) din Rusia. De la mijlocul anului 1918 — jurisconsult la Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R.

www.dacoromanica.ro

Ulterior — membru al Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Ucraina. — *236.*

Hoffmann, Adolf (1858—1930) — social-democrat german. Din 1908 pînă în 1918 a fost membru al landtagului prusian. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Din 1917 a fost membru al Partidului social-democrat independent din Germania. În 1920 a aderat la P.C.G. și a fost ales în C.C. al acestui partid. Curînd însă a revenit în rîndurile P.S.D.G. Ulterior n-a mai avut nici un rol politic. — *188.*

I

Ignatov, E. N. (1890—1938) — membru al partidului bolșevic din 1912. În 1917 a făcut parte din comitetul executiv și din prezidiul Sovietului din Moscova. După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat ca membru al Comitetului organizației de partid Moscova. În timpul discuției cu privire la sindicate (1920—1921) a fost unul dintre liderii „opoziției muncitorești" și s-a aflat în fruntea grupului așa-numiților „ignatoviști". După Congresul al X-lea al P.C. (b) din Rusia s-a îndepărtat de opoziție, a lucrat la Comitetul gubernial de partid Vitebsk, a fost președinte al comitetului executiv al Sovietului din această gubernie. Din 1929 — director al Școlii superioare de construcție de stat de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. — *444—445.*

Ioffe, A. A. (1883—1927) — diplomat sovietic de seamă. A intrat în mișcarea social-democrată la sfîrșitul ultimului deceniu al secolului trecut; la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit, împreună cu interraioniștii, în partidul bolșevic, fiind totodată ales membru al C.C. În zilele din octombrie 1917 a făcut parte din Comitetul militar-revoluționar din Petrograd. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga". În timpul tratativelor de pace de la Brest a făcut parte din delegația sovietică. Din aprilie pînă în noiembrie 1918 a fost reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. la Berlin. În anii următori a participat la tratativele dintre Rusia Sovietică și guvernele unor țări capitaliste. În anii 1925—1927 a aderat la opoziția trotkistă. — *188.*

K

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. A făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii" și „Pravda". La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă. În octombrie 1917 a publicat în ziarul semimenșevic „Novaia Jizn", în numele său și al lui Zinoviev, o declarație de dezavuare a rezoluției Comitetului Cen-

www.dacoromanica.ro

tral cu privire la insurecţia armată, ceea ce însemna divulgarea unei hotărîri secrete a partidului, trădarea revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Moscova, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru crearea unui guvern de coaliţie în care să intre şi menşevicii şi eserii, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 — unul dintre liderii blocului antipartinic troţkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu şi-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost pentru a doua oară reprimit în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică, a fost pentru a treia oară exclus din partid. — *431, 434, 438.*

Kamkov (Kaţ), B. D. (1885—1938) — eser, unul dintre organizatorii şi liderii partidului eserilor de stînga. S-a pronunţat împotriva încheierii păcii de la Brest, a fost unul dintre iniţiatorii asasinării ambasadorului german Mirbach şi unul dintre organizatorii rebeliunii eserilor de stînga din Moscova. Pentru activitatea sa contrarevoluţionară a fost arestat, judecat şi condamnat de Tribunalul militar. Ulterior a lucrat în domeniul statisticii. — *18.*

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a ; la început marxist, mai tîrziu renegat al marxismului, ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase şi mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit", publicaţie teoretică a social-democraţiei germane.

În mişcarea socialistă a intrat în 1874. Concepţiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism şi anarhism. În 1881 a făcut cunoştinţă cu K. Marx şi F. Engels şi, sub influenţa lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activităţii sale, el a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx" (1887), „Problema agrară" (1899) ş.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania şi în alte ţări. Dar încă pe vremea aceea, el a dat dovadă de inconsecvenţă ideologică, a făcut concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvenţa ideologică a lui Kautsky s-a accentuat pe linia renunţării treptate la esenţa revoluţionară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul primului război mondial s-a situat în esenţă pe poziţiile social-şovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului", care estompa contradicţiile imperialismului.

În 1918, Kautsky a luat atitudine împotriva revoluţiei din Germania. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie, Kautsky a negat necesitatea dictaturii proletariatului, opunîndu-i teoria utopică, neştiinţifică a democraţiei „pure", situată deasupra claselor.

www.dacoromanica.ro

Concepţiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca şi de fruntaşii aripii de stînga a social-democraţiei germane, şi supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" (1918). — *100, 103—112, 177, 243—246, 362, 402—407, 475, 506, 523, 527.*

Kerenski, A. F. (n. 1881) — eser. În anii primului război mondial a fost un social-şovinist inveterat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiţiei, ministru de război şi ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez şi comandant suprem al armatei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; în 1918 a fugit peste graniţă. În prezent trăieşte în S.U.A., unde desfăşoară propagandă antisovietică. — *14, 41, 58, 85, 110, 125, 143, 158, 185, 292, 302, 305, 322, 324, 340, 383, 528, 559.*

Kolb, Wilhelm (1870—1918) — social-democrat german, ultraoportunist şi revizionist. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. — *105, 300.*

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei ţariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluţiei ruse în anii 1918—1919, protejatul Antantei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiştilor din S.U.A., Anglia şi Franţa, s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei şi a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moşiereşti din Ural, Siberia şi Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roşie şi creşterea mişcării partizanilor revoluţionari au grăbit sfîrşitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier, la 7 februarie 1920 el a fost împuşcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluţionar din Irkutsk. — *503, 504.*

Kolegaev, A. L. (1887—1937) — membru al partidului eserilor din 1906. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a aderat la aripa stîngă a acestui partid. În decembrie 1917 a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru agricultură. În martie 1918, în urma semnării tratatului de pace de la Brest, a demisionat din guvern. După înăbuşirea rebeliunii eserilor de stînga a rupt legăturile cu acest partid şi în noiembrie 1918 a intrat în P.C. (b) din Rusia. A fost şeful serviciului de aprovizionare al Frontului de sud şi membru al Consiliului militar-revoluţionar al acestui front. În 1920 a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie; din 1921 a lucrat în domeniul economic. — *36, 37, 317, 384.*

Kornilov, L. G. (1870—1918) — general în armata ţaristă, monarhist. În iulie—august 1917 a fost comandant suprem al armatei ruse. În august a organizat o rebeliune în scopul zdrobirii forţelor revoluţionare. După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie a fost unul dintre organizatorii armatei contrarevoluţionare care acţiona în sudul ţării. A fost ucis în timpul luptelor de lîngă Ekaterinodar (azi Krasnodar). — *322.*

www.dacoromanica.ro

Krasin, L. B. (1870—1926) — eminent om de stat sovietic. A intrat în mişcarea social-democrată în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. A participat activ la prima revoluţie rusă. La congresele al III-lea şi al IV-lea ale P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al V-lea — membru supleant al C.C. al P.M.S.D.R. În 1908 a emigrat. Cîtva timp a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered" ; ulterior s-a retras din viaţa politică şi a lucrat ca inginer în străinătate şi în Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii aprovizionării Armatei Roşii, membru al prezidiului Consiliului economic superior, comisar al poporului pentru comerţ şi industrie, pentru căile de comunicaţie. În 1919 a intrat în diplomaţie. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru comerţul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Franţa, iar în 1925 în Anglia. — *412.*

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general în armata ţaristă, participant activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfîrşitul lunii octombrie 1917 a comandat detaşamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul rebeliunii antisovietice organizate de el. În 1918—1919 a condus armata albgardistă a cazacilor de pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde şi-a continuat activitatea antisovietică ; ulterior a colaborat cu hitleriştii. A fost luat prizonier, judecat şi condamnat la moarte printr-o sentinţă a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. — *108, 124, 223, 296—297, 386, 391.*

Krestinski, N. N. (1883—1938) — a intrat în mişcarea social-democrată în 1903 ; în 1905 a aderat la bolşevici. În 1917 a fost preşedinte al comitetelor regionale Ekaterinburg şi Ural ale P.M.S.D. (b) din Rusia. În anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru finanţe al R.S.F.S.R., secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Ulterior a fost reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Germania şi locţiitor al comisarului poporului pentru afacerile externe. În 1918 s-a pronunţat, împreună cu „comuniştii de stînga", împotriva încheierii păcii de la Brest. În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a fost partizan al platformei lui Troţki. În 1937 a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *487.*

Kriukov — pe vremea aceea — membru provizoriu al comitetului organizaţiei din Eleţ a partidului eserilor de stînga. — *36.*

Krupp — familie de industriaşi care se află în fruntea marelui concern german cu acelaşi nume — unul dintre principalele arsenale ale imperialismului german. Conducătorii lui au participat activ la pregătirea primului şi a celui de-al doilea război mondial, de pe urma cărora au realizat profituri uriaşe. Conform hotărîrilor din 1945 de la Ialta şi Potsdam, uzinele de război ale concernului urmau să fie

www.dacoromanica.ro

lichidate. În Germania occidentală, aceste hotărîri n-au fost aduse la îndeplinire, şi uzinele familiei Krupp continuă să producă armament pentru armata revanşardă a R. F. Germane. — *262*.

L

Laţis, M. I. (Sudrabs, I. F.) (1888—1938) — activist de partid şi de stat, membru al partidului bolşevic din 1905. În 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia ; în timpul evenimentelor din octombrie a făcut parte din Comitetul militar-revoluţionar din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia şi al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne ; a fost preşedinte al Comisiei extraordinare (Ceka) şi al Tribunalului militar al Armatei a 5-a de pe Frontul de est. Ulterior a lucrat în industria minieră şi la Comisariatul poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. ; în anii 1932—1937 a fost director al Institutului de ştiinţe economice „G. V. Plehanov" din Moscova. — *425*.

Laukant, Gustav (n. 1869) — social-democrat german. Din 1917 — unul dintre liderii Partidului social-democrat independent din Germania (P.S.D.I.G.). În 1919—1920 — membru al Adunării naţionale. În 1922, împreună cu aripa de dreapta care s-a desprins din P.S.D.I.G. el a revenit în rîndurile Partidului social-democrat din Germania, iar curînd după aceea s-a retras din viaţa politică. — *505—506*.

Laval, Pierre (1883—1945) — om politic reacţionar francez. Membru al Camerei deputaţilor din 1914, social-şovinist inveterat. Începînd din 1925 a făcut parte în repetate rînduri din guvern şi a fost prim-ministru. A fost unul dintre inspiratorii politicii antinaţionale profasciste care în 1940 a dus Franţa la capitulare în faţa Germaniei hitleriste. În anii 1942—1944 a fost prim-ministru în guvernul prohitlerist de la Vichy. După eliberarea Franţei de sub ocupaţia germană (1944) a fost judecat, condamnat pentru înaltă trădare şi executat. — *536*.

Lazzari, Constantino (1857—1927) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din Italia, unul dintre fondatorii Partidului socialist italian, membru al C.C. al acestui partid. În anii 1912—1919 a deţinut funcţia de secretar general al Partidului socialist italian. În timpul primului război mondial a fost unul dintre conducătorii curentului maximalist (centrist) din partid. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a militat pentru sprijinirea Rusiei Sovietice, a participat la lucrările congreselor al II-lea şi al III-lea ale Internaţionalei Comuniste. În 1922 s-a despărţit din punct de vedere organizatoric de reformişti, dar n-a fost în stare s-o rupă definitiv cu ei. În 1926 a fost arestat ; a murit curînd după eliberarea sa din închisoare. — *472*.

www.dacoromanica.ro

Liber (Goldman), M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură ; s-a situat pe poziții menșevice și s-a pronunțat pentru un guvern de coaliție. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Ulterior a lucrat în domeniul economic. — *296.*

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale ; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane, fiul lui Wilhelm Liebknecht. A luptat activ împotriva oportunismului și militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste-revoluționare. K. Liebknecht a fost unul dintre organizatorii și conducătorii grupului „Die Internationale", care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". Pentru propaganda antimilitaristă desfășurată de el, în 1916 a fost condamnat la muncă silnică. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania s-a aflat, împreună cu R. Luxemburg, în fruntea avangărzii revoluționare a muncitorilor germani. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne" și unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și dintre conducătorii insurecției muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919. După înăbușirea insurecției a fost ucis în mod bestial de către contrarevoluționari. — *108, 143, 154, 155, 209, 312, 362, 389, 452, 471, 474, 475, 476, 509, 517, 539.*

Littre, Emile (1801—1881) — filozof eclectic burghez francez. Autorul lucrării „Dictionnaire de la langue française", a cărei primă ediție a apărut în anii 1863—1877. — *345.*

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și om politic englez, lider al partidului liberal. Din 1890 — membru al parlamentului. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în anii 1908—1915 — ministru de finanțe. Prin măguleli, minciuni, precum și prin făgăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice crearea în Anglia a unui partid revoluționar al clasei muncitoare. Lenin scria că „Lloyd George slujește burghezia în mod admirabil și o slujește tocmai *în rîndul* muncitorilor, promovează influența ei *tocmai* în rîndurile proletariatului, acolo unde este cel mai necesar și cel mai greu să-ți subordonezi din punct de vedere moral masele" (Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 177). În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a căutat să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani ; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. — *533.*

www.dacoromanica.ro

Longuet, Jean (1876—1938) — unul dintre liderii Partidului socialist francez şi ai Internaţionalei a II-a, publicist; fiul lui Charles Longuet şi al lui Jenny Marx. În anii primului război mondial a condus minoritatea centristă-pacifistă a Partidului socialist francez. A fost unul dintre fondatorii şi redactorii ziarului „Le Populaire", organ al centriştilor francezi. Longuet a condamnat intervenţia militară împotriva Rusiei Sovietice. A fost împotriva afilierii P.S.F. la Internaţionala Comunistă şi a creării Partidului Comunist Francez. Din 1921 a fost membru al Comitetului executiv al Internaţionalei de la Viena (a II½), iar din 1923 unul dintre conducătorii aşa-numitei „Internaţionale socialiste muncitoreşti".

În deceniul al 4-lea s-a pronunţat pentru unitatea de acţiune a socialiştilor şi comuniştilor împotriva fascismului, a făcut parte din organizaţii internaţionale de luptă împotriva fascismului şi războiului. — *69, 262, 298, 299, 301, 313, 320.*

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste; la Conferinţa de la Kiental (1916) a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A fost delegat la Congresul al III-lea al Internaţionalei Comuniste.

În 1927 a fost exclus din partidul comunist ca oportunist de dreapta. — *472.*

Lubersac, Jean — ofiţer în armata franceză, conte, monarhist; membru al unei misiuni militare franceze care s-a aflat în Rusia în anii 1917—1918. — *56—57.*

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti internaţionale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaţionalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mişcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bernsteinismului şi a millerandismului. A luat parte la prima revoluţie rusă (la Varşovia).

De la începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A fost unul dintre iniţiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale", care ulterior şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a fost unul dintre conducătorii avangărzii revoluţionare a muncitorilor germani. A participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată şi în mod bestial ucisă de contrarevoluţionari. — *258, 389, 450, 452, 457, 471, 475, 509, 517, 539.*

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, unul dintre fondatorii şi liderii Partidului laburist independent şi ai Partidului laburist. A promovat o politică ultraoportunistă, a pro-

www.dacoromanica.ro

pagat teoria colaborării între clase şi a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste, iar apoi a pornit pe calea sprijinirii făţişe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi, care se ridicaseră împotriva intervenţiei antisovietice. În anii 1924 şi 1929—1931 a deţinut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a promovat o politică antimuncitorească, a reprimat mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-numitului „guvern naţional", a cărui politică o stabileau conservatorii. — *103, 298, 299, 301, 313, 320.*

Maclean, John (1879—1923) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti engleze, de profesiune învăţător. A desfăşurat activitate revoluţionară în rîndurile muncitorilor scoţieni. Înainte de primul război mondial s-a alăturat aripii de stînga a Partidului socialist britanic şi a devenit unul dintre liderii acestui partid în Scoţia. În timpul războiului s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a desfăşurat o susţinută propagandă revoluţionară şi antirăzboinică, a fost unul dintre organizatorii şi conducătorii unor demonstraţii de masă şi greve ale muncitorilor (inclusiv în fabricile de armament), fapt pentru care a fost în repetate rînduri pus sub urmărire de către guvernul englez. În aprilie 1916 a fost ales în conducerea Partidului socialist britanic. În ultimii ani ai vieţii a părăsit activitatea politică. — *108, 362, 363, 383—384, 472.*

Maksimov, K. G. (1894—1939) — membru al partidului bolşevic din 1914. În 1917 a fost membru al prezidiului Sovietului din Moscova şi unul dintre conducătorii fracţiunii lui bolşevice. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie la Moscova. În anii 1918—1920 a fost preşedinte al secţiei aprovizionare a Sovietului din Moscova, apoi membru al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de est şi împuternicit extraordinar pentru aprovizionarea armatelor lui. Din 1920 pînă în 1922 a lucrat în domeniul economic în Ural şi Donbass. Ulterior a fost preşedinte al Consiliului economic superior al Ucrainei, membru al Prezidiului Consiliului economic superior al U.R.S.S., locţiitor al comisarului poporului pentru comerţ al U.R.S.S. — *234, 237, 238, 239, 240.*

Malvy, Jean-Louis (1875—1949) — om politic francez, radical-socialist. În anii 1914—1917 a fost ministru de interne. La cererea cercurilor şoviniste din Franţa a fost judecat şi condamnat, pentru „tolerarea" propagandei antimilitariste, la expulzare pe termen de 5 ani. În 1924 a fost reabilitat. În anii următori a fost preşedinte al fracţiunii parlamentare radical-socialiste, a deţinut o serie de funcţii guvernamentale ; a fost împotriva creării Frontului popular. — *70.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În 1917 s-a aflat în fruntea grupului menşevicilor-

www.dacoromanica.ro

internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania; a editat la Berlin revista menșevică contrarevoluționară „Soțialisticeskii Vestnik". — *8, 277, 278, 281, 282.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului științific, gînditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului)". Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — *105—106, 108—109, 173, 174, 178, 232, 248—256, 257—261, 269—271, 279, 299, 304, 311, 322, 336, 342, 343—344, 403, 452—453, 512, 513, 521.*

Maslov, P. P. (1867—1946) — economist, social-democrat, autor al unei serii de scrieri în problema agrară, în care a încercat să revizuiască principalele teze ale economiei politice marxiste. Din 1903 pînă în 1917 — menșevic. La Congresul al IV-lea al P.M.S.D.R. (1906) a susținut programul menșevic de municipalizare a pămîntului. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a retras din viața politică și a desfășurat o activitate pedagogică și științifică. Din 1929 a fost membru al Academiei de Științe a U.R.S.S. — *104, 316, 318, 324, 332—333, 336.*

Maslov, S. L. (n. 1873) — eser de dreapta. În 1917 a fost membru al comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia, în septembrie—octombrie — ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez. Deși înainte se pronunțase pentru socializarea pămîntului, în 1917 Maslov a prezentat un proiect de lege care prevedea nu numai menținerea proprietății funciare moșierești, ci și că sumele plătite de țărani pentru terenurile „luate în arendă" după o „justă" evaluare trebuie să intre în patrimoniul moșierilor.

După Revoluția Socialistă din Octombrie, Maslov a lucrat în diverse organizații economice și instituții științifice. — *324, 327, 333.*

Max de Baden (1867—1929) — ultimul cancelar al Germaniei kaiserilor. De la 3 octombrie pînă la 9 noiembrie 1918 a stat în fruntea așa-numitului guvern „democratic", format de clica guvernantă cu participarea liderilor social-democrați de dreapta în scopul preîntîmpinării revoluției și al menținerii monarhiei. Acest guvern a fost răsturnat de revoluția din noiembrie 1918. — *189.*

Mehring, Franz (1846—1919) — militant al mișcării muncitorești germane și internaționale, teoretician de seamă al marxismului. A fost unul dintre redactorii revistei „Die Neue Zeit", organul teoretic al partidului, iar mai tîrziu redactor al ziarului „Leipziger Volkszeitung". Mehring a dus o luptă susținută împotriva oportunismului și revizionismului din rîndurile Internaționalei a II-a și a condamnat kautskismul. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. A fost unul dintre conducătorii grupului „Die Internationale", care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar

www.dacoromanica.ro

mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". A salutat Revoluţia Socialistă din Octombrie. A avut un rol de seamă în crearea Partidului Comunist din Germania. — *471.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog al burgheziei imperialiste ruse, istoric şi publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi preşedinte al Comitetului Central al acestui partid şi redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeţilor. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez ; a promovat politica de continuare a războiului imperialist „pînă la victoria finală". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice ; militant activ al emigraţiei albe. — *18, 83, 104, 205, 292.*

Mocenov — în perioada la care se referă volumul de faţă, membru provizoriu al comitetului organizaţiei din Eleţ a eserilor de stînga. — *36.*

Muraviev, M. A. (1880—1918) — ofiţer în armata ţaristă. După Revoluţia din Octombrie a aderat la eserii de stînga. În iulie 1918, fiind comandant al trupelor de pe Frontul de est, a trădat Puterea sovietică şi a încercat să provoace o rebeliune în armată. Această provocare a fost descoperită şi lichidată. În timpul arestării, Muraviev a opus rezistenţă şi a fost ucis. — *323—324, 398.*

N

Naine, Charles (1874—1926) — unul dintre liderii Partidului social-democrat din Elveţia, de profesiune avocat. A fost redactor al ziarelor social-democrate elveţiene „La Sentinelle" şi „Droit du Peuple", membru al conducerii Partidului social-democrat din Elveţia. La începutul primului război mondial s-a alăturat internaţionaliştilor. În 1917 a devenit centrist şi curînd a trecut definitiv de partea aripii de dreapta a social-democraţiei elveţiene. În 1919 s-a pronunţat pentru refacerea Internaţionalei a II-a. În anii 1919—1921 a participat la întemeierea Internaţionalei a II½, centriste. — *301.*

Napoleon I (Bonaparte) (1769—1821) — împărat al francezilor în anii 1804—1814 şi în 1815. — *109.*

Nicolaie I (Romanov) (1796—1855) — împărat al Rusiei (1825—1855). — *202, 385.*

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei ; a domnit din 1894 pînă la revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ural. — *154, 156, 302.*

www.dacoromanica.ro

Nicolaie Romanov — *vezi* Nicolaie al II-lea (Romanov).

Nobs, Ernst (1886—1957) — unul dintre liderii Partidului social-democrat din Elveţia. Din 1915 a fost redactor-şef al organului de presă al acestui partid, ziarul „Volksrecht". În timpul primului război mondial a aderat mai întîi la internaţionalişti. În 1917 s-a situat pe poziţii centrist-pacifiste. În deceniul al 3-lea a trecut de partea aripii de dreapta a social-democraţiei elveţiene, a luat atitudine împotriva mişcării comuniste din Elveţia şi a mişcării comuniste internaţionale. În anii 1919—1943 a fost membru al Consiliului naţional, iar în anii 1943—1951 — membru al Consiliului federal. În 1949 — preşedinte al Elveţiei. — *301.*

Noghin, V. P. (1878—1924) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, revoluţionar de profesie, bolşevic. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie a făcut parte din Consiliul Comisarilor Poporului în calitate de comisar al poporului pentru comerţ şi industrie. În noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie la care să participe menşevicii şi eserii şi, nefiind de acord cu politica partidului, a demisionat din C.C. şi din guvern. Ulterior şi-a recunoscut greşelile ; a avut munci de răspundere în aparatul de stat şi în organizaţii economice. — *418.*

O

Obolenski, V.V. — *vezi* Osinski, N.

Osinski, N. (Obolenski, V.V.) (1887—1938) — membru al partidului bolşevic din 1907. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a lucrat în Biroul regional din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, a făcut parte din redacţia ziarului bolşevic „Soţial-Demokrat".

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat în diferite organizaţii economice. În 1918 a fost unul dintre autorii platformei „comuniştilor de stînga", platformă publicată în revista „Kommunist". În anii 1918—1919 a lucrat în redacţia ziarului „Pravda" şi la secţia de propagandă a C.E.C. din Rusia ; delegat la primul Congres al Internaţionalei Comuniste. În anii 1920—1921 a fost membru activ al grupului antipartinic al „centralismului democratic". Ulterior a aderat la opoziţia troţkistă. În anii 1921—1923 a fost locţiitor al comisarului poporului pentru agricultură, în 1925 — membru al Prezidiului Comisiei de stat a planificării din U.R.S.S. La Congresul al XIV-lea al partidului a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. În anii 1926—1928 a condus Direcţia centrală de statistică a U.R.S.S. În 1929 a fost vicepreşedinte al Consiliului economic superior al U.R.S.S. În anii următori a avut munci de conducere în domeniul economic. — *525.*

Ostrogorski, M.I. (n. 1854) — publicist burghezo-liberal, jurist, membru al Dumei I de stat. Autorul cărţii „La démocratie et les

www.dacoromanica.ro

partis politiques", în care a strîns din istoria Angliei şi S.U.A. un vast material faptic, care dezvăluie adevărata esenţă a democraţiei burgheze. — *348*.

P

Péricat, Raymond — secretar al Federaţiei muncitorilor constructori din Franţa. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A avut o atitudine de simpatie faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie, faţă de Puterea sovietică. În 1919 — fondator şi redactor al ziarului „L'Internationale", membru al Comitetului din Franţa al Internaţionalei a III-a. — *536*.

Platten, Friedrich (Fritz) (1883—1942) — social-democrat de stînga, apoi comunist elveţian. În timpul primei revoluţii ruse din 1905—1907 a desfăşurat activitate revoluţionară la Riga. În anii 1912—1918 a fost secretar al Partidului social-democrat din Elveţia. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste, a participat la conferinţele de la Zimmerwald şi Kiental; adept al stîngii zimmerwaldiene. În aprilie 1917 a organizat călătoria lui V. I. Lenin din Elveţia în Rusia. În 1919 a participat la crearea Internaţionalei a III-a; membru în Biroul Internaţionalei Comuniste. A colaborat la revista „Kommunisticeskii Internaţional". A fost unul dintre organizatorii Partidului Comunist din Elveţia; în anii 1921—1923 — secretar al acestui partid. În 1923 a condus în U.R.S.S. o comună agricolă formată din muncitori elveţieni, apoi a lucrat la Institutul agrar internaţional şi la Institutul pedagogic de limbi străine din Moscova. — *528*.

Plehanov, G. V. (1856—1918) — revoluţionar şi teoretician marxist rus, fondatorul mişcării social-democrate din Rusia. La începutul activităţii sale a condus pe rînd organizaţiile narodnice „Zemlea i volea" şi „Ciornîi peredel". În 1880 a fost nevoit să emigreze în Elveţia, unde a rămas pînă în 1917. În contact cu mişcarea muncitorească din Apus, a aprofundat operele lui K. Marx şi F. Engels şi s-a eliberat treptat de sub influenţa narodnicismului. În a doua perioadă a activităţii sale (1883—1903), el s-a afirmat ca unul dintre cei mai eminenţi teoreticieni marxişti. În 1883 a înfiinţat la Geneva grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a dezvoltat creator marxismul în opere ca: „Socialismul şi lupta politică" (1883), „Divergenţele noastre" (1894), „Contribuţii la problema dezvoltării concepţiei moniste a istoriei" (1895), „Contribuţii la istoria materialismului" (1896), „Despre concepţia materialistă a istoriei" (1897), „Rolul personalităţii în istorie" (1898) etc. El a adus contribuţii importante îndeosebi în problema corelaţiei complexe a formelor ideologiei, a rolului istoric al maselor şi personalităţii şi a rolului ideilor în dezvoltarea socială. Plehanov a dezvoltat concepţia marxistă despre artă, a opus cu fermitate realismul concepţiilor decadente ale esteticii burgheze şi a adus contribuţii preţioase la valorificarea moştenirii culturale progresiste a literaturii ruse şi uni-

www.dacoromanica.ro

versale. Plehanov a luptat împotriva revizionismului în mişcarea muncitorească internaţională. El a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea". Dar, încă în această perioadă, el a început să manifeste greşeli serioase, care au constituit germenul concepţiilor sale menşevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menşevicilor. În revoluţia rusă din 1905—1907, el s-a situat în toate problemele fundamentale pe poziţii menşevice. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machişti şi împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menşevicilor-partiiţi. În timpul primului război mondial a trecut pe poziţii social-şovine.

Criticînd în mod principial greşelile oportuniste ale lui Plehanov, V.I. Lenin a dat o înaltă apreciere lucrărilor sale filozofice, considerînd că acestea trebuie incluse printre „manualele obligatorii ale comunismului". — *196, 246, 286, 300, 316.*

Potresov, A.N. (1869—1934) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a manifestat ca ideolog al lichidatorismului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1917 a redactat ziarul „Den", care a dus o campanie furibundă împotriva bolşevicilor. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a emigrat; în străinătate a colaborat la „Dni", săptămînalul lui Kerenski, în coloanele căruia s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — *104, 296.*

Proşian, P.P. (1883—1918) — membru al partidului eserilor. A fost în repetate rînduri victimă a represiunilor guvernului ţarist şi a emigrat. Înapoiat în Rusia după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, a editat la Helsingfors ziarul „Soţialist-Revoluţioner", a aderat la aripa de stînga a partidului eserilor, iar după constituirea partidului eserilor de stînga a făcut parte din Comitetul său Central. Membru al C.E.C. din Rusia în a doua legislatură. În decembrie 1917 a fost numit comisar al poporului pentru poştă şi telegraf. În martie 1918, nefiind de acord cu semnarea păcii de la Brest, s-a retras din Consiliul Comisarilor Poporului; a participat la rebeliunea eserilor de stînga de la Moscova, iar după aceea s-a retras din viaţa politică.

V.I. Lenin l-a caracterizat pe Proşian în articolul său „În amintirea tov. Proşian" (vezi volumul de faţă, p. 397—399). — *323, 397—398.*

R

Radus-Zenkovici, V.A. (n. 1877) — membru al P.C.U.S. din 1898, revoluţionar de profesie. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie (la Saratov). A deţinut diferite funcţii în aparatul cooperatist şi de stat. La congresele al XII-lea, al XIII-lea,

www.dacoromanica.ro

al XIV-lea şi al XV-lea ale partidului a fost ales în Comisia Centrală de Control a P.C. (b) al Uniunii Sovietice. Din 1940 pînă în 1956 a lucrat la Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *418.*

Renaudel, Pierre (1871—1935) — unul dintre liderii reformişti ai Partidului socialist francez. În anii 1902—1914 a fost redactor al ziarului „Le Peuple", iar în anii 1914—1920 — redactor al ziarului „L'Humanité" ; în anii 1914—1919 şi 1924 a fost membru al Camerei deputaţilor. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1927 s-a retras din conducerea partidului socialist, iar în 1933 a fost exclus din partid. Mai tîrziu a organizat o mică grupare nesocialistă. — *66, 99, 112, 262, 307, 313, 404—405, 471, 474, 533, 536.*

Renner, Karl (1870—1950) — om politic austriac, lider şi teoretician al social-democraţilor de dreapta din Austria. Unul dintre ideologii aşa-numitului „austro-marxism" şi autorii teoriei burghezo-naţionaliste a „autonomiei cultural-naţionale". În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În anii 1919—1920 a fost cancelarul Austriei, iar în anii 1945—1950 — preşedintele ei. — *66, 402, 404—405, 470.*

Richter, Eugen (1838—1906) — unul dintre liderii „partidului liber-cugetătorilor" din Germania, care exprima concepţiile burgheziei liberale ; duşman înverşunat al socialismului, a propagat ideea posibilităţii concilierii intereselor de clasă ale proletariatului cu cele ale burgheziei. Autor al unui pamflet : „Sozialdemokratische Zukunftsbilder", îndreptat împotriva social-democraţilor. În această carte, ticluind povestea unei cusătorese — „Agnes cea econoamă", — care a pus ceva bani deoparte, Richter a încercat să demonstreze că există egalitate între oamenii muncii şi burghezie. — *297.*

Rodbertus-Jagetzow, Johann Karl (1805—1875) — economist vulgar german, ideolog al iuncherimii prusiene îmburghezite. Teoretician al „socialismului de stat", propovăduit de iuncherii prusieni. Rodbertus considera că contradicţiile dintre muncă şi capital pot fi rezolvate printr-o serie de reforme efectuate de statul prusac al iuncherilor. Neînţelegînd originea plusvalorii şi esenţa contradicţiei fundamentale a capitalismului, Rodbertus vedea cauza crizelor economice în subconsumul maselor muncitoare. Existenţa rentei funciare era explicată de el prin absenţa în agricultură a cheltuielilor pentru materii prime. — *335.*

Romanovii — dinastia ţarilor şi împăraţilor ruşi care au domnit din 1613 pînă în 1917. — *71.*

Rudakov — membru al organizaţiei din Eleţ a eserilor de stînga. — *36.*

www.dacoromanica.ro

S

Sadoul, Jacques (1881—1956) — ofiţer în armata franceză, membru al Partidului socialist francez, s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1917 a fost trimis în Rusia ca membru al unei misiuni militare franceze. Sub influenţa Revoluţiei Socialiste din Octombrie a devenit adept al ideilor comuniste, a intrat în secţia franceză a P.C. (b) din Rusia şi s-a înrolat voluntar în Armata Roşie. A protestat energic în presă împotriva intervenţiei imperialiştilor din ţările Antantei în Rusia Sovietică, a desfăşurat o muncă de propagandă revoluţionară în rîndurile trupelor franceze care ocupaseră sudul Ucrainei. A participat la primul Congres al Internaţionalei Comuniste. Pentru activitatea sa revoluţionară a fost judecat în contumacie de un tribunal militar din Franţa, care l-a condamnat la moarte, dar la întoarcerea în ţară (1924) a fost achitat. În anii următori a fost un luptător activ pentru pace şi prietenie între popoare. — *56, 233, 549.*

Savinkov, B.V. (1879—1925) — unul dintre conducătorii partidului eserilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluţionare, a sprijinit intervenţia militară împotriva Republicii sovietice ; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. şi a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împuşcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în închisoare pe timp de 10 ani. S-a sinucis în închisoare. — *37, 104, 108, 296, 322.*

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii oportuniste de extremă dreaptă a social-democraţiei germane. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din aşa-zisul Consiliu al împuterniciţilor poporului, a cărui activitate era determinată de interesele burgheziei. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliţie al Republicii de la Weimar ; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mişcării muncitoreşti germane din anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *66, 99, 112, 209, 298, 301, 305—307, 312—314, 402—407, 450, 460, 461, 474, 521—522, 528.*

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti italiene, unul dintre conducătorii Partidului socialist italian. În anii 1915—1923 a fost director al ziarului „Avanti !", organul central al partidului socialist. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A participat la conferinţele de la Zimmerwald şi Kiental. După întemeierea Internaţionalei Comuniste a insistat ca Partidul socialist italian să i se alăture. A fost şeful delegaţiei italiene la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste, unde s-a pronunţat împotriva rupturii totale cu reformiştii. Ulterior şi-a lichidat greşelile centriste şi în

www.dacoromanica.ro

1924, împreună cu fracţiunea „adepţilor Internaţionalei a III-a", aflată sub conducerea sa, a intrat în Partidul Comunist Italian, unde a activat intens pînă la sfîrşitul vieţii. — *472.*

Sorokin, P.A. (n. 1889) — eser. Pînă în 1917 a fost docent la Universitatea din Petrograd. În anii 1919—1922 a predat sociologia în instituţii de învăţămînt superior din Petrograd. Din cauza activităţii sale contrarevoluţionare, a fost expulzat; un timp a ţinut cursuri la Universitatea din Praga; din 1923 trăieşte în S.U.A. — *193—194, 196—197, 198, 204—205.*

Sosnovski, L.S. (1886—1937) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii 1918—1924 a fost, cu unele întreruperi, redactor al ziarului „Bednota". În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a sprijinit platforma lui Troţki. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al Uniunii Sovietice a fost exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1935 a fost reprimit, iar în 1936 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *422.*

Spartacus (m. 71 î.e.n) — conducătorul uneia dintre cele mai mari răscoale ale sclavilor din Roma antică — răscoala din anii 73—71 î.e.n.; a repurtat o serie de victorii strălucite asupra trupelor stăpînilor de sclavi. Numele lui Spartacus a rămas în istorie ca unul dintre cele mai strălucite exemple de vitejie, generozitate şi neţărmurit devotament faţă de popor, un exemplu de luptă necruţătoare a celor asupriţi împotriva asupritorilor. — *67.*

Spiridonova, M.A. (1884—1941) — unul dintre organizatorii şi liderii partidului eserilor de stînga. A militat împotriva încheierii păcii de la Brest şi a luat parte activă la rebeliunea contrarevoluţionară a eserilor de stînga din iulie 1918. După înăbuşirea rebeliunii a continuat să desfăşoare o activitate ostilă Puterii sovietice. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *13, 18.*

Steklov, I.M. (1873—1941) — a activat în mişcarea social-democrată începînd din 1893. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a colaborat la ziarul „Soţial-Demokrat", Organul Central al P.M.S.D.R., precum şi la ziarele bolşevice „Zvezda" şi „Pravda". După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a situat pe poziţiile „defensismului revoluţionar"; ulterior a trecut la bolşevici. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al C.E.C. al Sovietelor din Rusia, redactor al ziarului „Izvestiia C.E.C. din Rusia", al revistei „Sovetskoe Stroitelstvo", iar din 1929 — vicepreşedinte al Comitetului pentru problemele ştiinţifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. A scris o serie de lucrări în legătură cu istoria mişcării revoluţionare. — *232, 237.*

Stolîpin, P.A. (1862—1911) — om de stat din Rusia ţaristă, mare moşier. În anii 1906—1911 a fost preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru de interne. De numele lui este legată peri-

www.dacoromanica.ro

oada de cruntă reacţiune politică în care pedeapsa cu moartea a fost larg folosită ca mijloc de înăbuşire a mişcării revoluţionare (reacţiunea stolîpinistă din anii 1907—1910). Stolîpin a efectuat o reformă agrară cu scopul de a întări chiaburimea şi de a o transforma într-un reazem al absolutismului ţarist la sate. În 1911, Stolîpin a fost asasinat la Kiev de eserul Bogrov, agent al ohranei. — *383.*

Ströbel, Heinrich (1869—1945) — social-democrat german, centrist. În anii 1905—1916 a fost membru al redacţiei ziarului „Vorwärts", organul central al social-democraţiei germane. În anii 1900—1918 — deputat în landtagul Prusiei. La începutul primului război mondial, Ströbel a luat atitudine împotriva social-şovinismului şi a războiului imperialist ; a aderat la grupul „Die Internationale", reprezentînd în cadrul lui un curent care oscila spre kautskism. În 1916 a trecut definitiv pe poziţiile kautskismului ; în 1917 a fost unul dintre organizatorii Partidului social-democrat independent din Germania. Din 1922 a fost deputat în Reichstagul german. S-a dedat la atacuri vehemente împotriva partidului bolşevic şi a Statului sovietic. — *110.*

Struve, P.B. (1870—1944) — economist şi publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanţii de seamă ai „marxismului legal", a procedat la o „completare" şi la o revizuire „critică" a teoriei economice şi filozofice a lui K. Marx, a căutat să adapteze marxismul şi mişcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii şi organizatorii organizaţiei monarhiste-liberale „Uniunea eliberării" (1903—1905). O dată cu înfiinţarea, în 1905, a partidului cadet, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost un duşman inveterat al Puterii sovietice, membru al guvernului contrarevoluţionar al lui Vranghel, iar apoi emigrant alb. — *422, 423.*

Sverdlov, I.M. (1885—1919) — militant de seamă al partidului comunist şi al Statului sovietic. Membru de partid din 1901. A desfăşurat activitate revoluţionară la Nijni Novgorod, Sormovo, Kostroma, Kazan, Moscova, Petersburg şi în alte oraşe din Rusia. În timpul revoluţiei din 1905—1907 a condus organizaţiile bolşevice din Ural. După Conferinţa a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. (ianuarie 1912) a fost cooptat ca membru al C.C. al P.M.S.D.R. şi a făcut parte din Biroul din Rusia al C.C. Colaborator al redacţiei ziarului „Pravda". Pentru activitatea sa revoluţionară a fost în repetate rînduri victimă a persecuţiilor guvernului ţarist, stînd 12 ani la închisoare şi în deportare. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre conducătorii organizaţiei de partid din Ural. La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia ; a condus secretariatul C.C. Sverdlov a participat activ la pregătirea şi înfăptuirea Revoluţiei Socialiste din Octombrie. A fost membru al Comitetului

www.dacoromanica.ro

militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției creat de Comitetul Central al partidului. La 8 (21) noiembrie 1917 a fost ales președinte al C.E.C. din Rusia. V.I. Lenin l-a caracterizat pe I.M. Sverdlov ca un organizator talentat al maselor și eminent revoluționar proletar (vezi V. I. Lenin. Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 71—76, 77). — *36*, *142*.

Ş

Șmidt, V. V. (1886—1940) — membru al partidului bolșevic din 1905. A dus muncă de partid la Petersburg și Ekaterinoslav. În anii 1914—1917 a fost secretar al Sindicatului metalurgiștilor din Petrograd și al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd. În anii 1918—1928 a fost secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, apoi comisar al poporului pentru problemele muncii. Din 1928 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. A fost un timp adept al opoziției de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S., dar s-a îndepărtat de ea curînd. La congresele al VII-lea, al XIV-lea și al XV-lea ale partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *236*.

Ștein (Rubinștein), A (1881—1948) — menșevic. În 1906 a emigrat din Rusia în Germania. La începutul primului război mondial a editat împreună cu Kautsky și Bernstein săptămînalul „Sozialistische Auslandspolitik". În 1917 a intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, a fost redactor al organului lui central — ziarul „Die Freiheit". A participat activ la campania de calomnii a centriștilor germani împotriva Revoluției Socialiste din Octombrie, împotriva bolșevicilor. — *277*, *285*, *339*.

T

Thomas, Albert (1878—1932) — om politic francez, socialist de dreapta. Din 1910 a fost unul dintre liderii fracțiunii parlamentare a partidului socialist. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. A fost ministru al armamentului într-unul din guvernele burgheze ale Franței. După revoluția burghezo-democrată din februarie 1917 a venit în Rusia pentru a face agitație în favoarea continuării războiului. În 1919 a fost unul dintre organizatorii Internaționalei (a II-a) de la Berna. În anii 1919—1932 a condus Biroul internațional al muncii de pe lîngă Liga Națiunilor. — *99*.

Todorski, A.I. (n. 1894) — membru al P.C.U.S. din 1918. În 1918—1919 a făcut parte din Comitetul executiv al județului Vesiegonsk, gubernia Tver; a colaborat la ziarele „Izvestiia Sovietului de deputați din Vesiegonsk" și „Krasnîi Vesiegonsk". A participat

www.dacoromanica.ro

activ la războiul civil, în rîndurile Armatei Roşii, în calitate de comandant de brigadă şi de divizie; în anii următori a deţinut înalte posturi de comandă într-o serie de instituţii militare. Din 1955 — general-locotenent în rezervă; publicist. — *422, 423.*

Tomski, M.P. (1880—1936) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În 1917 a făcut parte din Comisia executivă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Consiliului sindical din Moscova; din 1919 — preşedinte al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar la Congresul al XI-lea membru al Biroului Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului. În 1928, împreună cu Buharin şi Rîkov, a fost în fruntea devierii de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — *418.*

Troţki (Bronştein), L.D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, camuflîndu-se sub masca „nefracţionismului", s-a situat în fapt pe poziţiile lichidatorilor. În 1912 a organizat Blocul antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. Înapoindu-se din emigraţie după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniştilor şi, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolşevic. În realitate însă, Troţki nu trecuse pe poziţiile bolşevismului şi a continuat să ducă o luptă făţişă şi camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare şi maritime, preşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al Republicii, membru în Biroul Politic al C.C. şi membru în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste. În 1918 a fost împotriva liniei leniniste în problema încheierii păcii de la Brest; în 1920—1921 s-a situat în fruntea opoziţiei în discuţia cu privire la sindicate, iar începînd din 1923 a dus o înverşunată luptă fracţionistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului; a susţinut teoria capitulantă a imposibilităţii victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troţkismul ca o deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic şi organizatoric. În 1927 Troţki a fost exclus din partid; în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetăţenia sovietică. În străinătate, Troţki, duşman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic şi a partidului comunist, împotriva mişcării comuniste internaţionale. — *88, 115, 149, 169, 497.*

www.dacoromanica.ro

Turati, Filippo (1857—1932) — militant al mişcării muncitoreşti italiene, unul dintre organizatorii Partidului socialist italian şi lider al aripii lui de dreapta. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. După scindarea Partidului socialist italian (în 1922) a trecut în fruntea Partidului socialist unitar, de orientare reformistă. În 1926 a emigrat din Italia fascistă, stabilindu-se în Franţa. — *111, 301, 305, 306, 307.*

Ţ

Ţereteli, I. G. (1882—1959) — unul dintre liderii menşevismului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd şi membru al C.E.C. al Sovietelor în prima legislatură. În mai 1917 a făcut parte din guvernul provizoriu burghez ca ministru al poştelor şi telegrafului, iar după evenimentele din iulie a fost ministru de interne, unul dintre inspiratorii aţîţărilor pogromiste împotriva bolşevicilor. Ulterior, Ţereteli a fost unul dintre conducătorii guvernului menşevic contrarevoluţionar din Gruzia. După instaurarea Puterii sovietice în Gruzia — emigrant alb. — *123, 324.*

Ţvanţigher, B. V. (1885—1952) — inginer energetician ; din 1905 pînă în 1918 — eser, ulterior fără partid. În 1917 a făcut parte din Biroul executiv al Comitetului combustibilului de pe lîngă Sovietul din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comitetului pentru exploatarea şisturilor din Regiunea de nord ; în anii 1919—1925 — vicepreşedinte şi conducător tehnic al Comitetului pentru exploatarea şisturilor de pe lîngă Consiliul economic superior, apoi director adjunct la Direcţia industriei şisturilor. Ulterior a activat pe tărîm ştiinţific şi pedagogic. — *558.*

V

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, preşedinte al Biroului socialist internaţional al Internaţionalei a II-a ; ultraoportunist. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist ; a făcut parte din guvernul burghez. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie, a sprijinit organizarea intervenţiei militare împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1925—1927 a fost ministru de externe al Belgiei ; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A luptat activ împotriva creării Frontului unic antifascist al comuniştilor şi socialiştilor. — *342—348, 405, 471, 474.*

Vaţetis, I. I. (1873—1938) — marcantă personalitate militară sovietică, în trecut ofiţer în armata ţaristă. După Revoluţia Socialistă

www.dacoromanica.ro

din Octombrie a servit în forţele armate ale Republicii sovietice ; a fost comandant al unui corp de puşcaşi, locţiitor al comandantului suprem. A participat la înăbuşirea rebeliunii eserilor de stînga de la Moscova, în calitate de comandant al Diviziei de puşcaşi letoni. Ulterior, comandant al Frontului de est. Din septembrie 1918 pînă în iulie 1919 a fost comandant suprem al forţelor armate ale R.S.F.S.R. Din 1922 — profesor la Academia militară „M. V. Frunze". — *242.*

Voinov, I. A. (1884—1917) — membru al P.M.S.D.R. din 1909, bolşevic, colaborator şi corespondent activ al ziarelor „Zvezda" şi „Pravda". Fiu de ţăran sărac din gubernia Iaroslavl, a venit în căutare de lucru la Petersburg ; aici a lucrat în diferite întreprinderi, precum şi la linia ferată Nicolaevskaia (azi Okteabrskaia), unde a intrat în legătură cu organizaţia bolşevică de la căile ferate. A fost în repetate rînduri arestat şi expulzat din oraş. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a revenit la Petrograd, a lucrat la tipografia „Trud", unde se tipărea „Pravda", a scris corespondenţe la acest ziar. La 6 (19) iulie a fost asasinat de cazaci şi iuncheri pe strada Şpalernaia (astăzi strada Voinov), în timp ce difuza ziarul „Listok «Pravdî»". — *476.*

W

Webb, Sidney (1859—1947) — cunoscut fruntaş al vieţii publice din Anglia, reformist. A scris împreună cu soţia sa, Beatrice Webb, o serie de lucrări de istorie şi teorie a mişcării muncitoreşti engleze. Ideolog al micii burghezii şi al aristocraţiei muncitoreşti, în lucrările sale Sidney Webb a căutat să demonstreze că problema muncitorească poate fi rezolvată în mod paşnic în cadrul societăţii capitaliste. El a fost unul dintre întemeietorii organizaţiei reformiste Societatea fabienilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine ; a făcut parte din primul şi din cel de-al doilea guvern laburist (1924 şi 1929—1931). Webb a avut o atitudine de simpatie faţă de Uniunea Sovietică. — *99, 112, 262, 471, 474.*

Weber Heinrich — vezi Bauer, Otto.

Weitling, Wilhelm (1808—1871) — militant de frunte al mişcării muncitoreşti germane la începuturile ei, unul dintre teoreticienii utopicului comunism egalitar ; de meserie croitor. Membru activ al „Ligii celor drepţi". După revoluţia din 1848—1849 din Germania, Weitling a emigrat în S.U.A., unde a editat între 1850 şi 1855 revista „Republik der Arbeiter". Ulterior s-a îndepărtat de mişcarea muncitorească. — *260.*

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat al Germaniei şi rege al Prusiei (1888—1918). — *111, 114, 152, 164—165, 189, 306, 506, 560.*

www.dacoromanica.ro

Wilson, Woodrow (1856—1924) — om de stat american. În 1913 a fost ales președinte al S.U.A. din partea partidului democrat și a deținut acest post pînă în 1921. În interiorul țării a promovat o politică de reprimare cruntă a mișcării muncitorești. Politica externă a guvernului Wilson a avut un caracter prădalnic, expansionist, mai ales în ceea ce privește țările Americii Latine, în ale căror treburi s-a amestecat în repetate rînduri, folosind forța armată. Apărînd interesele miliardarilor americani, Wilson a contribuit la atragerea Statelor Unite ale Americii în războiul imperialist mondial de partea Antantei.

După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Wilson a propus un plan de dezmembrare a Rusiei, a fost unul dintre organizatorii intervenției militare a S.U.A. împotriva Rusiei Sovietice. În 1918 a propus un program imperialist de pace („cele paisprezece puncte") care urmărea instaurarea dominației mondiale a S.U.A. A condus delegația americană la Conferința de pace de la Paris (1919—1920). Înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — *60, 111, 121, 122, 197—198, 356, 360—362, 471, 533.*

Z

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mișcării muncitorești și comuniste germane și internaționale, scriitoare de talent, orator și tribun înflăcărat. Împreună cu R. Luxemburg, F. Mehring și K. Liebknecht a participat activ la lupta împotriva lui Bernstein și a celorlalți oportuniști. În timpul primului război mondial s-a situat pe pozițiile internaționalismului revoluționar și a luptat împotriva social-șovinismului. În 1916 a intrat în grupul „Die Internationale", care în curînd și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar apoi în „Uniunea Spartacus". A fost unul dintre fondatorii Partidului Comunist din Germania. La Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste a fost aleasă în Comitetul Executiv al Internaționalei, în cadrul căruia a condus Secretariatul internațional pentru problemele femeilor. Din 1924 pînă la sfîrșitul vieții a fost președintă a Comitetului Executiv al Organizației internaționale pentru ajutorarea luptătorilor revoluției (Ajutorul Roșu). — *471.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(29 iulie 1918—12 martie 1919)

1918

Iulie, 29

Lenin rosteşte o cuvîntare în şedinţa comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor din Moscova.

Într-o telegramă adresată lui S. G. Şaumian, comisar extraordinar al Caucazului şi preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Baku, Lenin arată că orice acţiuni ale daşnacilor din Baku împotriva Puterii sovietice centrale vor fi considerate rebeliune şi promite că se vor lua măsuri pentru trimiterea de trupe la Baku.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectele de decret cu privire la evidenţa persoanelor supuse recrutării, cu privire la chemarea sub arme a foştilor ofiţeri, a medicilor, felcerilor, subchirurgilor etc., cu privire la transferarea către Comisariatul poporului pentru problemele militare a bunurilor de stat care pot fi folosite în scopuri militare, problema alocării unei sume de 300 000 000 de ruble pentru cheltuielile militare în vederea luptei împotriva rebeliunii cehoslovacilor albi şi a intervenţiei anglo-franceze, precum şi alte probleme.

Iulie, 30

Lenin discută cu ziaristul social-democrat finlandez I. K. Latukka despre situaţia din Finlanda.

Lenin rosteşte o cuvîntare la primul Congres al preşedinţilor de Soviete guberniale şi al şefilor de secţii administrative ale comitetelor executive guberniale. Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; face completări şi

www.dacoromanica.ro

modificări în proiectul de hotărîre cu privire la trecerea atelierelor „Paratskie" (gubernia Kazan) sub administrarea Comisariatului marinei, în vederea utilării navelor flotilei militare de pe Volga. În aceeaşi şedinţă se discută şi o listă de monumente care urmează a fi ridicate în amintirea marilor reprezentanţi ai socialismului, ai ştiinţei, literaturii şi artei; proiectul de decret cu privire la asigurările sociale ale feroviarilor, precum şi alte probleme.

Iulie, 31

Lenin eliberează comunistului finlandez Eino Rahia, de profesie muncitor, o dovadă în care arată că îl cunoaşte personal şi, „ca vechi membru de partid, este demn de *toată* încrederea".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre aprobare proiectul de apel al Consiliului Comisarilor Poporului „Către masele muncitoare din Franţa, Anglia, America, Italia şi Japonia" în legătură cu intervenţia începută împotriva Rusiei Sovietice. În aceeaşi şedinţă se discută problema alocării de fonduri pentru exploatarea şi valorificarea şisturilor combustibile din gubernia Petrograd, proiectul de decret pentru asigurarea materialului lemnos necesar căilor ferate, problema procurării cerealelor prin intermediul cooperativelor şi altele.

Sfîrşitul lunii iulie—începutul lunii august

Într-o scrisoare adresată lui I. M. Larin, membru al prezidiului Consiliului economic superior, Lenin îl însărcinează să scrie o broşură de popularizare despre caracterul activităţii Consiliului economic superior şi despre participarea organizaţiilor muncitoreşti la această activitate.

Începutul lunii august

Lenin are o convorbire cu un grup de comunişti din Petrograd care pleacă pe Frontul de est.

Într-un bilet adresat lui I. M. Larin, V. I. Lenin subliniază necesitatea de a se pregăti de urgenţă modelele noilor bani sovietici.

August, 1

Într-o scrisoare către P. A. Kobozev, K. H. Danişevski, K. A. Mehanoşin şi F. F. Raskolnikov, membri ai Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de est, Lenin îi roagă să-i dea referinţe despre activitatea lui I. I. Vaţetis, comandantul frontului, şi despre activitatea altor comandanţi, subliniază cît de important e să fie rapid înăbuşită rebeliunea corpului cehoslovac.

www.dacoromanica.ro

Lenin discută cu comisarul poporului pentru afacerile externe, G. V. Cicerin, problemele ridicate de reprezentantul plenipotențiar al R.S.F.S.R. la Berlin, A. A. Ioffe, în telegrama sa cu privire la relațiile cu Germania.

August, 2 Lenin lucrează la formularea tezelor în problema aprovizionării, schițează două variante ale planului tezelor, scrie tezele, le revede după dactilografiere și face unele modificări, apoi le trimite la comisariatele poporului pentru aprovizionare, agricultură, finanțe, comerț și industrie, precum și la Consiliul economic superior cu indicația „de a le discuta de urgență și de a elabora în amănunțime" măsurile preconizate în aceste teze, pentru ca în zilele de 2 și 3 august să poată fi discutate în Consiliul Comisarilor Poporului.

Lenin ia cuvîntul în fața agitatorilor trimiși de Consiliul sindicatelor din Moscova pe Frontul de est, urîndu-le succes în muncă.

Lenin ia cuvîntul la mitingurile de la regimentul revoluționar „Varșovia", din raioanele Zamoskvorecie și Butîrki, precum și la mitingul ostașilor roșii de la Hodînka, vorbind despre: „Republica sovietică în pericol".

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; expune tezele elaborate de el în problema aprovizionării; scrie un proiect de hotărîre în legătură cu discutarea proiectului de decret cu privire la regulile de admitere în instituțiile de învățămînt superior din R.S.F.S.R. În aceeași ședință se discută și problema alocării de fonduri la dispoziția Comisariatului marinei pentru echiparea și dotarea Flotilei militare de pe Volga și pentru finanțarea operațiilor ei, proiectul de decret cu privire la chemarea sub arme a foștilor subofițeri precum și alte probleme.

August, 3 Lenin discută cu arhitectul N. D. Vinogradov, îi încredințează sarcina de a conduce lucrările pentru înlăturarea monumentelor închinate țarilor și slujitorilor lor și ridicarea unor monumente închinate „poporului revoluționar și eroilor săi".

Lenin adresează lui A. A. Ioffe o scrisoare cu privire la politica guvernului sovietic față de țările Antantei.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectele de decret cu privire la păstrarea locului de muncă şi a cîştigului mediu al muncitorilor care pleacă pe front, cu privire la atragerea organizaţiilor muncitoreşti la colectările de cereale (pe baza tezelor lui Lenin), precum şi alte probleme.

În timpul şedinţei, Lenin are un schimb de bileţele cu I. E. Gukovski, locţiitor al comisarului poporului pentru finanţe, în legătură cu activitatea comisiei financiare a C.E.C. din Rusia şi cu necesitatea de a întări cu cadre Comisariatul poporului pentru finanţe, precum şi cu A. D. Ţiurupa, comisar al poporului pentru aprovizionare, în problema asigurării aprovizionării oraşului Moscova şi a guberniilor înfometate.

August, 4 Lenin dispune arestarea lucrătorilor comisariatului civil din Serpuhov vinovaţi de luare de mită.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care continuă discutarea decretelor elaborate de Comisariatul aprovizionării pe baza tezelor lui Lenin: decretul cu privire la detaşamentele de recoltare şi la detaşamentele de recoltare şi rechiziţionare, precum şi hotărîrea cu privire la detaşamentele de control şi rechiziţie pe căile ferate şi pe căile de navigaţie.

August, 5 Într-o convorbire cu K. Grodner, reprezentant al organizaţiei de partid din oraşul Eleţ (gubernia Orel), Lenin discută politica faţă de eserii de stînga, se interesează de starea recoltei din judeţul Eleţ şi de planurile pentru strîngerea şi distribuirea ei; în încheierea convorbirii promite să scrie o scrisoare către muncitorii din Eleţ.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; face completări şi modificări redacţionale în textul proiectului de decret cu privire la obligativitatea schimbului de mărfuri în regiunile cerealiere; scrie observaţii pe marginea raportului lui A. D. Ţiurupa cu privire la stabilirea preţurilor fixe la cereale. În aceeaşi şedinţă se discută şi rapoartele cu privire la organizarea şi activitatea comunelor agricole şi la intensificarea activităţii detaşamentelor de aprovizionare din judeţul Eleţ.

www.dacoromanica.ro

August, 6

Lenin scrie „Scrisoare către muncitorii din Eleţ".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor poporului, în care continuă discutarea proiectelor de decret în problema aprovizionării. În aceeaşi şedinţă se discută şi o serie de alte probleme.

Prima jumătate a lunii august, mai tîrziu de 6 ale lunii

Lenin scrie chemarea „Tovarăşi muncitori! Pornim la lupta finală, hotărîtoare!"

Lenin îl primeşte pe K. H. Danişevski, membru al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de est, care îi prezintă un raport asupra cauzelor căderii oraşului Kazan.

August, 7

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectele de decret pentru asigurarea nevoilor ostaşilor Armatei Roşii şi ale familiilor lor, cu privire la drepturile şi obligaţiile Societăţii de Cruce Roşie din Rusia, cu privire la normele de aplicare o hotărîrii referitoare la asigurarea pentru caz de şomaj şi de boală, hotărîrea Consiliului economic superior prin care se interzice supunerea întreprinderilor naţionalizate şi a instituţiilor sovietice la impozite excepţionale de orice fel, normele pentru întocmirea ordinii de zi a şedinţelor Consiliului Comisarilor Poporului, precum şi alte probleme.

August, 8

Într-un bilet către A. D. Ţiurupa, Lenin face propuneri pentru organizarea şi intensificarea activităţii detaşamentelor de recoltare.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de hotărîre cu privire la Consiliul economic superior, precum şi alte probleme.

August, după 8

Într-o scrisoare către N. P. Briuhanov, locţiitorul comisarului poporului pentru aprovizionare, şi către alţi membri ai colegiului acestui comisariat în legătură cu aplicarea decretelor în problema aprovizionării, Lenin arată că principala sarcină a Comisariatului poporului pentru aprovizionare este aceea de a mobiliza masele muncitoare la luptă pentru cereale.

August, 9

Lenin discută cu I. H. Peters, preşedintele Comisiei Extraordinare (Ceka) din Rusia, situaţia din Nijni Novgorod în legătură cu informaţiile că în acest oraş se urzeşte un complot contrarevo-

www.dacoromanica.ro

luţionar; într-o scrisoare adresată Sovietului din Nijni Novgorod, el indică să se ia măsuri excepţionale împotriva răscoalei în curs de pregătire.

Lenin are o convorbire cu M. S. Kedrov, conducătorul comisiei Consiliului Comisarilor Poporului pentru Regiunea de nord, şi cu A. V. Eiduk, membru al acestei comisii, care veniseră de la Vologda să ceară ajutor pentru Frontul de la Arhanghelsk; pe raportul lui Eiduk cu privire la nevoile frontului, Lenin pune o rezoluţie în care recomandă Consiliului militar superior să satisfacă neîntîrziat cererile formulate în acest raport.

Lenin telegrafiază la Vologda lucrătorilor cu munci de răspundere în Comitetul executiv al guberniei Arhanghelsk (A. D. Metelev şi alţii), arătîndu-le că trebuie să rămînă pe loc pentru a pregăti apărarea oraşului şi a duce lupta împotriva contrarevoluţiei.

Lenin ia cuvîntul la un miting din raionul Sokolniki, vorbind despre „Al cincilea an de măcel mondial".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului în care se discută problema sporirii raţiei alimentare pentru copii în regiunile înfometate, precum şi măsurile luate de secţia combustibil a Consiliului economic superior pentru instituirea unui control riguros asupra pregătirii lemnelor de foc necesare Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţii şi altele.

August, 10 Într-o telegramă adresată lui V. V. Kuraev, membru al Comitetului gubernial Penza al P.C.(b) din Rusia, Lenin cere să se ia măsuri cît mai energice pentru reprimarea rapidă şi necruţătoare a rebeliunii chiabureşti din gubernia Penza.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă spre discutare raportul Comitetului provizoriu pentru organizarea uzinelor constructoare de maşini. În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectul de decret pentru înfiinţarea unui Institut politehnic la Ivanovo-Voznesensk, precum şi alte probleme.

În timpul şedinţei, Lenin are cu A. D. Ţiurupa un schimb de bileţele cu privire la măsurile necesare pentru asigurarea eficienţei colectărilor de cereale.

www.dacoromanica.ro

August, 11 Lenin semnează o directivă către Consiliul militar superior cu privire la întărirea Frontului de est.

August, 12 Într-o telegramă către A. E. Minkin, președintele prezidiului Sovietului gubernial Penza, Lenin recomandă ca reprimarea rebeliunii chiaburești să fie folosită ca prilej pentru confiscarea cerealelor deținute de chiaburi și pentru întărirea puterii sărăcimii în zona frontului.

Într-o telegramă adresată lui M. S. Kedrov, la Vologda, Lenin dispune să se ia măsuri pentru apărarea cu orice preț a orașului Kotlas.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; informează despre moartea eroică a lui I. Iudin, comandantul unui grup de trupe de pe frontul de luptă împotriva cehoslovacilor. În aceeași ședință se discută și raportul de activitate al comisiei pentru descongestionarea nodului feroviar Moscova, proiectul de contract-tip pentru acordare de concesiuni străinilor și alte probleme.

August, 12 sau 13 Într-o telegramă adresată lui V. V. Kuraev, la Penza, Lenin roagă să i se comunice ce măsuri se iau împotriva eserilor de stînga; subliniază că „e extrem de important să se adune și să se publice date faptice privind participarea eserilor de stînga la răscoala chiaburilor".

August, 14 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problema aprobării împuternicirilor Comitetului pentru ajutorarea victimelor rebeliunii albgardiste din Iaroslavl, cererea de a se aloca Comisariatului poporului pentru afacerile interne fondurile necesare pentru combaterea holerei, proiectele de decret privind fondurile bănești și cheltuielile Sovietelor locale, contribuția obligatorie a întreprinderilor la fondul pentru asigurarea familiilor de ostași ai Armatei Roșii, problema comerțului exterior etc.

August, 15 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectele de decret pentru chemarea sub arme a unor contingente, pentru mobilizarea unor uzine în interesul asigurării nevoilor frontului și alte probleme.

August, 16 Într-o telegramă adresată comisarului poporului pentru agricultură, S. P. Sereda, la Elet, Lenin

www.dacoromanica.ro

scrie că e necesar „ca treaba să fie în aşa fel organizată, încît strîngerea şi expedierea tuturor surplusurilor de cereale să se efectueze neîntrerupt, cuprinzînd o plasă după alta".

Lenin scrie conceptul de telegramă către toate Sovietele de deputaţi cu privire la alianţa dintre muncitori şi ţărani.

Lenin participă la şedinţa Comitetului din Moscova a P.C.(b) din Rusia, ia cuvîntul în problema tipăririi şi difuzării ziarelor „Pravda" şi „Izvestiia C.E.C." şi a organizării grupelor de simpatizanţi.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problema comisiei pentru schimbul de mărfuri cu Ucraina, proiectul de hotărîre cu privire la secţia ştiinţifică-tehnică de pe lîngă Consiliul economic superior şi alte probleme.

August, 17 Lenin discută cu A. M. Ignatiev despre dispozitivul inventat de acesta pentru corectarea tirului împotriva avioanelor şi-l îndrumă la şeful secţiei operative a Comisariatului poporului pentru treburile militaro-maritime, S. I. Aralov, cu un bilet în care roagă să i se asigure lui Ignatiev condiţii de lucru.

Într-o telegramă trimisă la Zadonsk (gubernia Voronej) către M. F. Boldîrev, preşedintele comitetului executiv, Lenin dispune să se ia cele mai energice măsuri pentru reprimarea rebeliunii chiabureşti.

August, 19 Lenin discută cu comunista franceză Jeanne Labourbe problema creării unei organizaţii a comuniştilor englezi şi francezi şi sarcinile acesteia pe teritoriul Rusiei Sovietice.

Lenin stă de vorbă cu ziaristul american R. Minor, apoi îl trimite la G. V. Cicerin cu un bilet în care-l roagă să examineze cererea lui Minor de a i se permite să facă, împreună cu ziaristul englez F. Price, o vizită pe Frontul de est.

Într-o telegramă trimisă la Zdoroveţ (gubernia Orel), Lenin arată că reprimarea necruţătoare a rebeliunii esero-chiabureşti trebuie îmbinată cu confiscarea tuturor cantităţilor de cereale deţinute de chiaburi.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problemele generale ale politicii de aprovizionare, proiectul de decret cu privire la unificarea tuturor forţelor armate ale republicii sub conducerea Comisariatului poporului pentru treburile militare, problema ajutorării victimelor terorii dezlănţuite de albgardişti şi intervenţionişti, proiectul de decret pentru completarea decretului Consiliului Comisarilor Poporului din 28 iunie 1918 cu privire la naţionalizarea întreprinderilor industriale, precum şi alte probleme.

August, nu mai devreme de 19 şi nu mai tîrziu de 21 ale lunii

Lenin discută cu E. B. Boş, preşedinta comitetului gubernial de partid Penza, situaţia din această gubernie şi de pe frontul Armatei I, dă indicaţii unor comisariate ale poporului să satisfacă nevoile guberniei Penza.

August, 20

Lenin scrie „Scrisoare către muncitorii americani". Într-o telegramă către comitetul executiv al judeţului Livensk (gubernia Orel), Lenin salută măsurile energice luate pentru reprimarea rebeliunii chiabureşti din acest judeţ, subliniază necesitatea organizării sărăcimii satelor şi a confiscării cerealelor şi celorlalte bunuri ale chiaburilor răsculaţi.

August, 21

Lenin stă de vorbă cu reprezentanţii C.E.C. din Turkestan, apoi îi trimite la Consiliul militar superior cu un bilet în care recomandă să fie examinată cererea lor de ajutor militar.

Într-o telegramă către comitetul executiv al guberniei Astrahan, Lenin cere să se ia măsuri pentru organizarea apărării Astrahanului.

Într-o telegramă trimisă la Saratov comisarului poporului V. N. Harlov, Lenin cere să se strîngă date mai precise despre cuantumul surplusurilor de cereale şi să fie premiate acele plase care au strîns toate surplusurile.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută Hotărîrea cu privire la organizarea miliţiei sovietice, problema acordării de fonduri la dispoziţia Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătăţii în vederea combaterii epidemiilor şi la dispoziţia Comisariatului poporului pentru comerţ şi industrie în vederea achiziţionării de mărfuri, raportul de

www.dacoromanica.ro

activitate al Centrului auto, precum şi alte probleme.

August, 22 Lenin are o convorbire cu internaţionalistul german Jacob Eckert.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie un proiect de hotărîre cu privire la preţul cartofilor.

August, 23 Într-o telegramă trimisă la Dmitrov comisarului civil Tokmakov, Lenin roagă să i se comunice amănunţit cum a fost reprimată rebeliunea chiaburească de la Rogacevo şi cere să se ia măsuri pentru confiscarea averii chiaburilor răsculaţi şi organizarea comitetelor sărăcimii.

Lenin ia cuvîntul la două mitinguri (unul în raionul Gorodskoi, iar celălalt în raionul Presnea) vorbind pe tema : „Pentru ce luptă comuniştii (bolşevicii) ?"

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de decret cu privire la cărţile de muncă, rapoartele cu privire la măsurile luate de Direcţia centrală de statistică în vederea asigurării evidenţei recoltei de cartofi, cu privire la măsurile luate de Comisariatul aprovizionării în vederea urgentării achiziţiilor de cartofi, propunerile Consiliului economic superior pentru stabilirea preţurilor oficiale, proiectul de decret pentru instituirea unei taxe de 5% asupra întreprinderilor comerciale, mersul naţionalizării stocurilor de manufactură existente în R.S.F.S.R., precum şi alte probleme.

August, 25 sau 26 Lenin îl primeşte pe K. A. Peterson, comisarul diviziei de puşcaşi letoni, care îi comunică planurile participanţilor la complotul antisovietic în fruntea căruia se afla reprezentantul diplomatic al Marii Britanii, R. Lokkart.

August, 26 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; propune să se aprobe cererea lui S. P. Naţarenus, comisarul extraordinar al ţinutului Murmansk-Marea Albă, de a i se acorda un concediu de două săptămîni. În aceeaşi şedinţă se discută problema completării Consiliului militar-revoluţionar al republicii, proiectul de decret pentru mobilizarea în armată a muncitorilor din guberniile Ivanovo-Voznesensk şi Kostroma care au servit înainte în artilerie, în tru-

www.dacoromanica.ro

pele tehnice şi de geniu, proiectul de hotărîre prin care se stabilea că agitatorii plecaţi voluntar pe front îşi păstrează dreptul asupra locului de muncă şi asupra cîştigului mediu, proiectul de decret pentru reducerea tarifelor la transporturile de cereale, precum şi alte probleme.

August, 27 — Într-o telegramă adresată lui S. P. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură, Lenin recomandă să se organizeze trimiterea în judeţul Eleţ a unor detaşamente de muncitori din Moscova, care să ajute la treierat.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, propune o serie de modificări în proiectul de decret cu privire la evidenţa şi repartizarea metalelor. În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectul de decret pentru chemarea sub arme a marinarilor, problema acordării de ajutor militar oraşului Groznîi, finanţarea aprovizionării cu lemne de foc etc.

August, 27 sau 28 — Lenin discută cu V. M. Smirnov problemele legate de apropiata lui plecare la Stockholm pentru a lucra în biroul de presă de pe lîngă reprezentanţa plenipotenţiară a R.S.F.S.R.

August, 28 — Lenin ia cuvîntul la primul Congres general al învăţămîntului din Rusia.

August, 29 — Lenin discută cu muncitorul finlandez G. Rovio despre situaţia din Finlanda.

Într-o scrisoare adresată lui V. M. Altfater la statul-major al forţelor maritime militare, Lenin cere să i se comunice clar şi precis în ce stadiu au ajuns pregătirile pentru trimiterea submarinelor pe Volga şi pe Marea Caspică.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, face o expunere în problema întocmirii rapoartelor de activitate ale comisariatelor poporului pentru perioada de după 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 şi prezintă proiectul de hotărîre scris de el în legătură cu aceasta. În aceeaşi şedinţă se discută şi raportul Comisiei pentru schimbul de mărfuri cu Ucraina, proiectul de hotărîre privind contopirea Direcţiei sanitare a armatei cu Comisariatul poporului pentru ocrotirea sănătăţii, proiectul de decret cu privire la mobilizarea medicilor, stomatologilor şi medicilor veterinari, subchirurgilor, felcerilor şi far-

www.dacoromanica.ro

maciştilor, raportul Comisariatului aprovizionării cu privire la colectarea cartofilor, precum şi alte probleme.

Într-o scrisoare adresată comisarilor poporului, Lenin dă instrucţiuni asupra felului în care trebuie să fie întocmite rapoartele de activitate ale comisariatelor poporului pentru perioada de după 25 octombrie (7 noiembrie) 1917.

Înainte de 30 august — Lenin are o convorbire cu O. V. Kuusinen şi I. Sirola despre crearea Partidului Comunist din Finlanda.

August, 30 — Lenin ia cuvîntul la mitingul din raionul Basmannîi, vorbind despre „Două puteri (dictatura proletariatului şi dictatura burgheziei)".

Lenin ia cuvîntul la mitingul din raionul Zamoskvorecie (la fosta uzină Michelson), vorbind despre „Două puteri (dictatura proletariatului şi dictatura burgheziei)". La ieşirea din uzină, Lenin este rănit de terorista eseră F. Kaplan.

Septembrie, 8 — Primind de la statul-major al Armatei a 5-a de pe Frontul de est o telegramă cu urări de grabnică însănătoşire, într-o telegramă de răspuns Lenin mulţumeşte pentru urările trimise şi îşi exprimă convingerea că acţiunile antisovietice ale corpului cehoslovac, ale albgardiştilor şi chiaburilor vor fi înăbuşite.

Septembrie, 11 — Lenin adresează comandamentului şi trupelor Frontului de est un mesaj de salut cu prilejul luării oraşului Kazan.

Septembrie, 16 — Pentru prima oară după convalescenţă, Lenin participă la o şedinţă a C.C. al P.C.(b) din Rusia în care se discută problemele privind Sindicatul general al lucrătorilor din instituţiile de credit (Banktrud), Conferinţa organizaţiei regionale Moscova a P.C.(b) din Rusia, şedinţa C.E.C., componenţa prezidiului Consiliului economic superior etc.

Septembrie, nu mai devreme de 16 ale lunii — Lenin are o convorbire cu membrii Biroului central al organizaţiilor comuniste din regiunile ocupate, în cadrul căreia subliniază necesitatea de a se desfăşura mai larg munca de agitaţie în rîndurile trupelor de ocupaţie.

Septembrie, 17 — Lenin scrie o scrisoare prezidiului conferinţei organizaţiilor cultural-educative proletare.

www.dacoromanica.ro

Pentru prima oară după convalescență, Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută raportul comisiei pentru anchetarea gestiunii secției de aprovizionare a agriculturii cu unelte de producție, contestația Controlului de stat împotriva aplicării noii scheme de salarizare a militarilor activi fără aprobarea prealabilă a Consiliului Comisarilor Poporului, precum și alte probleme.

În timpul ședinței, Lenin are cu N. N. Krestinski, comisarul poporului pentru finanțe, un schimb de bilețele în legătură cu activitatea comisiei pentru elaborarea proiectului de decret cu privire la impozitul în natură.

Septembrie, 18 Pe buletinul oficial referitor la starea sănătății sale, Lenin face următoarea însemnare : „Pe baza acestui buletin și dat fiind că mă simt foarte bine, rog insistent ca doctorii să nu fie deranjați cu telefoane și întrebări".

Lenin scrie un mesaj de salut către cei 400 de muncitori absolvenți ai școlii de cadre de comandă din Petrograd.

Într-o telegramă trimisă la Petrograd lui A. V. Lunacearski, comisarul poporului pentru învățământ, Lenin își exprimă indignarea față de inactivitatea celor răspunzători de executarea planului propagandei prin monumente.

Lenin primește în audiență pe M. N. Sanaev, președintele comitetului județean Sergaci al P.C. (b) din Rusia, discută cu el despre situația de la sate și-l trimite la redacția „Pravdei" cu o scrisoare în care roagă să se ia notă de cele comunicate de el, spre a fi tipărite în ziar.

Septembrie, 19 Într-o convorbire cu A. P. Spunde, membru al Sovietului din Ural și al comitetului organizației din Ural a P.C. (b) din Rusia, Lenin se interesează de activitatea lui V. R. Blücher și de eroicul marș al detașamentelor de muncitori din Ural de sub comanda lui.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de hotărîre cu privire la executarea acordului financiar de la 27 august 1918 cu Germania, precum și procedura naționalizării și lichidării instituțiilor de credit etc.

www.dacoromanica.ro

Înainte de 20 septembrie — Lenin discută cu A. G. Șleapnikov situația din Caucazul de nord.

Septembrie, 20 — În „Pravda" nr. 202 apare articolul lui Lenin „Despre caracterul ziarelor noastre".

Lenin scrie scrisoarea „Către tovarășii feroviari de la calea ferată Moscova-Kiev-Voronej".

Lenin scrie lui V. V. Vorovski la Stockholm, lui A. A. Ioffe la Berlin și I. A. Berzin la Berna scrisori cu privire la necesitatea luptei împotriva vulgarizării teoretice a marxismului de către K. Kautsky.

Septembrie, 21 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul dezbaterii problemei impozitului în natură, Lenin face o serie de calcule, scrie planul cuvîntării sale, observații pe marginea proiectului și principiile fundamentale ale decretului. În aceeași ședință au fost dezbătute și problemele privind denunțarea tratatelor guvernului fostului Imperiu rus și prelungirea termenului de renunțare la cetățenia rusă.

Septembrie, 22 — Ca răspuns la comunicarea cu privire la luarea orașului Simbirsk, în numele tuturor oamenilor muncii V. I. Lenin felicită Armata I de pe Frontul de est.

Lenin scrie scrisoarea „Către ostașii roșii care au participat la luarea orașului Kazan".

Septembrie, 23 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul în legătură cu dările de seamă ale comisariatelor poporului. În aceeași ședință se discută și proiectul de decret cu privire la fondul de alimentație al copiilor, problema alocării de fonduri la dispoziția Consiliului economic superior pentru satisfacerea nevoilor urgente ale uzinelor care lucrează pentru front, proiectul decretului cu privire la zilele de sărbătoare legală și alte probleme.

Septembrie, 24 sau 25 — Lenin pleacă la odihnă în împrejurimile Moscovei.

După 25 septembrie — Într-o convorbire cu comunistul olandez S. Rudgers, de profesie inginer, care sosise din S.U.A. prin Japonia și Siberia, Lenin discută despre mișcarea muncitorească și socialistă din America, Japonia și Olanda.

www.dacoromanica.ro

Septembrie — Lenin discută cu A. M. Gorki.

Octombrie, 1 — Într-o scrisoare către I. M. Sverdlov și L. D. Troțki, V. I. Lenin propune să se convoace o ședință comună a C.E.C. din Rusia și a Sovietului din Moscova, împreună cu Sovietele raionale și cu sindicatele, în legătură cu avîntul mișcării revoluționare din Germania. Lenin formulează punctele esențiale ale rezoluției ce urmează a fi propusă în această ședință.

Octombrie, 2 — Lenin adresează o scrisoare ședinței comune a C.E.C. din Rusia și a Sovietului din Moscova cu reprezentanții comitetelor de întreprindere și ai sindicatelor.

Înainte de 9 octombrie — Lenin începe să lucreze la broșura „Revoluția proletară și renegatul Kautsky".

Octombrie, 9 — Lenin scrie articolul „Revoluția proletară și renegatul Kautsky".

Octombrie, 10 — Într-un bilet adresat lui G. V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, sau locțiitorului său L. M. Karahan, Lenin roagă să se trimită la Berlin (pentru A. A. Ioffe, V. V. Vorovski și I. A. Berzin) 12 exemplare din articolul „Revoluția proletară și renegatul Kautsky", apărut în „Pravda", împreună cu o scrisoare din partea lui și cu rugămintea de a se lua măsuri pentru traducerea articolului și publicarea lui.

Într-o scrisoare către G. V. Cicerin și L. M. Karahan, Lenin sprijină propunerea lor de a se trimite președintelui S.U.A., W. Wilson, o notă cu privire la rolul S.U.A. în organizarea intervenției antisovietice și aţîţarea războiului civil în Rusia Sovietică, formulînd totodată punctele esențiale ale acestei note.

Octombrie, 12 — Într-o scrisoare adresată prezidiului Sovietului din Moscova, Lenin își exprimă indignarea față de hotărîrea acestuia de a-și declina răspunderea pentru acțiunea de înfrumusețare a Moscovei cu monumente ale militanților mișcării revoluționare, acțiune întreprinsă în vederea aniversării Revoluției din Octombrie.

Nu mai tîrziu de 15 octombrie — Lenin se întoarce la Moscova.

www.dacoromanica.ro

Octombrie, 15 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie propuneri în vederea unei hotărîri pentru alocare de fonduri la dispoziția Comisariatului aprovizionării pentru retribuirea membrilor comitetelor sărăcimii și un proiect de hotărîre pe marginea unui raport cu privire la activitatea exploatărilor forestiere. În aceeași ședință se discută și alte probleme.

Octombrie, 16 — Lenin ține o consfătuire cu delegații la congresul al II-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Ucraina, în ajunul deschiderii acestuia la Moscova.

Octombrie, 17 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul la discuțiile pe marginea decretului cu privire la coloniștii germani din regiunea Volgăi.

Octombrie, 18 — Lenin adresează membrilor grupului „Spartacus" o scrisoare în care exprimă cele mai bune urări social-democraților internaționaliști germani.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului în care se discută proiectul de decret cu privire la înființarea de consulate, problema scutirii de serviciul militar a unor categorii de muncitori de la minele de cărbuni și de la exploatările forestiere, acordul cu Germania în problema cetățeniei persoanelor originare din Kurlanda, Estlanda, Liflanda și Lituania etc.

Octombrie, 19 — Lenin discută cu S. S. Pestkovski, locțiitorul comisarului poporului pentru problemele naționalităților, problemele referitoare la munca de partid în teritoriile ocupate de germani.

Lenin prezidează ședința Consiliului comisarilor poporului, în care se discută problema impunerii în natură a gospodăriilor agricole prin prelevarea unei părți din produsele agricole, precum și raportul comisiei pentru problema coloniștilor germani și alte probleme.

Octombrie, 20 — Lenin trimite lui I. I. Vațetis, comandantul-șef al forțelor armate ale republicii, o telegramă în care îi cere să ia cele mai energice măsuri pentru grăbirea recuceririi uzinei „Votkinski" și a celei din Ijevsk.

Între 15 și 22 octombrie — Într-o petiție adresată comitetului sindicatului ziariștilor sovietici, Lenin cere să fie înscris printre membrii acestui sindicat.

www.dacoromanica.ro

Octombrie, 22

Lenin participă la şedinţa C.C. al P.C. (b) din Rusia *. În legătură cu apropiata convocare a congresului Sovietelor, Lenin e însărcinat să prezinte raportul cu privire la aniversarea Puterii sovietice şi raportul cu privire la situaţia internaţională. În aceeaşi şedinţă au fost discutate şi alte probleme.

Lenin prezintă un raport la şedinţa comună a C.E.C. din Rusia şi a Sovietului din Moscova cu reprezentanţii comitetelor de întreprindere şi ai sindicatelor; la şedinţă se adoptă rezoluţia scrisă de Lenin.

Lenin scrie prefaţa la ediţia a II-a a broşurii sale „Partidele politice din Rusia şi sarcinile proletariatului".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; îşi face însemnări pentru şedinţa următoare a consiliului. În această şedinţă se discută proiectele de decret şi de hotărîre cu privire la impozitul revoluţionar excepţional, proiectul de decret pentru organizarea secţiilor financiare ale comitetelor executive ale Sovietelor guberniale şi judeţene, precum şi alte probleme.

Octombrie, 23

Lenin discută cu I. V. Stalin, care sosise de la Ţaritîn, situaţia de pe Frontul de sud.

În numele Comitetului Central al P.C. (b) din Rusia, Lenin scrie textul unei radiograme către A. A. Ioffe, la Berlin, cu rugămintea de a transmite un salut fierbinte lui Karl Liebknecht cu ocazia eliberării lui din închisoare.

Octombrie, 24

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de decret pentru înlocuirea armei de 7,62 mm aflată în dotarea trupelor subordonate comisariatelor poporului (cu excepţia celui pentru treburile militare), precum şi a detaşamentelor de pază şi a altor detaşamente cu puşti de alte modele; în aceeaşi şedinţă se discută şi situaţia de la căile ferate şi relaţiile dintre Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie şi celelalte comisariate ale republicii etc.

* Materialele din această perioadă de activitate a C.C. al P.C.(b) din Rusia nu s-au păstrat în întregime. În procesele-verbale referitoare la această şedinţă şi la cele următoare (din 22 şi 25 octombrie, 17 şi 19 decembrie 1918, 16 ianuarie, 4 şi 5 februarie 1919) lipsesc listele de prezenţă. Dar din cuprinsul proceselor-verbale de şedinţă ale C.C. şi al altor documente reiese că, cu unele rare excepţii, Lenin a participat la toate şedinţele C.C. al P.C.(b) din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Octombrie, 25 — Lenin participă la o şedinţă a C.C. al P.C. (b) din Rusia în care se discută munca organizaţiilor de partid din armată, problema Ucrainei etc.

Octombrie, 26 — Lenin stă de vorbă cu delegaţii organizaţiilor din Moscova care nu reuşiseră să achiziţioneze cereale în termenul stabilit prin hotărîrea Sovietului din Moscova cu privire la libera transportare a cîte 1 pud şi jumătate de alimente de fiecare persoană ; apoi îi îndrumă la N. P. Briuhanov, adjunctul comisarului poporului pentru aprovizionare, cu un bilet în care-l roagă să le dea tot ajutorul posibil.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; în legătură cu discutarea raportului lui V. I. Nevski cu privire la situaţia de la căile ferate îşi face însemnări pentru o hotărîre în această problemă. În aceeaşi şedinţă se discută şi problema anulării titlurilor purtătoare de dobîndă emise de stat, proiectul de decret cu privire la instituirea unui impozit excepţional, un referat în problema impunerii în natură a gospodăriilor agricole, precum şi alte probleme.

Octombrie, 27 — Lenin stă de vorbă cu un grup de muncitori din raionul Vîborg (Petrograd) trimişi în delegaţie pe Frontul de sud, care i s-au plîns de birocratismul de la Sovietul din Moscova ; îi îndrumează la acest Soviet cu un bilet în care roagă să fie primiţi imediat şi să se ia măsuri pentru lichidarea excesului de formalităţi la primirea solicitatorilor.

Octombrie, 28 — Lenin semnează o telegramă adresată : Perm, Consiliului economic Ural, cu indicaţia ca direcţia Uzinei din Berezniki să înceapă imediat lucrările pentru organizarea producţiei de radiu.

Octombrie, 29 — Lenin stă de vorbă cu delegaţii la primul Congres al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia ; într-un bilet adresat lui I. M. Sverdlov, îl roagă să acorde Uniunii tineretului un ajutor material.

Lenin discută cu A. I. Sviderski, membru al colegiului Comisariatului aprovizionării, problema organizării „inspecţiei de control şi rechiziţie" şi posibilitatea de a folosi în acest scop muncitori de la organele de colectare.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de de-

www.dacoromanica.ro

cret cu privire la predarea tuturor armelor deţinute de populaţie şi proiectul de hotărîre pentru înfiinţarea de secţii de repartizare a forţei de muncă pe lîngă Comisariatul poporului pentru problemele muncii, precum şi problema impozitelor revoluţionare excepţionale introduse de Sovietele locale şi alocarea de fonduri la dispoziţia Consiliului economic superior pentru acoperirea cheltuielilor necesitate de producţia de glucoză din cartofi etc.

Octombrie, 31 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de decret pentru organizarea secţiilor financiare ale comitetelor executive guberniale şi judeţene ale Sovietelor, proiectul de hotărîre cu privire la asigurările sociale ale oamenilor muncii, proiectul de decret cu privire la fuzionarea administraţiilor financiare cu instituţiile Băncii poporului, proiectul de decret pentru înfiinţarea Comisiei extraordinare a transporturilor şi alte probleme.

Sfîrşitul lunii octombrie — Lenin semnează mesajul C.C. al P.C. (b) din Rusia „Către grupul «Spartacus» din Germania şi către Partidul Comunist din Austria germană".

Noiembrie, 1 — Într-o scrisoare adresată lui I. A. Berzin în Elveţia, Lenin îl informează că i-a trimis o parte din textul broşurii „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky", rugîndu-l totodată s-o dea cît mai repede la tradus, iar în ediţia franceză a cărţii „Statul şi revoluţia", în prefaţa din partea editorului, să facă o critică a concepţiilor lui K. Kautsky şi E. Vandervelde.

Noiembrie, 2 — Lenin scrie schiţa de teze pentru o hotărîre cu privire la respectarea riguroasă a legilor, propunînd totodată ca C.C. al P.C. (b) din Rusia să aprobe în principiu tezele şi să însărcineze Comisariatul poporului pentru justiţie să le redacteze sub formă de decret.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; face în afara ordinii de zi o declaraţie în legătură cu apelul C.E.C. şi al C.C.P. către oamenii muncii din Austro-Ungaria; în cursul discutării problemei depozitelor de stat pentru ţesături şi confecţii, el îşi notează o serie de puncte în legătură cu această problemă şi

www.dacoromanica.ro

face modificări şi completări în textul proiectului de hotărîre. În aceeaşi şedinţă au fost discutate şi problema alocării de fonduri la dispoziţia Consiliului economic superior pentru înfăptuirea monopolului de stat asupra ţesăturilor, normele pentru întocmirea şi executarea bugetului general de venituri şi cheltuieli ale R.S.F.S.R. în primul semestru al anului 1919, bugetul de venituri şi cheltuieli pe semestrul II al anului 1918, decretul cu privire la crearea unui fond special destinat finanţării măsurilor pentru dezvoltarea agriculturii, raportul cu privire la combustibil şi alte probleme.

Noiembrie, între 2 şi 6 — Lenin discută cu F. Price, corespondentul ziarului englez „The Manchester Guardian", despre situaţia internaţională a Republicii sovietice.

Noiembrie, 3 — Din balconul Sovietului din Moscova, Lenin rosteşte o cuvîntare la demonstraţia organizată în cinstea revoluţiei austro-ungare.

Înainte de 5 noiembrie — Lenin are o convorbire cu S. I. Gusev, membru al Consiliului militar-revoluţionar al Armatei a II-a a Frontului de est, îl roagă să transmită ostaşilor Armatei a II-a că de ziua aniversării Revoluţiei din Octombrie aşteaptă să i se raporteze că Ijevskul a fost cucerit.

Noiembrie, 5 — Lenin semnează o radiogramă către toţi comandanţii, conducătorii militari şi comandanţii de armată, către toate Sovietele de deputaţi, în care se anunţă că Germania a rupt relaţiile diplomatice cu Rusia Sovietică.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută normele privind publicarea decretelor şi hotărîrilor Consiliului Comisarilor Poporului în „Izvestiia C.E.C.", problema fuzionării publicaţiilor unor comisariate, problema fondului pentru alimentaţia copiilor etc.

Noiembrie, 6 — În prima şedinţă a celui de-al VI-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii, Lenin rosteşte o cuvîntare despre aniversarea Revoluţiei din Octombrie.

Lenin ia cuvîntul în şedinţa festivă a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia şi a Consiliului sindicatelor din Moscova, precum şi la o seară literară organizată de Proletkultul din

www.dacoromanica.ro

Moscova, vorbind despre aniversarea Revoluției din Octombrie.

Noiembrie, 6 sau 7 — Lenin rostește o cuvîntare la mitingul muncitorilor de la uzina fostă Michelson.

Noiembrie, 7 — Lenin ia cuvîntul la dezvelirea monumentului lui K. Marx și F. Engels, în Piața Revoluției; dezvelește în Piața Roșie placa comemorativă închinată luptătorilor Revoluției din Octombrie și rostește o cuvîntare cu acest prilej.

Lenin ia cuvîntul la mitingul-concert al lucrătorilor Comisiei extraordinare (Ceka) din Rusia.

Într-o telegramă de răspuns adresată comandantului Armatei a II-a, Lenin salută pe ostașii roșii cu prilejul luării Ijevskului și îi felicită cu prilejul aniversării Revoluției din Octombrie.

Noiembrie, 8 — În ședința a doua a celui de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin rostește o cuvîntare despre situația internațională.

Lenin ia cuvîntul la consfătuirea delegaților comitetelor sărăcimii din guberniile centrale.

În noaptea de 9 spre 10 noiembrie — Într-o telegramă urgentă adresată comitetelor executive și comitetelor de partid din guberniile Orel și Kursk, Lenin le informează despre începerea revoluției în Germania și luarea puterii de către muncitori și soldați, și subliniază că e necesar să se ia toate măsurile pentru ca aceste evenimente să fie aduse la cunoștința soldaților germani din Ucraina.

Noiembrie, 10 — Lenin scrie „Telegramă circulară către toate Sovietele de deputați" și o telefonogramă la Petrograd, în care comunică știrile primite în noaptea precedentă cu privire la victoria revoluției în Germania și roagă să se ia toate măsurile pentru ca acest eveniment să fie adus la cunoștința populației și a soldaților germani la toate punctele de frontieră. Într-o radiogramă către toate Sovietele de deputați din zona de frontieră, Lenin le informează asupra mersului revoluției din Germania și le trasează sarcina să uzeze de toate mijloacele ce le stau la dispoziție pentru a aduce aceste fapte la cunoștința soldaților germani. Lenin termină de scris broșura „Revoluția proletară și renegatul Kautsky".

www.dacoromanica.ro

La inaugurarea clubului „Revoluția din Octombrie" din raionul Hamovniki, Lenin rostește o cuvîntare despre momentul actual.

Mai tîrziu de 10 noiembrie — Lenin scrie anexa II la broșura „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" — „O nouă carte a lui Vandervelde despre stat".

Lenin acordă un interviu ziaristului american R. Minor, înaintea plecării acestuia în Germania.

Noiembrie, 11 — Lenin ia cuvîntul la festivalul organizat de comuniștii din Moscova la Teatrul Mare, vorbind despre situația internațională.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul și face o expunere asupra evenimentelor revoluționare din Germania. În aceeași ședință se discută problema alocării de fonduri la dispoziția Comisariatului marinei pentru organizarea lucrărilor la uzinele „Ijorskie" și „Obuhov" etc.

Noiembrie, 12 — Lenin stă de vorbă cu O. M. Leșcinski și A. I. Iakovlev, care sosiseră la cel de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia ca delegați din partea Armatei a 11-a din Caucazul de nord, care cer să se acorde acestei armate muniții și echipament; se interesează de G. K. Ordjonikidze, le promite că chiar în aceeași zi va pune problema lor în ședința C.C. al partidului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul discutării proiectului de decret cu privire la organizarea aprovizionării, el scrie punctul „a" și, în cîteva variante, ciorna punctului „b" ale hotărîrii. În aceeași ședință se discută și raportul de activitate al Cekăi, proiectele de decret cu privire la chemarea sub arme a medicilor, plata salariilor cuvenite muncitorilor și funcționarilor (din întreprinderile particulare, naționalizate și de stat) care au stat vremelnic în teritoriile ocupate, precum și alte probleme.

Noiembrie, 13 — Într-o telegramă adresată lui Ivanov, președintele organizației de partid din Unecea (gub. Cernigov), Lenin mulțumește pentru mesajele pe care i le-au trimis reprezentanții soldaților germani revoluționari, delegații Sovietului din Lîșcicensk, organizația de partid din Unecea și

www.dacoromanica.ro

N. A. Şciors, comandantul regimentului „Bogun"; totodată el exprimă dezideratul ca soldaţii germani să participe la eliberarea Ucrainei.

Într-o telegramă adresată Comitetului gubernial Orel al P.C. (b) din Rusia, Lenin îi cere să comunice în toate localităţile de frontieră cu Ucraina conţinutul telegramei de salut primite din Unecea din partea soldaţilor germani revoluţionari şi să adreseze soldaţilor germani apelul de a ajuta la eliberarea Ucrainei.

Noiembrie, 14 În „Pravda" nr. 246 apare hotărîrea C.E.C. din Rusia cu privire la anularea tratatului de la Brest-Litovsk, semnată de Lenin şi de Sverdlov.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă o informare cu privire la situaţia internaţională. În aceeaşi şedinţă se discută problema alocării unei sume de 500 000 000 de ruble la dispoziţia Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roşii şi 100 000 000 de ruble la dispoziţia Comisariatului poporului pentru comerţ şi industrie în vederea achiziţionării de mărfuri de primă necesitate din străinătate etc.

Noiembrie, 15 Într-o telegramă adresată la Serpuhov comandantului-şef I. I. Vaţetis, Lenin roagă „să fie favorabil soluţionat" proiectul Biroului central al organizaţiilor comuniste din regiunile ocupate de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia referitor la formarea a două batalioane de şoc: unul polonez şi altul lituanian.

Noiembrie, 16 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; în timpul discutării raportului cu privire la descărcarea trenurilor sosite la Moscova, scrie un bilet către L. B. Kamenev, preşedintele Sovietului din Moscova, în care îi dă indicaţia „să mobilizeze pe *toată lumea* şi să descarce manual vagoanele". În aceeaşi şedinţă se discută şi bugetul de venituri şi cheltuieli ale statului pe perioada iulie-decembrie 1918, proiectul de decret cu privire la bugetul pe perioada iulie-decembrie 1918, raportul cu privire la repartizarea hîrtiei şi reducerea tirajului ziarelor, problema alocării de fonduri la dispoziţia cooperativei muncitoreşti centrale din Moscova pentru organizarea de centre de desfacere pentru ostaşii Armatei Roşii pe fronturi etc.

www.dacoromanica.ro

Nu mai devreme de 16 şi nu mai târziu de 18 noiembrie

Lenin primeşte o delegaţie a Congresului reprezentanţilor cooperaţiei de credit — acţionari ai Băncii populare (cooperatiste) din Moscova.

Noiembrie, 19

Lenin rosteşte o cuvîntare la primul Congres general al muncitoarelor din Rusia.

Luînd cunoştinţă de propunerea comisarului sucursalei din Regiunea de nord a Băncii poporului, de a se sărbători prima aniversare a decretului pentru naţionalizarea băncilor particulare, Lenin scrie pe această propunere: „E timpul, cred, să se termine cu sărbătoririle. Ar fi ceva *ridicol!* «Să sărbătorim» ziua de 14 decembrie printr-o judicioasă, reuşită, abilă şi rapidă *fuzionare* a Băncii cooperatiste cu Banca de Stat".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un proiect de hotărîre prin care se respinge proiectul de decret prezentat de Comisariatul poporului pentru prevederi sociale şi care prevedea că „Casele copilului" vor rămîne în administrarea acestui comisariat. În aceeaşi şedinţă se discută de asemenea problema municipalizării şi naţionalizării comerţului particular, un proiect de hotărîre cu privire la încetarea apariţiei unor ziare în scopul economisirii hîrtiei, precum şi alte probleme.

Noiembrie, 20

Lenin scrie articolul „Preţioasele mărturisiri ale lui Pitirim Sorokin".

Lenin ia cuvîntul la adunarea organizată de Comitetul orăşenesc Moscova şi de Comitetul raional Presnea ale P.C. (b) din Rusia pentru sărbătorirea lui în calitate de conducător al P.C. (b) din Rusia şi al guvernului sovietic.

După 20 noiembrie

Lenin îl primeşte pe M. S. Kedrov, care îl informează asupra mersului lucrărilor de descongestionare a nodului feroviar Moscova.

Noiembrie, 21

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; face completări la proiectul de decret „Cu privire la organizarea aprovizionării populaţiei cu toate produsele şi obiectele de consum personal şi de uz casnic" şi o modificare în proiectul de decret prin care Consiliul militar-revoluţionar este autorizat să cheltuiască 50 000 000

www.dacoromanica.ro

de ruble pentru luarea măsurilor impuse de împrejurările militare excepționale din Lituania, Bielorusia și Polonia. În aceeași ședință se discută problema asigurării cu autovehicule a Armatei Roșii, proiectele de decret cu privire la serviciul de poștă și telegraf, precum și alte probleme.

Noiembrie, 23 — Lenin stă de vorbă cu delegația indiană care a adus un mesaj de salut adresat Rusiei Sovietice din partea popoarelor Indiei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută activitatea Colegiului central pentru problemele prizonierilor și refugiaților, proiectul de hotărîre cu privire la reluarea activității de aprovizionare în localitățile eliberate de sub ocupație, proiectele de decret cu privire la zilele de sărbătoare legală în Republica sovietică, cu privire la reorganizarea asigurărilor în Rusia și alte probleme.

Noiembrie, 24 — Lenin ia cuvîntul la un miting al feroviarilor din Moscova.

Lenin ia cuvîntul la mitingul organizat cu prilejul „Zilei ofițerului roșu".

Nu mai devreme de 24 noiembrie — Lenin primește pe delegații fracțiunii comuniste a secției aprovizionare din cadrul Sovietului din Moscova.

Noiembrie, 26 — Lenin ia cuvîntul la adunarea împuterniciților Cooperativei muncitorești centrale din Moscova.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problema înființării unei comisii superioare a comunicațiilor telegrafice, decretul prin care operele științifice, literare, muzicale și artistice sînt declarate patrimoniul statului, regulamentul general al rechizițiilor, problema realizării unui impozit de 10 miliarde etc.

Noiembrie, 27 — În cadrul unei adunări a activiștilor de partid din Moscova, Lenin face o expunere despre atitudinea proletariatului față de democrația micburgheză și rostește cuvîntul de încheiere la această expunere.

Noiembrie, 28 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; în legătură cu discutarea situației serviciului sanitar al armatei, examinează un tabel cu numărul paturilor la centrele de eva-

www.dacoromanica.ro

cuare, face pe marginea lui o serie de calcule şi însemnări. În aceeaşi şedinţă se discută şi problema declarării stării de război la căile ferate ale republicii, problema amestecului autorităţilor militare în operaţiile de colectare etc.

Noiembrie, 29 Lenin semnează o serie de telegrame adresate la Nijni Novgorod secţiei guberniale de aprovizionare, comisarului militar al guberniei şi consiliului economic local, cu indicaţia de a aproviziona laboratorul de radio din Nijni Novgorod cu alimente şi materiale de construcţii.

Lenin stă de vorbă cu Lau Siu-djau şi Cian In-ciun, reprezentanţii muncitorilor chinezi din Rusia.

Lenin vorbeşte prin fir direct cu B. M. Volin, preşedintele Comitetului executiv gubernial şi membru al Comitetului gubernial Orel al P.C. (b) din Rusia, dîndu-i indicaţii asupra atitudinii pe care trebuie s-o adopte faţă de Congresul Sovietelor de deputaţi ai soldaţilor armatei germane din Ucraina, care urma să se întrunească la Gomel.

Lenin completează şi semnează telegrama adresată comandantului-şef I. I. Vaţetis, în care se arată că trupele Armatei Roşii trebuie să sprijine guvernele sovietice de pe teritoriul Letoniei, Estlandei, Ucrainei şi Lituaniei.

Noiembrie, 30 Lenin semnează hotărîrea C.E.C. din Rusia cu privire la constituirea Consiliului Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti.

Toamna Lenin vizitează atelierele de reparaţii de vagoane ale căii ferate Moscova-Kursk, stă de vorbă cu muncitorii, apoi ia cuvîntul la mitingul feroviarilor.

Decembrie, 1 Lenin prezidează prima şedinţă a Consiliului Apărării Muncitoreşti şi Ţărăneşti ; în cadrul discutării problemelor referitoare la activitatea transportului şi la aprovizionarea cu combustibil se creează comisii ale Consiliului Apărării, sub preşedinţia lui Lenin. În aceeaşi şedinţă se discută şi problema aprovizionării, cea a mobilizării cadrelor tehnice, a inspecţiei militare superioare etc.

Decembrie, 2 Lenin participă la o consfătuire consacrată problemei relaţiilor dintre Sindicatul general al lu-

www.dacoromanica.ro

crătorilor din instituţiile de credit din Rusia (Banktrud) şi Sindicatul lucrătorilor Băncii poporului (Banksotrud), precum şi problemei convocării congresului de constituire a unui sindicat unic al funcţionarilor de bancă.

Lenin prezidează şedinţa comisiei combustibilului din cadrul Consiliului Apărării, formulează observaţii pe marginea problemelor discutate şi propune o serie de măsuri practice pentru procurarea de combustibil, scrie proiecte de hotărîri în problemele organizatorice şi cu privire la exploatările forestiere.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectele de decret pentru organizarea unei secţii de propagandă internaţională pe lîngă C.E.C. al Sovietelor din Rusia, pentru stabilirea zilelor de sărbătoare legală, pentru naţionalizarea Băncii populare (cooperatiste), pentru acordarea de credite cooperaţiei, problema naţionalizării băncilor străine etc.

Decembrie, 3 Lenin prezidează şedinţa comisiei Consiliului Apărării însărcinată cu problema controlului efectiv, ia cuvîntul la dezbateri, scrie un concept de proiect şi un proiect de hotărîre cu privire la folosirea Controlului de stat.

Lenin prezidează şedinţa comisiei Consiliului Apărării pentru problemele activităţii Cekăi în transporturi, scrie propuneri pentru un proiect de hotărîre.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută următoarele chestiuni: trecerea tuturor navelor comerciale sub administrarea Direcţiei generale a transporturilor pe apă, editarea unei crestomaţii populare consacrate Constituţiei şi legislaţiei R.S.F.S.R., transformarea în muzeu a marelui palat al Kremlinului, decretul cu privire la fondurile băneşti şi cheltuielile Sovietelor locale şi altele.

Decembrie, 4 Într-o scrisoare adresată lui G. M. Serrati, lider al Partidului socialist italian, Lenin îşi exprimă speranţa că în Italia, ca şi în alte ţări ale Antantei, se apropie revoluţia proletară.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; scrie propuneri în problema intensificării ritmului şi a sporirii volumului colectărilor de produse alimentare. În aceeaşi şedinţă au fost dis-

www.dacoromanica.ro

cutate şi problema trecerii fabricilor de cartuşe şi de armament din Tula la lucrul în trei schimburi, măsuri pentru instituirea unui control efectiv asupra consumului de cartuşe pe fronturi, necesitatea mobilizării tuturor persoanelor capabile să ocupe posturi de comandă etc.

Decembrie, 5 — Lenin prezidează şedinţa comisiei Consiliului Apărării pentru producţia de cartuşe, ia de mai multe ori cuvîntul, îşi face însemnări cu privire la situaţia de la fabrica de cartuşe din Tula, scrie un concept de hotărîre cu privire la sporirea producţiei de cartuşe, o schiţă de plan pe anul 1919.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; în legătură cu discutarea „Hotărîrii cu privire la organizarea inspecţiei muncitoreşti în domeniul aprovizionării", scrie un concept de decizie a Consiliului Comisarilor Poporului în această problemă şi formulează observaţii pe marginea proiectului de „Hotărîre". În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectele de hotărîri cu privire la comandantul unei armate care face parte dintr-un front, cu privire la comandantul frontului şi la comandantul-şef al tuturor forţelor armate ale republicii, decretul cu privire la desfiinţarea taxelor vamale la produsele alimentare importate, problema organizării unui recensămînt al industriei etc.

Nu mai tîrziu de 6 decembrie — Lenin face însemnări pe marginea proiectului de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la convocarea Congresului general al funcţionarilor de bancă din Rusia.

Decembrie, 7 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; propune să fie numit un corespondent special care să pregătească pentru presă materialele referitoare la activitatea Consiliului Comisarilor Poporului. În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectele de decret pentru mobilizarea foştilor ofiţeri în Armata Roşie, pentru recunoaşterea independenţei Republicii Sovietice Estlanda, precum şi alte probleme.

Decembrie, 8 — Lenin rosteşte o cuvîntare la Congresul Sovietelor, al comitetelor sărăcimii şi al comitetelor raionale de partid din gubernia Moscova.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; prezintă o informare asupra rezultatelor unei

www.dacoromanica.ro

inspecții făcute la depozitul din Hodînka al Comitetului de aprovizionare din regiunea Moscova ; își face însemnări în problema echipării, înarmării și aprovizionării a zece divizii în curs de formare. În aceeași ședință se discută un raport cu privire la asigurarea cu alimente a uzinelor din Tula, proiectul de hotărîre împotriva regionalismului și a birocratismului, problema mobilizării populației pentru lucrări silvice etc.

Decembrie, 9 Lenin rostește o cuvîntare la ședința de seară a celui de-al III-lea Congres al cooperației muncitorești.

Decembrie, 10 Lenin prezidează lucrările comisiei Consiliului Apărării însărcinată cu problema controlului efectiv, ia de trei ori cuvîntul la discutarea raportului asupra îndeplinirii hotărîrii din 3 decembrie a comisiei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; face o comunicare în legătură cu memoriul din 3 decembrie al Comitetului executiv al guberniei Ivanovo-Voznesensk cu privire la situația alimentară grea a acestei gubernii. În aceeași ședință se discută și cererea unor organizații muncitorești din Moscova de a li se aproba să facă pe cont propriu achiziții de produse neraționalizate, precum și problema includerii în Comisariatul aprovizionării a unor reprezentanți ai muncitorilor din Petrograd și Moscova, alocarea de fonduri pentru propaganda în rîndurile prizonierilor capturați în luptele cu trupele intervenționiste, proiectul de decret pentru mobilizarea știutorilor de carte și organizarea popularizării realizărilor orînduirii sovietice etc.

Decembrie, 11 Lenin ia cuvîntul la primul Congres general al secțiilor agrare, comitetelor sărăcimii și comunelor agricole din Rusia.

Lenin îi trimite lui V. D. Bonci-Bruevici textul unei broșuri conținînd hotărîrea Congresului al VI-lea al Sovietelor în problema aplicării legilor, rugîndu-l să-i dea un titlu „cît mai clar și mai sugestiv" și să-l editeze cît mai repede în broșură.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării ; face o comunicare în legătură cu formularele de delegație pentru membrii grupelor de control și

www.dacoromanica.ro

revizie, și cu privire la adoptarea unor măsuri urgente pentru îmbunătățirea aprovizionării. În aceeași ședință au fost discutate: problema reglementării transporturilor pe calea ferată, rapoartele cu privire la introducerea sistemului de salarizare în acord premial la căile ferate, cu privire la aprovizionarea unor categorii de muncitori cu alimente și obiecte de primă necesitate, precum și alte probleme.

Decembrie, 12 Lenin scrie „Schiță de directive cu privire la conducerea instituțiilor sovietice".

Lenin scrie proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia în problema evidenței membrilor de partid.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie un concept de hotărîre și ia cuvîntul pe marginea raportului cu privire la înfăptuirea prevederilor decretului pentru instituirea unui impozit excepțional de 10 miliarde și a impozitului în natură; ia cuvîntul la discuțiile pe marginea problemei elaborării unui tarif unic la *transporturile* de pasageri. În aceeași ședință au fost discutate și alte probleme.

Decembrie, 13 Într-o telegramă adresată lui L. D. Troțki, președintele Consiliului militar-revoluționar al republicii, Lenin îi aduce la cunoștință că orașul Perm se află într-o situație deosebit de grea, indică să se trimită acolo întăriri și să se atragă atenția Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est asupra marii însemnătăți a păstrării raionului Kizel, care aprovizionează cu cărbune uzinele și calea ferată din Ural.

Nu mai tîrziu de 14 decembrie Lenin discută cu reprezentanții Sindicatului funcționarilor din industrie și comerț problema municipalizării comerțului.

Decembrie, 14 Lenin ia cuvîntul la o conferință muncitorească din raionul Presnea.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia de două ori cuvîntul la dezbaterile în jurul desființării prețurilor fixe la cartofi; scrie un proiect de hotărîre în problema finanțării Centralei textilelor. În aceeași ședință se discută problema organizării de gospodării agricole de către Sovietele orășenești și întreprinderile industriale etc.

www.dacoromanica.ro

Decembrie, 15 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării în care se discută problema rezervelor de cereale pe căile ferate și în silozuri, agitația politică și trimiterea de comisari în diviziile în curs de formare, rapoartele cu privire la activitatea fabricilor de cartușe din Simbirsk și Sormovo, cu privire la repartizarea stocurilor de petrol, precum și alte probleme.

Decembrie, 16 — Lenin dă lui G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne, indicația de a institui imediat o anchetă severă în legătură cu reclamația țăranilor din satul Budilovo, județul Liubim, gubernia Iaroslavl, împotriva președintelui comitetului sărăcimii din acel sat.

Înainte de 17 decembrie — Lenin scrie § 3 — „Cum punea problema Marx în 1852" — al capitolului al II-lea din cartea „Statul și revoluția".

Decembrie, 17 — Lenin scrie prefața la ediția a doua a cărții „Statul și revoluția".

Lenin trimite comunistului finlandez O. S. Pukke textul completărilor făcute la ediția a II-a a cărții „Statul și revoluția", pentru ediția finlandeză a acestei cărți.

Lenin participă la ședința Biroului C.C. al P.C. (b) din Rusia în care se discută problemele legate de apropiata convocare a congresului partidului, activitatea comisiei pentru elaborarea programului partidului, rezoluțiile congresului secțiilor agrare, problemele muncii în Siberia, despre congresul sindicatelor etc.

Nu mai târziu de 18 decembrie — Lenin îl primește pe I. I. Hodorovski, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, care îl informează asupra situației de pe front; apoi îl cheamă prin fir direct pe G. E. Zinoviev, președintele Comitetului apărării din Petrograd, cerîndu-i să trimită întăriri pe Frontul de sud.

Decembrie, 18 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; ia cuvîntul în problema stabilirii efectivului armatei corespunzător cu resursele țării, precum și la discutarea cererii Comisiei centrale de evacuare în legătură cu inventarierea materialului de război aflat în posesiunea ei (scrie un proiect de hotărîre în această problemă) și pe marginea raportului cu privire la Uzinele Sormovo. În aceeași ședință se discută și problema

www.dacoromanica.ro

situației sanitare a trupelor Frontului de sud, proiectele de decret pentru rechiziționarea cailor necesari armatei și pentru asigurarea cu clădiri a armatei, problema armurăriilor, repartizarea stocurilor de petrol, construirea unei mari fabrici de tunuri la Țaritîn etc.

Decembrie, 19 Lenin participă la ședința Biroului C.C. al P.C. (b) din Rusia în care se discută problemele privind controlul militar, munca politică pe front, organizarea inspecției militare, munca comuniștilor pe front etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului în care se discută proiectul de decret cu privire la luarea în evidență și mobilizarea cadrelor tehnice din R.S.F.S.R., acordarea de înlesniri la plata impozitului în natură pentru unele localități, lucrările comisiei interdepartamentale de pe lîngă Comisariatul finanțelor pentru înfăptuirea unității serviciului de casierie etc.

Decembrie, 20 În „Pravda" nr. 277 apare articolul lui Lenin „În memoria tov. Proșian".

Decembrie, 21 Într-un bilet adresat lui N.N. Krestinski, comisarul poporului pentru finanțe, Lenin cere să se ia măsuri pentru descoperirea și judecarea funcționarului vinovat de neglijență la efectuarea unui transfer de bani de la sucursala din Moscova a Băncii poporului la Colegiul silvic al Consiliului economic superior, urmînd a i se comunica apoi dacă a fost găsit vinovatul, cine este el și cînd au fost plătiți banii.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul în problema înțelegerii intervenite între Consiliul economic superior și Direcția centrală de statistică pentru publicarea unei hotărîri cu privire la statistica industrială curentă. În aceeași ședință se discută și proiectul de decret cu privire la recunoașterea Republicilor Sovietice Estlanda, Letonia și Lituania, precum și alte probleme.

Decembrie, 22 Scrisoarea lui Lenin „Către muncitorii din Krasnaia Presnea", scrisă în legătură cu a 13-a aniversare a insurecției armate de la Moscova din decembrie 1905, apare în ziarul „Kommunar" nr. 63. (În ziarul „Bednota" nr. 222 din 24 de-

www.dacoromanica.ro

cembrie 1918 apare sub titlul „Eroica faptă a muncitorilor din Presnea".)

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; ia cuvîntul la discutarea raportului privitor la cantităţile de cereale în curs de transportare pe căile ferate şi scrie un concept de rezoluţie în această problemă; scrie conceptul unui proiect de rezoluţie în problema echipamentului pentru muncitorii feroviari. În aceeaşi şedinţă se discută şi raportul lui L. B. Krasin cu privire la uzinele din Simbirsk şi Ijevsk şi la trecerea Uzinei din Tula la lucrul în 3 schimburi.

Decembrie, 23 Lenin scrie articolul „Despre «democraţie» şi dictatură".

Lenin semnează o telefonogramă în care se cere comandantului-şef I. I. Vaţetis să raporteze cum se desfăşoară luptele în raionul Balaşov, să arate de ce nu a fost executat ordinul comandantului-şef cu privire la luarea Orenburgului şi ce măsuri s-au luat pentru consolidarea situaţiei în raionul Perm.

Decembrie, 24 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectele de decret pentru lichidarea băncilor particulare de credit funciar, pentru asigurarea nevoilor familiilor de ostaşi ai Armatei Roşii, precum şi alte probleme.

Decembrie, 25 Lenin ia cuvîntul la cel de-al II-lea Congres general al consiliilor economice din Rusia.

Într-o scrisoare adresată lui D. A. Bulatov, preşedintele Comitetului executiv al guberniei Tver, Lenin îl însărcinează să cerceteze starea de lucruri din plasa Pervitinsk şi să ia măsurile necesare pentru îndreptarea situaţiei arătate în reclamaţia învăţătoarei V. S. Ivanova, care s-a plîns de faptul că în comitetul sărăcimii s-au aciuat elemente ostile Puterii sovietice.

Într-o telegramă adresată Consiliului comunelor agricole din Regiunea de nord, Lenin cere să se ia imediat măsuri pentru curmarea oricăror încercări de încălcare şi eludare a decretului C.C.P. din 21 noiembrie cu privire la organizarea aprovizionării, să se redeschidă cooperativele închise şi naţionalizate, să li se restituie mărfurile, dispunîndu-se totodată ca ele să fie incluse în reţeaua de distribuţie.

www.dacoromanica.ro

Într-o convorbire cu Vereaskin, delegatul Comitetului judeţean Melekes al P.C. (b) din Rusia (gubernia Samara), Lenin se interesează de stocurile de cereale din sectorul Melekes-Bugulma al căii ferate Volga-Bugulma şi arată că ele trebuie expediate cît mai repede cu putinţă.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării ; informează Consiliul că din partea lui M. K. Vladimirov, comisarul extraordinar al căilor ferate din spatele Frontului de sud, s-a primit o telegramă în care se cere să se dea Sovietelor locale indicaţii în sensul ca ele să pună la dispoziţie forţa de muncă necesară pentru deszăpezirea liniilor de cale ferată ; ia cuvîntul în problema introducerii salarizării în acord pentru lucrările ce se efectuează la căile ferate. În aceeaşi şedinţă se discută şi raportul Direcţiei sanitare generale a armatei asupra circulaţiei vagoanelor cu încărcătură sanitară şi asupra numărului medicilor care sosesc pe front, raportul Direcţiei generale a artileriei cu privire la asigurarea Armatei Roşii cu piese de artilerie, problema reglementării relaţiilor dintre Departamentul militar şi instituţiile feroviare, răspunsul comandantului-şef I. I. Vaţetis la întrebările preşedintelui Consiliului Apărării, precum şi alte probleme.

Mai tîrziu de 25 decembrie

Lenin are o convorbire cu E. Fuchs, membru al Consiliului Central al „Uniunii Spartacus", care îi transmite o scrisoare din partea Rosei Luxemburg.

Decembrie, 26

Lenin stă de vorbă cu scriitorul A. I. Kuprin şi cu ziaristul O. L. Leonidov, care îi propuseseră editarea unui ziar pentru ţărani.

Într-o telegramă trimisă la Rodniki (gubernia Ivanovo-Voznesensk), Lenin cere Comitetului executiv să comunice motivele rechiziţionării bibliotecii personale a lui P. I. Surkov, fost membru al fracţiunii social-democrate din Duma a III-a de stat.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; ia cuvîntul în problema extinderii dreptului de a achiziţiona produse nerafionalizate asupra organizaţiilor grupate în cadrul „Cooperativei militare unice" şi în problema înfiinţării unei Direcţii silvice generale şi a organizării transporturilor de lemne de foc ; face o serie de modificări şi completări la pro-

www.dacoromanica.ro

iectul de hotărîre cu privire la înființarea unei Direcții silvice generale pe lîngă Consiliul economic superior. În aceeași ședință au fost dezbătute și alte probleme.

Decembrie, 27 sau 28 — Lenin îi scrie lui G. V. Cicerin o scrisoare cu privire la problemele legate de pregătirea creării Internaționalei a III-a.

Decembrie, 28 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului în care se discută proiectele de decret cu privire la mobilizarea personalului medical și la naționalizarea farmaciilor, rapoartele cu privire la perceperea impozitului în natură și la organizarea congresului comitetelor sărăcimii, precum și alte probleme.

În timpul ședinței, Lenin are cu N. P. Briuhanov, locțiitorul comisarului poporului pentru aprovizionare, un schimb de bilețele în problema aprovizionării Petrogradului și a expedierii cerealelor destinate jud. Veazniki (gubernia Vladimir).

Ca răspuns la scrisoarea prin care muncitorii de la Fabrica din Iuje (jud. Veazniki, gubernia Vladimir) ceruseră să li se trimită cereale, într-o telegramă adresată direcției acestei fabrici, Lenin comunică că a dat Comisariatului aprovizionării dispoziția de a trimite de urgență cereale la centrul de distribuire Veazniki; sfătuiește să fie trimis cineva la Nijni Novgorod pentru a grăbi încărcarea.

Decembrie, 29 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, în care se discută planul transporturilor militare și cel al transporturilor de produse alimentare, deplasarea întăririlor pentru Frontul de est, scutirile și înlesnirile acordate familiilor de ostași ai Armatei Roșii în legătură cu aplicarea impozitului excepțional, salarizarea în acord la întreprinderile Departamentului marinei, necesitatea ridicării capacității de tranzit a căii ferate Volga-Bugulma, aprovizionarea cu alimente a Fabricii de explozivi din Ohta etc.

Decembrie, 30 — Într-o convorbire cu Prokofiev, reprezentantul Comitetului executiv al Sovietului din Rodniki, Lenin discută problema bibliotecii rămase de la P. I. Surkov; îndrumîndu-l pe Prokofiev la secția bibliotecă a Comisariatului poporului pentru învățămînt, îi dă totodată un bilet în care

www.dacoromanica.ro

roagă să fie primit și „să se dea tovarășilor din Rodniki tot ajutorul pentru extinderea bibliotecii lor".

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută rapoartele cu privire la politica economică și financiară generală și la acordarea unor împrumuturi guvernelor sovietice din Estonia și Letonia.

Decembrie, 31 — Lenin îl primește pe G. I. Ciumak, care, din însărcinarea guvernului sovietic al Ucrainei, organizase trimiterea unui tren cu zahăr la Moscova.

Sfîrșitul lunii decembrie — Lenin ia cuvîntul la o consfătuire lărgită a membrilor fracțiunii bolșevice a C.E.C. în problema sarcinilor care revin sindicatelor.

Decembrie — Lenin organizează o consfătuire de publiciști în problema editării literaturii de popularizare, consfătuire la care participă V. A. Karpinski, N. I. Buharin, N. Osinski, L. S. Sosnovski și B. M. Volin; scrie instrucțiuni cu privire la alcătuirea unei „cărți de lectură pentru muncitori și țărani".

Lenin prezidează consfătuirea Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roșii.

Decembrie—prima jumătate a lunii ianuarie 1919 — Lenin scrie articolul „Despre sarcinile sindicatelor".

A doua jumătate a anului 1918 sau 1919 — Lenin scrie „Însemnări despre șisturi".

Sfîrșitul anului 1918 sau începutul anului 1919 — Lenin citește cartea „Un an de luptă cu arma și cu plugul" de A. I. Todorski; în legătură cu materialele din această carte scrie „Un mic tablou pentru lămurirea unor mari probleme".

1919

Ianuarie, 2 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, în care se discută contestația Sindicatului general al feroviarilor împotriva introducerii salarizării în acord premial la căile ferate, cererea muncitorilor de la minele din Borovicii de a li se aproba să facă achiziții de produse nerațională-

www.dacoromanica.ro

zate, problema creării unui Consiliu al Apărării la Astrahan etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; pune în discuție organizarea activității bibliotecilor; face însemnări în problema achizițiilor de in. În aceeași ședință se discută și instrucțiunile cu privire la asigurarea de ajutoare și locuințe pentru familiile de ostași ai Armatei Roșii, problema finanțării industriei din Ucraina și din gubernia Ufa, retribuirea muncii specialiștilor etc.

Ianuarie, 3 — Într-o telegramă adresată lui L. D. Trotki, președintele Consiliului militar-revoluționar al republicii, Lenin îi cere să ducă pînă la capăt ofensiva generală împotriva trupelor lui Krasnov.

Ianuarie, 4 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de decret cu privire la scutirea de serviciul militar din motive religioase, proiectul de hotărîre cu privire la statistica industrială curentă, problema alocațiilor pentru întreținerea școlilor și a instituțiilor de învățămînt extrașcolar de pe lîngă întreprinderile naționalizate etc.

Ianuarie, 6 — Lenin stă de vorbă cu I. Dergunov — reprezentantul delegaților organizațiilor muncitorești care fuseseră trimiși la Rostov (gubernia Iaroslavl) pentru achiziționări de produse neraționalizate; apoi îl îndrumă la A. I. Sviderski, membru al colegiului Comisariatului aprovizionării, cu rugămintea de a-l primi în audiență.

Lenin vorbește prin fir direct cu Artem (F. A Sergheev) despre candidatura la postul de comandant al Frontului de sud și despre necesitatea ca Uzina de locomotive din Harkov să treacă la lucrul în trei schimburi.

Într-o telegramă către Comitetul de aprovizionare din gubernia Simbirsk, Lenin dispune să se ia măsuri urgente pentru ajutorarea muncitorilor înfometați din Moscova și Petrograd.

Ianuarie, 8 — Pe o scrisoare primită de la I. V. Stalin și F. E. Dzerjinski cu privire la măsurile pentru întărirea Armatei a III-a de la Perm, Lenin scrie că este de acord cu propunerile cuprinse în această scrisoare și că le transmite „spre executare autorităților militare, cu indicația că trebuie considerate drept dispoziții ale C.C.“

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, în care se discută rapoartele privind starea comunicaţiilor telegrafice militare, activitatea detaşamentelor de control, organizarea de cursuri de artilerişti şi mobilizarea ofiţerilor de artilerie, încheierea de contracte cu cooperaţia pentru achiziţii de produse alimentare, precum şi alte probleme.

Ianuarie, 9 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problema alocării de fonduri pentru nevoile excepţionale ale Consiliului revoluţionar al frontului Caspico-Caucazian, raportul cu privire la schimbul de mărfuri pe in, precum şi alte probleme.

Ianuarie, 10 — Într-o telegramă adresată lui G. E. Zinoviev, preşedintele Sovietului din Petrograd, Lenin dă indicaţii cu privire la reorganizarea aparatului de stat la Petrograd.

Ianuarie, 11 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de decret pentru stabilirea cantităţilor de cereale şi furaje pe care guberniile producătoare urmează să le predea statului, problema impozitului excepţional, cea a relaţiilor cu noile republici sovietice etc.

Ianuarie, 12 — Într-o telegramă către Comitetul executiv al guberniei Reazan, Lenin întreabă ce măsuri s-au luat în legătură cu specula descoperită de controlul de stat în întreprinderile de alimentaţie publică din această gubernie.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, în care se discută un raport al Direcţiei sanitare generale a armatei, situaţia uzinei din Ijevsk şi a uzinei „Votkinski", situaţia din ţinutul Peciora şi problema trimiterii unei expediţii în acest ţinut etc.

Ianuarie, 13 — Într-o telegramă trimisă la Petrograd lui A. P. Kudreavţev, şeful secţiei biblioteci din cadrul Comisariatului poporului pentru învăţămînt, Lenin dispune să se ia măsuri pentru a asigura integritatea bibliotecii lui P. B. Struve, volumele deosebit de preţioase urmînd a fi predate Bibliotecii publice, iar restul să fie lăsat la Institutul politehnic.

www.dacoromanica.ro

Ianuarie, 14 Luînd cunoștință de conținutul documentului intitulat „Scurt raport preliminar cu privire la mersul anchetei asupra cauzelor căderii orașului Perm", întocmit de F. E. Dzerjinski și I. V. Stalin, Lenin îi însărcinează pe ei să conducă personal, la fața locului, înfăptuirea măsurilor trasate pentru îndreptarea situației în sectorul Armatei a III-a.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută situația bibliotecilor, reglementarea salarizării în instituțiile de spate ale departamentului militar și uniformizarea salarizării în diferite departamente în general etc.

Ianuarie, 16 Lenin participă la ședința C.C. al P.C. (b) din Rusia. Cu prilejul discutării problemei aprovizionării, Lenin este însărcinat să prezinte un raport la ședința comună a C.E.C., a Sovietului din Moscova și a Congresului general al sindicatelor din Rusia ; în legătură cu discutarea problemei sindicatelor, Lenin este însărcinat să prezinte la congresul sindicatelor un referat asupra sarcinilor mișcării sindicale. În aceeași ședință se discută și probleme privind Ucraina și Bielorusia, problema transportului, convocarea congresului comitetelor executive de plasă, despre „Centrala editurilor", crearea Biroului organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia etc.

Într-o convorbire cu N. N. Podiapolski, reprezentantul Comitetului executiv al guberniei Astrahan, Lenin discută despre organizarea protecției naturii, în special în ținutul Astrahan, aprobă inițiativa astrahanienilor de a crea rezervații, îi propune lui Podiapolski să întocmească un proiect de decret pentru protecția naturii.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; ia cuvîntul în problema retribuirii muncii specialiștilor. În aceeași ședință se discută și problema alocării de fonduri la dispoziția Direcției generale a zahărului pentru aducerea zahărului din Ucraina, necesitatea reducerii cheltuielilor în bugetele diferitelor departamente etc.

Ianuarie, 17 Lenin rostește o cuvîntare în Ședința comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova și a Congresului general al sindicatelor din Rusia.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, în care se discută starea comunicaţiilor telegrafice, reglementarea transporturilor de încărcături militare, raportul cu privire la asigurarea combustibilului pentru căile ferate, precum şi alte probleme.

Ianuarie, 18 Lenin ia cuvîntul în şedinţa Conferinţei orăşeneşti Moscova a P.C. (b) din Rusia.

Lenin ia cuvîntul la cel de-al II-lea Congres general al învăţătorilor şi profesorilor internaţionalişti din Rusia.

Lenin semnează o decizie prin care se stabileşte că directorul treburilor Consiliului Comisarilor Poporului este obligat să-i aducă imediat la cunoştinţă toate cazurile de reclamaţii împotriva unor instituţii guvernamentale sau a unor lucrători ai lor, şi anume: reclamaţiile scrise — în termen de 24 de ore, iar cele verbale — în termen de 48 de ore, să ţină o evidenţă a reclamaţiilor primite şi să organizeze urmărirea minuţioasă a îndeplinirii rezoluţiilor puse de Lenin pe aceste reclamaţii.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută completarea la hotărîrea C.C.P. cu privire la respectarea unităţii serviciului de casierie şi la decontările dintre instituţiile sovietice, raportul Comisariatului aprovizionării şi al Direcţiei economice generale a armatei cu privire la aprovizionarea ostaşilor roşii cu produse neraţionalizate, situaţia combustibilului şi situaţia aprovizionării la uzinele constructoare de maşini etc.

Ianuarie, 19 Lenin ia cuvîntul la mitingul de protest împotriva asasinării Rosei Luxemburg şi a lui Karl Liebknecht.

Lenin pleacă la şcoala silvică din Sokolniki spre a o vizita pe N. K. Krupskaia, care se află acolo la odihnă. Pe drum e atacat de bandiţi.

Lenin participă la serbarea copiilor de la şcoala silvică din Sokolniki.

Ianuarie, 20 Lenin prezintă un raport la cel de-al III-lea Congres general al sindicatelor din Rusia.

Ianuarie, 21 Lenin scrie documentul intitulat „Scrisoare către muncitorii din Europa şi America".

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută programul căilor ferate pe anii 1919—1920, decretul cu privire la colectările de produse alimentare, problema uniformizării salarizării specialiştilor în toate departamentele, ajutorarea populaţiei osetine ruinate din satul Vladimirskoe, regiunea Terek, circumscripţia Vladikavkaz, precum şi alte probleme.

Ianuarie, 22 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; scrie un concept de hotărîre în problema înfiinţării unui organ special pentru conducerea comunicaţiilor telegrafice militare; notează pe scurt conţinutul hotărîrilor cu privire la trimiterea de muncitori din capitală la uzina din Ijevsk şi la uzina „Votkinski", cu privire la reglementarea transporturilor militare, cu privire la mersul pregătirii militare a populaţiei muncitoare. În aceeaşi şedinţă se discută şi raportul cu privire la detaşamentele de control, starea dezastruoasă a căilor ferate din spatele Frontului de est, aprovizionarea cu combustibil a întreprinderilor industriale din Petrograd, problema centralei electrice de stat „Electroperedacea", asigurarea cu alimente a întreprinderilor de extragere a turbei etc.

Nu mai devreme de 22 ianuarie La aflarea primelor ştiri privind iniţiativa preşedintelui S.U.A., W. Wilson, de a convoca pe insula Prinkipo o conferinţă a tuturor guvernelor existente pe teritoriul Rusiei, Lenin discută această chestiune cu lucrători ai Comisariatului poporului pentru afacerile externe, este de părere ca guvernul sovietic să facă ţărilor Antantei propuneri proprii.

Ianuarie, 23 Într-o scrisoare adresată lui K. I. Lander, comisarul poporului pentru controlul de stat, Lenin îl însărcinează să verifice îndeplinirea hotărîrii din 18 ianuarie a Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la situaţia aprovizionării cu combustibil şi alimente la uzinele constructoare de maşini.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de decret cu privire la operaţiile de decontare dintre instituţiile sovietice şi întreprinderile aflate în administrarea sau sub controlul unor organizaţii sovietice, precum şi alte probleme.

www.dacoromanica.ro

Înainte de 24 ianuarie — Lenin conduce o consfătuire a reprezentanţilor partidelor şi grupurilor comuniste şi socialiste de stînga dintr-o serie de ţări; redactează şi, împreună cu alţi participanţi la consfătuire, semnează apelul „În întîmpinarea primului Congres al Internaţionalei Comuniste".

Ianuarie, 24 — Lenin rosteşte o cuvîntare la cea de-a II-a consfătuire a şefilor subsecţiilor de învăţămînt extraşcolar ale secţiilor guberniale de învăţămînt public.

Într-o scrisoare adresată lui L. D. Troţki, preşedintele Consiliului militar-revoluţionar al republicii, Lenin îl încunoştinţează că se plănuieşte convocarea unei conferinţe pe insula Prinkipo şi arată că în legătură cu aceasta este necesar să se încordeze toate forţele pentru a recuceri în decurs de o lună Rostovul, Celeabinskul şi Omskul.

Ianuarie, 25 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; face comunicări în legătură cu întîrzierea descărcării vagoanelor cu cărbune şi în problema cooperaţiei. În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectul de hotărîre privind impunerea cetăţenilor străini la plata impozitului revoluţionar excepţional, propunerea Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de est cu privire la încărcările de cereale în zona Frontului de est, proiectul de decret cu privire la înfiinţarea Consiliului pentru ocrotirea copiilor, problema evidenţei forţelor agronomice şi a mobilizării specialiştilor din agricultură etc.

Nu mai devreme de 25 ianuarie — Citind în „Voennîi biuleten" — publicaţie a Agenţiei telegrafice ruse — din 25 ianuarie 1919 informaţii de pe front care nu erau destinate publicităţii, într-o scrisoare adresată Consiliului militar-revoluţionar al republicii Lenin întreabă ce măsuri s-au luat pentru asigurarea păstrării secretului militar.

Ianuarie, 26 — Lenin scrie apelul „Toţi la muncă în domeniul aprovizionării şi al transporturilor!"

Ianuarie, 27 — Într-o telegramă adresată Comitetului executiv al guberniei Samara, Lenin cere să i se comunice motivele arestării fostului primar al oraşului Samara, eserul de dreapta A. M. Smirnov, şi să se verifice sinceritatea declaraţiei lui că vrea să

www.dacoromanica.ro

colaboreze cu Puterea sovietică împotriva lui Kolceak.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării în care se discută propunerea de a se aduce mulțumiri muncitorilor de la uzina din Ijevsk pentru sporirea producției de puști la 1 000 de bucăți pe zi, problema combustibilului, propunerea de a trimite la Harkov lucrători pentru punerea în funcțiune a uzinei de locomotive, precum și o serie de alte probleme ca : greaua situație alimentară din Serpuhov, rezervele de cereale din Ucraina, starea căilor ferate din spatele Frontului de sud, cumpărarea de echipament pentru armată etc.

Lenin semnează o telegramă către muncitorii de la Uzina din Ijevsk, în care, în numele Consiliului Apărării, le aduce mulțumiri pentru sporirea producției de puști.

Ianuarie, 28 Lenin semnează o decizie prin care K. I. Lander, comisarul poporului pentru controlul de stat, este obligat să instituie o anchetă severă asupra cauzelor pentru care Consiliul aprovizionării din Moscova nu a folosit la timp ordinele de repartizare a produselor alimentare pentru populație, numind neapărat în comisia de anchetă, pe lîngă un revizor de nădejde, un muncitor comunist.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie proiectul de hotărîre cu privire la folosirea aparatului cooperației. În aceeași ședință se discută și proiectele de decret pentru combaterea tifosului exantematic, pentru extinderea suprafețelor cultivate, precum și alte probleme.

Ianuarie, 29 Într-o scrisoare adresată cunoscutului istoric menșevic N. A. Rojkov, Lenin arată care sînt sarcinile intelectualității ruse în construirea societății noi, socialiste.

Ianuarie, 30 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie un proiect de hotărîre în problema activității bibliotecilor. În aceeași ședință se discută și un raport asupra stadiului lucrărilor pentru întocmirea unei crestomații populare, problema descongestionării nodului feroviar Moscova etc.

www.dacoromanica.ro

Ianuarie, 31 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; scrie proiectul de hotărîre pe marginea raportului Direcţiei căilor de navigaţie cu privire la pregătirea navigaţiei de primăvară şi la lucrările de reparaţie a navelor. În aceeaşi şedinţă se discută şi problema trimiterii de muncitori din capitală la uzina din Ijevsk şi la uzina „Votkinski", problema ridicării şi transportării cerealelor colectate de Comitetul de aprovizionare din gubernia Samara etc.

Ianuarie — Lenin scrie observaţii pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la lucrarea în comun a pămîntului, elaborat de o comisie a Comisariatului poporului pentru agricultură.

Ianuarie-februarie — Luînd cunoştinţă de raportul lui V. I. Jastrzębski către L. B. Krasin, comisarul poporului pentru comerţ şi industrie, asupra rezultatelor călătoriei întreprinse în Polonia cu scopul de a elucida posibilităţile pentru stabilirea de relaţii comerciale între Republica Sovietică şi Polonia, într-un bilet adresat lui Krasin, Lenin îi cere acestuia să vegheze „ca această politică să fie înfăptuită *energic* şi *neabătut*".

Februarie, 2 — Într-o scrisoare către V. P. Miliutin, A. I. Rîkov, N. N. Krestinski şi N. P. Briuhanov, Lenin se ocupă de măsurile pentru trecerea de la aprovizionarea şi repartiţia burgheză-cooperatistă la aprovizionarea şi repartiţia proletar-comunistă.

Lenin informează pe V. P. Miliutin, N. N. Krestinski şi D. I. Kurski asupra maşinaţiunilor speculative ale conducătorilor cooperaţiei burgheze, cere să se instituie o anchetă pentru stabilirea vinovăţiilor.

Februarie, 4 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărîre cu privire la concesionarea construirii „Marii căi ferate de nord" unui grup de capitalişti străini. În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectele de decret pentru majorarea salariilor, pentru înfiinţarea Consiliului de ocrotire a copiilor, pentru punerea în circulaţie a semnelor monetare de tip simplificat în valoare de 1, 2 şi 3 ruble, precum şi alte probleme.

Februarie, 4—5 — Lenin participă la şedinţele C.C. al P.C.(b) din Rusia la care se discută problemele privind comisiile extraordinare, activitatea Marelui stat-

www.dacoromanica.ro

major, unificarea editurilor, convocarea Comisiei pentru reorganizarea controlului etc.

Februarie, 5 — Lenin acordă un interviu corespondentului ziarului burghez francez „Le Temps", Louis Naudot.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, în care se discută problemele privind înființarea unui organ special pentru conducerea comunicațiilor telegrafice militare, aprovizionarea cu alimente a întreprinderilor pentru exploatarea turbei și altele.

Februarie, 6 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul la discutarea proiectului de decret pentru majorarea salariilor. În aceeași ședință se discută și problema modului de repartizare a impozitului de 10 miliarde ruble etc.

Februarie, 8 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută proiectul de hotărîre pentru completarea prevederilor decretului C.C.P. din 21 ianuarie cu privire la colectările de produse alimentare, problema aprovizionării cu alimente a Uzinelor unite de construcții de mașini (G.O.M.Z.), reparațiile de locomotive etc.

Nu mai devreme de 8 februarie — Într-o scrisoare adresată Comisariatului poporului pentru învățămînt, Lenin face recomandări pentru buna organizare a evidenței în activitatea bibliotecilor.

Februarie, 10 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, în care se discută problemele privind folosirea rațională a trenurilor sanitare, recoltarea inului, activitatea Direcției generale a navigației, repartizarea metalelor, situația aprovizionării cu combustibil a căilor ferate, ridicarea și transportarea bumbacului din Saratov, strămutarea muncitorilor din Kolomna la uzina din Ijevsk etc.

Între 10 și 14 februarie — Lenin conduce lucrările comisiei alese de C.E.C. la 10 februarie pentru redactarea „Hotărîrii cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă", prezintă un raport în legătură cu această chestiune.

Februarie, 13 — Într-un bilet adresat lui G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne, Lenin dispune să se instituie o anchetă în gubernia

www.dacoromanica.ro

Kursk spre a se verifica sesizările referitoare la încălcarea legalității de către organele locale și la slăbiciunea organizațiilor de partid din această gubernie.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie punctele esențiale ale hotărîrii pentru repartizare de gospodării agricole întreprinderilor industriale. În aceeași ședință se discută și problema creării unui organ unic care să coordoneze lucrările de descărcare pe linia de centură a orașului Moscova etc.

Nu mai tîrziu de 14 februarie — Lenin discută cu comandantul șef I. I. Vațetis situația creată pe Frontul de est în urma retragerii Armatei a II-a.

Februarie, 14 — Lenin scrie articolul „Răspuns la întrebarea unui țăran".

Într-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, Lenin întreabă ce măsuri se iau în legătură cu retragerea Armatei a II-a și care este situația aprovizionării.

Lenin discută cu ziaristul englez Arthur Ransom despre situația și perspectivele mișcării muncitorești din Anglia, despre însemnătatea internațională a Sovietelor etc.

Februarie, 15 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, în care se discută problemele privind chemarea sub arme a foștilor ofițeri din instituțiile de învățămînt militar superior, asigurarea păstrării locului de muncă al muncitorilor trimiși la refacerea podurilor și a altor construcții feroviare, aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate, situația fabricii de cartușe din Lugansk etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; prezintă un raport cu privire la proiectul de „Decret cu privire la organizarea de sovhozuri de către instituțiile proletariatului industrial" și redactează proiectul. În aceeași ședință se discută și hotărîrea cu privire la Comisia centrală a întreținerii transportului feroviar, precum și alte probleme.

Februarie, 17 — Într-un bilet adresat lui N. P. Briuhanov, Lenin îi recomandă „să ia măsuri drastice" pentru intensificarea colectărilor în districtele Hoper și Ust-Medvedețkaia, întreabă ce rezultate a obți-

www.dacoromanica.ro

nut pînă acum și ce-și propune să realizeze de aici înainte.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; scrie principalele prevederi ale hotărîrii adoptate la rapoartele privind colectările de produse alimentare și extracția de cărbune în Ucraina, organizarea de trenuri marșrutizate pentru transportarea cerealelor și a cărbunelui din Ucraina. În aceeași ședință se discută și problemele privind criza alimentară din regiunea Breansk, dublarea rației ostășești în ziua aniversării Armatei Roșii, adoptarea unor măsuri urgente pentru refacerea podului peste rîul Kalitva etc.

Februarie, 18 — Într-o convorbire telefonică cu V. N. Podbelski, comisarul poporului pentru poștă și telegraf, Lenin se interesează de cauzele întîrzierii punerii în funcțiune a noului post de radio la Moscova, apoi scrie un bilet lui G. V. Cicerin în aceeași chestiune.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problemele privind organizarea statisticii în Ucraina, combaterea epidemiei de tifos exantematic, proiectul de hotărîre cu privire la Biroul central al cadrelor tehnice, precum și alte probleme.

Februarie, 19 — Lenin scrie conceptul unei radiograme a comisarului poporului pentru afacerile externe către Ministerul Afacerilor Externe al Germaniei în problema intrării în Rusia Sovietică a comisiei trimise de Conferința de la Berna a Internaționalei a II-a.

Lenin face o completare la proiectul de hotărîre a C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la predarea obligatorie a surplusului de produse agricole în Ucraina.

Într-o telegramă către S. I. Gusev, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, Lenin aprobă poziția lui în tratativele cu reprezentanții guvernului Bașkiriei.

Februarie, 20 — Lenin primește în audiență pe socialiștii norvegieni M. Punterwald și E. Stang, are cu ei o convorbire despre situația de pe fronturile războiului civil, despre atitudinea diferitelor pături ale țărănimii față de Puterea sovietică, despre legile luptei de clasă etc.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului în care se discută proiectul de hotărîre cu privire la finanţarea industriei, problema aplicării decretului pentru centralizarea conducerii transporturilor auto etc.

Februarie, 22 Lenin scrie proiectul de rezoluţie a C.E.C. din Rusia cu privire la interzicerea ziarului menşevic „Vsegda Vpered".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului în care se discută raportul cu privire la situaţia producţiei de săpun, proiectul de hotărîre cu privire la Comitetul însămînţărilor, proiectul de decret pentru amnistierea unor categorii de infracţiuni săvîrşite de ostaşi ai Armatei Roşii, precum şi alte probleme.

Inainte de 23 februarie Lenin lucrează la proiectul de program al P.C.(b) din Rusia: scrie „Ciorna proiectului de program al P.C. din Rusia" (planul programului şi proiectul părţii lui teoretice generale) şi proiectele punctelor de program în domeniul relaţiilor naţionale, al politicii faţă de religie şi al învăţămîntului public, în domeniul economic şi agrar; pe baza acestor materiale scrie „Sarcinile fundamentale ale dictaturii proletariatului în Rusia" — proiect de program în domeniile politic, economic şi agrar.

Februarie, 23—25 Lenin conduce lucrările comisiei pentru elaborarea proiectului de program al P.C.(b) din Rusia; pe baza „Ciornei proiectului de program" întocmeşte „Proiectul de program al P.C. (bolşevic) din Rusia" (partea teoretică generală a proiectului); scrie proiectul punctului de program în domeniul relaţiilor naţionale, apoi reface proiectul lui N. I. Buharin; îşi reface proiectul punctului de program în domeniul politicii faţă de religie; scrie partea introductivă la punctul de program în domeniul militar; îşi reface proiectul punctelor de program în domeniul economic şi agrar.

Februarie, 24 Lenin primeşte în audienţă pe reprezentanţii manufacturii Danilovskaia, care îi ceruseră aprobarea de a da muncitorilor o raţie de produse tex-

www.dacoromanica.ro

tile ; le arată că hotărîrea în această problemă a fost luată de prezidiul C.E.C. și că de aceea nici Consiliul Comisarilor Poporului, nici președintele lui nu are căderea să schimbe hotărîrea adoptată ; le dă o adeverință că au fost în audiență la el.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, în care se discută proiectul de decret pentru acordarea dreptului la o rație egală cu cea a ostașilor Armatei Roșii, problema echivalării brigăzilor de locomotivă și a muncitorilor de la atelierele căilor ferate — din punctul de vedere al rației alimentare — cu ostașii Armatei Roșii, problema reparațiilor de locomotive, a căii ferate Murmansk, a repartizării de specialiști pentru formarea de unități feroviare militare etc.

Înainte de 26 februarie — Lenin stă de vorbă cu țăranul Ivanov din plasa Milinovo, județul Sudogda, gubernia Vladimir.

Februarie, 26 — Lenin dispune să se organizeze la Kremlin cazarea delegaților la primul Congres al Internaționalei Comuniste.

Februarie, 27 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problema repartizării sarcinilor de predare obligatorie a surplusurilor de produse agricole, proiectul „Normelor provizorii pentru acordarea concediilor în anul 1919", proiectele de decret cu privire la mărirea soldei ostașilor roșii și la relațiile cu cooperația muncitorească, proiectul de hotărîre cu privire la detașamentele muncitorești de aprovizionare, precum și alte probleme.

Februarie, 28 — Lenin participă la o consfătuire cu V. I. Nevski, comisarul poporului pentru căi de comunicație, și F. E. Dzerjinski, președintele Cekăi, scrie și pune de acord cu ei un proiect de hotărîre a Consiliului Apărării cu privire la reglementarea relațiilor dintre Comisia extraordinară (Ceka) din Rusia, Comisia extraordinară (Ceka) din transporturi și Comisariatul poporului pentru căi de comunicație ; după consfătuire, scrie un bilet către membrii Consiliului Apărării, cu ru-

www.dacoromanica.ro

gămintea de a semna acordul elaborat la consfătuire, spre a-l putea pune imediat în vigoare.

A doua jumătate a lunii februarie — Lenin scrie articolul „Pe marginea chemării independenților germani" (articolul nu a fost terminat).

Februarie — Lenin primește în audiență pe muncitorul Borzov, reprezentantul organizației bolșevice din satul Iuje, județul Veazniki, gubernia Vladimir, cu care discută situația de la Fabrica de textile din Iuje, și-i promite tot concursul pentru organizarea unui ajutor în alimente.

Într-o convorbire cu S. V. Malîșev, împuternicit al Comisariatului aprovizionării, care sosise la Moscova, Lenin se interesează de situația din regiunea Volgăi, de mersul colectărilor de produse agricole, de starea de spirit a țăranilor.

Lenin întocmește o listă de probleme care urmează a fi propuse pentru ordinea de zi a Congresului I al Internaționalei Comuniste.

Sfîrșitul lunii februarie-martie, 1 sau 2 — Lenin lucrează la tezele „Despre democrația burgheză și dictatura proletariatului": scrie planul și ciorna tezelor, definitivează textul lor.

Martie, 1 — Lenin conduce consfătuirea preliminară a unui grup de delegați la Congresul I al Internaționalei Comuniste, convocată pentru dezbaterea problemelor organizatorice.

Înainte de 2 martie — Lenin stă de vorbă cu H. Eberlein (M. Albert), delegat al Partidului Comunist din Germania la Congresul I al Internaționalei Comuniste, se interesează de situația din P.C.G.

Lenin scrie observații la tezele raportului „Despre Internaționala Comunistă", pe care G. E. Zinoviev urmează să-l prezinte la Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia.

Martie, 2 — Lenin deschide lucrările primului Congres al Internaționalei Comuniste; este ales membru permanent al prezidiului congresului; prezidează prima ședință.

Între 2 și 6 martie — Lenin vizitează clădirea în care sînt cazați delegații la Congresul I al Internaționalei Comuniste, discută cu delegații, printre altele, și pro-

www.dacoromanica.ro

blema ţărănească, roagă pe fiecare să facă în scris o expunere asupra aspectelor problemei agrare în ţara sa.

Martie, 3 — Lenin prezidează şedinţa a doua a Congresului I al Internaţionalei Comuniste.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, în care se discută problemele privind mijloacele de traversare a Volgăi, organizarea de trenuri marşrutizate pentru transportul cerealelor şi cărbunelui, chemarea sub arme a foştilor ofiţeri şi a foştilor funcţionari militari absolvenţi ai Academiei de administraţie, combaterea dezertărilor, greaua situaţie alimentară a Armatelor a 12-a şi a 11-a etc.

Martie, 3 sau 4 — Lenin scrie rezoluţia Congresului I al Internaţionalei Comuniste la tezele despre democraţia burgheză şi dictatura proletariatului.

Martie, 4 — Lenin deschide şi prezidează şedinţa a treia a Congresului I al Internaţionalei Comuniste ; prezintă raportul cu privire la democraţia burgheză şi dictatura proletariatului ; votează pentru aprobarea „Platformei Internaţionalei Comuniste" şi constituirea Internaţionalei Comuniste ; semnează declaraţia cu privire la lichidarea Uniunii zimmerwaldiene şi predarea arhivei ei Comitetului Executiv al Internaţionalei a III-a.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie punctele „c" şi „d" ale rezoluţiei la raportul comitetului însămînţărilor. În aceeaşi şedinţă se discută şi proiectele de hotărîre cu privire la organizarea colectării de produse alimentare, produse furajere şi obiecte de primă necesitate în zona de front, decretele cu privire la finanţarea întreprinderilor de stat şi lichidarea obligaţiilor întreprinderilor de stat, cu privire la înfiinţarea Consiliului ştiinţific de stat, cu privire la înfiinţarea pe lîngă Comisariatul construcţiilor de stat a unui Consiliu central pentru electrotehnică, cu privire la predarea obligatorie a inului.

Între 4 şi 24 martie — Pe o scrisoare a C.C. al P.P.S. către C.C. al P.C.(b) din Rusia cu privire la poziţia P.P.S. în problema relaţiilor dintre Rusia Sovietică şi

www.dacoromanica.ro

Republica Polonă, scrisoare în care se propunea organizarea unui referendum în regiunile litigioase pentru rezolvarea problemei frontierelor, Lenin scrie recomandarea de a se trimite guvernului Poloniei o notă „în care să se declare că sîntem întru totul de acord, și anume vrem ca această chestiune să fie rezolvată printr-un vot al oamenilor muncii, vrem un acord pe această bază, sîntem de acord să facem concesii în probleme de amănunt etc."

Martie, 5 Lenin scrie articolul „Cele cucerite și înscrise".

Lenin deschide și prezidează ședința a patra a Congresului I al Internaționalei Comuniste.

Martie, 6 Lenin deschide și prezidează ședința a cincea a Congresului I al Internaționalei Comuniste ; rostește cuvîntul de încheiere la închiderea congresului.

Din însărcinarea delegației P.C.(b) din Rusia, Lenin semnează „Manifestul Internaționalei Comuniste către proletarii din lumea întreagă".

La ședința festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C.(b) din Rusia, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, a sindicatelor și a comitetelor de întreprindere din Moscova, Lenin rostește o cuvîntare despre întemeierea Internaționalei Comuniste.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problemele privind suspendarea circulației trenurilor de călători cu începere de la 15 martie și revizuirea hotărîrii Sovietului din Moscova cu privire la instituirea unui organ unic de distribuire.

Nu mai tîrziu de 7 martie Lenin face unele adăugiri și modificări în textul inițial al proiectului de decret al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comunele de consum.

Martie, 7 Lenin îl primește pe ziaristul englez Arthur Ransom, cu care discută propunerile de pace făcute de guvernul sovietic țărilor Antantei, perspecti-

www.dacoromanica.ro

vele mişcării socialiste din ţările capitaliste, situaţia din Rusia Sovietică.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în care se discută problema cooperaţiei ; se adoptă hotărîrea ca la baza decretului să stea proiectul cu modificările şi completările făcute de Lenin.

Martie, 8 Lenin rosteşte o cuvîntare în faţa primei promoţii a cursurilor de agitatori şi organizatori ai secţiei „Ocrotirea mamei şi copilului" din cadrul Comisariatului poporului pentru prevederi sociale.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie ciorna unei hotărîri în problema suspendării circulaţiei trenurilor de călători şi punctul al VI-lea al „Informării asupra numărului de locomotive care vor deveni disponibile datorită reducerii circulaţiei trenurilor de călători, în patru variante" ; în timpul discutării raportului cu privire la reorganizarea Controlului de stat, face o serie de însemnări şi scrie un bilet lui I. V. Stalin în legătură cu această problemă, propune completări la decretul pentru reorganizarea Controlului de stat. În aceeaşi şedinţă se discută şi un proiect de hotărîre pentru repartizarea hîrtiei.

Între 8 şi 12 martie Lenin participă la întocmirea „Textului proiectului propunerilor de pace ale ţărilor aliate şi asociate, elaborat de reprezentantul guvernului S.U.A., Bullit, şi de guvernul R.S.F.S.R." ; primeşte în audienţă pe W. Bullit şi discută cu el propunerile prezentate de acesta din partea guvernelor S.U.A. şi ale ţărilor Antantei referitor la încetarea războiului civil pe teritoriul Rusiei.

Martie, 10 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, în care se discută problema asigurării cu alimente a muncitorilor feroviari, problema lichidării paralelismului în domeniul organizării de unităţi militare feroviare, proiectul de hotărîre cu privire la prestaţii de muncă pentru pregătirea combustibilului, problema creării unor tribunale militare speciale pentru judecarea dezertorilor etc.

www.dacoromanica.ro

Martie, 12 Lenin primește delegația de țărani din județul Sarapol, gubernia Veatka, care au însoțit vagoanele cu cereale trimise în dar Moscovei și Petrogradului, stă de vorbă cu ei, îi roagă să transmită mulțumiri și salutări țăranilor din Sarapol, apoi îi îndrumează la Sovietul din Moscova, dîndu-le un bilet către L. B. Kamenev, în care scrie că „aceasta este o faptă admirabilă, care merită să fie salutată într-un mod cu totul deosebit".

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefaţă . . . . . VII—XXVIII

1918

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA. 29 IULIE 1918 . . . 1—19

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL PREŞEDINŢILOR DE SOVIETE GUBERNIALE. 30 IULIE 1918. *Dare de seamă apărută în presă* . . . . . 20—23

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL REGIMENTULUI REVOLUŢIONAR „VARŞOVIA". 2 AUGUST 1918. *Dare de seamă apărută în presă* . . . . . 24—26

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DIN RAIONUL BUTÎRKI. 2 AUGUST 1918. *Dare de seamă apărută în presă* . . . . . 27—29

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL OSTAŞILOR ROŞII DE LA HODÎNKA. 2 AUGUST 1918. *Scurtă relatare apărută în presă* 30

*TEZE CU PRIVIRE LA PROBLEMA APROVIZIONĂRII . . . . . 31—34

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C. C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

*CU PRIVIRE LA CONDIŢIILE DE ADMITERE ÎN INSTITUŢIILE DE ÎNVĂŢĂMÎNT SUPERIOR DIN R.S.F.S.R. *Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului* 35

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN ELEŢ . . . 36—38

TOVARĂŞI MUNCITORI! PORNIM LA LUPTA FINALĂ, HOTĂRÎTOARE! . . . . . 39—43

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DIN RAIONUL SOKOLNIKI. 9 AUGUST 1918. *Scurtă dare de seamă apărută în presă* . . . . . 44—45

*PROIECT DE TELEGRAMĂ CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAŢI CU PRIVIRE LA ALIANŢA DINTRE MUNCITORI ŞI ŢĂRANI 46

*CUVÎNTĂRI ROSTITE LA ŞEDINŢA COMITETULUI DE PARTID DIN MOSCOVA ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA GRUPELOR DE SIMPATIZANŢI. 16 AUGUST 1918. *Din procesul-verbal* . . . . . 47—48

*1 47

*2 . . . . . —

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII AMERICANI . . 49—66

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA MUZEUL POLITEHNIC. 23 AUGUST 1918 . . . . . 67—72

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA CASA POPORULUI „ALEKSEEV". 23 AUGUST 1918. *Scurtă relatare apărută în presă* . . . . . 73—75

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DIN RUSIA. 28 AUGUST 1918 . . . . . 76—80

**CU PRIVIRE LA DĂRILE DE SEAMĂ ALE COMISARIATELOR POPORULUI* . . . . . 81—82

*1. HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 81

*2. SCRISOARE CĂTRE COMISARII POPORULUI 82

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DIN RAIONUL BASMANNÎI. 30 AUGUST 1918. *Scurtă relatare apărută în presă* . . . . . 83—84

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA UZINA FOSTĂ MICHELSON. 30 AUGUST 1918. *Scurtă relatare apărută în presă* . . . . . 85—87

*MESAJ DE SALUT ADRESAT ARMATEI ROŞII CU PRILEJUL LUĂRII ORAŞULUI KAZAN 88

*SCRISOARE ADRESATĂ PREZIDIULUI CONFERINŢEI ORGANIZAŢIILOR CULTURAL-EDUCATIVE PROLETARE 89

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ ŞCOLII DE CADRE DE COMANDĂ DIN PETROGRAD 90

DESPRE CARACTERUL ZIARELOR NOASTRE . . 91—93

CĂTRE TOVARĂŞII FEROVIARI DE LA CALEA FERATĂ MOSCOVA-KIEV-VORONEJ 94

**IN LEGĂTURĂ CU DECRETUL PENTRU IMPUNEREA ÎN NATURĂ A GOSPODĂRIILOR ŢĂRĂNEŞTI* 95—96

*1. PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE DECRETULUI 95

*2. OBSERVAŢII PE MARGINEA PROIECTULUI DE DECRET 96

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV AL GUBERNIEI PENZA ŞI CONSILIULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMATEI I 97

SCRISOARE ADRESATĂ OSTAŞILOR ARMATEI ROŞII CARE AU PARTICIPAT LA LUAREA ORAŞULUI KAZAN 98

*SCRISOARE ADRESATĂ ŞEDINŢEI COMUNE A C.E.C. DIN RUSIA ŞI A SOVIETULUI DIN MOSCOVA CU REPREZENTANŢII COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI AI SINDICATELOR. 3 OCTOMBRIE 1918 99—102

REVOLUŢIA PROLETARĂ ŞI RENEGATUL KAUTSKY 103—112

www.dacoromanica.ro

*ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR. 22 OCTOMBRIE 1918 . . . . . 113—131

*1. RAPORT 113

*2. REZOLUŢIE 129

*SCHIŢĂ DE TEZE PENTRU O HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA RESPECTAREA RIGUROASĂ A LEGILOR . 132—133

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DEMONSTRAŢIA ORGANIZATĂ ÎN CINSTEA REVOLUŢIEI DIN AUSTRO-UNGARIA. 3 NOIEMBRIE 1918. *Scurtă relatare apărută în presă* 134

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA FESTIVĂ A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA ŞI A CONSILIULUI SINDICATELOR DIN MOSCOVA. 6 NOIEMBRIE 1918. *Relatare apărută în presă* . 135—137

**CONGRESUL AL VI-LEA GENERAL, EXTRAORDINAR AL SOVIETELOR DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR, ŢĂRANILOR, CAZACILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN RUSIA. 6—9 noiembrie 1918* . . . . . 139—172

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL ANIVERSĂRII REVOLUŢIEI. 6 NOIEMBRIE . . . 141

*2. CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAŢIA INTERNAŢIONALĂ. 8 NOIEMBRIE 157

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DEZVELIREA MONUMENTULUI LUI MARX ŞI ENGELS. 7 NOIEMBRIE 1918 . . . . . 173—174

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DEZVELIREA PLĂCII COMEMORATIVE ÎNCHINATE LUPTĂTORILOR REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE. 7 NOIEMBRIE 1918 . 175—176

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL-CONCERT AL LUCRĂTORILOR COMISIEI EXTRAORDINARE (CEKA) DIN RUSIA. 7 NOIEMBRIE 1918 . . . . 177—178

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONSFĂTUIREA DELEGAŢILOR COMITETELOR SĂRĂCIMII DIN GUBERNIILE CENTRALE. 8 NOIEMBRIE 1918 . . . . . 179—187

TELEGRAMĂ CIRCULARĂ CĂTRE TOATE SOVIETELE DE DEPUTAŢI 188

RADIOGRAMĂ DIN MOSCOVA CĂTRE ÎNTREAGA POPULAŢIE A ŢĂRII 189

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL MUNCITOARELOR DIN RUSIA. 19 NOIEMBRIE 1918 . . . . . 190—192

PREŢIOASELE MĂRTURISIRI ALE LUI PITIRIM SOROKIN . . . . . 193—203

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA DIN 20 NOIEMBRIE 1918 CONSACRATĂ SĂRBĂTORIRII LUI V. I. LENIN. *Scurtă relatare apărută în presă* . . 204—205

*CUVÎNTARE ROSTITĂ CU PRILEJUL „ZILEI OFIŢERULUI ROŞU". 24 NOIEMBRIE 1918 206

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ADUNAREA ÎMPUTERNICIŢILOR COOPERATIVEI MUNCITOREŞTI CENTRALE DIN MOSCOVA. 26 NOIEMBRIE 1918 . . 207—212

**ADUNAREA ACTIVIŞTILOR DE PARTID DIN MOSCOVA. 27 noiembrie 1918* . . . . . 213—241

*1. REFERAT CU PRIVIRE LA ATITUDINEA PROLETARIATULUI FAŢĂ DE DEMOCRAŢIA MICBURGHEZĂ 213

*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA ATITUDINEA PROLETARIATULUI FAŢĂ DE DEMOCRAŢIA MIC-BURGHEZĂ . . 232

TELEGRAMĂ CĂTRE COMANDANTUL-ŞEF I. I. VAŢETIS 242

REVOLUŢIA PROLETARĂ ŞI RENEGATUL KAUTSKY 243—349
Prefaţă 245

www.dacoromanica.ro

Cum l-a transformat Kautsky pe Marx într-un liberal de duzină 248

Democrație burgheză și democrație proletară . . 259

Poate fi egalitate între exploatat și exploatator? . 268
Sovietelor nu le este îngăduit să se transforme în organizații de stat 276

Adunarea constituantă și Republica sovietică . . 282
Constituția sovietică 291
Ce este internaționalismul? 301
O încercare de a intra în grațiile burgheziei cu ajutorul unei „analize economice" 315

Anexa I. Teze cu privire la Adunarea constituantă . 342

Anexa II. O nouă carte a lui Vandervelde despre stat —

*PROIECT DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA FOLOSIREA CONTROLULUI DE STAT 350

*ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONVOCAREA CONGRESULUI GENERAL AL FUNCȚIONARILOR DE BANCĂ DIN RUSIA 351

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL SOVIETELOR, AL COMITETELOR SĂRĂCIMII ȘI AL COMITETELOR RAIONALE P.C. (b) R. DIN GUBERNIA MOSCOVA. 8 DECEMBRIE 1918. *Scurtă relatare apărută în presă* . . . . . 352—353

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONGRESUL AL III-LEA AL COOPERAȚIEI MUNCITOREȘTI. 9 DECEMBRIE 1918 . . . . . 354—363

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL SECȚIILOR AGRARE, COMITETELOR SĂRĂCIMII ȘI COMUNELOR AGRICOLE DIN RUSIA. 11 DECEMBRIE 1918 . . . . . 364—376

*CONCEPT DE DIRECTIVE CU PRIVIRE LA CONDUCEREA INSTITUȚIILOR SOVIETICE . . . . 377—380

www.dacoromanica.ro

1. 377

2. 378

3. 379

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA 381

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA MUNCITOREASCĂ DIN RAIONUL PRESNEA. 14 DECEMBRIE 1918 . . . . . 382—396

ÎN AMINTIREA TOV. PROŞIAN . . . . . 397—399

EROICA FAPTĂ A MUNCITORILOR DIN PRESNEA 400—401

DESPRE „DEMOCRAŢIE" ŞI DICTATURĂ . . . 402—407

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL CONSILIILOR ECONOMICE DIN RUSIA. 25 DECEMBRIE 1918 . . . . . 408—416

INSTRUCŢIUNI CU PRIVIRE LA ÎNTOCMIREA UNEI CĂRŢI DE LECTURĂ PENTRU MUNCITORI ŞI ŢĂRANI 417

*DESPRE SARCINILE SINDICATELOR . . . 418—421

I. 418

II. . . . . —

III. 419

UN MIC TABLOU PENTRU LĂMURIREA UNOR MARI PROBLEME . . . . . 422—426

1919

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA ŞI A CONGRESULUI GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA. 17 IANUARIE 1919 . . . . . 427—443

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA CONFERINŢEI ORĂŞENEŞTI A ORGANIZAŢIEI DIN MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 18 IANUARIE 1919. *Scurtă relatare apărută în presă* . . . . . 444—445

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL ÎNVĂŢĂTORILOR ŞI PROFESORILOR INTERNAŢIONALIŞTI DIN RUSIA. 18 IANUARIE 1919 . . . . . 446—449

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE PROTEST ÎMPOTRIVA ASASINĂRII LUI KARL LIEBKNECHT ŞI A ROSEI LUXEMBURG. 19 IANUARIE 1919. *Scurtă relatare apărută în presă* 450

*RAPORT PREZENTAT LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA. 20 IANUARIE 1919 . . . . . 451—469

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN EUROPA ŞI AMERICA . . . . . 470—478

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A II-A CONSFĂTUIRE A ŞEFILOR SUBSECŢIILOR DE ÎNVĂŢĂMÎNT EXTRAŞCOLAR ALE SECŢIILOR GUBERNIALE DE ÎNVĂŢĂMÎNT PUBLIC. 24 IANUARIE 1919 . . 479—480

CU TOŢII LA MUNCĂ ÎN DOMENIUL APROVIZIONĂRII ŞI AL TRANSPORTURILOR! . . . . . 481—485

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COOPERAŢIE 486—487

*CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR. *Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului* . 488

*CU PRIVIRE LA MĂSURILE PENTRU TRECEREA DE LA APROVIZIONAREA ŞI REPARTIŢIA BURGHEZO-COOPERATISTĂ LA APROVIZIONAREA ŞI REPARTIŢIA PROLETAR-COMUNISTĂ . . . . 489—490

*CU PRIVIRE LA CONCESIONAREA CONSTRUIRII MARII CĂI FERATE DE NORD. *Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului* 491

www.dacoromanica.ro

CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT . . . . . 492—496

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA UNUI ŢĂRAN . . . 497—501

*PROIECT DE RADIOGRAMĂ A COMISARULUI POPORULUI PENTRU AFACERILE EXTERNE . . . 502

*CU PRIVIRE LA SUSPENDAREA UNUI ZIAR MENŞEVIC CARE SUBMINEAZĂ APĂRAREA ŢĂRII. *Proiect de rezoluţie a C.E.C. din Rusia* . . . . . 503—504

*PE MARGINEA APELULUI INDEPENDENŢILOR GERMANI . . . . . 505—506

**PRIMUL CONGRES AL INTERNAŢIONALEI COMUNISTE. 2—6 martie 1919* . . . . . 507—531

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI. 2 MARŢIE 509

*2. TEZE ŞI REFERAT ASUPRA DEMOCRAŢIEI BURGHEZE ŞI DICTATURII PROLETARIATULUI. 4 MARŢIE 511

*3. REZOLUŢIE LA TEZELE CU PRIVIRE LA DEMOCRAŢIA BURGHEZĂ ŞI DICTATURA PROLETARIATULUI 530

*4. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI. 6 MARŢIE 531

CELE CUCERITE ŞI ÎNSCRISE . . . . . 532—534

*CU PRIVIRE LA ÎNTEMEIEREA INTERNAŢIONALEI COMUNISTE. *Cuvîntare rostită la şedinţa festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, a Consiliului central al sindicatelor din Rusia, a sindicatelor şi a comitetelor de întreprindere din oraşul Moscova, închinată sărbătoririi întemeierii Internaţionalei Comuniste. 6 martie 1919* . . 535—540

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CURSURILE DE AGITATORI ALE SECŢIEI „OCROTIREA MAMEI ŞI COPILULUI" DIN CADRUL COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU PREVEDERI SOCIALE. 8 MARTIE 1919 . . 541

*ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PREDAREA OBLIGATORIE A SURPLUSURILOR DE PRODUSE AGRICOLE ÎN UCRAINA 542

MATERIALE PREGĂTITOARE

*PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA . . . . 545—546

*PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DIN RUSIA 547—548

**MATERIALE PENTRU ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DIN MOSCOVA, A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR* . . . . . 549—552

*1. PLANUL RAPORTULUI 549

*2. SCHIŢA PROIECTULUI DE REZOLUŢIE . . 551

*PLANUL CUVÎNTĂRII CU PRIVIRE LA ANIVERSAREA REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE, ROSTITĂ LA CEL DE-AL VI-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA . . . . . 553—554

1. 553

2. . . . . —

*PROPUNERI CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA CEKĂI 555

**PE MARGINEA PROIECTULUI DE „HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA INSPECŢIEI MUNCITOREŞTI ÎN DOMENIUL APROVIZIONĂRII"* . . . 556—557

*1. SCHIŢĂ DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 556

www.dacoromanica.ro

*2. OBSERVAŢII PE MARGINEA PROIECTULUI DE „HOTĂRÎRE“ 556

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA ŞISTURI 558

*PLAN ŞI SCHIŢE DE TEZE CU PRIVIRE LA DEMOCRAŢIA BURGHEZĂ ŞI DICTATURA PROLETARIATULUI . . . . . 559—560

*PE MARGINEA PROIECTULUI DE DECRET CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA CONTROLULUI DE STAT . . . . . 561—562

*1. ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA REORGANIZAREA CONTROLULUI DE STAT 561

*2. CĂTRE I. V. STALIN . . . . . —

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin negăsite pînă în prezent (29 iulie 1918—12 martie 1919) . . . . . 565—568

Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin . . . . . 569—572

Adnotări . . . . . 573—653

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 654—671

Indice de nume . . . . . 672—703

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . . 704—757

ILUSTRAŢII

Portretul lui V. I. Lenin. — Octombrie 1918 . . XXVIII—1

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Tovarăşi muncitori ! Pornim la lupta finală, hotărîtoare !“ — Prima jumătate a lunii august 1918 . . . . . 40—41

Pagina a patra din manuscrisul lui V. I. Lenin „Scrisoare către muncitorii americani“. — 20 august 1918 . . . 53

www.dacoromanica.ro

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Schiță de teze pentru o hotărîre cu privire la respectarea riguroasă a legilor". — 2 noiembrie 1918 . . . . . 132—133

Coperta cărții „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" cu însemnări făcute de V. I. Lenin. — 1918 . . . . 244—245

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Către Comisariatul poporului pentru învățămînt". — Februarie 1919 493

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 09.07.1965. Bun de tipar 21.10.1965. Apărut 1965. Hîrtie tipar înalt tip A de 63 g/m², 540×840 16. Coli editoriale 47,53. Coli de tipar 50. 2 planşe tipo + 2 planşe offset. A. 9565 1965. C.Z. pentru biblioteci 3C23=R.

Tiparul executat sub comanda nr. 50566 6002 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro